

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

שנה שישית
גיליון מספר 587

צו - חג
הפסח
תשפ"ה

שבת

אתווקים

לילדים חובבי העלונים חפשו את חוברת הפסח

חפשו את חוברת הפסח לילדים מבית דפוס 'ספיד'

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

מני קיסר וליאת הסקר

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:24	07:44	06:30	ירושלים
08:21	07:47	06:45	בני ברק
08:24	07:47	06:37	חיפה
08:22	07:47	06:45	אשדוד
08:23	07:45	06:29	בית שמש
08:23	07:46	06:47	קרית גת
08:24	07:45	06:39	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"סדר לחומרא"

הר"ר יואב ורעיתו הי"ו, זוג בעלי תשובה מיוצאי אתיופיה, מקפידים על קלה כבחמורה ועושים הכל כדי ללכת בדרך השם יתברך לשמור מצוותיו ותורתו.

מורה דרכם הגאון הרב זמיר כהן שליט"א שליווה אותם גם בהקמת ביתם, ראה את רצונם הכן לבנות בית נאמן בישראל, והציע להם, למען דורותיהם, לעבור גיור לחומרא, כשיטתו של מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל הוא אף יעץ להם לערוך את ה"גיור לחומרא" בבית דינו המחמיר ומהדר של הפוסק רבי נסים קרליץ זצוק"ל,

נקבע להם דיון בבני ברק ביום ט' בניסן. משסיימו את הפגישה בבית הדין הם נדברו ביניהם שגם את הסדר הראשון שלהם כזוג צעיר הם רוצים לערוך כ"סדר לחומרא", כלומר סדר במשפחה חרדית מהודרת, כדי לחוות וללמוד לערוך סדר ככל משפטו וחוקתו, עם כל הפרטים, ההלכות המנהגים. הם אמנם הוזמנו לסדר בסיסי, אותו עורכים במשפחת הוריהם באחד מישובי הדרום, אך חשו כי סדר זה אינו מספק אותם. בטוהר ליבם השתוקקו לסדר מהודר "סדר לחומרא" לכל הפחות כמו הגיור שעברו.

"אמנם ישראל נזדרזו בטוב ליבם ובדעת נכונה, וחשבו בליבם אם אנחנו ממתינים ללוש עיטתנו אחר יציאתנו ממצרים אין זו מצה כתיקונה, מפני שאז נהיה תחת רשות אלוקים חיים, יחידו של עולם, ואין עוד שם שליטת השאור והחמץ, אלא חובה עלינו בעוד שאנו במצרים, מקום השאור, ללוש עיסה ולשומרה שלא תחמיץ ואחר כך לאכול אותה תחת רשות הקב"ה".

כך מסביר רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפירושו על הגדה של פסח את דברי המשנה "מצה זו שאנו אוכלים על שום מה; על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ", -מקשים העולם, הרי כבר לפני כן נצטוו באכילת מצה: אלא, מתוך רבינו שישאל בחשקם וברצונם להדר במצות, ידעו כי המצה מסמלת את היציאה מרשות אלהים אחרים וכניסה תחת רשות היחיד, יחידו של עולם, ולכן רצו לאפות את המצה דווקא במצרים, מקום השאור, במקום בו יש עדיין בחירה ושליטה ליצר הרע, [נ"י להזנוח] ולאכול המצה בהיורו תחת רשות הקב"ה.

"כמו ישראל שנזדרזו בטוב לב ובדעת נכונה, ככתוב: 'ושמרתם את המצוות' - וכדברי רבינו ה"זרע שמשון" זצוק"ל, כך גם השתוקקו כאמור ר' יואב ורעיתו להתגבר ולהדר במצוות.

"אבל הרי אין לנו מכר וגואל העורך כזה סדר לחומרא, עם כל הפרטים, ההידורים, השירים, הסיפורים והמנהגים כשאיפתנו. מה נעשה?" היא שאלה את בעלה.

"יש לי רעיון" הציע ר' יואב לרעייתו "אנחנו כעת בבני ברק. שמעתי רבות על גדולתו של מרן ה"חזון איש", הבה ניגש לציונו ונשפוך שיח. נבקש מהשי"ת כי יזמין אותנו ל"סדר לחומרא".

כשסיימו את תפילתם שם בבית העלמין הבחינו במאות חסידים הנכנסים להתפלל שם באחד החציונים

הם עצרו את אחד החסידים שהלך לכיון הציון, אחוז שערפי קודש: "במי מדובר? מי קבור כאן?" מרן רבי חיים מאיר הגר זצוק"ל, בעל ה"אמרי חיים" מו"ז'ניץ ענה החסיד "היום, ט' בניסן חל יום ההילולא שלו".

"מעניין, מעולם לא שמעתי את שמעו" אמר ר' יואב.

"אומר לך אימרה מפורסמת בשמו, אבל קודם תרשה לי לשאול אותך שאלה: מה שלומך?" "ברוך השם! הכל בסדר!!!" ענה ר' יואב.

"אתה שומע! הרבי ה"אמרי חיים" זיע"א אמר שהלא דבר הוא שיהודי עונה לחברו: "הכל ב-סדר". לרמוז ולהזכיר לנו שהכל, כלומר: כל מה שנעשה במשך השנה, הכל תלוי ב"סדר" - כלילה הקדוש של "ליל הסדר", וכמובא ב"בית אהרן" מקרליץ זיע"א שליל הסדר הוא סדר לכל השנה. כל השפע השופע עלינו במהלך השנה מושפע עלינו ממרומים במהלך ליל הסדר הקדוש".

ר' יואב ורעייתו שהתרגשו לשמע הדברים. החליטו להצטרף לתפילת הרבים שם.

הם שפכו שיח: "רבי קדוש: 'הכל בסידר'?" גם אנחנו רוצים להיות בסדר! והרבה מעבר! אנחנו רוצים להדר במצוותיך, לעשות הכל לכתחילה שבלכתחילה, כמו שעשינו כעת "גיור לחומרא", גם את הסדר הקדוש אנחנו רוצים לערוך "סדר לחומרא", כדרך המהדרין מן המהדרין. אנא ממך, תסדר לנו הזמנה לסדר שכזה".

הם עזבו את ציונו הקדוש של ה"אמרי חיים" זצוק"ל בהרגשה שתפילתם התקבלה שם במרומים.

מהמשך הפרטים המדהימים נראה כי באותה עת ברקיע ביקש הרבי ה"אמרי חיים" זיע"א שיביאו לפניו את ספר הטלפונים והכתובות של אנ"ש חסידי ויוזניץ. הרבי הקדוש דפדף בין אלפי השמות הכתובים שם והצביע על אחד מאותם אלפי חסידים אשר שמו כשם הרבי: הר"ר חיים מאיר הגר הי"ו

שיעור מס' 227 | חג הפסח תשפ"ה

המתגורר ברחוב אדמו"רי ויז'ניץ בביתר עילית, אבל כל נקדים את המאוחר. **בביתו** של ר' חיים מאיר הגר הי"ו אברך משי נעים הליכות, שררה התרגשות יתרה לקראת ליל הסדר. השנה, לראשונה מזה שנים, כליל הסדר לא אמורים להשתתף החתנים. בנות הבית התכוננו רבות לליל הסדר בו הן תוכלנה לראשונה לשיר בקול ולזמר יחד עם אביהן את ההגדה. הן התרגשו מאוד והתכוננו תוך כדי שהן חוזרות ומשננות הדק היטב את הנוסח והניגונים.

ערב פסח. שעת צהריים מאוחרת. הכל מסודר, ערוך ומצוחצח. נערכות חזרות אחרונות לקראת הסדר שיערך במתכונת "בית יעקב". הבנות שיננו היטב את ההגדה החל מאמירת: "כל דכפין" ועד "חד גדיא". והנה, הטלפון במשפחת הגר מצלצל. על הקו אחד מחשובי העסקנים בעיר, הרב וינברגער הי"ו:

קיבלתי כעת טלפון מחבר שהלך לסופר הגדול "רמי לוי" לקניות אחרונות לחג, ופגש שם יהודי ממוצא אתיופי ששאלו אם יכול להדריך אותו כיצד מכינים חרוסת. הלה הבין שיהודי ששואל בשעות אחר הצהריים של ערב פסח כיצד מכינים חרוסת - אין מקום להתארח. מבדיקה קצרה שערך עימו הוא הבין שזה העניין. הוא ביקש את מספר הטלפון של ר' יואב והעביר אותו אלי.

"אני מתנצל על השעה והעיתוי, אולי אתה מוכן לארח אצלך ב"סדר" זוג צעיר, בעלי תשובה ממוצא אתיופי?" לרגע נעתקה נשימתו של ר' חיים מאיר. הוא גמגם לשפופרת: "השנה זה לא פשוט בכלל" תוך שהוא מסביר לעסקן איזו התרגשות מיוחדת יש לבנותיו השנה לקראת הסדר שלהם, "אני חייב להתייעץ עם רעייתי ובנותי", "תן לי חצי שעה ואחזור אליך עם תשובה".

בני הבית במשפחת הגר נקראו להתייעצות דחופה. דווקא הבנות טענו פה אחד: "הרי את הסדר נפתח באמירת 'כל דכפין יתיי ויכול', וכיצד נעשה שקר בנפשנו לסגור את הדלת לאורח שהקב"ה שולח ישירות לביתנו? אין ספק שהקב"ה חפץ שנקבל את אורחיו בסבר פנים יפות". גם אם הבית הסכימה עמם פה אחד.

"ברוכים הבאים" הודיע ר' חיים מאיר לעסקן.

הלה ביקש שכדי להנעים לזוג הצעיר את ההשות כדאי שהגברת תתקשר ישירות לאורחת, תזמין אותה במאור פנים ותסביר לה איך וכיצד להגיע.

גב' הגר נענתה לאתגר. היא התקשרה ועל הקו ענתה לה אשה בוכייה. שארכו לה כמה דקות להתאושש. הגברת שמחה מאוד על ההזמנה באומרה שבדיק בימים אלו עברו דירה, והם גרים בסמוך ונראה.

הם לא גמרו להודות והוסיפו שהם מתרגשים שהשם שמע וקיבל את תפילתם, כפי שעוד יספרו להם בהמשך.

ר' יואב ורעייתו הגיעו לבית משפחת הגר לסדר.

הסדר נערך בעברית צחה תוך הסברים מפורטים בטוב טעם ודעת עם ירידה לפרטי פרטים של הסדר, ההלכות המנהגים, וכמובן העיקר: סיפור יציאת מצרים הוגש על ידי הרב הגר בטוב טעם ודעת, באופן מרתק ומפורט ביותר.

הרב הגר הממשש ביום יום כמלמד דרדקי השקיע את כל מרצו לפשט את הדברים כדי שיהיו שווים ומנוגשים לכל נפש. לכבוד האורחים הן שרו את מיטב השירה המזרחית ועוד ניגונים הנפוצים אצל עמך ישראל. כך חלפו להן שעות קסומות ומענגות. גם כשסיימו את ה"צפון" וה"ברך" ובסיום ה"הלל" הציעו לאורחים בנימוס כי כעת עוברים לשירת פיוטים, ובגדול הסדר נגמר. אך הזוג המשיכו לשבת מרותקים עד לשעה שלוש כלילה. או אז, כשהאורחים הלכו, ר' חיים מאיר ובנותיו פצחו בשיר ושבח לבורא כל עולמים כמיטב המסורת הוויז'ניצאית עד לאור הבוקר.

למחרת כשהגיעו האורחים שנית לסעודת היום, ר' חיים מאיר הודה לאורחים על הסדר הנפלא שהיה בזכותם, כי גם הבנות ציינו לשבח שהתיאורים והירידה לפרטים היו מאוד ערבים לחיכן והעשירו את ידיעותיהן מאוד.

ר' יואב שאל את ר' חיים מאיר לשמו ושם משפחתו, וכשענה לו: "חיים מאיר הגר" פרצו האורחים בבכי של התרגשות וסיפרו את כל הפרטים המרתקים על התפילה בציונו של רבי חיים מאיר הגר זצוק"ל ועל הסדר לחומרא שהיו מעוניינים בו כדלעיל.

הגברת הוסיפה: "כה האמנו שתפילתנו התקבלה, כך שלא נערכנו כלל לליל הסדר, אך משהגיעה שעת אחר הצהריים ואף אחד לא הזמין אותנו, שלחתי את בעלי לרכוש מוצרים לעריכת סדר, כשאני יושבת בבית עם תהילים ביד ובוכה ומבקשת: 'השם, אל נא תאכזב אותנו'".

"בעודי בוכה ומתפללת שלח אתכם השי"ת, אכן, בזכותכם זכינו להשתתף ב"סדר לחומרא", סדר מהודר ומתוק שטעמו הערב לא ימוש מפניו לנצח".

להצטרפות ולשליחת סיפורים hbzs3587@gmail.com

לקוּטִים וספורים נפלאים

פרשת צו

"צו את אהרן" (ו, א)

אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות (רש"י).

המהרי"ט (שו"ת ח"א סי' צז) הוכיח את בני קהילה אחת שהיו נוהגים לאחר להתפלל תפלת מנחה סמוך לשקיעת החמה, והיו מתפללים מנחה ומעריב כל הקהל יחדיו. וכתב להם המהרי"ט שאין נכון לעשות כן, שהרי מבואר בגמרא (ברכות כט:) שאף שיש מעלה מסויימת בתפלה עם דימדומי חמה, בכל זאת קיללו בארץ ישראל את המתפלל מנחה עם דימדומי חמה, והטעם, שמא תטרף השעה ולא יתפלל התפלה בזמנה.

ומלבד זאת כל הקודם לעשות המצוה הרי זה משובח כדאמרין (פסחים ד.) זריזין מקדימין למצוות. והביא ראיה לכך, עד כמה הקפידו בזה, ממה שאמרו בגמרא (פסחים סה.) על מה ששנינו במשנה שהפסח נשחט בשלוש כתות, ושהכת השלישית נקראת "כת עצלנית" ומגנים אותה על כך שנתעצלה להיות אחרונה. ושואלת הגמרא: הרי אם צריך גם את הכת השלישית, מה היה להם לעשות?

ומתרצת הגמרא, שאמנם מוכרח שתהיה כת שלישית, אבל חברי הכת השלישית היה בידם להזדרז ולהיות מהכת הראשונה, וכמו שאמרו בברייתא שא"א לעולם בלא בשמים ובלא בורסקי [=מעבד עורות], אשרי מי שאומנותו בבשמים ואוי לו למי שאומנותו בורסקי.

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" (ו, ו)

הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זצוק"ל בעל ה"בני יששכר", מאז ימי ילדותו היה אות להתמדה בתורה. סיפרו כי במשך שנים רבות כאשר נהג לעבור לפני התיבה בימים הנוראים, היה אומר את כל פיוטי התפילה הארוכים בעל פה.

פעם הסביר את פשרה של תופעה זו, התברר כי בילדותו סבל מכאבים עזים בעיניו, ואמרו הרופאים שמאור עיניו מוטל בסכנה אם לא ימנע מקריאה לפרק זמן מסוים, אולם בגלל אהבת התורה שיקדה בו, לא הפסיק ללמוד. הגיעו הדברים לידי כך שאביו הוציאו מביתו

מספר פעמים כדי למנוע בעדו מלקרוא בספרים, אך גם זה לא פעל, שכן הילד היה יושב בחוץ לא פעם בחשיכה, תר אחר קרן אור מזדמנת ולומד.

בסופו של דבר לא נותרה לאב הדואג כל ברירה, והוא הכניסו למחסן עצים להסקה, בסברו כי שם בוודאי לא יוכל הנער ללמוד, ועיניו יוכלו לנוח, אבל הנער לא נח אף לא לרגע, הוא פסע לכאן ולכאן באפילת המחסן, חיפש משהו להשביע את רעבונו לתורה, בסופו של דבר גילה מתחת לערימת העצים ספר ישן ומאובק, היה זה מחזור תפילה לימים הנוראים, מחוסר ברירה למד מן המחזור, שינן שוב ושוב, עד אשר ידע על בורין את כל התפילות והפיוטים בעל פה.

"לכהן המקריב אותה לו תהיה" (ז, ט)

בספר "בית יעקב" לרה"ק ר' יעקב מאיזביצא מביא רעיון נפלא, מנחה של מאפה תנור או מחבת דורשת הכנה מיוחדת וכרוכה ביגיעה, והתורה מדגישה, לכהן המקריב אותה - לו תהיה. מדוע?

בננו הגיע לפרקו ויש לחפש לו שידוך - נמה אשת הגביר לאישה באחד הערבים.

אכן - הסכים הגביר, אלא שמפונק הוא ומעודו לא ניסה כוחו בעבודה מסוג כלשהו.

לימדתנו תורה דרך ארץ, שייטע אדם כרם ואחר כך יישא אשה, קודם ינסה כוחו במלאכה או בסחורה, ידע לעמוד ברשות עצמו ורק אז ניגש לפרק האיש מקדש. הבן, מפונק היה. ומדוע לא? כל צרכיו ניתנו לו מאת הוריו.

חסה האם על בנה, סיפרה לו על השיחה ותחבה בידו מספר שטרות, בערב יבוא אביך, גש אליו עם הכסף וספר לו שזהו כסף שהרווחת בצורה עצמית, כך יהיה מרוצה לחפש שידוך עבורך.

בערב הגיע הבן והראה את השטרות לאב, זהו הפדיון היומי שלו.

העשיר תפס את השטרות וקרע אותם אחד אחד בפני הבן.

אין זה כסף - חרץ בפסקנות, כאשר תעמול ותרוויח באמת - נדבר שוב.

האם והבן כבשו מבטים בקרקע, הן האב לא ידע את שתכננו, אולם עם המציאות אין להתווכח.

החליטו לחזור על התרגיל מחר, כשהפעם הבן

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

כל זמן שהחטא לא השתרש - זה הזמן לעשות תשובה. קרבנות חטאת ואשם שאדם חייב להביא על חטאיו, יש להביא מיד, אבל את קרבן השלמים יקריב - ניתן להשתהות בהקרבנו ולהקריבו בעתיד, אין צורך למהר ולהביאו מיידית.

"אם על תודה יקריבנו" (ז, יב)

מעשה שהיה בזמן מלחמה, אחד מתושבי קוממיות גוייס למערכה, ולא נתקבלה ממנו זמן רב שום ידיעה. הדאגה לשלומם והחששות, כמובן מאליו, רבו מיום ליום, אך הנה שב לפתע בריא ושלם. היה זה בסתם יום של חול, הוא הגיע לפני תפלת מנחה בבית הכנסת וניגש ישר אל המרא דאתרא הגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל.

החזן כבר עמד אז הכן לפתוח ב"אשרי יושבי ביתך", אולם הרב, מגודל שמחה והתרגשות, הורה לו להתחיל ב"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", כאילו היה היום ערב שבת קודש, והורה שכל הציבור יאמר "הודו, יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד צר".

הציבור הנדהם והמופתע, תפס כהרף עין מאי משמע בתפיסת הרב ש"יהודי מבני הקהילה חזר מחזית האש חי וקיים" והתחילו כולם להתרונן בהשתפכות הנפש לפני תפלת מנחה: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו". (מרבצי תורה מעולם החסידות)

"אם על תודה יקריבנו" (ז, יב)

אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו כגון יורדי הים והולכי מדבריות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא שהם צריכים להודות, שכתוב בהן (תהלים קז) "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו וזבחי תודה..." (רש"י) הגה"צ רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל נהג לקבל בכל יום קהל רחב שבאו להתייעץ עמו בעניינים שונים ומגוונים. לשאלת אחד ממקורביו מדוע צריך לטרוח ולהפקיר הרבה מזמנו במשא העם ולא שומר על מנוחה אחרי שקם מחוליו השיב, מכיוון שכשחליתי רבים התפללו לשלומי, וזכות תפלתם קמתי מחוליי, על כן בתור הכרת הטוב אני צריך להשיב להם טובה ולעזור להם כאשר הם צריכים אותי, ומה גם שבזכות שאני עוזר לרבים וצריכים אותי, בשמים חסו עלי, ואין זה איבוד זמן.

וכשחזר לישיבה בפעם הראשונה לאחר שקם מחוליו, ערכו לו שם קבלת פנים.

רבי בן ציון היה עדיין חלש מאוד, והיה קשה עליו הדיבור, ובכל זאת אסף את כולם שישמעו כמה מלים, וכך אמר, רבותי, אני רוצה להודות לכם על שהערתם בעדי לפני בורא עולם, התפללתם לרפואתי, וברוך ה' תפלתכם נתקבלה, תדעו לכם שע"י התפילות שלכם הורדתם את נשמתי חזרה לגוף, ועל זה אני מודה לכם ואומר לכם תודה רבה, תודה רבה...

(תפארת ציון)

נכנס בשעת ערב מאוחרת עם בגדי עבודה מאובקים ובידו שטרות.

לנוכח התפאורה חשבו שהתוצאה תהיה שונה, אולם האב לא התפעל, אחז בשטרות וקרעם לגזרים תוך שהוא מפטיר, אין זה כספך.

ביום השלישי הבין הבן שאין לו ברירה והוא מוכרח לחפש עבודה.

יצא לשוק, ביקש ממוכר פלוני והתחנן למוכר אלמוני, לבסוף ניאות בעל דוכן כלשהו להעסיקו תמורת שכר זעום שניתן עבור שעות עבודה רבות וקשות.

בסוף היום הושיט הבן את הכסף המועט שקיבל בפנים זורחות לאביו.

העשיר התכוון כמעשהו לקרוע את השטרות שוב, אך הבן נזעק, אל תקרע, אבא! אל תקרע! עבדתי קשה על הכסף הזה. בבקשה, אל תקרע את השטרות.

חיוך רחב של סיפוק עלה על פני האב. אכן, בני, עתה ידעתי שכסף של עמל הוא זה.

למראה פני הבן התמה כיצד ידע האב, אילפו אביו פרק בחכמת החיים, כאשר קרעתי את השטרות הראשונים, אכן לא ידעתי דבר, אלא שבחנתי את תגובתך, כיון שלא עמלת על הכסף, נותרת אדיש כאשר קרעתי אותו, אולם כסף זה שעמלת ויגעת בו, כאב לך שאקרע אותך אף אם שוויו מועט, זה היה סימן עבורי שאכן הרווחת אותו בקושי ולא בקלות.

נשוב לדברי הבית יעקב, מנחה רגילה, אין בה טרחה מיוחדת, לכן לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו, אולם מנחת תנור ומאפה מחבת דורשת יגיעה ועמל, אי לכך "לכהן המקריב אותה לו תהיה".

ומכאן נבין את חשיבותה וכוחה של תורת-עמל, כזו שמתייגעים על לימודה, היא נצרכת בנפש משום שעמלו ויגעו עליה, וממילא נזהרים יותר ויותר בקיומה.

(במחשבה תחילה)

"וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה" (ז, יא)

מדוע רק בזבח השלמים כתוב יקריב לשון עתיד, ועוד, מדוע זבח השלמים נכתב בסוף, לאחר כל קרבנות החובה - עולה, חטאת ואשם?

ביאר בספר גבעת שאול, הרי הסדר תמיד הוא, "סור מרע ועשה טוב" (תהלים לד, טו), משום כך אדם שחטא, אין באפשרותו להביא שלמים לפני שהביא חטאת ואשם, ויכפר בזה על חטאיו.

לכן גם נקט הכתוב בקרבן השלמים לשון עתיד, כי קודם יש להקריב את קרבנות החובה.

זאת ועוד, כלל ידוע הוא מגדולי המוסר, שאדם שעשה עבירה - ימהר לעשות תשובה, משל לאדם שיש לכלוך על בגדו, כאשר הכתם עדין טרי, ניתן לנקות את הבגד עם מעט מים וסבון והכתם ירד בקלות, אבל אם לא ממהרים להסיר את הכתם מיד, לאחר זמן, כשבאים לכבס את הבגד, צריך לעמול קשה כדי להוריד את הלכלוך, וגם אז ההצלחה אינה בטוחה.

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

לקוטים וספורים נפלאים

בסתר השב"ה

ליל הסדר

בעל האמרי חיים מויד'ניץ אמר כי מוצא חן בעיניו שבארץ ישראל משתמשים רבות בביטוי "בסדר!" כלומר הכל תלוי בסדר הקדוש...

"וְאֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ... מִצְוָה עֲלֵינוּ... הָרִי זֶה מִשְׁכַּח"

סיפר שהתארח בליל הסדר בבית מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. כשהגיעו לקטע בו הבן הרשע מדבר בזלזול ובחוסר כבוד, "מה העבודה הזאת לכם - לכם ולא לו", אמר הרב אלישיב, אני לא מבין! משהו פה לא מסתדר! התורה הקדושה מעידה "וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו". כיצד ייתכן שהבן הרשע שכח את התורה ולא מבין מה העבודה הזאת לכם... איך

שהתורה עצמה העידה שהיא לא תישכח מפי זרעו של עם ישראל?

אלא, אמר הרב אלישיב, התשובה לשאלה הזאת כתובה בגוף השאלה. מי שידקדק במילות הפסוקים, יבין היטב כיצד אירע דבר כזה שרח"ל הבן הפך לרשע.

התורה אומרת "וענתה השירה הזאת", כשהודי לומר תורה ומקיים את התורה מתוך שמחה ורוממות, כמו

'שירה', שהוא מקיים את מצוות התורה ומפגין את השמחה הפנימית שלו החוצה, כשהילד רואה שהאבא קונה לולב במיטב כספו כמה שיכול, ולא נאנח על כך שזה יקר מדי, אלא שש ושמח, וכשהוא מוציא את הלולב מהנרתיק ביום טוב ראשון של סוכות, הוא נראה כמו מישהו שמסתכל בפעם הראשונה על איזה יהלום יקר שקיבל בירושה מהסבא שלו, בשמחה,

בהתלהבות... וכך בכל מצוה ומצוה האב מלא בשמחה על זכייתו, בכזה מקרה, התורה לא תישכח מפי זרעו! הילדים יקלטו ויבינו היטב שאין גדולה כתורה, אין דבר שיכול לשמח אדם יותר מפיקודי ה' וממשפטי ה'.

חג חרותנו, האמנם?

כל אחד עסוק עם המאבקים שלו בחיים, עם הכאבים והמצוקות, עם המגבלות שלו, ואז מגיע ליל הסדר ואומרים לו - עכשו זה 'זמן חרותנו', עכשו אתה בן חורין...

חרות, לכאורה, זו חפזיות, זו היכלת לעשות את מה שאני רוצה, בצורה שאני רוצה, ובזמן שאני רוצה - בלי ששום דבר יגביל אותי.

נו, האם זה המצב היום? האם בליל הסדר משהו משתנה? הצרות מסתמכות? הכל מסתדר? נגמרים הקשיים? למה קוראים לזה 'זמן חרותנו' - בששום דבר ממה שקורה אתנו לא מזכיר חרות?

זה קורה הרבה אצל קבלנים. אחד מהם מזמין פועל ליום עבודה, וברגע האחרון מגיע קבלן מתחרה, מציע לפועל משכורת קצת יותר טובה - ו'סוחב' אותו לפרויקט שלו... ואז, כמובן, מתחיל וכוף בין השניים, כל אחד טוען בתקף - זה העובד שלי! שחרר לי אותו - ותן לו לעבד אצלי!

האם אותו פועל מרגיש 'בן חורין'? ממש לא. מה זה משנה לו היכן הוא מתקין את המרצפות? כך או כך, הוא ישאר פועל פשוט ובלתי מערער...

האם לא זה מה שקרה במצרים? הקדוש ברוך הוא שולח את משה רבנו להזהיר את פרעה: "שלח את עמי - ויעבדוני!" אין כאן הוראה לשחרר אותם לחרות, יש כאן צווי לעזב אותם - כי הם העבדים שלי, לא שלך... ועומד לו אותו 'מתאונן' במדבר, אחרי הרבה שנים, ושואל את עצמו: רגע, לא הבטיחו לנו יציאה לחרות? לא ספרו לנו שזהו, שאין יותר עבדות? אז למה בפעל זה לא ככה? למה במקום לשחרר אותנו לחפשי - אנחנו ממשיכים לעבד קשה, רק לא למען אותו אחד?

"אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם"

אבל כשקיום המצוות הופך מ'שירה' ל'עבודה', והאבא נאנח עוד לפני שהוא מתחיל לחפש את הלולב, כי אין לו כח עכשיו להסתובב בין הדוכנים ולעין בעלי הלולבים, כשהאבא נראה חסר מצב רוח כשהוא נאלץ לצאת מהבית להתפלל מנחה בציבור, וכשנורא נורא קשה לו לדקדק בהלכות שבת החמורות - הבן שלו מבין היטב את המסר ההפוך, ואז הוא שואל "מה העבודה הזאת לכם?" זאת בהחלט עבודה קשה, למה אתם מתאמצים כל כך? אני עצלן, אני לא רוצה לעבוד קשה! בגאולת מצרים אנחנו רואים דבר נפלא, לא השתחררנו מהעבדות. בכלל לא. נשארנו עבדים, עבדי ה', ובכל זאת אנחנו שמחים!!! אנחנו קוראים לזה 'גאולה' ולא 'החלפת בעלות'. ולמה? כי להיות עבד ה', זו החירות הכי גדולה. 'עבד ה' הוא לבד חופשי'.

זה המסר שאנחנו צריכים לקחת איתנו לקראת חג הפסח הבעל"ט ולימוד ענייני גלות וגאולת מצרים, לצורך תיקון פנימי והתעלות הרוחנית שלנו,

"זכרנו את האבטיחים", הוא מרים קול מחאה, "אשר נאכל חנם", חנם מן המצוות, שם במצרים - היתה אפלו יותר קל! היינו אמנם עבדים - אבל היו לנו קצת זמנים של חפשה, של מרווח נשימה... אבל עכשו, כשאנחנו עבדי השם, אין רגע אחד של הרפיה! אז איפה כאן החירות?

האם חרות היא בכלל דבר טוב? הביטו סביבכם, אל אותם עמים וקבוצות שנלחמו עבור 'חרות', עבור חפשויות מחלטת, להיות משחררים מכל על, מכל מחיבות, מכל הגבלה... מה נשאר מהם? כלום! אם אין משהו מחייב - שום דבר לא מחזיק מעמד. אם אין גבול, אם אין קרטוב של מחיבות - כל אחד מתעופף לו לרצונותיו החפשיים, ואף אחד לא נשאר להגות מהפרקן...

כשהתורה הקדושה מדברת על 'חרות', הכוונה היא לחרות שונה לחלוטין.

גלות וגאולה, מתברר, לא קשורים לאזקים ולכלבי שמירה. מכירים את האנשים שקמים כל בקר - עם כוון חדש לחיים? כל יום הם מנסים רעיון אחר, תאוריה אחרת, מחפשים את האשר פה ושם, בכל פעם מכיוון אחר...

זוהי גלות במלוא עצמתה. האדם תלוש, לא מחבר לעצמו, הוא נסחף לפי הטרנדים הסביבתיים, הוא משתנה לפי המקומות בהם הוא נמצא, לפי הזמנים בהם הוא עומד - ולפי האנשים אתם הוא נפגש. בכל תקופה הוא מגדיר אחרת מהי הצלחה ומהו כשלונו, כל פעם מחדש השאיפות שלו משתנות, יש לו מנה, רוצה מאתים, לפעמים זה לא דווקא חיצונית, יש אנשים שכלפי חוץ דווקא מכוננים למטרה מסימת מבלי לזוז ממנה - אבל בפנים? בתוך הלב? שם בכל יום המחשבות משתנות, הוא נסחף בדמיונותיו לכאן ולשם... ככה בדיוק נראית גלות.

וחרות? חרות - היא בדיוק הפוכה, בן חורין הוא אדם שיש לו כוון אחד בחיים, והוא לא זז ממנה, לא בתוך הלב - ולא במעשים בפועל, הוא מכון מטרה, הוא מחפש אותה ורק אותה. שום ארוע, שום מקום, שום זמן, שום אדם, לא מצליחים להסיט אותו או לבלבל אותו.

כל אדם מרכב, כידוע, משני חלקים סותרים: נשמה - שהיא חלק אלוהי ממעל ממש, וגוף - שהוא כלו גשמי... בין הגוף לנשמה נטש מאבק נצחי, כל צד מושך לכיוון שלו, כל אחד רוצה להיות הדומיננטי, להכתיב את סדר היום. תפקיד האדם בחייו הוא אחד בלבד: להחליט - מי שולט, הגוף, או הנשמה.

כשהגוף מצליח לקחת שליטה - זוהי גלות, כי הגוף - משתנה לפי מצבי רוח, בכל יום הוא בוחר להשקיע בכוונים אחרים. מציאות החיים סוחפת אותו אחריה, לפעמים לכעס, לפעמים לגאולה.

ברכת החליטו לבקרו.

כמו 'עבודה'.
ולסיום, בעל
ה'משך חכמה'
מביא מסביר נפלא
את הפסוק:
"וחגותם אותו חג
לה' לדורותיכם
חוקת עולם
תחגוהו" (שמות
יב, יד), אם החג של
פסח הוא חג שלנו,
שהשתחררנו
מעולו של פרעה,
אין פה מקום
לחגיגה נצחית
בימים אלו, כי
אכתי (- עדיין)
עבדי אחשוורוש
אנו (מגילה יד, א)
אבל אם זה
'וחגותם אותו חג
לה'! החג הוא על
זה שנהיינו עבדי
ה', ממילא
'לדורותיכם חוקת
עולם תחגוהו',
זאת חגיגה נצחית,
כי בכל דור ודור
אנחנו עבדי ה'.
(כיצד מחנכין)

**"מתחלה עובדי
עבודה זרה היו
אבותינו ועכשו
קרבנו המקום
לעבודתו"**

פעם נסע הגאון
רבי יצחק אלחנן
ספקטור זצ"ל
ברכבת, הוא
התפרסם בכח
דהתירא שלו.
ברכבת היו
"משבילים"
שחשבו שמי
שמקל הוא
"משלהם",
וכששמעו שהוא

להפתעתם ראו יהודי עם זקן ופיאות הנראה לגמרי "לא" כאשר אני מוסר את נפשי עבור הכלל, האם יתכן שלא משלהם."

שאלו אותו: אתה הרב ספקטור? ענה להם: כן. אמרו לו: חשבנו שאתה משלנו, והנה אנו רואים שאתה מה"דור הישן".

ענה להם: טועים אתם, אני מהדור החדש!

ענו לו: אהה! אז אתה כן משלנו מהדור החדש?

השיב להם: מהדור החדש, אבל לא משלכם, אתם

מהדור הישן, והסביר: מתחילה עובדי עבודה זרה

היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום

לעבודתו, כלומר אני מהדור החדש! אתם חוזרים אחורה לדור הישן... (לאור הנר)

"והגדת לבנה"

מאן-דהו הגיע פעם אל מרן הגאון רבי משולם דוד הלוי סאלאוויצ'יק זצ"ל לשאול אם יאות להיענות להצעה לשמש כרב ומורה דרך בישוב קטן ומרוחק, כאשר על פי הנראה

אפשרויות הפעולה למען חיזוק הדת וקירוב התושבים לדרך התורה רבות מאד, וזכות הרבים תהא תלויה בו, אולם מאידך גזר הוא בכך על עצמו גלות מרצון, הרחק ממרכזי התורה.

כאשר שאלו רבינו איך התנאים במקום מבחינת חינוך הילדים, ביטל הלה את החשש באומרו:

בהצלחות - הוא מתמלא תחושת עצמה, ובכשלונות? הוא בכלל לא אשם, תמיד יש משהו אחר שבגללו זה קרה.

הוא לא ממקד, הוא רוקד לפי צלילי הסביבה, האנשים המקומות והזמנים.

אבל כשהנשמה שולטת, כשהאדם מחפש חבור - שום דבר לא יכול להזיז אותו מהחבור!

חבור, הרי אפשר להשיג בכל מצב! בהצלחות? רואים את חסדי השם. בכשלונות? אנחנו מתחברים לשם. בבילתי נודע? מתחזקים בבטחון. כשהמצב תקוע? גם שם יש לנו עבודה, שלא יהא לבך חלוק על המקום.

כשהאדם מחפש חבור, המצוות מקבלות משמעות - ואפלו הזמנים בהם הוא לא יכול לקיים מצוות הם רגעים של חבור, (מכר הספור של הרה"ק רבי אלימלך ואחיו הרה"ק ר' זושא שנתקעו בתא מאסר מצחין ולא יכלו לומר 'ברכות התורה', אבל במקום להשבר מהמצב הנמוך - הם התחילו לרקד משמחה על הזכות לקיים את מצות 'לא לומר דברי קדש במקומות לא נקיים', כי שני הצוויים הללו באים מאותו רבונו של עולם!

כשהמטרה היא חבור, אין אשמים, אין אנשים אחרים, יש רק רבונו של עולם שמנהל את הכל ושולט על הכל! וכשזה המצב, שום דבר לא יכול לגנוב לי את החבור... זוהי 'חרות'!

יוסף הצדיק היה 'איש מצליח', בכל מקום שהוא רק היה - הוא הצליח.

בבית פוטיפר? כשהוא נחשב לאיש סודו המצלח של השר? הוא היה 'מצליח'. בעמק הבזר המצרי, בתחתית השפלה האנושי? גם שם הוא היה 'מצליח'...

למה? כי 'הצלחה' מבחינתו של יוסף הצדיק לא נמדדת בכמות הכסף, הכבוד, הקשרים או הפרסום שלי - אלא בכמה אני מחבר, ולהתחבר - אפשר מכל מקום.

יותר מזה: הבעל שם טוב הקדוש אומר, שההצלחה בבית האסורים - היא הצלחה הרבה יותר גדולה! והראיה לכך - כי שם נאמר 'וכל אשר הוא עשה הוי"ה מצליח בידו!' שם, החבור היה אמתי יותר!

למה? כי שם, כשהכל חשוך, כשאתה מאבד את כל האחיזות האנושיות והמצב נראה חסר סכוי, אתה מכרח להגיע לעצמה הרבה יותר חזקה של רגע פנימי - מאשר בזמני הצלחה...

להיות רגוע כשהחיים מחיכים אליך - זה לא כזה 'קונץ' גדול, אבל כשאתה מצליח להשאר רגוע ומחבר גם כשהכל נראה אבוד - זה מגיע ממקום הרבה יותר גבוה ועצמתי, וזה נשאר אתך לתמיד!

תהיה לי סייעתא דשמיא שילדי יתחנכו אף במקום הזה בדרך התורה? נענה רבינו ואמר לו: ומה תאמר על אדם האופה מצות-מצוה בערב פסח במלוא ההתלהבות, והואיל ומנהגו לשורר את ההלל בשעת האפייה, עושה הוא כן בכל רגשות לבבו, ולא מונע את עצמו מלהרים את ידיו בהתלהבות בעת אמירת ההלל, כאשר כתוצאה מכך - העיסה מונחת לפניו בלא 'עסק', וטענתו בפיו: 'וכי יתכן שבעת אמירת הלל בהתרגשות, העיסה תחמיץ?'

כך הוא גם הדבר הזה כדוגמתו. החובה היא לחנך את הילדים כראוי במלא המסירות והזהירות, ואי אפשר להימנע מכך ולמשוך את ידינו מן האחריות לחינוכם, ולצפות שהדבר ייעשה מאליו... (דברים של טעם)

"חכם פנה הוא אומר... ואף אמתה אומר לו..."

בכל שנה בליל הסדר הקפיד מאוד הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ' זצ"ל חבר בד"ץ העדה החרדית בירושלים, לסיים את אכילת האפיקומן לפני

חצות הלילה כפי הדעות הנוקטות שכך ההלכה. שנה אחת התארכה אצלו אמירת ההגדה מאוד

"והקל"ש נכתב ונאמר על ידי מלך"

ונטלו ידיים ל"שולחן ערוך" רק עשרים דקות לפני חצות המצות בחבילתן. הלילה.

קמו שניים מבני המשפחה להזדרז להגיש את כל מאכלי הסעודה במהירות על מנת שיאכלוה בזריזות ויספיקו לסיים את אכילת האפיקומן לפני חצות הלילה. משהבחין בהם רבי בנימין הורה להם תכף לשוב למקומותיהם סביב השולחן ולחש להם בשקט: הבחנתי בסימני צער ועצב על פני הרבנית כשהיא נוכחת לראות שאת כל המאכלים שהיא טרחה ועמלה להכיןם שעות רבות יאכלו בחופזה בלי לתת להם תשומת לב על רוב הטורח כפי שהיא טרחה להכיןם.

כל חומרותיו של ליל הסדר לא שוות נגד אנחה אחת של יהודי!!!

"וְכָאֵין הַכֵּן שׁוֹאֵל"

בעלון ערכים (ויקהל תשפ"ה) סיפר הרב ברוך שלג: ר' יהודה הוא אברך תלמיד חכם וירא שמים, אב לשלושה ילדי חמד, שתי בנות ובן הקטן. בעוד הבנות מכינות ומנקות את הבית לפסח יחד עם אמן, הכין ר' יהודה לבנו הפתעה מיוחדת - הוא ייקח אותו לראות את כל תהליך הכנת ואפיית המצות, החל מקציר החיטים ועד אריזת

הרגעים האחרונים בחייו של רבי עקיבא היו גם המיסרים ביותר. באכזריות בלתי מובנת, סרקו הרומאים את בשרו - במסרקות משוננות של ברזל. והוא? בעודו שותת דם, ונשמתו כמעט מתנתקת מהעולם מרב יסורים, במקום לצוץ ולברוח - הוא מחיך בדבקות ומקבל בשמחה את היסורים, והתלמידים עומדים מהצד ובוכים: רבי, עד כאן!

אמר להם רבי עקיבא - למה אתם בוכים? כל ימי חפשותי את התענוג, והנה - סוף סוף מצאתי אותו!

נבין, רבי עקיבא היה תנא אלוקי, הוא זכה להתענוג גם גשמית וגם רוחנית, הוא היה במדרגות הגבוהות ביותר - ובכל זאת, לכאורה משהו היה חסר לו... ודוקא באותם רגעים אימים הוא מוצא את מה שהיה חסר לו תמיד? מה הולך כאן?

במלותיו האחרונות של רבי עקיבא, הוא מגלה לנו את סוד החרות: כל החיים, כשהיו לי הצלחות גשמיות ורוחניות, אמןם הייתי מחבר - אבל איפשהו, בקצה הלב, עדין הייתה הרגשה ש-יש גם כוונים אחרים, שאולי התענוג נמצא בהצלחה, שאולי אפשר להסתדר גם בלי השאיפה האינסופית לחבור... זאת אומרת שכל החיים עדין הייתי בגלות! כי זה לא היה כוון אחד מחלט!

דוקא ברגעים האלה, בחשך הגדול הזה, כשכל העצמה האנושית שלך מתפרקת, כשהמחטים גורמים ליסורי האיוב, ואין שום דבר שמחזיק אותך - שם אתה מגלה לפתע שאין שום כוון אחר!

ושם, לפתע, כבר לא חשוב לך שום דבר, כבר לא מענין אותך שום דבר - רק החבור אליו יתברך... זוהי 'חרות'!

רגע לפני מפת בכורות, מגלה הקדוש ברוך הוא למשה רבנו את סוד החרות: "בחצות לילה אני יוצא בתוך מצרים!"

מתי הקדוש ברוך הוא מתגלה? מתי יוצאים ממצרים? בחצות הלילה! ברגעי החשך העמוק ביותר, כשהאור לא מנצנץ משום כוון - שם, דוקא שם, יוצאים לחרות...

ומתי זה קורה? מהי הנקודה החשוכה ביותר בחיים? זה תלוי בך! ככל שהאדם מבין שאין שום כוון אחר, שהוא תקוע כאן, ושם לא הבורא אין לו סכוי להתרום - הוא הגיע ל'חצות' שלו, והוא יוצא לחרות!

זה יכול להיות בכשלון קטנטן שקורה לאדם, והוא מבין את המסר, ואפשר גם לעבר הרבה כשלונות, ועדין לנסות את האופציה ההיא, את הסגולה ההיא, את הפרוטקציה של ההוא - עד שאין ברירה והחיים מביאים אותו לאפלה מחלטת, ואז הוא חייב להגיע לבורא ולצאת לחרות...

לא סתם כתוב 'בחצות'. כי זה לא מחלט. כל אחד - והחצות שלו... כשהאדם מבין שאין עוד כוונים, שהמטרה היחידה בעולם היא חבור לשם - הוא יוצא לחרות!

"וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל"

הם מגיעים לשדה החיטה, הזמן קצר והפועלים זריזים במלאכתם, מייבשים היטב את כליהם. וכאן הבן שואל: מדוע ולמה צריך לייבש את כלי האחסון של השבלים?

כי אם תהיה אפילו טיפה אחת של מים, הכל יהיה חמץ! משיב האב.

למחרת שוב יוצאים, והפעם לשאיבת המים.

והנה הפועלים שוב עובדים במרץ לייבוש הדליים, וכאן הבן כבר משנה את סגנון השאלה: הרי בעוד רגע ימלאו את הדליים במים, ומה טעם לייבש בעת הזאת?

אם יימצא בדלי אפילו גרגר אחד של קמח, הכל יהיה חמץ! משיב האב.

והבן מפנים: תוצאת ערבוב של קמח ומים היא חמץ!

למחרת שוב יוצאים, והפעם סוף סוף למאפיית המצות.

הבן עומד זקוף לצידו של אביו, וידו אוחזת ביד אביו, ולנגד עיניו לוקחים קערה מלאה מים, ושופכים אותה לתוך קערת הקמח בלי להתבלבל...

הבן מזדעק: אבא! זה חמץ גמור!!! מה קורה כאן?

אביו שציפה כנראה לשאלה, השיב מיד

בחיוך: לשם כך הבאתי אותך הנה! דע לך בני חביבי! הרבה פעמים התורה אומרת לנו להפריד, להרחיק ולפרוש מדברים מסוימים, אבל בהגיע הזמן המתאים

והעת המוכשרת לכך - נחבר אותם יחד גם אם איננו מבינים למה וגם אם זה לא נח לנו או לא נראה לנו מסיבה כזו או אחרת.

אנו עבדי ה' ומקבלים הוראות רק ממנו בלי לשאול שאלות למה ומדוע. אנו עבדי ה' וצועדים אך ורק לאור הכללים שהוא מתווה לנו!

"על שום שפסח הקדוש פרוק הוא על בתי אבותינו במצרים"

"ופסח ה' על הפתח" (שמות יב, כג)

אמר הקב"ה לישראל, בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו. (שיר השירים רבה ה, ב) כלומר, עליכם לפתוח קימעה את ליבכם ולעורר אותו לתשובה ומעשים טובים והבא להיטהר מסייעין אותו לפתוח פתח כפתחו של אולם.

אבל במצרים היו בני ישראל שקועים במ"ט שערי טומאה והיו אדוקים בעבודה זרה עד שלא היה בכוחם לפתוח אפילו פתח

כחודו של מחט ולמרות זאת העניק להם השם

בממלכה אחת רחוקה, סערו הרוחות בארמון באותו בקר. אחד השרים שהמלך מנה, קבל תקציב מכבד כדי לישם את תפקידיו, אבל הוא נהג בחסר אחריות - וכל הכסף התנדף... עכשו הוא עומד, השר ההוא, ולא יודע איך להתקדם. כי בלי כסף - זה ידוע - הכל תקוע... האם יש למלך בעיה לפתח את אוצרותיו ולכסות את כל החובות של אותו שר? ודאי שלא. אבל זה לא יקרה. כי אם כן - השר לא יבין את הטעות שלו, הוא ימשיך להתנהג באותה הפקרות, ובכשלונות שלו? הוא יאשים את המלך, שעכב את העברת הכספים...

הצעד הראשון לתקון, זה להבין שנכשלת, לחשב מסלול מחדש - ואז כבר תקבל את כל התקציב הדרוש לה... אמר הרה"צ ר' אשר פרינד: האם יש לרבוננו של עולם בעיה לסדר לנו את כל הבעיות, לשלף אותנו מבצת החובות - ולהניף אותנו לפסגות ההצלחה, הבריאות והאשר? ודאי שלא, הרי יש לו אוצרות אינסופיים להעניק לנו, אבל אם הוא יתן לנו את כל הישועות מיד ובלי עכובים - אנחנו נמשיך לחיות ב'קונספציה', נמשיך לחפש אשמים, לחפש כוונות חדשים, לא נפיר בכשלונו האישי שלנו - ובצבדה שאנחנו חייבים את החבור אתו.

אבל כשהאדם מוצא את עצמו בחסר אונים מחלט, כשאין שום כוון אחר לפתרון - שם אין ברירה אלא להפנים את הטעות שלנו, לותר על כל כוון אחר - ולהתחבר סוף סוף למלך...

לסיום, הבה נפליג לאחור בזמן - לאותו ליל שמורים בהם יושבים בני ישראל כשמתניהם חגורים, והם אוכלים את קרבן הפסח הראשון בהיסטוריה.

לפי חשבון ה'בזיתים' שיש בכבש אחד מתברר, שבכל בית ישבו כששים איש - ואכלו את קרבן הפסח על מצות ומרורים.

האם אנחנו יכולים לתאר לעצמנו איך נראה הבית באותו זמן? ששים איש סגורים בתוך בית לא גדול, ואסור להם לצאת מפתח ביתם עד הבקר... אין מתכון חזק יותר לחוכמים בינאישיים - והצפת רגשות! האם זוהי חרות?

למה שלא תתן להם לצאת, למה שלא תאפשר לכל אחד לטייל במקומות האהובים עליו, טיול פרדה - רגע לפני שעוזבים? למה שלא תעניק לכל אחד מהם את חפשי הבחירה לאן ללכת ומה לעשות באותו לילה?

למה לכנס ששים איש לסיטואציה שקרוב לוודאי תוביל לצפיפות, לחסר נוחות - ולכל החלקים החלשים בנפש להתעורר?

יתברך שפע קדושה כפתחו של אולם והוציאם מאפילה לאורה וזהו "פסח ה' על הפתח", השם פסח דהיינו ויתר להם על הפתח כחודו של מחט הנדרש, וזאת בהתחשב

במצבם הרוחני הקשה שהיו חיים באותה שעה.

(הרה"ק רבי ברוך ממז'יבוז' - דרשות למועדים)

"חייב אדם לראות את עצמו כפאלי הוא ימצא ממצרים"

מהו הדבר הקשה ביותר לקיום בלי הסדר? שאל הרב מבריסק את תלמידיו.

לאחר הרהור קצר, ענו התלמידים פה אחד, הקשה ביותר הוא לאכול את המרור - החריין החריף!

אינני סבור כך - התנגד הרב - המצווה הקשה ביותר לקיום בלי הסדר היא, חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים (פסחים קטז:)

(הרב מבריסק)

"וגם את הגוי אשר יעבדו דין אנכי"

מקשים הראשונים מדוע הקב"ה ידון את אותו הגוי אשר השתעבד בעם ישראל, הרי הם מקיימים את מצות ה' שאמר "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה?"

הגאון ר' ראובן

בנגיס זצ"ל - אב"ד בירושלים, אמר שלדעתו

"ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה"

מדובר ביותר מעשרה מיליון, ואולי אפילו בדולרים. התמורה המתקבלת, מלמדת אותנו על היקף הסכום. בתפילה המתבקשת שלאחר 'ספירת העומר' מדי ערב, אנו מבקשים מעת הבורא רשימת משאלות אותן נקבל בזכות המצווה:

- א. יתוקן מה שפגמתי בספירה.
- ב. אטהר ואתקדש בקדושה של מעלה.
- ג. יושפע שפע רב בכל העולמות.
- ד. לתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמתינו מכל סיג ופגם.
- ה. לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה.

אנחנו מזמינים תמורה ענקית על חשבון מצוות ספירת העומר: תיקון כל הפגמים, התקדשות והיטהרות מיוחדת, ולא מפחות משפע רב שיושפע בכל העולמות, מדובר על שפע עצום 'רב' באין ספור עולמות (על מנת לשבר את השכל נתאר שפע רב רק בעולם אחד - שאנחנו מבקשים שבזכות ספירת העומר של יום אחד, כל שמונת מיליארד האנשים החיים בעולמנו, יהפכו למיליונרים). מה זה מלמד אותנו? זה מלמד אותנו על היקף הסכום האדיר שכלול בצ'יק ששמו 'ספירת העומר'. זה נותן לנו להבין עד כמה עוצמתית, כבירה ואדירה היא אותה ספירה, אותם מילים שאנחנו מוציאים מהפה במצוות הבורא ואומרים: היום תשעה עשר יום שהם שני שבועות וחמשה ימים לעומר. פלא שהנשמה שלנו כל כך רועשת וגועשת בעת ספירת העומר! (הרב יקותיאל יהודה גנול - המבשר)

כמה מעלות טובות למקום עלינו!
יה"ר שנאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים
עוד בזו השנה בירושלים עיה"ק. אמן

הקושיא מופרכת מעיקרא, וביאר ע"פ משל לאדם שביקש לבנות בנין, והיה עליו להביא למקום לבנים רבות.

מה עשה, הכריז ואמר כל הרוצה יבוא לביתי ויאכל וישתה בלא הגבלה כאוות נפשו, אך בתנאי שלאחר מכן יקח מכסת לבנים עד למגרש הבניה.

היו אנשים עניים ורעבים, שמיהרו ועלו לביתו ואכלו כדי שובעם. משכילו לאכול, לקחם בעל הבית אל מחסן הלבנים, וביקש מהם לשאתם.

פתח אחד מהם ואמר, אמנם גמלת עמי חסד ואני מכיר על כך טובה, אבל מדוע תשתעבד בי עתה כעבד נרצע? נפגע בעה"ב ואמר מה תלין עלי, הלא כך התניתי מראש,

הכרזתי ואמרתי שכל המוכן לעבוד מוזמן לסעודה, בעלותך לביתי לאכול הבעת את הסכמתך לשאת גם בתוצאות.

הוא הדין כאן - הקב"ה הודיע מראש "ועבדום" ועינו אותם... וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי", מי שהשתעבד בעם ישראל קיבל על עצמו גם את התוצאות ובדין שיטול את עונשו.

א"ה: בספרים הקדושים מובא גם, שה' ידון את הגויים על כך שהעבירו ועינו את עם ישראל בשמחה והתלהבות, עם כל החומרות והכוונות, ולא שעשו זאת כמי שקפאם שד, ונגזרה עליהם גזירה לשעבד את העם הנבחר.

"וספרתם לכם ממחרת השבת..."

כשיש לאדם שלפנינו צ'יק ביד, כיצד נוכל לדעת את הערך הכספי הנקוב בו?

כשנראה מה אותו אחד רוכש באמצעות אותה המחאה. כאשר נכנס אדם למשרד מכירות, ומגיש צ'יק ובתמורה חותם על רכישת וילה ענקית עם שלושה מפלסים בלב שכונה יוקרתית, אנו מסיקים, ובצדק, שהסכום הנקוב בחלונית ה'סך' עבר את שמונת הספרות.

העלון מוקדש לאוקמי שכינתא מעפרא ולעילוי נשמת מרת אימי דליה אפרת בת נעימה ע"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת צו שַׁבַּת הַגָּדוֹל - אָמוּנָה בְּבוּרָא עוֹלָם

"וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ אִשׁ שָׁה לְבֵית שָׁה לְבֵית"
(שמות י"ב, ג')

הרב משה פורטמן שימש כעוזרו הנאמן של הרה"ג ר' יוסף שלמה כהנמן ששימש כראש ישיבת פוניבז'. הצדיק היה לוהו כספים עבור ההוצאות של הישיבה - תשלומים לר"מים, אוכל לתלמידים וכו'.

יום אחד מספר אנשים תבעו מרבינו את החוב. הרב אמר שבעז"ה מחר הם יקבלו את הכסף. אחד הלווים אמר שהצדיק אמר זאת פעמים רבות. הרב אמר בצורה נחרצת שהוא מבטיח שמחר יקבלו את הכסף.

הרב משה ידע שאין לרב פרוטה. כשהוא שאל את הצדיק, **מִן עֵנָה לוֹ שִׁמְחָה יִרְאֶה שִׁישׁ אֶת הַסֵּכוֹם לְתִשְׁלוּם וַיֵּשׁ לוֹ אִמוּנָה בְּבוּרָא עוֹלָם**. למחרת מן אמר לר' משה להזמין מונית. הנהג שאל לאן ורבינו אמר לו: תיסע לאן שאתה רוצה, לא משנה לאן.

הנהג התחיל לנסוע לכיוון תל-אביב ללא מטרה מוגדרת. לפתע מישהו סימן לנהג לעצור. היה זה אדם שפנה לרב ואמר כי עכשיו הוא עשה עסקה גדולה והבטיח להעביר את המעשר לישיבת פוניבז'.

הוא לא ידע איך להעביר את הכסף לרב והנהג הוא רואה אותו במונית. **הַסֵּכוֹם שֶׁנָּתַן הָיָה מִסְפִּיק כְּדֵי לְכַסּוֹת אֶת כָּל הַחוּבוֹת לְלוּוִים כְּפִי שֶׁאִמַּר הַצַּדִּיק**.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב הקהילה מבשרת ציון

שְׁמֵי שַׁבָּת

שָׁמַיָּה	כְּנִיסַת שַׁבָּת	צֵאת שַׁבָּת	יְבִינָה
י"ג	18:30	19:42	20:30
י"ד	18:48	19:41	20:27
ט"ו	18:50	19:43	20:29
ט"ז	18:49	19:41	20:28

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
נחמיה בן ג'ניה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתי בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצירי בת סטה-
מרדכי ניצירי בן פרח-
סימית בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורי
ליבי ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבירה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת

אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

יש טעמים רבים מדוע השבת נקראת 'שבת הגדול'. אחת הסיבות היא על הנס שאירע בשבת זאת. בתלמוד בבלי מסכת שבת (דף פ"ז ע"ב) מובא שיציאת מצרים היתה ביום חמישי. באותה השנה י' בניסן היה בשבת.

באותה השבת העבריים לקחו את השה לקרבן פסח לעיני המצרים. כידוע השה היה האלוהים של מצרים. **כאשר המצרים שאלו את העבריים מדוע הם לוקחים את השה, השיבו שהם הולכים להקריב את השה.**

השה שהעבריים התבקשו לקחת היה זכר תמים ובן שנה. החזקוני מסביר שהסיבה לכך משום שיש צורך להשתחרר מהפחד מהמצרים. **הכוונה היא שאם העברי היה לוקח ששה בעל מום הוא יכל להשתמט מהמצרי ולומר לו שאין זה ראוי להיות האלוהים של מצרים ואין להקפיד עליו.**

עוד החזקוני מסביר שהסיבה שיש לקחת את השה ארבעה ימים לפני השחיטה ולשמור עליו כדי שהמצרים יראו את יראתם קשורה וישמעהו צועקת ואין מושיע לה!

כאשר העברי יראה שהמצרים אין להם כח לעשות דבר, הרי שהוא מתנתק מהפחד מהמצרי שהוא היה אדונו ואמונתו בבורא מתחזקת.

העבריים שחטו את הפסח באור יום, בזמן שכולם באים ומתאספים ואוכלים אותו בחבורות גדולות ועוד עושים אותו צלי אש וכן אסור היה לשבור בו עצם. כולם הריחו את הצלי וראו כי מדובר בשה! **למרות כל זאת המצרים לא יכלו לעשות מאומה.**

להלן סיפור הממחיש את כוחה של אמונה:

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניצירי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – הלכות פסח

על מה יש להקפיד בפסח ובחול המועד?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

לגבי אכילת אורז או שאר מיני קטניות כגון פיצוחים בפסח. לשיטת הספרדים - אורז וכל מיני קטניות ובכלל זה אפונים, מותרים לאכילה בפסח ובלבד שיזהרו לברור את האורז היטב שלא יהיו בו חיטים או שעורים, לכן נוהגים לבדוק את האורז ושארי קטניות בתשומת לב רבה ובכובד ראש שלוש פעמים ובשעה שאין ילדים מסתובבים עם חמץ בידם.

ואילו האשכנזים נוהגים בזה איסור ולא אוכלים אותם במהלך חג הפסח. (עדיף לקנות תבלינים עם כשרות מוסמכת).

לאותן עדות בקרב הספרדים שמחמירות לא לאכול וכעת רוצים לשנות מנהגם- אפשר להקל על ידי התרת נדרים. מי שנהג איסור באורז בגלל שהיה סמוך על שולחן הוריו והם נהגו בו איסור וכיום נשא אישה ועומד ברשות עצמו, רשאי לנהוג היתר בלי התרת נדרים. לדעת בני אשכנז שהחמירו על עצמם- אין להקל, אלא אם מדובר בחולים או תינוקות.

יש להיזהר שלא לקנות בפסח בוטנים וגרעינים קלויים הנמכרים בשוק אם אין עליהם השגחה כדת מפני שלפעמים כדי לקלות אותם שמים קמח חיטה במלח שעליהם. בנוסף יש להיזהר מתערובת קמח חיטה בתאנים מיובשות. (שמים את הקמח כדי שיחזיק את המלח).

סיגריות- מכיוון שהתברר שיש תמציות מעמילן חמץ בסיגריות, יש שחששו לעשן בפסח שהרי על ידי העישון נמצא שנהנה מחמץ אבל יש מקילים מכיוון שתמצית זו נפסלה מאכילת כלב. המיקל להשתמש בהם ללא כשרות לפסח - יש לו על מה שיסמוך. בסיגריה חשמלית- אין חשש חמץ. מקורות: כן העלה באריכות בשו"ת מעשה חושב ח"ה (סימן יב). אבל במקום שיש לחוש שהם יוצרו בפסח עצמו, יש להחמיר שלא להשתמש בהם במהלך ימי הפסח.

טבק לנרגילה- אם יש בו טעמים שונים ונהנה ממש מהטעם שבו, כאשר אין עליו כשרות לפסח נראה שיש להחמיר.

עופות או בשר טריים או קפואים ללא כשרות לפסח מותרים באכילה גם בפסח. **הערה:** למרות שבעבר מצאו בזפק העופות חיטה גם לאחר שהעופות עברו שטיפה, כיום ההוראה למגדלי העופות היא שכחודש לפני פסח מאכילים אותם תערובת שאין בה חמץ. ראה שו"ת 'אור לציון' ח"ג (פ"ח אות יב).

בשר מעובד [על ידי מכשיר טמפלר] יש לבדוק שבחומר הכימי לא מעורב בו חמץ.

דגים מטוגנים - מכילים לפעמים גם קמח חיטה או תערובת שמנים שטיגנו בהם פירורי לחם.

דגים מעושנים - חייבים בכשרות מכיוון שהם מעובדים עם חומרים שונים, יתכן ויש חשש לעניין הכשרות בפסח.

אם אין הכשר מיוחד לפסח על גבי הדג אין לאכולו בחג מכיוון שיש שמעבדים את הדגים עם עמילן חיטה. **הערה:** ציבור המהדרין מקפיד ומשתמש בפסח בדגים טריים [עם קשקשים]. המדקדקים קונים את כל הדגים לפני החג. דג פילה, נסיכת הנילוס, סלומון ומושט הנמכרים ללא השגחה, לעיתים מעובדים בתוספת מים וחומרים שונים אשר לדברי המומחים עלולים להכיל חומרים עם חשש חמץ.

בטחון בבורא עולם

ישיבת נוברהדוק במזריטש במהלך המלחמה סבלה חרפת רעב. ראש הישיבה, הגאון רבי דוד בלייבר זצ"ל כיתת את רגליו בין הכפרים והעירות וניסה להשיג מעט מזון. בקושי רב ובמאמצים עצומים הצליח לכלכל את 200 תלמידי הישיבה ועוד תלמידי ישיבות סמוכות. חג הפסח קרב ובא ונוספה דאגה לדאגתו: מאין ישיג קמח למצות שמורות עבור כל הישיבה? לאחר מאמצים רבים הצליח ב"ה להשיג קמח בכמות נכבדה שתספיק לכל הפסח עבור בני הישיבה. לחם היה ניתן להשיג בקושי, אבל מצות מהודרות תהינה! ראש הישיבה הניח את הקמח היקר בעליית הגג למשמרת.

בלילה סערו רוחות חזקות וגשמי זעף ניתנו מלווים באבני ברד ששברו את הרעפים מעליית הגג והגשם חדר פנימה. הקמח בא במגע עם המים והוחמץ. אכזבתם של בני הישיבה היתה עצומה. הם כל כך השתדלו, קיוו ושמחו, עכשיו מה יעשו? ראש הישיבה אסף אותם ואמר: "רבותי, אני רוצה לשאול אתכם ארבע שאלות: מי ציווה עלינו לאכול מצות בפסח? נענו כולם: "הקב"ה!". "מי עזר לי להכין הקמח עבור המצות?", ענו: "הקב"ה! בוודאי". "ומי הביא עלינו את הברד ששבר את הרעפים?", ענו: "הקב"ה!". "ומי החדיר את המים והחמץ הקמח?", ענו: "הקב"ה!". ראש הישיבה סיכם: "הרי שהכל ממנו והוא יודע שאנו זקוקים לקמח. אם בורא עולם ירצה, הוא ידאג להביא לנו קמח אחר". שלוה ורוגע אפפו את כל בני הישיבה. בערב בדיקת חמץ הגיע דוור ומסר לראש הישיבה סכום כסף גדול עבור קניית קמח מהודר לאפיית מצות עבור כל בני הישיבה.... ללמדך כוחו של ביטחון בה'! (מעובד מתוך 'רבי יעקב אומר')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

קו לעניית 'אמן' ו'אמן' יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב שמחה מרדכי זיסקינד זיסל ברוידא זצ"ל

הגאון הרב שמחה מרדכי זיסקינד זיסל ברוידא זצ"ל- נולד ב-כ"ד אדר ה'תרע"ב (1912) בחצר שטראוס שבירושלים. בילדותו למד בת"ת של ישיבת 'עץ חיים', לאחר מכן למד בישיבת חברון. למד בישיבה עם הרב ראובן טרופ, בנו של הרב נפתלי ולימים ראש ישיבת היישוב החדש וראה אותו כרבו.

בשנות השישים התמנה לר"מ בישיבת חברון. לאחר פטירת ראשי הישיבה הוותיקים הגאונים הרב יחזקאל סרנא והרב משה חברוני רבינו התמנה לראש הישיבה יחד עם עמיתיו הגאונים הרב חיים סרנא והרב אברהם פרבשטיין.

מלבד עיסוקו בסוגיות התלמוד עסק רבות בפירוש הרמב"ן על התורה. במשך שנים רבות מסר שיעורים על פירוש זה. לימים יצאו השיעורים בסדרת ספרים 'שם דרך' על ידי תלמידו הגאון הרב יעקב יהודה זילברליכט.

משנת ה'תשל"ז (1977) שימש כחבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. לאחר הקמת דגל התורה הצטרף למועצת גדולי התורה שלה והשתתף בדיוניה. נפטר ב-ט"ז ניסן ה'תש"ס (2000). חי כ-88 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. שמו של חלק מ'רחוב הישיבה' בשכונת גאולה בירושלים הוסב לרחוב הרב ברוידא.

אביו: הגאון ר' אברהם (נכד הגאון הרב אריה לייב ברוידא, אחיו של ה'סבא מקלם').
אימו: מרת טובה (בת אחי הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור). **אשתו:** מרת גולדה מרים (בת הגאון ר' משה פינקל, בנו של הסבא מסלבודקה). **מרבתי:** הגאון הרב ראובן טרופ (ראש ישיבת היישוב החדש). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אברהם זאב מלר, ר' דב יונה בקשט, ר' יעקב יהודה זילברליכט. **ילדיו:** ר' משה. מרת שרה (נישאה לגאון ר' שמואל סגל, נינו של הסבא מנובהרדוק). **מספריו:** **שם דרך**- על מסכתות התלמוד: שבת, פסחים, יומא, סוכה, מגילה, כתובות, קידושין, סוטה, בבא קמא, בבא מציעא. על מידות ויראת שמיים, על ענייני התורה ופירוש הרמב"ן, על מגילת אסתר, פורים וארבע פרשיות, על הגדה של פסח **חבר מאמרי התורה**- אסיפת מאמרים ושיחות על תורה ומתן תורה **שיעורי רבינו הגרש"ז ברוידא**- על מסכת סנהדרין.

כאשר רבינו אושפז בבית החולים, סמוך למיטת חוליו שכב אדם שהיה חולה קשה. לצד מיטתו של אותו אדם ישבה אשתו כל העת. מכיוון שלא היו להם ילדים שיכלו לשהות עם האבא במצבו הקשה, אשתו נאלצה לבדה לשאת בנטל. יומם ולילה ללא הפוגה אשתו ישבה על יד מיטתו. יום אחד רבינו ביקש שיקחו אותו למסדרון, שם פגש באחות האחראית על המחלקה.

רבינו סיפר לה אודות האישה שיושבת ליד בעלה ואין לה לאכול. הרב שאל אם אפשר לדאוג להביא גם לה ארוחה. האחיות התנצלה ואמרה שהיא אינה ממונה על התחום הזה. רבינו לא הרפה, הוא המשיך לתאר את הקשיים של האישה בפני אחיות אחרות. לצערו הרב כל מאמציו עלו בתוהו מכיוון שתקנון בית החולים לא אפשר להם לאשר מנת אוכל נוספת למי שאינו מאושפז בבית-החולים.

כאשר הגיעה שעת ארוחת צהריים והביאו לרבינו את המגש עם האוכל הוא הפריש לעצמו כמות מועטת מכל מנה. לאחר מכן הוא ניגש לאותה אישה עם המנה הכמעט מושלמת, ואמר שהוא בין כך לא אוכל את הארוחה שהוגשה לו. אולם אותה אישה סירבה. היא אמרה שלא עולה על דעתה לקחת ממנו את האוכל המיועד לו ושהיא בכלל לא רעבה. כאשר הפציר בה שוב ושוב הסכימה לבסוף לקבל ממנו את האוכל. מיד כשפנה ללכת למיטתו היא התחילה לאכול בתאבון רב.

רבינו הקפיד להיפרד מזוגתו הרבנית בכל פעם שהיה יוצא מביתו למקום כלשהו בברכת 'שלום וכל טוב'. אחד מתלמידיו שליווה אותו בהליכתו סיפר: "היה זה בשנותיו האחרונות של ראש הישיבה, כאשר ההליכה כבר היתה קשה עליו. היינו במרחק ניכר מביתו. לפתע הרב ביקש לחזור הביתה כי שכח דבר מה. שאלתי, האם אני יכול לחזור לביתו במקומו ולהביא את הדבר וחבל שהרב יטריח עצמו, אולם הוא התעקש וחזר כל הדרך לביתו. כשפתח את הדלת התנצל בפני הרבנית וביקש את סליחתה על ששכח לומר לה 'שלום וכל טוב'."

בשנתו האחרונה של רבינו התקיימה באחת השבתות שמחת בר-מצווה לבנו של אחד מתושבי השכונה. הקידוש התקיים בבית המשפחה. רבינו שכבר היה חלש וחולה ביקש מאחד התלמידים שיסייע לו לעלות לבית המשפחה ולאחל להם מזל טוב.

התלמיד ניסה להניאו מההליכה הקשה שכן השמחה בקומה השלישית והדבר כרוך בטרחה רבה מאוד, אולם ראש הישיבה עמד על כך שעליו ללכת ונימוקו עימו: "ערב אחד הגעתי לבית הכנסת 'חניכי הישיבות'. בסביבה היו מספר אנשים, אבל אף לא אחד מהם טרח לעזור לי בפתיחת הדלת של המונית, רק אותו ילד שכיום חתן הבר-מצווה רץ לכיוון המונית, פתח את הדלת וסייע לי להיכנס לבית הכנסת. כעת אני רוצה להכיר לו טובה על כך ולהשתתף בשמחתו ובהזדמנות זו גם לספר לאביו על טוב ליבו של בנו."

באחת הפעמים רבינו נשאל אודות בחורים שאינם נוהגים כבני ישיבה באורחותיהם, האם יש לסלק אותם מהישיבה? רבינו השיב: "אצלנו לא נהוג לזרוק בחורים כל עוד אינם מזיקים לאחרים", והוסיף: "לסלק בחור לגמרי מתוך הישיבה זו אחריות כבדה ביותר, שכן תמיד יש לקחת בחשבון את השיקולים מה יהיה עם אותו בחור לאחר מכן". בהקשר לכך סיפר עובדה מדהימה אודות הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל: היה זה בעיצומו של לימוד בו השתתפו גיסו הגאון רבי דוד פינקל זצ"ל ואחיו הגאון רבי צבי ברוידא זצ"ל יחד עם הגאון רבי איסר זלמן.

לפתע הם הבחינו שרוחו של הגאון רבי איסר זלמן נסערה מאוד והוא חש ברע. כל ניסיונותיהם להשיב את רוחו ולהציל מפיו מה אירע, עלו בתוהו. רק לאחר שלגם מכוס מים ונח כמה רגעים שבה אליו רוחו סיפר להם מה פשר החולשה הפתאומית שחש: הוא נזכר לפתע כי לפני שנים רבות בעודו משמש כראש ישיבת סולצק הוא נאלץ לסלק בחור אחד מהישיבה. בשל כך תקפה אותו חולשה בהעלותו על מחשבתי מה עלה בגורלו של אותו תלמיד. (הסיפורים מעובדים מתוך 'נסיך ממלכת התורה')

"כַּרְטִיס הַזָּהָב"

כולל ברכת 'על נטילת ידיים' לסעודה מתוך הכתוב וכן את 'ברכת המוציא', כך לגבי כל שאר הברכות.

מה אנחנו מרוויחים בסגולה זו? הוא מסביר:

- מאחר וצריכים לקרוא את המילים בברכה במילה, אז מכוונים יותר וזוכים בכך לברך את הקב"ה בכוונה עצומה.
- התגברות על התאוה.
- תיקון המידות.
- דחיית סיפוקים.
- סיפוק אדיר וחשק גדול להמשיך.
- שמחים לברך וממתנים לכל ברכה בשמחה.

וכי יש סגולה שמקנה לאדם את כל המעלות הללו? **בשום סגולה אין את המעלות הללו.**

כל סגולה שתהיה, האדם עושה אותה בדרך כלל כמו תוכי, הוא נשאר כפי שהיה בהתחלה, לא פעל בו שום דבר לטובה וכל מטרתו היתה לפתור בעיה אישית שלו.

מניסיון בשטח, סגולה זו יש לה 100% הצלחה. עוד לא היה אחד, שהתחיל בזה, ולא הרגיש התעלות, הוא מרגיש אדם אחר, יש סיפוק, שמחים לברך את הברכות.

בורא עולם אומר, אם אתה מברך אותי כך, פשוט וברור שאני אברך אותך, לכן יש בסגולה זו 100% הצלחה.

בתים שלמים עם כל משפחותיהם השתנו לטובה, כל המשפחה מברכת ברכות הנהנין מתוך הכתוב. זו סגולה עצומה וגדולה למי שרוצה להרגיש קרבה לבורא עולם וכמובן גם לזכות לפרנסה, לזיווג הגון, לרפואה ולידה קלה ולשאר הברכות. זה בידיים שלנו להחליט אם לעשות או לא!

ר' ישראל שלום 'הרים את הכפפה' כדי לזכות את הרבים. לכן כדי להקל על הציבור, הוא החליט להוציא את 'כרטיס הזהב' (כי הוא באמת זהב).

מדובר בכרטיס קטן בגודל כרטיס אשראי רגיל אשר כולל בתוכו את כל ברכות הנהנין, כולל ברכת על נטילת ידיים, ברכת המוציא ועוד.

כרטיס זה אפשר להכניס לכיס ובכל פעם שצריכים לברך, מוציאים אותו בקלות ובפשטות את הכרטיס ומברכים את ה' יתברך מתוך הכרטיס. תנסו ותראו שתוך יומיים אתם מרגישים אחרת לגמרי, מה לא הרגשתם מעולם סיפוק כזה. בהצלחה.

מי שמעוניין לקבל את "כרטיס הזהב" בחינם לצורך זיכוי הרבים נא ליצור קשר 052-7143500 עם ר' ישראל שלום. לתגובות ניתן לשלוח למייל: 3500israel@gmail.com

הסיפור הבא יכול לשנות את כל חיינו מן הקצה אל הקצה. יום אחד הרב מיכאל גרינוולד שליט"א (הובא בקונטרס 'גודל מעלת הברכות') פגש אדם בגיל 110 שנים.

אדם בגיל כזה בדרך כלל, פשוט לנו שיש לו מכשיר שמיעה, משקפיים (מי יודע איזה מספר), מחלות כרוניות, כנראה שהוא גם סעודי ונזקק לעזרת הסובבים אותו. אחרי הכל הוא בסוף ימיו, בעזרת ה' יאריך ימים.

אבל הקשיש שהוא פגש אינו סיעודי, הוא לא צריך מקל הליכה, אין לו מכשיר שמיעה וגם לא משקפיים, בקיצור אדם בריא לחלוטין וגם מתפקד לבד.

הרב כמובן התפלא וניסה להבין מה צריך לעשות כדי להגיע לכך. הוא שאל את הקשיש: "מה הסוד שלך סבא? עד גיל כזה, בלי עין רעה, כל אחד רוצה להגיע לגיל מבוגר בבריאות, מה אתה עושה?"

הקשיש אמר לרב: "שמעתי שאתה דורש דרשות על עניית אמן ואמירת ברכות, לכן אני רוצה לספר לך את סיפורי, אבל בתנאי שלא תגלה את שמי ושם מגורי". "בסדר", הרב אמר, "בלי נדר".

"בלי נדר זה לא מספיק לי", הקשיש השיב, "אני רוצה 'נדר מפורש' שלא תגלה את שמי ואת מקום מגורי". הרב תהה: "בשביל מה נדר, בסך הכל מדובר בסיפור?"

הזקן לא רצה ולכן הרב שאל את רבו האם מותר לנדר נדר במקרה הזה. הרב הורה לו, שצורך זיכוי הרבים מותר לנדר.

הקשיש סיפר שמילדות יש לו **ארבע קבלות** שקיבל עליו:

א. לא לברך ברכות הנהנין כמו תפילת הדרך. הכוונה לפעמים אדם רעב וכאשר הוא מתחיל לאכול, הוא אומר את הברכות במהירות עצומה, לכן כל ברכה אני מברך במתינות, אחרי הכל אני מברך את מלך העולם, מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ב. כל ברכה אני מברך בישיבה ולא בהליכה.

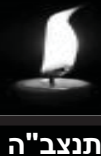
ג. אני מברך את ברכת 'אשר יצר' מתוך הכתב מכיוון שהוא רופא כל בשר. לפעמים האדם אפילו לא זוכר אם בירך את ברכת 'אשר יצר' והוא נכנס לספק.

ד. אני מברך את כל ברכות הנהנין מתוך הכתוב.

הרב סיפר זאת כמסיח לפי תומו אבל את ר' ישראל שלום שהיה בשיעור תפסה אותו דווקא הקבלה הרביעית של הקשיש. לברך את כל ברכות הנהנין מתוך הכתוב.

זו סגולה שאין אחד בעולם שעושה זאת, לברך את ברכת שהכל, מזונות, עץ ואדמה, הכל אבל הכל מתוך הכתוב,

לע"נ

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקביל יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאל בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאלי בת גאווה ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
רחמים בן רחל ז"ל	שמאל בן רבקה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מסאנש בת דגיסו ע"ה	קסאנש בת עישה ע"ה
אביחי בן אסתר ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
יצחק בן פנינה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	נעימה בת שרה ע"ה	
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל		
אורה בת נעימה ע"ה		
מישא אסתר בת זהרה ע"ה		
מסעוד בן יקוט ז"ל		
רחמה בת מסעודה ע"ה		
סעידה בת תופחה ע"ה		
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל		

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

שביעי של פסח - השגחה פרטית

"וַיֵּאֱמִינוּ בַּה' וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדָיו" (שמות י"ד, ל"א)

נראה לענ"ד שיש מציאות השם ויש השגחה פרטית!

בחג הראשון כתוב: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים" (שמות כ, ב). פירש הרא"ש (אורחות חיים) - זה הולך על עיקר האמונה במציאות השם!

בחג השני כתוב: "מִקְרָא קֹדֶשׁ" (שמות י"ב, ט"ז) - האמונה בהשגחה פרטית.

את העובדה שיש מנהיג לבירה ובזרא לעולם כולם ראו בעשר המכות! אולם שהקב"ה משגיח על כל פרט בחיי האדם - זאת ראו בקריעת ים סוף.

הקב"ה אומר למשה: "מֶה תַּצַּעֲקֵךָ אֵלַי דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְעוּ" (שמות יד, טו) - זה לא זמן תפילה! אני יודע שאתם מאמינים בי! תתקדם ותראה השגחה פרטית. בכל פסיעה ופסיעה הים נבקע!

רבינו בחיי מבאר - הים לא נקרע כולו כאחד, אלא כל פסיעה שהלכו הים נקרע, כדי להדגיש שיש השגחה פרטית.

מה שכתוב בקריעת ים סוף: "וַיֵּאֱמִינוּ בַּהֶשֶׁם" (שמות י"ד, ל"א) - אין הכוונה שכעת מאמינים במציאות השם, אלא שכעת מאמינים שכל מה שקורה הוא בהשגחה פרטית!

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב הקהילה מבשרת ציון

שבת שלום

שבת	כנסת שבת	צאת שבת	רבני תמ
י"ג	18:35	19:47	20:36
י"ד	18:53	19:46	20:33
ט"ו	18:55	19:48	20:36
ט"ז	18:54	19:46	20:34

הצלחה בגו"ר
יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה - יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת - הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
נתנאל בן ג'ינה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סליבה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה נינט בת סטה - בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניציר בן פרח - בריאות ואריכות ימים
סימית בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונת בת סבריה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית - ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה - בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר וליילד אורי חיים בן שלי

אנחנו נמצאים בליל חג 'שביעי של פסח'. גולת הכותרת של החג היא קריעת ים סוף-שירת הים! "וַיִּשְׁעֵה ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵעַל שְׁפַת הַיָּם וְכו' וַיֵּאֱמִינוּ בַּה' וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדָיו" (שמות י"ד, ל"א).

וצריך להבין: מה ראו כעת שהגיעו לכלל אמונה ולא ראו זאת מקודם? הרי בתחילת הדרך כשאמר משה "וְהָיָה לָאֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל" (שמות ד', א') נענש בצרעת! מדוע? כי בני ישראל מאמינים בני מאמינים.

ועוד, כאשר משה דיבר לבני ישראל בשם הקב"ה ואמר: "פֶּקֶד פְּקֻדָּתִי וְכו' וַיֵּאֱמִן הָעָם" (שמות ד', ל"א)

ועוד הנביא כותב: "זִכְרֹתִי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כְּלֹלֹתֶיךָ, לִקְתָּךְ אַחֲרֵי בְמִדְבַּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" (ירמיהו ב', ב') - ללא אמונה איתנה לא היו שורדים במדבר.

חז"ל אומרים: "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי" (מכילתא דשירה ג') מה ראתה? בוודאי מחזות אלוקים, האם לא די בכך?

מדוע עשר המכות לא הביא אותם לאמונה?
מדוע רק בקריעת הים נאמר: "אֲזַנְּהֶלֶוּ אֲלֹפִי אֲדוֹם, אֵילִי מוֹאֵב יִאֲחַזְמוּ רָעַד, נִמְגּוּ כָל יִשְׂרָאֵל" (שמות ט"ו, ט"ו). היכן הם היו בעשר המכות?

בתפילה אנחנו אומרים: "המעביר בניו בין גזרי ים סוף ואת רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טיבע - ראו בנים את גבורתו", וכי בעשר המכות לא ראו את גבורתו?

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניצירי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – ספירת העומר

מה יעשה אדם כאשר הוא יודע מראש שלא יצליח לספור את כל הימים, האם יתחיל לספור בברכה או לא? האם מותר להסתפר בימים אלו או לשמוע מוזיקה?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

אדם שיוודע שיהיה אנוס ויצטרך לדלג יום אחד בימי הספירה, כגון: שצריך לעבור ל"ע ניתוח וירדימו אותו למשך כל הלילה והיום למחרת כך שברור לו שהוא יאלץ לדלג יום שלם בימי הספירה, למרות זאת הוא יכול להתחיל ולספור עם ברכה, מכיוון שכעת הוא עושה את המוטל עליו וגם אולי המצב ישתנה או שהניתוח ידחה ואז יוכל לספור כל יום.

ימי ספירת העומר שבהם אנחנו נמצאים חל בהם אבל לאומי על אותם עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא שנפטרו בקיצור ימים ושנים, כפי שמוזכר בגמרא (מסכת יבמות דף ס"ב ע"ב): "שנים-עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמם עד שבא ר' עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון, והם שהעמידו תורה אותה שעה. תנא: כולם מתו מפסח ועד (פרוס) עצרת. אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ר' חייא בר אבין: כולם מתו מיתה רעה. מאי היא? אמר רבי נחמן: אסכרה".

לכן אנחנו מחמירים על עצמנו ונוהגים דיני אבלות: לא מתחתנים, לא שומעים מוזיקה ולא מסתפרים. עד היום שבו פסקו מלמות שהוא ל"ג בעומר. הספרדים מחמירים עד ליום ל"ד בעומר לעניין נישואים ותספורת.

אם יש סעודת מצווה, כגון: ברית מילה או בר-מצווה, שהוא היום שבו לנער מלאו שלוש-עשרה שנה, מותר להשמיע מוזיקה. לעניין תספורת הראש וכן גילוח הזקן - יש להחמיר על הגברים שלא לגלח כלל. נשים מותרות בתספורת וכן ילדים קטנים. אדם שמוכרח להתגלח מכל סיבה שהיא מוטב שיתגלח בערב שבת לכבוד השבת. בכל מקרה יעשה שאלת רב.

בְּרֵכַת הַצִּדִּיק

להלן סיפור ישועה חסר תקדים שהפך לשיחת היום בשכונת הר נוף שבירושלים. במרכז עומדת משפחה מוכרת שגרה במקום. מספר מילדיה היו מעוכבי שידוך במשך זמן רב ובאורח פלא בתוך שנה אחת כל המעוכבים התארכו בזה אחר זה לאחר הבטחתו של מרן פוסק הדור הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א.

הסיפור התרחש בעיצומו של חג הפסח של שנת ה'תשפ"א. אל מעונו של מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א נכנס אברך מופלג מתושבי השכונה ותינה את צערו. הוא סיפר שיש לו בן ובת בגילאי השידוכים אבל זמן רב שהם מעוכבים וישועה אינה נראית בעין. האברך סיפר שהוא ניסה סגולות שונות אבל זה לא עזר.

זה היה בעיצומו של שבועי של פסח. מרן הרים את עיניו ושאל את אותו אברך: "האם אין לך עוד ילדים רווקים? רק שניים מעוכבי שידוך?", האברך ענה כי אכן, יש חוץ מהשניים עוד תאומים שהם גם רווקים אבל הם לא מתחילים בשידוכים והוא לא שומע עבורם הצעות בגלל שהאח והאחות שמעליהם 'תוקעים אותם'.

מרן שליט"א עצם את עיניו לרגע ואז הפטיר: "עד שביעי של פסח הבא כולם יהיו חתנים וכלות". אותו אברך מופלג תושב השכונה היה בהלם מוחלט אבל הוא שמר את הדבר בליבו. הוא המתין לראות כיצד תתגשם הבטחתו הפלאית של מרן פוסק הדור. הרי זה היה לאחר אין-ספור סגולות שהוא ניסה לעשות לישועת בניו ובנותיו מעוכבי השידוך וכל זה לא עזר. ואכן, מברכתו של הצדיקים לא נפל דבר. חודשים ספורים לאחר מכן האח והאחות שהיו מעוכבי שידוך במשך שנים הם התארכו באורח פלא במהירות הבזק.

לאחר מכן בימי החנוכה האחרונים אחד מהתאומים שהיה בתור אחריהם נכנס והזכיר למרן פוסק הדור את ברכתו. הרב שטרנבוך שזכר היטב את ההבטחה שנתן הגיב בקצרה ואמר: "בקרבוב". חודש אחד בלבד לאחר מכן אותו בחור התארכ בשעה טובה ומוצלחת.

הסיפור הגיע לסיומו כאשר בחג הפורים ה'תשפ"ב כאשר הבחור האחרון ברשימת המעוכבים נכנס והקשה למרן הגר"מ שטרנבוך: "הרב, מה יהיה איתי?", הצדיק הרים את עיניו והפטיר: "בקרבוב ממש". כשבועיים לפני חג הפסח האחרון גם הוא התארכ בשעה טובה ומוצלחת, ויהי לפלא.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

מינויים

לקבלת העלון חייב במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב ישראל שלום יוסף פרידמן זצ"ל

האדמו"ר הרב ישראל שלום יוסף פרידמן מבוהוש זצ"ל-נולד בי"ג תשרי ה'תרס"ז (1855) בפוטיק. נקרא על שם אבי סבו, האדמו"ר רבי ישראל מרוז'ין ובנו רבי שלום יוסף מסדיגורה וכן נקרא יוסף כיוון שנכנס לברית ביום האושפיזא של יוסף הצדיק. כבר בילדותו ניכר כי לגדולות נוצר. ניכר בטוהר ליבו ושקידתו המופלאה על התורה הקדושה. לאחר נישואיו התגורר אצל חמיו שהעריכו עד מאוד. חמיו נתן לו את הטלית והתפילין של הבעל שם טוב שקיבלם בירושה מהאדמו"ר רבי ברוך ממז'בוז' שהיה נכדו של הבעש"ט הקדוש. לאחר זמן מה חזר לבוהוש כדי להיות סמוך על שולחן אביו. רבינו עלה ונתעלה בתורה הקדושה. כאשר יצא לבקר בערי ועיירות המדינה, המונים היו יוצאים לקראתו ומקבלים את פניו בהתלהבות גדולה. רבינו בענוותנותו הרבה הדברים היו למורת רוחו. בי' אלול ה'תרנ"ו אביו נפטר ורבינו מונה לממלא את מקומו כאדמו"ר השני מבוהוש (גם אחיו התמנו לאדמו"רים- הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאדז'ודגאלאץ, הרה"ק רבי משה יהודה ליב מפאשקאן והרה"ק רבי יעקב מח"ס ה'אהלי יעקב'). במשך כל זמן שאחיו שהו בבוהוש, רבינו סירב להתנהג בגינוני אדמו"רות מפני כבודם, מלבד נטילת קוויטלאך. לאחר שאחיו עברו ופתחו את חצרותיהם רבינו התחיל לנהוג באדמו"רות. רבינו היה רגיש לזולת והיה ידוע באהבת ישראל.

אנשים רבים פנו אליו עם בעיותיהם. פעם אחת התבטא ואמר: "האמינו לי, הצרות והמועקות המוזכרות בהם מכאיבות לי הרבה יותר מאשר לבעליהן". בין המוני החסידים נמנו גם אדמורי"ם וצדיקים מנהיגי עדות בישראל וכן רבנים ידועי שם. עמד בראשות 'אגודת הרבנים' אשר תפקידה היה לדאוג לצרכיהם הרוחניים של כל קהילה וקהילה. בתחילת שנות נשיאותו הקים בחצרו ישיבה גדולה. הישיבה משכה כל צעיר וצורב אשר נפשו חשקה להתעלות בתורה ויראה. סדר יום קפדני הגדוש בהרבצת תורה ויר"ש היה בישיבה שעמדה כולה תחת פיקוחו האישי של רבינו אשר דאג לכל מחסורם של התלמידים. בראש הישיבה רבינו העמיד רבנים ידועי שם גדולי תורה ויראה. נודע בפזרנותו הגדולה לצדקה ולהחזקת תורה. יחד עם אחיו עמד בנשיאות 'כולל רומניה'. בימיו נבנו בארץ ישראל שישה בתי כנסת של חסידי בוהוש: ארבעה בצפת, בטבריה ובירושלים. הקים ישיבה ראשונה באזור בוהוש בשם 'בית ישראל'. הישיבה הייתה תחת פיקוחו האישי, וחתניו (לימים ממלאי מקומו) כיהנו כמשגיחים. בזמן מלחמת העולם הראשונה שהה תקופה ברימנוב אצל חמיו אך שם סירב להתנהג באדמו"רות. בימי חג הפסח פרצו המוני חסידים דלתות וחלונות הבית ונכנסו בהמוניהם לחזות בעבודת קודשו. מיד לאחר החג רבינו עזב לערי ועיירות בוהוש. לאחר המלחמה רבינו חזר לבוהוש. נפטר ב-כ"ג ניסן ה'תרפ"ג (1923). חי כ-67 שנים. חתניו, ר' מנחם מנדל פרידמן ור' דוד טברסקי שימשו באדמו"רות במקומו.

אביו: האדמו"ר ר' יצחק (האדמו"ר הראשון מבוהוש). **אמו:** מרת שינא רחל (בתו של רבי דוד הגר מזבלטוב). **נשותיו:** מרת מלכה (זיווג ראשון- בתו של רבי משה אברהם צוקרמן מרשקוב), מרת מלכה (בת רבי יוסף מרימנוב). **בנותיו:** מרת בלומה רייזל (נישאה לאדמו"ר ר' מנחם מנדל פרידמן), מרת גיטל (נישאה לאדמו"ר ר' דוד טברסקי), מרת חוה לאה (נישאה לר' יעקב יוסף טברסקי מסטניסלב), בת נוספת (נישאה לר' גדליה אהרן רבינוביץ ממונוסטריץ). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' יצחק. **מתלמידיו:** האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולן, הגאון רבי שמשון אהרן דרברמדיגר והגאון רבי יואל צימרמן מרוסיה. **מספריו:** יפאר ישראל- מדברי תורתו.

פעם הגיע אל רבינו יהודי חולה. האיש היה מפוחד ומבוהל ביותר. הוא סיפר כי הוא מתקשה לנשום ולכן הוא פנה לרופאים. הם בדקו אותו ואמרו לו שהוא נולד רק עם ריאה אחת. הרופאים הסבירו לו כי בעקבות זאת הוא מצוי בסכנת חיים ממשית כל הזמן וכי זמנו קצוב ביותר! (בזמנם לא היה ניתוח להשתלת ריאה). רבינו זיע"א הרגיע את האיש ואמר לו כי הוא לא חולה מסוכן. בורא עולם הוא זה שנותן חיים לבריות עם שתי ריאות יכול להעניק לו חיים גם עם ריאה אחת בלבד. **הרב הבטיח לו שלא יאונה לו כל רע.** הרב אמר לו כי עליו להירגע ולהוציא מליבו את המחשבה שהוא חולה מסוכן. היהודי שב לביתו שמח מאוד מהבטחת רבינו. הוא חזר להתנהג כאחד האדם והתעלם ממצבו בריאותו. אכן הוא זכה להאריך ימים ושנים עם ריאה אחת בבריאות איתנה.

פעם אחת יהודי מהעיר ואסלוי הגיע לרבינו. הוא סיפר כי הוא נמצא לפני משפט קשה ומסובך. הוא פוחד מאוד שיואשם בפלילים על לא עוול בכפו. הוא ביקש את ברכתו ועצת קדשו. רבינו ענה לו: "שמע לעצתי וסע בחזרה לעירך. שם תפנה לעו"ד הגדול המתגורר שם. שכור אותו כעורך דינך. אל תתחשב בגובה הסכום שישית עליך רק תיתן ככל אשר ידרוש". היהודי הנבון על אף שלא הבין מדוע כך רבינו מצווה אותו מיהר ושמע לדעת תורה. הוא נפגש עם אותו עו"ד מפורסם שהרב הורה לו לשכור. על אף המחיר הגבוה והמפולפל שדרש העו"ד לא התלבט ונתן לו כל אשר ביקש.

המשפט היה אמור להיערך כעבור ימים מספר בעיר יאס. ביום המיועד הוא הגיע לבית-המשפט והמתין להכרזת שמו להיכנס לתחילת המשפט. לאחר המתנה מורטת עצבים נודע לו כי השופט הראשי שהיה צריך לנהל את המשפט חלה ואינו יכול לנהל את המשפט. בהנהלת בית-המשפט הוחלט שמשפט כה חמור אינו יכול להידחות בשום פנים ואופן. משום כך הם פנו לעו"ד הידוע מאסלוי שיואל בטובו להופיע כשופט ולנהל את המשפט. כשראה העו"ד במי המדובר, הוא עשה כל אשר ביכולתו עד שהביא להכרעת הדין בזיכוי המוחלט של הנאשם היהודי. רק עכשיו הבין היהודי מדוע כך ציווה אותו הרב. (הסיפורים מעובדים מתוך 'באר בשדה')

הצלה מפלגה

בני שכיוון בשעה שפתחנו את דלת הבית מתוך ביטחוננו בה' יתברך לעד ולעולמי עולמים שהוא שומר את עמו.

בפרט בלילה הזה, ליל פסח שהוא ליל שימורים שבורא עולם בוודאי יושיע אותנו מן הצרה. עודנו מתפללים ולפתע נשמע קול חבטה אדירה מתוך הבית. כעבור שניות לאחר מכן נשמעו זעקות שבר וכאב. באותם הרגעים דימיתי לעצמי שאלו קולות ילדי שניסו להגן על עצמם והגוי מפלה בהם את מכותיו...

לא חשבתי על דבר. לא על מה שעלול להתרחש איתי. הצלת בני משפחתי היו לנגד עיניי ולא משנה מה המחיר. נכנסתי לבית במרוצה לכיוון שממנו נשמעו הקולות והשבר.

לנגד עיני ראיתי נס עצום וגדול שעשה הקב"ה עימנו! התברר שהגוי ראה את הארון שבו הכנסנו את החמץ. מטבע הדברים שמנו את החמץ בארון העליון כדי להקשות על הגישה אליו.

על הארון תלינו פתק בו כתוב בלשון הקדש 'מכור לגוי' כדי שאף אחד מהילדים לא בטעות יפתח את הארון בחג הפסח. ואילו בשפה האנגלית כתבנו **"דברים יקרים, לא לגעת!"**. הסיבה לכך היתה כדי למנוע מהמשרת שעבד בביתנו שלא יפתח את הארון ויוציא משם כלי חמץ.

כשאותו גוי ראה את הכתוב באנגלית על הארון זרחו עיניו. הוא מיהר לשם משום שסבר ששם מניחים דברים יקרי ערך. הוא לקח את הסולם שהיה מונח בחדר ארונות וטיפס עליו כדי להגיע לארון שהיה ממוקם קרוב לתקרה. הוא פתח את דלתות הארון. למול עיניו הוא ראה שק עם כמה כלים.

היו אלו כלי עבודה כבדי משקל. העמדתי אותם בכוונה בפתח הארון כדי שלא תהיה גישה לכלי החמץ ושלא בטעות המשרת יוריד משם את הכלים. הגוי שרצה לראות מה החבאנו מאחוריהם משך את השק בכל כוחו במהירות. מתוך שמשך את השק בחוזק גדול **הארון עם כל תכולתו צנח על ראשו.**

הוא נפל מהסולם ונחת בחבטה על הרצפה כשכלי העבודה הכבדים נופלים על פניו ופוצעים אותו. **הצעקות ששמעתי היו של הגנב. לאחר מכן הוא איבד את הכרתו!**

לאחר שהתאוששתי ממה שראו עיניי רצתי להרחוב כדי לבקש עזרה. בדיוק באותם רגעים עבר שם שוטר. פניתי אליו וסיפרתי לו את אשר מה שקרה בביתי לפני מספר רגעים.

הוא הצטרף אלי בזריזות. כשראה את הגוי המוטל ארצה, מיהר להזמין אמבולנס. מבדיקה קצרה של אנשי הרפואה **התברר שהגנב שבר את הגב.** הוא נלקח לבית החולים בליווי המשטרה. לאחר מספר ימים נודע לנו מהשוטרים **שאותו גוי נשא על עצמו כלי רציחה. הוא נכנס לביתנו על דעת לשפוך דם, רחמנא לצלן.** ברוך המקום ברוך הוא שהציל את חיינו.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך העלון **'מתיקות השבת'**. יש בו כדי להראות לנו כי בורא עולם הוא השולט בכל ומגן עלינו. בנוסף אפשר לראות באופן מוחשי כי ליל פסח הוא ליל שימורים שבו בורא עולם הוא השומר עלינו מכל צרה.

הסיפור הוא מפי בעל המעשה ר' שמעון חיים סוויד, אוישן פארקווי, ארה"ב. בראשית דבריו הוא כמובן פותח בהודאה ושבח לבורא עולם שהציל אותו ואת בני משפחתו מהצרה.

כך פתח את סיפורו: **חסדי ה' לא תמו! אזכיר תהילות ה' יתברך שמגן עלינו מכל צרה.** ברצוני לספר על נס עצום שהתרחש איתי ועם בני משפחתי בליל הסדר ה'תשע"ח:

אני גר בארה"ב בסביבת גויים עוינים. היה זה לאחר עריכת הסדר שארכה זמן רב. לאחר שכבו האורות בבית. בני ביתי עלו על יצועם ונמו את שנתם לקראת היום הבא.

בני הבכור היה ער. יצאתי איתו לחצר ביתי הפנימית. שם יש לנו גינה. ישבנו שם כדי לעסוק במצוות סיפור יציאת מצרים. ביקשתי לשוחח איתו על הניסים הגדולים שבורא עולם עשה בעבר, עושה איתנו בכל רגע ורגע וגם ימשיך לעשות עימנו ויגאל את עם ישראל ברחמים גדולים.

חיזקתי אותו באמונה וביטחון. סיפרתי סיפורים בהם ניתן לראות בבירור את יד ה'. הסברתי לו את מה שכתוב בתהילים: **"אָז יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי."** הקשתי בפניו: **"וכי הגויים צריכים לומר זאת? הרי אנחנו אמורים להודות לה' על הניסים."** אלא הגויים מתכננים לפגוע בנו. לאחר אימונים רבים הם בטוחים בהצלחתם, והנה בורא עולם משנה את כל התוכנית שלהם והם לא מצליחים להוציא את התוכנית שלהם לפועל.

אנחנו פעמים רבות לא מודעים לניסיונות ולניסים שבורא עולם גומל עימנו. לכן דווקא הגויים שהם יודעים מה תכננו הם אלו שיכולים לומר שבורא עולם הגדיל לעשות עימנו.

האווירה היתה מרוממת מאוד. כמובן שדלת ביתי היתה פתוחה לרווחה כמנהג ישראל מימי קדם לפתוח את הדלת עוד באמירת **"הא לחמא עניא"**, **כדי לזכור שלילה זה הוא ליל שימורים, המשמר אותנו מן המזיקים.**

לפתע שמעתי קול רעש מהבית. קמתי ממקומי, ניגשתי לחלון והצצתי מעבר לזגוגית. פחד וחלחלה אחז אותי. גופי רעוד ללא שליטה. **מול עיניי ניצב כושי ענק ממדים ושחור. בידו הוא אחז פנס שהאיר לו את הדרך. הוא פסע בתוך הבית. נראה היה כמחפש דברי ערך לגנוב.**

הבטתי בפני בני, הוא היה חיוור כסיד. יחד עימו התפללנו לבורא עולם שיושיע אותנו מהמצב אליו נקלענו. חיזקתי את

לע"נ

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקביל יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאל בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחא ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאלי בת נאוה ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
יצחק בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי יזי בן קלרה ז"ל	קסאנש בת דג'ינו ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת נעימה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים מחוטל בן רינה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה

והגדת לבנך

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1211

מערכת "שמעו ותחי נפשכם"
מברכת את קוראי העלון
ואת עם ישראל
בברכת פסח כשר ושמח

פרשת צו - פסח - י"ד-ט"ו ניסן תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

מאיר, דתניא: מעשה באשה אחת שבאה לבית מדרשו של רבי מאיר, אמרה לו: "רבי, אחד מכם קדשני בביאה". עמד רבי מאיר וכתב לה גט כריתות ונתן לה. עמדו וכתבו כולם ונתנו לה."

המקור בפרשה: "במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת". וזה לשון הגמרא במס' סוטה (דף ל"ב ע"ב): "מפני מה תקנו תפילת העמידה בלחש? כדי שלא לבייש את עוברי עבירה" (את אותם המתודים על עבירות שבידם". רש"י) שהרי לא חילק הכתוב בין מקום שחיתת החטאת למקום שחיתת העולה. לא קבע לשחיתת חטאת מקום בפני עצמו, שלא יבינו שהוא חטאת ועל ידי כך יתבייש המקריב, רש"י.

הריח? אמר לו: "לא תהא כזאת בישראל". פירש רש"י: "לא תהא כזאת בישראל שאוכל השום בבואי לבית מדרשו של רב, אלא כדי שלא להלבין פניו של אוכל השום, יצאתי". המהרש"א מפרש את דברי הגמרא הללו, כך: "שאל רבי שמעון ברבי את רבי חייא: "אתה שציערת את אבא במה שיצאת מבית המדרש ויצאו כולם אחריו ובכך גרמת לביטול תורה...? הרי אותה שעה לא היה לך לצאת, רק מי שאכל היה לו לצאת לבדו". אמר ליה רבי חייא: "לא תהא זאת בישראל! בודאי ביטול תורה הוא עוון וחטא אבל לבייש אחד מ ישראל לא תהא כזאת עבירה גדולה בישראל! וטוב לבטל תורה מלבייש בן ישראל". ממשיכה ואומרת הגמרא: "ורבי חייא מהיכן למד להתנהג כך? מרבי

לא יתפלל בלבו לבד, אלא מחתך הדברים בשפתיו ומשמיע לאזניו בלחש ולא ישמיע קולו" (שו"ע או"ח סימן ק"א). הטעם להלכה זו הוא מפני שאנו מצווים שלא לבייש עוברי עבירה.

ובענין ההשתדלות שלא לבייש אדם מ ישראל, מצינו סיפורים מדהימים אודות חז"ל אשר מסרו נפשם ונשמתם, בכדי שלא לבייש אף יהודי ואפילו עובר עבירה, וכפי שמסופר במס' סנהדרין (דף י"א ע"א): "ישב רבי ודרש. (ותוך כדי דרשתו) הוא הריח ריח של שום, אמר רבי: מי שאכל שום, יצא. עמד ר' חייא ויצא. בשחר מצאו רבי שמעון ברבי לרבי חייא, אמר ליה: "אתה שציערת לאבא", פירש רש"י: "האם אתה הוא זה שאכלת השום ונדף ממך

עשר הנהגות של מורנו הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א בחג הפסח

ה. את הזית של המצה והמרור היה אוכל במסירות נפש (במיוחד באותן השנים שלא היו לו שינים) עד כדי כך שכמה פעמים כמעט נחנק וכל הסועדים חששו אז לחיייו. וכל זאת עשה בכדי לסיים את אכילת המצה בשיעור הזמן הראוי של אכילת פרס.

ט. היה מקפיד לאכול את האפיקומן לפני חצות. לאחר מכן היה נשאר ער במשך כל הלילה וממשיך ללמוד את הפירושים על ההגדה ולשיר שירות ותשבחות לבורא עולם.

י. במשך כל ימי החג, היה מקפיד לאכול את המצה בתוך שקית ניילון ורק לאחר שסיים את אכילת המצה, היה ממשיך לאכול את שאר המאכלים.

ה. היה נוהג להתפלל תפילת מנחה של ערב החג בכותל המערבי ושם היה אומר מתוך השתפכות הנפש את קרבן הפסח.

ו. במשך שנים רבות היה מוציא בחג הפסח את שיניו התותבות וכך היה נשאר במשך כל החג ללא שינים (הוא החמיר שלא להשתמש בשיניים תותבות שהוכשרו לפסח). ורק בשנים האחרונות השתמש בשיניים תותבות מיוחדות לפסח שאחד מתלמידיו מימן עבורו.

ז. את ההגדה הוא היה אומר כשפניו בוערות באש הלהב. היה נוהג לבאר בקצרה כל פסוק ופסוק בהגדה בדרך פשט, רמז, דרוש וסוד.

א. היה בודק עם נר בלא ברכה במשך שלושים יום לפני החג כל ארון אשר נוקה מחמץ לפני שהוחזרו אליו הבגדים וזאת בכדי למנוע את הטירחא הנגרמת לבעלת הבית להחזיר שוב את הבגדים בליל בדיקת חמץ.

ב. בליל בדיקת חמץ, היה בודק בכל כוחו את החמץ (מתכוף מתחת לארונות ורוכן על ברכיו) למרות גילו המופלג.

ג. בערב פסח היה הולך לאפות שלש מצות שמורות ומשלם בעבור הון רב.

ד. היה נוהג בערב פסח לומר את האגרת של הרב שמשון מאסטרפולי הי"ד ומבאר כל מילה שכתובה שם.

נקי הדעת שכרזשלים

הפנים המאירות שלפתע כבו

כשהתבגר, המשיך ללמוד תורה ולהאיר פנים לזולת. מדי שבת בשבתו הוא היה פוקד כמה וכמה בתי מדרשות וביניהם את בתי המדרש "תורת חכם" ו"רחמסטריוקא" וזאת למרות שהתגורר במרחק גדול מבתי המדרש הללו. חיובו של רבי מנחם לא מש משפתיו ולכן מי שהיה פוגש בו בפעם הראשונה היה מתרשם שמדובר באדם השמח ביותר עלי אדמות.

ביום שישי האחרון הוא התלונן שאינו חש בטוב ובליל שבת השיב בביתו את נשמתו הטהורה לבוראו למגינת ליבם של משפחתו, ידידיו ואוהביו הרבים. וכעת כשעלה בסערה השמימיה, בודאי שהוא ממשיך לכתת את רגליו בין היכלות הצדיקים בגן עדן ומפציר בהם שיתפללו לפני כיסא הכבוד שתבוא כבר הגאולה בקרוב ממש. שמו להזכרה לעילוי נשמתו: חיים מנחם מאנים בן שמעון אריה זצ"ל.

רבי מנחם הויזמן זצ"ל בצעירותו

ד י לא הכיר בירושלים עיר הקודש את הבחור למוד הייסורים רבי מנחם הויזמן זצ"ל? רבי מנחם היה נוהג לכתת רגליו מדי יום ביומו מבית מדרש אחד לבית מדרש שני לכל קצוות ירושלים בכדי להרוות את צימאונו מדברי אלוקים חיים. ובדרך בין בית ה' אחד למשנהו, היה מקבל את כל מי שנתקל בו בסבר פנים יפות ומחוייכות תוך כדי שהיה ממתיק ומשחיל אמרה שנונה הקשורה לפרשת השבוע או לכל דבר אחר מתורתנו הקדושה.

רבי מנחם נולד לאביו הרה"ח ר' שמעון אריה זצ"ל בשכונת "בתי אונגרין" שבירושלים ושם התגורר עד אחרית ימיו. בצעירותו ינק את ה"גירסא דינקותא" שלו בתלמוד תורה המפורסם "עץ חיים". לאחר שסיים את לימודיו שם, החל לחבש את ספסלי הישיבה של "פלגות ראובן". ידידיו מאותם הימים מספרים שמנחם היה ילד מחונן ובעל כשרון מופלג בלימוד התורה.

הגליון מוקדש לזכות חתונת בני התמים חיים משה שיח' ובת זוגתו נעמה שתח' אשר הקימו את ביתם בשעטו"מ בה' בניסן התשפ"ה

1

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי זצ"ל

הוראה למעשה – המשך מעמוד קודם

ואחר שיעשה דוגמת הקרבן, עולה לריח ניחוח למקום שהקרבן עולה, והמלאך עושה אותו כתר לקונו. ואל יחשוב – ראוי הוא שיעשה הקב"ה את בקשתי כיון שכוונתי בתפילתי, דאדרבה – זהו המזכיר

מאמרותיו – של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל, שנאמר: "ארמי אובד אבי" וכו'.

וכן תרגם אונקלוס (על הפסוק בפרשת כי תבא כו, ה): "לבן ארמאם בעא לאובדא ית אבא ונחת למצרים". (בתרגום חופשי: לבן הארמי ביקש לאבד את אבא יעקב ולכן אבא ירד למצרים)

ויש לדייק: א. מה שייכות יש בין מחשבת לבן לירידת יעקב למצרים, דכתיב: "ארמי אובד אבי וירד מצרימה"?

ב. ליל פסח הוא זמן סיפור יציאת מצרים, מה איפוא עניינו של לבן ליציאת מצרים?

ואפשר לומר, בהקדים מה שמביא האור החיים הק' (ויחי מט, ג) מהזהר הקדוש (וישלח דף קעו, ב): "בשעה שנכנס יעקב אצל לאה, כל אותו הלילה רצונו וליבו היה ברחל, שחשב שרחל היא", עד כאן לשונו. ועל פי זה מבאר האור החיים, שיוסף (בנה של רחל) היה בכור במחשבה, וראובן (בנה של לאה) היה בכור במעשה, עיין שם.

ובשביל זה כתוב (בראשית לז, ג) "ועשה לו כתנת פסים", זאת אומרת שיעקב עשה אותו לגדול האחים בשביל שהיה בכור במחשבה. ובשל העובדה שהשבטים לא ידעו זאת, כתוב עליהם (שם, ד) "ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו", עד שלבסוף מכרו אותו למצרים ומזה נתגלגלה גלות מצרים. וכל זה גרם לבן בהטעותו את יעקב.

וזה המשך העניין: "ארמי אובד אבי", על ידי זה "ירד מצרימה".

ולפי זה מובן מדוע מזכירים את זאת בליל פסח, משום שבזה הייתה התחלת ירידת אבותינו למצרים.

כן עשה הלל היה כורך פסח מצה ומרור וכו'

על דרך הדרוש אפשר לומר שהסיבה שאנו אומרים

עונותיו, אלא יחשוב שיעשה הקב"ה בקשתו בחסדו ויאמר בלבו: "מי אני דל ונבזה בא לבקש מאת מלך מלכי המלכים הקב"ה, אם לא מרוב חסדיו שהוא מתנהג בהם עם בריותיו" (טור או"ח סימן צ"ח)

בהגדה "מצה זו שאנו אוכלין" וכו' "עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם", "מרור שאנו אוכלים וכו' שמרור המצרים את חיי אבותינו במצרים". כי מפני שהמצה נקראת על שם הגאולה, ומרור נקרא על שם הגלות.

והלל הזקן היה כורך שניהם ביחד מפני שאצל הלל הכל היה שווה אצלו, בין לטב בין למוטב.

וזו היא מדרגת הצדיקים, שיש להם מדת השתוות, כמבואר בשם הבעל שם טוב נשמתו עדן (צוואת הריב"ש סימן ב) שזו פירוש הפסוק (תהלים טז, ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד".

ועיין מה שכתוב בספר התניא (פרק כו): "כשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה, לקבולי בשמחה כמו שמחת הטובה הנגלית והנראית, כי גם זו טובה רק שאינה נגלית ונראית לעיני בשר", עיין שם.

ישוב על הרמב"ם בדין כורך

מובא ברמב"ם פרק ח מהלכות חמץ ומצה (הלכה ו): "ואחר כך כורך מצה ומרור כאחת, ואחר כך מברך וכו' ואוכל מגופו של פסח וכו'".

וכתב הלחם משנה שם: "יש להקשות, שכיון שהוא רוצה לצאת מידי ספקא של הלל, הא משמע דהיה כורך הפסח והמצה והמרור יחד, שהרי היה מדקדק על הכתוב שאמר "על מצות ומרורים יאכלוהו". וקשה על הרמב"ם שכתוב "כורך מצה ומרור", ואינו מזכיר פסח בכריכה.

ויש לומר שבאמת סבור הרמב"ם שהוא כורך רק מצה ומרור, ולא כשאר הפוסקים שסוברים שכורך גם הפסח.

והסיבה לסברתו זו של הרמב"ם היא משום שבמכילתא דרשו מיתור תיבת "יאכלוהו", שאם אין לו מצה ומרור בכל זאת מחויב לאכול פסח.

אם כן אנו מוכרחים לומר שמה שהלל לומד מפסוק זה לכריכה, זהו רק מצה ומרור, כי מה שמוזכר פסח בפסוק הוא רק כדי ללמד על מקום שאין מצה ומרור שאף על פי כן חייב בפסח. ומה שנאמר

סיפור לחג

קמחא דפסחא

על הפסח החולף מתוך געגועים וכיסופים. ואם זה בסתם יום של חול שאינו קרוב לפסח לא מאחוריו ולא מלפניו, לא שלושים יום לפני החג ואפילו לא כמה חודשים אחריו, מצא בכל זאת עילה לספר ביציאת מצרים, ולהטות את השיחה לעניני חג הפסח; החג של גאולתינו ופדות נפשנו, החג שגם לעתיד לבוא, במהרה בימינו, יעשו לנו ניסים כמו ביציאת מצרים, ואף יותר.

המשך בעמוד אחרון

למדך, או עוסק בשאר מלאכות של נגור, כאשר פיו מפזם בשעת מעשה: "חסל סידור פסח" או ניגון אחר מתוך ההגדה. וכשהיה מאן דהו מזדמן לנגריה, היה וולף מברכו לשלום ומיד מתחיל לדבר בשבח החג הקדוש. אם אכן עמד חג הפסח על הסף, הרי פשיטא שמתוך שהזמן גרמא, הזכיר שוב ושוב את החג. אם זה לאחר פסח, הרי החג זה עתה חלף לו, ועדיין מרחשות שפתי

ביעריה ידעו כי שמו אינו פסח סטאלער, כי אם וואלף הענדלס, אבל ביכרו לקרוא לו בכינויו: פסח סטאלער. "סטאלער" על שם אומנותו - נגור; ופסח - מפני שחג הפסח שגור היה תמיד בפיו. עומד היה וואלף בחדר הנגריה הצר, ריח דבק, טחב ונסורת-עץ באויר, והוא מדביק רגל סוררת שנקעה ממקומה בכיסא עתיק יומין, או מאחד שני גזרי עצים

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

קמחא דפסחא – המשך מעמוד קודם

שבימים אלו זהרו פניו כפני אביו בשעתו. כל דכפין יתי ויאכול כל דצריך יתי ויפסח.

בן יחיד היה לר' אברהם משה, חיים אליעזר שנוולד לו לאחר שנות ציפיה ארוכות. **חיים אליעזר גדל בטוב ובתפנוקים, ואמו הדואגת סכה ראשו בשמן אפרסמון והלבישתו מחלצות. חיים אליעזר כבר היה דור שלישי לסבו, ואת העניות לא הכיר מקרוב.** אביו השתדל להקנות לו תורה ודעת, אבל חיים אליעזר לא נמנה עם יושבי אהל. בהגיעו לפרקו השיאוהו לנערה בת טובים ומהר מאד השתלב בעסקי אביו.

חיים אליעזר קורץ לכאורה מזן אחר. כאשר הגיעו ימים של ערבי פסחים, וחצר בית המשפחה הפך לאוצר זוטא של מצרכים לקמחא דפסחא, התהלך לצד אביו ופנקס פתוח בידי. אי שביעות ניכרה מפניו. ובעוד פני אביו לזהירות בלהט מצוות הפסח צפה הוא בקרירות בנעשה. "אבא - פנה חיים אליעזר אל אביו בהפוגה קלה של מנוחה - דרך זו של חלוקת קמחא דפסחא אינה מוצאת חן בעיני."

"מאי טעמא?" - הביט בו ר' אברהם משה בתמיהה. "לכאורה - השיב הבן - הכל טוב ויפה, אבל חסר כאן סדר, הכל נעשה במהומה ובחוסר ארגון, כמו שאמרת, סדר חסר כאן..."

ר' אברהם משה הצטחק ולא מטוב לבב. "סדר, אתה אומר, חיים אליעזר, ניכר כי לא זכית להכיר את סבך ז"ל. 'סדר' היה אצלו מושג של ליל הסדר, של חג הפסח... לנצרכים חילק מעל ומעבר לסדריו וליכולתו..." חיים אליעזר חיך חיך נבוך. "אסביר את עצמי, אבא, הנה למשל, לדוגמה, הינדא, זוגתו של שמעה'לה הצולע, הייתה כבר אתמול וקיבלה, גם היום הגיעה וקיבלה, ובדואי תוסיף להגיע ולקבל עד הערב ליל החג... מה היא חושבת קבצנית זו? שותכל לקבץ כאן טובין עבור השנה כולה?..."

מצחו של ר' אברהם משה נחרש קמטים. "חיים אליעזר, איני יודע מדוע צרות עיניך במתנות העניים, האם רק בהקפה ראשונה מזמרים 'עוזר דלים'? גם בשאר ההקפות ואפילו בהקפה שביעית עדיין זועקים אנו עוזר דלים הושיעה נא... ומה לך להלין על ההקפות של הינדא?..."

ר' אברהם משה נפטר לא עליונו בגיל צעיר יחסית, את רכושו הרב ירש בנו יחידו חיים אליעזר. גם הוא שמר את צוואת אבותיו בנוגע לקמחא דפסחא אבל באופן "מודרני". לא עוד "יריד" בחצר, והמולה של שוק, כי אם כרטיסים ממוספרים מוחתמים, מיועדים לפי שמות ומשפחות. פקידים ישבו בחדר מרווח וקיבלו קהל, חילקו כרטיסים לפי סדר ואירגון. **באולם אחר נכנסו הנצרכים לפי תור וקיבלו שקיות ארוכות עם הטובין, מנה ראויה להתכבד אבל בדרך רשמית.**

הנצרכים שעמדו שעות על גבי שעות בתור כדי לקבל את מתנת קמחא דפסחא איחלו זה לזה חג כשר ושמו, הנידו ראשיהם והוסיפו: העולם משתנה, הזמנים משתנים ואף אנו עצמנו משתנים...

קשה היה לחיים אליעזר להתמודד עם המסחרים המסובכים. כל עוד חי אביו, סייע אמנם לעסקים, הוא נלוו לאביו בכל אשר הלך אבל כצל נלוו, ולא כבעל בית. כל עוד חי עלי אדמות השתדל ר' אברהם משה להקנות ליורשו, בנו יחידו, את רזי העסקים אבל חיים אליעזר לא היה כאביו. הוא לא היה חכם הרואה את המשך בעמוד הבא

הגאון הגדול חבר ה"בד"ץ רבי מאיר ברנדסדורפר זצ"ל קורא את נוסח שריפת החמץ ולצידו הרה"ח ר' אברהם גוטליב ז"ל בעת שריפת החמץ בערב פסח בשכונת מגוריהם בבתי אונגריין שבירושלים. (צילום: ברוך יערי)

השתדלתי לפי כוחותי ולמעלה מכוחותי לתת את חלקי לקמחא דפסחא. כלום נאה כי אדם יאכל וישתה עם בני ביתו ולא ידאג לעניים החסרים? **ובכן בני יקירי, אנא ממכם, בכל ימי חלדכם אל נא תשכחו את מצוות קמחא דפסחא!**

את צוואת אביהם שמרו הבנים. אם כי איש מהם לא דמה לאב, לא במלאכתו ולא בתהלוכותיו. בניו של וואלף שלחו ידיהם במסחר, ושמש ההצלחה זרחה אליהם. ברבות הימים היגרו שניים מהם לארצות אחרות. העיירה הקטנה צרה הייתה לשאיפותיהם ולמסחריהם. האחד נסע לאמריקה, ואחיו ללונדון, בירת אנגליה. שם הסתעפו עסקיהם והיו לעשירים מופלגים. ומפני שסיפורנו אינו מתמקד בהם, נעזוב אותם לנפשם ואך נציין כי שמרו מכל משמר את צוואת אביהם.

בעיירה נשאר צעיר הבנים, אברהם משה. גם אברהם משה לא נמנה עם קטלי קניא. סוחר ממולח היה, ובכל אשר פנה הצליח. תושבי העיירה הביטו בהשתאות על בניו של פסח סטאלער. "מגביה שפלים" כך התלחשו והתייחסו אליהם ביראת הכבוד, כהתייחסות אל נגידים. ר' אברהם משה שנשאר הצאצא היחיד של אביו בעיירה, השתדל בכל יכלתו לקיים את בקשתו. כל השנה כולה התנהג ר' אברהם משה כנגיד נדיב לב. בעסקיו המסועפים העסיק יהודים רבים מאחיו, משפחות רבות שכמעט רעבו ללחם ונאלצו להתקיים על מתנת בשר ודם, זכו לשולחן משל עצמם בזכותו של בן הנגר שהשתדל לשבץ במפעליו את מרבית הנצרכים בעיירה, איש איש לפי כישוריו. כמו כן תמך ביד נדיבה בעניים שלא מצא להם תעסוקה, עינו פקוהה הייתה על העיירה כולה, ושום נצרך לא נעדר מרשימותיו.

כל זאת בכל ימות השנה, **בערבי פסחים גדלו מעשי חסדיו שבעתיהם. בכניסה, בואכה השוקה, עמד ביתו רחב הידיים של ר' אברהם משה, ולפני הבית חצר מקורה רחבת מידות. מיד אחר הפורים התמלאה החצר הענקית בכל טוב - חביות יין, מצות, חבילות נרות, ארגזי ביצים, לולי עופות, שמן ושאר מצרכים הנדרשים כדי לקיים את החג דרך חירות. מצרכים אלו נועדו לחלוקה - קמחא דפסחא. על החלוקה הופקדו אנשים נאמנים, ובראש ניצח בעל הבית עצמו, ר' אברהם משה,**

יש לך יהודי של שבת ויש לך יהודי של חול. ונפשו של וואלף סטאלער חוצבה מפסח, יהודי של פסח. לאור זאת לא ילא כי שמו המקורי כמו נשתחב, ונותר כינויו בפי כל "פסח סטאלער".

אם בשאר ימות השנה נאלץ וואלף להסתפק בדיבורים בעלמא, ובספירת הפסח בפשיטות, הרי שבהגיע ימים של ערבי פסחים, לא היה בנמצא דומה לו. באותם ימים היתה קומתו השחה, מזדקפת, פניו השחורות מתבהרות, ועיניו שתמיד היה חוט של עצב ניבט מהן, בורקות באור יקרות.

וואלף הענדלס לא נמנה עם האנשים המאשרים יודעי ספר, בעלי אוריון ובעלי תורה. יהודי פשוט היה, וכדי שלא לזלזל בכבודו, לא נציין כי אי אלו סחו כי וואלף הנו התגלמות של ה"תם" ו"שאינו יודע לשאול" יחדיו. גם שפרה, זוגתו, לא נמנתה עם חכמניות האומה, אבל אישה כשרה היתה ועושה רצון בעלה בתמימות. **על כן הייתה אף היא מצפה לחג הפסח וטורחת למענו יותר מכפי כוחותיה. ימים ארוכים טרם התקדש ליל החג טרחה, שפרה, בהכנות לחג, אם בנקיין הבית והכשרתו לפסח, אם בהכנת התבשילים לכבוד החג היקר. במרתף הבית שמורים היו מימות הציונה של החורף חביות וכלים שתכולתם הוקדשה לחג הפסח. יין משומר מחמץ, שופרא דשופרא, אותו יין אשר פסח הסטאלער שקד עליו בעצמו למען יהיה ראוי לארבע כוסות ולקידוש של יום טוב. חבית תפוחה מלאה סלקים שמנים טובלים ברוטב, הסלקים בעבעו בתוך הנוזלים ולכבוד החג התקבל 'בארשט' (חמיצה) נאה למראה וטעמו ערב לחיך. ועדיין לא הזכרנו את שומן האוזנים. אווז שמן היתה שפרה ממדלת מדי שנה בשנה. ובעיצומן של ימי החנוכה, לאחר שנתפטם דיו, הביאו וואלף אל השוחט ובשעת מעשה זורח מהנאה - לכבוד חג הפסח... לאחר שחיטת האווז מרטה עקרת הבית נוצותיו, הכשירה את הבשר, צלתה את הכבד, טיגנה בכלים מיוחדים את השומן, והטמינה את ה"גריווענעס" - גלדי השומן, לחג הפסח.**

כאשר הוכשר המטבח ימים אחדים לפני החג, העלה וואלף את המעדנים מן המרתף, והמטבח התמלא בניחווחות של מאכלים מיוחדים לחג.

בגמר הבישול הכינה שפרה צרורות מכל התבשילים, אותם העביר וואלף לתעודתם, למשפחות שאין לאל ידם להכין פסח כיד המלך. בבתי המשפחות הללו כבר חיכו בכליון עיניים לפסח סטאלער שגיע עם הכבודה הארוזה. בחן ובדמעת תודה קיבלו פניו, והוא הניח את אשר הביא ויצא בחופזה מן הבית, בעוד ברכות ואיחולים מלווים אותו: יהי רצון שבשנה הבאה כבר נזכה להיות בירושלים הבנויה...

זאת ועוד; מלבד תבשילים ומטעמים השתתף וואלף בקמחא דפסחא ביד רחבה. כאמור לא נמנה עם העשירים, אבל עבור קמחא דפסחא הפריש סכומים זעירים מדי פעם עד שהיו בגנזיו לסכום נאה. לפני החג העביר את הסכום לגבאי הצדקה הנאמנים, המחלקים לנצרכים לפי פקודת הרב. ובכך היה שותף פעיל למפעל קדוש זה.

כאשר הגיעה שעתו של וואלף סטאלער להפטר מן העולם, כינס סביביו את שלושת בניו וקרא באזניהם את צוואתו. הזהיר אותם ללכת בדרך אבות, ובראש מעיניו עמד חג הפסח. "כל ימי - אמר להם ברגש - השתדלתי לכבד את החג, לקבלו כראוי, כל ימי אף

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

דרך ארץ קדמה לתורה

ויהי רצון שיקויים באותם ראשי הישיבות המאמר של "אשרי הגדולים ששומעים לקטנים" ואכן יישמו את המילים שנכתבו כאן מנהמת הלב וזה בוודאי יקרב את ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

מוסקבה התורנית והמושגת

בשבוע שעבר גיליי דרכו לראשונה בחיי על אדמת מוסקבה הרוסית. זה קרה בעקבות כך שיד ההשגחה של בורא העולם - ישתבח שמו לעד, גרמה לכך שבני חיים משה שיחי' נשא לאישה את אשתו נעמה שתחיה בת ממשפחה ירושלמית שמתגוררת מזה שלושים שנה בעיר מוסקבה. בתור גילוי נאות, עלי לומר שהופעתה לטובה מהחיים התורניים שניגלו לעיניי שם. אלפי יהודים יראי ה' פוקדים מדי יום ביומו את בתי הכנסת ובתי המדרש הפזורים שבעיר בכדי להתפלל וללמוד שם תורה. מאות מוסדות חינוך ממוקמים באזור שבאמצעותם ילדים ממשפחות שלא טעמו עד כה את טעם היהדות וטעמה של תורתנו הקדושה, מתקרבים לאבינו שבשמים וטועמים לראשונה בחייהם את מתקנות התורה. **מי היה מאמין שרק לפני כמה עשרות שנים נאלצו יהודים לקיים תורה ומצוות ברוסיה במחתרת ואם היו נתפסים בשעה שהיו מקיימים מצוות, היו מושלחים למרתפי בתי הכלא הידועים לשמצה שם.** ובהקשר לכך זכיתי לבקר בבית המדרש של ידידי משכבר הימים הרב הצדיק רבי יצחק קוגן שליט"א והוא הראה לי שבבית הכנסת העתיק שמכנה שם כרב, ישנה מנהרה שנחפרה אז תחת ארון הקודש בכדי שאם המשטרה הרוסית תכנס לשם, יוכלו המתפללים לנוס על נפשם מפניהם.

בתום שבוע שמח של ימי שבע הברכות, התרגשתי מחדש לשוב לארצנו הקדושה ולנשום לריאותי את אוירה המחכים של ארץ ישראל. ויהי רצון שבקרוב ממש כל יהודי התפוצות ישובו ויתקבצו בארץ הקודש כאשר יבנה בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן ואז נוכל להקריב שם את קרבן הפסח ואת שאר הקרבנות.

ד"ר יצחק קוגן זצ"ל

כותב השורות השבוע במוסקבה המושגת

של החדרת התורה הקדושה במוחם ובליבם של צעירי הצאן השיגה את מטרתה אם הם לא מתנהגים בדרך ארץ? הרי חכמינו קבעו שדרך ארץ קדמה לתורה. כל הורה שולח את ילדיו לישיבה לא רק בכדי שיתעלו ויהיו עילויים, אלא גם רוצה שבאמצעות הלימוד לא יתנהגו בזילות, בביזיון, בביטול, בליגלוג, בהשפלה, וחוסר נימוס ופחיתות כבוד כלפי מבוגרים והורים כאחד. **לעניות דעתי לימוד שכזה אשר אינו משפיע על מידותיהם של בחורי הישיבה, לוקה בדופי. צריך גם להחדיר בתלמידים את התובנה שגם אם הוריהם לפעמים מדברים אליהם במילים שצורמות את אוזניהם, עדיין הם מחוייבים להבליג ולא לענות בחוצפה ובחוסר דרך ארץ שהרי הוריהם הדידו ישנה מעיניהם ועשו ככל יכולתם בכדי לטפחם ולגדלם לתורה, לחופה ולמעשים טובים.** הלכן ברצוני להציע לראשי הישיבות שלפני כל שיעור שיאמר בישיבה, יקדישו כמה דקות לנושא המרכזי הזה של כיבוד הורים והתנהגות בדרך ארץ כלפי מבוגרים ורק לאחר מכן יצילו בעומק סוגיות הגמרא.

אחד המוטיבים והרעיונות המרכזיים של חג הפסח הוא חינוך הילדים. ההגדה בנויה סביב העניין של להתמיה את הילדים ולגרום להם שהם יהיו הציר המרכזי בליל הסדר. רבותינו הפוסקים מדגישים בשולחן ערוך שבנוסף להידור המתבקש של עשיית מצות מהודרות, יין אדום מבוחר, כלי כסף יקרי ערך על השולחן, **צריך לשים דגש מיוחד בליל הסדר על הסיפור של יציאת מצרים לילי ישראל. אל לנו להסתפק רק בקריאת המילים שנכתבו בהגדה בהקשר ליציאת מצרים.** אנו מצווים להשתמש גם במילותינו אנו להסביר מה היה שם במצרים לפני היציאה משם (השיעבוד, עשרת המכות ועוד) ומה התרחש תוך כדי היציאה ממצרים (ענני הכבוד, אפיית המצות, קריעת ים סוף ועוד). עלינו לצועד בעקבותיהם של רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה (ליל הסדר) עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית. בנוסף לפשט הפשוט של הפיסקה הזאת בהגדה אשר ממנה מובן שבכל הלילה הנפלא הזה עסקו התנאים הקדושים הללו בסיפור יציאת מצרים, יש דרוש נוסף בהקשר לכך שאותו שמעתי ממורי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א: התנאים סיפרו את הסיפור של יציאת מצרים בעוצמה ובהתלהבות כל כך חזקים עד שבקע מהחדר שבו הם שהו אור חזק כעוצמת האור שמפציע בשעה שהחמה מתנוצצת בבוקר.

ומעניין לעניין ובאותו העניין:

בהקשר לחינוך הילדים והנערים, ברצוני לגעת בשורות הבאות בנושא כאוב ביותר: הישיבות הקדושות מטבע הדברים שמות דגש חזק על כמות ואיכות לימוד דפי הגמרא. ואולם דא עקא הנושא של ההתנהגות בדרך ארץ כלפי מבוגרים בכלל והורים בפרט, פחות מובלט בישיבות הללו. מציאות זו יכולה לגרום שבחורים מסוימים אשר עברו מסלול מלא של לימוד בישיבה קטנה ובישיבה גדולה, למרות זאת מתייחסים בזלזול וחוסר דרך ארץ למבוגרים וחמור מכך - אף להורים. וכאן הבן שואל (כלשון ההגדה של פסח): האם המטרה

קמחא דפסחא - המשך מעמוד קודם

דקיק צלף בפניו כמחטים דוקרניות, ומעשנות הבתים פלטו סילוני עשן משחיר. "האם מצב זה שנקלעתי אליו הוא עונש? הרהר בתהייה, או איתות לפשפש במעשים?" חיוך מריץ פילח את שפתיו. "כך או כך, **השיבו מחשבותיו אלו לאלו, היינו הך הוא, היינו הך, צריך לשוב בתשובה, לטהר את הלב, ואין לך שעה מתאימה כמו ליל בדיקת חמץ...**"

הוא נכנס הביתה ופניו שטופות. הוא בדק את החמץ בביתו, ועיניו שנתאבנו מקודם הופשרו עתה. לאחר בדיקת חמץ פשפש בצקלון נסתר, שלף מטבע זעירה, ופנה לצאת מן הבית. "הולך אני לקיים מצוות קמחא דפסחא" - אמר לזוגתו.

הוא מיהר אל בית גבאי-הצדקה הממונה על קמחא דפסחא, הושיט לו את המטבע ואחר כך עמד בתור המתמתנים הנצרכים, לקבל "קמחא דפסחא" כמו כולם.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

בשנה זו לעומת קמחא דפסחא של שנים קדמוניות. הנצרכים קיבלו את החבילות הצמוקות במנור ראש של צער, ופנו לאגודות נוספות שפעלו בעיירה וקיימו "כל דצריך יתי ויפסח".

גלגל השועט במורד אינו עוצר כאשר אין עוצרים אותו. **גם המחסור שפגע בחיים אליעזר לא נעצר. וביום בהיר אחד מצא עצמו נקי מכל נכסיו. ה' נתן וה' לקח יהי שמו מבורך.**

לא נעצור כדי לעקוב אחר ימי הקשים של הירוד. אך נלך בעקבותיו כדי לראות במעשיו בערב פסח זה אחר אשר איבד כל רכשו.

בני העיירה יצאו מבית המדרש בחיפזון, בליל בדיקת חמץ, לקיים את מצוות הלילה. גם חיים אליעזר נשרך לביתו בוהה בדרך לפניו, שומם ומשמים. הוא העביר במחשבתו ערבי פסחים מאז ומתמיד, ועיניו כמו קפאו, כמו אבנים יבשות שאין לחלוות שולטת בהן. גשם

הנולד. הוא לא למד מוסר מדרכי הטבע, לא הביט אחר מי הנהר השוצפים קוצפים בזרמתם, היום כאן ומחר שם, מתנפצים באופק הרחוק ומותירים אחריהם אדוות בלתי נראות. עכשיו שמעמ יחידי מול הירושה, הרגיש את חדלונו. מות אביו לא היתה המכה היחידה שניתכה עליו. פועלים ומועסקים רבים עזבו את עבודתם, לא הסתגלו לידו הקשה של הבן שהייתה שונה כל כך מידו הרכה של האב. ואם לא די בזאת ניתכו על חיים אליעזר כמה אסונות טבע, כמו הצפת שדות מעובדים במי נהר גואים, שריפות ענק שכלו משטחי יער עצומים, וגזרות שונות ומשונות מטעם השלטונות.

כל אלו פגעו ברכושו העצום של חיים אליעזר. הדלות והעניות לא נפלו עליו בפתע פתאום כרעם ביום בהיר. אבל האסונות שניתכו עליו בזה אחר זה, בפרקי זמן קרובים, עשו שמות ברכושו.

עדיין השתדל חיים אליעזר לספק קמחא דפסחא כפי שנצטווה. אבל שונה וצנומה הייתה קמחא דפסחא

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוי מרומים ב' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודית עפרה רכלין בת ישראל ז'ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

טוב העלון השבועי להסות בה'

לילה שמסדר את החיים

לא יהיה יותר עם ישראל שיעשה נחת רוח כה גדולה ועצומה בליל הסדר. ומסיים האדמו"ר וכותב: "על כן, לא יאומן כי יסופר מקהלות רבבות הסודות והייחודים אשר נעשים בעולמות העליונים על ידי ליל הסדר שעושה יהודי בעולם הזה".

כותב המדרש (פנים אחרים): "בלילה הזה, אלוקיהם של אומה זו, עסוק בלעשות להם ניסים". עד כדי שאמר 'הצדיק מגרידיץ', הגה"צ רבי אליהו גוטמאכר זצ"ל בדרשתו טרם כניסת החג: "בכל הדורות היה הלילה הזה, לילה של ניסים גלויים, ואף מי שנולד במזל רע: יש לו צער בגידול הבנים, יש לו קשיים בריאותיים, מצבו הכלכלי קשה וירוד - אם יתפלל בתוך הלילה הקדוש הזה, בשעת עריכת הסדר ויפנה בכל ליבו לאלוקיו - יפעל לשנות את מזלו שנגזר עליו קודם ביאתו לעולם, לפי שהוא לילה קדוש ומיוחד לשנות הטבע". ואף ביקש הרב להפיץ זאת בכל בתי ישראל.

סיפר ה'שרף ממלגינצה', האדמו"ר הקדוש רבי חיים מאיר יחיאל זצ"ל, מעשה מיוחד שהיה עם רבו, בעל ה'אוהב ישראל מאפטא' זצ"ל...

- המשך בעמוד 3 -

הנה זכינו להגיע אל הלילה הקדוש - ליל הסדר, אשר כתב עליו ה'תרגום יונתן' ('זיהי כי זקן יצחק') כי בלילה הזה קרא יצחק אבינו לעשו ואמר לו: "בני, הלילה הזה, משבחים כל משרתי עליון לבורא עולם, ואוצרות שמים נפתחים בה", ולכן ביקש ממנו שיביא לו ציד כדי שיברך אותו בלילה גדול ומיוחד זה.

המן הרשע ערך את הגורל להשמיד ולהרוג את כל היהודים, ימים ספורים לפני חג הפסח. הגורל יצא על ז' באדר בשנה הבאה, בעוד 11 חודשים. מיד כשראה זאת מרדכי ערך הוא תענית בליל הסדר וביום הראשון של החג, לא אכל ולא שתה, כפי שנאמר: "ויעבר מרדכי-מלמד שהעביר יום טוב הראשון בתענית".

שואל האדמו"ר בעל ה'תפארת שלמה' (פס): מדוע היה דחוף למרדכי לצום מיד ולא לעשות את ליל הסדר ואת יו"ט ראשון של פסח? והרי יש עוד 11 חודשים לקיום הגזירה? ומדוע לא יקבע מרדכי צום ותענית מיד אחר חג הפסח, ובכך לא תתבטל עשיית ליל הסדר וקדושת יו"ט ראשון של החג?

עונה הצדיק חידוש מבהיל: "רצה מרדכי היהודי לעורר רעש גדול ולזעזע את העולמות העליונים לבטל הגזירה, לכן, החליט לבטל בכוונה תחילה את ליל הסדר ע"י תענית, לפי שידע הוא כי יש שמחה עצומה ורעש גדול בכל העולמות בשעה שיהודי יושב בליל הסדר ומקיים את מצוות הלילה הזה, שהמלאכים וכל פמליא של מעלה מקבלים רשות לרדת לבתי ישראל ולראות בעריכת הסדר ובסיפור יציאת מצרים. וכאשר יראו בשמיים שבאותה שנה לא עושים את ליל הסדר - יהיה רעש גדול מדוע לא קיימו השנה את הלילה המיוחד הזה, ובכך יראו בשמיים כי אם תתקיים ח"ו גזירת המן -

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים ה"ו. ינון בת רחל.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מוץ. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אודליה וניר בני ציפורה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מוץ. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מוץ. אבלין עדינה בת פרחת. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה ה"ד. משה כהן בן נוהת ויוסף.

סגולות וישועות

סגולות לליל הסדר

הלכות והליכות

מתוך פסקי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל

שאלה: מה עושים השנה עם סעודות השבת, כאשר במוצאי שבת יחול ליל הסדר? האם מותר לאכול מצה? ומה עם החמץ שנותר?

בשבת בבקר משכימים לתפילה מוקדמת, כדי להספיק לאכול את החמץ קודם זמן איסורו (10:04). ביום השבת עצמו, שהוא ערב פסח אסור לאכול מצה (בעוד שבלייל שבת עדיין אפשר).

כדאי מאד לאכול בכלים חד פעמיים בכדי שדברי החמץ לא יגעו בכלי הפסח, כמו כן, אם יכול לאכול את סעודות החמץ במרפסת או בגינה - מומלץ בכדי להשאיר את הבית נקי לפסח.

מה עושים עם החמץ שנשאר עד השעה 10:00? - כיוון שבשבת אסור לבער את החמץ, יש נוהגים לפוררו לאסלה, ויש המכניסין דלי עם אקונומיקה לפני השבת ומכניסים הלחם שנותר לתוכו. ואם אין אפשרות שכזו - יניח את הלחם במקום הפקר. בסיום הביעור יש לעשות ביטול חמץ שוב.

משפחות שלא אוכלות כלל חמץ בשבת זו, יכולות לאכול מצה מטוגנת או מבושלת שבושלה או טוגנה בשמן עמוק, ויש בכל חתיכה כזית - כך שברכתה תישאר 'המוציא'.

מתפללים מנחה מוקדם ועושים מיד סעודה שלישית, אלא שאז כבר לא אוכלים מצה מבושלת או מטוגנת, ועושים את סעודה שלישית בבשר, דגים או פירות, וישתדל להישאר רעב ללילה. כמו כן, אין להכין שום דבר מיום שבת ליום טוב!. והעיקר לעשות הכל מתוך נחת ובשמחה, כי זה מה שה' יתברך רוצה מאיתנו!.

עיקר ליל הסדר

המצוה החשובה ביותר בליל הסדר, יותר מהמצה והמרור, היא מצוות 'והגדת לבנך' - סיפור ניסי יציאת מצרים לדור הבא מתוך הנאה ועניין שיחרט בליבם. איך עושים זאת? ומה הדרך הנכונה לליל סדר מוצלח?

סיפר הרב יצחק פנגר שליט"א: "עוד לפני שהתחלתי למסור שיעורים, שמעתי עצת זהב מתלמיד חכם גדול ומרצה בחדר עליון שניהל 'קורס למרצים': 'ישנם שלושה סוגי מרצים ומוסרי שיעורים - האחד, מתמקד בתוכן ובחומר שהכין; הוא משנן היטיב את הנקודות שהוא רוצה לדבר עליהם, חוזר על הסיפורים שמתכוון לספר, ועושה סימן לזכור את החומר שרוצה להעביר.

הסוג השני - הינו מרצה או רב שלא חושב כל הזמן על החומר, אלא מתעכב יותר בצורת העברה של הדברים: הוא מרוכז איך לתאר את הסיפור שיספר, הוא מתאמן על קולות מצחיקים או דברים מפתיעים בדרשה שלו.

השלישי - אומנם הכין מראש חומר ורעיונות, מקווה בזמן האמת להעביר זאת בצורה יפה ומעניינת, אך נר לרגלו הוא - 'לזרום בזמן אמת ולחיות את הקהל!'. לא לחשוב כל רגע האם אמרתי את כל מה שרציתי, לא לנסות להיות

(1) **כותב ה"סדר הערוך"**: סגולה לזרע של קיימא להצניע בבית מעט משיירי המצה שנלקחה למצוות אפיקומן, ולהחביאה בבית.

(3) **קבלה מפי ר' אליהו מלופיאן זצ"ל**: "משפחה המעוניינת שאחד מבניה יתארס במהרה, אחד מבני המשפחה יקח בחול המועד את הזרוע שהיתה מונחת בשולחן ליל הסדר, ויניחה בכיס הימני של חליפת הבחור הרווק ללא ידיעתו. וכאשר הרווק ילבש את החליפה ויגלה את הזרוע בכיסו - **מובטח לו שעד חג הפסח הבא הוא יהיה מאורס!**".

(4) **כותב ה'יפה ללב'**: "המצניע מהאפיקומן בביתו, הינה סגולה לשמירה ופרנסה טובה".

(5) כל האומר את אגרת הקדוש ר' שמשון מאוסטרופולי זצ"ל בערב פסח - **זוכה להגנה לכל השנה!**

(6) **אמר ה'אוהב ישראל' מאפטא זצ"ל** כי בשעה שמגיע בהגדה לקטע: "ונצעק אל ה'" - יעצור ויתחנן מקירות ליבו לישועה שמייחל לה, והיא שעת רצון גדולה ונוראה".
- מתוך 'לכתחילה' ליל הסדר: 052-7632686

מרוכז בצורה של הדיבור ותנועות הידיים, אלא הוא נמצא באופן טבעי בהעברת החומר ובודק עם הקהל, האם הם מוצאים עניין בדבר.

"הסוג הראשון והשני", אמר הת"ח בקורס, "לא יוכלו להצליח בהעברת המסר באופן תמידי - פעמים רבות שהמסר והצורה שלו לא מדברים אל הקהל, והרב או המרצה יוצא באכזבה. לעומתם השלישי, שהתכוון, אך ידע כי ברגע האמת הוא יצטרך 'לזרום' ולהתנהל לפי מצב הקהל - הוא יוכל להצליח בגדול בהעברת מסרים".

במה דברים אמורים? צריכים להתפלל לה' שנזכה לקיים את עיקר ליל הסדר - 'והגדת לבנך' בצורה הטובה והמהנה. עלינו להכין סיפורים ומדרשים, לחשוב איך נספר זאת בצורה מרתקת ויפה שתעניין, אך הכי חשוב - לחיות את השטח ובני הבית. אם הם לא קשובים - להמתין לרגע אחר, ובזמן שהם אכן קשובים - לתת את כל הלב והנשמה, לעמוד ולהמחיש את ניסי ה', לעורר להם את האמונה. אך אם ננסה להכניס דרשות וסיפורים בזמן שכולם עסוקים בלסדר את עצמם, לחפש אוכל, להגיש - הוא ינחל אכזבה כפולה. נשתדל ונאמין שברגע האמת, ה' ייתן לנו את הזמן והאיכות שנשפיע ב"ה".

לילה שמסדר את החיים

"פשוט", הוא אמר, "השעה מאוחרת ובכל הבתים ישנים, ולפתע ראיתי שאצלכם יש אור דולק, ואף אתם צועקים בקולי קולות, לכן, הבנתי שאתם ערים ופניתי אליכם", חתם וברח מהעיר, כשהוא מותיר להם את חביות הזהב והיהלומים. היהודי ואשתו לא האמינו למשמע אוזניהם והמשיכו בליל הסדר תוך הודאה והלל לה' על הנס הנורא.

מיד עם תחילת חול המועד הלך היהודי לפריץ ושילם לו את מלא הסכום שהיה חייב לו, אשר היה באחת החביות. הפריץ היה במצב רוח מרומם, ובעודו שמח שמחה גדולה, אמר ליהודי: "אני רואה כי הינך אדם נאמן, ואף כשהיה לך עיכוב בתשלום, עמדת בדיבורך ושילמת את מלוא הסכום. על כן, כאות הוקרה, החלטתי להעניק לך את בית המרזח במתנה, ומהיום ואילך, לא תצטרך לשלם לי עליו דמי שכירות כל חודש, הוא שלך במתנה!".

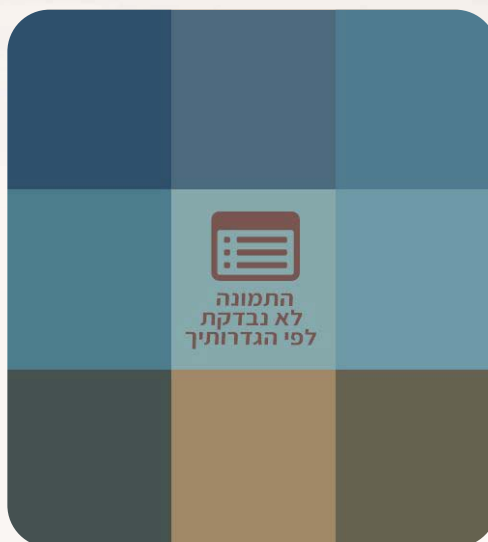
הכפרי לא ידע את נפשו מרוב אושר, הישועות החלו להתגלגל אליו בצורות, אחת אחרי השניה. הוא היה רגיל לחיות בצמצום ודוחק, והנה לפתע הוא עולה מעלה מעלה. קנה הוא לו ולבניו ביתו בגדים יפים ואף סוסים לרכב עליהם.

בצאת חג הפסח, עלה הוא אל רבו, הצדיק מאפטא, בכדי להודות לו על הישועה ששלח לו בדרשת שבת הגדול. והנה, מיד בכניסתו לחדרו של הרבי, טרם החל לדבר, פנה אליו הצדיק ואמר לו: "אין לך מה להודות לי על הנס, כי אתה המושכת עליך ישועה בעת שצעקת באמירת 'ונצעק', שבליילה הזה - הקב"ה שומע את תפילותיהם של הזועקים לגאולה, כשם שגאל את ישראל במצרים".

כתב ה'שפע חיים' זצ"ל שלכן לא מוזכר שמו של משה רבנו בהגדה, לומר לך, שכדי להיגאל לא חייבים מושיע כמשה, אלא רק זעקה לה'!

הוא כבר לא צריך להיכנס אל הצדיק במוצ"ש, הוא קיבל את המסר בצורה ברורה. מיד במוצ"ש חזר הכפרי לביתו והכין את כל ענייני ליל הסדר.

כאשר ערך היהודי את ליל הסדר עם אשתו והגיע למילים "ונצעק אל ה' אלוקינו" - עצר הכפרי ואמר לאשתו: "קדימה, בואי ונצעק לה' מקירות ליבנו ומובטח לנו שניוושע". שניהם פרצו בבכי קורע לב והתחננו לבורא עולם: "בבקשה, חוס ורחם עלינו, הצל את חיינו מגזירת המוות של הפריץ", זעקו מקירות ליבם.

לפתע, שמעו נקישות חזקות על חלון הדלת. הם קמו אל מפתן הדלת, וראו את השכן הגוי שלהם. "הצילו! הצילו!", הוא צעק בבהלה, "הערב שתיתי יותר מידי עד שהשתכרתי, וכתוצאה מכך הרגתי את אשתי. כעת, מפחד אני שמא יודע הדבר לפריץ, אשר יעניש אותי בעונש מוות, ולכן אני חייב לברוח מהעיר. אני מבקש ומתחנן", נפל בתחינה לפניו ואמר, "יש בידי שתי חביות גדולות ועמוסות ביהלומים וזהב שצברתי כל חיי, ומכיוון שאין לי היכן לשמור אותם בזמן שאברח מהעיר, לכן, אבקש שתשמרו לי על כך. וכשאחזור - אתן לכם בתמורה חבית אחת של יהלומים במתנה".

שמח כל כך היהודי ואשתו ופנה אל הגוי: "ומדוע בחרת דווקא בנו לשמור לך על הממון?".

"יהודי אחד מבני העיירה, היה שוכר 'בית מרזח' (מקום שתיית יין ושיכר) מהפריץ של העיירה. כל החודש היה היהודי משתכר ממכירת יין ושיכר לבני העיר, ובסוף החודש שילם את דמי השכירות של המקום לפריץ.

פעם אחת, בחודש ניסן, נקלע היהודי לקשיים כלכליים ולא היה לו אפשרות לשלם לפריץ. ראה זאת הפריץ ואיים עליו כי אם לא יעביר לו את כל התשלום בימים הקרובים - רע ומר יהיה עונשו. היהודי פחד נורא ולא ידע את נפשו מרוב צער. הוא ידע כי אם הפריץ כועס על אדם, אחת דתו להמית.

החליט לנסוע במהירות אל רבו הצדיק ה'אוהב מאפטא', על מנת לזכות בישועה ולהציל את חייו. הוא הספיק להגיע אל ביתו של הצדיק לפני שבת קודש, אלא שהגבאי הודיע לו כי אין כניסה אל הרב, אלא רק במוצאי השבת הקדושה. בלית ברירה, נותר היהודי בשבת בעיר וזכה להתפלל ולשמוע דברי תורה מרבו ה'אוהב מאפטא' זצ"ל.

והנה, בדרשת שבת אחר המנחה, עלה הצדיק לבימה ומסר דרשת שבת הגדול בקול חוצב להבות. היהודי היה איש כפרי פשוט ולא הבין מאומה מדברי התורה, עד שהחל הרב לזעוק מקירות ליבו ואמר: "דעו לכם, כי סיפור יציאת מצרים בליל הסדר אינו סיפור של מעשה היסטורי שהיה, אלא הדבר הזה קורה בכל שנה בליל הסדר. שבכל שנה בלילה הזה - מתעורר הזמן ומאיר אור גדול על כל יהודי, עד אשר כל יהודי אשר צועק בלילה הזה לישועה בבנים, פרנסה, ואף הנמצא בבית האסורים או שיש עליו גזירה קשה - כולם נושעים בלילה הזה ע"י הזעקה והישועה".

הכפרי היה המום ונדהם. הפעם הוא הבין כל מילה שאמר הרב, והרגיש כי הרב דיבר ישירות אליו.

"אני מבטיח לך שמכאן ואילך אשתפר ואהיה בעל יותר טוב, והכל מאת ה' בהשגחה עליונה לטובה". הוא התכופף ארצה והחל לאסוף מהרצפה את הכלים, סידר מחדש את השולחן, ואף חרג מהחומרה המקובלת שלא לאכול מה שנפל על הרצפה, ובלבד שאשתו תשמח כי הוא אוכל מהמאכלים שלה. לאחר שהצליח להרגיעה ולפייסה, החל לערוך את ליל הסדר בחדווה רבה, מתוך שמחה של מצוה.

למחרת, נכנס הרבי ה'בית אהרן' מקרלין לבית המדרש, ומנה בפני התלמידים את ה'סדרים' המיוחדים שערכו הצדיקים אמש בלילה. "הליל הסדר" של צדיק פלוני - האיר ופעל פעולות גבוהות בכל העולמות, "מעשיו של צדיק אלמוני - עשו נחת רוח גדולה בשמים", אלא שעצר ואמר: **"אבל ליל הסדר שערך רבי בערצ'י - עלה על כולנה, כי איש לא השיג אמש את מה שהוא השיג בליל הסדר המיוחד שלו. בכח האמונה והסבלנות, בלי כעס והקפדה".**

חתם הרב בירמן ואמר: "כדי לזכות לליל סדר שמרעיש עולמות, לא חייבים שהאשה תהפוך את השולחן, אלא גם אם אחד הילדים שפך קצת יין על המפה הלבנה בתחילת הלילה חייכנו וקיבלנו באהבה. אם אחת הצלחות של הערב נפלה על הרצפה ונשברה, בודקים משמיים עד כמה זה לא יעיב על מצב הרוח שלנו ונשאר בשמחה מתוך אמונה. **עיקר העיקרים של ליל אמונה זה, הוא לשמוח במה שה' נותן לי!**" **"ה' יתברך, אם ככה אתה רוצה שיהיה לי ליל הסדר - אקבל זאת בשמחה!"**

הכנסת, חיכתה לו 'קבלת פנים' מיוחדת במינה. אשתו זינקה ממיטתה בחמת זעם, והתחילה לצעוק עליו בכעסה: "טיפש שכמוך, חסר דעה, איך אתה מסדר את השולחן בצורה עקומה שכזו?!"

לא נרגעה האשה מכעסה, עד שהשלימה את דבריה ואמרה: "אני דורשת כי מיד בצאת החג נלך אל רב

העיר ותכתוב לי גט, לפי שאינני מסוגלת יותר לחיות עם אדם שפל שכמוך!"

אדם רגיל מהשורה, היה מאבד את כל מצב הרוח, מתמלא בזעם ומשיב לה מנה אפיים. אותו חסיד, רבי בערצ'י שמע חרפתו ולא השיב מאומה. הוא הרגיש שמשמיים מנסים אותו בלילה גדול שכזה. אדרבה, במקום להשיב לה מנה אחת אפיים, הוא החל לפייסה בדברים וקיבל על עצמו את האחריות: "סלחי לי אשתי, אכן הייתי צריך להיזהר יותר, ובגללי התלכלכה לך השמלה היפה שלך". הוא לא הזכיר במאומה את הפסד המצות והיין שטרם רבות.

בחג הקדוש הזה צריך להיזהר מחמוץ, אפילו במשהו. חמוץ - מלשון חמוץ - החמצת פנים. אסור להיות חמוץ, לפי שהדבר מעיד על חוסר אמונה. ובפסח, חג האמונה, יש להתנהג כבן מלכים, שמחים ומאושרים שאנו בידיה של אבינו המלך. ואם חלילה מתנהג בחמיצות - הרי שהוא עובר על חמוץ בפסח!

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בירמן שליט"א: "לפני כמה שנים, חי לו איש חסיד וירא שמיים - רבי בערצ'י שמו. בכל ענייני הפסח, היה ר' בערצ'י מחמיר בחומרות שונות, ובפרט באפיית המצות: הוא בעצמו היה שומר על החיטים משעת הקצירה, מכין את היין בקפידה, תוך זהירות שלא יכנס גרגיר חמוץ, עד שהיה מגיע לביתו עם מצות שמורות ובקבוק יין משובח וכשר לליל הסדר. כך היה מתכוון כל שנה בחומרה ובהידור לכבוד החג הקדוש.

והנה, שנה אחת, בעוד ר' בערצ'י בבית הכנסת, נתקלה רעייתו, שהיתה אשה קשת רוח, במפת השולחן וכל המצות המיוחדות שהכין נשברו, וכל בקבוקי היין שטרם להכין בעצמו התנפצו ונפלו ארצה. כעת, אין לבערצ'י מצות ויין כלל.

האשה לא ידעה את נפשה מרוב צער, ומתוך מרירות, נכנסה למיטה וטמנה את ראשה מתחת לשמיכה. "איזה בעל טיפש", זעמה בליבה, "מדוע הוא סידר כך את השולחן?! בגללו נתקלתי בדברים וכל הבגדים שלי התלכלכו במצות וביין שלו - הוא אשם בכל! הוא הראש - הוא אשם!"

והנה, בעוד רבי בערצ'י חוזר מבית-

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שמעון בן פייגה, יאיר חיים בן ענבל שרה, יונה בדיחי בת תורכיה. א.ב.ו. ח.ב.מ. ומשפחתו. שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה.

לע"נ אברהם בן נג'יה תנצ"ב.

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

תורמים יקרים - שימו לב!

נפתח חשבון חדש לעלון ע"י עמותה:
בנק פאזי (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב בהערות: עבור עלון טוב לחסות בה'
ניתן לקבל החזר מס על כל תרומה ע"פ סעיף 46

פסח כשר ושמה!

לכל קוראי העלון. התורמים והמפייצים ולכל בית ישראל
ברכת פסח כשר ושמה
שנזכה לגאולה השלימה אמן!

החידה השבועית
באיזו ברכה ראוי להשתחוות
לטיפול על פניו?

(וזגזג גאג גאג גאג) (זגזג גאג גאג גאג)
זגזג גאג גאג גאג (זגזג גאג גאג גאג)
"שגזג גאג גאג גאג" (זגזג גאג גאג גאג)

טוב העלון השבועי להסות בה'

שמחת סיום החג

העומר הנוהגים בהם מנהגי אבלות. ללמדך, כי כאשר יהודי שמח בטובת השני, אינו מקנא בהצלחתו - נגרם נחת רוח גדולה בשמיים, ונעשה זה ליום שמחה לדורות.

סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: בביתו של האדמו"ר ר' יוחנן מטאלנא זצ"ל היו מקפידים קלה כבחמורה בענייני הפסח, ובעיקר שלא לאכול מצה שרויה, מצה שנשרתה או בושלה במים, כמנהג אבותיו. שנה אחת, בחול המועד פסח, ערך האדמו"ר סעודת הילולא לצדיק הקדוש רבי אהרון מקרלין, והזמין את משפחתו ותלמידיו להשתתף בסעודה הקדושה. האולם היה מלא מפה לאוזן והשתתפו בו אנשים רבים מכל גווי הקשת. יהודי אחד, מאורחי ההילולא, היה ממוצא אשכנזי, ולפי תומו טבל את המצה במרק המהביל שהוגש לפניו, כפי שנהוג בביתו. מיד כשראו זאת החסידים, החלו לגעור בו ולנזוף בו בצורה קשה: "כיצד הינך מעז לאכול מצה שרויה מול האדמו"ר? והרי לא יקום ולא יהיה דבר שכזה במקומנו!".

הקהל הרב שהסתופף במקום, הפנה את כל תשומת הלב אל 'היהודי הסורר אשר עשה דבר שלא יעשה'....
-המשך בעמוד האחרון (4) -

מוצאי שביעי של פסח אינו יום רגיל. חז"ל (סוכה מה) מביאים משום רשב"י הקדוש: "כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה (שקושר את החג עם היום שלאחריו, הנקרא 'אסרו חג') - מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר: "אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח" (תהלים קיח). וכתב הרמ"א (או"ח ס"ס תכט) 'ונוהגין להרבות קצת באכילה ושתיה ביום אחר החג, והוא אסרו חג'. וכן כתב רבנו החיד"א (מורה באצבע ס"ז אות רכ), 'יום אסרו חג ישתדל לעשות סעודה נאה, כי יש סוד בדבר, וגם על פי הפשט הוא מצוה. וכן יש בו הארת החג' (ש"ת תורה לשמה או"ח ס"ח קמ). ושמא זה אחד הטעמים למנהג עשיית ה'מימונה' בכמה קהילות - שכשם שנכנס החג בשמחה, כך נפרדים ממנו בשמחה. (הגר"ע יוסף זצ"ל בלויין)

טעם מיוחד במינו ל'מימונה' הנוהגת בכמה קהילות, כתב בספר שו"ת 'שופריה דיוסף' (או"ח ס"י יא, עמוד עח) לגאון הגדול רבי יוסף בירדוגו זצ"ל: 'בלילה זה הולך כל אדם לבית רעהו ומאחל לו: "תרבחו ותסעדו" (תרויח ותצליח), והטעם לכך: שבביזת הים כל אחד נטל החפץ שרצונו בו, ולמחרת ביום שביעי של פסח לא היו שואלים זה את זה: מה הרווחת בבזזה? מפני איסור דברי חול ביום טוב. אלא שבמוצאי שביעי של פסח היו ישראל כולם שמחים וטובי לב מפני רווח הביזה, וכל אחד שאל את חבירו מה הרווחת בבזזת הים? והיה כל אחד משיב לחבירו חפץ פלוני לקחתי, וחפץ פלוני לקחתי, ולכן נהגו ישראל קדושים באסרו חג של פסח לעשות אותו יום טוב משתה ושמחה (מימונה) ואומרים זה לזה תרויח ותצליח, וטעם נכון הוא.

לשמוח עם השני ולשמוע מה הרוויח ומה עשה - זה אחד הטעמים למיוחדות שיש ביום זה שאחר הפסח, שלכן נהגו בו שמחה מיוחדת, למרות היותו חלק מיימי

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נג'יה. פרחח בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מול. יעקב בן שמחה. תקוה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מול. אבלין עדינה בת פרחח. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד. משה כהן בן נוהת ויוסף.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"ו. ינון בת רחל.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מול. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אודליה וניר בני ציפורה.

סגולות וישועות

שביעי של פסח

(1) **כתב ה'בני יששכר':** "יום שביעי של פסח בו נקרע הים, מסוגל לפרנסה בזכות ביזת הים שזכו ישראל בו ביום, ולכן יאמר ביום זה שירת הים בשמחה והודאה ויבורך בפרנסה".

(2) **כתב ה'מנוחת ישראל':** "כל מי שקשה לו למצוא את זיווגו, ימתין לשעת חצות לילה בליל שביעי של פסח ויאמר את שירת הים בכוונה גדולה, וכשם שקרע ה' את הים בעת הזאת, כך יקרע הוא את כל קשיי הזיווג".

(3) **כתב הצדיק בעל ה'מנחם ציון':** "כל אשר תבקשו ביום שביעי של פסח יינתן לכם ויתמלאו כל משאלותיכם בבריאות הגוף, חיים טובים וארוכים, פרנסה בהרחבה ועוד".

(4) **כותב "קונטרס היחיאלי":** "סגולה וסוד גדול לשמירה נגד מחלות ועין הרע: כשיספור את העומר יקח בידו מעט מלח ויקרא עליו: מזמור קכב, קלא, ויקרא פרק כג, פס' ט'- יא, ויעזור לו כקמיע מומחה נגד עין ומחלות שונות".
(הגדה של פסח 'תתקבל' - 03-5707894)

עונה ה"אור החיים" הקדוש - האבנים אכן יקרות יותר מהשאר, אך הן הובאו בצורה ניסית, על ידי ענני הכבוד. אם כך, הן הגיעו ללא כל מאמץ או ויתור כספי של מישהו, ולכן מונים אותן רק בסוף. **אצל הקב"ה חשוב לא רק מה תורמים, אלא בעיקר איך תורמים. ודברים שבאים במאמץ, תוך כדי הקרבה, מוערכים יותר.**

לסיום, מה עולה יותר - הציור היקר בעולם, או התצלום היקר בעולם? התשובה היא: **הציור**! אך למה? הרי בדרך כלל התצלום הרבה יותר יפה, מרשים ומדויק? אך כדי ליצור את הציור היקר ביותר בעולם, דרוש הרבה יותר מאמץ מזה שנדרש כדי ליצור את התמונה המושלמת ביותר בעולם. **העולם מעריך קושי, מאמץ. אם אנחנו בתקופה קשה, תקופה מאתגרת - במקום להתלונן, נעריך. ייתכן שהיא התקופה הכי "יקרה" שלנו, ואולי ממנה עוד נתעשר.**

דווקא מהתקופה שהכי קשה לנו בבית, הכי קשה עם הילד - אם נזכה להתגבר ולעבור אותה בהצלחה, זו תהיה התקופה והאתגר שישנו את הבית והילד לטובה. לא נשברים מקשיים ומזמנים מאתגרים - מתפללים ומשתדלים לצלוח אותם, ואז שווים רב עד מאד!.

הלכות והליכות

מתוך פסקי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל

שאלה: מה ברכת המצה אחר הפסח? והאם הוא הדין מיד במוצאי שביעי של פסח, שעדיין אין חמץ בשפע?

מרן החיד"א כתב שמנהג הספרדים לברך על המצות בפסח 'המוציא לחם מן הארץ', מפני שאז דרך בני אדם לאכלם כלחם, אבל בשאר ימות השנה מברכים עליהם 'בורא מיני מזונות' ו'על המחיה', מפני שאז מצוי לחם רגיל ואין דרך בני אדם לאכול את המצה במקום לחם. ומרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל כתב שיש לנוהגים כן על מה שיסמוכו, אלא שהחרדים לדבר ה' נוהגים לאכול את המצה כל השנה רק בתוך סעודת פת רגילה, ונפטרים בברכת המוציא על הפת ובברכת המזון, ובזה יוצאים מכל חשש, כיוון שלפי כמה פוסקים ברכת המצה כל השנה היא 'המוציא' וכן נהגו עדות אשכנז.

ומכל מקום, כתב מרן הרב עובדיה זצ"ל כי במוצאי חג הפסח שעדיין לא נמצא בשוק לחם חמץ בשפע - יש לברך על המצה המוציא וברכת המזון לכל הדעות, שהיא עדיין עיקר הלחם.

האם אוכל לקנות בגדים חדשים בימי העומר?

ימי הספירה אינם נחשבים ימי פורענות, ואדרבא, כתב הרמב"ן שקדושת ימי הספירה כימי חול המועד, ולכן מותר לברך 'שהחיינו' על פרי חדש, ולעניין בגד חדש שקנה בימי הספירה ושמח בו - מותר לקנותו, אך ישנה מחלוקת האם ילבש אותו ויברך 'שהחיינו', ואם רוצה מאד ללבושו - טוב שיחדשו בשבת עם ברכה!.

מאמץ = ערך

היה זה בשנת 1911 למניינם: ממוזיאון ה'לובר' שבפריז נגנב ציור חשוב. הגנב היה עובד המוזיאון ששמו וינצ'נזו פרוג'ה. כעבור יומיים הכריזו שציור ה'מונה ליה' נגנב. עד אז הציור לא היה מפורסם, הוא היה פשוט עוד ציור מתוך אוסף הציורים במוזיאון.

משטרת פריז הציעה פרס כספי למי שיעזור במציאת הציור, ואף החלה לחקור כל אדם שהיה שייך בסביבה. המדענים הוא, שבזכות גניבתה הפכה היצירה לשם עולמי. במשך שנתיים החביא הגנב את הציור שיהפוך מעתה ליצירה הכי מפורסמת בהיסטוריה, בארגז מתחת למיטתו. כשהוא שב לאיטליה, לאחר שנתיים, הציע פרוג'ה למכור את התמונה למוזיאון שבעיר פירנצה, וכך הוא נתפס. ומאז התמונה הפכה להיות מהמפורסמות ביותר שערכה שווה מיליונים.

מה למדנו? **כי דווקא דבר שקשה להשיגו, ערכו עולה פלאים.** בפרשת תרומה, מסופר על התרומות שהובאו למשכן. התורה מונה אחד עשר מינים שיתנדבו למשכן - תכלת וארגמן וכו', ולבסוף מונה "אבני שוהם ואבני מילואים". לכאורה, האבנים הללו הן חשובות ויקרות מאד. אם כן, למה הן נמנו בסוף?...

הוא התעקש ואמר לי שגם במצב הזה, כדאי לי מאד לבדוק אותן. הקשבתי לחברי היקר והלכתי לבדוק תפילין ירא שמיים ונאמן.

רבותי, למחרת, התקשר אליי הסופר הבדוק בבהלה ואמר לי: "תגיע מהר לראות מה הולך פה!". הגעתי בחשש וראיתי את הפלא הגדול - התפילין החדשות שלי היו פסולות לחלוטין, כשבתפילין של הראש היה מרווח גדול בין תיבה לתיבה.

ההלם הגדול היה כשהסופר מראה לי, כי כיוון שהמילים לא עמדו במקומן - נוצר בכיתוב אלכסוני את המילה "חשמל". נדהמתי!. כבר למחרת, ניגשתי לאדם ירא שמיים וקניתי ממנו תפילין חדשות ומהודרות, וראו איזה נס!! - מאותו יום חלפו לי כל כאבי הראש ו'מכות החשמל' שהרגשתי בחלק האחורי של הראש כבר כמה שבועות - הכל נעלם מאותו רגע!.

כמה חשוב לבדוק את התפילין והמזוזות שהן כאותות וסימנים למצבו של האדם. (מצורפות תמונות של קלף התפילין הפסול במייל העלון). אהוד יהודה 052-5238060.

מצות התפילין כה יקרה וקדושה, עד אשר כתב עליה מרן השולחן ערוך (סי' כ"ד): "כיוון בהנחתם שצינו הקב"ה להניח ארבע פרשיות אלו - שיש בהם ייחוד שמו ויציאת מצרים - על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח, כדי שזכור נסים ונפלאות שעשה עמנו שהם מורים על ייחודו ואשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו, וישתעבד להקב"ה הנשמה שהיא במוח וגם הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות, ובזה יזכור הבורא וימעט הנאותיו."

נחזור להנחת התפילין בקדושה ושמחה שאנו עונדים את אותות המלך הגדול - אבא בשמיים!.

האחורי של הראש כאב לי נורא והרגשתי כאילו דוקרים אותי שם עם סכין חד. הכאב היה ארוך וחזר על עצמו כמה פעמים. חששתי מאד ולא ידעתי מה קורה איתי.

עד שיום אחד זה כבר היה יותר מידי - הכאב היה כזה חזק וארוך, שהרגשתי ממש כמו מכת חשמל בראש, ופחדתי נורא שמא אני עומד לקבל 'שבץ מוחי', ה' ישמור. כבר עוד באותו היום, נסעתי עם אשתי לבדיקות. הרופא שמע ממני על סוג הכאב ושלח אותי בבהלה לעשות צילום 'סי.טי' לראש.

הוא חשש מהנורא מכל - שמא מחלה ודבר נורא מקונן במוחי. לאחר זמן מה הגיעו התוצאות. בחסדי ה' הבדיקות יצאו תקינות. שמחתי נורא, אלא שמצד שני כאבי הראש רק המשיכו והתעצמו, והכאב תוקף ולא עוזב אותי.

יום אחד, לאחר סיום תפילת שחרית בבית הכנסת, הכנסתי את התפילין לתיק וחגרתיו את הרצועה. התחלתי ללכת ואז התיק שוב נפל על הריצפה. חבר שלי הצדיק - אביחי ניסים הי"ו, ראה זאת ואמר לי: "מתי בדקת לאחרונה את התפילין שלך? אני שומע על כאבי הראש שלך, ואני רואה שהתיק נופל לך פעמים רבות - כדאי לך לבדוק את התפילין". אמרתי לו כי זה לא יכול להיות, מפני שהתפילין חדשות והן בשימוש רק חצי שנה.

שבוע שלם של חג הפסח הקדוש לא זכינו להניח את התפילין היקרות והקדושות, כיוון שימי המועד נקראים 'אות' (ש"ע א"ח סי' לב) ויש בהם קדושה גדולה (ש"ת דברי יציב סי' יא), ולכן אין צריך בהן להניח את אות התפילין.

לפנינו מעשה מדהים ומזעזע שהתקבל במערכת העלון: "שלום שמי 'אהוד יהודה', וברצוני לשתף אתכם בנס שקרה לי. לפני כשלוש שנים בערך, קניתי תפילין חדשות אצל עסק תפילין ידוע ומפורסם. בחצי השנה הראשונה, הנחתי את התפילין החדשות מידי בוקר בשמחה רבה, כמו כל בן של מלך, והכל היה נפלא.

אלא שלאחר חצי שנה אירע דבר מוזר: בכל פעם שיצאתי אל בית הכנסת עם התפילין - תיק התפילין היה נופל לי מהכתף. פעם אחר פעם, הרצועה התנתקה מהתיק, שהיה נשמט ארצה. כיוון שהתפילין נפלו כשהן מכוסות בכמה כיסויים: (הבית, הנרתיק והתיק) לא הייתי צריך לצום או לתת צדקה, אך הרגשתי כי משהו מוזר מתרחש כאן. בכל בוקר, הייתי בודק את רצועת האבזם של תיק התפילין ומחזק אותה, ובכל זאת, באמצע הדרך התיק היה נופל שוב ושוב. לא ידעתי האם יש פה סימן משמיים או שזה סתם פגם בתיק. לכן, החלטתי לעשות מעשה: החלפתי את רצועת התיק לרצועה חדשה, בתקווה ובאנחה שכעת הכל ישוב על מקומו בשלום.

ביום הראשון עם הרצועה החדשה התיק לא נפל. אלא, שביום שלאחריו, שוב התפרקה הרצועה החדשה עם האבזם, כשתיק התפילין נשמט ונפל מהכתף שלי ארצה. חיזקתי את האבזם עם 'פלייר' והמשכתי כרגיל, בלי להתייחס למאורע. חלף שבוע, ולפתע אני מתחיל להרגיש כאבים חדים ולא ברורים בראש. החלק

שמחת סיום החג

שמעו זאת התלמידים ונבהלו למשמע הדברים. האדמו"ר ר' יוחנן מטאלנא מלמד אותנו, כי אדם יכול לחשוב כי הוא מתרומם ומתקדש וכי יש לה' נחת רוח ממעשיו, אלא שאם הוא פוגע, מצער או מבייש מישהו אחר כתוצאה מהחמרותיו - ידע לו נאמנה, כי לא רק שהדבר לא גורם נחת רוח בשמיים, אלא הוא אף מעורר עליו קטרוגים קשים המביאים צרות לעולם, ה' ישמור.

לפני פסח הגיע לביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א יהודי, שהבחין בחבית מלאה מים על גדותיה. "מה פשר החבית הזו?" התעניין, והרב השיב כי ישנה חומרה שלא להשתמש במים מן הברז בפסח, שמא נכנס בהם חמץ. שמע זאת היהודי, והוסיף לשאול: "אך כל שנה בערב פסח אני מגיע, ומעולם לא ראיתי את הרב נוהג בחומרה זו?".

השיבו הרב: "באמת שכל חיי הייתי נוהג בחומרה זו, אלא ששנה אחת והשתמשה הרבנית שלי בטעות במים מהברז, וכשהבחינה בטעות נבהלה וקראה: 'הכנסתי חמץ הביתה'. ניסיתי להרגיע אותה ולומר לה כי זו רק חומרה, אך היא לא נרגעה, לכן יצאתי מגדרי ושתיתי את המים שלה מהברז, להרגיע את נפשה. כך המשכתי לשתות מי ברז בכל שנה, בכדי שהרבנית לא תהיה בצער מאותו מעשה שהיה. **אלא שהשנה, כשנפטרה הרבנית, אני יכול לחזור לחומרה שנהגתי בה רוב חיי.**"

גדולי ישראל ידעו להיזהר בעיקר - לא לפגוע בנשמת בנו של הקב"ה, שהיא יותר חשובה מכל חומרה אחרת! וזה סוד אסרו חג של פסח!

תלמידיו ובני ביתו ואמר להם: "יודע אני שאתם תמהים עד למאד לפשר מעשיי היום בסעודה, אז בואו ואגלה לכם דבר נורא: דעו לכם, כי בשעה שביישו את האורח שהטביל את המצה במרק, אשר היא חומרה קדושה, אך אינה איסור גמור - התעורר בשמיים עליי ועל בני ביתי קטרוג גדול ורצו להביא עלינו דינים וצרות קשות ח"ו ככפרה על המעשה.

וְכִי בַגֶּלֶל חוֹמְרָה כֹּל שֶׁהִיא מוֹתֵר לִשְׁפֹּךְ דָּמוֹ שֶׁל יְהוּדֵי בְרִיּוֹת?! - טַעַן הַמַּקְטֵּר בְּשִׁמְיִים. רֵאִיתִי זֹאת וְחָשׁ עָלַי עוֹלָמִי. לָכֵן, הִחֲלַטְתִּי לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּשִׁבִּיל לְבַטֵּל אֶת הַקְּטֵרוֹג הַנּוֹרָא, וְהֵרָאִיתִי לְבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה כִּי אֲנִי מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת אֶת הַהִיפֶךְ הַגָּמוּר - שֶׁתִּיתִי מֵהַמֶּרֶק שֶׁל אוֹתוֹ יְהוּדֵי לַעֲנִי כֹל הַצִּיּוֹר הַגָּדוֹל שֶׁהִסְתוֹפֶף בְּמָקוֹם, בְּכַדִּי לְהֵרָאוֹת לְכוֹלָם כִּי אֵין זֶה אִיסוּר מִן הַדִּין וְכִי אֵין לַצֵּדֵר וּלְבִישׁ יְהוּדִי בַגֶּלֶל כָּךְ. כַּאֲשֶׁר רָאָה זֹאת הַיְּהוּדִי וְהִתְבַּטַּל צִעְרוּ וּבוֹשְׁתוּ - מִיד הִתְבַּטְּלוּ כֹּל הַקְּטֵרוֹגִים בְּשִׁמְיִים, וְכֹל הַצִּרּוֹת שֶׁנִּגְזְרוּ לְהִגִּיעַ - הִתְבַּטְּלוּ בְּרֹגַע קֹל."

אותו יהודי התבזה והתבייש נורא. הוא לא זכר כי מנהגם של החסידים שלא לאכול מצה שרויה. מיד הוא עצר את אכילת המצה עם המרק, והרגיש כי היה מעדיף שהאדמה תבלע אותו. האדמו"ר שראה את כל המחזה המבייש - שתק והתאפק. כאבו של היהודי האשכנזי הכאיב גם לליבו, אך הוא לא רצה לעורר מאומה בסעודת ההילולא ולהוכיח ברבים את המוחים והמעוררים.

לאחר שסיים האדמו"ר את קערת המרק, ביקש הוא לקבל מנה נוספת. מיד מיהרו כמה מתלמידיו ובני ביתו לשרת את רבם הקדוש ולהגיש לו מנת מרק חדשה מהמטבח, אלא שהאדמו"ר עצר אותם ואמר להם: "אינכם צריכים לטרוח, מבקש אני לטעום דווקא מהמרק שהשאיר אותו יהודי ממוצא אשכנזי בצלחתו".

הקהל הרב נבהל והסביר לאדמו"ר כי אותו יהודי טבל את המרק במצה, וכעת הינו 'אסור באכילה'. האדמו"ר לא שת ליבו לדבריהם. הוא לקח את צלחת המרק של היהודי, ושתה את כל המרק שהיה בתוכו עד הטיפה האחרונה.

המעמד גרם לרעש גדול בחסידות - היתכן שהאדמו"ר עשה כך? ומדוע? והרי זה 'דבר נורא ואיום'?! לבינתיים, היהודי ממוצא אשכנז שראה שהאדמו"ר משתמש בצלחת שלו, התפלא אף הוא, אך הדבר גרם לו לאושר ושמחה. כל צערו ובושתו נעלמה כלא היתה. מעולם הוא לא זכה שצדיק כזה ירצה לשתות דווקא את המרק שהוא השתמש בו!.

בסוף ההילולא כינס האדמו"ר את

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שמעון בן פייגה, יאיר חיים בן ענבל שרה, יונה בדיחי בת תורכיה. א.ב.ו. ח.ב.מ. ומשפחתו. שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה.

לע"נ אברהם בן נג"יה תנ.צ.ב.ה

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

תורמים יקרים - שימו לב!

**נפתח חשבון חדש לעלון ע"י עמותה:
בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב בהערות: עבור עלון טוב לחסות בה"
ניתן לקבל החזר מס על כל תרומה ע"פ סעיף 46**

פסח כשר ושמח!

לכל קוראי העלון. התורמים והמפצים ולכל בית ישראל
ברכת פסח כשר ושמח
שנזכה לגאולה השלימה אמן!

- משפחת אחיאל
- משה בריל 9 ת"א

החידה !?
השבועית

היתכן שיהודי צדיק חייב לגרש את אשתו הצדיקה ואסור להשיבה לעולם?

רלוט און דעל

[illegible]

דפוס צרעם צמיחיים

daniel777achiel@gmail.com • 052-7151858

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 1 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.
לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

הוצאות השבת חזרו מייד

וכך מספר ידידי הר"ר יהושע פנחס אקרמן שליט"א:

ביום שישי האחרון נכנסתי לערוך קנייה במרכול רמי לוי בביתר. אורחים רבים היו צפויים לשבות בביתנו, והקנייה הסתכמה בסך 1500 שקלים.

המתנתי בסבלנות בתור הארוך של ערב שבת, עד שתורי הגיע לבסוף. העברתי את כל הדברים בקופה והגיע רגע האמת... זמן התשלום.

אני מושיט את כרטיס האשראי, והתגובה:

סירוב. מסגרת האשראי נוצלה במלואה.

מצאתי את עצמי במבוכה. העיתוי לא מתאים, המיקום לא מתאים, שבת בפתח, בבית ממתינים לי עבור המוצרים, אני מעיף מבטים מסביב, לא רואה באופק שום מכר או ידיד, מישוהו שיוכל לעזור לי ברגע המביך הזה.

נשאתי עיני לשמיים בתחינה.

"טאטע אין הימל. הרי הוצאות שבת אינם מן המניין, כתוב לזו עליי ואני פורע, אנא ממך בורא כל עולמים, תעזור לי עכשיו בבקשה, שלא אבוש ולא אכלם..."

ואז נצנץ רעיון במוחי. מול פתח המרכול ישנו ביתן של מפעל הפיס שם יושב יהודי יקר בשם ר' מנחם עזרא שניידר. בנוסף לכרטיסי "מס טפשות" של הפיס הוא מוכר גם תזוי קנייה לחנויות בעיר, בהנחה קטנה מהמחיר המלא. ניגשתי אליו בזריזות, סיפרתי לו באיזה סיטואציה אני נמצא, וביקשתי ממנו לתת לי בהקפה תלושים על סך 1500 שקלים, על מנת שאשלם לו במשך השבוע את התמורה.

לשמחתי, הרב שניידר ניאות למלא את בקשתי.

בחיפזון נטלתי ממנו תלושים על סך 1500 שקלים, מיהרתי לעבר הקופה ושילמתי עבור הקנייה.

כעת נזקקתי גם לכמה עשרות שקלים כדי לשלם עבור רכב שיוביל אותי עם המצרכים הרבים לעבר הבית. ניגשתי שוב לרב שניידר וביקשתי ממנו לתת לי כמה עשרות שקלים תמורת הרווח שמקובל לתת למי שרוכש תלושים... זה היה קצת חצוף מצידו. לא די שאני מבקש תלושים בהקפה, אני עוד מבקש גם את הרווח שעליהם עוד בטרם שילמתי. אבל הרב שניידר נענה בנדיבות. הוא נתן לי שטר של 50 שקלים, וכך היה לי גם כדי לשלם עבור המשלוח.

אני עומד עם העגלה וממתין לרכב שיגיע, מתפלל חרש שהקב"ה יזמן לי את הכסף כדי לשלם להרב שניידר ביום ראשון לכל המאוחר.

והטלפון מצלצל.

על הקו - רעייתי. היא עובדת כ"דולה". מסייעת לנשים בתקופת הלידה.

היא מספרת לי שקיבלה הרגע בקשה דחופה מעמיתה למקצוע שהוזעקה בדחיפות ללוות יולדת

מה יקר הסדך א-להים

הגיליון הנוכחי לזכות

בזי הכלה ברכה צייטל שזנחי

והחזקת הבה"ה

יעקב צבי בהר"ר שמואל מוזשקוביץ ז"י

קרית בעש"ט פ"ת - ישיבת צאנז נתניה

אהללה שם אלקים ואגדלנו בתודה!

בדרך לכתיבת שורות אלו עשיתי תאונת דרכים קטנה...

כנראה הראש שלי היה בתוך הסיפורים.

לטובתי נשברה רגל פרחי!

איך? למה?

או שנזכה לראות - או שלא, העיקר היא הידיעה היקרה הזו, שמחזיקה אותנו צפים על פני המים!

~~~

עם סיפורים אפשר לקנות במכלת?

לידי בבית הכנסת יושב יהודי פיקח, חייכן וחינני, שציניותו אומנותו.

הוא לא מוכן לשמוע על סיפורים, מתייחס הוא בביקורת רבה ומוחצנת לגליונות ולעלונים מכל סוג, מבחינתו הוא איש מעשה, אמיתי וריאלי..

מה שכתוב צריך לקיים.

רק במעשים, או לחילופין בשטרות הוא משתכנע...

השבוע התגנבה לאוזני שמועה עקשנית,

שהוא בעצמו חווה אירוע של השגחה פרטית מאלפת. דווקא בגלל אופיו הספקני חפצתי מאוד לשמוע את הפרטים ממנו מכלי ראשון.

משניגשתי אליו וביקשתי לשמוע את הסיפור שלו, התגובה הייתה כצפוי:

רבה לעב'ן, עם סיפורים לא הולכים למכולת.

עניתי לו בחיוך: סבורני שאם תתאמץ ותקרא מעט את הגיליון השבועי שלי, תיווכח שעם סיפורים בהחלט הולכים למכולת...

הוא הגיב מיד בסרקזם האופייני לו:

הנה אני זקוק היום לערוך קניה, האם כשאני מגיע לרמי לוי ואין לי כסף בארנק, אני יכול לספר לקופאי סיפור, וזה יהיה במקום כרטיס אשראי?

"אכן כן" אמרתי לו, ואם יש לך מעט פנאי, הקשב לסיפור ממש "כבקשתך", סיפור על רמי לוי שהתרחש השבוע פה לידינו, שמעתיו אמש מפי בעל המעשה...

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 2 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.

לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

יצא ממקומו בלי הודעה מוקדמת כאילו לא היה שם מעולם...

חצי שעה לאחר מכן התקשרו ממרפאת השיניים... הם שמו לב שלר' זאנוויל עצמו הוקצה תור של רבע שעה בלבד, וזה רחוק מלהספיק עבור סיום הטיפול שלו...

רעייתי הבהירה למזכירה כי הענין מסודר מעצמו, כי אני אקדים ואבוא בעשה שהוקצתה לרעייתי, מן השמים דאגו להרחיב את התור לחצי שעה!

ובכן, התסכים איתי הפעם ידידי הנכבד, שעם סיפורים אפשר להסנע מלהזדקק לרופא שיניים, וגם לחסוך את התשלום היקר עבור התערבות כירורגית?

האיש חיך חיוך קטן. "נו טוב", הפטיר. קשה איתך... ובכן, מעשה שהיה כך היה:

המישים שעוני קיר בבית החולים

אמי שתחי' בעשור התשיעי לחייה, נמצאת בשיקום במרכז הרפואי "בית רבקה" שבפתח תקוה.

בימים האחרונים העבירו את אמי לחדר אחר, ובחדר החדש לא היה שעון על הקיר. לאמי הציק מאד העדרו של השעון. עליה לדעת מתי הזמן להתפלל, מתי אמורים המבקרים להחליף משמרת, ובכלל, האם עכשיו יום או לילה?

פניתי לאחיות אך הן משכו בכתפן כאומרות:

איפה שיש - יש. אין להן שעון נוסף במחלקה.

ניסיתי להעביר לשם שעון מאחד החדרים הסמוכים באין רואים... אך הדבר לא עלה ביד.

הבטחתי לאמי כי אביא לה שעון מהבית, אך היא לא נרגעה.

היא זקוקה לשעון באופן מידי, לא בפעם הבאה שאגיע לבקר. הסברתי לה שפה באזור בית החולים אין לי דרך להשיג שעון. אבל לגילאים הללו יש חוקים משלהם, וגם למאושפזים בבתי חולים.

אנשים במצבים אלו לא נרגעים מהסברים הגיוניים...

כשראיתי שאמא לא נרגעת, הבנתי שאין לי ברירה.

הרמתי טלפון לאחי שמתגורר בבני ברק, ובקשתי ממנו לדאוג בדחיפות לשעון קיר עבור מצות כיבוד אם.

אחי הסביר לי שזה יהיה כרוך במאמץ גדול במיוחד מצידו, כל סדר היום שלו עומד להשתבש.

אך משהבין את דחיפות הענין, הוא סיכם עמי כי יוריד שעון מאחד הקירות בביתו ויחוש עמו לאוטובוס הראשון לכיוון פתח תקוה.

עודנו משוחחים, ובפתח מופיע הבן שלי.

"מהיכן אתה צונח לפה עכשיו?"

- סיימתי את יום העבודה שלי בדיוק פה באזור והחלטתי לקפוץ לבקר את סבתא.
- יפה מאד מצידך.
- "מה שלומך סבתא"

לבית החולים, אך נבצר ממנה מלעשות זאת כרגע, והיא מבקשת שרעייתי תמלא את מקומה.

מכיוון שמדובר בקריאה פתאומית היא מוכנה לשלם לה... אלף וחמש מאות שקלים!

למרבה השמחה התברר שמדובר היה בלידה קלה וקצרה, כך שרעייתי עוד הספיקה להיות איתנו גם במשך השבת.

ביום ראשון מיהרתי להעביר את התשלום להרב שניידר, מתוך שמחה והודיה לקדוש ברוך הוא שקיים בנו באופן מוחשי לזו עלי ואני פורע באופן כה מידי, עוד בטרם בוא השבת, ובדרך כבוד, תמורת עבודתה המקצועית של רעייתי, מבלי להזדקק למתנת בשר ודם חלילה.

תודה לבורא עולם! נא לפרסם עם פרטים מלאים!

אז אמור נא לי ידידי,

האם אפשר לקנות ברשת רמי לוי בעזרת סיפורים, או לא?

האיש הציני נוכח שלא קל להיפטר ממני, והוא מחליט להמשיך ולאתגר אותי: ר' מרדכי, אני כרגע בדרך לאסוף את רעייתי כדי לקחת אותה לרופא שיניים. ענין של שלום בית... שמא אוכל לשלם לרופא, או להרגיע את הכאבים של רעייתי באמצעות אחד הסיפורים שלך? כן! אני אומר לו.

אם רק תואיל להקדיש כמה דקות ולהאזין לסיפור ששמעתי ממש בחצי שעה האחרונה...

ר' זאנוויל מויליאמסבורג התקשר אלי ממש עכשיו, מרוגש כולו, וסיפר לי דברים כהווייתן.

"לרעייתי, אומר ר' זאנוויל, עקרו שן בינה לפני כעשרים שנה. לפני כשנתיים צמח במקום מחדש שורש קטן של השן, והציק לה מאד. הרופא שאצלו ביקרה די הרגיע אותה, באומרו שייתכן ותזדקק לעקירה כירורגית מורכבת.

לפני כחודש ביקרתי בעצמי אצל רופא שיניים, וכשהזמנתי תור נוסף כדי לסיים את הטיפול, הזמנתי במקביל תור גם עבור רעייתי, כדי לשמוע גם את חוות דעתו של הרופא שלי על המקרה שלה.

אפילו לא שמתי לב שנתנו לנו 2 תורים צמודים, של רבע שעה כל אחד.

היום רעייתי קיבלה תזכורת מהרופא לגבי התור של מחר, אך היא החליטה שערב פסח הוא לא זמן מתאים לרופאים... אי לכך היא הציעה לי שאני אקדים ואלך לשעה 12.00 שבו היא הוזמנה.

שמעתי את הדברים ורשמתי אותם לעצמי.

חצי שעה לאחר מכן רעייתי מתקשרת אלי בהתרגשות: השורש נפל לפתע מעצמו! מיד לאחר ביטול התור אצל הרופא בגלל טרדות ההכנה לחג, השורש המציק שהפריע לה כשנתיים והיא לא טיפלה בו בגלל מורכבות הטיפול המלחיץ, הוא פשוט

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 3 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.

לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

נפטרה לעולם שכולו טוב, והעסק המשפחתי נקלע לחלוקת ירושה, כך שמקור פרנסתנו נגדע. מצאנו את עצמנו מול שוקת שבורה. נותרנו ללא הכנסה כלשהיא. הסתובבתי נבוך, לי אין הכשרה למלאכה כלשהי וגם לא לרעייתי, האם אאלץ לעזוב את ספסל הלימודים וללכת לעבוד באיזו שהיא עבודת דחק כדי להתקיים?

היה ברור לי שלא זו היא תכליתנו בעולם. הרגשתי שאנו בעיצומו של סיפור, שסופו הטוב יתגלה יום אחד.

חשבנו הרבה מאד, ולבסוף הוחלט לפתוח מסעדה בחצר הבית שלנו, ברח' המגיד ממעזריטש בביתר. לגיסתי יש ידע בבישול איכותי, האבא נרתם לתת את ההשקעה הראשונית, וכך פתחנו מסעדה בשם "גורמה בעיר".

המסעדה פעלה במשך תקופה, רעייתי עבדה קשה מאד במסעדה ואילו אני נאלצתי למלא את מקומה בבית, להשכיב את הילדים ולטפל בהם.

לאחר תקופה היה ברור לנו שלא ניתן להמשיך כך. הרווחים היו מעטים, והמאמץ גדול ומכביד, הרגשתי שחיי הנוכחיים אינם חיים, ו"הסיפור שלי" עדיין בעיצומו.

באחד הימים, אני עסוק בטיפול בילדים כדרכי ורעייתי יושבת על משמרתה, ובפתח המסעדה הופיע חברי לספסל הכולל. היתה זו פעם אחת ויחידה שהוא דרך על מפתן המסעדה, לא לפני ולא אחרי...

הוא זרק שאלה לחלל המסעדה: "יש פה טשולנט?" הוא נענה בשלילה. מדובר היה לפני כעשר שנים כאשר ענף מכירות הטשולנט בליל שישי עוד לא היה מפותח כמו היום. פניתי אל רעייתי ואמרתי: הרי אנו יודעים שהעסק שלנו כמעט ולא מרוויח, ואנחנו בעיקר מגלגלים כסף מהכא להתם, ורק בעקבות אי נעימות מאביך אנחנו עדיין ממשיכים להחזיק אותו...

שואל זהו רעיון טוב? אולי נמכור גם טשולנט? גיסתי שהיתה אחראית על הבישולים התנגדה בתוקף לרעיון. אנו מנהלים מסעדת גורמה יוקרתית, לא בא בחשבון שאנחנו נתבזה במכירת טשולנט! אך עם חלוף הזמן הצלחתי לשכנע את עזרת הנשים שלא ייגרע מכבודנו אם יום אחד בשבוע נמכור גם טשולנט.

באותה תקופה נפתח קייטרינג "סטאריק" בעיר בקול תרועה, ולתוצרת שלו היה שם טוב בקרב הציבור. פרסמתי מודעות בעיר שניתן יהיה לקנות אצלנו "טשולנט של סטאריק". הזמנתי שלוש סירים. ידידים שעמם התייעצתי התייחסו לרעיון בביטול. "אם תמכור סיר אחד עד אחד בלילה, זה יהיה נחשב להישג כביר".

אך כיון שקפצתי לעסק הזה, לא נרתעתי.

- אני מתערב בשיחה: סבתא זקוקה דחוף לשעון קיר. שמא יש ברשותך אחד? היתה זו שאלה מוזרה, כמעט הזויה. וכי מהיכן יש לו לאדם שעון קיר באמצע יום עבודה? מה הסבירות שדבר כזה יקרה? שאלתי זאת בעיקר כדי להרגיע את סבתא ולתת לה את ההרגשה כי אני מתאמץ למלא את בקשתה.

- שעון קיר, אבא? בהחלט יש לי. ועוד איך... כמה שעונים סבתא רוצה? חמישה? עשרה? חמישים שעונים קיר יש לי פה למטה, באוטו...

הבטתי בו כהוזה.

"האם עשית הסבת מקצוע לסוחר שעונים? מהיכן הגיעו איפה לרכב שלך חמישים שעונים קיר?" בני מחייך חיוך מריר.

כידוע לך אבא, אני מנהל מחלקה באחד מעמותות החסד החשובות בארץ.

לקראת החג הוחלט בהנהלה לחלק לעובדים שעון קיר ייחודי כמתנת חג. העובדים התאכזבו מהשי שהוצע להם, וסירבו בהפגנות לקבלו. וכך קרה ש"נתקעתי" עם חמישים שעונים כאלו בתא המטען...

בני מיהר לרדת אל החניון וחזר כשבידו שעון קיר. כמובן שגם מקדחה לא היתה לי, אך גם בורג התגלה מאחורי אחד המתקנים על הקיר בחדר, השעון נתלה לתפארה על כותל החדר, ולאמי הישישה היתה הרווחה!

התקשרתי לאחי כדי לעדכן שאינו זקוק לצאת מבני ברק, והוא לא ידע את נפשו.

איך נוצר לך פתאום שעון?

ע"כ הסיפור. עכשיו תאמר לי ידידי, מה הסיכויים שאתה מגיע לבקר בן אדם בבית חולים, הוא נזקק לשעון קיר, ותוך כדי דיבור השעון מגיע?

אבל כשהקב"ה דואג למישהו הכל אפשרי!

פרנסה ברווח כלי לעשות כלום

הבטחתי שבוע שעבר המשך לסיפורו המדהים של הרה"ג ר' אריאל אלישיב מביתר, שחוזה חסדים נגלים בענייני הרפואה של בנו החולה, היום נביא את סיפורו המפעים על אודות סוד פרנסתו של ר' אריאל היושב והוגה בתורה הק' מתוך הרחבה, דרך השתלשלות פלאית של חסדי ד'.

רשות הדיבור לר' אריאל שליט"א:

אני נשוי לבעלת תשובה. חמי ומשפחתו אינם שומרי תורה ומצוות לע"ע.

רק רעייתי ואחותה חזרו בתשובה באופן פלאי.

חמי ניהל אולם בתלפיות, עסק משפחתי של הוריו, ותיכף אחר נישואינו רעייתי התחילה לעבוד בעסק של אביה. היא השתכרה שם משכורת נאה, וכך, עשר שנים יכולתי להרשות לעצמי לשבת על התורה ועל העבודה ללא דאגות פרנסה, כשאת רוב העבודה רעייתי מבצעת מהבית. ויהי היום, ואמו של חמי

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 4 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.

לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

אני אביא לכאן סירי טשולנט ואמכור אותם, וכמות המכירות תגדל בוודאות. אתה - אל תעבוד. אל תכין טשולנט ואל תנקה... מה שאתם מרוויחים היום, אני אשלם לכם כדמי שכירות. את הרווחים הנוספים, אטול לעצמי".

היה זה חסד מן השמים שחמי "הזדמן" למקום באותו ערב. אני אכן תמים. אילו היה ניגש אלי, הייתי מביט בו כתמהוני ופזר אתו במשיכת כתפיים. אך חמי הוא איש עסקים וגם עו"ד בהכשרתו. בו במקום הוא ערך חוזה מפורט, והעיסקה נחתמה בשעה טובה ומוצלחת.

הסוחר השקיע בחצר שלי כ-150 אלף ₪, הוא מביא כל שבוע סירי טשולנט ומוכר כמויות נכבדות, ואני מקבל ב"ה בסוף כל חודש משכורת מכובדת מאד, כזו שמספיקה לי לפרנס את משפחתי בהרחבה, מבלי לנקוף אצבע! אינני עשיר אך יש לי מנוחה כלכלית, אני יושב שקט ושאנן. ב"ה חזרתי לשבת ולהגות בתורה בלי הפרעה, רעייתי יושבת בבית ומגדלת את הילדים בנחת, והפרנסה זורמת מאליה מאוצר מתנת חנם של הקדוש ברוך הוא, וכך זה מתנהל כבר כמה שנים טובות ברוך ה'.

ולחשוב על כך שכל הרווח הגדול הזה הגיע דרך חבר מהכולל שנכנס פעם אחת בודדת ושאל אם יש טשולנט... ולחשוב על כך שבדיקת באותם שתי דקות שחמי ישב במקום הגיע אותו סוחר... אם היה הסוחר מגיע שתי דקות מאוחר יותר עדיין הייתי בפרק האמצע של הסיפור...

חמי הוא איש עסקים חילוני ממולח המתמצא בכל עסקי המסחר, וכשראה בשעתו שהעסק שלנו מדשדש, הביא אנשי מקצוע שיתנו עצות, שילם להם במיטב, ולא הועילו מאומה, פשוט החלפנו כסף... והנה פה, ממעט חומס ושעועית הפרנסה זורמת.

הוא עומד ומשפשף את עיניו ואומר:
אין זו כי אם אצבע אלקים. אין כאלקי ישראל.
כרחמיו וכרוב חסדיו הגדיל לנו,
אלה וכאלה יוסף עמנו!
אשרי שא-ל יעקב בעזרו, שברו על ד' אלקיו!

המלאך שהתחפש לדייל

מספר הר"ר שלום הכהן אסט שליט"א, ירושלים.

היה זה בתקופת הקורונה. נסענו מלונדון לישראל עם עצירת ביניים קצרה בשווייץ, בערך לשעה.

בעת העצירה ירדנו מהמטוס ואני מבחין שחסר לי את התיק יד ה"טרולי". חזרתי אל הדיילים בשער המטוס לשאול אותם מה ניתן לעשות. הם ענו לי שהדבר היחיד שאני יכול לעשות זה לצאת החוצה וללכת למחלקת אבידות ולקבל את זה, אבל זה כרוך בסיכון, כי אני עלול להפסיד את טיסת ההמשך, שכן

באותו ליל שישי ירדו גשמי זלעפות באופן פתאומי... רק יום קודם היה מזג אויר שרבי, והחצר שלי לא היתה ערוכה לכך... הלקוחות נאלצו לתמרן על גבי רפסודות שהונחו על שלוליות ולהיזהר שלא למעוד... אך הלקוחות זרמו כנחל שופץ. נאלצתי לגייס את ילדי לעזרה וגם את השכנים... תוך שעתיים נמכרו שלושה סירי ענק. והציבור המשיך להגיע... גייסתי עוד סיר טשולנט ממקום אחר... בשבועות הבאים כבר בישלנו את הטשולנט בעצמנו, וכמות הרווח עלתה בהתאם.

אמנם, כבר היה לנו ממה להתפרנס, אך שתי בעיות של ממש עמדו בפני.

האחת - מראהו של המקום. החצר היתה דומה יותר למוסך מאשר למקום שמזמין אנשים לאכול בו. התעניינתי אצל קבלנים, והובהר לי שאני זקוק להשקיע כמאה וחמישים אלף שקלים כדי שהמקום יקבל צורה ראויה.

בעיה נוספת - רעייתי התנגדה בתוקף להמשיך לעבוד בעסק.

המצב שנוצר היה שהרווחנו יפה מאד, אך נאלצנו לעבוד קשה מאד כדי להגיע לשבת כשהבית ערוך ומסודר. אחרי שאחרוני הלקוחות עזבו היה עלינו לנקות את המקום במשך שעה ארוכה, ורק אחר כך להתחיל להתכונן לשבת. בלילות שבת העייפות היתה מכריעה אותנו.

היינו אוכלים מעט דגים ומרק ועיינינו היו נעצמות.

וכבוד שבת מה יהא עליו?

מה בצע ברווחה כלכלית על חשבון כבוד שבת?

באותה תקופה התפללתי להקב"ה בקביעות.

"אבא יקר שבשמים, לא ייתכן ששלחתי לי ישועה כזו שתגזול ממני את עונג השבת.

אני מצוי כנראה עדיין בעיצומו של הסיפור. אנא ממך תעזור לי להגיע לפרק הסיום, שנגלה את חסדך במלואו".

ותפילי נענתה באופן מפתיע...

היה זה באחד השבועות בליל שישי.

חמי שיחי' הגיע לבקר בעסק שלנו.

הוא ישב שם וסעד את לבו בצלחת טשולנט מהבילה. לידו התיישב אורח והזמין צלחת טשולנט.

הלה הביט בעינים קמות בתור המשתרך מול הדלפק, בעבודת הפרך שלנו, ובחצר הרעועה שבה הכל מתחולל...

הוא פנה אל חמי ואמר לו:

"שמע נא. אני סוחר מנוסה. ברשותי מס' חנויות לממכר טשולנט. אתם אנשים תמימים ולא סוחרים...

הרשה נא לי להציע לכם הצעה שלא ניתן לסרב לה.

תאפשרו לי להשקיע במקום הזה.

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 5 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.

לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

קבוע כבקשת מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א, להתפלל בבתי המדרש של החסידות דייקא.

בפרט כאשר מדובר בתפילת שחרית במפעל שנראית כ"תפלת הפועלים" המובאת במשנה, אולם היה לי מאד קשה להתמיד בזה, כי לפני התפילה יש הסעה מאורגנת למפעל, ואח"כ יותר מסובך להגיע למקום, עמדתי בזה תקופה לא קצרה, עד שביום רביעי לפני כשבועיים נשבר לי, והחלטתי שבימים הקרובים אסע עם ההסעה המאורגנת למפעל ואתפלל שחרית שם.

למחרת, ביום חמישי בערב הזמנתי תור להכנס לקוויטל אצל כ"כ מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א לרגל שמחה משפחתית, וכאשר כתבתי את הקוויטל ביקשתי מכותב הקוויטל לא להוסיף בפנים שאלה, איזה קבלה הרבי ממליץ לי לקבל על עצמי.

שואל אותי הכותב, קרה משהו שאתה רוצה לקבל על עצמך משהו? עניתי לו שלא, רק בעקבות "שובבים" התעורר בי רצון להתחזק במשהו, ולכן ברצוני לשאול בקו"פ איזה קבלה לקבל על עצמי.

כותב הקוויטל לא הסכים לכתוב את זה בתוך הקוויטל עצמו, ואמר לי:

אחרי שאד"ש יקרא את הקוויטל תשאל בעל פה לגבי הקבלה.

נכנסתי אל הקודש פנימה, האדמו"ר לוקח את הקוויטל ומביט עלי במבט חודר, ושואל אותי "איפה אתה מתפלל שחרית?" באותה עת לא זכרתי כלל מהחלטה שלי להתחיל להתפלל שחרית במפעל. באותה עת לא זכרתי כלל מהחלטה שלי להתחיל להתפלל שחרית במפעל. השבתי ב'בית נפתלי' (אחד מהשטיבלאך דחסידי בעלזא ברובע ז' אשדוד) מרן קורא את הקוויטל ומברך אותי, ואני שכחתי שתכננתי גם לשאול שאלה...

אני יוצא מהקודש פנימה ואז נופל לי האסימון, ואני כולי צמרמורת, הרי רציתי לקבל על עצמי קבלה, וקיבלתי תשובה לשאלה שלי, שלא להתפלל במפעל למרות הקושי אלא בביהמ"ד כיאה ליראי ה'.

חשתי בהשגחה פרטית מיוחדת, לקבל התעוררות ולהחליט לקבל על עצמי קבלה, משהו שכלל לא רגיל אצלי, ולקבל מיד תשובה לשאלה במה עלי להתחזק, בענין שעומד על הפרק ממש.

היתכן שדתן ואבירם לא מתו במכת הושך?

השאלה הזו כמו מזדקרת ועולה מאליה...

אנו יודעים שמליוני רשעים נהרגו במכת חושך. ודווקא דתן ואבירם שהיו רשעים גמורים, אלו שהלשינו על משה לפרעה ומשה נאלץ בגללם לברוח למדין, בהמשך התריסו נגד משה ואהרן בכל הזדמנות, ואף ניהלו את מחלוקת קורח ועדתו, הייתכן שדווקא הם לא מתו במכת חושך בשלושת ימי אפילה? כותב על זה רבינו הרא"ש:

"יש לומר,

אף על פי שהיו רשעים, לא התייאשו מן הגאולה!"

הדברים מדהימים ומרטיטין את הנפש!

גם הרשע המתועב ביותר, כל עוד שבוטח בישועתו של הקב"ה ולא מתייאש מן הגאולה, הוא יינצל! פי' הרא"ש על התורה בא"י כ"ב

ובספר ישמח ישראל לפסח כתב:

אזדקק לעבור "צ'ק אין" מחדש, + בדיקת ביטחון + ביקורת גבולות וזה עלול להיות סיפור מאוד ארוך... בצר לי נקטתי באומנות אבותי. נעמדתי בקרן זווית והצטרפתי למנין מעריב שהתקיים שם.

באמצע התפילה נזכרתי שבטרולי יש לי את כל הדברים החשובים לי. טלית ותפילין, מחשב נייד של העבודה של רעייתי, כל אישורי הכניסה לארץ, ואת הבדיקות קורונה שהשגתי בעמל רב וד"ל... הבעיה הכי בוערת היתה שרעייתי היא תושבת חו"ל, והיא נזקקת לניירות האלה כדי להיכנס לארץ ואם אין - היא פשוט לא תוכל להיכנס...

התפללתי לריבוננו של עולם שיחזיר לנו את המזוודה, והתחזקתי מאד להשאיר רגוע. אמרתי "גם זו לטובה" וסמכתי על הקדוש ברוך הוא בכל לבי שזה אכן "אך ורק לטובה!"

אחרי התפילה, בעת שכולם כבר התכוננו לעלות למטוס, ברגע האחרון רעייתי ניגשה לאחד העובדים וביקשה ממנו שמא יוכל לעזור לנו. הוא הקשיב לסיפור ואמר שיבדוק מה הוא יכול לעשות. הוא בדק את כרטיסי הטיסה שלנו ואיפשר לנו לעלות ולשבת בכדי שלא נפספס את הטיסה, ואמר שהוא בינתיים ינסה לעשות משהו, וזה היה נשמע לי שלא יצא מזה כלום...

המטוס החל להתכונן להמראה ולפתע הטייס מודיע במערכת הכריזה "יש לנו עיכוב של כמה דקות", לא ידענו מה זה ועל מה זה, אני המשכתי להגיד תהילים. אחרי כמה דקות עלה העובד הנ"ל על המטוס, ניגש ישר אלי עם הטרולי ביד שלו, כולו רטוב מכף רגל ועד ראש מהגשם שירד בחוץ... הוא סיפר לי שהוא הלך במיוחד אל המטוס שהביא אותנו מלונדון, והמטוס הנ"ל כבר הועבר להאנגר. הוא טרח והלך להאנגר לבדוק במטוס ושם התברר שאת כל האבדות כבר העבירו למחלקת האבידות. הוא בדק במחלקת אבדות ואכן לפי הסימנים שלנו הוא מצא את הטרולי, עדכן בקשר את טייס המטוס שלנו לחכות ועלה עד למקום שלנו... היתה זו סייעתא דשמיא עצומה בלי שום הסבר הגיוני, ממש הארה מהשמים.

ברוך השם שזכיתי לראות גם אני הארה כזאת משמים.

זה היה סיפור עם סוף שמח, אבל לא תמיד זה כך...

בשבוע שעבר נגנבו לי שלושה חפצים מאוד יקרים בשני גניבות שונות, והיות ואני קורא אדוק של הגיליון הזה ואני מנסה מאוד להתחזק באמונה, אז ממש מיד אמרתי: "גם זו לטובה" "לטובתי נשברה הרגל פרתי" וזה הרבה בזכות גיליון מחזק זה!

אז שכוייח ר' מרדכי על כל החיזוק ואמונה שאתה מפיץ בכלל ישראל, והמשך הלאה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא שהזכויות יעמדו לך לטובה!

רגלי חסידיו ישמור

מספר ר' אליעזר ביינוש מאשדוד:

לפרנסתי אני עובד משעות הבוקר המוקדמות במפעל באחת מערי הדרום, כאשר יש הסעה מאורגנת בשעות הבוקר המוקדמות למפעל.

במפעל מתקיימת תפילת שחרית מידי יום, אך אני הקפדתי להתפלל דווקא בשטיבל שאני מתפלל שם

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 6 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.

לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

וגרר אותי בעצם לומר לו: תשמע בדרך כלל אני מזמין ממשהו קבוע אבל ההוא לא ענה לי, כנראה נרדם. סוף סוף השעה כבר 2 אחר חצות, והייתי מוכרח להזמין מחברה אחרת...
החמאתי לו שבאמת בא ממש מהר... והוא נהנה.

- תגיד לי ממי אתה מזמין קבוע?

מאחד בשם מאיר דרורי שם בדוי אני עונה.

מאיר דרורי?! הוא שואל. חושב... מחייך... נבוך...

כן מה הבעיה? אני עונה, שואל.

לא... סתם... היה לי איתו איזה קטע... אני הכנסתי אותו לעבודה הזאת והוא לא מכיר לי טובה.
הוא חייב לי סכום כסף הרבה זמן...

אווה, אנחנו מגיבים ביחד... משמים, ההוא הקבוע נרדם ולא ענה לי... והייתי מוכרח להזמין מחברה אחרת כדי שאתה תקבל את הנסיעה הזו, ובעצם תקבל במקומו של מאיר את הכסף שהוא חייב לך ללא ידיעתו בכלל...
מדהים לא להאמין!

היה לי זמן להרהורים, ואני שואל את עצמי:

למה אומרים אחרי סיפורים שונים מעין זה "איזה עולם קטן"?... לכאורה יש בזה חוסר אמונה...
צריך להאמין שהעולם הוא גדול...
ואעפ"כ יש מישהו שמנהל אותו...
כך שאלתי/עניתי לעצמי, ופניתי לעיסוקי.

ועדיין לא הסתיים הסיפור...

בשיחה בינינו הוא שומע שאני מצפת.

והוא מספר לתומו...

פעם לקחתי איזה רב מצפת עם זקן ארוך, הרב רפאל כהן מאלעד לבני ברק, והרב שואל אותי על עברי...
ואני מספר לו שמגיל 11 אני בפנימיה במגדל העמק אצל הרב גרוסמן.

אומר לי הרב: מסתבר שהבן שלי היה המורה שלך, כי הוא עבד שם באותם שנים...

אמרתי לרב: אווה בטח, אני זוכר! וואו... איזה עולם קטן?!

הרב תופס אותי בחוזקה שממש נבהלתי...

אסור להגיד ככה זה כפירה!!! זה עולם גדול!!

יש מישהו שמנהל אותו!!!

ממש את המילים שהרהרתי לעצמי בדיוק עכשיו, הנהג מצטט מאיזה רב צפתי.

ואני חושב לעצמי בירידתי מהרכב איזה עולם ענננננק!!! יש מישהו שמנהל אותו!

והכל ביום אחד! שוב... לא להאמין!! אמיתי אמיתי!!

עיקר הגלות במצרים היה שנסתם גרונו של ישראל ולא יכלו להתפלל, ולכן לא היתה להם זכות במה להינצל, ועיקר הגאולה היה שיכלו להתפלל בפייהם, כי אם הדיבור האמיתי אינו בגלות בקל יוכל להנצל, כי השם יתברך שומע תפלת כל פה, ולכן עיקר המצוה בליל הסדר הוא "הגדה" להראות הניסים והנפלאות, כמו אילים שפתאום מתחיל לדבר בצחות לשון!

סיפורים קטנים אבל... גדולים

מספר ידידי הרה"ח ר' שלמה זלמן הגר, בית שמש:

נסעתי מתוקף תפקידי מבית שמש לצפת.

הזמנתי "דרייווער" כמנהגי, ומצאתי את עצמי נוסע עם נהג חרדי נחמד ממוצא תימני...

ראיתי מיד שנפלתי על טיפוס שאוהב לדבר.

אוקיי, בכיף... להרבה סיפורי חיים זכיתי להתוודע דרך הדרייברים...

מצאתי את עצמי מאזין לסיפור חיים מזעזע שעדיין לא הסתיים.

גירושין... מחלוקת... מריבות... קללות... שלא נדע.

הבנתי ממנו שהוא במצב שכבר החליט קצת לוותר על החיבור לתורה ולמצוות...

אך מפני שהוא נראה עדיין כחרדי, הגבתי לו בדברי חיזוק ועידוד.

הוא אתגר אותי בשאלות שונות, איך מסתכלים על כזה סיפור לפי דרך החסידות... שכר ועונש... וכו' שיחה של שעתיים...

הסברתי לו שיש לו שליחות מיוחדת לסיטואציה הזו... וזה לא אישי, ולא קשור לשכר ועונש...

בתכל'ס... הוא אומר לי בסוף הנסיעה שממש גיליתי בפניו הסתכלות חדשה על כל הסיפור... והייתי בשבילו כמים קרים על נפש עייפה.

תכל'ס הגענו לצפת ואני חושב לעצמי... מי יודע אם לעת כזאת... בן אדם לוקח דרייווער.

לכאורה פעולה הכי פשוטה, ועל ידי זה פועל גדולות ונצורות והכל מכוון היטב מן השמים להציל נפש יקרה לבל ידח ממנו נידח.

~~~~~

בדרך חזור נסעתי באוטובוס מצפת לבני ברק,

ומבני ברק שוב הזמנתי דרייווער לכיוון בית שמש.

בדרך כלל אני מזמין דרייווער קבוע ומשלם בהקפה... ההוא הקבוע כנראה נרדם... ולא ענה.

נאלצתי להתקשר לחברה אחרת.

הזמנתי דרייווער לאיצקוביץ.

תוך דקה המתין לי דרייווער.

הוא שואל אותי נו... מהר הגעת. אה?

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 7 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.
לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

כל מה שטרחתי אני - זה היה בשביל אותו אדם,
אני נגזר עליי טרחה מסוימת (ולא משנה כרגע למה)
אבל הוא, שאפילו לא מודע לכך,
קיבל מן המוכן, ונחסך לו כל הטרחה,
זו השגחה פרטית - מן הצד השני - ללא ידיעת
המטופל...

וכך הלכתי וסיפרתי לכל מי שהסכים לשמוע (וגם למי שלא...)
וכך זה באינספור בכל עת ורגע.
~~~
השני,
אחר הדברים האלה,
הלכתי לקנייה בצרכנייה אחרת, שערי רווחה.
וביציאתי, התמוגגתי לשמוע יהודי מסביר לשני ילדיו:
"אתם יודעים למה אני מראה לכם עצמה עלתה
עכשיו הקנייה לחג, כדי שתראו, כמה ה' שולח לנו,
וזה חוץ מהביגוד היקר שקנינו לכולם,
רק שתראו כמה ה' שולח לנו, כמה הוא נותן לנו".
וכל מילה מיותרת....

האח,
ככה חיים עם יד ביד עם אבינו רועינו, ככה חיים
באשר לעד ופותרים לעצמינו שערי שמיים לרווחה.

בידידות
מרדכי בן שולמית

באקבות הנבית,

תולדות בשר:

ר' מרדכי, כל כך הרבה אתה חוזר על הדברים,
הגיע הזמן ללחן!
שירו לד' שיר חדש!
טוב עשית עם עבדך, לטובתי נשברה רגל פרתי...

יישר כוחך!

בעל מנגן משומעי לקחך המכיר טובה מאד

דג סלמון בשכעים וארבע אלף ש"ח

ביום שני בבוקר, ניגש אלי ידידי הרה"ח ר' דניאל דעי
שיחי', מנהל כולל בקבר רחל, הוא נשען על הקיר של
פרוזדור השטיבלאך, נאנח אנחה קלה, וסח לי:
אני כעת בעיצומו של ניסיון גדול באמונה.

שפתי לא אכלא

בתוך כל המולת ושאון ערבי הפסחים והטרדות
האופפות את כולנו עולים מיום ליום עד ללילה הגדול
של השנה - ליל הסדר - ליל בו עושים סדר לעצמנו
ולכל משפחתינו,
על הנעשה בעולמנו, סביבנו, מקרוב ומרחוק:

החכם - בימים כאלה, על אף העומס, ובגלל העומס -
פותח את עיניו ומביט לכל עבר,
שולה הוא פנינים מכל אירוע וסיטואציה,
מחזק ומתחזק בכל עת, אמונה וביטחון, השגחה
ודיוק כי על כל פועל תהילה ערוכה.
קול אמרים הודו את ה' כי טוב ה', מביאים תודה בית
ה'.
אף אחד כמוני, אשר מאז ומעולם חביב עלי להביט על
כל פועל ופועל, נפעל ומפעל,
נתקל אני באינספור אנדוקטות חיזוק ולימוד,
ושמורים עמדי, ועם סובביי,
ואחלוק מעט עמך (ואולי עם קוראיך).

האחד:

באחד מהפעמים הרבות בהם קפצתי לקנות בצרכנייה
הגדולה רק עוד כמה מצרכים... (בפעם המי יודע כמה...)
נכנסתי לצרכנייה, שעת ערב עמוסה במיוחד כיאה
לערב החג,
קרוב לחצי שעה חיפשתי עגלה וגם מסופון (למי שיודע
מה זה... כל החיפוש היה כדי לחסוך בזמן המתנה בתור לקופה הרגילה,
לבסוף זה לקח די והותר זמן משל עצמו...)
ואז,
כשאני נכנס ברוב חשיבות לקניית כמה המוצרים
הבודדים, אני רואה שהינם "בדיוק" כרגע חסרים.
שיהיה. הודו לה'.

אני יוצא החוצה, עם העגלה והמסופון בידי, וזאת כדי
לזכות יהודי חביב מן המוכן בעגלה ומסופון, ולא
מניחם סתם לתומם בפנים,
ואני "בדיוק" נתקל ביהודי שבא להיכנס מן הרחוב,
מביא לו העגלה והמסופון ואומר לו - הא לך מן
המוכן.
הוא, שאינו יודע כלל בכמה טרחה זה כלול, ומה "אני"
עשיתי בשבילו... נכנס לקנייה והולך לדרכו.

כשאני יוצא החוצה,

במקום להתרגז על כל העולם (ובעיקר לא על עצמי שלא
בדקתי לפני...)
עולה מיד מחשבה כמעט אוטומטית במוחי,

(וזו מחשבה שעולה למי שעובד עליה כל העת, וחי עם חזרה ושינון בכל
עת על השגחתו הפרטית של הבורא ית"ש (ולאו דווקא חי עם הרב
מרדכי הכהן מלאכי...))

בטחוני בצורי הוא אוצרי - צו - חג הפסח פ"ה ~ 8 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.

לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

לדג, כי אין לו דגים קטנים. הוא הוזיל את המחיר באופן משמעותי, אך עדיין, כדי להזמין את הכמות הזו דרושים לי עוד עשרים ושבע אלף וחמש מאות ₪. התהלכתי כסהרורי, מה הרבש"ע דורש ממני כעת?

האם עלי להתחייב על מה שאין לי, או לאפשר חלוקה שתיצור אי נוחות רבה מול האברכים? מאין יבוא עזרי? לבסוף הגעתי להחלטה: "לי הכסף ולי הזהב".

אני אקפץ להתחייבות הזו, והקב"ה יעשה את שלו. אמרתי להקב"ה שאני עשיתי לכבודו, אם על הוצאות יו"ט אישיות של כל אחד מאיתנו נאמר שאינם מן המגין, לזו עלי ואני פורע, הוצאות יו"ט לאברכים היקרים עמלי התורה, על אחת כמה וכמה!

השגתי איפה את הסכום בהלוואה והעברתי לספק מראש, והוא אכן שלח לי את היתרה.

ועכשיו, מאמש אני מתהלך כשמחשבות וספקות אוכלים את לבי,

האם נהגתי פה כשורה, או שמא הגזמתי ונהגתי בחוסר אחריות?

ועכשיו אני מצפה לישועה שתבוא.

כשראיתיך מגיע לבית הכנסת החלטתי להשיח את דאגתי באזניך ולשמוע מה דעתך על הסיטואציה הזו. והנה רק התחלנו לשוחח, והטלפון המפתיע הגיע.

על הקו היה יהודי שחייב לי סכום גדול.

הלה הוא עסקן מפורסם, ומידי פעם מבקש ממני לחלק תרומות למטרות שונות ומגוונות, ובמשך הזמן הוא דואג לכסף הנדרש עבור זה.

לאחרונה התעוררו אצלו קשיים, ובמשך שנה וחצי לא קיבלתי ממנו פרוטה אחת מתוך הכספים המגיעים לי.

עכשיו, בדיוק ברגע הגורלי הזה,

הוא התקשר לבקש פרטי חשבון בנק להעברה... שאלתי אותו: "איזה נס קרה פתאום, אחרי שנה וחצי שלא שמעתי ממך?" והוא ענה בקלילות:

אמרתי לך שיום אחד זה יגיע, אז הנה הגיע היום המיוחל...

- כמה אתה מתכוון להעביר?

- שלושים אלף שקלים!

אז הנה הקב"ה הראה לי את רוב חסדו,

טרם יקראו ואני אענה,

במקום להתייעץ עמך על הנסיון,

יש לך סיפור עבור הגיליון!

בדרך לסיפור חדש כנראה...

אך בינתיים הנסיון לא פשוט.

אשיחה באזנך מה קרה לי, ואשמח לשמוע חוות דעתך, איך אני אמור לנהוג לעת כזאת.

הוא טרם התחיל בסיפורו, והסלולרי שלו מזמר בקול.

ר' דניאל מבקש את סליחתי ועונה לשיחה.

עם כל שניה שחולפת אני מבחין שהוא שרוי בסערת רגשות.

הוא מסיים את השיחה, פונה אלי ואומר:

"הנסיון הסתיים ב"ה".

יש לך סיפור עבור קהל הקוראים, אבל מה זה סיפור?

כידוע לך - הוא פותח, מנהל אני זה כמה שנים חלוקה של קמחא דפסחא לאברכים. זה החל עם חלוקה לשבעים משפחות, שהם האברכים בכולל שלי בקבר רחל, ועם הזמן התרחב עוד ועוד, עד שכיום אני זוכה לחלק ליותר מתשע מאות משפחות! בלי עין הרע.

הזמנתי השנה לחלוקת הפסח כמות של דגי סלמון במידה 114, שזה אומר בערך 1.2 ק"ג לכל אברך. הספק שאצלו הזמנתי את הדגים דרש ממני העברה בנקאית מיידית מראש, כדי להבטיח את ביצוע ההזמנה.

העברתי איפה לחשבוננו סך ארבעים ושבעה אלף שקלים טבין ותקילין.

קיוויתי מאד שהכל ילך כשורה ללא תקלות...

אחרי שהתשלום כבר בוצע, הספק הוא "מוחזק", וקוויתי שאני לא אהיה "חויזעק" לא יודע איך לתרגם את זה.

השבוע הגיעה המשאית שסיפקה את הדגים.

מיד עם ההגעה שלחתי מישהו שיבדוק איזו מידה כתוב על הדגים, וכשקיבלתי את התשובה חשכו עיני.

הוא שלח לי דגים במשקל 1.6 ק"ג. מכיון שהסחורה נמדדת במשקל, משמעות הדברים היא חד משמעית...

יש כמאתיים משפחות שמקבלים את המשלוח לביתם, ולהם אני לא נותן דגים כדי שלא יתקלקלו בדרך אותם שמונה מאות ק"ג שאמורים להספיק ל700 משפחות, יספיקו כעת רק ל500. מאתיים משפחות שאין לי דגים לתת להם.

חסרים לי כרגע בחשבון פשוט שלוש מאות ועשרים קילו דגים! זה לא פחות מקטסטרופה...

הציבור מגיע לקבל את המשלוחים בקבוצות, ולא ייתכן לתת לאחד עם דגים - ולאחד בלי,

זה יגרום לרגשות אכזבה ואנדרלמוסיה.

עמדתי אובד עצות. מה אני עושה כעת?

האם עלי להזמין עוד 320 קילו שאין לי מהיכן לממן אותם?

פניתי אל הספק, שהתנצל על שלא הבין את ההזמנה כראוי. הוא אמר לי שהוא מוכן לשלוח לי ספיישל על חשבוננו עם עוד כמות של דגים שתספיק לכולם, אבל עלי לשלם לו מראש, והכל באותה מידה של 1.6 ק"ג

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הודאה לקב"ה

חג הפסח

בס"ד | גליון מס' 527

איך ניצל הילד ממוות בטוח?

לפיכך אנחנו חייבים להודות... (מנוסח ההגדה)

ברוך הוא ומספר את סיפור יציאת מצרים מתוך הודאה - יתכן שלא יצא את חובת המצוה. כי הלא מטרת המצוה היא להודות להשם, ואין אפשר לקיימה בלי להגיע למסקנת הסיפור - להודות!

הזהרה הקדוש - בקטע הנאמר בקהילות רבות לפני תחילת סימן 'מגיד', מגלה כי ההודאה - היא זו שמציעה לביתנו את המלאכים, את אותם אורחים נשגבים. כשיהודי יושב בליל הסדר ומודה להשם יתברך - כל פמליא של מעלה מתעוררת, הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו קורא להם, ואומר: 'היכנסו נא לבתי היהודים, המספרים עכשיו בשבחי ומבארים את ניסי וגבורתי!'

לפיכך, רבים נהגו להוסיף ולספר בליל הסדר סיפורי 'יציאת מצרים' אישיים, ניסים שנעשו להם, פלאות שהצילו אותם מרדיפות הגויים. כי הלילה הזה מוקדש להודאה על ניסים של כולנו, וגם לנצל אותו להודות לה' על נסים פרטיים, על ישועות אישיות!

ההודאה בפסח, פותחת לנו צוהר לענין ההודאה. ההודאה של יהודי פותחת שערי שמים, נותנת כח ועוצמה להשפיע טובה וברכה לעם ישראל, בליל הסדר ובכל ימות השנה. לפיכך מסיים הזהרה ומסכם כי ראוי לכל יהודי להודות לה' תמיד על רוב ניסי וגבורותיו, כי ההודאה - היא המפתח החזק לפתוח שערי שמים, ולזכות להשפעות טובות וברכות.

ליל הסדר כבר כאן, זה הזמן להתרומם ולהתרונו: 'ברוך אתה ה'! אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, והגיענו הלילה הזה! כן יגיענו למועדים ולרגלים אחרים שמחים בבנין עירך... ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשונו!'

טביעה מחרידה!

זה קרה בקיץ תשע"ה, בבית משפחה מקרובי משפחתי. בני הזוג שוחחו ביניהם על ענין ההודאה, ועל החשיבות לראות את הטוב שהקדוש ברוך מעניק להם, בהעניקו פרנסה, ילדים, בריאות ונחת. הן זה ממש לא מובן מאליי - מדובר ברשרת ניסים רצופה וגלויה, ויש להקדיש זמן להודות על כך!

לאחר ההתבוננות המשותפת בענין, החליטו בני הזוג להשתדל למצוא כל יום מספר דקות, ולהקדישן להודות לקדוש ברוך הוא - בפרק תהלים, באמירה מהלב, או במילים פשוטות וברורות בשפה המדוברת. פשוט לומר תודה לבורא עולם! וכך, מדי יום ביומו, מצאו בני הזוג את מה שהגדירו 'תהודה היומית' - דקות המוקדשות להודות לבורא עולם על כל הטוב שגמל עימם.

היה זה בחודש אב. בני המשפחה יצאו לחופשה בעיר קטנה במרכז הארץ. במסגרת תוכנית החופשה, הוחלט כי באחד הימים יצאו האב ובניו הקטנים לבריכה המקומית למספר שעות, כשאחר כך תמתין להם האם במקום המפגש, ובני המשפחה ימישיכו יחדיו ליעד הבא...

נהגו, אנחנו כבר כאן, הגענו לרגע המיוחל. התרגשות עזה בוערת בלב כל יהודי, הנה כבר מתקדש הלילה הנשגב בשנה, ליל הסדר... זהו הלילה אליו נכסף כל יהודי - זכרונותיו, ניגוניו וניחוחותיו שמורים אצלו במגירה המוזנחת ביותר במוח. זהו לילה שאין מואר ממנו, לילה של חיבור טהור ואמיתי בין דורות, בין יהודים לאביהם שבשמים, ובין כל יהודי לרגשותיו...

נשב לשולחן ערוך מלכותי, בפאר והדר, כבני מלכים. בראש השולחן ישב ראש המשפחה, לא פעם זהו סב בא בימים, שנערך ללילה הזה בזכרונות מתקופות קדומות, בסיפורים מעוררי געגוע, ובניגונים מרגשים וכובשי לב. לצידו, נסב כולנו מול גביעי כסף מהודרים, והקטנים המצפצים בקול מתוק 'והיא שעמדה' זוכים הלילה לכותל המזרח לצד הוריהם. כולם ישתו ארבע כוסות כבני חורין, האחד יזכה לפתוח בהכרזה 'קדש!'; ויפתח את הלבבות כולם בבת אחת...

זהו לילה ייחודי, בו אנו פותחים את הדלתות, ומזמינים 'כל דכפין' לבוא ולהתארח. זהו לילה בו כל יהודי אורח או מארח. אך סביב השולחן לא יושבים רק אורחים בני אנוש - אלא שניתנת לכל בית יהודי הזכות לארח על שולחנו אורחים מעולמות עליונים, מלאכי מעלה הבאים לשבת אתנו ולהשתתף עימנו בליל הסדר...

מי מזמין את האורחים הללו לשולחנו? מה גורם למלאכי מעלה לרצות לרדת לעולם הזה, להיכנס לכל בית יהודי ולהשתתף בעריכת הסדר? מה טעם אנו זוכים - פעם אחת ויחידה בשנה - לאורחים כה רמי מעלה?

אחת המתנות בליל הסדר, סביבה נסוב חלק גדול מליל הסדר ואף עיקרו, היא סיפור יציאת מצרים. זוהי מצוה עשה מן התורה, בה אנו עוסקים ברגש רב ובעיון, מאריכים לבאר את ההגדה ולהמחיש את סיפורה, כדי שכולנו נבין, נרגיש ונחוש, 'כאילו הוא יצא ממצרים' - שנהיה הכי קרובים להרגשה האישית כאילו אנו משועבדים לפרעה, עובדים בפרך, ויוצאים לחירות - בנס גאולה פלאי ומעורר השתאות, בשבחו נספר בלילה זה.

אבל אם נבקש לדעת מה מהותה של מצוה זו, אם נבקש לברר על מה ולמה אנו כה עסוקים במצוה זו, נעניין בלשון הרמב"ם המגלה: 'ויאריך בדברים בהגדלת מה שעשה לנו ה'... ולהודות לו יתעלה על כל הטוב שגמלנו... וכל המאריך לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח!'

במילים אלו, אנו מגלים את הסוד שטמון בסיפור יציאת מצרים. הלילה הזה מוקדש להודאה, זו מטרתו וייעודו של ליל הסדר, להודות להשם יתברך שבחר בנו מכל העמים, שמע את אנקתנו תחת עול השעבוד האכזרי במצרים, והפליא לחולל ניסים ומופתים מעוררי השתאות כדי לגאול אותנו, להוציאנו מעבדות לחרות, ולכונן אותנו כעם קרובו.

יתירה מזאת, בספר הליכות שלמה מהגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל נפסק, כי מי שאינו מודה לקדוש

לילה של ישועות!

אחרי קרוב לעשר שנות המתנה ארוכות לזרע של קיימא, ולאחר שכבר ניסו בני הזוג סגולות רבות וחוו אכזבות לא מעטות. נכנס הבעל לכ"ק האדמו"ר מאמשינוב שליט"א בחורף תשס"ה, והביע בפניו את כאבו על השנים הארוכות והמתנה הממושכת... 'מה עוד אוכל לעשות כדי לזכות בזרע של קיימא?' שאל בסערת נפש...

הרבי שמע את דבריו, וראשית עודד אותו וחיזק את ידיו. אחר כך הרהר קלות והוסיף: 'הנה, אנו מתקרבים לליל הסדר, אז תהיה לך הזדמנות...'

במתינות ובסבלנות, מסביר לו הרבי למה הוא מתכוון: 'ראה נא, זהו לילה כיום יאיר. עצתי, כי בלילה הזה תלמד מספר 'אור החיים הקדוש' את הקטע בפרשת 'בא', פרק י"ג פסוק ח', על המילים 'והגדת לבנך ביום ההוא לאמור'. שם, מגלה האור החיים הקדוש' כי עצם סיפור יציאת מצרים בליל הסדר הוא סגולה לזכות בזרע של קיימא, אמר הרבי...

האברך יצא לדרכו, שומר את הדבר בלבו, נערך בציפיה דרכה לליל הסדר, ללמוד את הקטע המדובר מספר 'אור החיים הקדוש', כפי הסגולה שהורה הרבי...

עוד לפני חנוכה תשס"ו, פעה התינוק הצעיר, אותו 'בן של ליל הסדר', פעיית ראשונות. כהיום, הילד בן עשר, ואביו זוכה לספר לו מיציאת מצרים בליל הסדר...

את התגלית הזו, שמענו מהמשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, שהעיד על עשרות זוגות שנושעו בזכות הסגולה הייחודית הזו, ותיעדנו אותה באופן אותנטי גם מפי בעל המעשה, אשר שמע את הסגולה מפי הרבי, קיים אותה, וזכה לישועה גלויה וברורה בזכותה!

כי הלילה הזה הוא לא יום ולא לילה, הוא יצירה נפרדת, שמימית, לילה שמאיר כמו יום ממש. שערי אורה פתוחים, שערי השפע מוריקים טובה, צריך רק לחטוף את ההזדמנות! ויש הזדמנויות רבות כאלה במהלך הלילה - כשמוזגים כוס שני כתוב 'וכאן הבן שואל', ומקובלנו מצדיקים זי"ע שזו עת רצון לכל בן של אבא שבשמים, לשאול ולבקש, להתפלל ולהתחנן, לפעול ישועות גדולות בכל מה שהוא זקוק לו. גם בעת פתיחת הדלת לאלוהי הנביא, זו עת רצון ייחודית לפתוח שערי שמים, לבקש ולזכות.

באורנו 'ונצקע אל ה' אלוקינו' באמירת ההגדה, זו הזדמנות לצעוק, לזעוק מעמקי הלב והנפש, להתחנן על כל מה שבוחר ומציק, כפי שגילה הרה"ק בעל 'האזהב ישראל' מאפסא זי"ע שזו עת רצון שמימית. והעיקר - ליכור שזה לילה של הודאה, וכשיהודי מודה בפתחים לו שערי שמים, והוא יכול להשפיע שפע טובה וברכה, ישועות ונחמות עד בלי די! פסח כשר ושמח!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

בהגיע השעה היעודה, התייצבה האם במקום המפגש כמוסכם, והמתינה לבעלה ולילדים. אך הדקות חולפות, חמש דקות וגם עשר, ואף עשרים דקות חולפות – ועדיין הם לא יוצאים מהבריכה. הדבר נראה מוזר – הן התוכנית סוכמה מראש, היא מדויקת לפי שעות מוקצבות לכל אתר ואטרקציה – מה הטעם לאיחור?

הזמן ממשיך לחלוף, הם עדיין לא מגיעים, והיא נאלצת לעמוד ולהמתין. זה לא נעים לחכות בחום, אולי אפילו קצת מעצבן... 'הרי מדובר בכמה דקות פנויות' – היא אומרת לעצמה – 'אפשר לנצלן לתודה היומית'! הרי ברוך השם זכינו ילדים בריאים וחייכניים, יצאנו לחופש עימם, ואנו נהנים מכל רגע... הן הקב"ה בטובו העניק את כל אלה, אז את הזמן החולף – אקדיש לתודה היומית!'

היא עומדת וממתנה, ותוך כדי – לוחשת בלב מתרונן, מודה ומוקירה על כל הטוב, וכן, גם על כך שהיא ממתנה עכשיו, גם על קשיים היא מודה, גם על מה שנראה כתקלה – כי כנראה זה לטובה....

לפתע, כמו רעם ביום בהיר, החרידו קולות סירנות עולות ויורדות את הרחוב בו המתינה. היא מביטה באורות המנצנצים ממרחקים, וזיהתה אמבולנס, ואחריו רכב טיפול נמרץ, ואחריהם עוד כמה כונני הצלה מזנקים למקום. היא לא סקרנית, בוודאי שלא תיגש לשאול מה קרה, אך זה קצת מוזר – מה מעשיהם כל אלו במבנה שמאחוריה?

כוחות ההצלה לא הוחשו בחינם לבריכה המדוברת. המציל הוא שהזעיק אותם, לאחר אסון טבעי מזעזע להחריד...

היו אלה ילדיה של האשה, ששהו במים בצוותא עם אביהם. הילדים המאושרים לא ידעו את נפשם משמחה, קיפצו על גלגלי הים, התיזו מים לכל עבר, צוחקים במתיקות ונהנים מכל רגע. האב דרוך בשמירה בשבע עיניים, מים הם לא משחק ילדים...

'סך הכל הילדים זהירים וממושמיים', ציין לעצמו האב בסיפוק. הם אמנם מוציאים את המרץ וחווים את החוויה עד תומה, אך לא מגזימים ולא מסתכנים. הגלגלים והמזופים איתם, על כל צרה שלא תבוא...

והיא באה בגדול. כשפנו לצאת, בסיבוב הבריכה האחרון, הסתובב בן השלוש על הגלגל והרים את ידיו אל על. אחיו הגדול יצא מהבריכה כשאביו תומך בו, וכשהסתובב האב גילה כי יש גלגל – אך אין ילד!

האב החל לזעוק זעקות נואשות: הוא טובע! הוא טובע! - - -

המציל נזעק למקום לקול זעקות האב, ומיהר לצלול פנימה. הרוחצים החלו נמלטים מהמקום בבהלה, לקול צעקות וזעקות חרדה, לנוכח דמותו של ילד קטן בן שלוש, חסר אונים, מוטל בקרקעית הבריכה...

המציל מיהר להגיע אל הילד, וכשהוציאו – לחרדתו התברר כי הילד אינו נושם... המציל הרטוב מתחיל במלאכת ההחייאה, אך ללא הצלחה. הוא פרץ ידיו בייאוש, ואמר לאב בצער: 'אין מה לעשות!'

האב פרץ בזעקות שבר: 'לא! לא! אנה, תציל את הילד שלי, אנה תנסה שוב!' אבל זה נראה אבוד, הרי הילד לא נושם ולא קיבל אספקת חמצן למוח. כך אי אפשר לשרוד, וזה כנראה מה שקרה לו!

כל הבריכה היתה כמרקחה, הכל עומדים מסביב בפאניקה, חלקם ממלמלים פרקי תהלים, חלקם אילמים מזעזע, חלקם מנסים לסייע וחלקם שואגים בחרדה...

ה'תודה היומית' שהצילה...

באותה עת שחה בבריכה רופא, וגם הוא נזעק לקול ההמולה. עודו רטוב עד לשד עצמותיו, אך המחזה המזעזע הריץ אותו לזירה. 'אתם תתפללו!' צווח בהיסטריה לעבר המביטים בו, 'אני אנסה את שלי' – אמר, והחל לעבוד במרץ...

דקות ארוכות הנשים ונפת, דפק ועמל, עד שהילד הגיב, ולו בהקאה קלה. אך התגובה הזו היתה כמו זריקת מרץ מעודדת... הרופא התנשם בכבדות, האדים ממאמץ, ראשו הגיר נחלי זיעה, והוא עדיין מעסה, ומנשם, ונותן מכות בשוקר חשמלי...

לבסוף, בניסי ניסים, התעורר הילד, ופונה לבית החולים בניידת טיפול נמרץ. כשהגיע לבית החולים כבר נשם בכוחות עצמו!, ובתוך 24 שעות בלבד – שוחרר לביתו, שמח וטוב לב, בריא וחייכן כתמיד!

כל זמן ההמתנה מחוץ לבריכה, האם אינה מבינה מה הטעם לעיכוב. היא מחייגת שוב ושוב לסלולרי של בעלה, אך הוא לא עונה... אין לה מושג כי בנה נאבק על חייו, היא לא משערת כי הבריכה כולה בפאניקה, אין לה שמץ מידע כי חיי בנה מוטלים עכשיו בסכנה קיומית... היא רק מנצלת את דקות ההמתנה הארוכות הללו ל'תודה היומית', ומרבה לשאת עיניים ממתנות לכיוון שערי הבריכה...

לפתע, גילתה את בנה יוצא את שערי הבריכה על אלונקה, נישא בידי צוות רפואי מיומן היישר לדלתות האמבולנס הפתוחות. מאחוריו צועד אביו, עדיין סמוק ומבולבל, נרגש ונסער, עיניו נוטפות דמעות והוא רועד בהיסטריה... ואז הוא אומר לה בקול: 'ברוך השם, תודה להשם – הוא חי, הוא חי!!'

רק אז הבינה האם את הסיבה לעיכוב הממושך. רק אז הפנימה כי היה כאן מאבק על חיי

בנה, בזמן בו עמדה והמתינה, ופיה ממלמל דברי הודאה. ואז ראתה, חוותה והרגישה – כי ההודאה שיצאה מפיה, המילים המרגשות שאמרה בתודה לה' על שלושה ילדים בריאים – הותירו גם את בנה הטובע חי ובריא!

בשיחה עימם, אומרים לנו ההורים בהתרגשות: 'לא ידענו, כי ההחלטה על ה'תודה היומית' תוכיח את עצמה בכזו מהירות. התברר לנו כי 'כולת ההודאה רבה ועוצמה עד מאוד, והיא הצילה לנו את חיי הילד!'

כי ליהודים יש מפתח, חזק ועוצמתי במיוחד, קוראים לו הודאה. הן הקדוש ברוך הוא עושה לנו כל כך הרבה טוב – משפחה, ילדים, חיים מאושרים, פרנסה, ומה לא... – יהודי שמודה על כל הטוב הזה, פותח דלת להשפעות טובות נוספות, מאפשר לבורא עולם להעניק לו עוד ועוד!

הוא שאמרו חז"ל במדרש שוח"ט, שכל האומר שירה על נס – זוכה שנעשה לו נס אחר. ככל שיהודי מודה יותר על החסד היומיומי, ככל שיהודי מקדיש זמן לראות את הטוב שסביבו ולהודות על כך – הוא פותח לעצמו את השערים, הוא מזכה את עצמו בהשפעות טובות נוספות, הוא נותן את הכח והעוצמה לתת לו עוד טוב, להשפיע עליו עוד שפע ברכה.

הבה נאמץ את גישת ה'תודה היומית' – להשקיע מדי יום זמן להודות לבורא עולם במילים פשוטות, מהלב שלנו, מהתחושות שלנו, פשוט לומר תודה לבורא עולם. כך נפתח לנו שער לישועות רבות וברוכות, ונזכה בהשפעות טובות לנו ולילדינו.

'הודו לה' כי טוב' – ואז נראה – 'כי לעולם חסדו!'

תודה על מצות שבורות...

שולחן ליל הסדר, בבית הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל. השולחן כבר היה ערוך בטוב טעם, המצות השמורות והיקרות נחו עליו בשלווה, ממתניות לתחילת הסדר. כמו ברוב בתי ישראל בליל הסדר, גם ביתו של רבי זלמן המה בילדים ונכדים מתרוצצים, ואז, אחד הילדים עלה על הכסא ומשך את המפה, והמצות המהודרות נשברו...

שוד ושבר. אחרי שנבחרו שלוש מצות שלמות ונאות לליל החג, לפתע אכזבה שכזו... הכל הביטו ברבי זלמן היושב בראש, שלא כעס ולא קצף, וגם חיכוך הנעים לא מש מפיו. אחרי רגע קט קפץ ממקומו בשמחה עצומה וקרא: 'רבונו של עולם, כמה אני מודה לך שזיכית אותי בנכדים מתוקים כאלו!'

זהו. אף מילת שבר, אף צעקה, אף הערה למי מבני הבית. הן מהותו של הלילה הזה הוא הודאה – אז גם אם ישנן תקלות, ולפעמים נוצר לחץ – עדיין יש למצוא כל דרך לשמור על מהות הלילה – להודות להשם יתברך, כי נכדים מתוקים ובריאים, תוססים ועליזים שיוצעים איך לשבור מצות בדיוק ברגע הלא נכון – זו מתנה יקרת ערך שקיבלנו מבורא עולם, וכמה חשוב לדעת, שגם ברגע הזה – טוב להודות לה'!

הודאה היא לאו דווקא ברגעים השמחים, כשהכל הולך כשורה. 24 שעות ביממה – גם ברגעים קשים ומאתגרים, אנו אומרים 'הודו לה' כי טוב!'

מול אש בוערת...

הסיפור הפעם הוא עדות אישית, מתוך ביתי פנימה:

היה זה בליל שבת חנוכה שנת תשע"ו. נרות החנוכה דלקו יפה על אדן החלון, מאירים באור זוהר את תקרת הבית. לפתע, נר אחד נפל על השיש, ולהבה קטנה החלה לבעור... השמן מהנר התלקח, כמו מדורה קטנה בוערת על אדן החלון. הילדים הביטו במחזה בחרדה רבה, והאמת – גם ההורים. הן שבת היום, אסור לכבות את הדליקה המתלקחת, והיינו בחרדה דרוכה לוודא אם לא ייווצר כאן חשש לפיקוח נפש, כשבינתיים – הבית כולו נתון לחסדי הלהבות...

אין דרך לתאר את ההלם, את החרדה האופפת. עמדנו והבטנו בלהבות המלכות בהנאה כל טיפת שמן, גובהן הולך ועולה, מחסיר עוד פעימה בלב הילדים...

ואז, תוך כדי המבט באש הבוערת והמעקב הצמוד אחריה, נזכרנו בכוחו של כח ההודאה, בסגולת אמירת 'מזמור לתודה', המסוגלת לחולל פלאות וישועות. החלטנו, שכ'עזרה ראשונה' נאמר את פרק 'מזמור לתודה' מתוך הודאה עמוקה על שהאש לא הפתיעה אותנו באמצע הלילה ואנו יכולים לעקוב אחריה ולבחון את ממדי נזקיה, ואולי בזכות אמירת 'מזמור לתודה' נזכה לחסדים גלויים וישועה מופתית...

שרנו 'מזמור לתודה' בהתרגשות רבה, וגם קיבלנו על עצמנו, כי אם הלהבות ייכבו מעצמן בתוך רגעים ספורים – תיכף ומיד תאמר כל המשפחה 'נשמת כל חי', בהודאה עמוקה להשם הטוב על הנס המופלא...

וכך היה – תוך כדי אמירת המזמור החלה האש לשקוע, ועד סיום אמירת המזמור – כבר דעכו הלהבות ונכבו כליל. ותפילת 'נשמת כל חי' שאמרנו באותו ערב – היא שבערה באש, בלהבה נרגשת של הודאה. הן ראינו בעינינו את כוחה של ההודאה שחוללה פלאים, ופתחה עבורנו שער לישועה...

לפעמים, כשצריך כלי עוצמתי במיוחד, יש את נשק ההודאה. כשיהודי צריך ישועה וכל הדרכים נראות כחסומות בפניו – הוא יכול לאמץ את גישת ההודאה. כי יהודי שמודה להשם – זוכה בישועות גלויים, גם נדירות ובלתי צפויות!

משיעורי של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1156

הדלקת הנר: 18:45 צאת השבת: 19:46 רבינו תם: 20:23 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: וערבה (מלאכי ג), שבת הגדול.

אוצרות הפרשה

פרשת "צו"

"העולה על מוקדה" (וי, ב).

לומר כי אין מחשבה זרה, רק כשיש מקדש מוכן כח ואש לשדף אותה, כמו שכתב הרמב"ם שאין הקדוש ברוך הוא מביא לאדם נסיון אלא אם כן יש בו כח לעמוד בו (שפת אמת).

בבור-פארק מתגוררת משפחת פלדמן, שכל צאצאיה תלמידי חכמים ומרביצי תורה. סב המשפחה, רבי מאיר פלדמן, למד אצל החפץ חיים בשיבת ראדיו. כשבא להפד מרבו, לפני נשואיו, סרב החפץ חיים לברכו עד שיבטיח לו שישמור שבת. החתן לא ידע את נפשו מרב תמחו; הרי הוא שומר על קלה כבחמורה, ומיום עמדו על דעתו הוא מקפיד בהלכותיה של שבת-קדש, ועכשיו דורשים ממנו להבטיח שישמור שבת! תמחונו ופליאתו לא הזינו את החפץ חיים מדרישתו הנמרצת, שכתנאי לקבלת הברכה יבטיח החתן לשמור שבת.

והחתן הבטיח. אבל החפץ חיים לא הסתפק בך. "אני רוצה שתתן לי תקיעת כף על הבטחתך לשמור את השבת", הורה. החתן התפלא שבעתים והרהר בלבו: "וכי אני צריך לתת תקיעת כף על שמירת שבת?...". אבל משהבין שהחפץ חיים לא יברכו עד שיעשה גם את זאת, נתן תקיעת כף, ורק אז קבל את ברכתו של הצדיק.

בפרץ השואה כבר היה רבי מאיר פלדמן אב לארבעה ילדים. אף על פי שהיהודים כבר היו מנועים לצאת מאירופה, נעשה לו נס גדול, ואחד משכניו הגויים הביא לו בחשאי שש וזיות וכרטיסי הפלגה. האיש החליט לשים פעמיו לאמריקה עם אשתו וילדיה.

בהגיעו לאמריקה, החלו הנסיונות בדבר שמירת השבת. הוא התקבל לעבודה בחברה מסוימת, ואמנם בתחלה התחשב בו בעל הבית והסכים שלא יעבד בשבת, אבל חדשים לאחר מכן קרא לו והודיע: "מעתה תצטרף לעבד גם בשבת!". ר' מאיר סרב, ובגין כך פטר. הוא חזר לביתו ללא עבודה, וללא כסף. כיהודי מאמין, לא היה לו שום ספק ששמירת השבת עומדת מעל לכל.

אולם, לא ארכו הימים והילדים מבקשים לחם, ובבית אין מאומה. הם בוכים, ונפשו יוצאת מרב צער... בכים של הילדים, שלא מצאו מה לאכל בבית, גבר מיום ליום. פניהם נעשו רזות ומצמוקות, וחדות הנעורים שלהם נעלמה. האבא לא יכול היה יותר לעמוד בך.

בקר אחד הוא נסע ברכבת למפעל כדי להודיע למנהל שהוא מוכן לעבד בשבת.

בהיותו על אם הדרך, נאלץ לבו לפתע... הוא נזכר בתקיעת הכף שנתן לחפץ חיים בדבר שמירת השבת. "תקיעת הכף" הוא, תקועה לו כשופר גדול באזניו ובלבו. עכשיו הוא כבר הבין מדוע לא רצה החפץ חיים לברכו עד שיבטיח בתקיעת כף שישמור את השבת... ההחלטה הייתה מהירה ונחושה; הוא - את השבת לא יחלל. יהיה מה שיהיה. בתוך דקות ספורות הוא היה כבר ברכבת שנסעה לכיוון ההפוך, בחזרה לביתו.

משנכנס הביתה, ספר ר' מאיר לאשתו המפתעת על תקיעת הכף שנתן לחפץ חיים לפני חתנתם, וגם היא הבינה שאסור להרהר את ההבטחה הזו. שניהם פרצו בבכי, אבל ידעו שעליהם להתחזק, ולבטח בה' שישלח להם ישועה במהרה. וזו אכן מהרה לבוא. שעה-שעתיים לאחר ששב לביתו, נשמעו דפיקות בדלת. ומי עמד על המפתח? - מנהל המפעל שפטר אותו מן העבודה. על פניו של המנהל הגוי היה נסוד חיוך רחב, הוא חבק בחם את הרב פלדמן הנדהם, והושיט לו סכום גדול של דולרים.

"ידע לך", הוא אמר בנימה של הערכה, "מעולם לא חלמתי לפטר עובד מסור ונאמן כמוך. אבל מה לעשות, אחד משתפי הבכירים התכח עמי במשך תקופה ארוכה וטען שהיהודים אינם מוכנים למסור את נפשם על השבת, ואם יעמידו אותם בפני אולטימטום של פטור מעבודה או שמירת שבת, הם יעדיפו להמשיך לעבד ולחלל את השבת. אני טענתי, ולא במעט תוצאה מהתעוררות שלי אתך, שפני הדברים הם אחרת, ויהודים מוכנים למסור את נפשם בעבור השבת.

הופכים הלך והעצים, עד שהשתף הציע לי לעשות נסיון 'על גבך': להודיע לך שהנך מפטר, ואז לבדוק עם מי הצדק. הוא התערב אתי בנושא זה על סכום כסף גדול. ההסכם בינינו היה, שאם בתוך חצי שנה מיום הפטורין תחזור ותביע הסכמה לעבד בשבת, אני אפסיד בהתערבות, ואם תעמד על עקרונותיך, הוא יאלץ לשלם לי את הסכום. כיון שידעתי שתעמד בנסיון הקשה הזה, הסכמתי לפטר אותך מהעבודה, כדי להוכיח לשתף שלי שהצדק אתי.

היום הסתיימה חצי שנה מיום התערבותנו. עכשיו שעמדת בנסיון, אני מעניק לך בזאת את דמי ההתערבות שקבלתי מהשתף, וכמוכן ממחר בבקר אתה מגיע למפעל וממשיך לעבד.

אבל לא די בזאת, אלא שאני מודיע לך חגיגית על העלאתך בדרגה, לתפקיד בכיר של מנהל מחלקה, מה שיגרם להעלאה משמעותית במשכורתך. שהרי על מי אפשר לסמוך, וגמי אפשר לתת אמון, אם לא על מי ששומר אמונים לבוראיו?!" - סים המנהל הגוי (אחות שאלתי).

"אם על תודה יקריבנו" (ז, יב).

תכלית קרבן התודה שבא על הנס, הוא כדי לספר חסדי ה' שגמול עליו. ומטעם זה רבה הכתוב בלחם (שצריך להביא עם קרבנו ארבעים לחמים), ומטעם בזמן אכילת תודה מפל שלמים, הינו כדי שיהיה מרבה רעים לסעודה ביום ההקדשה, ויהיה ספור הנס לפני הרבה אנשים (העמק דבר).

ספר אברהם ירא שמים מהעיר פתח תקוה: ביום כ"ד שבט תשפ"ג, בני הקטן, שהיה כבר שנה וחצי, שחק עם אחותו באחד מחדרי דיבתנו, הממקמת בקומה הרביעית בבנין. תוך כדי המשחק הוא טפס לעבר החלון, עלה ונשען על הסורג, ובאותו רגע ארע דבר נורא: הסורג התנתק ממקומו ובני צנח למטה... בתי, שעמדה לידו, החלה לצעק בהיסטריה שאחיה נפל מהחלון... רעיתי, שהיתה בטוחה שכבר ארע הנורא מכל, רצה בפאניקה אל חנית הבנין... כשהגיעה למטה, התגלה לנגד עיניה מחזה מפליא; הייל, שפאמור צנח מהקומה הרביעית!(!), נותר בחיים, בהכרה מלאה, והחל לקרוא לאשתו: "אמא, אמא..."

לרפואת יוסף בן תמר היי, יוסף בן זולכיה היי, אמיר בן דורית היי, מרדכי בן שרה היי, דניאל בן רותם היי, מיכל אפרת בת דיאנה היי, נדב חיים בן אירית היי.

עדי ראיה ספרי, שפארו נס היקל לא נפל על המדרכה או על שטח האספלט [דבר שהיה מביא כפי הנראה ל...בר מין], אלא צנח על גבי שמשת רכב שהנה במקום, ומשם נהדף לעבר המדרכה הסמוכה. אשתי עמדה להתעלף לכח הפלא שנגלה לנגד עיניה: פרט לשתי שריטות קטנות בפניו נראה היה שהיקל יצא ללא שום פגע, הגם שגפילתו על שמשת הרקב גרמה לנפוץ זכוכית השמשה! לא יאמן כי יספר... פוחות הצלה הגיעו לזירה והבהילו את הפעוט לבית החולים. הוא הקנס מדית ל'חדר טראומה' והרדם, והרופאים ערכו בדיקות אינטנסיביות בכל חלקי גופו, פנים וחיו.

תוצאות צלום ה-סי.טי. הדחימו את כל הצות הרפואי: היקל בריא לחלוטין במוחו, בעצמותיו ובכל איברי גופו! רופאים רבים ששמעו על המקרה הגיעו כדי לחזות ב"יקל הפלא", ונפעמו לנכח התוצאות המפתיעות. כל הצות הרפואי הכריז פה אחד: זהו נס גלוי. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו!

בעקבות הספור המפעים התעוררה גם שאלה מענינת: האם אבי היקל צריך לשלם לבצל הרקב על נזק נפוץ שמשת רכבו?

תשובה
שנינו במסכת בבא קמא (נ"ה): "נפלה לגנה ונהנית - משלמת מה שנהנית". כלומר: בהמה השיכת לאדם אחד, נפלה מחמת אנס לתוך גנת חברו. הבהמה נצלה מפגיעה, וזאת משום שנהנתה על גבי ירקות שגדלו בגנה. הירקות הגנו עליה שלא תקבל מכה הזקה מהשרקע ותפצע, אך הן עצמן הזקו מחמת כבד הבהמה שנגלה עליהן. במקרה זה חייב בעליה לשלם לבצל הפרות עבור ההנאה שהיתה לו מן שבהמתו נפלה על הפרות ונצלה מחבטה ומחבלה קשה שהיתה נגרמת לה אלו היתה נופלת על השרקע. ואף על פי שאין לחייב את בעל הבהמה מדין קצק, שהרי נזק זה ארע באנס, מפל מקום יש לחיבו מדין "נהנה". ואם על נפילת בהמתו לתוך הערוגה יש לשלם, מחמת הנאת בעל הבהמה מהצלתה, כל שכן שיש לשלם עבור ההנאה העצומה של הצלת בנו אהובו.

לסיום: אבי הנן ישלם לבצל הרקב את דמי הנזק שנגרם לרכבו (אחת שאלתי).

"אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעושרו" [ירמיהו ט, הפסוק צו].

מעשה בראש ישיבה חשוב באמריקה, שחלה רח"ל במחלת השכחה, אולם המשיך במידת היכולת לומר את שיעוריו הנפלאים כסדרן. פעם אחת הכין מתוך מסירות רבה את השיעור אותו היה אמור למסור למאות תלמידי הישיבה, אלא, שממש בכניסתו להיכל בית המדרש, לפתע תקפה אותו השכחה, עד שלא זכר מאומה מכל השיעור. ראש הישיבה נקלע למצב מאד מביד. הוא עמד בפני התלמידים הרבים, ולא יכול היה לומר אף מילה מהסברות והפירושים שהכין לקראת השיעור. היה זה אירוע שלא ישכח. לא רק ראש הישיבה כבש את פניו בקרקע מרוב כלימה. גם התלמידים לא יכלו להביט בפני רבם. את השקט ששרר בהיכל הישיבה אפשר היה לחתוך בסכין.

ראש הישיבה אולי שכח את השיעור, אבל לא שכח לנצל את העיתוי המיוחד הזה, כדי לחזק את תלמידיו. הוא לא העלים ולא כיחד מהם את העובדה שכל השיעור נשכח ממנו, "אבל דבר אחד אני כן זוכר: את הגמרא במסכת סוטה (מ"ט:), האומרת ש'משמת רבי (רבי יהודה הנשיא) - בטלה ענווה', ומיד לאחר מכן מביאה הגמרא את דברי רבי יוסף, שאמר שהענווה לא בטלה מהעולם, כיון "דאיכא אנא", דהיינו שכל עוד שאני נמצא בעולם - אי אפשר לומר שבטלה ענווה... והשאלה המתבקשת היא - וכי לזו ענווה ייקרא?! איך יתכן שעניי יכריזו על ענוותנותו?! לכאורה זה ההיפך הגמור מענווה! התשובה היא - המשיך ראש הישיבה במתק לשונו - שכידוע, האמורא הקדוש רב יוסף חלה ומחמת החולי שכח את תלמודו, (ולאחר מכן תלמידו אביי הזכיר לו את תלמודו בכך שהזכיר לו את כל שלמד ממנו, כמבואר בנדרים מ"א.), וממילא, עומד רב יוסף ומכריז: כל עוד שאני בעולם, ואפשר להביט בי, ולראות את רפיונות של האדם, שיכול לאבד ברגע את כל מה שקיבל במתנה מהבורא יתברך - עדיין לא בטלה ענווה; שהרי מי שמתבונן בי - לא יכול להיות בעל גאווה! סיים ראש הישיבה - כשדמעות חונקות את גרונו - אמנם את השיעור לא יכולתי להעביר היום, אך הבה ונלמד פרק-מוסרי במדת הענווה! אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו, אל יתהלל עשיר בעושרו, הואיל והחכמה הגבורה והעושר וכל שאר המעלות שיש לאדם, ניתנו לו במתנה מה' יתברך, ועליו לזכור שהוא עלול לאבד ברגע אחד, כי מי שם פה לאדם או מי ישום אילם או חרש או פיקח או עיוור, הלא אנכי ה' (שמות ד', י"א).

ועוד בעניין הענווה - מעשה ביהודי שקנה חלקת קבר, וכאשר הלך לראות בעיניו את מיקומו, נוכח כי חלקתו נמצאת בין שתי נשים. מאחר שמנהג העולם שלא לקבור איש אפילו ליד אשה אחת שאינה אשתו, וכל שכן שלא בין שתי נשים, היהודי היה סבור שזה מקח טעות. הציע את טענתו לפני הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל. השיב לו הגאון: "יש פיתרון לבעיה - לאחר אריכות ימים כשיבוא זמנך, יעמיקו באדמה ויחפרו עמוק יותר מהרגיל, ובכך לא תנוח בין שתי נשים, כיון שקברך יהיה עמוק יותר מהן".

כשמע הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל את המעשה, אמר: יש ללמוד מכאן מוסר השכל, כי לפעמים נמצא אדם במבדל, 'בין הפטיש לסדן', העצה בשבילו היא להנמיך את עצמו ולהתכופף יותר לעומק, ובכך ייפטרו בעיותיו. גם בעיות מורכבות ומחלוקות קשות, שחושב האדם שאין להן פיתרון בשום אופן, עם ענוה והתכופפות ניתן לפתור אותן! ומעשה נוסף בעניין: יהודי הגיע לאחד מחכמי ישראל והתלונן: "איני מסתדר עם פלוני, וגם פלוני הסתכסך עמי, ועל השותף שלי אני מלא בזעם... ואת עלית על כולנה - רעיתי - שאיני מסתדר עימה כלל...". ביקש ממנו הרב: "תזקוף בבקשה את אצבעות ידך, והתבונן עליהן; האם הן שוות?". האיש לא הבין בדיוק מהי כוונת הרב, אך השיב: "הן לא שוות כלל, אחת למעלה ואחת למטה, כל אחת בעלת אורך שונה". "עתה - המשיך הרב - כופף נא את האצבעות; האם כעת הן שוות?". האיש השיב בחיוב, אך הבעת פניו הביעה את תמיחתו משאלותיו של הרב.

"ראה נ ידידי - הסביר לו הרב - ביד האדם חמש אצבעות שגודל כל אחת שונה מחברתה, אך כאשר מקפלים אותן כולן נעשות שוות; ואם כן - מבשרי אחזה - כך הוא גם בנוגע לדעות בני האדם, ששוניים הם זה מזה, וקשה לאדם להסתדר עם הזולת השונה ממנו; ואם עומד זקוף, וחושב רק על עצמו ואינו מוכן לוותר ולהתחשב בזולת, אזי הכל לא הולך, הוא אינו מצליח להסתדר עם אף אחד. העצה אפוא היא - תכופף ותכניע מעט את עצמך, ותראה שהכל ילך חלק; כולם ישתוו עמך שווה בשווה, אף אלו שאין דעתך כמותם!" (ופירו מתוק).

הג פסח כשר ושמח!

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריהל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן אדמה ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן מרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנג ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כחן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

760

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

ונצעה

הסיפור שלפנינו התרחש בחג הפסח תשפ"ב. שמעתי את הסיפור מכלי ראשון ממשפחה ברוכת ילדים, משפחת כהן. הם היו בהיכרות קרובה עם זוג שנשואים כבר מעל חמש עשרה שנים ועדיין לא זכו לילדים.

הזוג חשון הבנים פנו לרופאים וגם עשו השתדלות גדולה בתפילות ובסגולות שונות, אך הרופאים היו מאוד פסימיים ואמרו שבדרך הטבע אין סיכוי שיהיו להם ילדים, כדאי שיפנו לאימוץ.

כאמור, משפחת כהן היתה בהיכרות קרובה עם הזוג, פעמים רבות הם הזמינו אותם לסעודות שבת וחג. הם שמעו על הסגולה של הרב מאפטא: אומר הרב מאפטא, שליל הסדר הוא לילה גדול מאוד שמסוגל לכל הישועות, וכמו שעם ישראל נגאל ממצרים, כך כל אחד ואחד יכול להיגאל ולהיושע, זה לילה של ניסים, וכשמגיעים בהגדה ל"ונצעה", שערי השמים נפתחים וזו סגולה מאוד גדולה לבקש בקשה ושהבקשה תתקיים.

בנם של משפחת כהן שמע על הסגולה מהגה"צ רבי אלימלך בידרמן, והציע להוריו שבלי להסדר כל המשפחה יתפללו ויבקשו עבור הזוג ללא ילדים שיוושעו בלילה הגדול הזה, אך אבי המשפחה היסט, כיון שהוא הזמין מספר אורחים וגם הזוג ללא ילדים הוזמן. אבי המשפחה ליווה את הזוג לאורך כל הדרך, הוא ידע כמה קשיים הם עברו וכמה תקוות נגוזו.

האב הסכים, אך אמר לבן, אני לא יודע איך נעשה את זה, כיון שהזמנו עוד אורחים, ואולי המצב קצת לא נעים...

כשהגיע ליל הסדר אז במהלך הסדר הם שתו קצת יין, וכשהגיעו לונצעה הבן זירז את אביו לספר על הסגולה. האב סיפר על הסגולה של האוהב ישראל מאפטא. האורחים מאוד התחברו והזדהו עם הרצון לישועה, וכולם צעקו מעומק הלב והעתירו על הזוג שיוושעו במהרה והכל יהיה מתוך דביקות בהשם יתברך ועם רצון אמיתי ומכל הלב שהזוג ייוושע ויזכה לחבוק בן או בת.

הם המשיכו את הסדר כרגיל, ולקראת סוף הסדר אומר הבן בן השבע לאביו, אבא תדע לך שגם לנו יהיה בן או בת בשנה הבאה.

אביו שאל למה? והבן אמר בתמימות, כי אני התפללתי על אמא. אמר לו אביו, לא, אנחנו התכוונו על הזוג ללא ילדים.

אמר הבן נכון, אבל גם לנו אין ילדים, אני הכי קטן ואני כבר בן שבע, לכן התפללתי שגם לי יהיה אח או תיה אחות.

האב אמר טוב, יהי רצון שגם אתה תיענה. אבל, אמר האב, אני לא חשבתי שבקשתי של בני תיענה, אנחנו בדור של הסתר פנים וזה לא נשמע הגיוני שגם הזוג ללא ילדים ייוושעו וגם שתפילתו של בני תיענה. הבן שאל אותי אבא, מתי זה עוד תשעה חודשים? השבתי לו שבטבת. הבן אמר לי אבא, אז בטבת יהיה לנו תינוק. אמרתי לו אבל אצל אברהם אבינו כשהמלאכים באו לבשר לאברהם הם אמרו לו כעת חיה ולשרה בן, ואברהם ושרה נושעו כעבור שנה. אז הבן אמר לי טוב, אז בליל הסדר הבא אני אזכה לאח.

לאחר מספר חודשים שתי הנשים מעדכנות שנפקדו. בליל הסדר תשפ"ג למשפחה ברוכת הילדים נולדה בת. אומר האב, היינו מאוד

מרוגשים, כיון שאני ואשתי עשינו את ליל הסדר בבית הרפואה והילדים שלנו כבר גדולים, הם עשו את ליל הסדר בביתנו יחד עם האורחים שהשתתפו בשנה שעברה, כולל הזוג.

היתה לנו הרגשה של התרוממות, הרגשנו שקיבלנו נשיקה מהקב"ה, את ליל הסדר הזה אני לא אשכח כל החיים!

לגבי שמה של הילדה, היה ברור לנו ששמה של התינוקת צריך לכלול בתוכו את הנס שהיה פה. אני חשבתי על השם תפילה, אך תפילה זה לא שם, אז אשתי אמרה נקרא לה שירה, והתברר לי ששירה בגימטריא זה תפילה, כמו שכתוב בגמרא בברכות חזו מפעלות אלוקים אשר שם שמות בארץ.

שבועיים לאחר מכן הזוג שלא היו להם ילדים מעל חמש עשרה שנה, זכו לחבוק בן זכר. השמחה היתה רבה. הם קראו לבן שלהם מיכאל, כי הם אהבו את השם. מה התברר? המלאך שבישר לשרה כעת חיה ולשרה בן, זה היה המלאך מיכאל, שבא לבשר לשרה בליל הסדר שיוולד לה בן!

הזמנה לשבת

"תגיד", שואל אותי ניר באחת השיחות שלנו, "מה אתם עושים שם בבני ברק בשבת? אתם רק אוכלים ומתפללים, לא משעמם לכם?"

ברגע הראשון הנשימה שלי נעתקת. "משעמם?" אני רוצה לצרוח לתוך הטלפון, "בשבת?"

ברגע השני אני בולע את הצעקה, היא לא תועיל כאן. אני צריך לעשות משהו אחר. אני צריך להסביר לו---

איך אני מסביר לאדם שאינו שומר תורה ומצוות שאני וכל הילדים שלי מחכים בכליון עיניים לשבת? איך אני יכול להסביר לו את פשרה של השלווה שעוטפת את בני ברק, מלאכית ועשירה. אלו מילים תוכלנה לתאר לו מה קורה מהרגע שהצפצוף מתנגן ומה פירושו של דבר שבת עדן הנפשות?

אני לא יכול להסביר---אבל אני יכול פשוט להזמין אותו. שיבוא, שיראה, שהנשמה היהודית שלו תתנתק פעם אחת מכל החומריות, שירגיש בעצמו.

"מה אתה אומר, ניר, שתבואו אלי פעם אחת לשבת, תראו בעצמכם אם משעמם כאן או לא?"

"שאנחנו נבוא לשבת?" הוא מצחקק קלות מופתע מהרעיון "אני אתייצץ עם אשתי", הוא עונה לי, אחרי יום הוא מתקשר אלי "בסדר, אם תזמין, נבוא."

*

ההיכרות שלי עם ניר התחילה בצורה מוזרה, שנה קודם לכן. הייתי צריך לנסוע לצפון, אחרי נסיעה ארוכה בכביש שש פניתי לאחד הכבישים הצדדיים יותר. והנה אני רואה רכב עומד בצד, תקוע. בעל הרכב עמד בחוץ, נשען על הרכב מסתכל בעיניים כלות על הרכבים שטסים ביעף וחולפים. היה נראה לי שאני מבחין בכמה ילדים ברכב. לבי לא נתן לי להמשיך לנסוע. האטתי וכשהגעתי אליו עצרתי. "שלום", אמרתי לו, הוא הסתכל עלי בחשדנות ולא ענה. "קרה משהו?" שאלתי, "אפשר לעזור?"

זיק של תקווה נדלק בעיניו. "כן, קרה", הוא ענה לי, "לא שמתי לב לאיתות שהדלק אוזל, כשהבחנתי בכך, קייתי שאצליח להגיע לתחנת הדלק הקרובה אבל היה כבר מאוחר מדי. עכשיו אני תקוע כאן, אין לי טיפה אחת של דלק כדי להתקדם."

הסתכלתי עליו, מאחורה ישבו שני ילדים יגעים ועייפים, "חכה כמה

מתאר לו קצת את שמחת תורה בבית הכנסת שלנו והוא מתלהב ממש, מבטיח שיבוא. גם אבא שלי מוכן להגיע אלינו במקום שנגיע אליו ונראה שהכל מושלם ממש.

בערב שמחת תורה מגיעים אבא שלי וניר מרמב"ם לשמור את השבת, הוא מנתק את המכשירים, מגיע איתנו לבית הכנסת, חוקד עם התורה, שה אוכל את כל הסעודות, נהנה מכל שניה.

רק במוצאי שבת מתחילות לזרום בשורות איוב. בקיבוץ בארי סיפור הזוועה עדיין בעיצומו, עדיין מסתובבים ערבים ארוזים, זורעים הרס, חורבן ואסון. בזמן שהפורעים השתוללו ברחובות הקיבוץ שלו, כמו חיות רעות ועשו בו שמות, הוא ישב אצלנו, בבית הכנסת, נהנה מכל רגע. גם אבא שלי מקבל שיחת טלפון נרגשת מאחד החברים שלו, שישאר בינתיים, שלא יחזור הביתה, בעצם, אין לו בית לחזור אליו. אבא שלי גר בדיוק מול תחנת המשטרה בשדרות, מקום שהמחבלים האחרים השתלטו עליו ובסופו של דבר מוטטו אותו--- גם מהבית של אבא לא נשאר הרבה. מבהיל לחשוב מה היה קורה אם הוא היה בבית שלו, אם ניר היה בבית שלו.

בני קיבוץ בארי מפונים, גם ניר ומשפחתו, "כשהבאת לי דלק חשבתי שעשית אתי חסד עצום", הוא אמר לי בדמעות, "עדיין לא ידעתי שתציל את החיים שלי, של הילדים שלי". אני מקבל את תודתו בשתיקה. לא אומר לו את מה שאני חושב, יום יבוא והוא יבין שזה לא הייתי אני, השבת שבחר לשמור, התורה שרקד איתה, הצילו לו את החיים.

(מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים - הרב צבי נקר 0504124438)

מידות -

מדות טובות וישרות מה טוב ומה יפין, המתנהג בהן אהוב למעלה ונחמד למטה, ומוצא חן ושלל טוב בעיני אלקים ואדם. כל קבל דנא קשה ענישן של מדות רעות, והמתנהג בהן שנאוי ומשקץ, רע לשמים ורע לבריות, כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה הקדושים בש"ס ומדרשים וזהו הקדוש וספרי המוסר מלאים זיו, כל ההוגה בהם טועם טעם יראת חטא. כי הן אמת שיש דעות חלוקים, יש מי שחננו ה' טבע טוב ומדות טובות ודעות נכונות מן הבטן ומן ההריון, ויש כל בטר אפכא, רחמנא לצלן ולשיזבן. ומי שחננו ה' דעת, ונקל לו להתנהג במדות טובות וישרות, ומכיר בגנות המדות הרעות, יתן הודאה על חלקו ויאמר קטנתי מכל החסדים, כי טוב חסד זה מחיים ומכל חיי העולם הבא: אמנם מה יעשה הבן שמדותיו רעות ודעותיו כעורות, ותועה מדרך השכל ואומר לרע טוב ולטוב רע ודרכו ישר בעיניו, זו רעה חולה לאין מרפא, שכבר אמר שלמה המלך, עליו השלום (משלי כו יב) ראיית איש חכם בעיני תקוה לכסיל ממנו. רק יעשה זאת אפוא, אולי יצלל, ישפך נפשו לפני ה' יום ליום יביע אמו, ערב ובקר וצהרים בתוך תפלת שמונה עשרה (ובעזרת השם איד"י אף לזאת וסמכותי בבית תפלותי, בסייעתא דשמיא) שיתקנה בעצה טובה להיות שלם במדות ובדעות, ובכל מיני שלמות, ויעשה הטוב והישר בעיני אלקים ואדם, וגם יתמיד ללמד בספרים המלמדים לאדם, ויתאבק בעפר החכמים וילמד ממעשיהם, ואל יסור מדבריהם, אפלו אם נראה לו שאומרים על שמואל שהוא ימין, אל בינתו אל ישען (שם ג ד), ויבטל דעתו ורצונו מפני רצון אחרים, ויתחזק ביד חזקה ובזרוע נטויה ברב עז ותעצומות לעשות נגד טבעו או נגד דעתו זמן זמנים, עד שההרגל יעשה לו טבע, ויפקח ה' את עיניו, ויראה בעיניו, ולבבו יבין אזוהי דרך ישרה, ושב ורפא לו, ולפס צערא אגרא. וגמירי הבא לטרה מסייעין אותו (שבת קד א). אבל אין פוטר אותו מיום הדין באמה, כך היתה מדתי וכך השיגה דעתי, ולא יכלתי להתאפק ולעבר על דעתי ועל מדתי. אין זו דרך מוציאתו מידי עברה, כי כל אשר יחפץ האיש יעשה, וכל יכול על ידי עמל ויגיעה. וכבר אמרו (מגילה ו! ב) יגעת ולא מצאת אל תאמן, ואדם לעמל יולד. אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליצורו, זה כלל גדול בתורה וזה כל האדם: (פלא יועץ)

דקות", אמרתי לו, היה ברור לי שאני נחלץ לעזרה, "אני נוסע לתחנת הדלק הקרובה ומביא לך דלק".

"באמת?" הוא שאל אותי, מסתכל עלי כאילו הבטחתי לו דלק תוצרת עצמית.

"כן", אמרתי לו, "מה נראה לך, שאני אשאיר אותך כאן לבד?" "לא יודע", הוא אמר, "כבר חצי שעה שאני עומד כאן, רכבים טסים על פני ביעף, אף אחד לא חולם לעצור. ובדיוק אתה---".

החלפנו מספרי טלפון, ואחרי חצי שעה נוספת הגעתי חזרה עם גלון של דלק, עזרתי לו למלא את הרכב. ורציתי לחזור לרכבי ולהמשיך בנסיעה אבל הוא עצר אותי, נבוכ קצת. "תגיד לי..." הוא אומר, משתתק, מתחיל מכוון אחר, "חשבתי שכל החרדים הם", הוא נבוכ שוב, "אני גר בקיבוץ בארי, מכיר חרדים רק מהתקשורת, לא חשבתי שבדיוק יהודי חרדי יעזור לי", הוא מסתכל עלי נבוכ, "טוב, לא משנה, תודה רבה שעזרת לי", אנחנו לוחצים ידיים ונפרדים. למחרת אני מתקשר לניה שואל אותו אם הגיע הביתה בשלום, הוא מספר שכן ומוודה לי שוב. ביום שישני אני מתקשר שוב, להגיד לו שבת שלום ולספר לו משהו נחמד על הפרשה. מאז כל יום שישני אנחנו מדברים בטלפון, אני מספר לו סיפור קצר או פירוש מעניין על הפרשה, מאחלים אחד לשני שבת שלום וזהו. הוא מופתע לגלות שאני חרדי נחמד, חי את החיים שלי ומכבד את שלו, ואין לי חלילה כוונות זדוניות להחזיר אותו בתשובה.

אולי הקשר הנעים הזה, והרוגע שלו ביחס אלי גורם לו להתלהב מההזמנה שלי, ולומר לי שכן, הם באמת רוצים לבוא אלי פעם אחת לשבת. מעניין אותם לראות מה זה שבת של חרדים, עליה הם שמעו עד כה, רק מהתקשורת.

האמת, שאחרי השיחה איתו אני קצת נלחץ, זרקתי את המשפט הזה בלי הרבה מחשבה ועכשיו אני צריך להתמודד עם התוצאות. הלכתי להתייעץ עם הרב חיים זאיד שליט"א מה לעשות. הוא הקשיב וביחד חשבנו---

השבת הקרובה היא שבת שחל בה ראש השנה, מה שאומר שזו שבת של תפילות ונמשכת יומיים, אין טעם להזמין יהודי לשבת, דווקא בשבת כזו. השבת שלאחר מכן היא שבת של עשרת ימי תשובה, ושבת אחר כך סוכות--- ואז שמחת תורה.

"תזמין אותם לשמחת תורה", מציע הרב, אני חושב על האפשרות, מה יותר מתאים מלהזמין יהודי לשמחת תורה? שיראה איך חוקדים עם התורה ושרים איתה. הילדים שלו יקבלו ממתקים בבית הכנסת, נראה לי מושלם, אבל אחרי דקה המושלמות הזו מתפוגגת.

"אני לא יכול להזמין לשמחת תורה!" אני אומר לרב, "הבטחתי לאבא שלי שגר בשדרות שאני אבוא להיות אתו בשמחת תורה".

הרב מוצא פתרון גם לזה, "תזמין גם את אבא שלך אליך", הוא אומר לי.

ניר שומע על ההצעה לבוא לשבת שהיא גם שמחת תורה. אני

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה' אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הכלל ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. תבורכו מפי עליון!

לע"נ נעילה בת ככב	נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!	אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה' אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הכלל ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. תבורכו מפי עליון!
לע"נ ככב בת גוהר	נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!	לע"נ ככב בת גוהר
העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל	נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!	העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל
לרפואה שלמה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדן סיחה בת מרסל מיישה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרון בן מרים	מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם י"ש ולא השאיר זרע אחריו	שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי שרה" בימים א', ד', ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים ולמנוח החרדי לנשים: 053-4110655 לגברים: 053-4163681 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il
נא להתפלל לרפואת שלום בן תהילה שרה מרסל	נא להתפלל על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!	נא להתפלל על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

לעילוי נשמת: משה בן מהיר, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן יוקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, רחמת בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעילה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

העלון להצלתה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזיווג הגון ליוסף בן שולה

פְּרָשַׁת צו
י"ג בניסן 5785

כניסת השבת 18:47
צאת השבת 19:46

עלון מורה הצלפון שלי בשבת
העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

בישיבה לפני כמה שנים, השאלתי את הספרון הזה מאחד הרבנים בישיבה 'טוב' אומרת אשתו 'תחזיר את הספרון' 'בלי נדר אחרי פסח, אני אחזיר את הספרון' אומר הבעל.

עבר פסח והבעל לא החזיר את הספרון, חלפה לה שנה וכבר פסח חדש בפתח, ועוד פעם מנקים את הבית ושוב מוצאים את הספרון, והאשה מבקשת ממנו להחזיר והבעל שוב אומר 'בלי נדר אחרי פסח אני אחזיר את הספרון' ושוב חולפת לה שנה וכמובן שמנקים את הבית והספרון שוב נמצא והאשה מבקשת בכל לשון של בקשה שיחזיר כבר את הספרון, והבעל מבטיח בלי נדר שאחרי פסח הוא בטוח יחזיר את הספרון לבעליו, וכך פסח בא ופסח חולף והספרון נשאר על המדף ואיתו ההבטחה להחזירו לבעליו.

למעלה מעשר שנים חלפו מאז השאלת הספרון!!!!!! ושוב בעל הבית מנקה לפסח ומוצא את הספרון והוא כבר חש בושה מהבטחותיו, החליט לעשות לזה סוף. ישב וכתב מכתב, הכניס למעטפה גדולה ביחד עם הספרון, רשם את כתובת הרב ושלח בדואר. המשפחה של הרב מקבלת דואר רשום על שם אביהם הרב, רק יש בעיה אחת.... הרב נפטר לפני כעשר שנים.... ובתקופה שארגוני טרור שולחים מעטפות מסוכנות בלשון המעטה, חשדו במשפחת הרב, שאולי לא כדאי לפתוח את המעטפה, הרי מי ישלח מכתב לאביהם שנפטר לפני עשר שנים, והם אכן דווחו על כך לדואר.

באותם ימים הנכדה של אותו הרב שנפטר, זה שהשאיל את הספרון למיודענו, נפגשה עם בחור ונראה שהכל הלך לכיוון החתונה, הגיעה הפגישה השלישית, שהיא פגישה מכרעת בד"כ, פגישה שמראה על רצינות וכיוון, הבעיה שעמדה בפני אותה בחורה נכדת הרב, בהיותה ילדה חלתה במחלה גנטית, אך היא הבריאה ממנה לחלוטין, היא התלבטה האם לספר פרט זה או לא, מצד אחד צריך לספר את האמת, מחד היא כבר בריאה לחלוטין, אז מדוע להכניס ספקות אצל המשודך? מה גם שהרופאים אמרו שלא נשאר זכר וזה רק בקוד הגנטי, והסיכוי שמשהו בלתי צפוי יכול להתרחש, זה רק במידה זעומה יש גם את אותה הבעיה גנטית חס ושלום, אז רק תווצר בעיה יחדיו, אך הסיכוי שגם לבעל יהיה הוא אפסי, כי מדובר במחלה מאד נדירה.

מועד הפגישה השלישית הגיע והבחורה מתלבטת קשות בינה לבין עצמה, באם לספר דבר המחלה הגנטית או לא? תוך כדי ההתלבטויות, כשעה לפני הפגישה, הגיע הדוור עם החבילה לאחר שנבדקה ומוסרה למשפחה, הנכדה פותחת את החבילה ומוצאת שם את הספרון שהיה מיועד לסבא שנפטר, היא מעיינת בספרון שמדבר על מוסר ותיקון המידות וצדה את עיניה הכותרת "מדבר שקר תרחק" היא אומרת לעצמה הנה מסר מן השמים, אסור לי להסתיר את העובדה שחליתי בעבר ועלי לספר לבחור את האמת.

כך את הסדר, ואכן היה ליל סדר מיוחד במינו עם אוריה שאין לתאר!

למחרת אותו ילד שירד מן הדרך, קם לתפילה והאב הופתע ושמה שמחה גדולה! אחרי שלושה ימים הוא כבר שם כיפה על ראשו באופן קבוע, בהתחלה כיפה של שקל... אחרי זמן מה כיפה גדולה יותר ועם הזמן הכיפה חזרה להיות בצבע שחור וגם ההופעה התמתנה והמראה חזר אט אט לקדמותו, ובאותו זמן ההורים לא אמרו מילה ולא העירו כווא זה, רק אמרו תודה לבורא עולם, עד שהגיע ד' בתמוז והבן הופיע בבגדי שחור לבן כמו בימים הטובים ואמר לאביו: 'אבא, אני רוצה לחזור לישיבה'

האבא התפרץ בבכי, לקח לו, לא מעט זמן להרגע והשיב לבנו 'אתה לא יודע כמה אמך ואני שמחים אבל איך? מה קרה?' אמר הבן לאביו 'אני אגיד לך, תמיד בבית, אבא אנחנו רוצים לקנות חליפה, 'אי לי כסף, תסתדרו עם מה שיש' אבא אולי נסע לאיזה מקום?' 'לא, מה נעשה שם? לא חבל לבזבז את הכסף?' תמיד היה בבית אוריה של חסר, מדוע אתם עושים פה? למה אתם עושים כך? אוריה של לחץ בבית, תמיד מתלוננים שחסר! ואוריה שאתה ואמא תמיד מתלוננים רוטנים וכועסים, אף פעם לא מרוצים, אז אני אמרתי לעצמי, שאם זה ככה, אז אני לא רוצה להיות בבית כזה! ולאט לאט פרקתי עול, אבל בליל הסדר האחרון, הבנתי כמה חסדים עושה איתנו הקב"ה, פתאום האוריה בבית התחלפה מתלוננות למאמרי תודה ומזמורי תודה, פתאום ראית בית שמח, זה לא אותו בית שאני מכיר, ב"ה יש לי אחים ואחיות, וההורים אוהבים את כולם, עם כיפה בלי כיפה, וזה עשה לי טוב בלב, כל האנרגיות שלי התהפכו לכיוון הנכון וחזרתי בתשובה.

ואנחנו למדנו שרק אהבה תביא אהבה. אז נכון, צריך לשנן הלכות וחשוב לעשות סדר כהלכתו, אבל הדקדוק בהלכות והקפדה יתרה, עטופה ככעסים ובפנים זעופות - יצא שכרו בהפסדו! כי האנרגיה שתצרו בבית תיחרת במוחו של הילד וזה ישפיע על עתידו והתנהלותו לכאן או לכאן. אז לפני שאנחנו עושים סדר, קודם כל נעשה 'סדר' בבית, סדר שיש בו שפע חיובים, אנרגיה חיובית או כמו שהשמאלנים נוהגים לומר 'ווייב' ועקר העקרים המון המון אהבה! ודבר אחרון חביב, צריך להטמיע בילד מגיל קטן שהכל 'דבש' מה זה דבש? ראשי תיבות די במה שיש... כלומר ב"ה אצלנו לא חסר כלום, יש הכל, תודה לקב"ה, וילד גדל בבית שהכל 'דבש' לא יגדל 'מתלונן'

בחור ישיבה חביב, למדן, שהיה מוערך מאד בישיבה, מכל הדברים שאותם למד בישיבה "תפס" אותו יותר לימוד מוסר, אותו בחור ישיבה התחתן ברוך השם וכשהגיע פסח אשתו עזרה לו לסדר את הספרים, בעודה מסדרת את הספרים נופל לידה ספרון, היא פותחת את הספרון ורואה את שמו של בעל הספרון ומגלה שהספרון אינו שייך להם, היא שואלת את בעלה: 'מה זה הספרון הזה?' בעלה מביט בספרון ופולט "וואיי! שהייתי

בליל סדר יש מצוות חינוך שמעלתה כבירה! סיפור יציאת מצרים והגדת לבנך! ברם הקניית

החינוך תלויה באוריה הכללית בבית, לשמחה המשפחתית ערך עליון בהנחלת החינוך 'והגדת לבנך' חשוב בעקר על איזה רקע? 'והגדת לבנך' צריך לבוא ממקום של שמחה, הכלה, ובעקר ממקום של המון אהבה, כדי לחזק את הקשר בין הילדים להורים. **במשפחה חרדית אחת**, אחד הילדים, ירד מן הדרך, תחילה קצץ את הפאות, אחר כך עשה תספורת 'אופנתית' החליף את השחור לבן...גאטט לבן... עד שהשתנה לחלוטין! להורים זה כמובן כאב מאד, הורים שמגדלים ילד במוסדות תורניים, תלמוד תורה, חדר, ישיבה ופתאום מתפרק להם מול העיניים!!! שאף אחד לא יעמוד בנסיון הקשה הזה, אבל העצה הכי טובה במקרה כזה - לחבק את הילד! זה נראה כביכול הפוך מההיגיון, אבל הוכח שויכוחים עם הילד, צעקות, איומים או זריקת הילד מן הבית, לא רק שלא יגרמו להרהר בתשובה, זה ירחיק אותו עוד יותר מחיק היהדות וודאי מהחיק המשפחתי, דוקא בהרעפת אהבה על אותו ילד, הסיכויים יגדלו לחזרתו לדרך הטובה.

אב המשפחה אמר לאשתו: 'נכון יש לנו ילד אחד שיצא מן המסגרת, זה קשה, זה כואב, אך במקום להתלונן לקב"ה על כך, למה שלא נודה לקב"ה על שאר הילדים שננתן לנו, הבנים ב"ה בתלמודי תורה, הבנות בבית יעקב, כולם יראי שמים, לכולם שאיפות להתעלות בעבודת השם ויש לנו בית טוב, בית שמח ואנחנו כל הזמן רוטנים ובוכים על הילד הזה, הגיעה העת להפסיק ובמקום להתלונן, נודה לקב"ה, הרי אם היה קורה לו משהו חלילה, היינו משתגעים וב"ה הוא בריא, אז נכון, הוא לא הולך כמו האחים שלו, אבל אנחנו צריכים להודות להשם, שיש לנו בן והוא חי וקיים ובריא' והחלו הבעל ואשתו להודות לקב"ה.

הגיע ליל הסדר ואב המשפחה אמר לכולם: 'אחד מהדברים המרכזיים של ליל הסדר, זה ההלל, להלל ולספר בנפלאותיו של הקב"ה, לפאר את שמו של הקב"ה ולהגיד לו תודה! ואני רוצה

לומר תודה להשם יתברך לפני שאנחנו מתחילים את הסדר, תודה להשם יתברך שיש לי אשה נפלאה, תודה לבורא עולם שיש לי ילדים כאלה מתוקים, אני אוהב את כולכם, ברוך השם יש לנו משפחה שמחה, יש לנו בית מלא שמחה, ב"ה שיש לנו כלים נאים, מיטות, מצעים, מזגנים, ב"ה יש לנו גם גשמיות גם רוחניות, תודה לך בורא עולם שלא חסר לנו שום דבר! ועכשיו ילדיי האהובים, כל אחד מכם יאמר תודה לבורא עולם'

ועוד לפני שהתחילו את ליל הסדר, כל ילד בתורו אמר תודה לקב"ה וההרגשה היתה נפלאה להתחיל

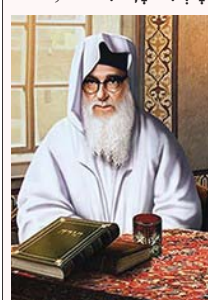

השיבה אותן תשובות שענתה עד עתה בעדינות ובנימוס, פתאום קם חכם רפאל והחל צורח עליה 'את משקרת!!! את שקרנית!!!' והאשה התחילה לבכות, ואב בית הדין 'רבי רפאל, מה קרה לך? האשה הזו כל כך מנומסת, מדברת בנועם ובכזו עדינות, מה אתה צועק שהיא משקרת?' וחכם רפאל המשיך לצעוק 'היא משקרת, היא שקרנית!!!'

הורידה האשה את ידיה מעל עיניה וכל כולה דומעת, היא פנתה לאב בית הדין ואמרה לו: 'כבוד הרב רפאל צודק, זה לא אני, זו אחותי התאומה, אני באתי במקומה לזרז מהר את הגט, כי אני חושבת שהיא חייבת לפרק את החבילה.'

אב בית הדין הזדעזע ושאל את חכם רפאל 'מה זה? רוח הקודש?' 'פעם הייתי בשבת, אצל הרב עזרא עטיה זצ"ל והוא אמר לי 'חכם רפאל, תתקפי לך סיפור, כלומר חכם רפאל בוא ואספר לך סיפור' אני לא הבנתי כלום מהסיפור, אבל היום שמעתי את חכם עזרא עטיה, מספר פעמים ואמר לי - חכם רפאל, תתקפי לך סיפור והבנתי שמשמים רוצים לעורר אותי על הגט הזה' תיכף קראו לאחותה עם הבעיות בשלום בית, ישבו איתה חכמים מספר שבועות וב"ה והצליחו להחזיר את הזוג למסלול, וחיו כמו זוג יונים שנים רבות! וזה מה שנקרא 'רגלי חסידיו ישמור' השם שומר על הצדיקים לבל יכשלו!

וספר חכם רפאל עבו לרבי שלמה משה עמאר, שהוא במשך 40 שנה היה בבית הדין וכל פעם ששמע באזנו את חכם עזרא עטיה אומר - חכם רפאל, תתקפי לך סיפור, ישר ידעתי שיש כאן בעיה, הייתי עוצר את הכל ובדוק שוב ושוב עד שעליתי על הבעיה שהיתה בגט, לא פעם ולא פעמיים וגם לא שלוש! עשרות פעמים שמעתי באוזני את חכם עזרא עטיה - חכם רפאל, תתקפי לך סיפור,

כשנפטר הבבא מאיר (ר' מאיר שלום אבוחצירה) ב"ז ב' ס' תשמ"ג (1983) זעק הרב רפאל עבו זעקה גדולה ואמר: 'הבבא מאיר! אם אתה הולך, אין לי מה לעשות כאן יותר! חודש לאחר מכן בט"ז באייר, הלך הרב רפאל עבו להתפלל תפילת ערבית בבית כנסת של אשכנזים בר"ג, וכשאמר שמע ישראל, חיכו הציבור שיסיר את ידיו מעל עיניו ויכבדו אותו בהמשך הקריאה, אך הוא לא הסיר את ידיו, וכולם חיכו וחיכו, עד שהבינו שהוא כבר החזיר נשמתו לבורא, בקריאת שמע הסתלק מאיתנו, זכותו תגן עלינו אמן.

הגט, אבל רבי רפאל עבו שמע באוזנו את חכם עזרא עטיה אומר לו: 'חכם רפאל, תתקפי לך סיפור' נבהל חכם רפאל והיה בטוח שר' עזרא עטיה מאחוריו, הוא סבב את ראשו ולא ראה אף אחד! אחזה אותו בהלה! 'איך יכול להיות ששמעתי את חכם עזרא עטיה שכידוע נפטר?! וחכם רפאל עבו הרגיש שכנראה הקול לא סתם ויש כאן איזושהי בעיה בגט! הוא פנה לאב בית הדין, וזה דבר שלא מקובל! ואמר: 'כבוד הרב, לפני שאתה כותב, תן לי בבקשה לחקור את האשה' אמר לו אב בית הדין 'חקרנו אותה כבר' 'אבל לבי נוקף אותי, תן לי לחקור אותה בבקשה' 'טוב, אתה יודע מה?' השיב אב בית הדין 'תחקור אותה'

ורבי רפאל חוקר את אותה אשה 'איך קוראים לאבא שלך? איך קוראים לאמא שלך, איך קראו לך בנעורים?' ועוד מיליון שאלות והגיע לאותה מסקנה כמו זו של אב בית הדין ואמר שאפשר לכתוב את הגט, ומיד כשאמר זאת, שמע באזנו את הרב עזרא עטיה 'חכם רפאל, תתקפי לך סיפור' ושוב הסתובב וחפש בעיניו לראות היכן הרב עזרא עטיה, אבל הוא לא ראה אף אחד, וכל הדיינים ואב בית הדין מסתכלים עליו ולא מבינים מדוע הוא לחוץ?

וחכם רפאל עבו אמר לאב בית הדין: 'אני יודע שזה לא מקובל, אבל תן לי לחקור את האשה הזו שוב בבקשה' 'אבל בדקנו כבר שלוש פעמים' 'אני מתחנן, תן לי לבדוק עוד פעם אחת, עשה איתי חסד' 'טוב בסדר, תבדוק' וחכם רפאל בודק ושוב שואל על השמות ועל הכינויים בנערות ובילדות והגיע שוב לאותה מסקנה ואמר לאב בית הדין שהוא יכול לרשום את הגט, וכשבא אב בית הדין לרשום את הגט, שמע חכם רפאל עבו באוזנו את קולו של חכם עזרא עטיה - 'חכם רפאל, תתקפי לך סיפור' כלומר חכם רפאל, בוא אני אספר לך סיפור,

וחכם רפאל עבו נגש בדמעות לאב בית הדין ואמר לו: 'אני יודע שזה לא מקובל ואני נשמע לכם הוזה ושגעתי אתכם, אבל משהו בלב אומר לי שחייבים לחקור עוד את האשה, אני מתחנן, תן לי לחקור אותה שוב' 'שמע חכם רפאל, אי אפשר לעשות צחוק, חקרנו אותה כמה פעמים ובכל פעם הגענו לאותה מסקנה' 'אני מתחנן אליך, זה בנפשי לחקור אותה עוד פעם' ושוב חקר אותה חכם רפאל עבו ושאל שאלות 'מה השם שלך? מה השם של אבא שלך?' והיא

היא הגיעה לפגישה המכרעת עבור שניהם וגוללה את עברה הרפואי וספרה לבחור את המחלה הגנטית שהיתה אצלה בילדותה. הבחור חייך וספר לבחורה שגם הוא חלה בילדותו במחלה הגנטית, ושניהם הבינו בפגישה הזו שאינם יכולים להתחתן עם כל הצער שבדבר, ויתירה מזו, זה ישפיע בעקר על הילדים שהיו אמורים להיוולד!!!

עכשיו תבינו איזו השגחה?! בחור ישיבה שנמשך לענייני מוסר משאל מרבו ספרון שמדבר על מוסר, הוא עושה דבר לא מוסרי ואינו מחזיר את הספרון, לא שנה ולא שנתיים ולא שלוש, ההשגחה מגיעה לשיאים כשהזור מגיע עם החבילה ובה הספרון בדיוק ברגע הנכון, רגע לפני הפגישה המכרעת עם מוסר - אל תשקרי לבחור או יותר נכון אל תתחנני! זה מסוכן עבור שניהם! הבחור הנ"ל לא היה מיועד לנכדה! ואפילו קבלה ספרון עם מסר מסבא שלה שנפטר לפני כעשר שנים.

הגאון הצדיק, דיין מצויין, ראב"ד מקודש, רבי רפאל עבו עליו השלום זצ"ל (עבו אגב - עשויים באמת וישר) היה מומחה בכתיבת שמות בגטין, שהרי זה לא דבר של מה בכך, שלא יקרה לשום זוג מישראל, אך עד שמכנים את הגט, עורכים המון חקירות, שואלים המון שאלות, כי אם טעו באחד השמות, הגט פסול! וכל הרבנים היו מתייעצים עמו, כי הוא כאמור היה מומחה לדבר! בצעירותו למד בישיבת פורת יוסף בצוותא עם חכם אבא ציון שאול, ר' יהודה צדקה, חכם עובדיה יוסף וכולם למדו תחת הנהגתו של חכם ר' עזרא עטיה עליו השלום וכשחכם עזרא עטיה לא לימד, החליף אותו ר' רפאל עבו והוא לימד את כל הצדיקים בישיבה.

כל ליל שבת וגם בשבת בצהריים, היו קבוצה של תלמידים הולכים ללמוד אצל ר' עזרא עטיה (בתמונה) מוסר בעיון, ספר חובות הלבבות, באחת השבתות בקש הרב עזרא עטיה מהרב רפאל עבו שישאר בתום הלימוד ולא יחזור עם שאר קבוצת התלמידים. ואז אמר הרב עזרא עטיה לרב רפאל עבו 'חכם רפאל, תתקפי לך סיפור' כלומר בוא אספר לך סיפור, אבל הרב רפאל לא כל כך הבין את הסיפור וכך עברו שנים וכבר הלך לבית עולמו הרב עזרא עטיה

ובאחד הימים, הגיע כהרגלו הרב רפאל עבו לבית הדין, הוא ישב בהרכב של דיינים והיו צריכים לכתוב גט לאיזו אשה, אב בית הדין בא כבר לכתוב את

והבכי של אותה אשה הלך והתגבר, אמר לה חכם עובדיה 'גברת זה מותר! את ספרדיה, אני מכיר אותך, הפנים שלך כמו אשכנזיה וכשאותו רב, ראה אותך, היה בטוח שאת אשכנזיה, לכן פסק לך שזה אסור!', נכון! לאשכנזים זה אסור, אבל לנו זה מותר! אני מכיר אותך, את פרסיה ולכן זה מותר, האוכל שלך כשר!

כשר? איך? 'מתי השתמשת בקדירה הזו?' 'עוד לפני פסח כמובן' 'אז היום חול המועד, אז ודאי שמותר' ואותה אשה שמחה מצד אחד אך עדין פחדה מעט, וחכם עובדיה אמר לה: 'אם את לא מאמינה, תביאי לי צלחת ותראי שאני אוכל מזה...' ואין גבול לשמחה שהיתה לאותה אשה, שהלכה לביתה באושר ובלב שמח!

העלון לזיווג הגון ולרפואת הרב דב הכהן קוק בן שושנה ורחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביבית בת רחל ודודתן אלחנן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחביבה בת נעמי ורונן בן שושנה **ולעילוי נשמת** שמואל בן שרה וזהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום ואדיר בן לאה וברוך בן חבובה ודליה בת חבובה ויהודה בן חבובה וזכי בן חנה.

אתכנשו!

עדמוני וחידושי היכל אתכנשו

ל"ג בעומר השתא יזהיר באור הזוהר בעז ובתעצומות!

ימא דהילולא רבא של התנא האלוקי רשב"י הקדוש הממשמש ובא, יזהיר באור מופלא על רבבות אלפי ישראל, באור תורת הזוהר הקדוש, יחד עם אלפי בני חבורות 'אתכנשו' - קיימים וגם חדשים.

בהנהלת 'אור הרשב"י' עוסקים בכל לב בהכנת התכניות הייחודיות למען הפצת אור הזוהר לכל אחד מישראל, מתוך השקעה עצומה למען כבוד התנא האלוקי וסוד תורתו.

מלבד הפעילות הידועה רבות בשנים למען עולי מירון, השנה יתייחדו פעילויות חדשות לחברי חבורות הזוהר, הן הקיימים היום והן המצטרפים החדשים.

קריאת קודש מיוחדת תצא לחברי 'אתכנשו' הקיימים, אשר זכו בשנה החולפת לטעום מן האור, להשפיע גם על מכריהם, חבריהם וידידיהם, להצטרף אף הם לשרשרת האור, שתחיש את הגאולה השלימה בב"א.

ממליץ על הכונו 'לימי ההדלקה' של כלל ישראל!

2 זכה ורבים זיכה!

עם ציון שנה ראשונה לחבורות הזוהר 'אתכנשו', ולקראת ל"ג בעומר הבעל"ט, פונים אנו בקריאה של חיבה לכלל חברי 'אתכנשו' שזכו לטעום מן האור, לשתף אותנו בהגיגכם ורגשותיכם, מה בעצם גרם לכם להצטרף לחבורה הקדושה, איזו הארה מיוחדת היתה לכם במהלך השנה, ומה יש לכם למסור לאחרים שיצטרפו אף הם ללומדי הזוהר הקדוש בקביעות.

את הגיגי לבכם ניתן להשמיע בקו אתכנשו שלוחה 0,

או במייל: A033066666@GMAIL.COM

לסדר הלימוד האישי שלך <
לתזמורת, פרטים ועדמונים:

קו אתכנשו
03.30.66666

חדשי! מענה אנשי לכל עניין!
שלוחה 0 בין השעות 10:00 - 7:00 בערב

'אהבת עולם אהבתיך'

'אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד'

'בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי"ה מארץ מצרים'. 'זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים ולא יאכל חמץ'.

מהרגע שיצאנו ממצרים, התייצבנו להיות חייילים בצבאו של השי"ת. והיום הזה שבו יצאנו ממצרים, ממחוז הטומאה והבלי שקר העולם, ונכנסנו לחלקו של הקב"ה, לחיי אמת - ביום הזה הצטוונו בו **שלא לאכול חמץ**. וצריך להבין את הקשר בין יציאת מצרים לאכילת חמץ.

והנה, כבר נודע בישראל שהחמץ מורה על היצר הרע, אמנם יהודי שואל את עצמו איך באמת יוצאים מהיצר הרע, והרי היצר טמון בתוכנו, והאדם שקוע בהרגליו. ואף שבוודאי סגולת השמירה על איסור חמץ פועלת על הנפש, אבל איך קונים את זה בקנין מגולה.

והתשובה אומר לנו השי"ת - תסתכל על עצמך ועל חייך ועל עבודתך, בהסתכלות מרוממת! תחזיקו את עצמכם בגדולים! **אתה חלק מצבאות הוי"ה, עם סגולה.**

ועל ידי זה הנפש מקבלת כח, והיא מצליחה לצאת ממצרים, ולעלות.

וכמוכן, מיד בא היצר, ומביא את האדם לשאול את עצמו - והרי אני מכיר את מצבי ומדרגתי, מששתי בנפשי והכל מלא פצע וחטאה, ומה לי ולמחשבות נפלאות כאלו. וכי גם אותי במצבי הזה השי"ת אוהב?

אבל אין זה נכון, אלא השי"ת מלמד את בניו חייליו היקרים - אתה בעצמך מציאות של טוב, אתה מצד עצמך במהותך חייל נאמן לאביך שבשמים, ובזה אל תסתכל על המעשים אלא על המהות.

שהרי כאשר התורה קוראת לישראל בתואר 'צבאות הוי"ה' עוד היו הם עובדי ע"ז, כידוע מחז"ל על הקטרוג שהיה ביים סוף - ואעפ"כ הם קיבלו את התואר העצום הזה, כי הקב"ה אומר אני מסתכל על המהות. במהות ישראל הם טובים.

ובזה השי"ת מלמד אותנו את דרך המלחמה - תכנס לגדלות, תרומם את ההסתכלות, ותעלה את ה'מושגים', אל תתבייש לעלות, ואל תאמר זה לא מתאים לי, אלא תתחיל דף חדש, ממקום מרומם, בהסתכלות - אני בן מלך!

וזה הוא אורו העצום של חג הפסח, מועד צאתנו ממצרים - כאשר אדם רואה שהוא במצרים, והוא רוצה לצאת, יש לו להסתכל על עצמו כגדול, להסתכל בהסתכלות מרוממת. וכמו שהשי"ת קורא לנו עוד בהיותנו במצרים ערום ועריה מן המצות - והוא קורא ואומר 'בני בכורי ישראל'.

'ישראל אשר בך אתפאר', כך מתחילים את העבודה, כך מתחילה השנה בפנימיות, בניסן, כך מתחיל ראש חדשים - אני טוב! יהודי הוא טוב, הוא קדוש! הוא רוצה אמת!

וכך שבוע שלם, שבוע של המועד הקדוש של פסח, שהוא

המועד של ספירת החסד שענינה אהבה, האהבה במהות, **אהבה שאינה תלויה בדבר**, אהבה שמכסה על כל הפשעים - אהבת הוי"ה אל כל אחד ואחד מישראל בניו.

ועל זה עיקר השמחה הגדולה בחג הקדוש הזה - שמחה על היותנו יהודים, שמחה על כך שאבינו שבשמים לא מסתכל על החיצוניות לבדה, אלא פותח לנו דף חדש לצאת ממצרים, ומסתכל עלינו באהבה.

וזו העבודה כל השבוע הזה - להתעלם מהרע, לאכול מצה, לחם האמונה, ולחשוב מחשבות טובות, מחשבות של יציאת מצרים, אני לא חלק ממצרים, הרע לא שייך אלי! אני בצבא הוי"ה! אני חלק מעם הסגולה של הבורא!

ועל ידי זה מתעורר בנשמה הריח הטוב, והאדם מעצמו כבר מתחיל למוסר ברע, והוא נכנס נכון ועם כח, לעבודה של ספירת העומר, שהיא היציאה ממ"ט שערי הטומאה, ובד בבד היא כניסה למ"ט שערי הקדושה.

כך שהעבודה למעשה של חודש ניסן בכללותו, וחג המצות בפרטות - לפנות את החמץ ולשרוף אותו, לא לתת למחשבות הרעות, ולהרגלים הרעים לכבות את הנשמה, את הרצון. אלא אדרבה, להתחזק לחשוב מחשבות קדושות, טובות, לאכול מצה ולהאמין שהשי"ת אוהב אותנו, שמח בנו ורצה בנו.

ובכח המחשבות הטובות, וההנהגה המרוממת של פרישה מהחמץ, גם על מה שנראה לנו למעלה ממדרגתנו, ע"י שנכנסים ל'מוחין גדולות', למחשבות נכונות מחזקות ומרוממות - נזכה לתקן הכל ולזכות למתן תורה.

זהו המהלך של פסח, ואנו רואים זאת כבר בתחילת ליל הסדר, עוד לפני קיום המצות, שמיד אנו אומרים הלל שלם עם ברכה - כי זו היא הדרך, להכנס להסתכלות מרוממת, להקדים את הגדלות, את ההכרה בהשי"ת והשמחה בו ובקרבא אליו בכל מצב, ואת ההכרה במעלתנו, שעלינו אמר השי"ת 'אתם קרויים אדם'. ואז אח"כ יהיה כח וחשק גם לפרטים ולתקן הכל.

והשי"ת אומר: 'אני הוי"ה לא שנית, ואתם בני ישראל לא כליתם', אותו רבש"ע שהוציא את אבותינו ממצרים והסתכל עליהם בעין אוהבת, הוא המוציא אותנו ממצרים שלנו, באהבה עצומה.

ואדרבה, דוקא בדור שלנו, שהחושך מכסה כל פינה - השי"ת מבטיח ואומר: 'אתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אהבי. אשר החזקתיך מקצות הארץ ומאציליה קראתיך, ואמר לך עבדי אתה בחרתיך ולא מאסתך. אל תירא כי עמך אני, אל תשתע כי אני אלהיך', אמצתיך אף עזרתיך, אף תמכתיך בימיך צדק'.

**ידידכם
בערל פריעד**

ביום דרךך

**אור פנימיות
חג הפסח**

3

הגה"ח רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

**'מיכלא דאסוותא'
'ויטמין' וישמו מצה**

2

'מיכלא דאסוזתא'

'ויטמין' ושמו מצה

השנה היא לעבוד את ה' כאשר כל המטרה היא אך רק לשם פניה והתנשאות, והרי זה כעבודה זרה, ואף חמור ממנו. לא בכך אנו מתעסקים כאן, אלא במצוות שהאדם עושה אותן לקיים מצוות בוראו, רק שמתערב בה הנאה וסיפוק וכל מיני הרגשים חיצוניים, שזהו רוח של חמץ הנכנס בתוך העיסה ומתפיחה אותה.

רוח זרה זו של התנשאות באה משורש היצר הרע שדוחף תמיד את האדם להתגדל ולהתנשא, ועל כך אמרו צדיקים שאם לא היה לאדם יצר הרע, היה ניגש לקיים את המצוות ללא רוח חיים וללא התלהבות¹. אין זה יצר הרע המפתה אותנו לעבור על פי ה', אלא יצר הרע זך ומעודן של ישות והרגשת עצמו, אשר אי אפשר להמלט הימנו ואי אפשר לעבוד את ה' זולתו, ועליו נאמר 'בכל לבבך ביצר טוב וביצר הרע'².

הרצון והיצר שמפעיל את האדם לקום, לעשות משהו, להספיק, להתעלות, להתקדם, ואפילו הרצון הפנימי להיות צדיק או לקבל שכר, כל זה שייך לרשות היצר הרע המעורר בנו רצון להתגדל ולהתנשא בעולם הרוחני³.

וכן מובא בזוה"ק (תולדות קלח). 'אצטריך יצה"ר לעולם כמטרא לעולם, דאלמלא יצה"ר חדותא דשמעתא לא ליהוי'.

אַלָּא, מְשַׁל לְמַלְךָ שְׁהִיָּה לוֹ בֶּן יְחִידִי, וְנִחְלָה. יוֹם אֶחָד הָיָה מִתְאַוֶּה לְאַכֹּל. אָמְרוּ, יֹאכֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ רְפוּאָה זֹאת, וְעַד שִׁיאֲכַל אוֹתָהּ, לֹא יִמָּצֵא מֵאֶכָל וּמִזֶּזֶן אַחֵר בְּבֵיתוֹ. עָשׂוּ כֵן. כִּיֹּן שָׂאֲכַל הָרְפוּאָה הַהִיא, אָמְרוּ, מִכָּאן וְהִלָּאָה יֹאכֵל כָּל מָה שֶׁהוּא מִתְאַוֶּה וְלֹא יוֹכֵל לְהִזְיֵק לוֹ.

ותחילה יש לעשות מעט סדר בכל הענין הרוחני הנרמז ב'חמץ'.

כאשר ענינו לנוכח ביטוי בספרי החסידות המפרשים את החמץ כגאווה, התנשאות, פניות, המחמיצים ומתפחים את המצוות, אנו מרגישים כה קטנים, הלוואי שיהא לנו פניות, הלוואי שעבודת ה' תביא לנו גאווה, מי מדבר על התנשאות, נפשות כה חלושים אנו, וכי רוצים ליקח מאיתנו את הסיפוק של לימוד טוב ותפילה מוצלחת.

והתשובה היא, כי כל מה שנאסר לנו במשך

המתבונן יראה שהגם שה'חמץ' מסמל את הרע, בכל זאת - במשך כל השנה רשאים לאכול אותו, ואף מברכים עליו 'המוציא' בשם ובמלכות, 'לכתחילה' ממש. ורק אחת בשנה - בחג הפסח, יש להתנזר מאכילת החמץ.

דבר זה אומר דרשני. כי באם צריך להיזהר מאכילת 'משהו' חמץ בחג הפסח, והחמירה עליו תורה בכל יראה ובל ימצא, ועונשו בכרת, כאילו הוא סם המות, איך יתכן שבמשך כל ימות השנה אוכלים חמץ ללא שום פקפוק, ואין אפילו הידור או חומרא שלא לאכול חמץ.

את הקושיא החזקה הזאת - אנו מוצאים בזוהר הקדוש (תצוה קפג):

אֵית לֹן לְאַסְתְּכָלָא, לֹא יֵאוֹת הֵוָה לְאַתְבָּטְלָא חֻמָּץ, וְלֹא אֶתְחַזֵּיא כָּלָא, אֶלָּא, לְמַלְכָּא דְהֵוָה לִיה בֶּר יְחִידָאִי, וְחָלֵשׁ. יוֹמָא חַד הֵוָה תְּאִיב לְמִיכָל, אָמְרוּ יִכּוֹל בְּרָה דְמַלְכָּא אֶסְתָּא דָא, וְעַד דִּיכּוֹל לִיה, לֹא יִשְׁתַּכַּח מִיכָלָא וּמִזֶּזֶן אַחֲרָא בְּבֵיתָא. עֲבָדוּ הָכִי. כִּיֹּן דְאֶכָל הֵוָה אֶסְתָּא, אָמְרוּ מִכָּאן וְהִלָּאָה יִכּוֹל כָּל מָה דְאִיהוּ תְאִיב, וְלֹא יְכִיל לְנֻזְקָא לָהּ.

תרגום: יש לנו להתבונן, וכי לא ראוי היה שיבטל החמץ כל השנה ולא יראה כלל.

זוהר המעשה:

באכילת המצה - מתרפאת הנפש מחולי הגאווה והתנשאות, ודוכשים את האמונה השלימה בה'.

הטוב, שכתוב (דברים ד, ל) 'ישבת עד ה' אלהיך' היינו שתעשה תשובה עד שתמצא לקשר אלו הניצוצות הק' שנפלו לשם מצד התאוה והחמדה והחשק ולהעלותם להשורש, וד"ל.

ובשעת הדרש לא ראיתי את אבי הקדוש, ובלכתי מהבימה ראיתי את אבי הקדוש, ואמר לי בזה הלשון: בני יפה דרשת 'בשני' [לבבך], ואמר כמה פעמים 'בשני בשני', וזהו עיקר עבודתנו בכל אלו התאוות והחמדות מהיצר הרע משם לוקחים לעבודת הבורא ב"ה.

3 כדברים האלו מובא מהבש"ט הק' בספר נוצר חסד (אבות פ"ו ד"ה אהבה) וז"ל: אי אפשר להתחיל שום עבודת יוצר בראשית, אם לא בכח התאווני, יצר הרע, אלא שצריך להפכו לחדוותא דשמעתא, ללמוד תורה באש אהבה שלהבת יח, ולהתפלל בהתפשטות דביקות מיצוי הנפש. מעיקרא כי עבד אדעתיה דנפשיה קעבד, ועוד אפשר בפניות, להקרא רבי, ולהיות רב ורבי ורבן, אף שהוא בדקות, וכשנתחכם בחכמה הפנימית אמר מוטב לישא בת מלך אשה יראת ה' שכינה הקדושה, וכל מעשיו לשם שמים באמת.

ואיתא בספיה"ק תולדות יעקב יוסף (פר' חקת, אות ה): שמעתי ממורי ביאור פסוק (תהלים קיט, נט) 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך', כי אם יצא לקום חצות לילה רק לשם שמים ללמוד, יתגרה בו יצה"ר, לכך עצה יעוצה שיתעורר לדבר לעסוק בצרכיו ודרכיו שיש בו שייכות אל היצה"ר, ואח"כ יאשיבה רגלי אל עדותיך, וכיוצא בזה בשאר ענינים ודפח"ח. ושפיר אמרו תחלה יעסוק שלא לשמה, שמתוך זה יוכל לבוא לשמה, ואשיבה רגלי אל עדותיך, מה שאין כן כשירצה לעשות מיד לשמה, יתגרה בו היצה"ר להלחם כנגדו ויתבטל מכל וכל, לכך איש החכם בתחבולות יעשה מלחמה, 'והחכמה תחיה בעליה'.

1 כמובא בספיה"ק אורח לחיים (פר' בראשית) בשם המגיד ממעזריטש ז"ע, וזה לשונו: הרב בוצינא קדישא מו' דוב בער [ממעזריטש] זללה"ה אמר פירוש הגמרא (קדושין ל): בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, והלא אין המשל דומה לנמשל, כי בבשר משימין תבלין והעיקר הוא הבשר ולא התבלין, וכאן אמר שהתורה הוא התבלין, ואמר שהאמת הוא כן שהיצר הרע הוא העיקר וצריך האדם לעבוד השם יתברך בהתלהבות הנמשך מיצר הרע. ואמר שזהו פירוש מה שאמרו רבותינו ז"ל (יומא טז) כשמסרו בידים יצרא דעבירה אפילו ביעתא בת יומא לא אשתכח, רוצה לומר כשמסרו בידים יצרא דעבירה לא היה להם התלהבות כלל, ואף תפילות שהם בשבתות ויו"ט שהקדושה באה מלמעלה והם מוכנים מעצמם, וזהו ביעותא בת יומא, שהיום גרם, לא אשתכח, מפני שלא היו להם שום התלהבות כלל, ונמצא באמת שהיצר הרע הוא העיקר שיקח התלהבות היצר לעבודת הש"י, והתורה הוא המורה דרך, ובאמת כמו תבלין.

2 וראה דברי פלא בענין זה בספיה"ק אור יצחק להרה"ק רבי יצחק מראדוויל ז"ע בנו של המגיד מזלאטשוב ז"ע (פר' תולדות) וז"ל: וזה שדרשתי בגן עדן העליון בעלית נשמתי על בימה אחת. לומר לכם כל הדרש הוא מן הנמנע, כי מה שהנשמה יכולה לדבר בגן עדן בשעה אי אפשר בזה העולם לדבר ולומר לכם אפילו בכל הימים, וזהו מן הדרש אפס קצהו, כתיב (דברים ו, ה) 'ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך' ואמרו חז"ל (ברכות נד.) 'בשני יצריך', ואמרתי הפשט של 'שני יצריך' כמ"ש למעלה, בלתי היצר הרע אי אפשר לעבודה תמה, מצד שהיצר טוב אין לו אלו המידות, היינו החשק והתמדה והתשוקה והשמחה, הראיה כשתפסו אנשי כנסת הגדולה להיצר הרע לא היה חדותא דשמעתא (יומא טז:), וזה שאמרו חז"ל את העבודה האמיתית, 'ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך' בשני יצריך, וד"ל.

אח"י, וזהו ענין התשובה, אלו המדות שנתנו להיצר הרע, להעלות אותם לשרשם

שבוע של רפואה

ואכן בימות השנה הרגילים הותר לנו החמץ, לא רק בדיעבד אלא גם לכתחילה, למהדרין, אנו נוטלים את הפת ומברכים עליו בכוונה גדולה ובקול גדול 'המוציא לחם מן הארץ'. כי הסיפוק אינו פגם וההנאה אין בה עוולה, יאכלו ענוים וישבעו, כי לא ניתנה תורה למלאכי השרת. ואף שבכללות צריך לזהר לעשות כל מעשיו בטהרה הלב, אך בפרטות אי אפשר להישמר ולהזהר מכל רוח זר של חימוץ והתנשאות, ואדרבה, צריך מעט גבהות הלב והנאה ממעשה המצוות, כי מיעוטו יפה ורובו קשה⁴.

כל זה נאמר בכל השנה כולה, שצריך להשמר ולהזהר ממצוות שעיקרם נעשה לשם פניה והתנשאות, ומאידך אי אפשר להזהר מכל סיפוק והנאה. אבל שבעת ימים בשנה נאסר לנו לגמרי חמץ כזה⁵, וצריך לקחת בצק הראוי לבוא לידי חמץ ולשמור אותו מכל משהו של חמץ. כי בשבעת ימי חג הפסח אנו צריכים להשקיע בפרישות מוחלטת מכל משהו של התנשאות ולהתאמץ להיות יותר טהור ונקי במעשינו.

לאחר שבוע שלם שאנו מתנזרים מכל חימוץ ונוטלים את המצה שהיא רפואה של ביטול שמרפאת את הראש ואת המחשבה עם מרפא האמונה⁶, יש בידינו סעד וסיוע במשך השנה להישמר מהתנשאות מיותרת שלא תזיק לנו⁷.

זהו התירוץ שמגלה לנו הזהר הקדוש (תצוה קפג): שאדם חולה צריך להזהר ממאכלים שיש בהם סכנה, ולאחר שנוהר שלא להכניס

לפיו במשך שבוע שלם אלא מאכלים בריאים⁸, יהא לו כח להתגבר גם על המאכלים המזיקים בשאר ימות השנה.

כל אחד מאיתנו 'חולה' במידה מסוימת. אילו לא היה לנו אותה רוח מחמצת שהיא עירוב הרגשת עצמינו במעשה המצוות, היינו עובדים את ה' מתוך נקיות וטהרה, ללא פניות וללא נגיעות. בשעת קיום המצוות לא היה לנו חלישות הדעת ממצינו, ולא היינו מתנשאים ומתגאים במעשינו הטובים, אלא בלתי לה' לבדו, בלי חשש עבודה זרה בבחינת 'זובח לאלהים יחרם'.

אלא שאי אפשר להלחם ברוח זרה זו הנכנסת ותופחת את המצוות, כדרך שאי אפשר להיות נזוין כל השנה ממצה דקיקה ומחוררת, כי כל הטעם של הלחם הוא מאותו תפיחה וחמיצות.

אבל אחת בשנה, בשבוע אחד, נתן לנו הקב"ה לרפואה את המצה הקדושה והפשוטה, שאין בה אלא עצם עצמותה בלבד, ללא עירוב רוח זרה וללא חמץ על ידי תערובת.

הדבר דומה לתינוק קטן, שבימים הראשונים ללידתו נוהרים ומקפידים מאוד שלא יכנס לפיו שום דבר שהיה מושלך על הארץ, ורוחצים הכל לפני שנכנס לפיו, ולאחר התקופה הראשונה כאשר יצא מכלל סכנה כבר אין חוששים כל כך.

על דרך זה אנו דומים בחג הפסח, כאשר כל יהודי מתחדש בעבודתו ית' ויוצא מעבדות לחירות. בפסח דומה כל אחד מישראל לתינוק שנולד, כי כלל ישראל נבחר ונולד בכל חג הפסח באופן מחודש, ונולדים לו כל

המוחין וההשגות למשך כל השנה, ולכן יש לזהר מאוד, כדרך תינוק בן יומו, כי כל סרך איסור נחשב בימים אלו לפגם גדול יותר מכל שאר השנה¹⁰.

ואם בשבוע זה של חג הפסח הוא נזהר שלא להכניס לרשותו כל שאור ושלא לאכול חמץ כלל, הוא מתרפא בשבוע זה מכל החמיצות למיניהם, ואז יכול להמשיך כל השנה לאכול חמץ לאחר שיש לו את נקודת השורש והיסוד בטהרה.

אי לכך, כשאנו ניגשים לאכול את המצה הקדושה בסילודין, יש לנו להרגיש את הטעם של המצה, הטעם הפשוט, בלי חמיצות או מתיקות יתירה, ויש לנו להתחבר אל צורת המצה - לחם עוני, בלי התנפחות ובלי התנשאות, ולהתחזק בעשיית המצוות בפשטות, בלי התרוממות יתירה, בלי רוח של התלהבות יתרה שעל פי רוב יש בה הרגשת עצמו, ובכך נקבל כח לכל השנה לקיים המצוות באופן בריא.

מתוך קשר אמיתי להשי"ת, לא משום שרוצים להרגיש התעלות, אלא משום שהקב"ה ציוה אותנו ואנו מקיימים רצונו. כך בפשטות.

רק לאחר שבחג הפסח אנו מעמידים את היסוד ואת הבסיס, את ההתקשרות הפשוטה, אפשר אחר כך במשך השנה לאכול חמץ ולהגדיל את ההתלהבות ואת ההתרוממות, כי הכל מושתת על היסוד שהעמדנו על ידי המצה הקדושה בשבעת ימי חג הפסח.

*מפליא מאוד לראות את הקושיא הזאת - פעם נוספת בזהר הקדוש (בא מ.), קצת

חשון בחשך וזוהמא שהיה מתגבר עליהם, וביציאה נבדלו ישראל ונזמנו גופותם ליטהר ולהזדמן לתורה ולעבודה. ולענין זה נצטוו בהשבתת החמץ ואכילת המצה. והיינו, כי הנה הלחם שהוכן למזון האדם הוא משתנה באמת אל המצב הנרצה באדם, וענין החימוץ שהוא דבר טבעי בלחם לשיהיה קל העיכול וטוב הטעם, הנה גם הוא נמשך לפי החק הראוי באדם, שגם הוא צריך שיהיה בו היצה"ר והנטיה החומרית. אמנם לזמן מיוחד ומשוער הוצרכו ישראל להמנע מן החמץ ולזון ממצה, להיות ממעטים בעצמם כח היצה"ר והנטיה החומרית, והגביר בעצמם ההתקרבות אל הרוחניות. ואולם שיוזנו כך תמיד אי אפשר, כי אין זה הנרצה בעוה"ז, אך הימים המשוערים לזה ראוי שישמרו זה הענין, שעל ידי זה יעמדו במדרגה הראויה להם.

5 ראה דרך פקודך (מצוה י, חלק המחשבה אות ב) וז"ל: תעיין ידידי בשל"ה בהקדמת תולדות אדם (רמזי אותיות לחתימת ההקדמה אות א') שם חקר במעלות האדם, אם גדלה מעלות אדו"ר קודם החטא יותר ממה שיהיה לעתיד אחר התיקון במהרה בימינו, או אם תגדל מעלתו לעתיד יותר ממה שהיה קודם החטא. ודרש וחקר ונמצא שתגדל מעלת האדם אחר החטא היינו כשיתוקן החטא לעתיד ב"ב, כיון שהיה ראוי לבא לידי חימוץ ופעל על ידי התורה שנשאר כולו בטובו, כי זה שעשויעו ית' ביותר, כיון שנכנס בו היצה"ר לדעת טו"ר והאדם ע"י מעשיו מפריד הרע ומבטלו ונשאר בטוב מה טוב חלקו, ומעתה זה עבודתו במצה דוקא בראוי לבא לידי חימוץ, בין ותתבונן.

6 ראה ישמח ישראל (הגדש"פ, אות עח): כל דכפין ייתי ויכול. כ"ק אאמו"ר זצלה"ה ז"ע דיבר בקדשו ע"ד אומרם ז"ל (מגילה ז'): כפין עניא ולא ידע, היינו מי שפגם במוח, ייתי ויכול, כזית מצה שהיא 'מיכלא דאסוותא' שמרפא כל נגעי בני אדם, ו'מיכלא דמהינותא' שזוכה ע"י מצה לאמונה, ואף חכמי אומות הרופאים מסכימים שמצה הוא רפואה להראש, אך המה מתנבאים ואינם יודעים מה מתנבאים, והאמת הוא שע"י מצה זוכים לאמונה, ומתקן ומטהר בזה המוח שהוא בראש.

עוד איתא ב'תולדות' (פר' וישלח, אות י'): שמעתי ממורי, 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותי' (תהלים קיט, נט), שיהיה התחלת תורה ותפילה ומצוה עם היצה"ר שלא לשמה, ובה לא יקטרג עליו היצה"ר, ויוכל לגמור לשמה. וזה שאמר 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותי'.

העולה מזה, שצריך לגנוב דעת היצה"ר וישתתף עמו בתחילה, ואח"כ יראה לגבור כארי ויעשה לשמה. וזהו שאמר הכתוב (משלי ח, יב) 'אני חכמה שכנתי ערמה' וגו'. וזה שאמר הכתוב 'בא אחיך במרמה', וכמפורש בזוהר (תולדות קלח), הגם שזה סכנה יותר שיכנס בגלות של היצר הרע להתחבר עמו, ומי יודע איזה צד גובר, אם יוכל ליפרד ממנו אח"כ, וכמו שכתב בפרי עץ חיים סכנת נפילת אפים, מי יודע אם יוכל לעלות משם, כי אין אתנו יודע עד מה וכו' יעו"ש. מכל מקום יתן דעתו לזהר שיוכל לעלות, ויתפלל להשי" שיעזור לו נגד היצה"ר.

4 כמו שכתב הרה"ק רבי צדוק מלובלין ז"ע (מחשבות חרוץ אות ט) וז"ל: השאור שבעיסה שהוא מגביה העיסה דזו שורש השאור והיצר בגבהות ומיעוטו יפה כמו שאמרו בברכות (לד). דעל ידי זה יש לעיסה טעם יותר, וזהו 'טוב מאוד' דיצר הרע, אך בפסח שהוא היציאה מכל מיני השתקעות דרע נצטוו לבער חמץ לגמרי.

ומצה היא מיכלא דאסוותא כמו שמובא בזהר (תצוה קפג): דכל זמן שמתעסק ברפואות צריך שלא ימצא הדבר המזיק ושבעת ימי פסח היו עדיין עסוקים ברפואות שהרי בשביעי דפסח חזרו המצרים לרדוף אחריהם והם נתיארו מהם, על כן היה להם עדיין קצת שייכות להם עד אחר קריעת ים סוף וטביעתם ובית הים אז היתה הישועה שלימה ממצרים והם שבעה ימי פסח דצריכים עדיין למיכלא דאסוותא. עכ"ל.

כעין זה כתב הרמח"ל (דרך ה', ח"ד פ"ח אות א) בזה"ל: ענין החמץ והמצה הוא, כי הנה עד יציאת מצרים היו ישראל מעורבים בשאר האומות גוי בקרב גוי, וביציאתם נגאלו ונבדלו. והנה עד אותו הזמן היה כל בחי' גופות בני האדם

באופן אחר:

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה: אִי הָכִי כָּל יְמֵי שְׁתָּא נְמִי, אָמַי שְׂבַעַת יָמִין, דְּכָתִיב 'שְׂבַעַת יָמִים שְׁאוּר לֹא יִמָּצָא בְּבִתְיָכֶם', שְׂבַעַת יָמִים, וְלֹא יִתִּיר? אָמַר לִיה: כָּל זְמַנָּא דְאַתְחִיב בְּרַנְשׁ לְאַתְחִיבָא גְרָמִיָּה בִּן חוֹרִין, הָכִי אֶצְטְרִי, כָּל זְמַנָּא דְלֹא אֶתְחִיב לֹא אֶצְטְרִי.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה: אִם כָּךְ שֶׁחֲמֵץ רֹמֹז עַל כּוֹחוֹת הַהִסְתֵּר, אָז גַּם כָּל יְמֵי הַשָּׁנָה יִהְיֶה אֲסוּר לֵאכּוֹל חֲמֵץ, לְמַעַן רַק בְּשִׁבְעַת יְמֵי הַפֶּסַח, כְּמוֹ שְׂבַעַת יָמִים שְׁאוּר לֹא יִמָּצָא בְּבִתְיָכֶם, שְׂבַעַת יָמִים וְלֹא יִתִּיר? אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא: כָּל זְמַן שְׂחִיבֵי הָאָדָם לְהִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ בִּן חוֹרִין - צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מֵאֲכִילַת חֲמֵץ. אֲבָל כָּל הַשָּׁנָה שְׂחִיבֵי חַיִּיב לְהִרְאוֹת עֲצָמוֹ בִּן חוֹרִין - אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מֵאֲכִילַת חֲמֵץ.

בחג הפסח נצטוינו לאכול 'מצה', כי המצה רומזת על החומר הבסיסי, קמח ומים בלבד, אין בה תוספת מרובה על העיקר כדרך החמץ, אלא לחם פשוט, בלי טעם ובלי תפיחה כלל.

בפסח אנו חוגגים את יהדותנו, לא עם

המעשים שלנו ולא עם העבודה שלנו, אלא עם עצם נקודת ישראל, בלי שום תוספת.

שהרי הקב"ה הוציא אותנו ממצרים כשהיינו במצב השפל ביותר - כמעט בשער החמישים של הטומאה, כמו שקטרגה מידת הדין 'הללו והללו עובדי עבודה זרה' (ילקוט שמות ר"ל), זוהר תרומה קע, ב), עד שקראם הכתוב 'גוי מקרב גוי', וכן כתוב (יחזקאל טז, ז) 'ואת ערום וערירי' ודרשו חז"ל (מכילתא דרבי ישמעאל בא, מסכתא דפסחא פרשה ה): ערום מכל מצות, ובכל זאת - דווקא בהזדמנות זו הכריז הקב"ה 'בני בכורי ישראל' ובחר אותנו לו לעם, להורות שהבחירה בעם ישראל - היא ללא שום סיבה, אלא כמו מצה זו, שהיא פשוטה, ללא תוספת וללא טעם.

הרגשה זו, מרוממת אותנו ומביאה אותנו להרגשת 'חירות'. אנו שמחים עם עצמינו, ומקבלים את עצמינו בלי שום חשש ומצפון הלב.

חירות זו מאחדת את כל ארבעת הבנים כאחד, החכם לצד הרשע בצירוף עם התם ושאינו

יודע לשאול, כולם מסובים סביב שולחן אחד, כי מצד העצם האלוהי ומצד נקודת היהודי אין שום הבדל ביניהם.

לאור זאת - יש לאכול את המצה בהסיבה, כדרך בני חורין, ובזמן חז"ל היו מסובים על גבי המיטה באופן שהראש והרגלים שוים, כי בדרך כלל יש חשיבות לאיברים מסויימים בגוף כמו הראש לעומת הרגלים, אבל כשאנו אווזים את המצה - אנו נאוזים ביחוד הנפלא הזה שאי אפשר לתאר ולשער, אנו מתדבקים באהבה העצומה שהקב"ה רוחש לנו, ללא שום הבדל בין ראש לרגל, כי כאן שוים כולם כאחד.

את האהבה הזאת אנו מכניסים לתוך הפה - באמצעות המצה - עד שמתפשט לכל הגוף ונספג בנו לכל השנה!

הרי לפנינו, כי כשאנו אווזים את המצה - אנו נאוזים בבחירה הנפלאה שהקב"ה בחר אותנו בהיותנו במצב השפל ביותר, ובכל זאת, כמו המצה הזאת שאין לה טעם, בחר בנו ללא טעם, אלא משום אהבה עצמית שאינה תלויה בדבר.

קפג): שהקשה למה לא נאכל מצה בכל השנה, ותיירץ שם כי כאשר נתקדש ונתרפא במיכלא דאסוותא פעם אחת שוב לא נצרך עוד, עיין שם. וזהו שאמר הכתוב (שמות יג, ו) 'מצות יאכל שבעת הימים', כאשר תתקדשו ותטהרו באכילת מצה בשבעת הימים בפסח, הנה זהו יועיל לכם שלא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור' כל השנה, כי חמץ ושאור הוא מרומז לבחינת יצה"ר, שאור שבעיסה, ועי" קדושת אכילת מצה 'לא יראה לך שאור' ר"ל לא ייטיבו בעיניך תאוות היצה"ר ומחשבתו לעולם כנ"ל.

10 ראה בספר דבש לפי להחיד"א (מערכת ל): הנה כתב הרב המופלא מהר"ח בכ"ר דוד אבואלעפזא ז"ל בקונטרס שבסוף ספר אשדות הפסגה דף י"ח משם חכם גדול מאד בחכמת הקבלה, דכל עבירה שהאדם עושה בחג הפסח עושה פגם גדול יותר משאר הימים, עכ"ד.

ואפשר לתת טעם לזה במ"ש רבינו האר"י זצ"ל כי העם הארץ כשחוטא הוא פוגם בעשיה, אך בשבת קודש שהעולמות נכללים זה בזה גם הע"ה פוגם באצילות. ולפי זה בלילה קדושה זו המאירים אורים גדולים יתר מאד ויש יחוד עליון וקדוש, הפגם גדול בערך הקדושה. ואחר יום א' של פסח הוא בחי' דין, ולזה הפגם גדול. עכ"ד.

דברים ד, לד, ראה ויק"ר כג, ב.

ועל כך אמרו חז"ל (שמו"ר כג, ה): 'אתי מלבנון כלה' (שיה"ש ד, ח), אמר רבי לוי, בנוהג שבעולם כלה מקשטין ומבשמיין אותה, ואח"כ מכניסין אותה לחופה. והקב"ה לא עשה כן, אלא אמר לכנסת ישראל 'אתי מלבנון כלה' - מטיט ולבנים לקחתך ועשיתך כלה.

ראה שפת אמת (פסח, תרנ"ז) וז"ל: והוא עצמו הענין בגאולת מצרים. שבכל חג המצות נעשה איש ישראל כבירה חדשה כמו שהיה ביציאת מצרים כקטן שנולד, ומתחדש בו אותו הנקודה שנטע הקב"ה בנפשות בני". ונקודה זו נקראת 'לחם עני' שהוא בלי התרחבות כי מצה היא עצם העיסה ואח"כ נשתנית ומתחמצת. וכמו כן כל איש ישראל יש בו נקודה מתנה מאת אלקים. ובאמת צריך האדם להרחיב זאת הנקודה ולהמשיך כל המעשים אחריה. וזה התיקון כל ימי השנה לפי מה שזוכה האדם לטוב ולמוטב, אבל כשכא חג המצות מתחדש הנקודה ונשתרת מכל הלכלוכים. ולכן צריך להמיר מחימוץ ומכל השתנות בזה החג. 'ישמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי' כו', פירוש, פנימיות הנקודה כמו שהיא בעצם ואינה מקבלת שינוי לכן צריכה שמירה.

בכל מצב כזה, כשהנקודה היהודית פורצת החוצה ומתגלית במלוא יפיה באהבה כזאת שאינה תלויה בשום דבר, יש להיזהר ולהישמר שלא ניקח את האהבה הזאת כדי להתייר לעצמינו להתנהג ככל העולה על רוחינו חלילה.

וכתב בספר שם משמאל (צו ושבת הגדול, תרע"א), שכיון שבחג הפסח מתעוררת אהבה עצומה זו, העמידו לנו חכמינו ז"ל זהירות יתירה בחג הפסח, וזהו הטעם של 'חומרות' והקפידות שנהגו בבתי ישראל להרחבות בימי הפסח, כדי להעמיד שמירה וחומה על האהבה הזאת שתישאר בלב ולא תתפרץ לשטח המעשי, וזהו סוד 'מצה שמורה', כי צריך הרבה שמירה סביב הנקודה הפנימית הזאת.

7 כדאיתא בספיה"ק שפת אמת (לפסח, תרל"ט) וז"ל: יכול מראש חודש, תלמוד לומר 'ביום ההוא' כו' 'בעבור זה' כו'. דהנה מחויבים לעולם לזכור יציאת מצרים אך אין יכולין לספר ולברר יציאת מצרים כראוי רק בלילה הזה. לכן כתיב 'בעבור זה' שהוא התגלות הגאולה בלכות בני" ומצות לילה זו מועילין על כל השנה שנוכל להזכיר יציאת מצרים. לכן כתיב 'למען תזכור', פירוש ע"י עבודת לילה זו תזכור כל ימי חיך. ואיתא בזוה"ק אי חמץ מרמז ליצה"ר למה הותר כל השנה. ומתיר על פי משל שהחולה נזהר איזה ימים נתחזק ואין מזיק לו שוב ע"ש פ' בא.

וה"ש שעי" מצות אלו תזכור כל ימי חיך אף שתאכל בהם חמץ ושאור. רק בשבעת הימים החמיר כ"כ בחמץ ובמשהו. והענין הוא כי בהתחלת קבלת עול מלכות שמים צריכין לקבל על עצמו בכל כחו כאשר הגיד אא"י מו"ר ז"ל בענין אזוהרת יהושע את בני" בעודם בירדן שלא ישאירו מז' עממין ועי" שקיבלו עליהם בלב שלם עברו הירדן ע"ש. וכלל הענין ללמד בא כי בתחילת העבודה צריך להיות בכל יראה ובל ימצא אף משהו בראשית השנה וזה מסייע על כל השנה.

8 ומובא מהרה"ק בעל אבני נזר מסאכטשוב זי"ע, לבאר על פי מאמרים (נדרים טו). שבועה שלא אישן ג' ימים מלקין אותו וישן לאלתר, דהוי שבועת שוא, שאי אפשר לחיות כך, והרמב"ם (פ"ה מהל' שבועה ה"כ) פסק כן גם בשבועה שלא אוכל ושלא אשתה שבעה ימים. כי בשבעה זהו חיות האדם והש"י חפץ שנקבל חיותינו דרך המצה מיכלא דאסוותא שאין בה חמץ, וא"י בשם האר"י הק' מי שנוהר מחמץ בשבעת ימי הפסח שומרים אותו מכל איסור בכל השנה, והטעם כנ"ל כי הוא מקבל חיות מהמצוה דמצה.

9 זה לשון הזה"ק: למלכא דהוה ליה בר יחידי, וחלש. יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול בריה דמלכא אסוותא דא, ועד דייכול ליה, לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא. עבדו הכי. כיון דאכל ההוא אסוותא, אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב, ולא יכיל לנזקא ליה [-משל למלך שהיה לו בן יחידי, ונחלה. יום אחד היה מתאוה לאכול. אמרו, יאכל בן המלך רפואה זו, ועד שיאכל אותה, לא ימצא מאכל ומזון אחר בבית. עשו כן. כיון שאכל הרפואה ההיא, אמר, מכאן ולהלאה יאכל כל מה שהוא מתאוה ולא יוכל להזיק לו].

כך כד נפקו ישראל ממצרים, לא הוי ידעי עקרא ורזא דמהימנותא, אמר קודשא בריך הוא, יטעמון ישראל אסוותא, ועד דייכלון אסוותא דא, לא אתחזי להון מיכלא אחרא. כיון דאכלו מצה, דאיהי אסוותא למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא. אמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ, וייכלון ליה, דהא לא יכיל לנזקא לון. וכל שכן דבימא דשבועות, אודמן נהמא עלאה, דאיהו אסוותא בכלא [-כך כאשר יצאו ישראל ממצרים, לא היו יודעים עיקר וסוד של האמונה. אמר הקב"ה: יטעמו ישראל רפואה, ועד שיאכלו רפואה זו, לא יראה להם מאכל אחר. כיון שאכלו מצה, שהיא רפואה לעלות ולדעת בסוד האמונה, אמר הקב"ה: מכאן ולהלאה ראוי להם חמץ ויאכלו אותו, שהרי אינו יכול להזיק להם. וכל שכן שבים השבועות שנמצא לחם עליון, שהוא רפואה לכל].

ואיתא בספיה"ק תפארת שלמה (רמזי פסח) וז"ל: עפ"י דברי הזה"ק (תצוה

צווחות בכפר העוין

ויציאה לדרך.

הנהגה השתמש עם מכשיר ניווט. הזין את הכתובת ופעל לפי ההנחיות. את הדרכים הוא לא מכיר ובאמצעותו של המכשיר המכוון, במפה מדויקת ובהוראות ברורות, הוא ניווט בין כבישי ארץ הקודש.

דבר אחד הוא שכח:

להגדיר בהגדרות המכשיר, לכל ייכנס בכפרים עוינים ובשטחים מסוכנים.

כך התנהלה הנסיעה. הנוף העירוני התחיל להתחלף בנוף צפוני ומשם לנוף גלילי ירוק. המכשיר כיוון אותו לפנות שמאלה, אל תוככי כפר כנא, אחד היישובים הערביים העוינים. והנהג, שלא חשד בכלום, נכנס לבין הסמטאות המתפתלות וכבישי העפר. כל נוסעי הרכב היו שלווים. קול קלרינט עוצמתי בקע ממערכת השמע והלהיט את הנפשות בניגוני מירון הוותיקים שכמו נועדו משמים לעבור אל הנפשות דווקא באמצעותו של כלי הנשיפה המסורתי.

ואז נזרקה האבן הראשונה - - -

הרכב עבר אז בכביש צר, שביל שבקושי ניתן לעבור בו. מספר ילדים ונערים ישמעאליים הבחינו

הפחד המצמית. האימה שמחלחלת משיער הראש ועד לבהונות הרגליים. ההבנה המרעידה שככל הנראה כל יושבי הרכב יתנוססו ביום המחר על שערי היומונים בכתבה מחרידה על 'קבוצת אברכים מבני ברק שעברו לינץ' אכזרי במיוחד מידיהם של הישמעאליים המרצחים'.

פחד שיש בו כדי לשתק את המוח והלב גם יחד.

אוי. געוואלד.

*

הכל התחיל בהתארגנות סטנדרטית של מספר אברכים, ידידים וחברים, שהחליטו לצאת מבני-ברק, עיר התורה והחסידות שבגוש דן, בנסיעה של כשעתיים אל עבר מקור הכיסופים של כל יהודי. ציון התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, במירון.

התארגנות קלילה שכוללת בעיקר התיישבות ברכבו של אחד מבני החבורה. אולי גם הצטיידות בבקבוק שתייה וקצת מזונות.

פֶּתַח וְאֵמֶר

דברי פלאות מצאנו בספרי הקודש, על תוקף מעלת וסגולת קריאת ולימוד ספר הזוהר.

כתב הרמ"ז (דף קעח): 'יכול מאן דאשתדל וכו', אפילו בקריאה לבד ובגמגום, הרי הוא כהוגה ומפרש את השם שיש בו לעשות ניסים אפילו בלא ידיעה!'

ובספה"ק 'תפארת שלמה' (ל"ג בעומר) כתב וז"ל: 'תנו רבנן כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל כו', רבי שמעון בן יוחאי אמר ח"ו שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים לא כא) 'כי לא תשכח מפי זרעו', אלא מה אני מקיים (עמוס ח יב) 'ישוטטו לבקש דבר ד' ולא ימצאו' - שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד (שבת קלח:).

מבואר בספרים הרמז בזה - כי לא תשכח מפי זרעו סופי תיבות יוחאי, מאשר כי הוא היה משורש נשמתו של משה רבינו ע"ה רעיא מהימנא, וזכותו עומד לנו

ברכב ובנוסעיו ומיהרו להתחיל ליידיעות לעברם אבנים. כשחלקם חוסם את הנהג מלהמשיך בנסיעתו.

אחד מהנערים מיהר לרוץ אל מגרש משחקים סמוך ולהזעיק משם את החמולה כולה. אספסוף של ישמעאליים צעירים שהרצח נושף מעיניהם, התקהל מסביב לרכב. בבעיטות, אבנים מיוחדות וניסיונות לנפץ את החלונות ולעשות שפטים ביושבי הרכב.

מסך שחור ירד מול עיניהם של יושבי הרכב. אימה ופלצות אחזה בהם.

הם ידעו היטב כיצד היתקלויות כאלה מתרחשות - - -

*

בספסל האחורי ישב ר' יענקל' ומתוך האימה שהפכה את ערפלי מחשבותיו לבצקת סמיכה, צפה ועלתה מילה אחת: אתכנשו. הן הוא מבני חבורתו של רשב"י, נמנה על לומדי הזוהר מדי יום ביום, בחבורת הזוהר הגדולה בתבל.

הקול בקע ממנו במהירות, בצווחה: "תקבלו על עצמכם להצטרף. כולכם. לחבורת 'אתכנשו' - לומדי הזוהר הקדוש מדי יום ביומו! עכשיו!"

כולם קיבלו על עצמם. מיד.

ואז הגיע השלב בו כולם זעקו כאחד: "ריבוננו של עולם. תציל אותנו מהתופת הזאת. בזכות התנא

האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. בזכות ההצטרפות שלנו אל כלל לומדי הזוהר הקדוש! הושיעה!"

*

צפירה רועמת נשמעה מאחור.

רכב שרד, שחור ובוהק, הבהב וצרפר. יושביו, אחד מנכבדי הכפר ונערי, מיהרו לדרכם. התוכניות שלהם לא כללו התעכבות בלינץ' ביהודים. הם היו בהולים לדרכם, לחוצים. לא מוכנים להתעכב.

שני נערים חסונים יצאו מהרכב, הרימו קול גערה באספסוף הצעיר והרצחני. הללו האחרונים מיהרו להסיט עצמם לצדדים. מפחדים, כנראה, מאימת הבריונים.

וכשהדרך התפנתה, הרכב שהפך אך לפני דקה ושתיים לרכב של 'בני חבורת אתכנשו', התחיל לנסוע. להימלט מהסכנה הגדולה. כשכלל אורך הדרך, עד ליציאה מהכפר העוין, רכב השרד המהבהב והממהר, מתלווה אליו.

הם יצאו מהתופת. ניצלו מהגורל האכזרי.

ונכנסו הישר לזרועותיו המחבקות של התנא האלוקי. דמעות השמחה וההודיה, החיבור וההתקשרות, הציפו את הציון הקדוש.

חברי אתכנשו היקרים! לשיתוף עובדות לזיכוי הרבים:

קו איתכנשו 03.30.66666 או בדוא"ל: A033066666@miron.org.il

כימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות בזכות הזוהר הקדוש

בדם פסח ובדם מילה, כן גאולה העתידה לא יהיה הגאולה עד שיזכו לתוספת הקדושה הזו, והיא רצון האל יתברך, ואשרי הזוכה בה, ועליו נאמר (תהלים צא יד) 'אשגבהו כי ידע שמיי'.

וכדברים הללו ממש מצאנו בדברי מהר"ר יצחק דלטאש זי"ע (הנדפס בתחילת הזוהר) וז"ל: 'ספר הזוהר נתחבר ונכתב בדורו של רשב"י, שהסכימו בו מן השמים, כי היה ראוי לכך, וגלגלו זכות על ידו וע"י חביריו הזכאים, כדי שבסוף הימים בדורות של משיח בקרבת הישועה, בזכות זה יגאלו ישראל. וכמו שבמצרים היה צריך לזכות ישראל בדם פסח ובדם מילה כדי להוציאם מאותו הגלות כו', כן כדי להוציא ישראל מהגלות הזו צריך שיזכו בידיעת הנסתר, כי כל הנביאים לא נבאו לימות המשיח אלא על זה כו'.

יעזרנו השי"ת וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות בקרוב בביאת גואל צדק במהרה

להיות לעזר לכל הבאים לטהר אשר בשם חסיד יקרא, יזכר נשמתו על ידי לימוד הזוהר הקדוש. ומבואר בזוהר הקדוש (במדבר קכד): בזכות ספרא דא יפקון מן גלותא. וזה הרמז בראשי תיבות בפסוק (שמואל א' ב ט) רגלי חסידיו ישמור גימטריא זוהר, כי הוא השמירה מעולה בכל הענינים לזכר נשמתם, וזכותו עומד עומד תמיד בבחינת (משלי י כה) 'צדיק יסוד עולם'.

ובעמדנו בירח הגאולה ובחג החירות, מן הענין לצטט את דברי קדמונו, על היות התגלות ספר הזוהר הסיבה והעילה לצאתנו בקרוב מן הגלות המר, כפי שהוצרכו בני ישראל לזכות של דם פסח ודם מילה בכדי לצאת ממצרים.

כפי שכתב השל"ה הקדוש (עשרה מאמרות): 'ובפרט בדור האחרון הזה, אשר הגיד אליהו שיהיה כמס הזוהר עד הדור האחרון, ואז יתגלה חכמת הזוהר כדי שבזכות זה יגאלו ישראל. כשם שלא נגאלו ממצרים עד שהוצרך הקב"ה לקדשם

אור פנימיות חג הפסח וליל הסדר

א. החמץ

בזוה"ק (תצוה קפב. כד) מבואר ש'החמץ' רומז על היצר הרע, שהוא השאור שבעיסה.

כ כמו שהשאור מתערב בעיסה, ומחמץ את כולה. כך היצר הרע רוצה להכנס באדם, להכניס בו רוח זרה, ובזה להחמץ אותו ולקלקלו.

והנה, היצר הרע יש לו הרבה ענינים, שעל ידם הוא מנסה להחמץ את האדם. **אמנם**, הענין העיקרי שעל ידו היצר מחמץ ומקלקל, הוא על ידי שהוא מכניס גאווה, שהיא שורש כל הרע שבעולם. **וזה** נרמז בכך שהחמץ תופח, והתפחה מורה על גאווה והרגשת מציאות וחשיבות.

ב. מצה - אמונה

ולעומתו, ה'מצה' הק' מסמלת את הקדושה, כי אין בה תפיחה, וזה מורה על ענוה והכנעה.

המצה מלמדת אותנו אמונה בהש"ת. וכשיש לאדם אמונה ברור ה

במציאות הש"ת, וברור לו שאין עוד מלבדו ית' - אזי ממילא הוא נכנע ומתבטל לפניו ית'.

דהיינו: המצה יש לה כח להכניס באדם אמונה. כי היא מזכירה לנו את ניסי יציאת מצרים, שאז הראה הש"ת לעיני הכל, שאין עוד מלבדו.

וכמו כן בפנימיות: הש"ת נתן במצות אכילת מצה אור מיוחד, שכחו להכניס ביהודי אמונה והכרה בהש"ת.

וממילא הוא יצא מהגאווה, ויחיה בביטול וענוה ודבקות.

ולכן המצה נקראת נהמא דמהימנותא, דהיינו לחם האמונה - כי היא לחם שיש בו כח להאיר לנפש האדם את האמת האלקית, ולהבהיר לו את הידיעה שרק הבורא ית' הוא כל הכח בבריאה.

ג. כוונת אכילת מצה בכלליות

כך, שהמצה הקדושה סגולתה להחדיר בנו אמונה אמיתית, ולהציל אותנו מטעות הגאווה והישות, שנרמזת ב'חמץ'.

ולכן המצה נקראת 'לחם עוני'. כי על ידה האדם מכיר את האמת הנפלאה, שהוא עני, דהיינו שאין לו לאדם עצמו שום דבר, והוא אינו יכול לעשות כלום, ובכל תנועה ותנועה הוא צריך לקבל כח מהש"ת.

ואדם שחי את זה, מרגיש כיגמול עלי אמו', וחי בשלוה ובמתיקות עצומה, כי ברור לו שהכל מהש"ת, שעושה את הכל ולטובה.

זהו האור של המצה - שעל ידו הנברא מבין

נכון את מה שקורה, ולא טועה לחשוב שיש מציאות וחשיבות לו ולכל עניני העולם.

כך שבזמן אכילת המצה, כל יהודי מקבל את אור האמונה.

ובפרט אם הוא זוכה לכוון את זה, דהיינו - שתוך כדי אכילתו, יתבונן באמונה ביחוד הש"ת, **ויחדיר אותה במחשבתו והרגשתו** ויתענג עליה.

כי הנה האדם נברא כדי לפעול בעולם, וניתן לו כח לזה. והכח שניתן לו הוא הוא הרגשת ה'יש' שיש באדם.

אלא, שהעבודה היא להבין שזה לא ה'יש' שלו, אלא 'יש' וכח של הש"ת, שמתגלה בו.

דהיינו, שהאדם ירגיש שכל כחו ומציאותו, ניתנו לו רק כדי לגלות את הש"ת. ולא שהוא מציאות

וכח מצד עצמו, אלא הוא רק שליח.

והכל זה כחו ואורו של השי' ת, שמתגלה באדם. כך שהאדם הוא כלי לגלות את אור אלקותו ית' בעולם. ולכך הוא צריך להשתוקק בכל כחו, להתקרב אליו ית' ולהדבק בו, להכיר באמיתות מציאותו הקרובה והיחידה, ולגלותו בכל העולם.

וזה נקרא 'יש דקדושה'. שהאדם מרגיש שיש לו כח ו'יש', אבל הוא לא טועה לחשוב שזה שלו עצמו, וכאילו הוא דבר עצמי. אלא הוא מרגיש שזה הכל אור וכח של הש"ת, שמתגלה על ידי האדם, שהוא הכלי לגילוי הזה.

ואחרי שאנו מבינים שהגאווה והישות הם טעות, והנברא לעצמו אינו כלום, ושורפים את הטעויות האלו - אנו נכנסים חזק לאמונה.

ואנו אוכלים מצה, במשך שבעה ימים - **כדי לקנות ולהשריש בנו, את הידיעה וההכרה במציאות הש"ת ויחודו, לחיות את האמת שאין עוד מלבדו כלל.**

ובכל השבוע הזה אנו לא אוכלים חמץ, ומתעלמים לגמרי ממציאות הנברא, ומתבוננים רק באמת העמוקה של מציאות הבורא.

ואז, אחרי שבוע של אכילת מצה, כאשר האמונה כבר ברורה ומושרשת - אז אפשר לחזור ולאכול חמץ. דהיינו, להכנס לעסוק גם במציאות הנברא.

אבל כעת, אחרי שכבר קנינו את האמת, אנו נכנסים לזה באופן הנכון - בהבנה שהנברא הוא שליח של הבורא, והוא פועל רק מכחו.

וכל הכח והאור והמציאות של הנברא, הם האור של הבורא שמתגלה באופן הזה, והנברא הוא כלי להוציא לפועל ולגלות בעולם את אור הבורא.

ואז, אדרבא, מעלתו גדולה, שמגלה את הבורא אפילו בתוך העולם הגשמי.

והוא מצליח להראות שאף שבחיצוניות נראה שיש לעולם מציאות - אין זה נכון, אלא האמת היא שרק הבורא הוא המציאות האמיתית, והוא מחיה ומהווה הכל, והנבראים הם כלים ושליחים שלו לגלות את אורו.

ולכן, בכל השנה, אוכלים חמץ, ויש מציאות לנברא, וזה מותר - כי אחרי שבוע של פסח, זה כבר נעשה באופן נכון, והנברא מגלה את אור הבורא ית'.

ו. ביעור חמץ - שריפת הישות

והנה, בערב פסח, אנו בודקים ומבערים ושורפים את החמץ.

וצריך לזכור את פנימיות הענין, שהיא - לשרוף ולבטל את החמץ שבלב, את הגאווה, ואת הרגשת עצמנו כדבר עצמי. כל אחד לפי מדרגתו.

כי כדי לקבל בפסח מדרגה עמוקה ובהירה יותר באמונה, צריך להכין כלי נקי וטהור, ולנקות את הלב מגאווה.

אבל אם האדם, מצידו, לא מתאמץ לנקות את הגאווה והישות - איך יוכל לקבל את אור המצה, ולהבין את גילוי אמיתות מציאות הש"ת. והרי השי' ית' אומר 'אין אני והוא יכולים לדור בדירה אחד'.

זו העבודה הפנימית, בכל נקיון ונקיון, שהאדם מנקה בגשמיות את החמץ - לחשוב על האמת, על אמיתות מציאות האין סוף, ועל כך שהאדם אינו כלום, ושאין לו שום כח עצמי, אלא הכל מאתו ית', ואנו בידינו כגמול עלי אמו.

ויתפלל וישתוקק, מתי אזכה לצאת מהגאווה, ולהכנס להכרה עמוקה ויחיה יותר בהש"ת.

מתי אזכה לאמונה מוחלטת, שהיא הדבר המענג ביותר שיש, חיי גן עדן, חיי נשמות, חיים אמיתיים. **וכמו כן**, בעת שריפת חמץ, כשעומד ושורף את חמץ הגשמי, אזי, תוך כדי כך, יתבונן לשרוף גם את החמץ הרוחני שבלב.

לשרוף את כל הרגשת הישות והגאווה, ואת כל המחשבות כאילו אני פועל ועושה. ויתפלל לזכות להיות אדם חדש, כלי נקי, לאור העצום של הלילה הקדוש.

והדבר תלוי מאוד בכוונת האדם. כי ככל שהוא חושב על זה, ומשנן לעצמו את האמת הזו, **ומתפלל על זה**, ומתבונן בזה, ומשתוקק לזה - כך יזכה יותר.

וכל חלקי הלילה הקדוש הזה מלאים בכח ואור לזכות לביטול אמת, והשתוקקות ברשפי אש אל הש"ת מתוך אמונה טהורה.

ועתה נביא בקצרה את הכוונה וההרגשה הפנימית שבכל המצוות ומנהגי ליל הסדר. והרוצה להרוות את נפשו בביאור מורחב, יעיין בקונטרס או בספר 'בית דרך' - פסח, אשר שם הובאו הדברים בהרחבה.

קדש - כוס ראשון

התבוננות בגדלות השי"ת, ושהוא ית' עושה הכל, ומחיה ומהווה הכל. ומתוך הבנה ברורה זו, יכנס לבטוח בו בכל מעשיו. **ויכנס להשתוקקות עצומה באש קודש** להתכלל בו, ולעבדו, ביגיעה והתלהבות ושמחה.

ורחץ

יכוון לעשות תשובה, **ולרחוץ את מוחו** במימי האמונה, לטהרו מכל גילולי מצרים, שהם כל מיני מחשבות כאילו ח"ו יש כח בטבע ולבני אדם.

כרפס

יכוון לקבל כח לעמוד במצבי קטנות, כשהיצר רוצה להפילו לחוסר חשק לעבודה, ולעצבות ותאוות, שהם 'עבודת פרח'.

והאופן לעמוד בזה הוא - שיקבל על עצמו 'קבלת עול', **להתאמץ למעשה לעשות רצון השי"ת גם כשאין חשק**, ויעבוד עם **התלהבות חיצונית**, שמעוררת את הפנימית.

יחץ

המצה השנייה מרמזת על כח פעולת הנברא, ואנו שוברים אותה, כדי שלא יפול לגאווה - ויכוון ששובר את ישותו, **והוא לעצמו אינו כלום**. ויחזיר את החלק הקטן, ויחבר אותו עם המצה העליונה, המרמזת על מציאות השי"ת, ויכוון שכל כחי הוא רק עם השי"ת, ואני שליח שלו.

מגיד

יכוון בסיפור ההגדה שהיא שבחו של השי"ת - **לנשק בזה את השי"ת, ולהראותו את אהבתנו**, כשם שהוא הראה לנו את אהבתו.

ויאמרה בקול רם כדי לעורר המוחין להכיר באמת האלקית, כפי שהיא מתגלית בסיפור ההגדה.

כוס שני

מתוך כל הפרטים שהשי"ת עשה, יתבונן בגדלות השי"ת, ויבין שהוא ית' עושה הכל, ומחיה ומהווה הכל.

ומתוך הבנה ברורה זו, יכנס לבטוח בו בכל מעשיו. **ויכנס להשתוקקות עצומה באש קודש להתכלל בו, ולעבדו**, ביגיעה והתלהבות ושמחה.

רחצה

יכוון לעשות תשובה, **ולרחוץ את לבו** במימי האמונה, לטהרו מכל גילולי מצרים, שהם כל מיני תאוות רעות וגאווה. וינקה את לבו לאהוב רק את השי"ת, ולראות רק את האור האלקי שבכל דבר.

מוציא - מצה

יכוון לקבל אור גדול ע"י המצה הק', להכיר במציאות השי"ת ויחודו, שרק הוא המציאות האמיתית. וכמו שהראה לנו ביציאת מצרים, איך שהוא הכל, והכל כלום לפניו - כך זה גם היום, 'אין עוד מלבדו'.

וירגיש איך שאני תלוי כולי בהשי"ת, **ואני בטל וטפל לפניו ית'**, ואין לי שום מציאות עצמית, וכל עצמי 'נמס' ובטל בתוך אורו הגדול, שהוא המציאות האמיתית היחידה.

מרור

יכוון שאותיות ח"ס מחרוסת, הם גימטריא של השמות הק' אהי"ה הוי"ה אהי"ה. שם הוי"ה מורה שהכל זה רק השי"ת, ולעומת זאת, שם אהי"ה מורה שהוא ית' נמצא ויהיה עימנו תמיד, לסייענו ולהצליחנו. ובזה מתמתקים כל המרירות, ששורשם בגאווה, כי האדם מבין שהכל ממנו ית'.

כשלועס בשיניו את המרור, הדק היטב, **ירגיש את מרירותו**, ויבין שפנימיות המרירות, היא רוע החטא והגאווה. **ועל ידי שמרגיש את המרירות ימאס בלבו מאוד ברע ובתאוות**. ויחליט להמלט מהם.

כורך

כורכים את המצה שמלמדת שהכל זה רק אור השי"ת, עם המרור שהוא הקשיים המעשיים שיש בעולם. והמרור ממוחק ומטובל בחרוסת, שהיא הגילוי שהכל מאתו יתברך ולטובה.

ומתוך זה משיגים, ביתר חוזק, את הידיעה השורשית - שהכל אלקות, והוא הכל, והכל כלום לפניו, וכל מה שקורה בעולם, זה אופנים וצורות שהוא ית' מתגלה.

וירגיש 'אני תלוי כולי בהשי"ת, **ואני בטל וטפל לפניו ית'**, ואין לי שום מציאות עצמית, וכל עצמי 'נמס' ובטל בתוך אורו הגדול, שהוא המציאות האמיתית היחידה -

וכל מה שקורה, גם הקשיים, הם גילוי אורו.

שלחן עורך

לזכות לראות אלקות גם בתוך האכילה, בתוך עולם העשיה, ולהרגיש שטעמו של האוכל, הוא מהאור האלקי שמחיה אותו.

צפון - אפיקומן

השתוקקות ודבקות בשכינה הק', להרגיש את השי"ת אתנו, בכל עת ובכל מצב. כי אין עוד מלבדו, והוא הכל, ובכל מצב, גם בקטנות הכי גדולה, הוא עמנו.

וירגיש תענוג בעצם אלקות, התענוג להרגיש שהשי"ת אתי, בכל מדרגה ומצב. וגם בקטנות כשאין הרגשות ומוחין, מ"מ יש דבקות בעצם מציאותו.

מים אחרונים

יכוון לעשות תשובה על מעשיו הרעים, ולרחוץ את כלי העשיה במימי האמונה, לטהרם מכל גילולי מצרים שהם מעשים רעים, וטבעים רעים. ויקבל על עצמו לעשות מעשיו רק כרצון הבורא ית'.

ברך - כוס שלישי

התבוננות בחסדי השי"ת וגודל השפעתו, ומתוך זה יבין שאין עוד מלבדו, והוא ית' עושה הכל, ומחיה ומהווה הכל.

ומתוך הבנה ברורה זו, יכנס לבטוח בו בכל מעשיו. **ויכנס להשתוקקות עצומה באש קודש להתכלל בו, ולעבדו**, ביגיעה והתלהבות ושמחה.

הלל - כוס רביעי

התבוננות בכל מה שהשי"ת נתן לנו, ומתוך זה נכיר את גדלותו, ושהוא ית' עושה הכל, ומחיה ומהווה הכל.

ומתוך הבנה ברורה זו, יכנס לבטוח בו בכל מעשיו. **ויכנס להשתוקקות עצומה באש קודש להתכלל בו, ולעבדו**, ביגיעה והתלהבות ושמחה.

נרצה

יכוון ליחד את כולו להתחבר עם השי"ת. ויכוון שמוחו הוא מרכבה להשראה העליונה והאור שבו הוא אור השי"ת. ולבו מלא אהבה וביטול להשי"ת. וכל מעשיו ודיבוריו, הם כחו יתברך המתגלה דרכו.

עשרות מוקדים של 'מאירי הזוהר' הוקמו ברחבי הארץ

בשורה משמחת! לאחר עמל ויגיעה, הוקמו בס"ד עשרות מוקדים להפצת חוברות הזוהר הקדוש ע"פ סדר הלימוד של 'אתכנשו', בנקודות שונות ברחבי הארץ. זאת ניתן כמענה ומתן שירות הולם לכל המצטרפים החדשים לחבורה, ולכל אלו שמחמת איזו סיבה לא הגיע אליהם הדיור החדושי, מעתה ואילך יוכלו לקבל את חוברת הלימוד בנקודות אלו, בהכוונת נציגי משרדי 'אתכנשו'.

עשרות מחברי 'אתכנשו' ראו זכות כבירים זו לעצמם, ועל יד דלת ביתם הוצבה ארונית נאה, ובה סט חוברות של זוה"ק במהדורת 'גירסא'.

קריאה של חיבה מופנית בזה לכלל חברי 'אתכנשו', עדיין חסרים מוקדים בערים ושכונות שונות, וכל אשר נדבו לבו, ישמח על הזכיה הרבתית לשמש כזרוע אריכתא להפצת לימוד תורתו של רשב"י.

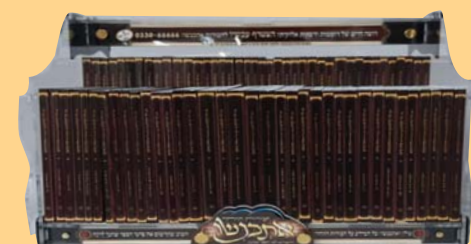
להקמת מוקד על יד ביתך, נא צור קשר בהקדם עם משרדנו: 0330-666666 שלוחה 0

רשימה נכבדת של בתי מדרש ברחבי ארה"ק הוארו באור הזוהר

עם פרסום היוזמה המבורכת מבית 'אתכנשו' לפני חדשים מספר על הקמת מוקדי חוברות הזוה"ק בבתי מדרש בארה"ק, כאשר בד בבד מקבל ביהמ"ד כתשוורה, סט ספרי זוהר הקדוש מתוק מדבש, נאה ומכורך - נרשמו עשרות בתי מדרש לשמש כמגדלור להפצת לימוד הזוה"ק, עם הצבת הקופסה היחידית והמפוארת עם סט חוברות 'מתוק מדבש' הנשלמות ברוב פאר והדר בימים אלו.

חוברות אלו אף הן מיועדות אך ורק למצטרפים חדשים ולכל מי שלא הגיע אליו משלוח הדיור החדושי.

בימים אלו החלה הקמת המוקדים בפועל. גבאי ביהמ"ד החפצים בזכיה הרבתית, יפנו בהקדם למשרדנו.

מאז הצטרפותי ל'אתכנשו' אני עורך את שולחן השבת בהתעלות נשגבה, אך מרגיש כי הסובבים אותי 'אינם איתי', ואינם מבינים את שגב התחושותי...

משפיע על כל בני הבית

משה קליינמן - ירושלים

זה ברור שהלימוד בספר הזוה"ק מרומם את האדם באופן נעלה ביותר. ואם אמנם בני הבית אינם שותפים לעצם הלימוד, אך בודאי שותפים הם להתעלות של האב הלומד. וברור הדבר שעצם הענין שהאב נתעלה בדרגה, זה משפיע על כל בני הבית ג"כ התעלות מסוימת. כך שלמרות שיש אולי תחושה שהם לא 'מבינים' את שגב התחושות, אך הם בטח 'מרגישים'...

"מסמימים פרנסה ברווח באמצע החיים"?

דוד כהן - נתיבות:

האמת, שהלימוד בספר הזוהר פתח בפניי אוצר בלום של ידיעות, שלא ידעתי מעולם. ואני מדבר מ'סודות התורה' כלל וכלל, שהם למעלה מהשגות איש פשוט כמוני, ולא אליהם אני חותר בשלב זה, אלא הכוונה פשוט לידיעות בסיסיות בגודל מעלת יקרות המצוות, התפילה, הקטורת, המזוזה, וכו' וכו'.

ומה שאני עושה, זה שאני מציין לעצמי ע"ג פנקס מיוחד את כל הידיעות המרעישות הללו, ובשולחן השבת אני משתף את בני משפחתי בידיעות הללו שהתוודעתי אליהם בלומדי את הזוה"ק.

זהו בעיני מהלך עצום, הגורם בהחלט גם לבני המשפחה להתעלות לחיים של רוממות ודבקות אלקית!...

"גם לנשמה שלי מגיע תועלת"

אהרן ליכטנשטיין - בני ברק:

אני משמש כמלמד דרדקי, ואציג זאת מנקודת מבטי.

בתחום החינוך יש מושג לאחוז את החבל משני צדדים, מצד אחד לרדת לרמה של התלמידים, אך מצד שני, להעלות אותם לרמה שלך, ולא להישאר ברמה הנמוכה שלהם.

כך גם בשולחן השבת, אמנם תפקידו של אבא

השאלה שתופיע בגיליון הבא:

'איזו תובנה גרמה לי להצטרף ללומדי הזוה"ק בקביעות?

לשליחת תשובות לויכוי הרבים -

קו אתכנשו שלוחה 0

או כתובת מייל: A033066666@GMAIL.COM

אתכנשו חברים רבי שמעון!

לקבלת חיי רוממות ודבקות אלקית לפרטים ולהצטרפות

קו אתכנשו: 03.30.66666

ההדלקה של כלל ישראל

פרטים יבואו...

גליון

582

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת צו תשל"ה

זאת תורת העֶלָּה הוא העֶלָּה (ו,ב)

הרבי חי"ך והחל לתאר: "בזמן בית המקדש, כשהיו הכהנים מקריבים את הקרבנות, היתה שמחה גדולה בשמים, שמחה שאי אפשר לתארה במילים... המלאכים היו מביטים בעבודת הקרבנות, המתינו בתשוקה וציפיה רבה לרגע בו יקריבו את הקרבנות, התרגשו ממש וחיכו שיגיעו כבר הקרבנות האהובים של בני ישראל שמעוררים כה הרבה שמחה בשמים ומאפשרים להשפיע רוב שפע וברכה בעולם...". הרבי תיאר את עבודת הקרבנות בחיור רחב ובשמחה עצומה, נוטל את הילד המקשיב אל תוך היכל בית המקדש, שמח על ניחוח הקרבן המוקרב באותה שעה... ואז, חיכו של הרבי נמוג לפתע... פניו התכסו בדוק של עצב, עיניו המאירות חשכו קמעא, דמעות רותחות החלו להתגלגל במורד לחייו... ובקול שקט הוסיף ואמר: "אבל אתה יודע, בית המקדש נחרב, אין לנו כבר את האפשרות להקריב קרבנות. איבדנו את היכולת להקריב את קרבן התמיד מדי בוקר...". הרבי נאנח, וחזר ואמר תוך שהוא פורץ בבכי: "אוי, בית המקדש נחרב, ואין לנו כבר קרבנות...".

"אבל אז", - שב הרבי ואמר, "השם נתן לנו את התפילות ובראשן פרשת הקרבנות. ובכל בוקר עומדים המלאכים, ממתנים ומצפים שילד יהודי יתחיל להתפלל, יגש לומר את פרשת הקרבנות. המלאכים נרגשים, שמחים על כל מילה שהילד היהודי מוציא מפיו, הם רצים לחטוף כל מילה מפיו, כי כל מילה משמחת אותם בשמים, כל מילה שלך מרגשת אותם מחדש, בכל מילה שאנו אומרים - המלאכים מרגישים כאילו הקרבנו את הקרבנות!". ושוב הנמיך הרבי את קולו, והוסיף: "נו, תתאר לעצמך מה גודל האכזבה בשמים, כאשר המלאכים שהמתינו וציפו, חיכו וייחלו, מצטערים לגלות שהיהודי לא אמר את סדר הקרבנות... הן הם כל כך ציפו לשמוע את פרשת הקרבנות, כל כך ייחלו להאזין לפסוקים הללו, כמה גדול צערם, כמה נוקב כאבם...".

הרבי סיים, וצבט בחביבות על לחיו של הילד. ומעיד הרב יעקובזון: "מאז ועד היום, עברו שנים רבות, אך דברי הרבי נותרו חרוטים וחקוקים בלבי, עד שאינני מסוגל לחשוב לדלג על אמירת הקרבנות... הרבי צייר את אמירתן בשפה כה ציורית ואהובה, הבנתי כמה אני משמח בשמים והרגשתי מה אני יכול לפעול באמירת הקרבנות, ואיני מסוגל לוותר!".

* * *

אנו קוראים בשבועות אלה את ספר 'ויקרא'. ספר זה מבאר ומפרט את עבודת הקרבנות שהוקרבו במשכן ולאחר מכן בבית המקדש. מאז שחרב ביהמ"ק, כבר קרוב לאלפיים שנה שהקרבנות אינם קרבים, ולכאורה אין לנו היאך להתכפר. אמנם הושע הנביא התנבא ואמר (הושע יד, ג) 'ונשלמה פרים שפתינו' ומבארים חז"ל שבזה הוא גילה לנו שגם כיום יש אפשרות להתכפר. וזאת כשיהודי אומר את פסוקי התורה המפרטים את עבודת הקרבנות, שאז נחשב לו כאילו עומד הוא במקדש ומקריב קרבנות אלו ומתכפר בהם. ומוסיף ומגלה לנו רשב"י (זוה"ק וירא) ש'כל המזכיר בפיו ענין הקרבנות והקרבנות, ברית כרותה היא שאלו המלאכים המזכירים עוונותיו להרע, אינם יכולים לעשות לו רע, אלא רק טוב!'.
* * *

את המעשה הבא, מספר המחנך הנודע הרב **יחיאל יעקובזון** שליט"א בהרצאותיו, עדות אישית מפיו כגיבור המעשה: שעת בוקר מוקדמת, בשכונת בית וגן בירושלים המתעוררת לאיטה מתרדמת הלילה. קרני שמש ראשונות החלו להפציע, בשעה שמשכימי קום החלו באים בשעריו של בית הכנסת 'אמשינוב' שבשכונה ומצטרפים למניינים השונים. ביניהם, כמנצח על מלאכה, סובב והולך הרה"ק רבי **מאיר'ל מאמשינוב** זי"ע, מוודא כי המניינים יוצאים לדרך כראוי...

הרב יעקובזון מספר, כי באחד הימים, כשהיה ילד צעיר, קרא לו הרבי וביקש לשמעו מברך את ברכות השחר ולענות אמן אחריהן. הילד נענה ברצון, וכשסיים את ברכות השחר, רצה להתחיל להתפלל. בדרך כלל השתדל להספיק לומר קרבנות מדי בוקר לפני התפילה, אך לא תמיד - הכל לפי השעה... אלא שאז קרא לו הרבי לחדר צדדי, "בוא, אגלה לך סוד מהשמיים...".

הילד נרגש, הן לא בכל יום קורא הרבי לילד ומבקש לשוחח עמו, לספר לו סוד שמימי...

"צדיק", אמר לו הרבי, "הבה ואספר לך את המתרחש ממש מעלינו, כשילד נכנס לבית הכנסת ומתחיל להתפלל...".

היה זה בחול המועד סוכות, שנת תרצ"א. אל ביתו של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בראדין נקבצו מספר מועט של אנשים שבאו לקבל פני רבם ברגל. אחד מהם היה הרב ברויער, שבמאמץ לא קל הצליח להגיע לראדין באחד מלילות חול המועד והמתין בציפייה דרוכה לשעת בוקר, מתי יזכה לראות את פני הכהן הגדול מאחיו, רבן של כל בני הגולה, נכנס לתפילת שחרית בבית המדרש הקטן שבסלון ביתו, ואולי אף יזכה להתברך מפיו אחרי התפילה...

כחמישה עשר איש התכנסו בבית המדרש המאולתר שבסלון הבית, ובשעה היעודה החלו בתפילה על הסדר, כשה'חפץ חיים' עדיין לא בא בקהלם. רק כשעמדו בעיצומה של אמירת הקרבנות החל רחש בקהל, ולפתע נפתחה הדלת, ובפתח עמד גדול הדור ורבן של ישראל, ה'חפץ חיים' זצ"ל...

דמותו המופלאה נראתה בחלל הדלת, עטוף בטלית ומעוטר בתפילין כמנהג בני חו"ל בחולו של מועד, ומראהו כמלאך אלוקים. בכניסתו לבית הכנסת, להפתעת הכל לא עשה את דרכו למקומו בכותל המזרח, אלא פנה לכיוון מרכז החדר, אל הבימה עליה יקראו את קריאת התורה... עתה, היו הנוכחים מופתעים. מדוע לא פונה ה'חפץ חיים' למקומו? מדוע הוא מתעכב והולך לעבר מרכז החדר?

תמיהתם גברה בלי גבול, כשה'חפץ חיים' לא הסתפק בכך, אלא היסה את הקהל כרוצה לומר דבר מה. עתה היו כולם במתח רב - איזו דרשה מבקש רבן של ישראל לומר דווקא עכשיו?

"מורי ורבותי!", פתח ה'חפץ חיים' ואמר כאילו הוא מדבר בפני קהל רב, "היות שנכנסתי עכשיו, אני מבקש שלא תחשדו אותי שדילגתי על אמירת הקרבנות. כבר השכמתי בשעת בוקר מוקדמת ואמרתי את פרשת הקרבנות, ולפיכך אצטרף לתפילתכם רק בעוד מספר דקות!".

ה'חפץ חיים' סיים את דבריו, ופנה למקומו בכותל המזרח. וכל העם שמעו וייראו...

הסיפור הנ"ל, המובא בספר 'שיח אליעזר', מתאר עדות אישית ממפגש מרגש עם רבן של ישראל. לנו, נותרים הדברים מאירים באור בזהב: ה'חפץ חיים', גדול הדור הבלתי מעורער, קשיש מופלג בן תשעים ואחת, מחבר הספרים 'משנה ברורה', 'חפץ חיים', 'שמירת הלשון' ועוד - ספרים שהתקבלו בכל תפוצות ישראל והכתירו אותו כפוסק ההלכה הגדול בדור האחרון - ועדיין הוא נזקק 'לתרץ את עצמו', למנוע מאחרים - גם אם זה קהל מצומצם שרובם בני משפחתו - מלחשוד בו שאיננו אומר קרבנות!

* * *

היה זה בשנת תשמ"ו. מודעות ענק קידמו את פני העוברים ושבים ברחובות ירושלים, מודעות גדולות בכל הצורות

והגוונים. כל העובר לצידן לא יכול היה להתעלם מהמודעות הענקיות, רבים עמדו וקראו אותן מופתעים, מנסים להבין מה עומד מאחוריהן...

'כל הרוצה לזכות ב- 50,000 שקלים' נכתב באותיות קידוש לבנה, 'נא ישלח מקורות ומראי מקומות להיתר הלכתי המוותר על אמירת סדר הקרבנות מדי יום. את המקורות נא לשלוח לת"ד 5152 ירושלים'.

כל המביטים במודעות, הרימו גבה בתמיהה. מיהו המדביק האלמוני, ומה מטרתו במודעות אלה. איזה גביר מפורסם מצא לעצמו דרך לחלק את ממונו באופן כה מקורי? חובבי חידות ואוהבי זכיות, החלו לנסות את מזלם בפיצוח החידה...

מי שעמד מאחורי המודעות, כאן המקום לגלות, הוא הרה"ח רבי נפתלי גרינבוים שליט"א מירושלים שסיפר לנו את הסוד מאחורי הפרסום. הרב גרינבוים חפץ להחדיר בתודעת הציבור עד כמה חשוב לומר את סדר הקרבנות בלי לוותר או לדלג מסדר התפילה, ומצא לעצמו דרך נאה לעשות זאת... מדי יום הזדרז להגיע לתיבת הדואר, עוקב אחרי התגובות...

בין המכתבים, היה גם מכתב מקורי במיוחד. בראשו כתוב כך: "בזכות המודעות שפרסמתם, כבר זמן רב שאני מקפיד על אמירת הקרבנות מדי יום, מקדים לבוא לפני הזמן, משתדל במסירות שלא לוותר על אמירת הקרבנות כל יום! אם תשאל למה - הבה ואספר לך..."

וכאן, מתאר הכותב השתלשלות עניינים מרתקת במיוחד: "אני מצוי במצוקה כלכלית", כתב הלה, "וחשבתי כי הנה נמצאה הדרך להרויח 50,000 שקל ללא מאמץ... מכיוון שאינני גאון גדול, החלטתי לפנות למישהו שהוא דווקא כן גאון גדול ומפורסם, ופניתי אל הגאון רבי **יוסף שלום אלישיב** צוק"ל".

"נכנסתי אליו", ממשיך הכותב ומתאר, "וסיפרתי לרב כי אני מצוי במצוקה כלכלית, על כתפיי רובצים חובות עתק, ומצאתי הזדמנות נאה לפתור חלק מבעיותי הכלכליות".

"הן הרב גאון גדול", אמרתי לרב אלישיב, "אולי יעשה עמי חסד ויגלה לי כמה מקורות נאים לדלג על אמירת הקרבנות. יש לי את הדרך להרוויח מהמידע הזה... 50,000 שקלים".

"הרב אלישיב הביט בי מופתע", הוא ממשיך וכותב במכתבו, "הרהר קלות והשיב מיד: 'האמן לי, אין מקור לכך, זה חלק בלתי נפרד מסדר התפילה, בוודאי שאין מקום לדלג עליו...'. 'אדרבה', הוסיף הרב אלישיב בחיוך, 'אם תמצא מקור כזה, נא הואל לעדכן אותי. לפעמים אני זקוק לאותם רגעים, והיתר לדלג על אמירת הקרבנות יכול להועיל'..."

הרב גרינבוים קרא את המכתב, ולא האמין למראה עיניו. הנה כי כן, גם גדול הדור הסכים על ידו, כי הקרבנות הם חלק מהתפילה, ועד כמה יש להקפיד לאומרם מדי יום! מתברר, כי אמירת הקרבנות היא לא רק מעלה רוחנית יתירה, אלא חובה הלכתית שאין בה פשרות. הבה נתחזק באמירת הקרבנות מדי יום, נתחיל את התפילה כמה דקות מוקדם יותר כדי לזכות באמירת סדר הקרבנות בכוונה וכראוי!

* * *

אל כ"ק האדמו"ר מבונין שליט"א נכנס בחור צעיר, והחל משיח את אשר על לבו. לאחר שיחה קצרה, שאלו הרבי: "האם אתה אומר את פרשת הקרבנות מדי בוקר?". "כן", השיב הנער, "אלא שלא תמיד אני מספיק לאומרם לפני התפילה, לא פעם אני מתפלל תחילה ורק אחר כך, בשעת פנאי, אני משלים את אמירת הקרבנות...". חייך הרבי ושאל, כביכול שלא מן הענין: "מה מספר הטלפון בביתך?". מופתע מעצם השאלה, השיב הבחור בפשטות: "682541" ניגש הרבי למכשיר הטלפון וחייג. "המספר אליו הגעתם איננו מחובר" - אומר לו הרבי, "האם אתה בטוח שזה המספר הנכון?". "כן, אני בטוח", השיב הבחור, "682541". חזר הרבי וחייג, אך שוב קיבל צליל צורמני מעבר לשפופרת. "אינני מבין", אמר הרבי בחיור, "הן אני מחייג את המספר שאמרת, מדוע אינני מגיע ליעד?". שוב חייג הרבי, תוך הוא אומר את הספרות בקול בזז אחר זז: "145286" ושוב נשמע צליל צורמני, והרבי הביט בתמיהה בבחור העומד מולו. אך הנער הבין עתה את התקלה, ואמר בפשטות: "סליחה", השיב הנער, "אך הרבי חייג את המספר הפוך, מהסוף להתחלה. ככה זה לא עובד...".

השיב לו הרבי בחיור: "אה, דברי טעם אתה אומר, זה לא עובד הפוך, יש לחייג את המספרים בסדרם הנכון כדי להגיע ליעד המבוקש... נו... ואת התפילה כן אפשר להתפלל מהסוף להתחלה? גם התפילה - כדי שהיא תפעל את פעולתה כראוי - יש להתפלל בסדר הנכון, קרבנות ואחר כך התפילה...".

סיפור זה הביא המשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, המכיר את הסיפור ממקור ראשון. המסר ממנו בוקע ועולה: לתפילה יש מבנה, חז"ל קבעו לה צורה. חשוב לומר קרבנות, חשוב להקפיד לאומרם בסדר הנכון. תחילה אומרים קרבנות וממשיכים בסדר התפילה, כדי שיתקבלו כל תפילותינו ברחמים וברצון! [מתוך 'פניני פרשת השבוע']

הוא העלה על מוקדה (ו, ב)

כל המתגאה אינו נידון אלא באש, שנאמר 'היא העולה' מי שמתגאה סופו יהיה 'על מוקדה' שנידון באש (ילקו"ש)

הגאווה מסוכנת, שורפת היא את הנשמה מבפנים, יש ליזהר ולברוח ממנה כמפני אש.

* * *

שח הרב הגאון ר' שמעון רוזובסקי זצ"ל, אב"ד דאיישישוק: "בשנת תרפ"ה, כשהחליט רבינו ה'חפץ חיים' לעלות לארץ ישראל, בא לעירנו איישישוק, אשר למד בה שמונים שנה קודם לכן, והיתה חביבה עליו כל ימיו, כדי להיפרד מכל תושבי המקום. בהגיע הידיעה על דבר בואו של הצדיק, יצאתי עם כל אנשי העיר מחוץ לתחום, כדי לקבל את פניו של גדול וצדיק הדור בכבוד ובהדר כיאות. כאשר הבחין בי הח"ח, ביקש ממני לעלות ולהיכנס לתוך העגלה שלו. כשנכנסתי כבקשתו מצאתיו יושב ובוכה בדמעות. שאלתי "רבי! מדוע הוא בוכה?", והשיב לי: "על הכבוד הרב שאתם חולקים לי, שאינני ראוי לזה!". והביא את דברי הירושלמי האומר, שאם חולקים כבוד לאחד עבור שתי מסכתות שהוא יודע, ולמעשה האמת שהוא יודע רק מסכת אחת, עליו להודיע ולגלות את האמת שהוא יודע רק מסכת אחת. כמובן שניסיתי להרגיעו ולשדלו בדברים אך ללא הועיל, דעתו לא נתקררה כשהוא טוען שאין הכבוד הזה ראוי לו. כשראיתי בכך אמרתי לו: "הנה מבקשים אנו בברכת החודש 'ותיתן לנו חיים של עושר וכבוד' ולכאורה יפלא עד מאוד, הלא מן הכבוד אנו צריכים לברוח כמטחוי קשת, ואיך א"כ מבקשים אנו חיים של כבוד? אך העניין הוא, שאנו מוסיפים תיכף ומיד 'חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', כלומר, מה שאנו מבקשים חיים של כבוד, הוא כדי שתתרבה בנו אהבת תורה ויראת שמים, וכמובא בחז"ל בירושלמי שמתוך הכבוד שמחלקים לתלמידי חכמים, נוספת אהבת תורה ויראת שמים בעולם", ובכן המשכתי לומר אל הח"ח: "על רבינו מעתה לשמוח ולא לבכות, שכן מתוך הכבוד שאנו מחלקים לו, תתווסף אהבת תורה ויראת שמים!". כששמע הח"ח כך נחה דעתו והפסיק לבכות ונראה על פניו הטהורות קרן אור של שמחה.

[מתוך 'מאיר עיני ישראל']

* * *

סיפר הגאון רבי יצחק ידידה פרנקל זצ"ל, שבבחרותו כשלמד בורשא, נפוצה השמועה כי מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א מתעתד לבא לעיר, והתמלא רצון עז לזכות לראותו מקרוב ולהקביל פניו. ביום בואו, יצאה כל ורשא היהודית על רבבות תושביה לחלוק את הכבוד הראוי לגדול הדור, הדוחק היה עצום והצפיפות נוראה, אבל ייחלתי בכל ליבי והתפללתי לה' שעל אף כל זאת, אזכה להתקרב ולזכות לראות מקרוב את פני קדשו של הכהן הגדול.

והנה שמע ה' תפילתי, ובכל הדוחק העצום, פתאום מצאתי עצמי ממש קרוב מאד לצדיק ה'חפץ חיים'. ניצלתי את השעה הגדולה, וצעקתי: 'רבי בבקשה תברכני!'. בחסדי ה', צעקתי הגיעה לאוזנו של ה'חפץ חיים', הוא נתן בי את עיניו הקדושות ואמר: 'ולמה שאתה לא תברכני?'. לרגע נאלמתי

* * *

אחד מחשובי הרבנים פנה פעם לגאון רבי **אברהם גניחובסקי** זצ"ל ואמר לו את המשפט הבא: "מקובלני מגדולי ישראל שכבר לפני שלושים שנים שרתה עליכם רוח הקודש!".

הלה לא הספיק לסיים את המשפט ורבי אברהם, תוך כדי דיבור, שלף את נעלו מעל רגלו ואמר: "הנעל הזו שווה יותר ממני!" והוסיף: "מכיוון שנגעתי בנעליים מוכרח אני ליטול את ידי", ויצא ליטול ידיו ושוב לא חזר למקומו הראשון, כדי שלא ימשיך לדבר אתו בעניין... **[מתוך 'פניני עין חמד']**

* * *

סיפר הגאון רבי **דוד פיינשטיין** זצ"ל על אביו מרן הגאון רבי **משה פיינשטיין** בעל ה'**אגרות משה**' זצ"ל: "אבא, בעת ששהה ברוסיה, כיהן ברבנות לאחר נישואיו בעיירת ליובאן. בני הקהילה ידועים היו באהבת התורה ובהוקרת תלמידי חכמים. מנהג קבוע היה בערים - מידי יום ביומו בשעות הבוקר המוקדמות, היה מופיע 'שמש' בית הכנסת בבית הרב, ומלווהו ביראת כבוד לתפילה.

ביום ראשון קם אבא בזריזות כמנהגו, נטל את ידיו, בירך 'ברכת התורה' והחל להגות בתורה. אט אט הפציע השחר ואור הבוקר החל לזרוח. לפתע נשמעו נקישות על דלת ביתו... 'שמש' בית הכנסת, יהודי בגיל שיבה, ניצב בפתח הדלת. לשאלת אבא מה רצונו? השיב ביראת הכבוד, כי תפקידו ללוות את הרב זה שנים רבות לביהכ"ל לתפילה. אבא עמד נדהם ונבוך. הוא לא היה רגיל לדברים שכאלה, 'שמש' יבוא לקחתו? לכבוד שכזה לא ציפה כלל, קשה היה לו לשאת זאת. כה עניו וקטן היה בעיני עצמו, עד שלא יכול היה להבין לשם מה מכבדים אותו כל כך. אך כאשר כבר הגיע ה'שמש', קם מיד ממושבו ובליט ברירה נלווה אליו.

בדרך הרהר לעצמו והתלבט, שאינו יכול להסכים שיהודי מבוגר יבוא מידי בוקר ללוות אדם צעיר כמותו. אך מצד שני - הרי אסור לו לבטל מנהג זה, שכן בכך מבטאים בני העיירה את אהבתם לתורה, ואסור להמעיט את כבוד התורה בעיניהם. לכן גמלה החלטה בלבו, שמהיום והלאה יקום הוא וימתין ליד ביתו של ה'שמש'... במקום שיבוא הוא אליו, יקדים הוא וייתייב ליד פתחו של ה'שמש' ויצעדו יחדיו לביהכ"ל. משפתח ה'שמש' את דלת ביתו, לא האמין למראה עיניו, אבא בכבודו ובעצמו עומד וממתין לו בשער הבית. ה'שמש' שאל את אבא בתדהמה האם קרה משהו? הרגיעו אבא וטפח בחיבה על שכמו וביקש לצאת לדרך. וכך מידי יום ביומו השכים ומיהר תחילה אל בית ה'שמש', כשהוא חושש בלבו שמא יקדימו השמש ויבוא לביתו... כל בוקר צעדו יחדיו אבא וה'שמש'. לכולם נדמה היה כי ה'שמש' מלווה את הרב, אך לאמיתו של דבר ליווה הרב את ה'שמש'... **[מתוך 'נועם שיח' - המודיע]**

דומיה מגודל המעמד והשעה, אבל מיד השבתי: 'הרבי הוא כהן, ואני ישראל!'. בת שחוק נראתה על פניו של הכהן הגדול, זכיתי לברכתו".

* * *

מרן **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל סיפר ששמע שאחד שאל את מרן **ה'חזן איש'** זצ"ל, אם הוא יודע שהוא גדול הדור? והשיב החזן "א שכן, וחזר הלה ושאלו: "אם כן איך שייכת אצן מרן מידת הענווה?". והשיב לו החזן "א: "אם לאחרים היו כוחות כמו שלי, היו יכולים להיות יותר גדולים..."

אמר מרן הגראי"ל על הסיפור הזה, שהוא לא היה מסוגל להאמין שההוא העז פניו לשאול כן את החזן "א, אז שלח את בנו לרב הנ"ל לשאלו האם המעשה היה נכון, ואישר שאכן כן.

* * *

סיפר הגאון ר' **יגאל רוזן** שליט"א ראש ישיבת 'אור ישראל': שנה אחת ביום הראשון של 'זמן אלול', עמדו אב ובנו בפתח הישיבה ובקשו לדבר איתי. כששאלתי לחפצם, אמר לי האב, שהוא רוצה להכניס את בנו לישיבה. כשניסיתי להסביר לו, שעכשיו לא מקבלים בחורים חדשים וזה נעשה כבר בזמן קיץ במבחני הקבלה, הציג האב את עצמו כרופא השיניים של מרן **הגרש"ז אויערבך** זצוק"ל, והוסיף: "רבי שלמה זלמן ביקש לומר, שזו בקשה שלו להכניס את הבן לישיבה". התברר כי הבן למד במוסד תיכוני, ונפשו חשקה ללמוד תורה בישיבה קדושה, והאב שלא התלהב מהרעיון ניסה להניאו, אך ללא הצלחה, ופנה, כבכל דבר, למרן הגרש"ז אויערבך שאמר לו מיד לעשות כבקשת בנו, ואף המליץ להכניסו לישיבת 'אור ישראל' לפי כישרונותיו ורמתו. אמנם הגרש"ז ידע שעכשיו להכניס בחור לישיבה זה דבר קשה וייתקל בקשיים, אבל הבין שאם הצעד לא ייעשה עכשיו - הרי שיתכן מאד שהבחור יחזור בו ועולם התורה יפסיד בן עליה.

האב לא הרפה, ומיד אמר לי: "הגרש"ז ביקש להוסיף, שאם הרב לא מאמין שהוא שלח וביקש אישית, אז הנה הוא מוסר את הטלפון החסוי שלו, ומבקש שהרב יתקשר אליו". והוסיף, "שכמו כן, רבי שלמה זלמן ביקש לציון, שאם אינך מכיר ואינך יודע מי הוא, שאזכיר לך שהוא בא לנחם בשבעה כשישבת על אביך ז'ל...!".

הוסיף הגר"י רוזן ואמר: "הייתי מופתע! כל העולם היהודי ידע והכיר בגדלותו העצומה של עמוד ההוראה ר' שלמה זלמן, והנה יש לו צד פשוט שיתכן ואני לא זוכר ומכיר מי הוא?!... בימי השבעה על הגרש"ז סיפרתי לבניו את המעשה, וכולם יצאו מגדרם מהתפעלות מענוותנותו היתירה של מרן הגרש"ז זצוק"ל".

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב בנימין גולד']

גליון

581

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פסוזה תשפ"ה

היא העזה לדרוך בפתח ביתו של 'נאצי'. ולא נאצי רגיל, כי אם המפקד הנאצי האזורי...

בראותו אותה הוא אמר רק מילה אחת: "יהודיה!". רגליה של הנערה הצעירה נתקפו ברעד בלתי נשלט, והיא נשענה על הקיר, כדי לא ליפול.

- "הצלה את מבקשת..."

הוא צחק כאילו שמע זה עתה את אחת הבדיחות היותר מבדחות בחייו בעודו מהרהר בליבו: "יהודיה טיפשה. את כל הדרך עשתה - בשביל לתת לילסיים את העבודה בקלות".

מוחה של הנערה התרוקן כליל. מעולם לא היה מלאך המוות קרוב כל כך ומאיים כל כך. יכולה היתה לשמוע את קול נשיפותיו ולהבחין בהבל היוצא מפיו.

פתאום הפסיק הנאצי לצחוק ופניו הרצינו. "איך נכנסת לכאן?", שאל.

בלי מילים הצביעה לפניו על השביל הראשי המוליך הביתה.

- "הכלבים לא נבחו אפילו?"

- "הכלבים???" רק כעת הבחינה בעשרות כלבי 'רוטוילר' ו'אמסטף' גרמניים המשוטטים בחצר. אילו היתה מבחינה בהם קודם לכן - לא היתה מעיזה להיכנס.

הנאצי צמצם מבטו ושתק. ההתרחשות העל טבעית הדגימה אותו. הכלבים שלו מאולפים מספיק כדי לקרוע לגזרים כל זר המנסה להתקרב פנימה. 'היתכן כי לנערה שלפניי כוחות כישוף ושליטה שלא מן העולם הזה?!' - הרהר בליבו.

רעיון מבריק עלה בדעתו לפתע. "הישארי כאן למשך הלילה הקרוב, ובבוקר תצאי שוב דרך השביל הראשי. אם שוב לא יפגעו בך הכלבים לרעה, אגן עליך במשך כל זמן המלחמה!".

הלילה היה ארוך וכרה של הנערה הוספג בדמעות שליש. מראות בלהה הצטיירו מול עיניה - הנה היא הולכת בשביל הסלול והכלבים מתנפלים וקורעים את בשרה לחתיכות

**וְאָלוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת
אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הָרִי אֲנִי וּבָלִינוּ וּבָלִי
בָּלִינוּ מִשְׁעָבָדִים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם
(הגדה של פסוזה)**

השר של האומה המצרית בשמיים נקרא 'רהב', שם המסמל יותר מכל את ההגדרה של המצרים: 'שחצנות וגאווה'. וכמו כן, מלך מצרים ששמו 'פרעה' - לא לחינם נקרא בשם זה, כי שמו מורכב מהאותיות פה-רע, על היותו מדבר דיבורים המבטאים את ההתעלמות מהנוכחות של הקב"ה ומההשפעה האלוקית על מציאות החיים, והוא עומד ואומר למשה רבנו: "מי ה' אשר אשמע בקולו" - "מי הוא שיגיד לי מה לעשות?" וכן "לא ידעתי את ה'". - עפרא לפומיה!

יתירה מזאת, פרעה מדבר את דברי השחצנות הללו על אף שמשה רבנו מתייצב לפניו באורח נס באופן שאינו מוסבר בשום דרך טבעית! שהרי עשרות חיות טרף מאולפות הגנו על פרעה - כמבואר ב'ילקוט מעם לועז' - ומשה ואהרן עוברים דרכם מבלי שיגעו בהם לרעה. נס כזה היה מצליח לגרום להתפעלות אפילו לנאצי הגדול ביותר, אך פרעה שהגדרתו שחץ וזוהי מהותו - אינו מתפעל מכך כלל.

בשחצנותו זו השתנה פרעה מרשעים גדולים אחרים, כפי שניזכר לראות במעשה דלהלן שסיפר הרה"ג רבי **מנחם שטיין** שליט"א.

הרבנית סרנא, אשתו של רבי **חיים סרנא** זצ"ל, ראש ישיבת חברון בגאולה, היתה ניצולת שואה. נס הצלתה ממלתעות החיה הנאצית היה מופלא. היא סיפרה שתוך כדי המלחמה, במהלך אחד הניסיונות למלט את נפשה מהנאצים הארורים, ימ"ש, בעודה בורחת ומחפשת קורת גג על מנת להסתתר בה - רואה היא מרחוק וילה בודדת, נשימותיה היו כבדות כשנקשה על הדלת: "אנשים טובים הצילו אותי!" בכתה ודפקה, מקווה לפגוש ב'בני אדם' בתוך המהומה החייתית שסביבה. לבסוף נפתחה הדלת. האיש שלפניה היה לבוש בגדי בית קלים ולא מדים, אך שפמו המזדקר והמבט הכחול והקר שנעץ בה, לא השאירו מקום לאשליה.

חתיכות. הנה הם מלקקים את הדם. שלום לך עולם. שלום לכן תכניות העתיד...

השחר עלה ומצא אותה טרוטת עיניים. מטוהרת. מוכנה לכל אשר ישית עליה מלכו של עולם - ועם זאת כמהה לחיות. אנשים רבים עצרו את נשימתם כשעמדה בפתח, מוכנה לצאת למצעד המוות הפרטי שלה. הם הציצו מן החלונות ומן החדרים, נכונים למחזה המתוכנן של קריעתה לגזרים.

היא החלה לצעוד - ושום כלב לא זע ממקומו. באצילות התקדמה במהלך השביל, שומרת על קצב הליכה רגיל, לא מהיר מידי ולא איטי מידי. קדימה, קדימה. בלי לחשוב. רק כשהגיעה לשער התירה למעין הדמעות לנבוע מעיניה.

המפקד הנאצי עמד נדהם, וכפי שהבטיח דאג לה לשמירה עד סיום המלחמה...

* * *

לבעלי החיים אין בחירה משל עצמם, אלא הם יד ארוכה של האלוקים. חז"ל מבארים את הפסוק: 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים איתו' (משלי טו, טז), שהכוונה היא שאפילו בעלי החיים, היתושים והמעופפים למיניהם אינם פוגעים לרעה באדם כאשר הוא רצוי לפני הבורא.

בחורים אמריקניים שנסעו להרים בקיץ, פנו ובקשו מרבי **משה פיינשטיין** צ"ל להצטרף אליהם, כדי שישפיע עליהם מרוחו, והוא הסכים להצטרף. באותו מקום נופש רחשו אלפי יתושים ומעופפים שונים ואף בחור לא העז לצאת מחדרו ללא שמרן על פרצופו משחה לבנה ע"מ לדחות אותם. לפתע הבחינו הבחורים בתופעה מיוחדת - רבי משה ישב בחוץ וכתב תשובות בהלכה, שום משחה לא היתה מרוחה על פניו, ובאורח פלא אף יתוש לא התקרב אליו!

אחד מהם הרהיב עוז ושאל: "ילמדנו רבנו, כיצד זה שאנו מתגרדים ללא הרף, למרות המשחה ואילו הרב יושב ואף יתוש אינו עוקץ אותו?"

נענה רבי משה ואמר ברכות: "הבא לי ילקוט שמעוני על ספר משלי", עלעל בו וציטט על הפסוק: 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים איתו' (משלי טו, טז) 'גם אויביו...' לרבות מזיקי ביתו, כגון פרעושים, זבובים ויתושים (פרק טז רמז תתקנ"ד). לאחר מכן הוסיף בענווה ובפשטות: "נראה שהיתושים משלימים איתי כיון שהבורא רוצה בי".

* * *

על דרך יסוד זה - שלבעלי חיים אין בחירה משל עצמם - מבאר ה'אור החיים' הקדוש את עצתו של ראובן במכירת יוסף: ויכוח התנהל בין ראובן ובין אחיו, האם יוסף חייב בדיו או לא, ואם ראוי לפסוק עליו דין רודף מחמת שהביא דיבת האחים רעה לפני אביהם. עמד, אפוא, ראובן והציע: "וידינו

אל תהי בו" (בראשית לז, כז) - אנחנו בעלי בחירה. ויתכן שיש לנו בתת מודע כוונות נסתרות ואנו נוגעים בדבר, נשליך אותו אם כן לבור מלא בנחשים ונתבונן במתרחש עמו. ומאחר שנחשים אינם בעלי בחירה, אם יכישו אותו - אות הוא שהוא בר קטלא, ואם לא - הוא נקי. ואמנם כשהשליכו את יוסף לבור והנחשים לא נגעו בו, הבינו כי מדובר באדם טהור. כיוצא בכך ביאר '**האלישיך**' הקדוש לגבי דניאל. השרים קנאו בו, אולם המלך אהבו. כדי להכריע בענין החליט המלך לזרוק אותו לגוב האריות, מבלי שידם תהיה בו, ואכן האריות לא פגעו בדניאל בגוב האריות.

נמצא, אפוא, שאפילו גויים גמורים מכירים בכך, שכאשר חיות רעות אינן פוגעות באדם - אות הדבר שהוא רצוי לפני המקום ברוך הוא. כולם - לבד מפרעה הרשע. כששומע פרעה את בקשת משה: "שלח את עמי ויעבדוני במדבר" (שמות טז, טז) הוא אינו מתפעל מכוחו הנורא של משה, ובפיו הרע הוא אף עומד ומצהיר: "לי יאורי ואני עשיתיני" (יחזקאל כט, ג).

שחץ ורהב אלו הם עיקר קליפת מצרים - אך הם אינם קיימים רק במצרים! תחושה זו של אנוכיות ואגוצנטריות, המניחה את האדם במרכז, ומשעבדת לרצונו את כל העולם, היא כוח הרסני המכלה עד היום כל חלקה טובה. תפיסת עולם זו מופיעה כסיסמא וכאידיאולוגיה של מפלגות השמאל: 'האדם במרכז', 'זכות הפרט' וכו', וכוללת סגידה לעולם הנוחיות, הנהנתנות והחומרנות.

תחושות אלו מפריעות לקבלת עול מלכות שמים ומסמאות את עיני האדם מכל גילוי אלוקי! וכך הוא אינו מוכן להודות בכך שיש נברא - יש בורא, שהוא נוצר - יש יוצר, שהוא מונשם - יש מנשים... הוא יודע שידיעות אלו יחייבו אותו - שהרי אם יש בורא, יש גם מטרה לעולם, ואם ישנה מטרה מחובתו להוציא אי אלו אביזרים מתוך הבית, להסכים לטיפול בארונותיו האישיים ולפעמים גם לשינוי סדרי החיים המתוכננים - לכן אינו מוכן אפילו לבוא לסמינר ולקבל הוכחות לענין. הוא גאה מכדי שיאות להיכנע לכך. 'עבדא בהפקרא נחא ליה', הוא עבד ליצרים שלו ומבקש להמשיך גם הלאה לחיות בהפקרות, ולפיכך הוא הולך בדרכי פרעה, ה'מזהה' מראש את ה'סכנה' ומתכחש למציאות ה', ובראותו את הניסים והנפלאות המתגלים למול עיניו, הוא נותר אדיש ואומר: "לא ידעתי את ה'", "מי ה' אשר אשמע בקולו".

[מתוך הגדה של פסח - 'דורש טוב']

שְׁהִיּוּ יִשְׂרָאֵל מְצֻנָּים שָׁם (הגדה)

'מצוינים', כלומר: בולטים בשוני, נבדלים. כולם ראו שהם עם אחר, שאינם ככל המצרים. הלבוש שלהם היה לבוש יהודי.

* * *

הרה"ג רבי **גואל אלקריף** שליט"א מביא סיפור מופלא על כוחה של התגברות אחת מול סחף, על שמירת הלבוש היהודי, סיפור שמגיע אלינו מוונצואלה הרחוקה. בוונצואלה אין, כמעט, בחורי ישיבה, ונדיר לראות שם יהודי במראה חרדי. בחור ישיבה אחד שהתגורר שם, היה מקפיד ללכת עם כובע וחליפה ברחוב. הוא לא שינה לבושו וקידש בכך שם שמים. יום אחד כשהלך ברחוב, פגש אותו סטודנט יהודי ושאל אותו לפשר מראהו החרגי. הבחור הסביר לו שהוא לומד בישיבה, וזהו הלבוש של יהודים בני תורה. הסטודנט לא הכיר את המושג 'ישיבה', ואפילו לא ידע מהי התורה. במשך שעה וחצי דברו השניים. בחור הישיבה הסביר, שהלבוש יוצא הדופן הוא לבוש מכובד, כמו שמתאים לבן של מלך, והרי כל יהודי הוא בן של מלך מלכי המלכים. "נשיא ארצות הברית", הוא סיבר את אזנו של הסטודנט, "לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, נכון? אתה רואה אותו מופיע תמיד עם מלבוש מכובד. גם אני, כבן ישיבה, הולך עם בגדים מכובדים - עם חולצה לבנה, חליפה וכובע".

"איפה נמצאת הישיבה?", שאל אותו סטודנט.

- "בליקווד שבארה"ב".

לא עבר זמן רב, עד שהסטודנט החליט לנסוע לליקווד, לבדוק מקרוב את הישיבה המסקרנת הזאת. אזרח של וונצואלה שבדרום אמריקה, זקוק לויזה כדי להיכנס לארצות הברית. לאותו סטודנט היתה ויזה, והוא הגיע למעבר הגבול, אבל לא שם לב שפג תוקפה של הויזה שלו. השוטרים בצד האמריקני של הגבול התייחסו אליו בחומרה, כאילו רצה להיכנס לארצות הברית במרמה. הגיע שוטר כושי עם ניידת, הורה לו להיכנס, והתחיל לנסוע. עמדו לגרש אותו בחזרה לאמריקה הדרומית. בדרך פנה אליו השוטר, ושאל: "למה באת לארצות הברית?" אמר לו: "באתי ללמוד בישיבה".

- "באת לישיבה??".

משהו לא ברור קרה פתאום. השוטר עצר את הניידת לרגע, ואחר כך התחיל לנסוע לכיוון ההפוך.

"היי, לאן אתה לוקח אותי?", הסטודנט נבהל. אולם פניו של השוטר הכושי שידרו אהדה, ולמרבה ההפתעה הוא אומר: "אני לוקח אותך לעו"ד מסויים. תשלם לו אלף דולר, והוא יוכל לארגן לך ויזה באופן מיידי, במקום".

עלה אותו סטודנט לעורך הדין, שילם לו, וקיבל ויזה. השוטר בינתיים חיכה לו למטה בניידת.

"בוא חביבי", אמר השוטר, "אני עכשיו מונית ספיישל בשבילך, אני אסיע אותך בניידת עד תחנת הרכבת. אביא אותך לרכבת שתיקח אותך לליקווד".

הסטודנט היה מלא הכרת הטוב, אבל גם מבולבל מאד: "אני מודה לך מאד על כל העזרה, אבל אפשר לשאול משהו? מה קרה שהחלטת, פתאום, לא לגרש אותי, ועוד לעזור לי כל כך הרבה?".

"תשמע סיפור, אבל סיפור חזק", אומר השוטר. הוא סיפר על תיק ש'תפרו' לאשתו. העלילו עליה עלילה וחייבו אותה לשלם אלפיים דולר. מאחר שלא היה באפשרותם לשלם את הסכום הזה הכניסו אותה לכלא. זמן מה אחר כך, הלך אותו שוטר ברחוב, וראה חסיד סאטמאר יוצא מחנות עם תיק. פתאום הגיח בסערה בריון, ומול עיניו של השוטר, התנפל על החסיד וחטף ממנו את התיק. החסיד התחיל לצעוק, ולרדוף אחרי השודד, אבל השודד היה הרבה יותר מהיר ממנו. לא היה לו סיכוי מולו. השוטר, לעומת זאת, היה בכושר טוב. הוא רדף אחרי השודד, תפס אותו, השכיב אותו על המדרכה והזמין ניידת. הוא החזיר את התיק לחסיד.

החסיד היה נרגש. הוא הודה לשוטר במילים חמות, וסיפר לו שבתיק היה סכום כסף גדול מאד.

"אין צורך להודות", אמר השוטר, "רק עשיתי את עבודתי".

"הצלת אותי", אמר החסיד, "ואני רוצה להכיר לך טובה. לא רק בדיבורים".

מכיון שכך סיפר לו השוטר: "אשתי בכלל אלפיים דולר שחסרים לי". מיד הוציא החסיד את מלא הסכום, ונתן לו.

שאל השוטר: "איך אחזיר לך טובה על שהצלת את אשתי?"

- "אתה לא צריך להחזיר טובה, שהרי כבר עשית לי טובה גדולה. עם זאת, אני מבקש ממך שאם תראה פעם יהודי בצרה - תעזור לו".

- "ואיך אדע למי צריך לעזור?".

- אם תראה יהודי שרוצה ללכת לישיבה, תעזור לו".

סיים השוטר, ואמר לסטודנט: "כבר עשר שנים אני מחפש יהודי שיגיד לי שהוא מחפש ישיבה, ואתה הראשון שאמרת לי. אני כבר עשר שנים רוצה להחזיר טובה למי שעזר לי, ובגלל זה אני ממש שמח לעזור לך להגיע לישיבה!".

הסטודנט לא האמין למשמע אזניו. הרצון שלו להגיע לישיבה ולעמוד על טיבה, התחזק פי כמה וכמה. הוא נסע לליקווד 'לבדוק את העניין', ונשאר שם. היום הוא אברך בירושלים, יש לו ב"ה אשה וילדים, משפחה חרדית לתפארת. וממה התחיל הכל? מהלבוש של בן הישיבה, שהלך עם כובע וחליפה בוונצואלה.

"שהיו מצויינים שם..." [מתוך הגדה של פסח 'דורש טוב']

* * *

העם היהודי במצרים לא שינה את מראהו החיצוני ומלבושיו, הוא לא התמזג בעם המצרי אלא היה מיוחד ומצוין לעצמו, ומכוח זה נשמרו ולא נטמאו בטומאת מצרים וזכו להיגאל.

* * *

ר' משה וולפסון הי"ו, בן למשפחת וולפסון הנודעת בנדיבותה לעולם התורה, יצא עם קבוצת משקיעים מארה"ב לסינגפור, מדינה קטנה במזרח הרחוק, במטרה לבדוק ולממש עסקת ענק.

עוד לפני יציאתם, הוכנו חברי המשלחת ע"י איש תיאום מיוחד, על מנת שלא להיתפס בסינגפור כפורעי חוק. וכל זאת מדוע? משום שפושע בסינגפור הוא לא רק מי ששודד או רוצח, אלא גם מי שמשליך נייר ברחוב. העונש על השלכת נייר ברחוב בפעם הראשונה הינו קנס על סך 1000 דולר סינגפורי [כאלפיים ושמונה מאות ש"ח]! ואם חלילה יעז שוב לחזור על מעשיו, יוטל עליו לעבוד כמנקה רחובות במשך שלושה חודשים ללא תמורה.

מיום הנחיתה במדינה, השתתפו חברי הקבוצה, שבראשה עמד ר' משה וולפסון, באין ספור פגישות ודיונים שהתקיימו מרתונית מהבוקר ועד הלילה. בכל יום שחלף הלכה העסקה ונרקמה לפרטי פרטיה.

לקראת היום האחרון, נותר רק לסגור קצוות, ולהיערך לפגישת הסיכום עם המיליונר הגדול ביותר של סינגפור. מדובר היה בפגישה מכרעת, שהיתה עלולה, חלילה, להפיל את העסקה באחת. לפני קיומה, הכינו את חברי המשלחת האמריקנית אודות כללי הטקס המחויבים. בסינגפור, כמו ברוב מדינות המזרח הרחוק, טבועה תרבות עמוקה של טקסים שונים עליהם אסור לדלג, גם כאשר העמית שמולך הוא אמריקני חופשי.

בקומת הכניסה, סמוך לשורת המעליות, פגשו חברי המשלחת את אחד המתאמים המקומיים. הוא ניגש לר' משה וולפסון וביקש ממנו באדיבות - אך בטון שאינו משתמע לשני פנים - להסיר את הכיפה,

"פריט הלבוש הזה", הבהיר המתווך, "עלול להתפרש בצורה לא נכונה; אני לא מבקש ממך לזרוק את הכיפה, רק תשמור עליה בכיס".

"אני נשאר עם הכיפה", קבע ר' משה, "ובעזרת ה' יהיה בסדר".

המתווך נלחץ: "רחמים! רחמים! ההתעקשות שלך עלולה להוריד לטמיון את כל העסקה", ניסה להתחנן על כבודו [ובעיקר על הפסד כספו], "אבקש מכבודו להסיר את הכיפה מראשו, אנחנו מדברים על עסקה גדולה ביותר, למה לתת לדברים קטנים לקלקל אותה?!". ואילו ר' משה מבהיר שוב בקול צלול ובאופן חד משמעי: "את הכיפה איני מסיר!".

פני האנשים שנדחסו למעלית היו חמוצות, אך זו כבר היתה מציאות שלא ניתנת לשינוי.

הקומה בה עצרה המעלית, כולה פאר והדר. כל איש עסקים שנכנס למתחם המיועד, זכה לקבלת פנים חמה מדייל שניצב בפתח וידע לנקוב בשמו. משם הפנו אותם לאולם הפגישות המפואר, בו היתה אמורה להתקיים הפגישה המכרעת. כמאה איש התקבצו סביב שולחן ארוך. הושיבו אותם בסדר מתוכנן, שיצר ביניהם סוג של קבוצות דיון.

בראש השולחן, ניצב כיסא מלכותי השווה עשרות אלפי דולרים, שהוכן עבור המיליונר 'המהולל', שתיכף יכנס לאולם. הם ציפו בדריכות לכניסתו של האיש, לצורך סגירת עסקת הענק.

בינתיים הפגישה החלה, הצוותים דנו בפרטים הסופיים, ולפתע הושלך הס באולם. כולם התרוממו באחת ביראת כבוד, המיליונר הסינגפורי נכנס פנימה בכל הודו והדרו. הוא התיישב וסימן בידו להמשיך בשיחות.

חלפו כמה דקות, ולפתע המיליונר מרים את ידו ושקט השתרר באולם. הוא פונה לר' משה וולפסון, ולהפתעתו המרובה מבקש ממנו: "תיקח שתיה ותעשה ברכה!".

ר' משה וולפסון היה אחוז תדהמה מהבקשה המפתיעה. הוא מזג לעצמו מים, ובירך בכוונה ובקול: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו". המיליונר לא נותר חייב וענה בקול: "אמן!" במקום לבלוע את המים כמעט בלע מידענו את הלשון... מה מתרחש כאן? תמה בליבו.

אך המיליונר המשיך להפתיע באומרו: "תגיד לי, היית הבוקר בבית הכנסת?". ר' משה השיב בחיוב, והמיליונר המשיך: "שמת לב כי ישנה עובדה מוזרה, רב בית הכנסת ממוצא אשכנזי, אולם המתפללים משתמשים דווקא בסידור בנוסח ספרדי, ויש עוד כמה אי התאמות בקהילה...".

הפעם המים כבר כמעט נשפכו מידיה של מידענו. המיליונר הבחין בפליאה-רבתי שעל פני כל הנוכחים, וסיפר: "התייתמתי בתור ילד קטן, ויהודי עשיר נדיב לב החליט לאמץ אותי. מעולם לא התגיירתי, אך מכיון שגדלתי אצל יהודי, לעיתים הייתי מתלווה אליו לבית הכנסת. מאז ומתמיד אני שומר על חיבתי המיוחדת ליהודים!".

מכאן ואילך, הפגישה התקדמה לטובה, כשבמהלכה המיליונר מכבד את ר' משה ומאיר לו פנים באופן נדיר, עד שנסגרה העסקה הגדולה, לשביעות רצון כל הצדדים.

סיים ר' משה ואמר: "ורק לחשוב על כך שהמתווך חשש שהעשיר יראה אותי עם כיפה... עלינו, כיהודים שומרי תורה ומצוות, מוטל לשמור על יהדותנו מכל משמר - ובל נחשוש שנפסיד מכך. הנה, אני רק הרווחתי...".

[מתוך 'אחת שאלתי']

לתגובות והערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

כניסת שבת: 18:30

צאת שבת: 19:44

ר"ת: 20:23

כניסת החג: 19:44

צאת החג: 19:44

לקבלת העלון במייל –

שגיא הרצוג ל'
sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 694 11.4.2025 – יג' ניסן תשפ"ה

זה השנה לה' צדיקים וביא בו

פְּרִשֶׁת צו – זֶה פָּסוּחַ

וַיֵּשֶׁם אֶת הַיָּם לַחֲרֵבָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם (שמות יד, כא)

יש מדרש פליאה: "הים ראה וינוס", מה ראה? ראה בריתא דרבי ישמעאל". מה כוונת המדרש? עוד יש לדקדק בלשון הפסוק: מדוע נאמר: "הים ראה וינוס" – בלשון עבר, ואלו "הירדן יסוב לאחור" – בלשון עתיד? אמר הרב חיד"א: בריתא דרבי ישמעאל, הנאמרת בכל בוקר בתפילת שחרית, היא הבריתא של י"ג מידות: "רבי ישמעאל אומר: בשלוש עשרה מידות התורה נדרשת", וכידוע המידה הראשונה היא "קל וחומר".

מה עניינה של בריתא זו לכאן? ארבעים שנה אחרי קריעת ים סוף חצו ישראל את הירדן. גם חציית הירדן הייתה בחודש ניסן: בשבעה באדר נפטר משה רבנו, שלושים יום נמשכו הבכי והאבל על משה – "ויבכו בני ישראל את משה שלושים יום, ויתמו ימי בכי אבל משה", עד ז' בניסן. שלושה ימים נמשכו ההכנות עד להגיעם אל שפת הירדן, בעשרה בניסן. הירדן היה מלא על גדותיו, ובמקום שמימיו יזרמו קדימה הם זרמו למעלה, בגובה של שניים עשר מיל באוויר.

ואז נעשה לבני ישראל נס כמו הנס של קריעת ים סוף: "ויעמדו המים היורדים מלמעלה כמו נד אחד... ויעמדו הכוהנים נשאי הארון ברית ה' בחרבה בתוך הירדן הכן וכל ישראל עוברים בחרבה" (יהושע ג). וזה שאומר הכתוב: "הים ראה וינוס" – מדוע ים סוף נקרא בפני ישראל? מכוח הקל וחומר ש"הירדן יסוב לאחור" כעבור ארבעים שנה.

הרמ"א, רבי משה איסרליש זצ"ל, התגורר בעיר קראקא שבפולין, ושמעו יצא בכל העולם. אף מרן ה"בית יוסף", שהיה מושבו בעיר צפת, היה עמו בקשרי מכתבים, ומרוב הערכתו אליו שלח לו ספר תורה מהודר. מספר התורה הזה העתיקו לספרי תורה אחרים, ולכן הכתב של האשכנזים בספר תורה נקרא "כתב בית יוסף".

ליד העיר קראקא זרם נהר גדול, ומדי שנה בשנה, ביום אידם של הנוצרים, היו הללו חוטפים ילד יהודי, ומטביעים אותו בנהר. צעקתם של היהודים גדלה עד מאוד, אך השלטונות לא עשו דבר למנוע את הפשע הנורא. בכל שנה באותו יום היו היהודים מסתגרים בבתים מרוב פחד ואימה.

יום אחד באה אל הרמ"א משלחת של יהודים נכבדים. וכשדמועות זולגות מעיניהם אמרו: "רבנו, הגיעו מים עד נפש! עוד ימים ספורים יחול יום אידם של הגויים, וכמנהגם הנורא בכל שנה עומדים הם לחטוף אחד מילדינו הרכים ולהטביעו בנהר.

אנא, רבנו, ישית לנו עצה, מה עלינו לעשות כדי להינצל מן האסון הזה". מספרים שהרמ"א ישב בתענית שלושה ימים, וכתב על קלף שמות קודש. לאחר מכן הגיע אל הנהר ואמר: "משביע אני אותך, שר שלנהר, שמעתה ואילך, אם יושלך לתוך ילד יהודי, תפלוט אותו מיד ליבשה, ואת הרשע שביקש להטביע את הילד, תיקח במקומו".

הוסיף הרמ"א ואמר: "אני מזהיר אותך, שאם לא תעשה כדברי, תעקר ממקומך ולא תוסיף לזרום במקום זה". זמן מה לפני יום אידם חטפו הרשעים ילד יהודי, כהרגלם, וביום אידם השליכוהו למים כדי להטביעו. לתדהמתם הרבה, נפלט הילד הקטן בחזרה אל גדת הנהר, ואותו אדם שביקש להטביעו מעד, וטבע בנהר.

כך ארע במשך מספר שנים, הילד היהודי ניצל, והגוי טבע, עד שחדלו הגויים מן הפשע הנ"ל. לאחר שחלפו עשר שנים, שוב תפסו הרשעים ילד יהודי וזרקוהו לנהר, וטבע הילד במי הנהר. באו וסיפרו על כך לרמ"א, וכפי שהזהיר הרמ"א את השר של הנהר כך היה – למבוכתם הגדולה של כל גויי קראקא, סטה הנהר מנתיבו, ושוב לא זרם ליד העיר קראקא! (דורש ציון).

מדוע הצרף ה' להתנות עם הים על אבוד מצרים? ואיזה נס גדול היה באבודם? ומה כל זה קשור לקטרוג של המלאכים?

ויט משה את ידו על הים וישב הים לפניו בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער ה' את מצרים בתוך הים: (יד, כז)
מצינו במדרש (שמו"ר כא, ו) על הפסוק 'וישב הים לפניו בקר לאיתנו' לתנאו, שתנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם הים שיקרע. ומביא רבנו ה'זרע שמשון' זלה"ה מסקנה, שהתנאי שהתנה הקדוש ברוך הוא עם הים, היה על שתי ענינים, הן על הצלת ישראל, ועל אבדת המצריים.

ולפי זה מקשה רבנו ה'זרע שמשון: מדוע הצרף ה' להתנות עם הים על אבוד מצרים, הרי הוא דבר שבטבע, שהרי זה מובן שהיה צריך לעשות תנאי עם הים שיהפך ליבשה להצלת ישראל, כי זה הפך טבעו, אבל להטביע המצרים, זהו טבעו של הים להטביע כל מי שבא בתוכו, ולא היה צריך להתנות עמו על כך.

ומתרץ רבנו ה'זרע שמשון' זלה"ה: שהנה המלאכים קטרגו בשעת קריעת ים סוף, מה שונים אלו המצרים מאלו היהודים, ומחזמת קטרוגם סרב הים להטביע את המצרים בגלל הקטרוג של המלאכים, ולכן הצרף להתנות עם הים על כך, שיטביעם למרות הקטרוג.

עוד מתרץ רבנו ה'זרע שמשון' זלה"ה: שכאן היה נס גם באבוד מצרים, הפך טבע הים, שהרי הים הטביע את המצרים בו בשעה שבצד השני היו ישראל עדין בתוך הים ביבשה, וזה נס גדול, שמצד אחד הפך הים ליבשה בכדי להציל את ישראל, ובאותו זמן מנוש הטביע את המצרים, ועל נס כזה שהוא הפך טבע הים, היה נצרך להתנות עמו על כך. (זרע שמשון' פרשתינו אות זו)

צריך לחצות את הים'

ספר הגאון רבי יהושע הלוי קלינג רבה הראשי של העיר ניס (ניצה): יום אחד מתדפקת על פתח ביתי נערה צעירה, ומספרת לי כי היא בעלת תשובה שהיתה בניו-יורק ולא מכבר בקשה את ברכתו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א למציאת שדוך מתאים. הרבי השיב לה: חז"ל אומרים על שדוך, קשה לזוג בקריעת ים סוף, לעתים צריכים לחצות את הים בשביל שדוך, גם אם זה לא קל. סעי לצרפת ופני לרב קלינג הרב הראשי של ניס. על כן, אמרה לי, הודותי, כתתי רגלי והנה אני כאן.

גדהמתי עד מאד, ולא הבנתי מה פתאום שלחה הרבי מליובאוויטש אלי, אמרתי לה: אינני שדכן ומעולם לא עסקתי בשדוכים, אף לא פעם אחת. כשהבחנתי במבוכתה אמרתי לה: אל תביני אותי לא נכון, ראשית הנך אורחת רצויה בביתנו. שנית, עוד בעת שכהנתי כרבה הראשי של ליון נתקלתי בדברי פלא אצל הרבי מליובאוויטש, על כן מסתבר שאם הרבי שלח אותך אלי, כנראה יצא מזה משהו לבסוף, אף שלמען האמת אינני מבין כלל מה לי ולשדוך שלך, על כן מזמנת את להתארח בביתנו, ונראה אידך יפל דבר.

ממשיך הרב קלינג ומספר, כי כעבר יום התקשר אליו קרוב משפחה שאינו שומר תורה ומצות, ואומר לו כי בנו נעשה חוזר בתשובה, וכעת יש לו בעיה של מציאת שדוך עם אחת שיכולה להתאים לו, הן מצד המשפחה ממנה הוא מגיע, והן מצד שהוא מחפש אחר שומרת תורה ומצות המדקדקת על קלה כבחמורה. סים הגר"י קלינג את ספורו: כעת כבר הבנתי מדוע נשלחה אותה חוזרת בתשובה לביתי, מסתבר שהקשי של הזוג היה אכן בחצית הים, והשדוך קם והיה (מעשה ברבי עמ' ככג, מנחם משיב נפשי תשלו)

מספרים בשם הרה"ק בעל 'דברי יואל' מסאטמור זיע"א, שפרש בדרך הלצה את המאמר 'קשה זיווגו של אדם בקריעת ים סוף', ואמר, כי לכאורה יש להבין מהו הקשי האמור, שהרי עינינו הרואות שרובא דאינשי מוצאים את זיווגם, אמנם לא בנקל הוא, אך סוף סוף הוא מילתא דשכיחא, ואינו יקר המציאות כמו קריעת ים סוף שארעה פעם אחת בלבד. הוא מוטיב לה והוא מפרק לה, כי באמת למצא זיווג אינו קשה כל כך, אך כאשר רוצים שהיה השדוך כמו בקריעת ים סוף, שהיתה בו גם בזה הים, זיווג עם רכוש גדול, זה כבר אינו פשוט כלל וכלל. ועל אותה דרך פרש את המאמר 'קשין מוונותיו של אדם בקריעת ים סוף', כי אם רוצה אדם להתפרנס כדי צרכו, הרי זה בגדר האפשר, אך אם רצונו ב'בית הים', כפי שהיה בקריעת ים סוף, זה אכן דבר קשה ביותר. ('ספיר ויהלום')

וישם את הים לחרבה ויבקעו המים (שמות יד, בא)
כתוב במשנה באבות (ו, ב): "אמר רבי יהושע בן לוי, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף, שנאמר "גזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם", ואומר "והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת", אל תקרא חרות אלא חרות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה, שנאמר "וממתנה נחליאל ומנחליאל במוות".

חשבתי לרמוז בס"ד:

אדם שאכפת לו מהתורה, הוא אדם שממית עצמו על דברי תורה ככתוב: זאת התורה אדם כי ימות באהל (במדבר יט, יד)
וישם את הים לחרבה ר"ת אוהל, ים רמוז לתורה, כי התורה משולה למים (תענית ז, א): ככתוב: הוי כל צמא לכו למים". לכן אדם ששם לפניו את עלבונה של התורה, ועוסק בה במסירות, זוכה לחדש בה חידושי תורה, וזהו 'ויבקעו המים' שמתוך המים, התורה בוקעים רעיונות ופירושים חדשים. (עורך העלון)

וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיָּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם (יד, כב)

טוב, ממשיכים עוד כמה פסוקים... ושוב פעם, "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימין ומשמאלם" (יד, כט). למה התורה כפלה את הפסוקים? אומר הנועם אלימלך: אל תחשוב שהליכה בתוך הים היא לבדה נס... ממש לא! גם זה שאנחנו, בני האדם הרגילים, הולכים על יבשה מוצקה... זה נס! למה? כי בבריאת העולם כתוב: "ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן" (בראשית א, ט). כל העולם כולו היה מים! מה עשה הקב"ה כדי שאנחנו, בני האדם, נוכל ללכת על אדמה מוצקה ויבשה? הוא קיבץ וריכוז את כל המים שבעולם למקום אחד, ועל ידי זה נראתה היבשה... קריעת ים סוף בבריאת העולם... על כל העולם! ולא פחות ולא יותר... מאז ועד עולם!!!

הפסוק הראשון מתאר את קריעת ים סוף כפשוטו... הים נקרע לשניים, ובני ישראל נכנסו לתוך הים, אבל הלכו על היבשה. והם הרגישו וואו! איזה נס אדיר! ללכת בים על יבש! אבל אח"כ, אחרי שהים כבר חזר לאיתנו... בני ישראל הבינו שגם כשהם הולכים במדבר על אדמה יבשה ומוצקה... זה הכל נס!

הפסוק השני מתאר את ההליכה של בני ישראל אחרי קריעת ים סוף... הם הולכים במדבר, אבל מרגישים כאילו היו להם המים חומה מימין ומשמאלם! נו, אז היום כשאנחנו הולכים על המדרכה... נוסעים על הכביש... גרים בדירה... משחקים בגינה... זה הכל קריעת ים סוף!

בחור אחד התחתן, ואחרי 9 חודשים מול טוב... נולד בן! הוא ניגש לרב שלו ובפיו שאלה... הוא מלא ברגשות הודיה להש"ת, האם עליו לעשות סעודת מילה מצומצמת, או ברוב עם? בכל זאת הוא אברך, ויש הוצאות... שאל אותו הרב שלו: "אם הבן הזה היה נולד לך אחרי 20 שנות עקרות... טיפולים, קברי צדיקים, ברכות מרבנים... גם אז היית שואל אותי אם לעשות סעודה מצומצמת או ברוב עם?", "ודאי שלא", השיב האברך, "הייתי עושה ברוב עם... כל העם!", אז למה עכשיו לא לעשות ברוב עם?", מי צריך להודות לקב"ה יותר? זה שנולד לו בן אחרי 9 חודשים? או זה שנולד לו בן אחרי 20 שנה? אין פה בכלל שאלה... הקב"ה חסד לו 20 שנים של התמקמקות, של צער, של יגון ואנחה. "טוב להודות לה" ולזמר לשמך עליון... על מה? על מה לא? רק תתבונן... בריאות, עיניים, נשמה, תורה, אישה, ילדים, פרנסה. תודה לך ה' על הכל! זה הכל נס! זה הכל חסד! זה הכל מתנה!!! (אפריון שלמה: גיליון 373)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. עדן שירה בת גילה. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עוזיה בת שוליקה, שולה בת עוזיה.

לעילוי נשמות: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקליון לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

מתוק מדבש

יום שישי בשעה 17.30 שיעור 'בואי כלה'
על פרשת השבוע: (להאזנה 03-6171111)

שבת קודש 14.30-15.30 שיעור – מנחה.
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
דרשת שבת הגדול בשעה 16.00
בביהכ"נ 'צמח ישראל' (מנחה 15.30)
פראגמטיקה פסח ה'!

כניסת השבת – 18.32
יציאת השבת – 19.40
רבנו תם (גד דקות) 6-20.1
(אופק חדרה)

שנה 11 - גיליון 428
פרשת ויקרא
הכנה לליל הסדר תשפ"ה

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י

הרב ברוך בוקרה שליט"א

פסתי הכנסת 'פית יוסף' ו'אפהת אחים' בשעת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

לפירות!!! אל תעז את פטאות שלי...

רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם...

מדוע הרשע שואל את שאלתו? והלא הוא יושב בליל הסדר אוכל לשובע מטעמים, שותה יין וכל טוב... ולכאורה היה לו לשאול את שאלתו ביום כיפור כשהיה שרוי בתענית?

אומר הרב בידרמן שליט"א: הרשע שואל את שאלתו ביחס לעבודות הקשות אותן ראה בביתו כהכנה לפסח והוא שואל כי כאב לו לראות את אמו כשהיא מקטרת על 'קושי השעבוד' ועוד... ולכן דווקא כאן בליל הסדר הוא עומד ומקשה 'מה העבודה הזאת לכם?'

אחים יקרים! כאשר אנחנו מתלוננים על קושי ההכנות לחג, אנחנו עלולים להמאיס חלילה את טעם המצוות על ילדינו. ולכן חובה עלינו להביע שמחה רבה תוך כדי ההכנות לחג ולא צער חלילה כי הדבר בנפש ילדינו.

*****

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמור (א', א')

מדוע האות א' של המילה 'ויקרא' קטנה?
אומר ר' משה לייב מסאסוב זי"ע (שמעתי מהרה"צ אלימלך בידרמן שליט"א): טבע האדם הוא לייחס לקב"ה דברים גדולים שקורים לו, כגון הצלה מתאונה ח"ו או כל דבר החורג מהטבע... ואולם צריך לדעת שכל דבר שקורה לאדם ולו הקטן והטבעי ביותר, הכל מונהג בהשגחה פרטית, כל מה שעובר עליך, האוכל שאתה אוכל, העובדה שאתה כותב, חושב, נושם הכל מכוחו של הבורא יתברך... וכמו שאמר הבעל שם טוב שאפילו עלה שנפל ברוח זה בהשגחה פרטית וכמו המעשה בתלמידיו שיצאו ובדקו וראו, שהעלה שנפל מהעץ כיסה תולעת והסתיר אותה מהשמש הקופחת...

אומר הרבי מסאסוב לכן הא' של 'ויקרא' קטנה וכאילו נכתב 'ויקר' להורות לנו שכל מה שקורה לנו זה 'וידבר ה' אליו' הכל זה דיבורים של ה' יתברך אלינו. **מתוק מדבש!**

ובעניין זה חידוש נפלא לליל הסדר

ידוע שאת המרור בליל הסדר אנו אוכלים בלא הסבה, שכן יהודי במרור ובייסורים לא יכול להסב. אז מדוע באכילת הכורך, ששם אנו אוכלים גם כן מרור (עם מצה) אנו מסבים? מתרץ ה'תפארת שלמה': המצה נקראת 'נהמא דמהימנותא' - 'לחם האמונה'. כשיהודי כורך את הייסורים שלו באמונה שהכל מאת ה' והכל לטובה, אזי הוא יכול להסב גם בתוך הייסורים... **מתוק מדבש!**

*****

ואם מנחת מרחשת קרבנך סולת בשמן תיעשה: והבאת

את המנחה אשר יעשה מאלה לה' (ב', ז'-ח')

מסביר רבנו יעקב אבוחצירא זי"ע א בספרו 'פיתוחי חותם': ידוע שהתפילה מכונה בשם 'מנחה' (משאת כפי מנחת ערב)

ולכן בתפילה צריך האדם: א. להוציא את המילים בשפתיו ולא בליבו. ב. לסלק ממוחו מחשבות זרות. ג. לא לעשות את התפילה קבע (משא) אלא רחמים ותחנונים לפני ה'. ואם אכן כך יעשה חזקה עליו שתפילתו תתקבל לפני ה'. רמז לדבר אומר ה'אביר יעקב' בפסוק הנ"ל: 'ואם מנחת (התפילה שנקראת מנחה) מרחשת (לבטא בשפתיים) קרבנך, סולת (נקיה מפסולת = המחשבות הזרות) בשמן (חלקה כשמן ולא כמשא) תיעשה. ואם כך תתפלל אז 'והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה (תפילה כזו) לה'...' תפילתך תגיע עד כיסא הכבוד. **מתוק מדבש!**

ובעניין 'תפילה' מילתא דקדוהא:

אחד נכנס בטאות לבית כנסת רפורמי וראה על כותל המזרח שלט גדול המכריז 'ותלמוד תורה כנגד כולל' מי? הוא הא' מה לבס וותלמוד תורה?
צנוף: 'א'אלו קוראים את השלט כמו באנגלית
אנא לי'אין 'כולל כנגד תורה ותלמוד'
*****

שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה הלילה הזה כולו

מצה...

השאלה הראשונה שישאלו כל יהודי אחרי פטירתו היא מה היית בעולם הזה חמץ או מצה? האם החמצת את חיך (חמץ) או שמיצית אותם (מצה)?
וזהו שנאמר שבכל הלילות אנו לעיתים מחמיצים אותם (חמץ) ופעמים שאנו ממצים אותם (מצה), אבל 'הלילה הזה (ליל הסדר) כולו מצה' - כולו מיצוי של מצוות ואמונה.
ולכן חובה עלינו לנגזר את השבוע הקרוב להתכונן פראוי בהכנת רציונות ודברי חילוק כדי לנגזר את סולת הליילה הנה לחילוק ילדינו באמונה
*****

חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים אשר ציוה ה' א-

לוקינו אתכם אף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין

מסטיריו אחר הפסח אפיקומן...

ויש לשאול: א. מדוע נאמר 'כהלכות הפסח' היה צריך לומר 'בהלכות הפסח'? ב. מדוע לומר לו דווקא את ההלכה שאסור לאכול אחרי אכילת האפיקומן?
ושמעתי הסבר מתוק (לא הובא המקור): הסיבה שאין לאכול לאחר האפיקומן היא כדי שאדם ירדם עם טעם המצה בפיו (ובזמן המקדש שירדם עם טעם קרבן פסח בפיו). לפי זה בעל ההגדה נותן לעורך הסדר 'הוראות ביצוע' ואומר לו 'אם הבן שלך הגיע לשולחן הסדר ורוצה לשמוע (בבחינת חכם) אזי 'אף אתה אמור לו' ספר לו את סיפור יציאת מצרים באופן כזה מוחשי שזה יהיה 'כהלכות הפסח' ואיזו הלכה? 'ש'אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן' דהיינו שהבן ילך לישון עם טעם של סיפור יציאת מצרים והטעם הזה יישאר לו כל חייו. **מתוק מדבש!**

זה שאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר והגדת לבנך...

מדוע נאמר את בלשון נקבה ולא אתה?
הסביר הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף:
מובא בחז"ל: 'עשרה קבין שיחה ירדו לעולם, תשעה נטלו הנשים ואחד כל העולם כולו'. אומר בעל ההגדה גם אם אתה 'שתקן' מטבעך כל השנה זה בסדר, אבל בליל הסדר תהיה 'דברן' כמו אישה ותרבה בדיבורים לילדיך על ניסי יציאת מצרים ולכן נאמר 'את פתח לו' בלשון נקבה. וכמו שאמר משהו בליל הסדר צריך לעבור מכפר סבא לרמת (ה)גן. **מתוך מדע**!

*****

'ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך'...

באמירה הזו כולנו צריכים לרקוד משמחה, מדוע?

אם היה נופל ליהודי ארנק עם 20 ₪ לתוך משאית מלאה בזבל האם הוא היה נכנס להוציא, סביר להניח שלא. ואם היה בארנק 10,000 ₪? מן הסתם הוא היה נכנס. ואם זה היה נופל לרוטשילד? כנראה שהוא לא היה נכנס. ואם לרוטשילד היה נופל מיליון דולר? אפילו הוא היה נכנס. ואם זה נפל למלך הוא לא היה נכנס כי כסף לא חסר לו. ושאלה אחרונה: מתי גם המלך היה נכנס? התשובה היא: אם הבן שלו היה טובע בזבל הוא היה נכנס בעצמו להוציא אותו.

ומה כתוב בתורה? 'ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה...' הקב"ה ירד בעצמו ונכנס לתוך הג'פה של טומאת מצרים כדי להוציא את בניו אהוביו לחירות עולם, כמו שנאמר 'ועברתי בארץ מצרים' אני ולא מלאך... ומה זה אומר? שאנחנו הבנים של הא-לוקים הגדול הזה שהיה מוכן להתלכלך כביכול כדי לגאול אותנו. נו! איך אפשר שלא לרקוד משמחה רק מהידיעה הזו?

מתוך מדע!

*****

זכר למקדש כהלל הזקן שהיה כורכן ואוכלן לקיים מה

שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו

מדוע מזכירים דווקא את הלל?
הסביר ר' בנימין קלוגר זצ"ל: הקדמה: מובא בגמרא (ברכות ס', ע"א) 'מעשה בהלל שהיה בא בדרך ושמע קול צווחה אמר מובטח אני שאין זה בתוך ביתי...' ויש לשאול: מנין היה להלל הביטחון המלא שזה לא מביתו? וכי הוא מחוסן מאסונות ח"ו? התשובה: הלל אמר לתלמידיו: אין לי ביטחון שהצרה היא לא בביתי, אבל דבר אחד ברור לי, אני חונכתי את בני ביתי לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה בלי לצווח. וממילא אם יש קול צווחה זה בוודאי לא מהבית שלי. וזהו עניין כריכת המרור שהוא סמל הייסורים, במצה שהיא סמל האמונה בקב"ה. וע"י כך ניתן להודות לה' גם על הייסורים, ולכן הוזכר הלל כי הוא היה זה שהוכיח זאת.

ובעניין זה סיפר הרב אלימלך בידרמן על יהודי מארצות

הברית שקם וראה שגנבים פרצו לו לבית ועשו בלאגן נוראי, במבט ראשון זה היה מזעזע ומאוד ומצער, אבל לאחר כמה דקות הוא החל רוקד משמחה ובני הבית

לא הבינו למה?

ואז הוא מספר: הדבר הראשון שחששתי כשראיתי את הבלאגן, הוא שגנבו לי מעטפה שבה היה ארבעים אלף דולר!!! מיד ניגשתי למגירה וראיתי שהגנבים פשוט לא נגעו בה בכלל!

אז נכון - הם עשו בלאגן וגנבו חפצים, אבל השמחה שלי הייתה לראות מה הם השאירו לי!

והנמשל נפלא: בכל דבר לא טוב הנטייה שלנו היא להצטער ולבכות, אבל כשנאמין שהכל מאת ה' והכל לטובה, וכשנראה מה נשאר לנו וכמה זה שווה? הרי בכל זאת אנחנו חיים ובריאים (וזה שווה הרבה יותר מארבעים אלף דולר) אז בוודאי שנקבל את זה אחרת לגמרי. **מתוך מדע**!

*****

אחד מי יודע? אחד א-לוקינו שבשמים ובארץ...

מדוע שרים בסיום הסדר את הפיוט 'אחד מי יודע'?

תירוץ ראשון: ניתן להסביר ע"פ דברי המהר"ל זיע"א על הנאמר בהגדה 'בכל דור ודור חייב אדם לראות (י"א להראות) את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים' והסביר המהר"ל שכל מהלך ליל פסח רומז על המספר 'אחד' הממחיש את אחדותו של הקב"ה (וזו הסיבה שמה ואהרון לא מוזכרים בהגדה) ולכן אנו מדגישים 'ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך...' וכמו כן אנו מצווים לקחת שה אחד, בן שנה אחת, לאוכלו בבית אחד, ואפילו לא לשבור בו עצם כי אם תשבור כבר יש שנים ועוד...

לפי זה בסוף ליל הסדר אנו עושים לעצמנו ולמסובים מבחן האם ערכנו את ליל הסדר כראוי? ושואלים 'אחד מי יודע?' דהיינו מה עולה לכם בראש כשאומרים לכם אחד? והתשובה חוזרת ונשנית 'אחד' זה רק א-לוקינו שבשמים ובארץ'. **מתוך מדע**!

יפצנין לראות אצל מלכת דבד'חומא

אמא אחת הצירה לבת שלה כי היא יותר מיד' עזות
אומרת מלך המראה. אנתה הי'דה: 'אמא, כתוב פהדה
'פכף דור ודור חייב אדם לראות את אצל'...

תירוץ נוסף הביא הרבי מבעלזא זיע"א: בדרך כלל עשיר לא אוהב להראות מה יש לו, אבל כאשר הוא שותה יין אז בעל כורחו הוא פולט ומספר כמה אוצרות יש לו. כך גם אנחנו, אחרי ששתינו ארבע כוסות אנו מספרים מה הם האוצרות והנכסים שלנו - שני לוחות הברית, שלושה אבות, ארבע אימהות, חמשה חומשי תורה, ששה סדרי משנה... אבל האוצר הכי יקר שלנו הוא שיש לנו 'אחד' - א-לוקינו שבשמים ובארץ'!

אחים יקרים! האוצר היקר ביותר שלנו הם הבנים והבנות שה' הפקיד בידנו ועליהם אומר בעל ההגדה 'ועמלינו - אלו הבנים' (והבנות). יהי רצון שנזכה לראות את כל הבנים והבנות יוצאים הפסח הזה ממצרים שלהם, מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולת עולם, **אמן! מתוך מדע**!

שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גי'רה ואמי מורתי גיטה בת מנשה ז"ל
מור' חמי עמרם בן רחל ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל
מיומן טפירו בן מוזל טוב ז"ל / החייל חזקיהו גיא בן חנה הי"ד
רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלחת עם ישראל: בשמת בת נורית - רפוש' / החייל הפצוע יוחאי
יהודה בן סיגל חוה - רפוש' / מכלוף מיכאל בן לואי רפוש' / דקל מלכה
- להעלחה / סוזן בת ימנה - רפוש' / אורי ישראל - רפוש' / אהרון בן
מסעודה - רפוש'

מאוצרות הפרשה

להשתחרר ממה שהוא ראה, אנשים שראו איך מגדלי התאומים נופלים היו בטראומה נוראה, ואני שואל אתכם: האם למישהו מהיושבים כאן יש ספק בכך שמגדלי התאומים נפלו? ודאי שאנחנו מאמינים בזה באמונה שלימה בדיוק כמו אותו אחד שראה את זה, אבל הוא ראה את זה והוא מחובר לזה ואנחנו רק יודעים ולא מחוברים, וכדי להתחבר למשהו לא מספיק שיודעים אותו צריך לעבוד בכח הציור והדמיון עד שיהיו מחוברים אליו, ולכן גם ר"ע וחבריו צריכים סמלים כדי להתחבר ליציאת מצרים, לא מספיק להם ידיעת השכל, הם צריכים גם חרוסת ויין אדום כדי להתחבר ליציאת מצרים. אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה, למרות שאדם יודע הכל 'מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים', צריך לספר כמו שהגגנת מספרת בגן כדי להתחבר לזה עוד ועוד, ידיעת השכל לא מספיקה, המשיגה הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל עבד כל החיים שלו להתחבר ליציאת מצרים, כשהוא נפטר אמר עליו הגר' שלמה וולבה זצ"ל: הלך מאיתנו היהודי האחרון שיצא ממצרים. בימיו נולדה בבני ברק שלישיה ותהום כל העיר, וכשיספרו את זה לר' חציקל התגובה שלו הייתה: נו נו במצרים כבר ראינו שישיות, הוא לא התפעל כלום, כי הוא היה מחובר, הוא עבד על כח הציור, לפני התפילה הוא היה מתכוון בחדרו במשך זמן ארוך, וכשהציצו פעם לראות מה הוא עושה ראו שהוא מעמיד שני ספסלים זה כנגד זה ועובר ביניהם, ואומר לעצמו: כאן יש מים וכאן יש מים ובאמצע עוברים אנשים נשים וטף, ורק על ידי העבודה על כח הדמיון הוא הצליח להגיע למדרגות האלו באמונה החושית ביציאת מצרים.

סיפר ר' פסח פרוסקו שהוא היה בראדן בשבת פרשת וארא, ובחצות הלילה הוא עבר ליד חדרו של החפץ חיים ושמוע איך שהחפץ חיים לומד את הפרשה ומספר לעצמו את המכות בשפה שהגגנת מספרת לילדים בגן, וכשהוא הגיע למכת שחין הוא תיאר לעצמו איך שפרעה מכנס את הקבינט להתייעצות דחופה איך מתמודדים עם האיומים של היהודים, ותוך כדי שהם מדברים מתפזר עליהם אפר שחור והם מתחילים להתגרד זה בקרחתו וזה בגבחתו, והוא תיאר את זה כל כך מוחשי וחי עד שלפתע הוא פרץ בצחוק מההתגרות של המצרים, זה היה כח הציור המופלא של החפץ חיים. (הרב אליהו דיסקין שליט"א, נחל אליהו)

'יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך'

אמר מרן ה'בית ישראל' זי"ע 'יכול מבעוד יום', פרוש, אולי תחשוב כי רק כשמאיר לך 'כיום' אז יטיב לעבוד את השם, דהיינו כשאין הסתרות והכל מתקדם למישרין? 'תלמוד לומר בעבור זה, לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך', מצה ומרור הכונה לקשיים ולמכשולות 'מצה' מלשון מריבה, הדרישה היא שתעבוד את השי"ת אפילו בזמנים קשים ובהסתער פנים. (כי אתה עמדי)

כורך - למה ב'כורך' אוכלים גם מרור? ואם אוכלים מרור - אז למה בהסיבה? אלא שמצה מרמז על אמונה, וכששמים את המרור בתוך האמונה - זה כבר לא מרור.

אם על תודה יקריבנו (ז, יב)

בפרשת השבוע אנו לומדים על קרבן-תודה שיהודי מביא כהודאה לה' על נס שנעשה לו. באופן כללי קרבן תודה דומה לקרבן שלמים מלבד שני שינויים: א. קרבן שלמים נאכל לשני ימים ולילה, ואילו קרבן תודה, הבשר והלחמים, נאכלים אך ורק ליום ולילה בלבד.

ב. יחד עם קרבן תודה יש להביא 40 לחמים. הדבר טעון הסבר: מה פשר השינוי? מדוע קרבן שלמים נאכל לשני ימים, וקרבן תודה רק ליום אחד? גם יש להבין מה פשר הבאת ארבעים הלחמים ומה מטרתם? רעיון נשגב עד מאד כותב רבינו יצחק אברבנאל בפירושו על התורה: התורה רוצה שבעל הנס יפרסם ויודיע לכמה שיותר אנשים את הנס אשר עשה עמו הבורא, ויקיים בעצמו 'זירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו', לפיכך צוה ה' שבעל הקרבן יביא ארבעים לחמים, והוא יהיה מחויב לאכול את כל הקרבן ואת כל הלחמים בתוך פרק זמן קצר של יום ולילה, כמובן שבלתי אפשרי שאדם אחד יאכל כמות עצומה כזו של בשר ולחם ביום ולילה אחד, ומאחר שהוא לא ירצה להיות ללעג ולקלס בעיני שכניו שכירו אותו מחר שורף לחינם עשרות לחמים שנותרו לאחר הזמן ונאסרו באכילה, הוא יהיה מוכרח להזמין הרבה יהודים לסעודה גדולה, ובכך יתפרסמו לרבים הנסים והנפלאות שעשה הבורא! (תורה שבכתב)

המקריב את זבח שלמיו לה'... ידיו תביאנה את אשי

ה' (ז, כט-ל) מהי כוונת הכתוב "ידיו תביאנה"? מבאר ה"כלי יקר", שכאשר אדם חוטא למלך ומבקש להתפייס איתו, הוא שולח את מנחתו באמצעות שליח, משום שאין לו את העז ואת תעצומות הנפש להראות לפני המלך. מאידך גיסא, אדם המבקש להביא לפני מלכו דורון ומנחה, אינו שולח זאת על ידי שליחים, אלא הוא בעצמו טורח להגיע להיכל המלך ולהגיש זאת לפניו. משום כך, קרבן חטאת וקרבן אשם, שהם קרבנות הבאים לכפרה על האדם, מוקרבים על ידי הכהן, אולם בקרבן שלמים "ידיו תביאנה" - המקריב בעצמו יביא בידיו! (לאור הנר)

להמחיש את יציאת מצרים

אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה

מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים - לכאורה יש כאן דבר פלא, בליל הסדר כל אחד מוכרח לקחת פסח מצה ומרור, ולומר פסח זה שאנו אוכלים על שום מה כו', מצה זו על שום מה כו', מרור זה על שום מה כו', הכל מלווה בסימנים וסמלים, חרוסת זכר לטיט, יין אדום זכר לדם, וכו' וכו', ולכאורה כל הסמלים הללו הם טובים מאד בשביל הגגנת בגן איך למשוך ולהעסיק את הילדים, אבל אני שואל אתכם: הגר"א והשאגת אריה, רבי עקיבא וחבריו, כל גאוני הדורות שיודעים את כל התורה, האם הם לא יכולים לקלוט שהיה מר במצרים בלי לאכול מרור? שהיה טיט בלי לאכול חרוסת? למה הם צריכים יין אדום? למה זו חובה שמוטלת על כל אחד ואחד למרות שהוא בר דעת ומאמין גמור בהכל גם בלי הסימנים הללו?

הביאור בזה הוא שהנפש של אדם מורכבת משכל ורגש, בשכל אדם יכול להבין ולהאמין גם כשמספרים לו, אבל כדי שהוא יהיה מחובר לזה ברגש הוא מוכרח לראות, אדם שראה פיגוע לוקח לו כמה חדשים

במקום שנגמר ה'שכל' - מתחיל ה'רגש'

וְשֵׁאִינוּ יוֹדְעֵי לִשְׁאוּל - אֶת פֶּתַח לוֹ, שְׁנֵאֲמָר: 'וְהַגְדָּת לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר'. (מתוך הגדה של פסח)

לכאורה יש להבין: מדוע נקט בעל ההגדה בלשון נקבה – 'את פתח לו', ולא דיבר בלשון זכר?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: בתקופה בה נדד ה'חפץ חיים' לצורך הפצת ספריו, כאשר היה מזדמן לוילנה היה נוהג ללון באכסנייתו של ר' שמחה, יהודי ירא שמים אשר הקפיד על קלה כבחמורה. והנה, פעם אחת כאשר לן באכסנייה זו, נכנס לחדר האוכל יהודי חסון ומגושם, והתיישב ליד השולחן בפסוק רגלים ובחוסר דרך ארץ מובהק. עד מהרה הרעים בקולו לעבר המשרתות: "הביאי לי אווז צלוי! מיד! ואל תשכחי גם בקבוק יי"ש לצידו..." חלפו רגעים אחדים, שנדמו כנצח בעיני האורח, והמנה המבוקשת טרם הגיעה. קולו נשמע ברמה: "נו... איפה האווז שלי? אני רעב!". ככל הנראה, קריאותיו הרמות עשו את פעולתן. כעבור רגע הופיעה המשרתת מבוהלת ונחפזת, ובידה המגש. עוד טרם הספיקה להניח את הצלחת על השולחן, חטף האיש את נתח האווז ותקע אותו בפיו. כעבור רגעים אחדים נעלמו האווז והיי"ש מן השולחן כלא היו...

ה'חפץ חיים' נדהם מהמחזה: 'היתכן שכך, בכזו גסות וחוסר דרך ארץ ינהג יהודי?!' תהה לעצמו, וכבר רצה לילך אל הזולל, כדי להעיר לו על קלות דעתו. ברם, באותו רגע ניגש בעל האכסנייה אל אורחו החשוב וביקש למונעו מצעד זה. "אנא רבי, הנח לו. אין אל מי לדבר!" אמר לו חרש, "בור הוא וגם ואינו יודע דרך ארץ. עלול הוא חלילה להרים יד על כבודו..." "כאשר היה כבן שבע שנים נחטף יחד עם ילדים יהודים אחרים בגזרת הקנטוניסטים הנודעת לשמצה, ונשלח לסיביר. שם גדל בין איכרי המקום עד שהגיע לגיל שמונה עשרה, ואחר כך שרת בצבא הרוסי במשך עשרים וחמש שנים. כלום יכול היה ללמוד ב"חדרים" הללו להתנהג בדרך אחרת?! האם פלא שגדל והפך לפרא אדם?! הלא במשך קרוב לארבעים שנה האיש לא ראה נפש יהודית אחת, ולא למד אות אחת מן התורה הקדושה!" סיפר ר' שמחה בהתרגשות. עיניו של ה'חפץ חיים' התמלאו דמעות חמלה, והוא הבטיח נאמנה לבעל האכסנייה שייצע כיצד לדבר אליו, בדרך שלא תגרום לו לאבד את עשתונותיו. ר' שמחה עקב בחשך אחר ה'חפץ חיים', שניגש אל היהודי המגושם הרובץ לו בפינת החדר. "שלום עליכם, ר' יהודי", פנה אליו בחמימות. "האם נכונה השמועה אודותיך, כי בהיותך ילד קטן נחטפת והועברת לסיביר הרחוקה, גדלת בין הגויים, לא זכית ללמוד אפילו אות אחת מן התורה הקדושה, ואף על פי כן נשארת ביהדותך?!"

הקנטוניסט הנהן בראשו במבוכה. האם שומעות אוזניו נכון?! עושה רושם כי הרב שניצב מולו כלל אינו כועס עליו. בדיוק להיפך! הוא אפילו משבח אותו. אוזניו ולבו נפתחו, והוא הקשיב ביתר שאת להמשך דבריו של ה'חפץ חיים'. "עברת גיהנום בעולם הזה, רדיפות ועינויים נוראים. לא פעם ולא פעמיים אף חפצו להעבירך על דתך, אך אתה עמדת בעוז ולא הנחת להם. הם אלצו אותך לאכול נבלות וטרפות, ואף על פי כן נשארת ביהדותך ולא נכנעת לשמד. הלוואי היו לי זכויות כשלך, והייתי כמוך בן העולם הבא!" הרעים בקולו. "מקומך בעולם האמת יהיה בין צדיקים וקדושים. האם דבר קטן הוא מסירות נפש שכזו, לסבול יסורים שכאלה למען היהדות במשך למעלה משלושים שנה רצופות?! הרי זהו ניסיון גדול יותר משל חנניה, מישאל ועזריה, שהעדיפו ליפול לתוך כבשן האש ולא להשתחוות לצלם..."

דמעות נקשרו בעיניו של החייל הניקוליאני לשעבר. המילים החמות שזרמו מלב טהור, ליטפו והחיו את נשמתו המיוגעת. הוא לא ידע איך להגיב. סערת רגשות מילאה את ישותו. "מי הוא הרב הדובר אליי?" שאל את ר' שמחה בעל הפונדק. "רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, ה'חפץ חיים'", הייתה התשובה. שמעו של ה'חפץ חיים' הגיע אפילו אליו. הוא פרץ בבכי והחל לנשק את החפץ חיים בהתרגשות. "אדם כמוך, שזכה להיחשב בין הקדושים המוסרים את נפשם על קידוש השם", המשיך ה'חפץ חיים' להכות על הברזל בעודנו חם, "לו קבלת על עצמך לחיות כיהודי כשר, לא היה מאושר ממך בכל הארץ..." היהודי שוב לא עזב את ה'חפץ חיים'. התשבחות והמילים החמות שהורעפו עליו לא הניחוהו להשאר שוה נפש למולם. עז היה חפצו להראות לעצמו ולסובביו כי אכן ראוי הוא לאותם תשבחות, עד שהפך לבעל תשובה אמיתי וצדיק גמור.

ואנו על פי דרכנו למדנו, כי לעתים האדם כה מנותק, עד שנראה כי כל הסבר וביאור לא יפעלו את פעולתם. אצל אדם שכזה, הדרך לחדור את חומת האטימות ולהגיע ללבו – היא רק באמצעות הרעפת חום ואהבה. רק אלו יכולים לרומם אותו ולמצוא את הנהיג ללבו האטום.

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון רבי לייב גורביץ' זצ"ל, ראש ישיבת גייטסהד: שכן יש חילוק בין דרך החינוך של האב לזו של האם, כי בעוד האב מחנך ומשפיע על ידי ה'שכל', האם משתמשת בכוח ה'רגש' כדי ליצור אווירה וסביבה שרישומה על בניה.

אצל בן חכם יש מקום להשיב לו על שאלותיו בדברי חכמה והבנה. כך גם לרשע יש להשיב בלשונו הוא. אבל אצל מי שאינו יודע לשאול – אין מקום לדבר עמו בשפת ה'שכל' שהרי בין כך לא יבין. הדרך הנכונה, אפוא, להשתמש בתכסיסה של האם, ולנסות לסחוף אותו בגלי חום ורגש. 'את פתח לו' – התנהג איתו בדרכה של האישה, דרך ה'רגש' ולא באמצעות ה'שכל'. כך תרכוש את לבו ואמונו, ותוכל למושכו לקדושה ולהתמסרות לתורה. ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

להוריד את המזוזה לכמה רגעים, או להוציא כסף לפירוק ידית המקרר

שאלה: קניתי מקרר חדש לפסח, הסבלים הביאו את המקרר ולא הצליחו להכניסו דרך הדלת, כי ידית של המקרר בלטה החוצה והיא נתקעה במזוזה. הוציעו הסבלים שתי אפשרויות, או להוריד את המזוזה לכמה דקות, כדי שיוכלו להכניס את המקרר, או לשלם להם תוספת של מאה שקל, והם יורידו את הידית, ושוב ירכיבו אותה. נשאלת שאלה, האם מותר להוריד את המזוזה לצורך הכנסת המקרר, או שמן הדין צריך לשלם להם את הכסף, כדי שהמטבח לא יהיה בלא מזוזה, אפילו לכמה דקות?

תשובה: יש עצות להוריד את המזוזה. להורידה לבדיקה, או להפקיר את הבית, אבל זה לא כדאי, כי ראוי להוציא קצת כסף עבור קיום מצות מזוזה, ובפרט בערב פסח, שהמזוזה היא זכירה לנסים שהיו במצרים. (הגר"י וילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים ניסן תשפ"ה, וראה שם בהרחבה המקורות)

תשובה לחידה משבוע קודם: על המלים: "אדם כי יקריב מכם" אומר רש"י: "אדם למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו, אף אם לא תקריבו מן הגזל."

מזל טוב

משפחת אורדמן לאירוסי הבת
משפחת רוטמן לאירוסי הבת

מרכז העיר: משפחות ויניצקי להולדת הבן הנכד
גני הדר-עמישב: משפחות קנר-פרדמן (מרכז העיר) לאירוסי הבת הנכדה

לכל תושבי פתח תקווה

ברכת פסח כשר ושמח, שנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים

צוות היחידה לתרבות חרדית

השגחה פרטית

דברי
התעוררות
וחיזוק
וסיפורי
השגחה
מופלאים
המתרחשים
בימינו
מתוך
"קו השגחה
פרטית"

חג הפסח תשפ"ה • עלון מס' 161

השגחה שבועית

אותו הדבר, אבל אחרת לגמרי

אם אפשר לציין את היום שבו נהיית אדם - אמור לי יהודי - זה היום שבו גיליתי את הספר שער הבטחון. יש את החיים שלפני ויש את החיים שאחרי. ביקשתי ממנו, תגדיר לי אילו שינויים עשית? האם שינית משהו ממה שהיית רגיל לעשות עד היום? הוא אומר לי: לא שנית כלום, מה שעשיתי קודם אני עושה גם עכשיו, אבל מה שהיית עושה מתוך לחץ וכעס, אני עושה אותה כיום מתוך תחושה של שליחות, מתוך שמחה שאני עושה את מה שה' רוצה ממני.

היהודי הזכיר לי סיפור מאחד מהמגינים שסיפר על אנשים מדור קודם, שהתנתקו מהעולם הזה למשך תקופה וקיימו את המשנה באבות 'פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה', או אז הרגישו האנשים האלו בנפשם את האשריך וטוב לך. הם נהיו יותר ויותר קרובים להקב"ה.

שאל אחד מהתלמידים, איך זה יכול להיות? בבית הסוהר יושבים עבריינים למשך כמה שנים, הם ישנים על הרצפה ללא מזון, ופעם אחת ביום נותנים להם פרוסת לחם וכוס מים. כשעבריינים אלו יוצאים משם, לא רק שהם לא מטיבים את דרכם, אלא נעשים גרועים פי כמה וכמה.

חיך המגיד ואמר, נכון, אם מרגישים כמו עברייני בבית הסוהר זה לא משפיע כלום, אבל אם עושים את זה מתוך שמחה ומתוך רצון להתקרב להקב"ה, אז זה עובד.

כל שנה, בפסח, זה זמן חירותנו, והחירות האמיתית היא חיים של אמונה.

יש כאלו שנרתעים מעניין האמונה. החשש הוא: אני צריך לשנות את כל חיי, אני צריך עכשיו לעזוב את כל מה שהיית רגיל לעשות עד היום, והאדם מפחד להכנס לזה.

אבל האמת היא, שהאמונה מכניסה אור, היא לוקחת את האדם ומציאה אותו לחירות, בדיוק את אותו הדבר שהוא עשה קודם מתוך לחץ, הוא עושה כעת מתוך שמחה, מתוך תחושת שליחות, מתוך שמחה וסיפוק.

האמונה נקנית בקביעות, בלימוד שער הבטחון, בשמיעה חוזרת שוב ושוב של דברי אמונה.

ה' יעזור שנצא בחג הזה משיעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבל

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

בחר להלל במקום לילל

ביזו אותנו והרחיקוהו מהבית לרעות את הצאן; גם אצל חמיי, שאול המלך, היה נרדף. תולדות חייו מלאים בפרקים קשים מאוד, והוא כל הזמן זוכר מי הביא אותו לכל זה: בורא כל העולמים נתן לי את החיים האלו יחד עם יכולת הבחירה, ואני בוחר להתחזק באמונה שהכול לטובתי! כמו שכתוב (שמואל א, ל): "ויתחזק דוד בה' אלוקיו".

בחיי הסוערים של דוד המלך היו תקופות שבהן הוא סבל יומם ולילה ללא הפסק. מבקשי נפשו רדפו אותו בכל מקום, ושלחו לו מסרים מאיימים ומבזים בכל מיני אופנים. לפי תוכניותיהם, דוד המלך היה אמור להיעלם מהמפה כבר מזמן. אבל, יש מי שמנהל מלמעה. הקב"ה מוביל את כל המהלכים, והוא קבע שדוד המלך יחיה. עד היום מעידים כל כלל ישראל פעם אחת בחודש: "דוד מלך ישראל חי וקיים".

השונאים קיבלו רשות להציק, כדי לבחון אותי. ואני, לא רק מסכים להנהגת ה', אלא הרבה יותר מזה: אני מודה לו! ספר התהלים מלא ועמוס בפסוקי הודיה. בפרק זה עצמו אנו שומעים "לשמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך", ועוד רבות כנהה וכהנה.

וההודיה אינה רק בינו לבין אלוקיו, אלא "במקהלים אברך".

יפה מאוד להודות על בשורה טובה, אולם דוד המלך מתעלה על עצמו יותר. הנה מתיישבים לאסיפה כואבת: האבא בבית חולים, וצריך לסדר תורנות סביב מיטתו. המצב אינו מרנין, אולם איך פותחים אסיפה שכזאת? "במקהלים אברך!" כן כן, מתחילים עם המילים "אודה ה'!" "מזמור לתודה!" - מתבוננים בחסדי שמיים, מספרים על ההשגחה הפרטית שראו עד הנה עין בעין, ומכאן ממשיכים אל החלק המעשי שבהתמודדות.

בטחון, הודיה, וראיית החסד שבכל המצבים, זו ההדרכה שדוד המלך מעניק לנו בזמירותיו לקל חי.

יהי רצון שנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים ונודה לך שיר חדש, אמן סלה.

(מתוך שיעור 387 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחינני ישיר 02-3011904.)

בקשו רחמים מרובים עבור האברך
ר' יצחק בן פשא {קלצקי} הי"ו
קו לחלוקת פרקי תהילים ולקבלות טובות:
077-4822963

ספר התהלים מלא בניגון של תקווה ובטחון, שמחה והודיה. לכאורה דוד המלך היה אומלל מאוד, ככתוב "כי אמלל אני", אבל במקום לילל הוא בחר להודות ולהלל.

בפרק כ"ו פותח דוד המלך ואומר, "שפטיני ה', כי אני - בתומי הלכתי, ובה' בטחתי" ולכן "לא אמצע". רבינו סעדיה גאון מפרש פרק זה במתיקות נפלאה: הנה, דוד המלך מבקש מה' לשפוט את שונאיו. הוא עצמו, אין לו עסק איתם. לא מעניין אותו מה הם אומרים ומתכננים. הוא שומע מחלון ביתו שהם שואלים זה לזה, מתי כבר יבנה המקדש ושלמה יהיה מלך על ישראל, והוא יודע כוונתם - שהם מצפים למותו.

הוא אינו מנסה לענות להם, לא יוצא להגן על כבודו, רק פונה לקב"ה בבקשה שהוא ישפוט, וזאת מתוך תחושה של חוזק, מתוך שהוא הולך בתמימות - "בתומי אלך". הוא בטוח בישועת ה' כל כך, עד שהוא מוכן לעמוד בניסיון - "בחבני ונסני".

כידוע, אינו דומה בטחון בזמן שהכול הולך למישרין, לבטחון בזמן של מצוקה. לדוד המלך יש ודאות, שגם בשעת ניסיון יעמוד איתן בבטחונו - זאת מפני שיש לו שיטה ייחודית: "חסדך לנגד עיני" דוד המלך אומר לקב"ה: גם בזמן קשה, כשהכאב מציף והקושי גובר, אני רואה לנגד עיני את החסד שאתה עושה עמי. גם אז אני דבק בהתבוננות מלא בראיית הטוב, מתמקד בחלקים הטובים והיפים, נזכר בכל הפעמים שבהן ניצלתי והצלחתי ברחמי ה', וזוכר כי אותו בורא עולם שהיה איתי אז, נמצא איתי עכשיו. "התהלכתי באמתך", אני מהרהר אחר הנהגת ה', יודע אני כי הכול מתנהל באמת, ביושר ובצדק, וידעתי זו מעניקה לי תחושה של יציבות. הן אני בידיו של הבורא יתברך, שגומל עימי רק טוב, ואין רע יורד מלמעלה.

אולי ניתן למצוא יהודי שהכול הולך לו: יש לו פרנסה בשפע והוא יכול לקנות הכול כרצונו; הילדים מביאים לו הביתה רק ציונים של מאה, ופיהם של המלמדים והמחנכים מלא בשירות ותשבחות; גם בשידוכים הולך לו בקלי קלות - אך פתאום קורה משהו שאינו תואם את התוכניות. התגובה שלו היא, מה זאת עשה לי אלוקים? מה קרה? מה לא בסדר? יש לו טענות מכאן ועד... והוא מרגיש שעולמו חרב עליו.

הרי זה ההפך מדרכי הנפתלת של דוד המלך: כבר מגיל צעיר סימנו אותו כחריג; במשפחתו

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לעזיבה - טלפון 4 בתפריט הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסין שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

איפה הפלאפון?

אני מתגורר בירושלים עיר הקודש. זוהי עיר גדולה, שיש בה ריבוי אוכלוסין מעבר לשאר ערי הארץ. כאשר למדתי את ההלכות הקשורות לעירובין, החלטתי לקחת עליי חומרה, שאמנם אינה מחייבת אחרים, אך אצלי היא הפכה לעובדה: איני מטלטל כלל בתוך ירושלים.

בשבוע שעבר בערב שבת, ביקשתי לבצע את תפקידי בפינוי פח האשפה. אלא שהפעם הזמן התאחר מעט, ולא רציתי לטלטל את שקית האשפה אל מחוץ לבניין. זה לא היה נעים כל כך, וטיעונים כמו כבוד השבת ועונג שבת ביקרו אצלי לרגע או שניים, אבל החלטתי שאם זכיתי לעמוד בחומרה זו, אמשיך בה, ולא אטלטל את הפח החוצה. הנחתי את השקית במקום מוצנע בבית, ויצאתי לבית הכנסת. במוצאי שבת אשתי מחפשת את הפלאפון שלה. מחפשת ומחפשת, ואינה מוצאת. הצעתי את ההצעה הפשוטה: להתקשר אל הפלאפון ולשמוע את הצלול שלו. כאן נכונה לנו הפתעה גמורה: קול הצלול של הפלאפון נשמע מזדמר מתוך השקית של פח האשפה.

לו הייתי מפנה אותה בערב שבת, לא היינו יכולים לשמוע את צלולו של הפלאפון האבוד. החומרה שלא לטלטל, הביאה למציאת האבידה במהירות.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 201.)

התגלית המרעיש

כשהנכד שלי עמד להגיע לגיל מצוות, התעניינתי אצל חתני איך הוא מתכנן לקנות לו תפילין. ידעתי שהוא אינו משופע בממון, וחיפשתי דרכים לעזור לו. הוא מצידו שמח מאוד בסיועי, וסיימנו את השיחה בהבטחה שאשתדל לעשות מה שביכולתי. איני מסוג הסבים שנותנים תפילין במתנה, אולם רצון טוב יש לי. פניתי לארגון מיוחד הפועל בויליאמסבורג, ששם לו למטרה מימון תפילין למעוטי יכולת, והכנסתי את שמו של נכדי לרשימת המבקשים.

לא עברו כמה ימים, והנה אני מקבל טלפון מהארגון: "יש גביר שרוצה לתרום תפילין לנכד שלך!"

הם נתנו לי את מספר הטלפון של הנדיב, כדי שתהיה בינינו תקשורת ישירה, ונוכל לארגן את העברת הכספים.

התקשרתי לנדיב, והוא שמח מאוד לשמוע שהנכד שלי הוא בחור חשוב, עם שאיפות לעלות ולהתעלות בתורה ויראת שמיים. "אתה יודע מה הביא אותי לתרום תפילין?" הוא שאל, וענה תשובה מפתיעה:

"בויליאמסבורג מתגורר יהודי שיש לו כישרון מיוחד: אתה אומר לו תאריך לועזי, אפילו עשרות שנים אחורה או קדימה, והוא יודע לומר לך מיד את התאריך העברי של אותו יום.

יום אחד, מתוך סקרנות ניגשתי אליו ואמרתי לו את התאריך הלוועזי שבו נולדתי. מיד ענה לי היהודי: "נולדת בכ"ח באב!"

"תפסתי אותך בטעות", סנתי בו, "להווי ידוע שיום ההולדת שלי הוא בכ"ט באב, ערב ראש חודש אלול."

"זה לא יכול להיות", התעקש היהודי. "מוכרח להיות שנולדת בכ"ח."

"אצלנו כולם יודעים לספר, שביום שנולדתי נערכה תפילת יום כיפור קטן. תשאל את אבא שלי. כל פעם שהיו נזכרים ביום ההולדת שלי, הוא נזכר גם במעמד שנערך אז לתפילת יום כיפור קטן."

"זה הסימן שלך?" הוא תמה, "אם כך, הכול מובן. באותה שנה חל ראש חודש בשבת קודש, והקדימו את תפילת יום כיפור קטן ליום חמישי בשבוע", הוא הסביר, ולי נהיה שחור בעיניים.

כי אם אמת ונכון הדבר, יוצא שהבר מצווה שלי לא נערכה ביום הנכון, אלא יום אחד מאוחר יותר. וכיוון שאצלנו נוהגים להתחיל בהנחת התפילין רק ביום הבר מצווה ולא קודם לכן, הרי הפסדתי הנחת תפילין ביום הבר מצווה!!!

אתה מבין מה זה אמר? נכסתי כבר לגדר 'גדול', והפסדתי הנחת תפילין. זהו הפסד איום ונורא! מה עושים???

קודם כול, חזרתי בתשובה. ביקשתי מהקב"ה סליחה על אותה שגגה, והתפללתי שאזכה לכפר על ההפסד של הנחת תפילין. לא היה לי מושג איך.

בהשגחה פרטית, לפני זמן מה שמעתי דרשה בבית הכנסת, והרב שמסר את השיעור אמר, שמי ששגג ולא הניח תפילין יום אחד, יוכל לכפר על כך על ידי שיתרום תפילין ליהודי אחר.

השפע הגיע אחרי הסעודה

יש לי מקור פרנסה משתנה. זוהי עבודה עונתית. משהו קצר מועד, שקשור לאיזה פרויקט שהתחיל לא מזמן וכבר הולך להיגמר. זמני העבודה אינם שגרתיים, אבל זה לא נורא, כי זה רק לתקופה קצרה.

במוצאי שבת האחרון התכוננתי לצאת לעבודה. ידעתי שעלי להתייבב שם בהקדם האפשרי, ומיד אחרי ההבדלה התמלאתי מרץ והתכוננתי לצאת מהבית.

ואז, הקבלה שיש לי מאז החתונה תפסה אותי בדלת. עם נישואיי קיבלתי על עצמי לאכול סעודת מלווה מלכה כראוי, עם נטילת ידיים וזמירות, ואיך אבטל את מנהגי זה בשביל עבודה חולפת? אמרתי לעצמי: לא נורא, אוכל 'מזונות' ואצא ידי חובה. אבל בתוכי פנימה הרגשתי שרצון ה' הוא שאסמוך עליו שהוא ישלח לי פרנסה בשפע, בלי לבטל את הסעודה החשובה.

מיד ערכתי שולחן, נטלתי ידיים, שרתי זמירות, ורק אחרי ברכת המזון קמתי ויצאתי לעבודה. לפי כל הנתונים הרשמיים, הפסדתי סכום נאה של שעת עבודה.

בדרך הורדתי את המשקפיים כדרכי, והלכתי עם העיניים למטה, והנה, תוך כדי הילוכי אני מגלה על המדרכה שני שטרות של מאתיים שקלים. מציאה כשרה!

המציאה הזו הייתה יותר מהמשכורת שקיבלתי על שעות עבודתי. ראיתי כי ההקפדה על ההלכה הביאה עימה רק טוב.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 205.)

הדירה שווה הרבה יותר

לפני כמה שנים, בבוקרה של שבת קודש הפתעתי את הציבור בחלוקה של מיני מזונות אחרי התפילה. עשיתי קידוש ברוב עם, והודיתי לה' על חסדי ונפלאותיו. הפעם - לא על הולדת בת, אלא על חסד מסוג אחר.

עם נישואיי, לפני חמש עשרה שנה, קנינו דירה בשווי של כמיליון ש"ח, וכדי לממן את הרכישה, לקחנו משכנתא של שבע מאות וחמישים אלף שקלים.

צעיר הייתי, ונפחד. הסכום הענק היה פשוט בלתי ניתן לעיכול. עמדתי והשתוממתי: איך אני - אברך צעיר שרוצה לשבת וללמוד - עומד לשלם את המשכנתא האדירה הזו?

לא היה לי שום רעיון. רק אפשרות אחת: להתפלל לה' שיעזור לי. התפללתי בדמעות שלישי, והתחננתי בפני מי שנתן ליעלים הרים גבוהים להסתתר בהם, ולשפנים סלעים לחסות בהם, שייתן גם לי את מקום מגוריי בקלות, ואשלם את המשכנתא ללא שום קושי.

עברו כמה שנים, והנה אני מגלה ששווי הדירה שלי עלה מאוד. אמרתי לעצמי: מה אתה בוכה על המשכנתא הגבוהה? הרי אילו היית קונה את הדירה היום,

השלוחה
לשמיעת
הסיפורים

שהתפרסמו בעלון

6176* שלוחה 2 ואחר כך 9

מפיצים אמונה ומחיים נפשות

כבר שנים אני מאזין נאמן לקו הטלפון שלכם. התוכן המרתק והמזקק שאתם מציעים, השיחות, השיעורים והסיפורים, הם כמו לחם ומים לנפשי. בלעדיהם, איני יודע כיצד הייתי שורד. אני רוצה להודות לכם, כל העורכים והמנהלים, על ההשקעה והמסירות בתחזוקת הקו ובהעלאת התוכן המשובח. תודה רבה!

מפיצים אמונה ורואים ישועות

בני, שכבר הגיע לגיל 37, עדיין לא מצא את זיווגו. החלטנו לפעול למענו, ותרמנו לזכותו הפצת עלונים בשכונה שלמה. זמן קצר לאחר מכן עלתה הצעת שידוך מתאימה, שלא דובר בה מעולם, ובאופן פלאי, תוך זמן קצר הוא התארס בנשואים טובה! אנו מודים לה' על חסדיו הגדולים.

עכשיו קפצתי על המציאה, התקשרתי לארגון, וכעת אני זוכה לתרום תפילין לנכד שלך ולכפר על חטאי".

התרגשתי מאוד מהסיפור של הנדיב, גם כי ראיתי איך הקב"ה מפגיש בין התורם לנתרם בדרך כל כך מיוחדת, כאשר לשניהם יש תועלת עצומה, ברוחניות ובגשמיות, וגם כי כאבו של הנדיב נגע לליבי. קיוויתי שנכדי ידע להעריך את התרומה שקיבל, וללמוד מיראת החטא של התורם.

אבל הסיפור לא נגמר כאן.

בישולם זכר' של אחד מנכדיי סיפרתי את הסיפור עם התפילין, ומיד אחר כך ניגש אליי אברך מבין השומעים ואמר לי, "אני רוצה לדבר איתך על הסיפור הזה".

הוא תכנן להשאיר אותי במתח עד אחרי שבת, אבל אני סיכלתי את מזימתו בו במקום, וביקשתי ממנו שיתחשב בסקרנותי הגוהה ויאמר לי מה כל כך נגע בו בסיפור שסיפרתי.

"אינני כאותו נדיב נדיר", התנצל האברך, "עד עכשיו לא קלטתי שהמידע שקיבלתי בדרך אגב נוגע לי למעשה, אבל עכשיו אני מבין שגם עליי מוטל לעשות משהו".

"מה?"

"לתרום תפילין".

"למה?"

"מאותה סיבה. בלבול בתאריך. תמיד ידעתי שני דברים על היום שבו נולדתי. האחד, שבאותו היום בירכו 'ברכת החמה', והשני, שזה היה ב'ה' בניסן. כך רשמתי אמי במקומות המתאימים, ולפי זה ערכו לי בר מצווה.

עברו חמש עשרה שנה, כשבכל העיתונים החרדיים עסקו בנושא של ברכת החמה. בין השאר נכתב כי לפני עשרים ושמונה שנה בירכו ברכת החמה בדי בניסן.

היה עליי לברר מה משתי העובדות אינו נכון. הרי אחד משני הדברים חייב להיות טעות.

את ברכת החמה לא יכלו לשלול. זו הייתה חוויה מדי עוצמתית בשילוב הימזל טוב' המרגש שעם בואי לעולם, ולכן אין ברירה אלא להזיז אחורה את התאריך, ולקבוע מחדש כי נולדתי בדי בניסן.

מה שאומר, שגם אני הפסדתי יום של הנחת תפילין".

אני עומד בפה פעור למול מסקנתו העצובה של האברך שמולי, אך הוא מתעשת מיד ואומר, "כמה טוב ששמעתי את הסיפור שלך! עכשיו אני יודע מה עליי לעשות, לממן תפילין ליהודי אחר. תזכה למצוות!".

הרבה אפשר ללמוד מהסיפור הזה, ואני רק חושב לי בחשבון פשוט, כי הזכות של הנחת תפילין אחת, בכל יום מימי חי, שווה לפחות אלפי דולרים.

זה אומר שאני עשיר גדול מאוד, ואם נהיה כנים, אלפי דולרים זה כלום לעומת הזכות להניח תפילין.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 204.)

שקית עלומה וחתימה יקרה

ברוך ה' אני מקפיד מאוד על שמירת העניינים, ומסתדר עם זה מצוין. אמנם לא תמיד זה קל, ויש ניסיונות, אבל עם ההרגל הדבר נעשה פשוט, וכך אני עושה את דרכי כשעיני מושפלות לארץ. הנוף העיקרי שנגלה מול עיניי הוא המדרכה. עם הזמן למדתי שיטות לניווט הדרך, כדי שלא להיתקל בעמודים ובאנשים, וברוך ה' מעולם לא הפסדתי בגלל הנהגה יקרה זו.

יום אחד הלכתי ליד אתר בנייה, וראיתי שקית מלאה ספרי קודש. חסתי על כבוד הספרים הקדושים ומיהרתי להרים את השקית. לקחתי אותה לביתי ושם פתחתי אותה. הוצאתי את הספרים בזה אחר זה, וגיליתי אותם קרועים, חסרי דפים ובלתי ראויים לשימוש. הבנתי כי ספרים אלו נזרקו באין דורש, וכל שעליי לעשות הוא להובילם לגניזה.

אלא שאז צדה את עיני חתימה מעניינת. בעיון קל גיליתי, כי אין היא אלא חתימה אותנטית של אחד מגדולי הדור הקודם. עתה היה בידי רכוש ששווה הון רב. אספני עתיקות ומכתבים מגדולי ישראל ישמחו בו מאוד.

שאלתי רב האם מותר לי להשתמש במציאה, והוא אמר לי אילו פעולות לעשות. עשיתי כדבריו, וכך נפלה בחלקי מציאה כשרה.

אני מודה לה' על המציאה ועל הרווח הכספי שבעקבותיה, ובטוח שזה בזכות שמירת העניינים. הן רק מפני שענייני סוקרות את המדרכה תדי, גיליתי את השקית.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 206.)

היית צריך לשלם הרבה

יותר! זכית בפיס! וכי כך נאה?

הקב"ה נותן לך מתנה כל כך יפה

מידו הפתוחה והרחבה, יש לך דירה נאה

עם משכנתא קטנה יחסית, ואתה מתלונן?

החלטתי שלא עוד. אני אודה לה' בכל ליבי על

הדירה היקרה שנתן לי. וכך ערכתי קידוש בבית

הכנסת, בו הודיתי לה' על הדירה היקרה שאני גר בה.

תשלומי המשכנתא המשיכו לרדת כסדרם מדי חודש בחודשו. שום אירוע חריג לא נרשם, הבנק לא השתכנע

לקצץ את הסכום בעקבות הקידוש, אולם במבט לאחור

אני שם לב לעובדה מרגשת: הצלחתי לשלם את המשכנתא כולה, ונשארתי ללא חובות כלל!

ראיתי בחוש את כוחה של התפילה מעומק הלב, וההודיה

על טובות הקל. ברוך ה', בחודש שעבר ירד התשלום

האחרון, ומי אם לא קו השגחה פרטית, ישתתף עימי

בשמחתי, למען דעת כל בוני הבתים הנאמנים בישראל, כי גם אם הסכומים מאיימים - לה' הישועה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 202.)

אין טעות בעולם כלל

יום אחד ניגשת אליי בתי, ילדה בת עשר, ובפיה בקשה: "אבא, אני רוצה סידור יפה עם חריטה של השם שלי".

שאלתי אותה, "מה יום מיומיי? לכבוד מה נקנה לך סידור כזה? בעזרת ה', לכבוד הבת מצווה נקנה לך".

הילדה אמרה שאין לה כוח לחכות שנתיים עד לבת מצווה, והיא רוצה סידור כזה כבר עכשיו... אמרתי לה, "איני רואה

שום סיבה לקנות עכשיו סידור יקר. אבל אם את רוצה מאוד, יש לי רעיון שבבילך".

הילדה שלי, שלשם הסיפור נקרא לה שרה כהן (אם כי שמה ושם משפחתנו נדירים יותר), ממש הסתקרנה לשמוע

את הרעיון שלי.

אמרתי לה: "תתפללי לה' ותבקשי ממנו שייתן לך סידור כמו שאת רוצה".

היא עשתה כעצתי, ויום יום התפללה לה' שישלח לה בקרוב סידור יפה עם חריטה של השם שלה.

יום אחד, עוד באותה שנת לימודים, קראה לה הסגנית ואמרה לה: "שרה, תוכלי לגשת אליי למשרד? אני רוצה

לשאול אותך משהו חשוב". במשרד הוציאה הסגנית מהתיק סידור יפה ועליו חרוט השם: שרה כהן.

"קניתי את הסידור הזה לנכדה שלי, והתברר שהוא בנוסח שונה מזה שמתפללים אצלנו. מיד חשבתי עלייך, אולי

תרצי לקבל את הסידור במתנה? בחנות לא מסכימים להחליף לי אותו".

והילדה שלי בת העשר קיבלה סידור יפהפה, כמו שחלמה, עם חריטה של השם שלה. ביקשה מאבא שבשמיים, והוא

נתן לה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 203.)

קח גם אתה שותפות קבועה בהפצת "ההשגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם

ותזכה גם אתה לראות את ההשגחה הפרטית בכל העניינים

התקשרו עכשיו לחוקק הישועות **02-6313-742**

או בקו השגחה פרטית **02.30.11.300** | שלוחה 6

העברה לבנק לאומי | משלוח בדואר | בעמדות נדרים פלוס

סניף 902 | חישוב 57390056 | ל.ת.ד. 5475 ירושלים | ע"ש השגחה פרטית

16/אמונה דפוס ספרי פרטית 13 - חל הספח תל

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

זכו בשותפות קבועה "בחוקק הפצה"

לזכות נ. בת ג. ח. לזווג הגון בקרוב

לזכות ע. בת ג. ח. לזווג הגון בקרוב

לזכות נתנאל בן מרים רחל לכל הישועות

לזכות רחל בת טובה לכל הישועות

זכו בשותפות קבועה "בשכונה שלמה"

לעילוי נשמת מיכאל שמואל משה בן יעקב ישראל

שנלב"ע ב' באדר

לעילוי נשמת חיה שרה ע"ה בת יחזקאל שרגא ז"ל

לעילוי נשמת שלמה זלמן בן שמואל יהודה

לשונם הזהב

על שפסח על בתי בני ישראל וכו' בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל, ע"כ דברי הקדוש זצוק"ל ודבריו ז"ל מתוקים לחיך.

(בני יששכר מאמרי חודש ניסן מאמר י')

מעלת ישראל

"וגם צידה לא עשו להם", הגיד הכתוב מעלתם של ישראל כי האמינו בה' ובמשה עבדו, ולא אמרו איך נצא אל המדבר הגדול והנורא בלא צידה. והנה זה גדול מידת הבטחון, ועל זה הקב"ה משבחם ע"י הנביא, הוא שאמר "זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

(רבינו בחיי שמואל יב, ט)

הקב"ה משבח את ישראל

יש להתבונן, בכל התורה נקרא שם החג הזה "חג המצות", ובפי ישראל קוראים אותו בשם "חג הפסח", ולשמע און שמענו אומרים בשם הרב הקדוש המפורסם בישראל בתורה ובקדושה כבוד שמו מו"ה לוי יצחק מבארדיטשוב זצוק"ל, הדנה כתב בתורה "ויאפו את הציב אשר הוציאו ממצרים עגות מצות וכו' וגם צידה לא עשו להם", והש"י שיבחם בזה על ידי נביאו: "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק וכו' לכתך אחרי במדבר וכו'", היינו שלא אמרו איך ניקח צידה, רק האמינו בה' ובטחו בישועתו ולא לקחו רק הבצק ואפו מצות, והנה פסח שאכלו ישראל בזמן המקדש

על שום שפסח המקום ברוך הוא על בתי אבותינו וכו', ועל כן הוא יתברך שמו קורא בתורתו את שם החג "חג המצות", שהוא יתברך שמו משבח את כנסת ישראל שאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות וגם צידה לא עשו להם. וכנסת ישראל קוראים את שם החג "חג הפסח", משבחים לקב"ה

יש לכם מאמר מחזק מהספרים הקדושים? שלחו אלינו. (עדיפות תינתן למאמרים הקשורים לפרשת השבוע או לענייני דינא) | במייל T023011300@gmail.com | בפקס 02-6599189

לבקשת הציבור

הוספנו מספר ימים נוספים למסד

חצי מחיר

המגזין שיאיר לכם את הבית באור של רוגע ושלווה פנימית אמיתית ויעזור לכם פשוט לחיות טוב.

מגזין השגחה פרטית

גיליון מרהיב עין, גדוש בתוכן עשיר, הכולל מגוון רחב של מדורים מרתקים למבוגרים, נשים, וילדים, כתובים ביד אומן ובשפה קולחת ומקצועית

2 מגזינים בחוברת אחת

ב 9 ₪ בלבד 18 ל 3 חודשים ראשונים

חייאו כער 02.502.2.502

חדש! אפשרות רישום אוטומטי 24 שעות ביממה בשלוחה 1

או בעמודות נדרים פלוס

על שם 'מגזין השגחה פרטית'

תכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יהיה זה שיפריע להתחפף ולשמוע קריאת התורה

נקודה מתוך שיעור המופלא של

הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד

הסוד שבחג הפסח

האדם לקבל את כל מה שעובר עליו. בחג הפסח "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". אדם שיצא ממצרים מודה לה' על הניסים והחסדים. כך גם אנו צריכים לשנות את תפיסתנו ולהודות על הטוב, לראות רק את הטוב, ולהרגיש כאילו בעצמנו יצאנו ממצרים. רבים מגדירים "ליל סדר מוצלח", ככזה שבו הכול התנהל כשורה, הילדים שיתפו פעולה ולא היו תקלות. אך זה אינו העיקר! ליל סדר מוצלח נמדד בדברים אלו: רגיעה ושמחה, הימנעות מכעס, התחברות לפנימיות המצה ולמידת הענוה, וחייב לשוב יציאת מצרים בהכרת הטוב והודיה לה' מכל הלב ומתוך שמחה.

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

ההכנות לחג הפסח בעיצומן: אנו מנקים את הבית ביסודיות, מצטיידים במאכלי החג, ובעזרת ה' נחגוג את החג בשמחה וברוב פאר. אך, יש לדעת את הסוד הכמוס: ניתן לקיים את כל מצוות החג - ביעור חמץ, אכילת מצה, קיום הסדר - ובכל זאת לפספס את העיקר. פסח אינו רק גיקיון חיצוני, אלא חג המיועד לחולל שינוי פנימי עמוק בנפש האדם. לצד ביעור החמץ הפיזי, עלינו לבער גם את "החמץ הנפשי" - המידות הרעות. בנוסף לניקוי הבית, עלינו לנקות את הנפש מכל רע. אכילת מצה אינה קשה, אך העיקר הוא להפוך בעצמנו למצה - להיות ענווים, ולא נפוחים מגאווה כחמץ. כשמכניסים מצה, מרדדים את הבצק ומשטחים אותו, והמצה שותקת. כך על

שיעורי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשלוחה 2 < (לאחר בחירת השפה)

העלון יוצא לאור גם באידיש אנגלית וספרדית
לקבלת העלון במייל B023011300@GMAIL.COM

לשליחת סיפורים במייל: hphp6176@gmail.com

פרשת צו - פסח

תמיד להודות לקב"ה על הכל ואזי זוכה לישועות

"אם על תודה יקריבנו ונקריב על זבח תודה חלות מצות" רש"י בדיבור המתחיל "אם על תודה יקריבנו" כותב: אם נידב קורבן על דבר הודאה על סע שנועה לו, כגון הנוסע בספינה, והולכי מדברות, וכן אם היה בכלל וחולה שנתרפא, שהם צריכין להודות, אדם שנועה לו נס צריך להביא קרבן תודה. לא להיות כפוי טובה. מובא בבראשית רבא כל הקורבנות עתידים להתבטל חוץ מקרבן תודה. אנו אומרים כל יום בפסוקי דזמרה ומתחילים במזמור לתודה. הרבה מצוות יסודם הכרת הטוב לבורא עולם: מצות פדיון הבן היא ביסודה לומר תודה לבורא עולם שחנן אותו בבן. כשהקב"ה נותן לאדם בן כמה שמחה יש לו, כמה אושר. לכן אומר הקב"ה: תפדה אותו, תדע שהכל ממני ואל תהיה כפוי טובה. תדע להודות ולהלל.

וכן במצות ביכורים, אחרי שאדם עמל הרבה על שדחו, על פרנסתו, הפירות שמתחילים לצאת, אומרת התורה, הפירות הראשונים הם לקב"ה - לכהנים שהם משרתיו, כדי שידע להעריך ולומר תודה שפרנסתו של אדם היא מהקב"ה. על הפסוק בביכורים "וענית ואמרת" - אומר רש"י [שם] שאיך כפוי טובה. לדעת שכל הפרנסה היא ממנו יתברך ותדע לומר תודה לבורא עולם.

אנו פותחים את הבורא מיד בהודאה לקב"ה 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים וכו' ומברכים ברכות השחר שכולן הודאה לה'. כשהקב"ה עושה נס לאדם והוא יודע להוקיר טובה ומהלל ומשבח את הקב"ה ועושה סעודה על כך לפרסם את הנס שנועה לו, זוכה ועושים לו עוד נס, כיון שהוא יודע להעריך להוקיר טובה לבורא עולם. לכן קרבן תודה היה מגיע עם ארבעים לחמים שיצטרפו אליו לסעודת קורבן התודה עוד בני אדם וכך הנס יסופר לעוד בני אדם.

ראוי שאדם כל יום ישב עם עצמו ויפתח פיו ויודה לקב"ה על כל אשר גמל אותו מהדברים הקטנים עד הדברים הגדולים גם דברים הנראים טבעיים ופשוטים.

לכן אנו מברכים כל יום 'הנותן לשכוי בינה' - כשמוע קול תרנגול. היום עיקר הברכה היא שהוא זוכה לשמוע באוזניו, 'פוקח עיוורים' - שאנו רואים טוב. 'מתיר אסורים' - שאיננו נכים ח"ו. וכן שאר ברכות השחר וכן ברכת אשר יצר. לכאורה זה לא על נס או משהו חריג אלא ללמדנו שצריך להודות לקב"ה על כל דבר קטן וגדול גם אם הוא נראה לנו טבעי ופשוט תמיד להודות להלל לשבח ולפאר ולרומם את בוראנו על כל הטוב אשר גמלנו מכל הלב, ואזי יזכה לשפע וכל טוב כיון שהוא יודע לומר תודה לבורא עולם.

וכשאדם מקבל את רצון ה' ולא שואל ולא עוד מהלל ומשבח את בוראו, הקב"ה מצילו ומבטל מעליו גזירות רעות.

נתפס על מהירות גבוהה הודו להשם יתברך ואמרו מזמור לתודה והדחו החמור בוטל סיפור

סיפור הרב נפתלי נסים שליט"א בשיעורו השבועי: היה לי שיעור בעפולה, יהודי צדיק נרתם להסיע אותי מירושלים לעפולה, בשביל מסירת השיעור לזכיו הרבים. בלי ששמתי לב, כשאנחנו חוזרים בסביבות השעה 12:00 בלילה מהשיעור, האיש נסע במהירות גבוהה מהמותר, כדי לשמח אותי ולקצר את הנסיעה הארוכה... תוך כדי שהוא נוסע ניידת משטרה מכריזה ברמקול לעצור בצד. היהודי אומר לי: "הרב, דבר כזה פירושו שילית רישיון כזה חודשים. אני חייב את הרב, מה נעשה? יש לי עבודה". הייתי המום, ועוד יותר מכך הרגשתי חוסר נעימות: היהודי עשה לי טובה גדולה כל כך, וחלילה יכול להיגרם לו מזה צער גדול! אמרתי לו: "צדיק, אני איש פשוט, אינני יודע לעשות נסים, אבל כתוב בספרים [ליקוטי הלכות, הלכות פריקה וטעניה דין שמי שמודה לה' בשעת צרה, עושים לו ישועות גדולות! וכך התחלנו הנהג ואנוכי לומר מזמור לתודה. השוטר מגיע ו"מבשר" שהוא הזמין קצין כדי שהוא יבוא לשלול את הרישיון... המרצתי את היהודי, שלא נעצור. "בוא נמשיך לומר 'מזמור לתודה' עד שיגיע הקצין, בלי הפסקה!" אנתנו ממשיכים לומר מזמור לתודה בלי הפסקה. אחרי 10 דקות השוטר קורא לנהג, והנס הלא יאומן קרה: הוא רואה לו דו"ח וקונס אותו בסכום נמוך מאוד על דבר אחר, וכלל לא מזכיר את המהירות, ואומר לו: "אני מוותר לך הפעם. בלעתי בך בואו של הקצין, בבקשה תיסע רק בזהירות". מסיים הרב כך: אנתנו לא מעודדים לנסוע במהירות ח"ו, אבל אחרי שכבר קרה מה שקרה, הרי שההודיה לה' פועלת נסים וישועות ומשדדת את מערכות הטבע! שזוכה תמיד לאמונה ולביטחון בו יתברך, להודיה ולשמחה. אמן. [הסיפור משכן שילה פסח תשפ"ד] [בן מסופר על אישה שבעלה היה חולה מאד, האישה התיישבה לידו והתחילה לשבח ולשבח ולהודות לקב"ה, על כל מה שעשה לה. את כל הדברים הטובים שהיו לה, ושזכתה לה]

לבעל ולכל הדברים הטובים. היא ידעה להודות להלל ופתאום חל שינוי גדול במצבו של בעלה והבריא בזמן קצר. מעשה באדם שהחזיק כולל ולא היה כסף לשלם עד שהיה מאד לא רגוע ודואג. על כן הרופאים אמרו לו לסגור את החולל מחשש לבריאותו. הוא שאל את הגאון הרב אוירבך צוק"ל, הרב אמר לו: "הרופאים צודקים. אבל אם אתה רוצה עצה פשוטה תיקח פנקס ותכתוב בו את כל הטובות שהקב"ה עושה לך וכל המיחדים שראית סייעתא דשמיא וכשאתה מתפלל תכוון ב'מודים' תיזכר בכל מה שכתבת וכל מה שהקב"ה נותן ועוזר לך ותעניין בפנקס כל יום ואזי לא יהיה לך בעיה להחזיק את החולל". הוא עשה כך והכל הסתדר.

וכן מסופר לא עלנו על אישה שגילו לה את המחלה בראש. אמר לה הגאון הרב מיכל יהודה לפקוביץ: "זה נגרם לך כיון שלא ידעת לומר תודה לה'. נראה לך שאת בריאה כל הזמן כדבר טבעי ופשוט. מהיום תשבי חצי שעה ותגידי תודה לקב"ה על כל מה שנתן לך". האישה עשתה כך, ולאחר זמן מה הלכה לרופא ונעלם הגידול.

הודה לקב"ה על הטובות שעשתה והיא הפסיקה לחשוב להתגרש סיפור סיפור הגאון הצדיק הרב שלום ארוש שליט"א: בא אלי יהודי ואמר לי שאשתו רוצה להתגרש ממנו. אמרתי לו: "בוא ואקריא לך מה אומר המדרש [שוחר טוב על הפסוק הודו לה' כי טוב כי לעולם] - "אין לישראל שישלמו להקב"ה אלא הודיה בלבד על כל טובה שעושה עימה". והסברתי לו: "המדרש אומר שצריך לשלם לקב"ה על כל טובה שעושה לאדם, האם אתה שילמת פעם לקב"ה על אשתך? אמרת לו תודה עליה?" אמר לי: "לא". אמרתי לו: "לך תודה להקב"ה במשך שעה שלמה על כל הטובות שאשתך עשתה לך כל החיים". וראה זה פלא, לאחר כמה שעות חזר היהודי ואמר לי: "כבוד הרב, אשתי רוצה שנמשיך ביחד בשלום ורעות, ולא מוכנה להתגרש!" סיים הרב ואמר: "אדם צריך לשלם לקב"ה על כל טובה שעושה לו, על ידי שמודה לו על כל פרט. מי שלא משלם ולא מודה להקב"ה, אזי צריך הקב"ה לקחת ממנו את הדבר ח"ו, כדי להזכירו שעדיין לא שילם." [הסיפור ממשיך שילה]

כתב הריטב"א על דברי הגמרא במסכת ברכות (ו ע"ב) "...כי כל העולם נברא לצורך בני אדם, ובני אדם נבראו לשבח ולהודות להקדוש ברוך הוא ולעבדו וליראה אותו, ואילו שעושים כן מקיפין העולם, והשאר הוי הן בכהמה שאין עושים הדברים שגבראו בשבילן". וכתב רבנו יונה בשערי תשובה (שער ד יב): "וכן בענין ההודאה על הטובה נאמר 'אודך לעולם כי עשית ואקנה שמך כי טוב נגד חסידיך' (תהילים נב יא). פרוש, אודך על הטובה שעשית עמדי, ובעבור זה אקנה להתמדת טובותיך".

כותב הגאון הרב לוגסי בספרו חי בתודה: ההודאה מביאה לשפע יותר מהתפלה. צדיקים אומרים: "הראני ה' חסדך", אם אדם יראה את החסד ש'ה' יתברך עושה עמו, אזי 'ו'ישעך ותן לנו' - תבוא ה'ישועה'. וכותב שם באמתתחתי ספורים למקביר על כך.

מסופר שבעיר רחובות חלה יהודי צעיר, ונעורו מחלט חפה לו מעבר לקיר. לאחר התעצבות מקיפה, נודע לו על פרופסור גדול בארצות הברית, היחיד המתמחה בבעיות. העלות הייתה גדולה, אך הרי כל אפשר יש לאדם יותר בצד ראיתו... הוא טס לארצות הברית מלא בקבלות טובות ותפלות, אך לאחר בדיקה אחר לו הפרופסור: "צר לי לאקבל אותך, עין אחת גמורה, חניכים להניח עין מפלסטיק, וכל בשביל להציל את העין השנייה, שגם בלתי מושלם בפקס. הוא נשפר עד עמק הנפש, בקש הפונה של יום-יומים, וביציאתו תר אחר בית כנסת. כשמצא אחד כזה, נעמד מול ארון הקדש והחל לבכות כמו תינוק: "רבנו של עולם, אני מבקש ממך מחילה על שפכר שמשיים שנה אתה נותן לי עינים, ומעולם לא הודיתי לך על כך פמו שצריך". כך התחיל לשחזר את כל הטובות שהקדוש ברוך הוא עשה עמו, מתוך הכרה פנימית ואמתית, תוך שהוא חונן טלחלה רגשית עזה. לאחר שלש שעות של דמעות-הודיה, הוא אומר מושפט אחד: "רבנו של עולם, אני רוצה להודות לך עוד שנים רבות על שתי עינים בריאות". בבדיקה הבאה, הרופא חקר וחסר הרגש היה נסער. הוא בחר שוב ושוב, בדק את ממצאיו הקודמים, והניע את ראשו אנה ואנה. זה לא יכול להיות, מעולם לא קרה דבר כזה... (מהספר חי בתודה) הרב שרהבני ממשיך את הסיפור לאחר שהוא הבריא הוא חזר לישראל ועשה סעודת הודיה. היה שם אדם בסעודת הודיה שהיו לו שתי בנות אחת בגיל 26 ואחת בגיל 30 רווקות. הוא שמע את דבריו ואמר לבנותיו: "מעכשיו על כל דבר אתן מודות להשם על כל דבר קטן שיש לכן. אתן רק מודות ומודות לה'. כל הזמן 'להודות'. הוא ביקש מהן לבסוף להתפלל להקים בית. הראשונה אחרי שבוע וכתה להשתדך והשנייה לאחר חודש. זהו כוחה של הודאה לה' ועל זה נאמר "בואו שערוי בתודה חצירותי בתהילה" דהיינו תודו ותהללו לה' על כל הטובות, גם על דברים הנראים לנו פשוטים להודות לה' זוכים ל"חצירותי בתהילה" - לספר בחצרות ה' תהילתו וישועות

מֶרֶן הָרֵב שְׁטֵימָן: חומרות, אבל לא על חשבון שיגורם אולי צער לרבנית

וכך הווה מעשה: לאחר שנפטרה הרבנית ע"ה, החל מֶרֶן לדבר על זה שהוא שוקל לנהוג בעצמו חומרה חדשה של הכנת מים לפסח מערב פסח. מדובר בחומרה שנהוגה בקהילות שונות, ומֶרֶן חשב שיש בה טעם הגון כי אם נופל משהו חמץ במים במהלך חג הפסח, הוא אוסר אותם לשתייה ואינו בטל ברוב, אפילו לא באלף. לעומת זאת, אם החמץ נופל למים בערב פסח, לפני זמן איסור החמץ, הוא מיד מתבטל והמים מותרים לשימוש בפסח. לכן נהגו רבים לאגור מים לפני פסח בדודים גדולים ומהם משתמשים כל ימי החג לשתייה ולבישול. "בסוף החלטתי שלא לנהוג את החומרה הזאת בחיי הרבנית", סיפר מֶרֶן, "כי חששתי שהרבנית עולה בטעות להשתמש במים מהברז כי היא תשכח לרגע שיש לנו דוד עם מים מוכנים לפסח, ולאחר מכן יהיה לה צער גדול כי היא תחשוב שעשתה איזו עבירה חלילה וחס, ולכן החלטתי שעדיף לוותר על החומרה הזאת אם כתוצאה ממנו עלול להיגרם איזשהו צער לרבנית חס ושלום."

הרבנית קנייבסקי בזמן נקיין לפסח דאגה שלא יהיה רגע ביטול תורה לרב
הרבנית קנייבסקי היתה מומחית גדולה לעשות את הכל בלי להפרע לרב אפילו לא להפסיק אחת מהלימודי שלו. ובשניה שמרן היה קם ממקומו ויוצא כדי להתפלל, היא היתה מזנקת על הסלון ומתקדמת בנקיין "כשהיא ניקתה את החדרים הפנימיים או את המטבח, זה כמובן לא היה קשה במיוחד, אבל כשהיא הגיעה לנקות את הסלון היתה בעיה שכן בימי 'בין הזמנים' נוהג היה מֶרֶן ללמוד בסלון ביתו מהבוקר עד הלילה... לכן היא פיתחה שיטה מיוחדת של ניצול כל רגע שבו מֶרֶן היה בבית הכנסת, לתפילות שחרית מנחה וערבית. היא היתה עומדת הכן, הציוד כבר היה מוכן הקערות עם הסמרטוטים וחומרי הניקוי, ובשניה שמרן היה קם ממקומו ויוצא לבית הכנסת כדי להתפלל, היא היתה מזנקת על הסלון ומתקדמת כמה שאפשר, והיתה משערת מראש מתי הוא יחזור, כדי שלא יהיה צריך להתמתן אפילו לא רגע אחד. כשהוא היה חוזר הביתה, הסטנדרט כבר היה מונח בדיוק באותו מקום שבו עמד כשיצא להתפלל, עם אותם ספרים, ובלי שום שינוי. גם האוכל נשאר אותו אוכל כמו כל השנה. הרבנית היתה מספרת שאמה הצדקנית, הרבנית אלישיב ע"ה היתה חוששת מאוד שהניקיונות לפסח יפריעו את הלימוד של הרב אלישיב, ולכן היתה חוסכת כל השנה כסף ובמים של ערב פסח היתה שולחת אותו לבית הבראה, כדי שיוכל ללמוד בלי שום הפרעה. "כילדות היינו נוסעות לבקר אותו, היינו רואות אותו יושב ולומד בכזאת מנחות הנפש, למרות שהיה אלו ימים עמוסים של ערב פסח. הוא היה חוזר הביתה ישר לבדיקת חמץ". עם מֶרֶן הגר"ח זה לא היה עובד השיטה הזאת, אז היא היתה מוצאת את הדרכים לאפשר לו ללמוד בלי שום הפרעה, על אף הניקיונות לפסח.

מֶרֶן הָרֵב חיים טרח כל כך כדי לפייס יהודי שאולי נפגע

במשך שנים רבות היתה לבתו הרבנית אפשטיין חזקה לבוא לבית מֶרֶן יחד עם בעלה הגאון רבי דוד שליט"א, לאחר בדיקת חמץ בביתם. הם היו באים לראות אם הרב והרבנית צריכים עזרה בהכנות אחרונות לקראת פסח. "באחת השנים, אמר מֶרֶן לחתנו שהוא רוצה לצאת אתו לאיזה מקום. רבי דוד התפלל, מה יש לשווער להסתובב כך ברחובות בני ברק בליל בדיקת חמץ אחרי שעות של בדיקה מפרכת?! הסביר לו מֶרֶן שמקודם, בעת שבדק את החמץ, הגיע יהודי אחד לשאול אותו איזו שאלה, ומאחר ומֶרֶן לא רצה להפסיק בדיבור, אף שהדבר מותר מעיקר הדיון, הוא רמז לו בידו שידבר אתו מאוחר יותר. "אני חושש שאולי זה לא היה לפי כבודו שרימוזתי לו כך ולכן אני רוצה ללכת לביתו ולפייס אותו", הסביר מֶרֶן לחתנו. רבי דוד שאל את מֶרֶן אם הוא יודע מה כתובתו של אותו יהודי, ומֶרֶן השיב שהוא לא יודע את הכתובת המדויקת, אבל הוא יודע באיזה רחוב הוא מתגורר... שאל רבי דוד, "נו... לדעת באיזה רחוב הוא מתגורר זה לא מספיק, איך נוכל למצוא אותו?" אבל מֶרֶן לא ויתר, "אנחנו נעבור בניין בניין ובדוק בתיבות הדואר", השיב ואכן כך עשו. הם צעדו לאותו רחוב, עברו בניין אחר בניין ובדקו את השמות הכתובים על תיבות הדואר, עד שמצאו את ביתו של אותו יהודי, מֶרֶן נקש על הדלת, נכנס וישב אותו זמן מה, התנצל על כך שלא ענה לו לפי כבודו, שוחח עמו כמה דקות ולאחר מכן שב לביתו, לאחר שהיה בטוח שהוא פייס את אותו יהודי ואין בלב שום קפיצה עליו חלילה.

המצווה של אפיית המצות הצילה את חיי

סיפר יהודי אוקראיני, שהוא דווקא זכה לאכול מצות בפסח כל השנים, גם כשהמדינה היתה תחת שלטון הקומוניסטים. הוא סיפר שאבא שלו היה תמיד נוסע לאיזו עיר סמוכה, שם היה מיישה שאופה מצות בסתר, והוא היה קונה אצלו כמה מצות שיהיה להם לאכול בפסח. "שאלתי את אבא למה לא כל כך מתעקש לקנות מצות. הוא כבר היה זקן ושבע ימים, הנסיעה היתה כרוכה במאמץ רב ובסיכון לא קטן, ולא הקפדנו על מצוות אחרות. מה כל כך מיוחד דווקא במצות לפסח שהוא כל כך מתאמץ. ואז אבא גילה לי את הסוד: לפני מלחמת העולם השנייה היתה לו מאפייה קטנה של לחם, וכשהמלחמה הגיעה לעיר, היה מאוד קשה להשיג מצות. לכן אבא הכשיר את המאפייה של הלחם ואפה מצות שיהיה ליהודי העיר. המשרטה המקומית עלתה על זה, תפסו אותו והאשימו אותו בבזבוז קמח בזמן מלחמה. זרקו אותו לכלא, והוא היה שם במשך כמה ימים. ביום השני של חג הפסח שחררו אותו מהכלא והוא מיהר לחזור לביתו, אבל אז הוא גילה שכל יהודי העיר הי"ד נלקחו על ידי הנאצים ימ"ש. "המצווה של אפיית המצות הצילה את חיי, לכן אני אמשך להתמיד בה כל עוד אני חי עלי אדמות", אמר לי אבא."

המהר"ל מפרג מציל מעלילת דם על ידי הגולם

שבועיים לפני חג הפסח, טייל הכומר בגן וראה את בנו הקטן של המשרת כשהוא משחק לבדו בגן, פיתה הכומר את הילד בסוכריות וממתקים, סחב אותו לתוך המערה אשר מתחת לבניין היהודים העניים, ושם שחט אותו. הכומר הרשע לקח בקבוקים קטנים ומילא אותם בדם הילד, וכתב על כל בקבוק שם של אחד מרבני העיר פראג וגם את שמו של המהר"ל, הוא הניח את הבקבוקים בסל אחד ואת גופת הילד בסל שני, ובכל מני כישופים נכנס למרתף שהיה מסוים מאוד מהמזיקים, והניח שם את הסלים. וכאשר חישפו את הילד בן המשרת ולא מצאו, העליל הכומר על היהודים שהם

רצחו את הילד לפני הפסח בעבור הדם. באותו לילה חלם המהר"ל הקדוש חלום נורא: שיצאה אש גדולה מאותו מרתף ונכנסה שלהבת אש לבית הכנסת הגדול. מיד קרא המהר"ל שמשו וישרו אברהם חיים שהיה צדיק ולשמשו השני - יוסלי הגולם אשר יצר, והלכו שולשתם בחשאי לאותו מרתף והדליקו נרות כדי לחפש. אך המקום היה מסוכן מפני המזיקים, ופתאום יצאה רוח חזקה מאוד עם קולות של כלבים נוראים ומפחידים, שחשבו שכמעט יטרפו אותם לגורים. מה עשה המהר"ל? ישב וקרא שבע פעמים את מזמור צ"א בתהלים: "יִשְׁבֵּב בְּסֶטֶר עֵלְיוֹן"... מילה במילה ומיד השתתק כל הרעש. התחילו לחפש ומצאו שני סלים: באחד קבוקי הדם ובשני את גופת הילד. את הדם שפכו וכיסו באדמה ואת גופת הילד רצו לקחת להניח ליד גינת הכומר, אך כשהתחילו ללכת נפל עליהם מטר של אבנים שהשליכו המזיקים שבמערה והם לא יכלו ללכת. אז צוה המהר"ל את יוסלי הגולם שיקח את הסל ויניח אותו ליד גן הכומר אשר בקצה המערה. יוסלי הגולם עשה כפי שהתבקש וחזר ללא פגע, כי יוסלי הגולם אינו נזקק מן המזיקים. והלכו בשמחה הביתה. בבוקר, עוד לפני התפילה, התמלאו כל רחובות היהודים בחיילים ושוטרים ובראשם הכומר צורר היהודים, ולא ידעו מדוע. אחרי חיפושים מדוקדקים במרתף וכאשר לא נמצא דבר התפרזו למקומותיהם והיהודים חגגו את הפסח בשמחה. והנה כאשר ניקה משרת הכומר את הגינה גילה את הסל ובתוכו בנו ההרוג, הוא הרגיש שהכומר הרג את בנו כדי להעליל על היהודים, ומיד רץ וסיפר לקצין המשטרה. לאחר חקירה ועניינים הודה הכומר על אומדו, ועשו בו כאשר זמם לעשות בישראל. זה כח מנהיגי ישראל הקדושים וזה כח התהילים לשמירה מפני המזיקים. (אהבת חיים, פרשת שופטים)

רבי עקיבא איגר - השולחן ערוך עקום כדי להציל מבושה מעשה ברבי עקיבא
איגר שאירח בליל הסדר אורח בביתו. בעת עריכת הסדר שפך האורח בגגה כוס יין על המפה הלבנה. מיד התערב רבי עקיבא איגר, נעם בכוס, וכאילו שלא במתכוון שפכו אף הוא על המפה. נענה ואמר ברצינות: כמדומני שהשולחן עקום... אכן גולה מעל לב האורח (ברכת חיים ומועדים קמ"א, חס"א א' ר"נ ועוד). (הזיהור בכבוד חברים)

בזכות שהחיינתי תחיה עד גיל מאה

מובא בספר זכרון חן עמ' י"ב להרב נח ווינטראב זצ"ל) רבי יצחק אליניק זצ"ל מראדומסק, סיפר שפעם אחת בערב הפסח, אחר חצות היום לחצי שק תפוחי אדמה על גבו, ואווז שמנה תחת ידו האחת, וכלי עם שמן בידו השנייה, ונכנס אל רבינו הקדוש רבי שלמה אבדי"ק ראדומסק בעל ה"תפארת שלמה" זצ"ל, וברגלו פתח הדלת של ביתו, עד שרבינו הקדוש שישב ולמד באותה שעה - נדעזע. ר' איציק ה"ל לא היה לו עוד כח לשאת על גבו, ורק מעליו את השק עם הקרטפיל [=תפוחי אדמה] ונפל בבית לכל צד, על השולחן על המיטה, ואמר לו ר' איציק: "הא לכם רבי, מתנה על יו"ט". רבינו הקדוש כשראה זה האירו עיניו, ואמר לו: "תחיה מאה שנה כי לא היה לי עוד שום דבר על יו"ט חוץ ממצה, וכאשר החיינתי כן תחיה מאה שנה". ואני נח הכרתי כשהיה בן צ"ח, ואמר לי שיש לו עוד ב' שנים מברכת אותו הצדיק, וכן היה. כי בעבור עוד שתי שנים נפטר לגן עדן, וכמה זכותו של זה האיש גדול שהחיה את הצדיק הזה.

הקב"ה דואג לכל אחד אחד האסונות הנפדים שהתרחשו בשנת תשס"ט התרחש במומפי שְׁהוּדוּ, קבוצת מְרַצְחִים שְׁפָלִים פְּנֵעָה קְשׁוּת ביהודים שְׁנִמְצָא בְּבֵית חֲבִיד בְּמוֹמְפִי. בְּבִנְיָן זֶה הַתְּגוּרָה בְּנִי הַיּוֹג הוֹלֵץ בְּרֶגֶז ה' יָקָם דָּמָם, שְׁלִיחַ חֲבִיד, שְׁהִי מְשִׁדָּה לְקָרֵב הַיְּהוּדִים לְבֹרָא עוֹלָם בְּאַרְץ זָרָה זוּ בְּמִסְתָּר נֶפֶשׁ מִשְׁמַשׁ. בְּיָמֵינוּ שְׁפָלִים לֵל הַסֵּדֶר הֵיחָ מְסֻתוֹבֵב הָרֵב גְּבִירָאֵל הוֹלֵץ בְּרֶגֶז ה' יָקָם דָּמֹו וְתוֹלָה מוֹדְעוֹת בְּבֵית הַמִּלּוֹן וּבְבֵית הַהֶאָרָה בְּמוֹמְפִי, הַמְּזַמְּנוֹת אֶת צְבוֹר הַיְּהוּדִים וְהַיִּשְׂרָאֵלִים לְלִיל סֵדֶר הַהֶלְכָתוֹ בְּבֵית חֲבִיד. בְּעָרֵב לִיל הַסֵּדֶר, זָמַן קָצֵר לִפְנֵי פְּנִיטַת הַחֵם, בְּעֶצְמוֹן שֶׁל הַהֶכְנֹחַת אֶמְרָה פְּתֹאֵם הָרֶבֶנִית רְבֵּקָה לְבַעֲלָה: "לֵךְ תִּסְתַּוֵּב וְתִרְאֶה אִם לֹא שִׁכְחֵנוּ מִלּוֹן אוֹ בֵּית הַתְּרַבְּחָה". "אֲבָל אֲנִי הַסְּתַוֵּבֵב אֲשִׁישִׁית וְתִלְתִּית חֲזֹנוֹת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת!" - טָעַן הָרֵב גְּבִירָאֵל, אִלָּם אִם רְבֵּקָה מְתַעֲשֶׂת אֵין טַעַם לְהִתְנַחֵם וְהָרֵב יוֹצֵא לְרְחוּבוֹת מְצַמֶּתָה. תוֹךְ כִּדִּי הַסִּיּוֹר הַמְּהִיר גְּבִי מְגַלָּה לְפָתֵעַ שֶׁהוּא פֶּסַח עַל בֵּית הַהֶאָרָה אֶחָד וְלֹא תֵלָה בּוֹ מוֹדְעָה. הוּא נִחְפֹּז לְמִקְוֶם וּבְקֶשׁ מִהַפְסִידָה לְרֹאוֹת אֶת סֵפֶר הָאוֹרָחִים. בְּעֶלְעֵל מְהִיר הוּא מְגַלָּה שֶׁם אֶחָד הַנִּשְׁמָע יִשְׂרָאֵל. הוּא רָץ אֶל הַחֹדֶר, דּוֹקֵשׁ שׁוֹב וְשׁוֹב, וּמְשַׁלָּא נִשְׁמַעַת נִשְׁמָעָה הוּא עֹבֵד וְהַתְּחִיל לְרַדֵּת בְּפִדְרָגוֹת. לְפָתֵעַ נִפְתָּחָה הַדֶּלֶת וּבַחֹר עִם חִלּוֹק רְחֵצָה מְבִישׁ עֵלְיוֹ וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ: "מִי שָׁלַח אוֹתָךְ?" וְהָרֵב הוֹלֵץ בְּרֶגֶז צוֹעֵק לְעֶבְרָה: "הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא!" הַבַּחֹר, בְּהֶלֶם מְחֻלָּט, קוֹרֵא לוֹ לְבֹא וְאֵזָא הוּא אוֹמֵר לוֹ: "שִׁמְעֵה סוֹפֵר. אֲנִי מְגִיעַ עֲקִשׁוֹ מִדְּרוֹם הוּדוּ בְּדֶרֶךְ לְצִפּוֹן. כָּלֵל לֹא תִכְנְנִיתִי לְעַצֵּר בְּעִיר, בְּאַתִּי בְּרַפְּכָת וְהִייתִי צָרִיד לְהַחֲלִיף רַבְּבוֹת. כְּשֶׁאֲנִי יוֹרֵד וְבָא לְקוֹנוֹת בְּרָטִיס, אֲנִי מְגַלָּה לְרַחֲמֵי שְׁכִינִי אוֹתִי. אֲנִי יוֹשֵׁב עַל אֲבָן וּמִתְחִיל לְכַבֵּשׁ. לְפָתֵעַ נֶגֶשׁ אֵלִי אֶדָם צָעִיר שְׁדָּבֵר עִמִּי בְּמִבְטָא צְרָפְתִי וְשׁוֹאֵל אוֹתִי מֵאִיפָה אֲנִי. עֲנִיתִי שְׁאֲנִי מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל. הַבַּחֹר אוֹמֵר לוֹ: "שִׁמְעֵה, גַּם אֲנִי יְהוּדִי מֵצִרְפָּת. וְאֵף נוֹתָן לִי סָכּוּם כֶּסֶף. יֵסַע לְעִיר וְתִשְׁכֹּר חֹדֶר. אַחֲרֵי הַחֵם תִּתְקַשֵּׁר הַבִּינָה וְתִגִּיד לְהוֹרִים שִׁנְפִּיקִידוֹ כֶּסֶף בְּבִנְקָה הַדָּאָר וְתִתְקַל אֶת הַכֶּסֶף כָּאֵן תוֹךְ יְדוֹתֶיךָ". אֲנִי עוֹשֶׂה כְּפִצַּת הַבַּחֹר, מְגִיעַ לְכָאן, שׁוֹכֵן חֹדֶר בְּיִקְטָה הָאֵסִי הָרִאשׁוֹן שְׁאֲנִי רֹאֶה, נִכְנָס לְחֹדֶר וְנִשְׁכַּב עַל הַמִּשְׁכָּה אֲנִי מְסִתֵּפֶל כְּלָפִי מַעֲלָה וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִם אֱלֹקִים: "אֱלֹקִים! מֶה קוֹרֵאתֶי? מֶה יְהִי? מֶה אֲנִי עוֹשֶׂה כָּאֵן בְּמַעֲבַב בֵּישׁ שְׁכֻנָּה? אֶתָּה קוֹלֵט, הָרֵב? אֲנִי, הַקְּבוֹצִינִיק, שְׁמַעוֹלָם לֹא הִיָּה לִי שׁוּם קֶשֶׁר עִם הַהוּא מְלַמְעֵלָה, מְדַבֵּר אֲלֵיוֹ פְּתֹאֵם אֲנִי קוֹלֵט שְׁהִיִּם בְּעָרֵב זֶה לִיל הַסֵּדֶר! וְהַמוֹנּוֹלֹג שְׁלִי מִתְחַדֵּשׁ: 'אֲנִי יוֹדֵעַ הַשְּׁקֵשֶׁר בְּיָנִי לֹא מִי יוֹדֵעַ מֶה, אֲבָל אֱלֹקִים, אִם אֶתָּה אוֹהֵב אוֹתִי, תֵּן לִי סִימָן, לֹא תִתֵּן לִי לְהִיָּתֵב לְבַד הַלֵּילָה, תֵּן לִי לְהִיָּתֵב הַסֵּדֶר אֲמַתִּי עִם עוֹד הַיְּהוּדִים! סִימָנִי אֶת הַשִּׁיחָה, נִכְנָסְתִי לְהַתְקַלֵּם וּפְתֹאֵם - נְקִישׁוֹת בְּדִלְתָה. הַשְּׁבִיתִי שְׁאֲנִי מְדַמְּנִי, אֲבָל לֹא. אֲנִי פוֹתַח אֶת הַדֶּלֶת וְרֹאֶה מִישֵׁהוּ שְׁנִרְאָה כְּמוֹ רֵב יְהוּדִי בְּקִצָּה הַמְּדַרְגּוֹת... וְכִשְׁאֲנִי שׁוֹאֵל אוֹתָךְ מִי שָׁלַח אוֹתָךְ? אֶתָּה עוֹנֶה לִי: 'הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא!'" מִתֵּרֵךְ לְצִנֵּן, שְׁמֹעַ הוּא זָכֵה לְאַרְיוֹן קְסוּם בְּבֵית חֲבִיד, וְאֵט אֵט גַּם נִפְשׁוֹ נִקְשָׁה בְּבֹרָא עוֹלָם. (אֹזֶר דְּנִיָּאל)

"סגולה וסוד גדול לשמירה ממחלה ועין הרע: לקחת מלח בספירת העומר ויאמר הפרקים: ככב, קלא, ובספר ויקרא לקרוא בפרק כג את פסוקים טו-יא"

[כ] אסור לומר בשר זה לפסח, אלא יאמר בשר זה ליום טוב. אסור לאכול מצה בערב פסח, וגם בלילה שלפניו, אבל מצה מבושלת שבישלה קודם י"ד מותר לאכול ב"י. לא יאכל הרבה בערב פסח, כדי שיאכל בליל פסח לתיאבון:

[כז] ויהיו בבדיקת החסה והכרפס, דכל תולע יש בו חיוב חמשה מלקיות[ה"ע] היום יש לקחת מגידול ללא תולעים], ונוהגים שלא לאכול חסה בערב פסח, וכן בחוץ לארץ אין אוכלים חזרת ביום ראשון של פסח:

[כח] יהיה שלחנו ערוך מבעוד יום כדי שיקדש מיד לאחר צאת הכוכבים, וישתה בהסיבה כל הארבעה כוסות, וכולם צריכין מזיגה ויעשה המזיגה במים בשלש הפסקות, ובעל הבית ימזוג לו הכוס אחד מבני הבית דרך חירות, גם יקבל הכוס בשתי ידיו משתי ידיו של הנותן, גם אכילת כל ארבע כזייתות של מצה יהיו בהסיבה בין אנשים ובין הנשים בין הגדולים בין הקטנים, וההסיבה צריכה להיות על צד שמאל, ואפילו איטר מסב על שמאל כל אדם:

[כט] צריך לשתות רוב הרביעית בבית אחת ולא פעמיים, ובדיעבד אפילו הפסיק כמה פעמים יצא[ה"ע] אפילו בשהה עד כדי אכילת פרס יצא], ורק לא ישהה מתחילת שתיה עד הסוף יותר מכדי שתיית רביעית, ומשקל הרביעית הוא 27 דרה"מ, (עדף 86 ס"מ) ולכתחילה צריך שישתה כל הרביעית, אך בדיעבד אם שתה רוב רביעית יצא ידי חובה, וידחוק עצמו לפחות כוס אחד לשתות רביעית שלם כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה, ואם יש בכוס כמה רביעיות צריך לשתות רובו, וכל הארבע כוסות צריכין שטיפה והדחה שירחצם מבית ומחוץ בכל פעם:

[ל] מביאין לפני בעל הבית קערה ובה שלושה מצות ומרור וחרוסת וכרפס וזרוע וביצה, וחרוסת זו לטיט שנשתעבדו בו אבותינו, לכן מניחים בו אגוזים ושקדים, והזרוע זכר לפסח דבזמן בית המקדש היה מביא גם את הפסח בשעת אמירת ההגדה, והביצה זכר לקרבן חגיגה, ומנהגנו לעשות הזרוע עלי והביצה שלוקה במים, ואם שכח ולא צלה הזרוע בערב פסח מותר לצלותו בליל פסח, אף על פי דאין אוכלין עלי גם ביום ראשון[ה"ע] סובר בחג ביום מותר לאכול והזרוע ג':

[לא] נוטל ידיו לצורך טיבול ראשון ולא יברך, ואשרי הנזהר ליטול ידיו בטיבול משקה בכל השנה כולה, ומנהג העולם להקל בזה בשאר ימות השנה הוא בנוי על סברה יחידה אינו ראוי:

[לב] יקח כרפס פחות מכזית, שלא יתחייב בברכה אחרונה ויברך עליו בורא פרי האדמה, ויכוין לפטור המרור ויטבול אותו בחומץ ויאכלנו בלא הסיבה, הטיבול זכר לקושי השעבוד שהיה בשביל מכירת יוסף הע"ה והשטבילו כתונת פסים שלו בדם ומכרוהו וגרמו צער ליעקב אביה, וזה נרמז בכרפס והיינו אותיות כ"ר הם סוף מבר ואותיות פס הם ראש פסים, וטיבול שני שהוא מרור בחרוסת הוא זכר לקושי השעבוד עצמו שמררו חייהם במעשה הטיט הרמוז בחרוסת ואף על גב שצריך ליקח כרפס פחות מכזית. אם שנה ואכל כזית צריך לברך אחריו בורא נפשות [ה"ע] אם שנה לא יברך בורא נפשות], ועם כל זה לא יברך על המרור בורא פרי האדמה דנחשב מצרכי הסעודה הבאים תוך הסעודה, ויהיה שלא יאכל כל הכרפס שיש בקערה אלא ישאר בקערה מהכרפס עד אחר המוציא, דצריך שיהיה סוד הקערה שלם עד לאחר אכילת מצה ומרור

[לג] יקח מצה האמצעית ויחלקנה לשתיים, ויתן חציה הגדול לאחר מהמסובין להצנינו לאפיקומן, וחצי ה' הקטן יניח בין שתי המצות השלימות, ולפי הסוד יחלקנה לאמצעית צורת אותיות ד-ו וצורת ה- ו' יניח לאפיקומן וצורת ד' יניח בין המצות וכשאומר הא' לחמא עניא יגביה בפרוסה, ויאמר הא בצירי, ומנהגנו לכפול פסקא זו ג' פעמים, ואחר כך יצוה להניח הקערה בסוף השלחן, גם ימזוג הכוס ויניחו לפניו כדי שישאלו ויאמרו מה נשתה, וכשתחיל לומר עבדים מגישים הקערה לפניו, וכשאומר אין מפתירין אחר הפסח אפיקומן מנהג יפה לאחוז חצי המצה הטמונה לאפיקומן להראות למסובים שהוא זכר לפסח, וכשמגיע למצה זו, יגביה המצה השלימה העליונה שלפניו לחבוב מצוה, וכן כשיגיע למרור זה, אבל כשאומרים פסח שהיו אבותינו אוכלין לא יאחוז הזרוע בידו אלא יראנו בלבד, וכשיגיע להיא שעתה, יאחוז בידו הכוס שמזוג לו, ויכסה הפת, ויהיה לכסות הפת בכל עת שלוקח הכוס בידו:

[לד] יטול ידיו ויברך על נטילת ידיים, ויקח המצות שלשתם ביחד משום לחם משנה, ויברך המוציא וישמיט השלישית וישאר בידו מצה העליונה והפרוסה, ויברך על אכילת מצה ויאבצע מהעליונה והפרוסה כזית מזו וכזית מזו, ויטבלם בבלח ג' פעמים ויאכלם בהסיבה, ויכניס שתי כזייתות אלו בפיו ביחד[ה"ע] אין צריך להכניס לפניו בפעם אחת והנהוג כך היא חומרה יתרה וחשש סכנה, רק שלא ישהה 7.5 דקות וטוב להחמיר 4 דקות], ואם יש לו אונס שאינו יכול לעשות כן וירצה לפרך כל כזית פרורין קטנים להכניסם בפיו, אז יכניס פרורי כזית השלמה תחלה. ואחר כך יקח כזית מרור וישקענו בחרוסת, וינער מעט מן החרוסת דבאי טעם מרור, ויברך על אכילת מרור ואין צריך להסיבה, ואחר כך תכן נוטל מצה השלישית ובוצע כזית ממנה וכורכו עם כזית מרור מוטבל בחרוסת, ואומר זכר למקדש כחלל הזקן וכו' ויאכלם בהסיבה, ויהיה שלא ידבר דברים חיצוניים בין אכילת מצה לאכילת הכורז, ולכן יאכלם בזה אחר זה תכן בלא עיכוב, ואחר כך סועד וגומר סעודתו בשמחה ובטוב לבב:

[לה] אחר שגמר סעודתו יאכל בשמחה את האפיקומן השמור בתוך המפה זכר לפסח הנאכל על השבע, ויהיה שלא יאכל הרבה בסעודה כדי שיאכל האפיקומן לתאבון, ויאכל ממנו שתי כזייתות למצוה מן המובחר, שהם

כזית אחד זכר לפסח וכזית אחד זכר למצה הנאכלת עם הפסח, ואם הוא זקן או חלוש מאד וקשה עליו לאכול שתי כזייתות יאכל כזית אחד דוקא זכר לפסח[ה"ע]-מספיק בזית אחד ומותר חסידות שני זיתים], וצריך לאכול אותו במקום אחד, ואפילו בחדר אחד בשתי שלחנות אסור, ויהיה לאכול קודם חצות, וטוב שגם ההלל יאמר קודם חצות, ולא יתנמנם באמצע אכילת האפיקומן, ואם הוא מסב לבדו על השלחן אפילו בתוך הסעודה קודם אכילת האפיקומן לא יישן: אחר האפיקומן אין לאכול שום דבר, משום שצריך שיהיה טעם האפיקומן בפיו עד שישן, ורק מים מותר, וקפה מותר לצורך גדול, ולעשן בחוץ לארץ יש לאסור בליל ראשון, ובליל שני מותר, אפיקומן הוא נטריקון אפיקו מיני הוציאו כלי אכילה, שלא יאכלו עוד:

[לו] אם שכח ולא אכל האפיקומן עד שנטל ידיו, או אמר הב לן ונברך, יאכל אותו בלא ברכת המוציא, ואם לא נזכר עד שברך ברכת המזון אם לא שתה כוס שלשי, יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ואם שתה כוס שלשי ואחר כך נזכר, הנה אם אכל תוך הסעודה מהמצה השמורה משעת קצירה שיעור כזית סומך על זה, ואם לאו אז אפילו נזכר עד אחר ההלל יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ויחזור ויברך על הכוס:

[לז] חייב אדם לספר בנסים ונפלאות שעשה השי"ת לנו ולאבותינו עד שתכרחנו השנה לישן, ואיתא בזוהר הקדוש פקודא לספר ביצי"מ וכו' וקב"ה חדי בהאי סיפורא וכי"ש לכל פמליא של מעלה, ואומר לחוץ זילו שמעו האי שבחא דלתתא, ובהאי סיפורא בקעי רקיעיא ויהבי חילא למאריהון, ובזה כלל המרבה לספר ביצי"מ הרי זה משובח בפמליא שלא מעלה שקב"ה משתבח בו כדכתיב ישראל אשר בך אתפאר:

[לח] צריך לומר קריאת שמע על המטה עם הפסוקים הנוהגים בכל לילה כסדר רבינו הארי"ז ז"ל, ואם הוא ניגור עד אחר חצות יאמר אותה מעט קודם חצות[ה"ע]-אם ישן יברך גם המפיל בשם ומלכות], ובחוץ לארץ כל הלכות לילה ראשונה נוהגת בלילה שניה, וצריך לברך שהחיינו בחוץ לארץ בשתי לילות הראשונים של פסח בקידוש, אבל בלילות האחרונים שהם יום שביעי ושמיני של פסח אין מברכין שהחיינו בקידוש, וכשאומר שהחיינו בלילה הראשונה יכוין גם על אכילת מצה:

[לט] העובר לפני הנחתום גוי בפסח לו יריח מפת חם, ומצאתי כתוב דאין מכין הכלבים בחג הפסח ובפרט ביום א' וביום ב' שבהם מספרים ביצי"מ, ואף על פי שאמרו רבותינו ז"ל על הכלב משח אודניה וחוטרא אבתריה, מסירין החוטרא מעליהם בפסח כי בליל פסח ביצי"מ כתיב לא יחרץ כלב לשונן ששמרו וגזרתו יתברך באותה הלילה, דלכן אמרה תורה על נבלה לכלב תשליכנו אותו:

[מ] והמגדל תרגולים יברך הלול שלהם מהשעורים, ויקנה להם קודם פסח דוחן או אורז ויתחיל להאכילם מזה קודם שיכנס הפסח [מא] יש אינם נוהגים לאכול אורז, אם הבעל הבית אוכל אורז והמבשל אינו אוכל אורז אסור לו לבשל אורז ביום טוב לבעל הבית, אבל לטלטלו ביום טוב מותר, אסור בימים טובים שאם המבשל אכל בשר ביום טוב, אסור לבשל חלב לאחרים אלא אם כן יש שהות ביום שיעבור זמן שש שעות אחר אכילת הבשר שאכל, וטלטול מותר: [ה"ע] מותר לו לבשל וכן חולה סכרת יכול לבשל דבר מתוק]

[מג] אין אומרים תיקון לאה בחול המועד של פסח ויהיה בכל ימי המועד לעסוק בתורה הנותנת חיים לעושה בעולם זה ובעולם הבא:

סגולה לזיווג הגון: יקרא שיר השירים לאחר ליל הסדר וכן עוד סגולה ללמוד אור החיים מתחילת פרשת בשלח עד סוף שירת הים ויש להזכיר את הבחורה לזיווג הגון

מסופר על בחור מבוגר. הוא המתין זמן רב לזיווגו - אבל עדיין לא נושע. הוא נחל אכזבות רבות בחייו. הזמן חולף עובר והישיעה לא נראית באופק. חג פסח הגיע. לאחר סיום אמירת ההגדה בליל הסדר, אימו הציעה לו שיאמר 'שיר השירים'. האמא הסבירה כי אמירת 'שיר השירים' בליל פסח היא סגולה נפלאה. הבחור טען כי אשמורות עיניו נעצמות. הוא מתקשה להמשיך לשמור על ערנות. האמא לא ויתרה. היא עודדה אותו וגם אמרה לו שתשב ותאמר יחד איתו את 'שיר השירים' כדי שיוזכה לישועה. הבחור לא רצה להמרות את פיה ולכן עשה כמצווה עליו. חלפו מספר חודשים, והנה בדרך פלא, הבחור בא בברית האירוסין. חלפו כמה חודשים, ואחיו הצעיר גם בא בברית האירוסין, באופן מפתיע למדי... רק אז התברר כי האם אמרה גם לבן הצעיר את אותה סגולה. כך זכתה ששני בניה יקימו את ביתם בתוך חודשים ספורים! סיפור זה שמובא בספר 'אוצרות הזמן', חושף לנגד העיניים שלנו את הסגולה הנפלאה של שיר השירים, היהלום האהוב שממתין לאחר ליל הסדר. מרן החיד"א זע"א גילה כי לאחר עריכת הסדר זה הרגע שבו כל העולמות מאירים ומזהירים. כדאי מאוד לנצל את עת הרצון ולהשתתף ב'שיר השירים' נרגש מכל הלב [גליון רינת הלב סגולה בדוקה לזיווג ללמוד את פירוש 'אור החיים' הקדוש על שירת הים, מתחילת פרשת בשלח ועד סוף שירת הים, לאחר סיום ליל הסדר. להקדיש את הלימוד לישועת הזקוקה לזיווג ולבקש להיושע עוד השנה. אפשר ללמוד לזכות המעובדת ולציון ולבקש שהלימוד יהיה עבורם ולזכותם. נוסף, כפי שהוזכר בשם הגאון ר"מ אויערבך שליט"א שהביא בשם אביו מרן הגאון רש"י אויערבך זצוק"ל, שיש להזכיר את שם הבחורה ושם אביה לזיווג הגון. וכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות. (הובא ביתא נאמן)

אמרי חז"ל: "כי אני הכבדתי את ליבוי" (י, א). גזרות פרעה לא באו מהחלטתו של פרעה ברצונו שלו, אלא מפני שהקב"ה הכביד את ליבו, כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו, ללמד: כשיהודי נתקל בהפרעות לעבודת הבורא עליו לזכור שהן באות מהקב"ה וזה מבחן בלבד, שמטרתו לעורר אצל האדם את כוחות נשמתו!!! [הרבי מילובאוויטש] "צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי, בארץ ציה ועיף בלי מים" יש מפרשים שהכוונה היא שגם אם יקרה שאני בארץ ציה, ששם הבשר מתאווה למים[מדבר], והנפש צמאה למים - אני איני צמא למים רק לך אני צמא ונפשי שוקקה אליך [מלבי"ם ועוד] הגאון רבי יצחק הוטנר זצוק"ל אמר פעם לא חשוב אם תיפול בקרב של המלחמה עם היצר אך העיקר שבסוף תנצח אותו והוא יהיה זה שייסדי את המלחמה כמו שניא: שבע יפול צדיק וקם" העיקר הוא בסוף לנצח ומובטח לך שתנצח בסוף. יש בו שבע מילים ועשרים וארבע אותיות לומר ששבעה ימים ועשרים שעות תמיד להודות להלל ולשבח את בורא עולם על כל אשר גמלו

שאלה: האם מעיקר הדין כשממנים את הרבנות למכור את החמץ האם צריך קנין מעיקר הדין (להגביה עט או כלי אחר) **תשובה:** כתב באור לציון חלק ג' ששליחות אינה צריכה קנין ולכן מעיקר הדין לא צריך קנין ע"כ אבל המנהג לעשות קנין ואם לא עשה ודאי לא מעכב תושב ארץ ישראל שיש לו חמץ במכירתו הביתית ושכר את החמץ וביקש למכור ואם לא עשה ודאי לא מעכב

הפרש של שש שעות לטובת ארצה"ב וכשבארה"ב עדין לא הגיע הזמן האם החמץ מותר או אסור לאחר הפסח **תשובה:** כתב בחזון עובדיה פסח כיוון שיש מחלוקת האם הולכים אחר בעל החמץ או אחר מקום החמץ וכיון שחמץ לאחר הפסח הוא רק מדרבנן ספיקא דרבנן לקולא ומותר וטוב שיבטלו ברוב חמץ שנמכר כהלכה

שאלה: האם למכור חמץ לסופרמרקט שחשוד שמכור חמץ בפסח **תשובה:** בשו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קמט)כתב שפשוט שאין זה בטול על המכירה כי מצד תנאי המכירה לעכו"ם נכתב בשטר המכירה שמה שיטול יהיה כקונה לא יעטרך לנכות מהסך שחייב לו העכו"ם וממילא אין כאן שום בטול על המכירה ומה שלא לקח הוא של העכו"ם. וגם ללא טעם זה אין שייך לבטל קנין שכבר נעשה ואינו שוב בעלים על זה אלא הוא או כקונה מחדש או כגזול, שהוא ודאי עבר על כל יראה כיון שקנה בין למקח בין לגזול אבל רק על מה שלקח בידו וקנה ולא על מה שנשא. ואין לומר שאיגלאי מילתא שלא מכר בלב שלם אלא שהערים, דלמה נאמר כך שאף שחשוד לעבור להנאתו כשאינו יכול בהיתר לא יעבור על מה שיכול לעשות בהיתר, ולכן ברור ופשוט שהמכירה קיימת, ע"ש ובמקום אחר כתב שיש פה גם שאלה האם משום מגדר מילתא לנהוג כך ותלוי לפי ראות עיני הרב המוכר

אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך

מובא במדרש אגדה (דברים פרשת ראה - שופטים פרק טו סימן יא) "ושמחת לפני ה' אלהיך" - [אמר הקב"ה] לי יש ד' (ארבעה) בני בית, לוי, גר, יתום ואלמנה, לך יש ד' בני בית, בן ובת עבד ואמה, אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך.

פְּתַב הַרְמֵיב"ם: (הלכות מגילה פרק ב הלכה יז) "וּכְשָׁאוּלָּךְ וְשׁוֹתָהּ בְּחָג, חֵיב לְהַאֲכִיל לָגֵר, לְיְתוֹם וְלְאַלְמָנָה עִם שְׂאֵר הָעַמִּינִי הָאֲמֻלָּלִים, אֲבָל מִי שְׁוֹלֵל דִּלְתוֹת בֵּיתוֹ וְאוֹכֵל וְשׁוֹתָהּ עִם כְּנִיּוֹ וְאִשְׁתּוֹ וְאִינוּ מְאֲכִיל וּמְשַׁקֶּה לְעַנְיִים וְלַמְּרִי נֶפֶשׁ, אֵין זֶה שְׂמֵחַת מִצְוָה, אֶלָּא שְׂמֵחַת פְּרִסּוּי".

אין שמחה גדולה ומפארה אצל הקדוש ברוך הוא אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האמללים האלו, דומה לשבילכה, שנאמר: 'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נפאכים'. ע"כ

מדברי המדרש והרמב"ם רואים שיש חיוב לעזור בחג הפסח לנזקקים ובמיוחד בחג הפסח שהוצאות גדולות וכפי שנפסק בסימן תכ"ט שחייב כל אדם לתת קמחא דפסחא והקב"ה מבטיח "אם אתה משמח את שלי אני מתחייב לשמח את שלך" וידוע שכספי צדקה רק מעשרים את הנותן ומבירים אותו. **וכפי שכותבים הרמ"א והטור** ביורה דעה סימן רמ"ז שהצדקה מעשרת ונותנת עושר וכבוד וחיים טובים ומצלת את משפחתו לכן החכם שענינו בראשו יתן בעין יפה.

הרב עובדיה זצוק"ל מספר שניסה להתרים אדם עשיר לתת צדקה לעניים. העשיר התחמק ולא רצה לתת. לאחר ההחל הוא בא בוכה ומספר לרב, שבילי הסדר הוא העיר הערה לבניו, הבנים ברוב חוצפתם הוציאו אותו מהבית והוא לא היה בבית בליל הסדר וישן בחוץ. החג נהפך לו לעצב. אמר לו הרב: "הרמב"ם כותב: 'אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך'. אתה לא רצית לתרום גם לך לא הייתה שמחה".

צריך להזהר הממונה על הצדקה לדאוג שלא לשכוח אף עני. ואם העני לא קיבל צדקה ומתפלל לקב"ה הדבר מעורר קטרוג ה' ישמור. **מעשה הצדקה בנסים המצרי שאירע בעיה"ק ירושלים** כפי שמסופר בספר חמדת הימים על פסח (אות לח) וז"ל:

"ואני שמעתי מהי זקנים מעשה היה בירושלים בשנים קדמוניות אשר היה מנהג שם שהרב היה מחלק מעות פרס לכל אחד ואחד קודם חג הפסח, וכמו כן היה מחלק קופה של צדקה לעניים וצנועים בעלי תורה, ובימים ההם היה שם בירושלים איש אחד חסיד וחכם וצנוע מאד וילחץ עני בעניו, ובהחלק הקופה לא זכר הרב את האיש ההוא וישכחוהו, ויהי כי הקיפו ימי ניסן ובא מועד ואין כל מאומה בידו ויוקמו לו בניו וכל בנותיו ואלאצוהו לאמר מה לך נרדם, הנה יום בא לה' הגיע זמן ביעור החמץ ולמה נמות לעיניך כי לא נעשה כפשע הזה לאכול חמץ בפסח, ויהי כי אלצוהו יזל מים מדליו ויתן את קולו בבכי על דלותו וצערו. ויהי כי הרבה והפציר בתפלה ותעל שוועתו אל האלוהים ויפן ה' אל צעקתו, ויחרא אף ה' על העיר להושיעיה מקול שוועת העני החסיד ההוא בהתעצף ברע ומרחם אין, עד שעמד אליהו בתפילה לפניו ולהשיב חמתו מהשחית ויאמר ה' ה' אל רחום וכי' אל תשחת עמך ונחלתך, אנכי ארדה נא שמה ואשימה עיני עליו אחלצוה ואכבדהו כי לא בפשע ולא במרד שכחוהו אלא מפני צניעותו כי רב הוא.

והנה החסיד העני ההוא גם מכרוו ברכיו ויצא אל רחוב העיר וירא אליו אליהו ז"ל ונתן לו שלום והחזיר לו שלום וישאלהו האיש לאמר מה תבקש, ויאמר לו אין איש מאסף אותי הביתה ואם נא מצאתי חן בעיניך כבדני נא לאוספני בתוך ביתך בפסח הזה ואנכי אתה שוכר, ויען החסיד העני לאמר בא ברוך ה' בטוב בעיניך שב, אתה תהיה בביתי עד אשר תחפוץ רק הודיעני נא מה שמך כי יבא בדברך וכבדנך, ענה אליהו ויאמר לו זה שמי רבי נסים המצרי וקח נא את הכסף וטבוח טבח והסן, וייקח החסיד העני את הכסף ויבא אל ביתו שש ושמה ויספר לאשתו את כל הדברים האלה ויצוום על כבוד האורח ויאמר כי זקן ונשוא פנים הוא ומראהו

לאמר לא ידענו ולא שמענו את שמו בלתי היום מפי כבודך, ויחפש בכל העיר ולא מצא עד שנתן אל לבו החסיד לאמר, אכן נודע הדבר כי לית דין בר נש רק אליהו ז"ל ועל כן קרא שמו נסים המצרי על שם הנס שנעשה לי לכלכל את דברי חג הפסח כמשפט שנעשה על נס ישראל במצרים, ומיתר הכסף אשר נשאר ביד אותו החסיד לא חיסר כלכלתו תמיד כל הימים. ולרב יש העיר ירושלים לילול התקדש חג הפסח בא אליו בחלום בחזיון לילה איש מראהו כמראה מלאך האלוהים ויבלהו בלהות לחונקו, ויצעק אליו לאמר מדוע ככה עשית לשכוח את החסיד העני ההוא וכפשע בניכם ובין המות כי העלה חרון אפו יתברך עד להשחית לולי אליהו ז"ל עמד בפני לפני להשיב חמתו מהשחית ויפן אל העני ברחמים להחזיק בידו, ויהי בבקר ותפעס רוחו וישלח ויקרא את העני ההוא וישאל מחילה לבל ימות ויספה בעון ההוא, ומאז קבל על עצמו לחפש ולפשע אחרי כל דל עני והלך הצנוע להחזיק בידם לתומכם ולשכמם". ע"כ

בכל מצוות צדקה היא לתת צדקה בכבוד

הגמ' במסכת חגיגה דף ה' אומרת על הפסוק: (קהלת יב) "על הכל יביא במשפט...אם טוב ואם רע" שואלת הגמ' מה הכוונה על טוב למה שהקב"ה יביא על טוב משפט למה יעניש אותו על דבר טוב? עונה הגמ' שזהו אדם הנותן צדקה לעני בפרהסיא. מחובות הנותן להסתיר כמה שיותר את נתינתו ויהיה כמה שיותר מכובד שאם לא כן יענש על כך כמובא בגמ' לעיל אף שמתכוון לטובה כיון שמבייש את המקבל אף שעושה דבר טוב אבל כיון שמבייש את העני נענש.

מעשה בארזון גדול שנתן חבילות מזון גדולות לנזקקים. שאל אותו מור הרב שטיימן האם הנזקקים צריכים לבא אליכם או שהחבילות מגיעות אליהם לבית אמרו לו שהם באים לקחת. אמר להם הרב: "זה מבייש את המקבלים. תתנו להם ישירות לבית". אמרו לו: "זה יעלה עוד מאה אלף ש"ח רק המשלוחים". אמר להם: "מחובתכם לעשות זאת והקב"ה כבר ישלח את הכסף". ואכן כך עשו. ורואים עד כמה יש חובה להשתדל עד כמה שאפשר שהנתינה תהיה בצורה מכובדת שלא יתבייש המקבל ואין צורך לכתוב ממי קיבלו את החבילות או לתלות שלטים אף שהדבר תורם ליחסי ציבור אלא יש להסתכל על טובת המקבל.

הנה מעשה כיצד יש לתת צדקה בצורה מכובדת **ספר** (מובא ב"חג הפסח בהלכה ובאגדה") רבי מאיר רפאל זצ"ל מניד: כְּשֶׁעָלִיתִי לִירוּשָׁלַיִם בְּשָׁנַת תרפ"ג, דָּרַחֲתִי בְּאוֹתָהּ חָצַר יַחַד עִם הָרַב אֲבִרְהָם עֲדָס זצ"ל, הָרַב הָיָה גֵר לְמַעְלָה - וְאֵנִי לְמַסָּה. פְּעָמִים הָיָה קוֹרֵא לִי לְעֻשׂוֹת לוֹ אִיזוֹ עֲבוֹדָה בְּבֵיתוֹ, וְהָיָה מְשַׁלֵּם לִי שֶׁכָּר פְּפָלִים. וְהָיָה אֹמֵר לוֹ: אֲדוֹנִי הָרַב, זֶה יוֹתֵר מִדִּי, הַשֶּׁכָּר שְׁנֵתָי לִי. וְהָיָה מְשִׁיב לִי: כְּתוּב בְּתוֹרָה, וְיִאֲחָבְתֶּם אֶת הָגֵר, וְיָמָה הָגֵר שָׂבָא בְּמִקְלוֹ וּבִתְרַמְלִיו כֹּל כֶּף צִרְדּוֹ לְאוֹהֲבוֹ - אֲנַחְנוּ, בְּנֵי אֲבִרְהָם יִקְחֻ וְיַעֲלֻ, וְאִתָּהּ, שְׂשֻׁמָּת נִפְשָׁךְ בְּכַפְךָ וּבְאֵת מַחוּץ לְאַרְץ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְלִירוּשָׁלַיִם, לֹא כֹל שְׁכָן: וְתַמִּיד הֵנָּה מִמָּצִיא לִי אִיזוֹ עֲבוֹדָה שְׂלֵא שְׁוֹה אֶפְסוֹל שְׁנֵי גְרוּשִׁי, וְהָיָה מְשַׁלֵּם חֲמִשָּׁה גְרוּשִׁי. פַּעַם, בְּעֶרְבַּ חֲחָג, לֹא הָיָה לִי פְרוּטָה בְּפִים אֶפְסוֹל בְּדִי לְקֻנוֹת גָּר, וְהָיִיתִי עוֹמֵד בְּרִחוּבוֹת גֵּז גֵּז, זֶה קוֹנֶה וְזֶה מוֹכֵר, וְזָלְגוּ עֵינֵי דַמְעוֹת בְּשֵׁתֵר. הָרַב עָבַר בְּדֶרֶךְ וְלִקָּח אִתּוֹ: "מֵאִיר, מֵאִיר, בָּא". נִגְשָׁתִי אֵלָיו, וְאָמַר לִי: "בֹּא לְבֵיתִי וְנַעֲשֶׂה חֲשָׁבוֹן כְּפֹה אֵנִי חֵיב לָךְ". הִשְׁבַּתִּי לוֹ: "אֲדוֹנִי הָרַב, אֵין לִי שׁוֹם חֲשָׁבוֹן, יַעַן מִה שֶׁעָבַדְתִּי לָךְ שְׁלַמְתִּי לִי כְּפָלִים!" אָמַר לִי: "לֹא, יֵשׁ לָנוּ חֲשָׁבוֹן, בֹּא אֵלַי לְבֵיתִי". הִתְקַבְּלִי אִתּוֹ וְנָתַן לִי עֶשְׂרִים "חֲמִשָּׁה גְרוּשִׁי, וְאָמַר לִי: "לָךְ תַּעֲשֶׂה הַצִּדָּקָה יוֹם טוֹב הַקְדוּשָׁה". אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲדוֹנִי, מִדּוּעַ תִּתֵּן לִי הֵלֵל אֵינִי חֵיב לִי כְּפָלִים!" הִשְׁבִּי לִי: "לָךְ תִּקְנֶה מִצָּרִים לְכָבוֹד יוֹם טוֹב!" אֵז הִרְגָּשְׁתִּי בְּנִדְאֵי שֶׁהָרַב יֵשׁ לוֹ רוּחַ הַקְדוּשָׁה, וְהָיָה בְּעֵינֵי עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה גְרוּשִׁי אֵלּוֹ עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה לִירוֹת [אֵין מֵאֵה], וְשִׁמְחָתִי כְּמוֹצֵא שֶׁלֹּל רַב. (מעיקר המועד סוכות שכא)

אדם כמובא כדלעיל (ופרט לעמלי תורה נוהל גם עולם הזה וגם עולם הבא

וכן כותב הטור יורה דעה סימן רמ"ז וזה לשונו: **"עוד כי הדבר בדוק ומנוסה כי בשביל הצדקה שנותן לא יחסר לו אלא אדרבה יוסיף לו עושר וכבוד"** וכן כותב שולחן שם סעיף ד': **"הצדקה דוחה את הגזירות הקשות, וברעב תציל שמות, כמו שאירע לצרפתי הגה: והיא (הצדקה) מעשרת,**

מילי דבדיותא: בעל באה לרופא בתלונה שאשתו נפשית קשה לה זקוקה להרבה מנוחה ושקט. קח מרשם לכדוי שינה, כל ששעות" אבל זה גירום לה לישון בלי הפסקה ?" שאלו הכדורים הם לא בשבילה", משיב הרופא. "כדורי השינה הם בשבילך!"

רבה לפני שליח לחכמים אמר מילתא דבדיותא ודחי רבנן לסיף ישיב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]

מי שביקר אבותיו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יכיר וישמור ויגדור ויעזור ויורם ויעלה את התורמים הקריים ובני ביתם: דוד ושרה תניה, צבן ינאל ויצחק, ויובב תהלה חזק, דוד חזק, ישראל חזק, צפורה חזק, ויובב חזק, משה חזק בן אביבה, עמי ושושנה כחן, אליהו ורות נחמה חזק, רפי ואביבה זאדון, יסכה ויעקב שמשאל, שמואל ונורית חזק, כחן שמעון ומרים, מיכאל ואלים חזק, עמוס רואל ואוריה חזק, יצחק ונחבנא חזק, כחן יואל ורעיה, יצחק ורעיה, יוחנן ושלמה חזק, חזק ודניאל פראגני, יוסף ומינה חזק, הרב אסף חזק, בן שבע חזק וכל משפחתה, אברהם וסיוגילת מסס, ר' יעקב צבאן, ר' ורעיה חזק, ר' יעקב אוביב, כחן ורעיה חזק, בר רבקה חזק, מושיע וינתן, לרופאה שלמה: עדנה בת יהודית, לוינו חזק תהלה בת שרה, רבקה בת רות, עובד לילט ומול אורון בני צפורה. שותומים לכולל לילט קוק כמסור, כולל יום, כולל ליל שיש, כולל בין חזמים, ועד) ולעלון חשבועי. מלך מלכי המלכים ברוחם ויחיים מלך צהר ונזק יעלים יגיהה כוכב מוכרם וכל אשר יפנו יעשו ויכלו ויבטל האל-מללית כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם האל-גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה בן בעד יומאל כל משפלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומולחים, ויורל כל מחלה לכל דבר ורע ונחמה תמיד שמחים ומאשרים ללבבת העלון במיל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הכותב שמורת ציור יכיר הרבים הכל מותר

גליון מס' 183

שבת הגדול - פרשת צו תשפ"ה

זמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

'אם על תודה יקריבנו..'

על הזכות לומר תודה!

הובא בספר "נועם אלימלך" (ליקוטי שושנה, ד"ה פדות) על הפסוק (תהלים קיא, ט) "פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ": "שהנה הבורא ברוך הוא שולח רפואה קודם המכה, ומה הוא הרפואה, היינו תהילותיו ושבחיו שאנחנו משבחים ומפארים את שמו הגדול ותורתו הקדושה. וזהו 'בורא רפואות' על ידי 'נורא תהילות' מחמת תהילותיו הנוראים הם הרפואות". "רפאנו ה' ונרפא... כי תהילתנו אתה". מסופר על רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, שיום אחד באה נכדתו לבקר בבית הסבא והסבתא ביחד עם אמה. הסבתא, כדרכן של סבתות, נתנה לנכדתה סוכריה. אמרה האם לבתה: "אמרי תודה לסבתא"! סיננה הנכדה: "תודה, סבתא". לפתע נשמעה קריאת אנחה מבהילה מהסלון: "אוי, אוי!" - זעק ר' אליהו. נזעקו כל בני המשפחה לסלון להבין את פשר הזעקה, "מה קרה, סבא?" הם תמחו. ענה להם הצדיק כשדמעות בעיניו: "הנה בת זו אמרה תודה לא מחמת שהיא מרגישה הכרת הטוב, אלא מחמת שאמה אמרה לה לומר. חשבתי לעצמי... וכשאני אומר 'מודים' בתפילה... האם אני מרגיש באמת הודאה לבורא עולם או שמא אני אומר כי כתוב בסידור שצריך לומר כאן 'מודים'?!?!..."

אז בל נאמר 'אוף' - נאמר מזמור ק'..

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"על מוקדה על המזבח" [ו, ב].

המ"ם בתיבת 'מוקדה' הנה מ"ם זעירה, קטנה יותר מן הכתב הרגיל.. מדוע נכתבה כאן מ"ם זעירה? בפסוקים אלו נצטוונו על הקרבת קרבן עולה, ומאחר שאין לנו כיום אפשרות להקריב קרבנות על גבי המזבח, שהרי בית המקדש חרב, דומה כי אין הדברים נוגעים לימינו. אולם נשלמה פרים שפתינו - במקום להקריב קרבנות לפני ה' אנו מקריבים את לבנו לפניו ומתפללים. לפיכך מתפרש הפסוק על עבודת התפילה לפני ה'. תפילת האדם יוקדת כאש - "ואש המזבח תוקד בו". אש מצויה תמיד בתנועה ומרצדת בלי הפסק, היא מעידה על התלהבות פנימית. אלא שכאן באה המ"ם הזעירה ומזכירה - הנחגת האדם בעולם צריכה להעשות בהצנע וללא פרסום ורעש. "לא ברעש ה'" - ככל שיש יותר שקט וצניעות, כך עולה המעשה למקום גבוה יותר לפני ה'! האש היוקדת בלב האדם בשעת תפילתו צריכה להיות אש פנימית. העבודה שבלב צריכה להיות נסתרת ולא מפורסמת בעיני הבריות! אין לעשות תנועות שתפרסמנה ברבים שפלוני מתפלל בדבקות, וכמובן אין להודיע על כך גם באופנים אחרים. אמנם, לא כל מצווה צריכה להיעשות בשקט ובהסתר. ישנם עניינים שדווקא יש לפרסמם, והתורה רומזת על כך באות גדולה. כך למשל "תמים תהיה עם ה' אלוהיך", יש להתנהג בפרהסיא בתמימות עם ה', ולומר לכולם שהננו עושים את רצון ה' בלי עקלקלות.

מתי צריך להצניע מצוות, ואלו מעשים רצוי דווקא לפרסם? הכלל בזה רמוז בנוסח תפילת "נשמת כל חי": "בפי ישרים תתרום, ובשפתי צדיקים תתברך, ובלשון חסידים תתקדש, ובקרב קדושים תתהלל". הישרים הם אלו שעוסקים בתורה, עליהם לרומם את התורה, לפרסם אותה ולהפיצה בכל מקום אפשרי: "בראש הומיות תקרא". אבל "בקרב קדושים תתהלל" - מי שהוא קדוש ונוהג בקדושה, מתנהג בפרישות או מתענה, לא יפרסם את הדבר, אלא ישמור אותו 'בקרב'!

הגמרא מספרת על חכם מחכמי התלמוד, שנפטר בארץ ישראל בתקופה שבה היו פורעים הגויים פרעות ביהודים. באותו יום מת גם רשע אחד, בן בעיא מוכס שמו. הוא נקרא כך, משום שמתוקף תפקידו כאחראי על המכס, היה עושה בעיות גדולות לכל אדם שנתקל בו. נערכה לרב ולרשע הלוויות, וכשבאו כולם לבית הקברות החלו פורעים גויים להתפרע שם מרוב פחדם עזבו כל המלווים את המיטה, ונמלטו על נפשם, רק תלמיד אחד, תלמידו המובהק של הרב, דבק בו, ונשאר כל הזמן ליד המיטה. הגויים החלו לבדוק את מיטות הנפטרים, ומשלא מצאו כלום עזבו אותם והלכו. כשראו היהודים שהפורעים נעלמו - חזרו להמשיך את מסע הלוויה, אלא שאז ארעה טעות גדולה - במקום לקחת את מיטת הרב הם לקחו את מיטתו של בן בעיא המוכס וכיבדו אותו בכבוד גדול. ספדו עליו, אמרו קדישים וקברו אותו בחלקת הרבנים. ואילו את הרב שחשבו בטעות לבן בעיא לוו קומץ קטן של אנשים בלבד. התלמיד שנשאר שם היה עומד וצועק אליהם: "החלפתם את מיטתו של הרב במיטת המוכס!" אולם באורח פלא אף אחד לא התייחס לדברים. התלמיד היה שרוי בצער איום ונורא, ומדי יום ביומו היה הולך לקבר רבו, מתפלל ובוכה על הביזיון שנגרם לו בשגגה. כעבור זמן מה התגלה אליו רבו בחלומו ואמר לו: "מה לך בוכה ומצטער? אילו היית רואה את גן העדן שלי, היית שמח". שאלו התלמיד: "מפני מה ארע לרב כל הביזיון הזה?" אמר לו: "אגלה לך, פעם אחת דיברתי בין תפילין של יד לתפילין של ראש, וזה העונש שגבו ממני על כך בעולם הזה, אך בשמים אני מצוי במנוחה גדולה. ואגלה לך מה היה עם בן בעיא המוכס - יום אחד הוא הכין סעודה גדולה לחבריו, אלא שבאותו יום הגיע לעיר שר גדול וכולם עזבו אותו, והלכו לסעודתו של השר הגדול. בן בעיא המוכס לא ידע מה לעשות עם כל האוכל שעלול להתקלקל, לכן העביר אותו לבית התבשיל שיחלקוהו לעניים. על מצוות החסד שעשה עם העניים הוא קיבל את שכרו בעולם הזה, שיקברו אותו בכבוד גדול" (דורש ציון).

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ד

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

נותן עיניו וליבו עליהם | ספור על רבנו כ"ק האדמו"ר
הרב חיים מאיר האגר מויז'ניץ זצ"ל וזיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת כ"ק

האדמו"ר

הרב חיים מאיר

האגר מויז'ניץ

זצ"ל זיע"א

(ט' ניסן ה'תשל"ב)

כ"ק האדמו"ר רבי חיים מאיר האגר מויז'ניץ זצ"ל- נולד ב-ט"ו כסלו ה'תרמ"ח לאביו: כ"ק האדמו"ר ר' ישראל (אהבת ישראל). ולאמו הרבנית: מרת הינדא ע"ה. רבנו האדמו"ר השישי לשושלת החסידית קוסוב-ויז'ניץ. נקרא ע"ש סבו מו"ר ר' חיים מקוסוב (בעל 'תורת חיים') וסבו מו"ר ר' מאיר מדז'יקוב זיע"א. (ממנהיגי היהדות חרדית. גאון בנגלה ובנסתר). במלחמת העולם הראשונה עקר עם אביו לגרויסוורדיין (רומניה). בשנת ה'תרצ"ו לאחר פטירת אביו, החל למלא את מקומו כאדמו"ר מויז'ניץ בגרויסוורדיין ורבים שיחרו לפתחו. בשנת ה'תש"ד עם פלישת הנאצים הועבר לגטו, אולם הוא הצליח להימלט בטרם הועבר לאושוויץ. עם סיום המלחמה חזר לגרויסוורדיין. בשנת ה'תש"ז כחצי שנה לאחר פטירת אחיו, מו"ר ר' אליעזר (עלה לא"י והתגורר בתל-אביב. לאחר) שעבר לבני ברק הקים בה את שיכון ויז'ניץ. רבנו נלב"ע בערב שבת הגדול, ט' ניסן ה'תשל"ב. רבנו חי ופעל כ-85 שנים. ציונו בביה"ק שומרי שבת בבני-ברק.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

השתתפותו בשמחתו וכמו"כ בצערו חלילה של כל בר ישראל הייתה ללא גבול. תיאר אברך, שנולדה לו בתו הראשונה כשלוש שנים לאחר החתונה, ששמחת רבינו הייתה כל כך גדולה, עוד יותר גדולה משמחתו האישית. סיפר אברך אחר: "קרובתי שתחי' הייתה מאוד חולה ל"ע ושהתה בביה"ח מאמצע חודש אייר ה'תשל"א, ומצבה הלך והחמיר, ואני הייתי מזכיר את שמה פעמים רבות לפני רבינו ומרבה להפציר עבורה. ובחסדי ה' יתברך לערך באמצע חודש מנחם אב, נהפך לפתע מצבה לטובה, וחל שיפור מיום ליום, והרופאה, שטיפלה בה בבית-הרפואה אמרה לקרובתי: 'אם המצב ילך כך הלאה וישתפר, אזי אני מקווה, שבראש השנה כבר תהיה בבית'. "חותני צלצל לצפת, שם שהה רבינו, וביקש למסור לרבנו את הבשורה הטובה (רק לאחר מכן נודע שהשליח לא עשה את שליחותו ולא מסר לרבנו את הבשורה). ביום כ"א אב ה'תשל"א היו כמה ימי 'בין הזמנים' בכולל, אזי נסעתי לצפת אל הצדיק. בהיכנסי לקודש פנימה עם קוויטל, שאלני הרב: 'מה הסיבה שבאתי?' - עניתי, כי באתי ללא כל סיבה מיוחדת. אח"כ, למרות שחותני כבר התקשר לרבי להודיע משיפור המצב אצל קרובתי תחי', מצאתי לנכון לחזור ולומר לרבנו, שבס"ד המצב משתפר והולך". ובאומרי את המלים הנ"ל, נתן הרבי שאגה, עד שכל המשמשים ונכדי רבנו שעמדו במרחק רב מחדר רבינו באו במרוצה לראות מה קרה, ורבינו ביקש שאחזור בדיוק את המילים, שהרופאה אמרה לקרובתי תחי'. אח"כ התחיל רבינו לברכני בצרור גדול של ברכות. לאחר מכן גער בי הצדיק באומרו: "למה לא בישרת אותי מיד כשהגעת?". עניתי, שהייתי בטוח שמסרו לרבי את ההודעה הטלפונית של חותני. באותו היום עשו תגלחת (פאות) לנינו של רבינו הרה"ג דוד דוב בעריש ארנסטר שליט"א, כמו"כ הייתה באותו היום בצפת סעודת שבע ברכות של נכד רבינו, וכל מי שנכנס קידמו הרבי ואמר: "קיבלתי היום בשורה טובה מאד, בשורה משמחת ביותר, אשת האברך... מצבה הולך ומשתפר, והרופאה אמרה לה: 'אני מקווה, שבראש השנה כבר תהיה בבית'. ואמרו לי אז בנותיו של רבינו זיע"א, שהיו באותו המעמד (בתגלחת ובשבע ברכות), כי כאשר רבינו אמר להן בשמחה עצומה: 'האם שמעתן את הבשורה הטובה שקיבלתי?', הן היו בטוחות, שלרבינו כנראה הגיע מברק המבשר, שנולד לצדיק נכד או על אירוסי נכד. אגב, רבינו התמרמר מאוד, אם הזכירו לפניו חולה או כל צרה שלא תבוא, ואח"כ כאשר בחסדי השי"ת השתפר המצב, ולא הודיעו לו על השיפור. (נלקט בשינויי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים).

'מידת הענוה'...

הוא העלה על מוקדה (ו, ב)

כל המתגאה אינו נידון אלא באש, שנאמר 'היא העולה' מי שמתגאה סופו יהיה 'על מוקדה' שנידון באש (ילקו"ש) הגאווה מסוכנת, שורפת היא את הנשמה מבפנים, יש לזהר ולברוח ממנה כמפני אש.

שח הרב הגאון ר' שמעון רוזובסקי זצ"ל, אב"ד דאיישישוק: "בשנת תרפ"ה, כשהחליט מרן רבינו ה'חפץ חיים' זיע"א לעלות לארץ ישראל, בא לעירנו איישישוק, אשר למד בה שמונים שנה קודם לכן, והיתה חביבה עליו כל ימיו, כדי להיפרד מכל תושבי המקום. בהגיע הידיעה על דבר בואו של הצדיק, יצאתי עם כל אנשי העיר מחוץ לתחום, כדי לקבל את פניו של גדול וצדיק הדור בכבוד ובהדרגה כראוי. כאשר הבחין בי הח"ח, ביקש ממני לעלות ולהיכנס לתוך העגלה שלו. כשנכנסתי כבקשתו מצאתיו יושב ובוכה בדמעות. שאלתי: "רבי! מדוע הוא בוכה?", והשיב לי: "על הכבוד הרב שאתם חולקים לי, שאינני ראוי לזה!". והביא את דברי הירושלמי האומר, שאם חולקים כבוד לאחד עבור שתי מסכתות שהוא יודע, ולמעשה האמת שהוא יודע רק מסכת אחת, עליו להודיע ולגלות את האמת שהוא יודע רק מסכת אחת. כמובן שניסיתי להרגיעו ולשדלו בדברים אך ללא הועיל, דעתו לא נתקררה כשהוא טוען שאין הכבוד הזה ראוי לו. כשראיתיו בכך אמרתי לו: "הנה מבקשים אנו בברכת החודש 'ותיתן הכבוד אנו צריכים לברוח כמטחוי קשת, ואיך א"כ מבקשים אנו חיים של כבוד? אך העניין הוא, שאנו מוסיפים תיכף ומיד 'חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', כלומר, מה שאנו מבקשים חיים של כבוד, הוא כדי שתתרבה בנו אהבת תורה ויראת שמים, וכמובא בחז"ל בירושלמי שמתוך הכבוד שמחלקים לתלמידי חכמים, נוספת אהבת תורה ויראת שמים בעולם", ובכן המשכתי לומר אל הח"ח: "על רבינו מעתה לשמוח ולא לבכות, שכן מתוך הכבוד שאנו מחלקים לו, תתווסף אהבת תורה ויראת שמים!". כששמע הח"ח כך נחה דעתו והפסיק לבכות ונראה על פניו הטהורות קרן אור של שמחה. [מתוך 'מאיר עיני ישראל']

סיפר הגאון רבי יצחק ידידה פרנקל זצ"ל, שבבחרותו כשלמד בורשא, נפוצה השמועה כי מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א מתעתד לבא לעיר, והתמלא רצון עז לזכות לראותו מקרוב ולהקביל פניו. ביום בואו, יצאה כל ורשא היהודית על רבבות תושביה לחלוק את הכבוד הראוי לגדול הדור, הדוחק היה עצום והצפיפות נוראה, "אבל ייחלתי בכל ליבי והתפללתי לה' שעל אף כל זאת, אזכה להתקרב ולזכות לראות מקרוב את פני קדשו של הכהן הגדול. והנה שמע ה' תפילתי, ובכל הדוחק העצום, פתאום מצאתי עצמי ממש קרוב מאד לצדיק ה'חפץ חיים'. ניצלתי את השעה הגדולה, וצעקתי: 'רבי בבקשה תברכני!'. בחסדי ה', צעקתי הגיעה לאוזניו של ה'חפץ חיים', הוא נתן בי את עיניו הקדושות ואמר: 'ולמה שאתה לא תברכני?'. לרגע נאלמתי דומיה מגודל המעמד והשעה, אבל מיד השבתי: 'הרבי הוא כהן, ואני ישראל!'. בת שחוק נראתה על פניו של הכהן הגדול, וזכיתי לברכתו".

מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל סיפר, ששמע שאחד שאל את מרן ה'חזון איש' זצ"ל, אם הוא יודע שהוא גדול הדור? והשיב החזו"א שכן, וחזר הלה ושאלו: "אם כן איך שייכת אצל מרן מידת הענוה?". והשיב לו החזו"א: "אם לאחרים היו כוחות כמו שלי, היו יכולים להיות יותר גדולים...". אמר מרן הגראי"ל על הסיפור הזה, שהוא לא היה מסוגל להאמין שההוא העז פניו לשאול כן את החזו"א, אז שלח את בנו לרב הנ"ל לשאלו האם המעשה היה נכון, ואישר שאכן כן.

אחד מחשובי הרבנים פנה פעם למרן הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל ואמר לו את המשפט הבא: "מקובלני מגדולי ישראל שכבר לפני שלושים שנים שרתה עליכם רוח הקודש!". הלה לא הספיק לסיים את המשפט ורבי אברהם, תוך כדי דיבור, שלף את נעלו מעל רגלו ואמר: "הנעל הזו שווה יותר ממני!" והוסיף: "מכיוון שנגעתי בנעליים מוכרח אני ליטול את ידיי", ויצא ליטול ידיו ושוב לא חזר למקומו הראשון, כדי שלא ימשיך לדבר אתו בעניין...

[מתוך 'פניני עין חמד']

טעם בפרשה

ר"ס

13

וכולנו באנו מאותו מקום, וכולנו מיוצרים מאותו חומר גולם, ומכולנו נדרש [פחות או יותר] את אותם דברים, ויאללה להתחיל את מסע החיים, להשתדל להרבות בלימוד, תורה, יראה, ענווה, חסד, וכו'....

אבל צדיק שלי, זה לא ככה!

אתה יודע למה אתה חושב שזה ככה?
פשוט מאוד!

כי אנחנו קולטים למוח לפי מה שאנחנו רואים בעין!
מה שאתה רואה בעיניים זה מה שנכנס לך לתת מודע!!!
למשל, בעיניים אתה לא רואה מולך את הקב"ה - אז לפעמים נפלטת לך מילה שאסור כל כך לומר...

אבל רגע, הרי הקב"ה עומד לך מול הפנים, ומסתכל עליך, איך אתה מעז לדבר לשון הרע מולו?

נו, פשוט... מה שאני לא רואה בעיניים, אני לא מפנים!!! זה הכלל של העולם וזה כל המשחק, וזה ניסיון כל החיים, לא לראות בעיניים ובכול אופן להתנהג לפי הכללים!!!

[תחשוב שאתה במדינה שלא רואים בה שום שוטרים ושום פיקוח ושום כלום, ואתה צריך לשמור על כל החוקים כאילו מסתובבת כאן משטרה ומסתובב כאן פיקוח... בא נראה שלא תבנה את עזריאלי על המרפסת שלך...]

לכן: כשאני רואה שכולנו פחות או יותר אותו דבר, כולנו עם שני עיניים, כולנו עם שני רגליים, עם פה עם דם עם דיבור עם שפה רגילה, בקיצור אנחנו נראים פחות או יותר אותו חומר גלם, אז בתת מודע מיד נקלט שפחות או יותר כולנו צועדים באותו מסלול...

אבל זו הטעיה!

אנחנו בכלל לא באותו מסלול!!!

גם באוטובוס כשאתה נוסע עם עוד שלושים אנשים לירושלים, אחד הולך 'לשמגר' ואחד הולך 'לגוטניק'... אחד הולך לגמ"ח להפקיד כסף, והשני הולך למשוך כסף, כל אחד הולך למסלול אחר לחלוטין...

בקיצור, הכול זה הטעיה שיטתית ואין בינינו כמעט שום דמיון.

לכן, נתמקד בעבודה שלנו, נעמוד בניסיונות שלנו - ותמיד יהיה לנו רק טוב!!!

לבת אלון ואביר!

בס"ד

קודם כל יישר כוח לכול המגיבים ולכול המפרגנים, זה מאוד משמח, [ואפשר להמשיך.. מי שרוצה..]

טוב, פרשת צו!!!

הקב"ה מצוה את עמו להביא קורבנות.

בא נראה 'מדרש תנחומא' נפלא!

אומר המדרש:

ר' אהרן הי"ד הקדוש ברוך הוא סולח לעוונותיהם של ישראל...
אמר הקדוש ברוך הוא, מי שיש לו פר, יביא פר. מי שיש לו איל, יביא איל. ומי שיש לו שוה, יביא שוה. ומי שיש לו יונה, יביא יונה. ומי שאין לו אחד מכל אלו, יביא סלת. ומי שאין לו סלת ולא כלום, יביא דברים, שנאמר: קחו עמכם דברים ושובו אל ה' (הושע יד, ג), ו[אם] תאמר, [מנין] שהוא מקבל? אמר הקדוש ברוך הוא, הן [הוא מקובל]...
למה? שאין תשובה לפני הקדוש ברוך הוא יותר מן הודיה.

אומר המדרש: הקב"ה מבקש מכל אחד מה שהוא יכול!

אתה לא לומד 24/7, אתה לא מחזיר את כולם בתשובה, אתה לא סיימת את הש"ס ארבעים ושלוש פעם, גם אני לא! אבל הקב"ה מבקש מכל אחד את הקורבן שלו!

יש אחד שמביא פרה שלמה, יש אחד שמביא יונה, יש אחד שמביא סולת, יש אחד שמביא - כלום!!! כן כן מביא כלום!!! אז מה באמת הוא מביא? הוא מביא את הדיבורים שלו!!!

"ומי שאין לו סלת ולא כלום, יביא דברים, שנאמר: קחו עמכם דברים ושובו אל ה'"

חמוד שלי - הקב"ה שם אותך במקום שלך, בעבודה שלך, כדי שאתה תעבוד אותו עם הכלים שלך, עם הרצונות שלך, עם המחשבות שלך, עם הניסיונות שלך. והניסיונות שלך הם שונים משל חברך... כי 'אלי' כמעט ולא מסוגל שלא לקלל כל מי שהוא רואה, ואתה לא מסוגל שלא כולם מכבדים אותך, ופלוני לא מסוגל להיות שמח בחלקו, ואלמוני לא מסוגל לשמור את פיו, ויענקל' לא מסוגל לשמור את כעסו, וחצקל לא מסוגל לשמור את עיניו, בקיצור, לייצר הרע' יש עם כל אחד חזית שונה, אבל אתה צריך להילחם בשטח שלך, ולא להתבלבל עם השטח של חברך.

תבין, שכשאתה נלחם בייצר על שיעור דף היומי, אתה מקריב את הקורבן שלך!!! וכשפלוני נלחם על שלוש שעות לימוד הוא מקריב את הקורבן שלו!!!

כי לכול אחד יש את המלחמה שלו ואת העבודה שלו...

אז נכון שלפעמים זה נראה, שכולנו נוסעים לאותו מקום,

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות ותגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בחפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

דקק

גיליון 80

פרשת צו

גילוי נאות, אני כותב עוד עלון כל שבוע [נקרא –טעם בפרשה] והשבוע בשניהם אני מביא את אותו מדרש, רק שבשניהם יש לימוד שונה.

אומר המדרש:

"ר'אחא היאך הקדוש ברוך הוא סולח לעוונותיהם של ישראל... אמר הקדוש ברוך הוא, מי שיש לו פר, יביא פר. מי שיש לו איל, יביא איל. ומי שיש לו שח, יביא שח. ומי שיש לו יונה, יביא יונה. ומי שאין לו אחד מכל אלו, יביא סלת. ומי שאין לו סלת ולא בלום, יביא דברים, שנאמר: קחו עמכם דברים ושובו אל ה' (הושע יד, ג), וְאִם תֹּאמַר, [מנין] שהוא מקבל? אמר הקדוש ברוך הוא, הן [הוא מקובל!] וְנִשְׁלַמְהּ פְּרִים שְׁפָתֵינוּ (שם). למה, שאין תשובה לפני הקדוש ברוך הוא יותר מן הודיה. לכן נאמר: אם על תודה יקריבנו."

שימו לב לשורה האחרונה במדרש. המדרש אומר לנו שקרבן 'מילים', דהיינו: קורבן שלא מוקרב על המזבח – קורבן שמוקרב בלב או בפה, הוא מתקבל לפני השם במלואו. למה? "שאין תשובה לפני הקדוש ברוך הוא יותר מן הודיה". מדהים!! אומר לך המדרש!! אין לך תשובה יותר מן ההודיה!!! כשאתה מודה לקב"ה – אתה בעצם עושה את התשובה הכי גדולה. למה??? פשוט מאוד! מה זה תשובה? תשובה זה שאדם מכין שיש דין ויש דיין ויש אלוקים ויש מנהיג. וכיון שאני לא עשיתי לפי הכללים אני מבקש סליחה!!! כשבן אדם מודה לקב"ה אתם יודעים מה קורה פה? הוא בעצם לא רק מבין שיש פה דין ויש פה דיין, הוא בעצם מבין את כל התמונה!! הוא מבין שהדיין הזה לא רק שהוא אחראי ומלך ושליט, אלא הוא גם אוהב אותך ורוצה בטובתך וכל מה שהוא יצר זה רק בשבילך, הוא פתאום קולט את כל המהות, ולא רק את השורה האחרונה!!! אתה תופס!!! לכן "אין תשובה לפני הקדוש ברוך הוא יותר מן הודיה".

רבינו חיים קנייבסקי זצ"ל [כמה קשה לכתוב זצ"ל...] מביא בספרו 'אורחות יושר' מדרש מעניין. מספר המדרש: שני אנשים הלכו בדרך, באמצע נקרא בדרכם עני, ראובן נתן לו צדקה ושמעון לא. לאחר כברת דרך הגיע אליהם מישוה ושאל – לאיפה אתם הולכים, ענו לו למקום פלוני... לפתע הוא נגלה אליהם במלוא הדרו... והנה זה הוא לא אחר מאשר – מלאך המוות – באתי לקחת אותכם. אבל ראובן שנתן צדקה – פדה את עצמו, אתה שמעון בא אתי.. שמעון ענה לו: אני רוצה לתת עכשיו צדקה... אמר לו מלאת המוות – חמוד שלי – מאוחר קצת, בא נזוז...

אמר לו שמעון, טוב, קח אותי, אבל תן לי רק כמה שניות להודות ולשבח את בורא עולם על כל החיים שהוא נתן לי, אמר לו מלאך המוות, הואיל ובקשת לספר בשבחיו של מקום, אני לא יכול עוד לגעת בך, והוסיפו לך עשרים וחמש שנים המסר פשוט!!! – – אנחנו רק צריכים להשתדל עוד ועוד להודות – – ואז יהיה לנו עוד יותר טוב ועוד יותר טוב!!

הדלקת-נרות

י-ס-----6:30

ב"ב-----6:45

יציאת שבת

י-ס-----7:44

ב"ב-----7:46

ר"ת-----8:22

– פניני משה –דברי תורה לפרשת צו-שבת הגדול

א} "צו את אהרן" מבאר רש"י "אין צו אלא לשון זירוז, מיד, ולדורות, אפשר להסביר עפי"מ דאיתא {מסכת קידושין לא:} "גדול המצווה ועושה ממני שאינו מצווה ועושה" מפני ג' טעמים: א} משום שהיצר הרע מתגרה בעושה מצווה וצריך זירוז נגדו, משא"כ כשאינו מצווה אין היצר הרע מתגרה בו, ב} שהמצווה חייב לעשות מיד ובזמן הראוי ושאנו מצווה יכול לדחות לשעה אחרת או לזמן אחר, ג} המצווה יכול לצוות לבניו אחריו שיעשו גם הם כמוהו, אבל לאינו מצווה יאמרו לו בניו: אתה בעצמך אינך מצווה ואיך אתה יכול להטיל עלינו. וזה שאמר הכתוב "צו" שצריך בזירוז נגד היצר הרע "ומיד" שלא לדחות, "ולדורות" שיוכל לצוות לדורות. {עוללות אפרים}

ב} "צו את אהרן" מבאר רש"י "...אמר רשב"י ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס" כידוע שקרבן עולה מכפר על מחשבה {אמר רשב"י אין העולה באה אלא על הרהור הלב"} והנה כל אבר יש לו כיס לכסותו ולשמרו: העינים אפשר לעצום ולסגור מלראות דבר רע האזנים אפשר לאטום עם הבדל אוזן אליה ולא לשמוע דבר רע וכן הפה יש שפתים לסגור שלא לדבר דברים רעים. אולם למחשבות רעות אין מעצור, המחשבות חודרות מאליהן למוח אדם, ולכן "צריך לזרז ביותר במקום שיש חסרון כיס" שמירה יתירה צריכה המחשבה שתהיה טהורה, מכיון שאין לה כיס לסגור אותה. {חידושי הרי"מ}

ג} "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אוזרים" צריך האדם לזכור כי יבוא יום, אשר "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" ואז "הוציא את הדשן" את הגוף שהוא הפסולת, "אל מחוץ למחנה" "אל מקום טהור" לבית מועד לכל חי... {ר"מ מפרמישלן}

ד} "אש תמיד על המזבח לא תכבה" מבארים חז"ל לא תכבה אפי' במסעות, בזמן שאדם שרוי בביתו שרוי בביתו וחייב מתנהלים כתיקונם בסביבת קרוביו ומכריו, הריהו יותר מחוסן נגד סטיה מדרך הישר. חיי הבית התקינים מחד גיסא, מונעים בעדו מלהכשל במעשים שאינם הוגנים. ברם שונים הפני הדברים בזמן שאדם יוצא למסעיו והוא שרוי בדרכים, במקומות שאין איש מכיר אותו ואין לו מי שיחשוש מפניו, ונוסף על כך עוד באים עליו נסיונות שונים עקב טלטולי הדרך אזי נקל מאוד שיתעה האדם מדרך הישר וילכד ברשת החטא. לפיכך אומר הכתוב: "אשרי כל ירא ד' ההולך בדרכיו" אשרי האיש שנשאר ירא שמים אפילו בזמן שהוא הולך בדרכיו ושרוי במקומות זרים. אם גם אז הריהו נשאר איתן ביהדותו הרי זה סימן של ירא שמים אמיתי. וזה שאמר הכתוב "אש תמיד תוקד על המזבח" על מזבח הלב צריכה ליקוד תמיד האש הלוהטת של אהבת ד' ויראתו, כך ש"לא תכבה אף במסעות" אפילו תוך טלטולי מסע בדרכים. {הדרש והעיון}

לשבת הגדול

ה} טעם שנקרא שבת גדול מפני ששבת זאת נכנסו בני ישראל הם לקחו קרבן פסח ואז הם קיימו מצווה ראשונה וידוע שמי שנעשה בר מצווה נקרא גדול אז אותו דבר פה שהם נצטוו במצוות. {אבודרהם}

ו} שבת הגדול = 750 אביהם שבשמים = 750 שהקב"ה עזר להם בקרבן פסח המצריים לא עשו להם כלום {אבי מורי שליט"א}

החומר הזה נלקח מ"פניני משה" חלק א' עמ' 13 - חל הפסח תלפ"ה

הורינו

פרשת צו שבת הגדול - פסח תשפ"ה | שנה ב' 70

הורים נאן הול

הגליון מוקדש
לעילוי נשמות
יעקב בן
ר' משה

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים',
הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וְצוֹ אֶת אֶהָרָן וְאֶת בְּנָיו לֵאמֹר (ו', ב')

וברש"י מביא בשם התורת כהנים (פ"א), אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות.

מובא במדרש רבה¹ תפלה שנתפלל משה עליו (על אהרן), ומה נתפלל משה עליו? וכו' מתחילת הספר ועד כאן כתיב² "וערכו בני אהרן", "וזרקו בני אהרן", "ונתנו בני אהרן", אמר משה לפני הקב"ה: הבור שנואה ומימיה חביבין? חלקת כבוד לעצים בשביל בניהן, ששנינו שם "כל העצים כשרים למערכה חוץ משל זית ושל גפן"³, ולאהרן אין אתה חולק לו כבוד בשביל בניו? אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייך, שבשבילך אני מקרבך, ולא עוד אלא שאני עושה אותו (את אהרן) עיקר ובניו טפלים: "צו את אהרן ואת בניו לאמר".

וכתבו לבאר, שהרי הפרשה פותחת ב"צו את אהרן ואת בניו", וכפי שכותב רשי - "לשון זירוז מיד ולדורות", כדי לזרז את בני אהרן בכבוד אביהם, שאף בליבם יכבדוהו. וגם אם נדמה בעיני הבן שמעלתו הרוחנית גדולה משל אביו, כפי שרואים כאן שהרי הקדימם הכתוב בפרשה הקודמת, מ"מ זירזם הכתוב כאן בכבוד אהרן אביהם.

1. פ"ו, סי' א' 2. ויקרא א', ח'. שם א', י"א. שם א', ז'. 3. במדרש כל העצים כשרים למערכה, חוץ מגפן ומזית. למה, שהם עושים פרות משככים. הא למדת, שבזכות הבנים, אבותיהם מתקבצין. 4. תחילת ויקרא.

ונפלאים הדברים שנלמדת ההקפדה הזאת בכבוד האב דווקא כאן בפרשה, שהרי כתב הרמב"ם⁴ בטעם הקרבנות, וזה לשונו: "יותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה ציווה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתוודה בפיו כנגד הדבור, וישורף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה", עד כאן. והיינו שעיקר מעשה הקרבנות באו לכפר על שלושת חלקי חטא האדם במעשה, דיבור ומחשבה. והנה המצווה העיקרית בה מוזכר עניין זה שקיומה הוא במעשה, בדיבור ובמחשבה, היא מצוות כיבוד אב ואם.

וְהַגִּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. (שמות י"ג, ח')

יציאת מצרים ומתן תורה הן - שתי עובדות היסוד - בתולדות העם היהודי, אשר יוצרות את בסיס נאמנותנו לה' כאדון גורלנו ומורה הדרך של חיינו. שתי עובדות אלה הן אמיתות היסטוריות, אולם הדבר היחיד שמבטיח את אמיתותן הוא המסורת, והמסורת תלויה אך ורק במסירתה הנאמנה מהורים לילדיהם, ובקבלתה מרצון על ידי הבנים מידי הוריהם.

אשר על כן, קיומו לאורך זמן של המוסד האלקי הגדול - היהדות, נשען כליל על שמיעת הבנים בקול הוריהם מהבחינה התיאורטית והמעשית. ממילא, כיבוד אב ואם הוא התנאי הבסיסי לנצחיות האומה הישראלית. (רש"י הירש, שמות)

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

לגנוב את האפיקומן מאבא, ודינים נוספים בעניינא דיומא

והגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל בחוט שני, כתב שכיון שזה בדרך משחק מותר ונער קרוב לגיל בר מצווה, וכ"ש שהוא כבר בר מצווה, לא יחטוף. ומהיר על נערים שמכריחים עי"ז לתת להם כל משאלות ליבם שזה היפך מכיבוד אב.

בשו"ע² נפסק שבן אצל אביו צריך להסב לביל הסדר, אפילו אם אביו רבו מובהק. וכתב ע"ז המשנ"ב בשם השאלות, שהסיבה היא משום שמסתמא האב מוחל לבנו שיסב עימו. ומאותה הלכה בשו"ע למד השך³ שמסתמא יש מחילת אב גמורה לבן. אולם הראשון לציון חולק על השך ולשיטתו רק בהסיבה משום שיש מצווה לביל פסח, דווקא אז האב מוחל לגמרי כדי שבנו יקיים המצווה. אבל בסתם יום שאין מצווה, אינו יכול לשבת מהסבה ובצורה שאינה מכבדת את אביו. ולמעשה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל הורה שמכיון שהיום נהוג שאין זלזול בצורת ישיבה מסוימת, לכן לכתחילה יכול לשבת בהסבה גם שלא במקום מצווה, לפני אביו.

לבני הישיבה לשלב את העזרה בבית לקראת פסח, עם הקביעות ללימוד. וכשהולך ללימוד שישאיר דרך להשיגו אם יצטרכו את עזרתו, ולא יותיר את הוריו ללא מענה בשעת הצורך, וירגישו ההורים שהבן רוצה לעזור.

לגבי גניבת האפיקומן לביל הסדר, מקור המנהג לגנוב את האפיקומן, בגמ' פסחים קט' חוטפין מצות בלילי פסחים בשביל תינוקות שלא ישנו. אמנם בראשונים פירשו אחרת, ברשב"ם ועוד, שחוטפים הכוונה שאוכלים במהירות כדי שלא יירדמו התינוקות. אולם מכאן מקור המנהג, וכן כתב הרמב"ם¹ "וצריך לעשות שינוי בלילה הזה כדי שיראו הבנים וישאלו ויאמרו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות עד שישב להם ויאמר להם כך וכך אירע וכך וכך היה. וכיצד משנה מחלק להם קליות ואגוזים ועוקרים את השולחן מלפניהם קודם שיאכלו וחוטפים מצה זה מיד זה וכיוצא בדברים האלו". ובמאירי, "לשעשע אותם לשמור על העירנות חוטפים מצות זה מזה".

1. הל' חמץ ומצה פרק ז'. והראב"ד חולק. 2. או"ח תע"ב ה' 3. וי"ד רמ"ב ס"ק א'.

מדוע דווקא מצוות כיבוד אב ואם נאמרה במעמד הר סיני? ומדוע סעודת אסתר וההצלה שהתגלגלה דווקא על ידה, היו בימי הפסח?

סוגיות הלכתיות ומעשיות שנידונו כבר לפני מספר שנים - במסגרת "יום עיון במצוות כיבוד אב ואם", שהתקיים ביהמ"ד נחלת משה בני ברק, חשון תשס"ז

רעיון הכינוס כולו נוצר מתוך התבוננות בתוחלת החיים שהוארכה בימינו. הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א הזכיר שעניין זה כבר נכתב ע"י הרס"ג, ומובא ברבינו בחיי, שעתידים שיחיו האבות עם הבנים זמן ארוך והאבות הם למשא כבד על הבנים והכבוד יכבד עליהם, לכן קבע עליהם שכר המצווה למען יאריכון ימיו כלומר: עליך לכבדם ותחיה עמהם, ואם אולי תצטער על חייהם דע שעל חיך אתה מצטער!

הר"ר אברהם רובינשטיין: כאשר עלה הרעיון לקיים את יום העיון הזה, נכנסתי להתייעץ עם ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרון לייב שטיינמן שליט"א (צוק"ל) והופתעתי לשמוע מפיו שהוא מתעתד להגיע לכאן, וכך אמר לי "על כזה ענין אני מגיע". אנו עוסקים בכיבוד אב ואם. בגלל העלייה בתוחלת החיים והתקדמות הרפואה בתחומים שונים, המצב כיום הוא שאנשים מבוגרים מטפלים בהורים מבוגרים יותר. בעבר לא הייתה זקנה כפי שקיימת כיום, ומלבד זאת רבים מאיתנו דור שני לפלטי שואה אשר לא זכו לכבד את הוריהם. מציאות זו גורמת למצב בו אין "מסורת" מבית אבא בקיום מצוה חשובה זו.

כאחד שהוריו כבר אינם בין החיים, אני יכול לומר לכל מי שיש לו אבא או אמא זקנים שאבא עם אלצהיימר ח"ו, זה עדיין מצב יותר טוב מאשר אבא בעולם שכולו טוב. בנים להורים כאלה צריכים להתהלך בראש מורם וזקוף.

ולא רק לגבי הורים מבוגרים, גם לצעירים שבינינו יש הרבה מה להתחזק בזה. כפי שעמדו על כך הרבנים הגאונים רבי בן ציון פלמן צוק"ל רב בית הכנסת, רבי אברהם גניחובסקי צוק"ל, ושיבלח"א רבי מיכל זילבר שליט"א:

אנחנו יודעים שחייבים לקיים את כל התורה כולה, בלי כל חילוק, אך בכל זאת עשרת הדברות שדיבר הקב"ה לכלל ישראל במעמד הר סיני, שפתח הקב"ה את הרקיע, פתח את השמים וראו שאין עוד מלבדו, גילוי שכינה כזה לא היה אף פעם. ואז הקב"ה אמר את עשרת הדברות, שהם המצוות החשובות שיש בין אדם למקום ובין אדם לחברו. ואחד מהם זה כבד את אביך ואת אימך, מצוה כ"כ גדולה וכ"כ חשובה שהיא אחת מעשרת הדברות. למרות שח"ו לא אומרים ששאר המצוות לא חשובים, בוודאי כל המצוות חשובות, אך בכל זאת עשרת הדברות שהקב"ה אמר במעמד כזה שלא היה כמוהו אף פעם, מעמד הר סיני! הם מיוחדים, ואחד מהם זה כבוד אב ואם.

ולמרות זאת כתוב בחז"ל שזוהי מצוה שקשה מאד לקיים, הגמ' אומרת בקידושין ("ל"א ע"ב) אשרי מי שלא חמאן, אשרי מי שלא ראה אותם, וכמו שהגמ' מביאה שם על רבי יוחנן ואב"י שלא הכירו כלל את הוריהם וכן מה שהתורה אומרת והיה עקב תשמעון, ומפרשים חז"ל אלו מצות שאדם דש בעקביו, בוודאי אחד מהם זה כבוד אב ואם. (ובחלק של מורא אב ואם, קשה יותר לקיים מורא אב, כי אדם אוהב יותר את אימו, ולא מפחד ממנה כ"כ, ומהאבא הוא מפחד), עכ"פ למעשה זה אחד מהמצוות שאדם דש בעקביו.

והשכר שיש על כבוד אב ואם כתוב בהרבה מקומות בחז"ל שאין לשער. אפילו על עשו הרשע כתוב שקיים כ"כ כבוד אב, שעד היום מה שאנחנו סובלים מהאומות, חלק גדול זה בשכר שהוא כיבד את האבא, ולכן הוא זכה לדברים מה שמצד שני אנחנו סובלים מזה. עכ"פ רואים מזה עד כמה חשוב העניין של כיבוד אב.

א"כ צריך לחזק מצוה כזאת שאדם דש בעקביו והיא גדולה מאד מאד! וכמעט אי אפשר לומר שמישוהו מקיים את זה בכל מה שצריך, ומה שזוכים בשביל זה הרי אי אפשר לתאר. והיות שרואים במציאות שאצל אנשים חלש מאד העניין של כיבוד אב וכיבוד אם, ממילא מאד צריך לעשות חיזוק בזה.

****

והנה ימי הפסח מסוגלים לגאולה, ומובא בספרים שכל כחו של עמלק הוא זה שהוא מזרעו של עשו שהוא אדום ובו תלויה גלות אחרונה, וזכות עשיו בעולם היא זכות של כיבוד אב ליצחק, שמאוד נהג בו כבוד כנודע (ילקוט שמעוני ח"א רמז קט"ו), וא"כ מי שיבוא לבטל זכותו וכוחו ולשהפיע לגאולת עמ"י, צריך שתהיה לו גם כן מצוה זו של כיבוד בלי פקפוק, ומי הוא זה גבר שיש בידו מצוה זו בשלימות, ומי הוא שחף מפשע ולא יהיה פוגם בכבוד אביו בכל דהוא. וכמו שמצאנו בפורים שכתוב "עד שבאתה הדסה אסתר שאין לה אב ואם כלל, והיא הייתה תמיד מצטערת שלא היה סיפוק בידה לקיים מצות כיבוד, אם כן יחשב לה לצדקה כאילו קיימה אותה בתכלית השלימות, וא"כ יש בידה ג"כ מצות כיבוד לקום נגד זרעו של עשו, ולכן להכניע להמן - בנו של עשו שזכות כבוד בידו - הוצרך אסתר, שהייתה יתומה מאב ואם, וזהו שאמר הקב"ה, אתם אמרתם יתומים היינו ואין אב, רוצה לומר שתמה זכות אבות, הגואל שאני מקים תהיה אסתר, שעל ידי כך שאין לה אב ואם, תנצח להמן". וידוע שנס ההצלה של אסתר התקיים בימי הפסח, וכך הוא ג"כ בגאולה השלמה ובניסן נגאל וכו'.

החלק של כיבוד אב ואם במחשבה הוא החלק העיקרי והקשה ביותר!

מובא בחיי אדם, שכיבוד אב ואם יש לקיים בשלושת החלקים של מחשבה דיבור ומעשה. ובחלק המחשבה על האדם לדמות בעיניו שהוריו הם מנכבדי ארץ. ואמר הגאון רבי בן ציון פלמן צוק"ל ששמע מגדולי ישראל שחלק זה הוא עיקר הקושי בכיבוד אב ואם.

ישנם אנשים אשר חושבים שמסתמא ההורים מוחלים להם על התנהגותם, ולכן מורים היתר לעצמם לא לכבד כל כך. כתוב - ואנו מבקשים זאת בהיום הרת עולם - "כרחם אב על בנים". נשאלת השאלה מדוע מבקשים כרחם אב ולא כרחם אם? הרי האם מרחמת יותר (כמבואר במסכת מגילה י"ד: לגבי חולדה), ואין לומר שהקב"ה מכונה אב ולא אם, שהרי מפורש אמר הנביא (ישעיה ס"ו, י"ג) "כאיש אשר אמו נתחמנו".

והביאור הוא ע"פ דברי העיון יעקב (ברכות ל"ב:) שמשוה רבינו אמר התשתם כוחי כנקבה, ומבואר שכאשר פוגעים באם קשה יותר לפייסה. כאשר אנו עומדים בפני הקב"ה לומר דברי פיוסים אחרי החטא, אנו מבקשים "כרחם אב על בנים", שיותר מתפייס אחרי שפוגעים בו, כי יותר קשה לעורר רחמי אם לאחר הפגיעה.

מן הגר"ז גוסטמן זצ"ל ישב בב"ד של וילנא בצעירותו. הוא סיפר שבילדותו, התחמק לפעמים מלעזור בבית לחוב התמדתו. ואמו הקפידה עליו. חלפו שנים וכאשר עמד תחת חופתו הגיעו גדולי הדור לכבודו - או אז הרגיש שאמו מחלה לו. אך מי יכול לחשוב ולשער שלמודו כה גדול שאימו אכן מוחלת לו? ישנם בחורים שמגיעים הביתה לבין הזמנים וחושבים שההורים נועדו לשרת אותם כפי שהורגלו בישיבה. והרי אדרבה, זו הזדמנות פז לקיים את המצווה בשלימות שעה שעה, רגע רגע. וכאשר נזהרים במצוות כיבוד אב ואם, הקב"ה מחשיב זאת כאילו כיבדנו אותם, שהרי הוקש כבודם לכבוד המקום.

הורים רבים אומרים שמתביישים לחנך את ילדיהם ו"לתבוע" מהם שיכבדו אותם, ועל אף שמדובר במצווה ככל המצוות. ובכל זאת, מנעיים מכך מחוסר נעימות. והגאון רבי משה טיקוצ'ניסקי זצ"ל,

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת ויקרא
כאשר מוסר דבר מה לאביו, יקפיד לעשות זאת בדרך מסירה מכובדת, ולא ימסור בצורה מזולזלת. שאז יפגע בכבוד אביו.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

משגיח דישיבת סלבודקה, היה נותן עצה מחוכמת. שהאב יחנך את הבנים לכבד את האם והאם תחנכם לכבד את האב (מתוך משא הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א).

לקראת סיום יום העיון הגיע למקום מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרון לייב שטיינמן זצוק"ל אשר נשא במקום משא קצר אך חודר לעצמות. "עוד היום אנו סובלים מכיבוד אב שקיים עשו, כל גדולי הדורות זכו לחלק גדול מגדלותם מכח מצוות כיבוד אב ואם". בסיום דבריו בירך: "הקב"ה יעזור שנזכה לקיים, ונזכה לרוחניות וגשמיות, ומי יודע כמה גזירות נוכל לחסוך על ידי קיום המצווה הגדולה הזו!"

הלכות כיבוד אב ואם הן מההלכות החמורות, ומי שלא לומד את ההלכות עלול להיכשל בדאורייתא!

מעשה שהיה: לקראת עת "רעוא דרעוין" ובין השמשות של שבת קודש, לקח אב את בנו החתן לבקר בבית הסבא. (מדובר בסב מצד האב). כאשר הגיעה שעת הבדלה הציע הסבא שהנכד החתן יבדיל "כדי להתרגל בעבודה". הנכד החל לומר את נוסח ההבדלה, אך כאשר הגיע לבורא מיני בשמים התעורר בקרבו ספק: את מי עליו להקדים במצווה זו, האם את אבא או שמא את סבא? למי יש להגיש את הבשמים תחילה? הוא ידע גם ידע, שהוא חייב בכבוד אביו יותר מאשר בכבוד הסבא. אך האם עליו להקדים את אביו גם בנוכחות הסב, כאשר הוא יודע שאביו חייב בכבוד סבו?

יש כאן הלכה, שהבן חייב לתת לאביו, ואביו מדעתו יעביר לסבא. זה עניין הלכתי, ואם לא ילמד ויכנס לסוגיות מעשיות, איך יידע את ההלכה?

שאלה נוספת התעוררה. חז"ל מתארים כיצד ביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה. אמר לבניו שמא יש בכם אחד שמעשיו לא מתוקנים? פתחו כולם ואמרו שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד. ומבאר רש"י שהם פנו לאביהם ואמרו לו שמע ישראל; והמשיכו לומר שאמונתם שלימה וכו' ה' אחד. נשאלת השאלה, כיצד הם קראו לאביהם בשם ישראל והרי אסור לקרוא לאב בשמו? ואולי נאמר שהיו שם ישראל היה עבור יעקב שם כבוד, שניתן לו על שם הניצחון על המלאך של עשיו, ובשם כזה מותר לקרוא לו.

וכפי שמצאנו (בסוף מסכת יומא) שרב הונא צעד בערב יו"פ ופגש את רב ושאלו להיכן הוא הולך, וענה לו שהוא הולך להמציא את עצמו לקצב שפגע בו כדי שהקצב יוכל לבקש ממנו מחילה. שאל אותו רב הונא קאדיל אבא למיקטל גברא? (האם אבא הולך לגרום למוותו של פלוני?) דהיינו שרב הונא ידע שהקצב לא יתנצל. וראה ברש"י ששמו של רב היה אבא אריכא, ומקשים תוס' איך התלמיד רב הונא קרא לרב בשמו? ומיישבים שאבא היה שם כבוד של רב. ואם כן הוא הדין בנידון דידן גבי בני יעקב.

סגולות מופלאות בזכות מצוות כיבוד אב ואם

הגמ' מביאה בסוכה (מ"ה:): שאמר רבי שמעון בר יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה, ואלמלא אליעזר בני עמי, מיום שנברא העולם ועד עכשיו, ואלמלא יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו. עד כדי כך, כל העולם מיום שנברא עד סופו, יכולים רשב"י ורבי אלעזר בן רבי שמעון ויותם בן עוזיהו לפטור מן הדין.

ומפרש רש"י יותם בן עוזיהו, צדיק היה ועניו יותר משאר מלכים וזכה בכיבוד אביו, ועליו נאמר בן יכבד אב, שכל הימים שהיה אביו מצורע והוא היה שופט עם הארץ כדכתיב ויותם שופט וגו' לא נטל עליו כתר מלכות בחייו וכל דינים שהיה דן היה אומרם בשם אביו, ואפילו שאביו לא היה פוסק רק הוא, בכל זאת היה אומרם בשם אביו.

הגמ' מביאה בקידושין (ל"א.) את המעשה עם אבימי, "חמשה בני סמכי הוו ליה", פי' בנים תלמידי חכמים, וכשהיה אביו מבקש דבר היה יכול לשלוח את אחד מבניו, ובכל זאת כשהיה אביו קורא היה הוא רץ בעצמו ואינו מניח לאחד מבניו לילך. ופעם אחת בקש האבא מים לשתות, והלך אבימי להביא, בינתיים עד שחזר עם המים האבא נמנם, ואמרת הגמ' שכל הזמן עמד אבימי כפוף וגחן על אביו כדי שברגע שהאבא יתעורר תיכף יתן לו לשתות. ובזמן הזה הוא זכה לפרש את הפסוק מזמור לאסף וגו'.

רואים כמה שכיבוד אב כ"כ גדול, ומי יודע כמה גזירות היו יכולים לחסוך עי"ז, חוץ ממה שבוודאי עוסקים בתורה וחסד אבל גם זה אחד מהדברים העיקריים. והקב"ה יעזור שנתחזק בזה, ובזכות זה נזכה לכל טוב, ונזכה ג"כ לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן סלה.

סיפר ר' יעקב שנעק ממאנסי: במלחמת העולם השנייה, הייתי "טכנאי" במחנה עבודה בו תיקנו רכבות. בשנת תש"ד, כאשר קמתי ביום טוב ראשון של סוכות ללכת לעבוד, נזכרתי באמצע לבישת בגדי המחנה: אוי, געוואלד! הרי היום הוא היום! המאיר של סוכות! היכן אני עומד כאן בעולם? במקום ללכת עכשיו ולקיים מצוות נטילת לולב ואתרוג, אני צריך ללכת לעבוד ולחלל את היום! הקדוש, בתיקון הרכבות עבור הרשעים הגרמנים ימ"ש.

הגעגועים של נשמתו לחג הקדוש הלכו והתגברו עוד ועוד, לא ידעתי כיצד להשיקט את הצימאון לקיום מצוות היום, שמחת היום! המיוחדת של חג הסוכות. בעומדי כך מהורהר, הבריק במוחי רעיון: נכון, אני לא יכול לקיים את המצווה של סוכה ולולב, אך במקום זה יכול לעלות בידי לקיים מצווה אחרת.

אבי שהיה באותה העת במחנה עבודה אחר, שם תיקנו מטוסים גרמנים. המחנה לא היה רחוק ממקום העבודה שלנו, אך מכיון שהדרכים היו מלאות באנשי אס-אס, היה ממש בלתי אפשרי להגיע לשם. אך כעת לעומת זאת, התחילה המצווה של כיבוד אב לבטל בקרבי, החלטתי שלמרות גודל הסכנה אלך לבקר את אבא ולעודד את רוחו. לא חשבתי ולא המתנתי הרבה, מיד הורדתי את בגדי העבודה והתחלתי להתכונן להוציא לפועל את התכנית שלי.

לנוכח זה, שאל אותי השכן שלי בדרגש השינה, בפליאה גדולה: מדוע אתה מסיר את בגדי העבודה? מכיון שהרגשתי את עצמי מספיק מיוודד איתו, סיפרתי לו על התוכניות שלי. הוא נרעד ושאל: האם אתה לא יודע שחייך מסתכנים בכך? הסברתי לו שלא מדובר כאן בהליכה לסתם איזה שהוא מקום, אלא לקיים מצוות כיבוד אב, ושום דבר בעולם לא יעצור בעדי מלעשות זאת.

אומר ועושה. לבשתי בגדים רגילים ויצאתי לדרך. בחסדי השי"ת וברחמי, אנשי האס-אס לא עצרו אותי. מיהרתי להתגנב בין הרחובות והגשר שהוביל לעבר מקום העבודה של אבא.

בשמחה גדולה נכנסתי אל מקום עבודתו, מקווה להיפגש עם אבא, אבל אז נעשה לי שחור בעיניים, שקט שרר במקום. אף נפש חיה לא הייתה שם, רק דבר אחד ראיתי: מטוסים שבורים. מי יודע מה קרה עם אבא, חשבתי ברעד, אולי הוא כבר לא חי?

ברגע הראשון רציתי לשוב אל המחנה ומקום העבודה שלי, אולם מיד התיישבתי בדעתי, לבי אמר לי שיש עדיין סיכוי שאפגוש את אבי.

יצאתי החוצה, ומכיון שיהודי הרי הולך לימין, התחלתי ללכת לימין, בלי לדעת לאן אני הולך. תוך כדי הליכתי הבחנתי פתאום בסוס ועגלה הנוסעים לעברי. כשהסתכלתי על הרוכב, נפל עלי פחד-מוות, הייתה לו צורה משונה ומשפתיו השתלשל שפם ארוך ומסולסל. בחיוך על פניו, פקד עלי הגוי לעלות ולהתיישב על עגלתו. ברירה אחרת לא הייתה לי, עליתי פנימה והתיישבתי. הגוי הצליף בסוסו ויצאנו לדרך.

ישבתי שם מפוחד, בלי לדעת כמה דקות נותרו בחיי. אחרי בערך עשר דקות של נסיעה, הסיט הגוי את הסוס מהדרך, אל מעבה היער. התחלתי להתכונן אל המוות, אמרתי וידוי וקריאת שמע. כשהיינו מעט יותר עמוק ביער, התחלתי לשמוע רירות של חיילים גרמנים. כשהם הבחינו בנו, עצרו אותנו ושאלו אותו בכעס - מהיכן אתה מגיע לכאן?! הגוי הזה החל להתרגז עליהם וצעק "באלאנד (טיפשים)! אפילו הונגרים אתם לא מכירים, אתם לא רואים שאני מביא בעגלה שלי טכנאי? הוא צריך להגיע לחווה שלי, לתקן משאית שבורה". הגיע שם קצין גרמני, הוא התחיל לצעוק על הגוי "אתה לא שייך לפה, סע מכאן מהר!" הגוי הזה לא שאל שאלות, ותיכף המשיך בנסיעתו בלי פגע.

כעבור מספר דקות יצאנו מהיער. הגוי עצר את העגלה וכך אמר לי: "בכדי לנסוע לחווה שלי צריכים ללכת שמאלה, אולם אתה הרי רוצה לפגוש את אביך, לכן תרד מהעגלה שלי ולך לצד ימין, ותפגוש אותו". למשמע דבריו נבהלתי. הרי לא דיברתי אף מילה אחת אל הגוי, מאיפה הוא יודע שאני מחפש את אבא שלי?

ירדתי מיד מהעגלה, ועוד בטרם הספקתי להודות לו, הוא כבר לא היה שם. לא ראיתי שום גוי ושום סוס, הוא פשוט נעלם מן העין במהירות. מרוב התרגשות ופחד, נפלתי על האדמה והתעלפתי.

כשהתעוררתי זכרתי היטב את הכל, אולם זה נדמה היה לי כמו חלום מוזר שחלף. קמתי והתחלתי לרוץ ימינה, כמו שהגוי אמר לי. אחרי חמש דקות ריצה, שמעתי רעש של מטוסים. כמה נמלאתי שמחה כשבהמשך הליכתי ראיתי שאלה הם אותם אנשים שעבדו במחנה הקודם יחד עם אבא שלי.

יאנקלי! שמעתי פתאום קול מוכר הקורא לי. הסתובבתי ולגודל שמחתי ראיתי שזה לא אחר מאשר אבא שלי. בשמחה גדולה הוא חיבק אותי ושאל בהשתוממות "מהיכן אתה מגיע, מהשמיים?!" סיפרתי לו את כל הסיפור עם אותו הגוי, שהביא אותי לכאן והראה לי איך לפגוש את אבי, אפילו שבצעם לא אמרתי לו שאני מחפש את אבי, ועל כך שנעלם פתאום כברק.

למשמע ההתרחשות הנפלאה, אמר לי אבא וכל הנוכחים כולם כאחד, שהגוי הזה היה בלי ספק אדם בלתי רגיל, אלא שבוודאי הקב"ה ראה עד כמה אני רוצה לקיים את המצווה של כיבוד אב, ושלח לי שליח שיראה לי את הדרך ויציל אותי מהחיילים הנאצים ימ"ש, וכך זכיתי לקיים מצוות כיבוד אב במחנות. (מפי בעל המעשה)

בהגרלה לשולחות המשוב מבין משתתפות הכנס 'כי בא אור' בבנייני האומה, כ"ג אדר תשפ"ה.
זכתה אילה סיונוב, כיתה י"ד סמינר ליברמן - "החדש" אלעד.
ההודעה והזכייה הועברו לזוכה

לרפואה שלמה
אסתר בת שרה

לזרע של קיימא
בעילום שם

לזיווג
יצחק נדב בן מינה ציביה

להצלחה וס"ד
יוסף בן חנה

הורינו
הורים מקו'ה

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב להן!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | [Zelle: dedications@horeinu.org](mailto:dedications@horeinu.org)

כיצד מחנכין?

עלון מס' 34

וּלְמַעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בְּנֶךָ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרִים וְאֶת אֶתְנִי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בָם (שמות י ב).

בעקרון, יכל משה רבנו לומר: הבה נצא כבר מהגיהנם הזה. זו הזדמנות פז. את הטף נשאיר והמרחם ירחם... אך משה סרב. איננו יוצאים בלי טפנו. נקודה.

מצוה אותנו התורה - את זה תספר לבנך ובן בנך - תאמר לו שבעצם יכולנו לצאת כבר במכת ארבה. אך רק 'בגללכם' נשארו. רצינו שגם אתם תצאו אתנו. לכן סרבנו לצאת אז. (ברוך שאמר בשם הגר"ז סורוצקין)

ומכאן לנושא שלנו:

תשומת לב מיוחדת לקטנים

אינה מבני ברית. כשבאה, שאל אותה אם היא אכן מסכימה, ובטוחה שמצאה מקום אחר סביר לישון בו ולשהות בו. רק כאשר השיבה בחיוב, נחה דעתו ונכנס לחדר.

יש לציין שהעוזרת הייתה נרגשת עד מאוד מכך ש'הרב הגדול של היהודים' כה מתחשב בה ומבקש רשות להשתמש בחדרה שאפילו אינו שייך לה'.

ועוד סיפר: בשמחת הבר מצוה קבלתי שעונים רבים במתנה. אבי ז"ל הציע שכהכרת הטוב לסבא הגדול, כדאי שאתן לו שעון אחד, ואכן כך עשיתי. סבא מאוד נהנה ואמר לי 'תודה רבה' באנגלית. הייתה זו מחווה מיוחדת עבורי, כיון שהוא לא ידע לדבר בכלל אנגלית, אלא דיבר בעיקר ביידיש. [לקראת שבת, כי תבא תש"פ]

יחס נכון לנדכאים

ירא שמים כשרוני ומתמיד, וכבר בהגיעו לגיל בר מצווה, יצא שמו הטוב בכל האזור לתהלה ולשם ולתפארת. כאשר הגיע לפרק 'האיש מקדש' נבחר בשעה טובה ומוצלחת להיות חתנו של רב העיר, לא פחות ולא יותר!!! כמוכן שכל בני העיר התכוננו רבות לחתונה זו, ובאו כולם יחד לשמוח בשמחת רבם. בחזרתם משמחת החתונה, פנה הכפרי לזוגתו ואמר לה: עד עתה היינו אנשי כפר פשוטים בתכלית, וממילא תפילותינו

פסוק זה נאמר לפני מכת ארבה. מדוע?

מעניין - רק במכה זו נכנס פרעה למשא ומתן ושואל: "מי ומי ההולכים".

על כך עונה משה רבנו: וְיֹאמֶר מֹשֶׁה בְּנִעְרֵינוּ וּבְקַנְיָנוּ גִלְגֹּם בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבְבָקָרֵנוּ גִלְגֹּם. ותגובת פרעה: לא כן לכו נא הגִּבְרִים. לטף אינני מאשר ואינני מאפשר לצאת בשום פנים ואופן.

סיפר רבי דוד צבי לופיאן שליט"א:

לקראת שמחת הבר מצוה שלי שהתקיימה באנגליה, מקום מגוריני באותה העת, נענה זקני המשגיח הנודע רבי אליהו לופיאן [שהתגורר כבר אז בכפר חסידים] להזמנתנו, והודיע שיבא לשהות בביתנו באנגליה ולהשתתף בשמחתנו. אבי ז"ל החליט להקצות חדר פרטי לאביו. ואיזה חדר? הייתה לנו עוזרת בית נכריה אשר היה לה חדר צדדי בביתנו שם הייתה דרה. אבי ז"ל סבר שזה החדר המתאים ביותר לשהותו של רבי אלי. הוא ביקש מהעוזרת למצוא מקום חילופי לשבועות אלו, וכך היא עשתה.

אולם כאשר רבי אלי הגיע והופנה לחדר זה, שאל תחילה של מי הוא. אבי הסביר לו, אך רבי אלי התנגד להכנס לחדר. הוא דרש להביא לפניו את אותה עוזרת, אף שאמרנו לו שהיא

הרב כהנמן זצ"ל, מייסד וראש ישיבת פוניבז', הוזמן לחיפה כדי לשבות במחיצת ניצולי שואה שבורים ונדכאים ברוחם, שהגיעו ארצה בערב שבת קודש ושוכנו במלון מסוים. במשך כל השבת ניסה הרב לרומם את רוחם ולהפיח בהם שמחה ורוח חיים, אך כמעט ללא הצלחה...

באמצע סעודת שבת עלה על השולחן ופתח בסיפור: סנדלר פשוט, אשר בקושי הגיע לתפילות שלש פעמים ביום, ומעט מאוד עיתים קבע לתורה, זכה בבן בעל מידות טובות,

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

(כלשון הגמרא ושמח בהם ככלה חדשה, רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק. מועד קטן כה ב) לכן מהיום והלאה כל הנהגתכם ברוחניות ובגשמיות, צריכה להיות בהתאם למחותניו של מקום!

לימים העידו השומעים שבדבריו אלה הכניס בהם חיות והפיח בהם רוח חדשה, כי החדיר בהם את הידיעה כמה גדולים ונעלים הם כי הם בחרו ה' לקרבם אליו גבוה מעל גבוה, עד שעשאו מחותנים אליו כביכול.

(באר הפרשה, שמיני תשע"ז)

הרב דיסקין התפלא ושאלו מדוע לא נסע לכינוס עם גדולי התורה בירושלים?

השיב הרב כהנמן: כל פעם לפני שאני נוסע לירושלים, אני נכנס לבקר את הילדים השוהים ב'בתי אבות' [מוסד שהקים לילדים פליטי שואה, ועוד]. כאשר נכנסתי הפעם ראיתי את הילד הזה בוכה. שאלתי את המדריך מה ארע לו, והשיב שלפני זמן קצר קיבל הילד הודעה שאחד האחים האהובים שלו כבר אינו בין החיים, והוא נהרג ע"י הנאצים ימ"ש בשואת אירופה. הילד לא שלט על רגשותיו, ובכה ללא הפוגה. בנסיון להרגיעו הבאתיו לביתי, אבל גם כאן הוא ממשיך לבכות.

איך יכולתי לנסוע לכינוס בירושלים כשראיתי נער עברי בוכה? ...

[לחנך בשמחה, עמ' שפ"א]

בישיבה נותרו רק רבי שמעון וקומץ תלמידים, בתוכם נמנו ארבעה ילדים בני שנים עשרה. רבי שמעון התמסר ללמדם ונהג עצמו כמלמד דרדקי מידי יום, תוך שהתאים עצמו לרמת לימודם.

לימים היה רבי זיידל מביע את התפעלותו כיצד רבי שמעון שהגיע לגרודנה כאשר שמו הולך לפניו מסוף העולם ועד סופו כר"מ המפורסם של טעלז, השכיל להתאים את עצמו למצב שנוצר, כפי שסיבב מסובב הסיבות.

[מוסף שבת קדש, נח תש"ע]

צריך וכיצד לעזור לו ברוחניות, וזכה לסיעתא דשמיא בזה. (הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, דרכי החיזוק, בלק תש"פ. מתוך תוספת לגליון המודיע, וישלח תשפ"ג)

תורתנו וכל ארחות חיינו התנהלו בהתאם. אבל כעת עלינו בדרגה - אנחנו 'מחותנים של הרב'! מהיום עלי להופיע דרך קבע שלש פעמים ביום בבית הכנסת, עלי להתפלל בכובד ראש ורצינות, עלי לעסוק יותר בתורה ולהשתתף יותר בשיעורים, כיאה וכיאות למחותנו של רב העיר!!!

פנה הרב מפוניבז' לסובביו הנדכאים והכריז: מורי ורבותי! כל אחד מהיושבים כאן נעשה מחותנו של מי שאמר והיה העולם. זה נתן לו בן, האחר נתן לו בת, יש שנתנו את שניהם ואף יותר מכך... אם כן כולכם מחותנים עמו יתברך שמו!

בימי הבראשית של הקמת ישיבת פוניבז', נזקק הרב כהנמן לסכומי כסף גדולים מאוד. יום אחד התקשר אל רבה של פרס חנה, הרב יהושע זליג דיסקין, והודיעו כי הוא זקוק למחר להלוואה בסכום גבוה מאוד, אך מכיון שיש לו מחר אסיפה בירושלים עם גדולי תורה, לא יוכל לגייס את הסכום. לכן מבקש שהרב דיסקין ישיג לו את הכסף, והבטיח שבתוך ימים אחדים יפרע את הכל.

הרב דיסקין אכן השיג את הכסף ובא למחרת למשרד הישיבה כדי למסור את הכסף. מה הופתע כאשר נאמר לו שהרב נמצא בביתו. הוא נכנס וראה שם את הרב עומד ליד ילד קטן הממרר בבכי, והרב עצמו עומד לידו ומלטפו בחיבה וברוך ובוכה עמו.

סיפר הרב זיידל אפשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת 'תורה אור' בירושלים:

בעת שהגיע מורי ורבי הגאון הנודע רבי שמעון שקופ הי"ד לגרודנה, הייתי בן שנים עשרה. תקופה קצרה לאחר הגעתו, פרצה מלחמה באיזור גרודנה. רוב בני ישיבת גרודנה [בראשות עמד רבי שמעון הי"ד] נאלצו להימלט מן העיר שהיתה מצויה באזור הסכנה.

על הסבא מנובהרדוק שמעתי מהרב מפוניבז' כי בכל יום לפני שהלך לישון, היה חושב על כל בחור בישיבה שלו מה איתו ומה מצבו, ולא היה ישן עד שחשב על כל בחור מה הוא

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם על ידי ידיד נאמן לזיכוי הרבים

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה
צז גיליון 323

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לשיולתן שיבת הופקד בידכם פיקדון, והוא בוכה, משהו מציק לו.

תלמיד חכם אחד סיפר לנו שנקלע פעם לעיר שטרסבורג, ועוד בטרם בואו למקום, סידרו לו לינה אצל יהודי מתושבי המקום. כאשר הגיע לעיר, והיה זה לפני שבת, התברר שהמארח ההוא היה צריך לעזוב את העיר באופן פתאומי, כך שהאכסניה בוטלה. עמד האורח בפיך ברכיים ולא ידע מה לעשות. הוא הניח את מזוודותיו ליד בית הכנסת, ונכנס אל תוך ההיכל, שם החלו זה עתה 'לכו נרננה'. הוא ניצב באחת הפינות, ורוחו רוח נכאים. כיון שלא הכיר אף אחד בעיר הזו, לא ידע אפילו למי ולאן לפנות. כך עברה עליו כל התפילה. והנה, לאחר 'עלינו לשבח' ניגש אליו יהודי, שממראה פניו אפשר היה להבין שיהודי נכבד הוא, ושאלו היכן הוא סועד את סעודות השבת. הוא ניסה בתחילה להתחמק, אבל היהודי הנכבד הבין שאין לו אכסניה, והזמינו לבוא עימו ולאכול בצוותא עם כל בני המשפחה. בהגיעו לבית המארח האלמוני, התברר שהוא לא כל-כך אלמוני. מהו-להון נודע שכאשר למד המארח בצעירותו בישיבה בירושלים, היה נוהג לאכול אצל הוריו של האורח, וכך השיב הקב"ה לבנם בהגיעו לשטרסבורג...

הסעודות עברו מתוך עונג שבת מיוחד במינו, אבל הת"ח סיפר שהתעורר לדבר פלא, והוא, שכאשר נכנס לבית המארח בליל שבת, הבחין שיש מקום פנוי ליד השלחן, דהיינו שאם ההורים וילדיהם היו 10 נפשות, הרי שהוכנו 11 מקומות כסאות לישיבה ליד השלחן. הוא לא שאל על כך מאומה, אבל מהכנת המקום המיותר היה נראה שבני הבית ידעו שהוא צריך להגיע...

לאחר כמה שנים הזדמן שוב לשטרסבורג, באורח בלתי צפוי, והנה שוב הוא מוצא את עצמו מתארח אצל מכניס-האורחים ההוא. כאשר נכנס הביתה, הבחין שוב שיש כסא אחד מיותר, למרות שהביקור שלו היה במפתיע, ואף אחד לא ידע שהוא אמור להגיע לכאן מארץ ישראל. הפעם לא התאפק האורח ושאל את הילדים מדוע יש כסא אחד

והילדים, כמו ענו במקלה: 'מה פירוש למה יש כסא אחד מיותר? כל פעם לפני שאבא יוצא לבית הכנסת בליל שבת, הוא נעמד באחת הפינות, ומתפלל להקב"ה בדמעות שיזכה אותו באורח... וממילא אנחנו מכינים תמיד עוד מקום-ישיבה, למקרה שתפילתו של אבא תיענה במרומים'...

שאלתי את הילדים, סיפר הת"ח, האם האורחים אכן מגיעים לפעמים תכופות, והם השיבו בשלילה, וסיפרו שלעולם לא מזדמנים יהודים רבים, והיא גם אינה משמשת כתחנת מעבר של יהודים בדרכם לארצות אחרות, ולכן רק לעיתים רחוקות אבא חוזר עם אורח. ולמרות הכל, הכסא הזה עומד תמיד מוכן...

כששאלתי את המארח מדוע בעצם מכינים את הכסא לפני שבת, הרי בני הבית יוכלו לעשות זאת ברגע שיראוהו נכנס הביתה עם אורח, ומדוע כל ההקדמה הזו, השיב לי שתי תשובות.

האחת, אני עושה זאת כדי להגביר את התשוקה בליבות הילדים למצוות הכנסת אורחים, ולהזכיר להם את המצוה מדי ליל שבת, כשהם רואים את הכסא המיותר; ושנית, הסברתי לילדים שברגע שהאורח יכנס הביתה, ויראה שטורחים בעבורו בהבאת כסא, עלולה להיגרם לו אי-נעימות, ואולי הוא עוד עלול לחשוב שהבית שלנו אינו ערוך לקבלת אורחים, והראה שצריך להביא עבורו כסא מיוחד.

כדי למנוע ממנו את עוגמת הנפש הזו, אנחנו מכינים כל פעם את הכסא לפני שבת. והגם שהסיכויים לאי-נעימות כזו שתגרם לאורח, הם קלושים ביותר, בכל אופן אנחנו נוקטים באמצעי זהירות, ומכינים את הכסא לפני שבת.

לא שבת אחת, ולא שתיים. לא שלוש, ולא ארבע. מדי שבת בשבתו, מכינים כסא אחד מיותר, כדי לא להכנס לספק-ספיקא של גרימת אי-נעימות. ולמרות שהסיכויים לעצם הגעתו של אורח, הם קלושים... קיום מצוות חסד במיטבה.

(שמחה בבית)

השבוע העלון מוקדש

לדפאת האגרות משה בן פהמה, והאגרות ששלם מארץ כנען, רבי יעקב בן נדבס חתן, רבי יעקב עזרא בן לאה, מרגלית שרה בת חוה ברכה, ולרפאל כל חור עמרי. חזון הנו אורסל בת-זוה, יצחק בן באשע, רחל בת עזת, ועיסית בת מרים, סיסה בת זוה. להצלה בח"ו עזת וילה בת חסידה-אלין, דוד בן פרתה, שלום חזרה בן חנה ברכה, מיכאל בן מיכל, שמואל יצחק בן תהילה, ועזרי שמואל בן בחרה ביה, צור שדכן חתמה, לרפאל יהודה קאסטר, מהרה בחיבת מרסל.

האחרונים 18

סיפור לשבת ע"ב 2

כללים נוצצים

שאלות חשבות-הרב דוד מרגני שליט"א ע"ב 3

מקרה מהשמים

אות שאלה-ר יצחק זילברשטיין שליט"א ע"ב 4

מי שידך למי

החיווק השבועי ע"ב 5

סיפור לשיבת

ה'תשס"ח 18

שאלות

לך הרב לוי, ברשותך, אני הולך לספר לך סיפור שקצת יצחיק אותך, ואולי קצת יעצב. סיפור שאין לי ספק שלקח גדול בצידו, ובמידה רבה הוא מעמיד אותי, באור מוגוץ. לשמחתי אני עוקב אחרי הסיפורים הקטופים שלך, ומגלה פעם אחר פעם שהם מחייבים חשבון נפש, וזה בדיוק מה שיהודי צריך לעשות כל יום, אלא שנוח מאד לחמוק לאיזו פינה אפילה מאשר לעמוד מול עצמך, ולהוכיח את האיש הרע הטמון בך, שיפסיק!!! מה יפסיק? שיפסיק להוליך אותך שולל, לסמא את עיניך, ולהחזיר בך השקפות עקומות שאין בינן לדרכה של תורה ולו קורט של אמת.

לך הרב לוי לא באתי לחדש לך חידושים, שאני מאמין שהם מוכרים לך... "עכשיו בוא ניגש לסיפור. ביום חמישי אחה"צ ראש הכולל שלנו מכנס אותנו לשיחה מוסרית ומילותיו הן כמים צוננים לנפש עייפה. הוא מתאר לנו בצבעים חדים דמותו של אברהם העברי, מכניס אותנו לתוך האוהל שלו, עם החמאה והחלב, עם לשונות החרדל. אנחנו מריחים את ניחוח הטיגון ושכרון המאפה והעוגות. משעין אותנו תחת העץ עם אורחיו, שומעים אותו פוקד על ישמעאל להביא מים, ושרה לשה ועושה עוגות, ואנחנו שם, ועינינו בורקות מהתרגשות כמו ילדים קטנים המרותקים לגננת. לראש כולל יש כשרון מופלא להפוך את החסד שנעשה שם, לדבר הניתן למישוש, להרחה, לתחושה. יש לו כשרון מפליא לעורר בנו קינאה לשאוף ולהדמות לאבא הראשון, לרוץ כמוותו מהכא להתם, כדי לשמוח שלושה אנשים שאבק עבודה זרה מונח על רגליהם.

ולקראת סוף השיחה המדהימה, הוא רוצה לספר סיפור קטן שארע לו השבוע וכך מספר ראש הכולל: "ביום ראשון בבוקר הלכתי ברחוב, עד שהגעתי לתחנת האוטובוס והתישבתי שם כמתין להסעה. מבלי שרציתי הגיעו לאוזני שברירי משפטים של שיחה בין בעל לעייתו. לא בדיוק הבנתי את פרטי הויכוח אבל מה שהבנתי - מאותה האזנה אקראית - שהבעל איננו יכול למלא את בקשתה של אשתו. נו מילא, חשבתי לעצמי, לא כולם מלאכים, הוא כנראה עסוק עד למעלה מראשו. ארבעה ימים חלפו, והנה אתמול בלילה מצלצל הטלפון בביתי, ואשה אחת פונה אלי בבקשה "כבוד הרב, אתה לא מכיר אותי, אבל שמעתי שאתה הרב הכי חשוב בשכונה... יש לי בעיה קטנה שמעיבה על תפקוד הבית, גם הילדים סובלים... אולי כבוד הרב יכול לשלוח בעל מקצוע שיעזור לי לתקן... אנא!" כך היא ביקשה.

"ראש הכולל לגם מכוס המים שלפניו ואמר: "רשמתי כאן את השם הכתובת והתקלה שיש בבית... לדאבוני אינני מיומן במלאכת הנגרות... אבל אולי מישוהו מכס מוכן לעשות חסד עם אם צדיקה ברוכת ילדים?".

"הרב לוי, קפצתי ממקומי, כולי מרוגש מן השיחה המוסרית והודעתי לראש הכולל, שאני מוכן עוד הערב לתקן את התקלה, כי יש לי מושג בכל המלאכות כולל נגרות, אינסטלציה, זגגות ומה לא. ברוך ה' חנן אותי בשתי ידיים ימניות, ומי אינו אוהב חסד???

"ראש הכולל חיך, חיטט בכיס חולצתו ושלף משם פיתקה קטנה "הנה, כאן השם והכתובת".

"אני מציץ בפתק הרב לוי, וחשכו עיני. רשום בפתק בכתב יד ברור 'הגב' שושנה גינצליק רח' האתרוגים 18 מבקשת שיתקנו את ארון הבגדים של ילדיה, הדלת והרגליים נפלו".

"כן הרב לוי, אני מאמין שתפשת את הענין, 'הגב' שושנה גינצליק היא - שלא במקרה - אשתי, ואנחנו מתגוררים עם שמונת ילדינו ברח' האתרוגים 18... סמוך לתחנת האוטובוס שם התישב לו ראש הכולל באותו יום ראשון. אולי בפעם החמישים ביקשה ממני אשתי, קצת בקול רם, שאתקן את הארון הרעוע, ובפי, כמו תמיד, התשובה הנצחית, "עכשיו אני ממחר לכולל.... אולי אמצא זמן מחר".

"ועכשיו תחליט בעצמך הרב לוי, הסיפור הזה יותר מצחיק או יותר עצוב...?".

"תראה, אני לא הטיפוס שמטיף מוסר לאחרים, וגם כשהייתי בן ישיבה אף פעם לא הכנסתי את האף שלי כדי להוכיח מישוהו. למה? כי אני באמת חושב שאינני ראוי להוכיח, אבל מה, כמעט כמו כל אברך מצוי שחייו סובבים להם בין כתי' הבית, לכולל, למכולת ולבתי הספר, חשתי שאני צדיק, כמש צדיק. אתה בוודאי מכיר את ההרגשה הנעימה הזו, המלטפת, המרדימה, הנוטעת בך חזק חזק, יתד של טיפוס מורם מעם, איכותי, אחד שיש ללמוד ממנו איך לומדים, איך מתחסדים, ואני תודה לה' למרות העומס הלימודי שלי מוצא זמן לעזור לשכני וידידי במיומנות ובחינניות.

"הנה לפניך סדר היום שלי, מתעורר קצת לפני שבע בבוקר, מעיר בזריזות את הילדים, מכין להם סנדוויצ'ים, ורוץ לשחרית. אינני מגדיר את עצמי מגדולי המתפללים, אך "בעלינו לשבח" התפילין עדין מונחות עלי. קרוב לשעה תשע אני חוזר הביתה, שואל "מה נשמע", לוגם קפה מברך על עוגה ושועט בזריזות לכיוון הרחוב, שם ממתנה לנו בשעה 9.10 בדיוק מכונית של אברך מן הישיבה, המסיע אותנו לכולל. הכולל שלנו נמצא בעיר השכנה, מרחק 20 דקות נסיעה.

"ליזכותי יאמר, ובאמת בצינעה רבה, שאינני מבטל זמן בכולל. הגמרא נפתחת, ואני עם החברותא שלי צוללים לכמעט ארבע שעות רצופות של לימוד אמיתי. את שעת מנוחת הצהריים אני מעביר בחדרון סמוך לכולל, על גבי מזרון דק. 40 דקות של נימנום מועילות לי לחזור לסדר שני במלוא המרץ.

"בסביבות שש בערב אנו חוזרים הביתה. שועט במדרגות ונכנס פנימה! הסערה בעיצומה. כולם רעבים, לכולם יש שיעורי-בית. הבית קצת הפוך, אני משתדל להשקיע שעה בבית אח"כ תופש כמה דקות מנוחה, ושוב יורד במדרגות וממהר לכולל ערב.

"יש לי אשה אשת חיל ממש. היא קיבלה באהבה וברצון את חיי הדוחק של אשת אברך. "אני לא מרגישה שאני מוסרת נפש", היא אומרת לי מפעם לפעם "זו לא מסירות נפש, ככה חיו אמותינו הקדושות לצידן של לומדי תורה, הן הסתפקו במועט ונהנו וחשו מאושרות ומושלמות שיש להם בעל העסוק ראשו ורובו בעולמה של תורה "בעל שהוא נזר הבריאה", כך אשתי. האמן לי אין הרבה נשים שמדברות כך, באופן נחרץ והכי ברור, והנני מלא גאווה שזכיתי באשה כזו, שיודעת לייקר את עמל התורה של בעלה, ומשדרת. הערכה זו גם לילדים.

"ועכשיו אני שואל אותך, אם כל כך טוב, אז מה הבעיה! מה עצוב ומה מצחיק בסיפור שלי? סבלנות.

"ברשותך, דבר תורה קטן שקשור לפרשת "וירא". הקב"ה בא לבקר את אברהם אבינו החולה, ביום השלישי למילתו, פשוט הדבר ש"הביקור" הזה לא היה אלא גילוי שכינה עצום, ואברהם שמע מפיו של הקב"ה דברי תורה מופלאים, סודות וסודי סודות, רזין ד'רזין מגזי אוצרות השגב של מלך מלכי המלכים. והענק שבענקים יונק קדושה עלילתו זו וכולו אחוז שרעפי טוהר. נו, ולפתע הוא מבחין בשלושה אנשים ערביים, עובדי עבודה זרה, ומבקש מהקב"ה, "רק רגע, בוא נעשה הפסקה, אני רץ להכניסם כאורחים לביתי, ואח"כ נמשיך". לא יאומן, ביטול תורה ממש!!!

"לא", אומרים חז"ל אין בכך ביטול תורה, אלא שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה", רוצים לומר, שלימוד תורה דורש יישוב מעשה, הוצאה לפועל.

הלכה שיבועית

הרב יוסף דוד כהן שליט"א

תרגום ההגדה

יאמר ההגדה בלשון שמבינים הנשים והקטנים או יפרש להם הענין, וכן נהגו גדולי ישראל שפירשו כל ההגדה בלשון שמבינים כדי שיבינו הנשים והקטנים, ויקים בזה מה שאמר הכתוב 'והגדת לבנך'. רמ"א (סי' תעג סעי' ו). כף החיים (אות קלד). ומכל מקום אם קורא לעצמו בלשון הקודש ולאחר מכן מתרגם לאחרים, יזהר בסוף ההגדה לאחר שכבר בירך ברכת אשר גאלנו כהוגן בלשון הקודש, יש להיזהר שלא יתרגם חתימת הברכה, משום חשש איסור ברכה לבטלה שהרי כבר יצא ידי חובה בראשונה. חזו"ע פסח (מגיד סעי' כג).

שומע כעונה

יש נוהגים שבעל הבית קורא לבדו את ההגדה והכל יוצאים ממנו מדין שומע כעונה משום (משלי יד כח) 'ברב עם הדרת מלך'. שו"ע הרב (סי' תעב סעי' כב). ובמעשה רב (ס"ק צד) כתב שכן נהג הגר"א. חזו"ע פסח (מגיד סעי' ג). אמנם למעשה המנהג המקובל שכולם

אומרים את ההגדה בקול רם יחד עם בעל הבית, והנשים אומרות בלחש. וכבר מצינו בלקט יושר (עמ' פד) שכן נהגו אצל התרומת הדשן. ערוך השולחן (סעי' כ). הגרי"ש אלישיב זצ"ל הו"ד באשרי האיש (ח"ג עמ' תא).

חוב מצות 'והגדת'

מצות עשה לספר ולהרחיב הדיבור בסיפור יציאת מצרים לבניו ובנותיו, ואפילו אם אינם יודעים לשאול ילמדם כפי דעתם, ולוא דוקא בנו אלא עם כל בריה (ספר החינוך מצוה כא) אלא שהבן קודם. ועיקר המצוה בבן שלא הגיע למצוות, כל שיועד ומבין בסיפור יציאת מצרים ולפי דעתו של הבן אביו מלמדו.

שו"ת חזו"ע (סי' כא). חזו"ע פסח (מגיד סעי' ז). ויעשה זאת דרך המחשה, וכנגד ארבעה בנים דיברה תורה, לומר לך שלא משנה איזה סוג הוא הבן. שו"ת אול"צ (ח"ג עמ' קסד).

צריך לעודד הילדים שלא ישנו עד אחר עבדים היינו וכו' שידעו ענין יציאת מצרים, יקבלו תשובה על שאלתם. משנ"ב (סי' תעב ס"ק). כף החיים (אות צח).

שיעורו של הרב יוסף דוד כהן שליט"א בכל יום רביעי - מועבר בקו משכני אחרון - 02-581-6767

החיוך הסיבועי

מאיר פנחס

רבי נפתלי מרופשיץ היה מגנה נמרצות את הצבועים למיניהם, שמתעטפים באיציטלא של צדיק כדי להוליך שולל אנשים תמימים. הוא היה אומר: "מפני מה נוהגים להדפיס מדי שנה בשנה הגדות חדשות לפסח? מפני שהרשע דאשתקד נעשה השנה צדיק....."

הבעל - קרבן פסח האשה - קרבן תמיד הילדים - קרבן חגיגה הרב שעונה על השאלות - קרבן ציבור ה'שיבע בחור' שמסיד את התקרה - קרבן עולה הילד שפורר ופל בחדר - קרבן אשם/תלוי הילד שמוריד ומעלה את הכלים - קרבן עולה ויורד הילד שהלך לסחוב את התפוח"א מהחלוקה - קרבן נדבה הנשואים שהתנחלו החג אצל ההורים - קרבן תודה.

שאלות ותשובות

הרב דוד טהרני שליט"א

יום שבת הגדול

א. ביום שבת ישכמו קום להתפלל שחרית עם הנץ החמה. ולא יאריכו בתפלה בניגונים ובפיוטים. וכן ישתדלו לא להעלות עולים נוספים לספר תורה, אלא יעלו רק שבעה עולים לחובת היום בלבד, כדי שיוכלו להספיק לסיים סעודת שחרית לפני זמן איסורו של החמץ (שהוא בשנת תשפ"ה בשעה 9:45 בבוקר בשעון קיץ). ויקראו את ההפטרה ועברה לה' מנחת יהודה וירושלים.

ב. יזהר מאד בסעודת ליל שבת ויום שבת שלא יתפזרו פירוורי הלחם לכל עבר, ולכן יקנה פיתות ולא יקנה חלות שהם מתפוררות בזמן האכילה. ומן הנכון שיאכל תחילה את החמץ לבדו עם סלט צונן וכלים חד פעמיים, ואח"כ יבערנו מעל השלחן יחד עם המפה החד פעמית, וידיח פיו וידיו כראוי וינער את בגדיו מהפירורים של החמץ, ואח"כ יניח מפה חד פעמית חדשה ועליה ימזוג את התבשיל בכלים כשרים לפסח או בכלים חד פעמיים. את המפה עם פירוורי החמץ שעליה ינער אל האסלה שבשירותים, ולא יזרוק את הפרורים ושאריות החמץ לפח האשפה, אלא יפזרום וישליכם לאסלה ויוריד את המים. ואחר כך יאטא את רצפת הבית ואת הפירורים ישליך לאסלה. לאחר האכילה יזהרו היטב בנקיון השיניים והחניכיים קודם סוף זמן אכילת חמץ.

בעלי שיניים תותבות

א. בעלי שיניים תותבות ינקו אותם היטב בערב שבת על ידי שרייה במים שיש בהם חומר מסיר אבנית למשך כחצי שעה, ולאחר מכן ישפשפו אותם בעזרת מברשת, ורק אח"כ יערה עליהם מים רותחים מכלי ראשון. ובשבת ימנעו מאכילת חמץ כל עיקר, אלא יאכלו מצה מבושלת כמבואר לקמן (סעיף יא).

ביעור החמץ בשבת וביטול

א. בגמר אכילת החמץ בשבת בבוקר (לא יאוחר משעה 9:45), ולאחר שביער את החמץ שנשאר לו מהסעודה (לא יאוחר משעה 10:45) על

ידי שיפורר אותו וישליך את הפירורים לאסלה, יבטל את החמץ, וביטול זה הוא מהתורה. ויאמר: כל חמירא דאיכא ברשותי דחזיתיה ודלא חזיתיה דביערתיה ודלא ביערתיה ליבטיל ולהוי כעפרא דארעא. (כל חמץ ושאר שיש ברשותי בין שראיתיו בין שלא ראיתיו, בין שבערתיו בין שלא ביערתיו, יבטל ויהיה כעפר הארץ).

אכילת מצה בערב פסח

א. אסרו חז"ל לאכול מצה בערב פסח, אולם אין איסור אכילת מצה בערב פסח נוהג אלא מהבוקר של יום ארבעה עשר, אבל בליל י"ד בניסן מותר לאכול מצה. וכן מותר לאכול בערב פסח מצה שבשלו אותה, או טגנו אותה בשמן עמוק, שהואיל ואין יוצאים בה ידי חובת אכילת מצה בליל פסח, שהרי נאמר לחם עוני, לפיכך מותר לאכול ממנה ביום ארבעה עשר.

עצה טובה בענין סעודת ליל שבת ויום

ב. לאור האמור לעיל, ישנה עצה טובה לכל מי שירצה בכך, כדי שלא יצטרך להשאיר חמץ בביתו בשבת, ויבוא לידי חשש מכשול ותקלה מפירוורי חמץ הנשארים מהסעודה (ובפרט כשנמצאים ילדים קטנים בבית וקיים חשש שיפזרו את החמץ אנה ואנה, או לבעלי שיניים תותבות או מי שיש לו חורים בשיניים שאין יכול לנקרם כראוי), לנהוג לבער את כל החמץ בערב שבת, ולהשתמש בשבת אך ורק בכלים הכשרים והמיוחדים לפסח, ובתבשילים ומאכלים הכשרים לפסח, ויקיים מצות סעודת שבת, במצה המבושלת מערב שבת בתוך מרק שבכלי ראשון שע"ג האש באופן שהמצה תתבשל היטב בתבשיל, או שישבור מצת מכונה לארבע חלקים, וישרה אותה בתוך נוזל ביצה חיה, ולאחר שספגו המצות את הביצה יטגן אותה היטב בשמן עמוק, ואם הם לא התפוררו בבישול לפירורים, יברכו עליהם המוציא וברכת המזון כדין לחם גמור. וללחם משנה יכול לבשל מערב שבת מצה רכה שלימה (אחת לכל סעודה) בתוך מרק רותח, או להשרות אותה בביצה עד שתספוג את הביצה, ויטגן אותה בשלמותה במחבת רחבה בשמן עמוק ויוציאנה עם כף רחבה בכדי שלא תתפורר.

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב ארז חזני

מנקה מן השמים

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (שמות כ"ה, ב'). אמר לישראל שחפצתי שגבאים יגבו בעדי תרומה (ספורנו).

של הגברת שמה התפללה ויחלה למצא עוזרת. השכנה מהקומה הרביעית פעסה על העוזרת שלא הגיעה במקום, והחליטה שלא לפנות אליה יותר... ובניתי, נהנתה בעלת הבית בקומה השלישית מעוזרת זריזה ואחרת... בעלת הבית, שנהנתה מאד מעבודתה של המנקה, היתה מענינת לשלם לעוזרת, אלא שהסכום שהיה בקשה היה גבוה בהרבה מהמחיר שהיתה רגילה לשלם לעוזרתה הקודמת. העוזרת היתה מעלה והסכום שבקשה הגיע לה בישור, אך בכל זאת בעלת הבית טענה שאולי אינה צריכה לשלם סכום זה אלא את הסכום שחשבה לשלם מראש, כי היא מצדה היתה מסתפקת בנקיון פחות יסודי... ושאלת השאלה, כמה תשלם בעלת הבית לעוזרת?

נראה שבבעלת הבית תשלם את המחיר שהיה רגילה לשלם, בתוספת שני-שלישים מההפרש שבין מחיר העוזרת הראשונה לשניה (למשל: אם עלות שעת נקוי של העוזרת השנייה היא 30 ש"ח יותר ממה שהיתה רגילה לשלם, תוסיף לשלם 20 ש"ח לכל שעה). וזאת משום שקיימת אומדנה, שאדם מוכן להוסיף ולשלם סכום זה כדי שפיתו יהיה מוכן פאות לפסח, ובפרט, שבידוע נשות ישראל הפשרות מקפידות ומהדרות בכל ההדורים בנקיון מופתי לפסח, וכפי שכותב הרא"ש (פסחים ג, ב'): "ישראל קדושים הם וגוררין ומבשרין כל חמץ הנמצא בבית".

ומכיון שנוכחנו לראות שהמנקה עשתה את מלאכתה נאמנה, ודקדקה לנקות את המקומות השונים נקור ונחצוץ מחשש חמץ, מפיילא מסתבר שיש להוסיף ולשלם לה שני שלישי. וכעין מה שמצינו במסכת פתבות (ל"ד:): "הודי ששאל פרה מחברו, ולאחר מכן מת [השואל], ובניו חשבו לתקום כי הפרה של אביהם היא, ומשום כך שחטוה ואכלוה - הדין הוא שמשלמים לבעלים דמי בשר בזול, דהינו שני שלישי

משני הבשר, מפיון שבדרך כלל אפלו אנשים שאינם קונים בשר במחירו הפלא, משום שזה יקר מדי עבורם, יסכימו לקנותו בהנחה של שלישי לסכום: בעלת הבית תשלם את המחיר שהיתה רגילה לשלם לעוזרת, בתוספת שני-שלישי מההפרש שבין מחיר העוזרות.

מעשה שהיה באשה המטפלת בשבעה ילדים קטנים, שמנקה קבועה הגיעה לנקות את דירתה אחת לשבוע. לקראת הפסח חלתה המנקה והודיעה כי לא תוכל לנקות את הדירה לפסח בשנה זו. האשה היתה אובדת עצות. איך תצליח להגיע לחג הפסח? לה ולבעלה לא היה פנאי לעסק בנקיונות, וכיצד יכשר הבית לחג הקרב ובא? היא נסתה להשיג עוזרת אחרת, אך לאצבתה, כל העוזרות כבר היו תפוסות.

האשה לא אמרה נואש. היא הרימה עיניה לשמים, ופנתה אל בוראה בתפלה ותחנון, שירחם עליה כדי שתזכה להכין את ביתה לקראת הפסח.

באחד הימים יצאה מהדירה המזנוחת, המבלגנת והמלכלכת, וכשחזרה בשעת אחר הצהריים, גלתה להפתעתה שכל הדירה מסודרת, נוצצת ונקיה להפליא, שונה מאד מפי שהשאירה אותה בבקר. היא היתה בטוחה שמדובר במלאך שגשח אליה משמים...

כך ארע גם בשבוע הבא - האשה חזרה מעבודתה מותשת וחלשה, ושוב מצאה את הדירה נקיה ומצחצחת לחלוטין, מדיפה ניחוחות של חמרי נקיון ומארננת באופן יסודי. המעגל הזה, ש'המלאך' הנהדר דקדק לנקות ביותר את המטבח ואת שאר המקומות שהחמץ היה מצוי בהם... כך ארע גם בשבועות הבאים.

בערב הפסח הגיעה האשה לביתה, וגלתה שגברת אחת ממתניה לה בפתח. "גברת יקרה", פנתה אליה האשה, "לא נעים לי, אבל אני צריכה את הפסח: בכל השבועות הקודמים לא שלמתי, ועכשו הגיע כבר ערב הפסח, ואני זקוקה לפסח להוצאות החג".

בעלת הבית נדהמה לשמע הדברים, אך לאחר שיחה קצרה החלו העניינים להתבהר. העוזרת הזמנה על ידי שכנה בקומה הרביעית, שספקוה עמדה שתטל את המפתחות מארון החשכול ותפנס לנקות, אך היא טענה ופתחה את הארון בקומה השלישית, ונכנסה לדירה המבלגנת והמלכלכת

החיזוק השבועי

של רבי חיים התמיהה את בעלי הדין שלא הבינו כלל את התועלת שבדבר, וכך יצא ר' חיים ואילו התלוו שני בעלי הדין ויצאו מחוץ לעיר לבדוק את חלקת האדמה, בהגיעם לחלקת האדמה, החל ר' חיים מוודד את החלקה לארכה ולרחבה לכל ד' רוחותיה, ולפתע..... התכופר ר' חיים והשתטח על האדמה וקירב את אונן אל האדמה כאילו הוא מאזין למשהו מסוים, לאחר כמה דקות קם ר' חיים והודיע לכולם להתלוות אליו חזרה העירה, מבלי שיש להם מושג במחזה המוזר שהתרחש לנגד עיניהם. באין אומר ואין דברים חזרו כולם העירה, והתיישבו בחדרו של ר' חיים לשמוע מה בפיו ומה יחרוץ בעקבות הביקור בחלקת האדמה, התיישב ר' חיים ופתח את דבריו ואמר: שמעתי את טענותיהם של שני הצדדים דנתי בדבר ניסיתי להכריע אך לא עלתה בידי, החלטתי שעלי לשמוע מה בפי האדמה עצמה, מה דעתה, למי היא שייכת! לשמוע המילים הפולחות הללו לא ציפה אף אחד ומשום כך הס הושלך בחדר בית הדין, כולם שמו אזניהם כאפרכסת לשמוע את המשך דברי המרא דאתרא, ואמר להם ר' חיים, מה תחשבו שענתה לי האדמה? היא אמרה לי שהיא עצמה לא שייכת לאף אחד מבעלי הדינים! להיפך שניהם שייכים לה! מה להם לריב ולהתקוטט והרי יגיע היום ושניהם יגיעו אלי! הפסק הובן במלא חומרתו, ומרוב בושה כבשו בעלי הדינים את פניהם בקרקע, על כי לא הסכימו בשום אופן להגיע לפשרה, ועל אתר הסכימו להתפשר ולסגור ביניהם את המחלוקת המרה. "כי לי כל הארץ"!!!

את המעשה הבא סיפרו מרן המשגיח ממיר, מעשה שיש בו כדי להמחיש לנו את המושג 'כי לי כל הארץ'! בזמן כהונתו של מרן רבי חיים מוולוז'ין זצוק"ל כרבה של העיר וולוז'ין, היה מעשה בשני אנשים מתושבי העיר שפרץ סכסוך ביניהם, האחד טען כי מגרש פלוני הנמצא בקצה העיר שייך לו, ואילו השני טען שלי הוא. הסכסוך ביניהם הגיע לטונים גבוהים וכשהבינו בחוסר האפשרות להגיע להסכמה החליטו לגשת להכרעת הדברים בבית המשפט, כל אחד מעורכי הדין קיבל תמורה גדולה על מנת שיטה את כף המשפט לצד שלו, וכך התנהל המשפט כמה ימים, אך ללא הכרעה, עד שהשופט הראשי הודיע כי לא מצליח הוא למצוא צדק בצד מסוים ואינו יכול להכריע במשפט.

בליט ברירה החליטו בעלי הדין לגשת לדין תורה אצל המרא דאתרא הלא הוא מרן הגאון רבי חיים זצוק"ל, התייצבו הם ביום שנובע, וכל אחד טען טענותיו וראיותיו לכאן ולכאן, שמע הגאון את טענותיהם וראה כי רחוקים הם בעמדותיהם אחד מהשני, ולכן אף ניסה לפשר ביניהם ולהגיע לפשרה שתוסכם על שניהם, אבל עקב עקשנותם שלא לבוא אחד לקראת השני בשום אופן, החליט מרן רבי חיים לעשות מעשה. וכך בסיום עוד יום של דיונים אמר לפתע מרן רבי חיים, ברצוני לנסוע ולראות את חלקת האדמה עליה אנו דנים, אנו התלוו אלי לנסיעה, בקש רבי חיים מבעלי הדין ועורכי דינם. מבוקשו

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מירבא נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מורעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני גזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודיגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחווה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעניגער זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תומכי.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמנטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני גזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות. הטעם שפתח בעל ההגדה בדבר זה קודם סיפור יצ"מ, להורות לנו שהקב"ה דן את האומות אף על המחשבה, אף על מה שביקש לבן לעשות אף שעדיין לא עשה. ולכן נבין מדוע נענשו פרעה ומצרים אף שהיה זה גזירה מלפניו, דכתיב 'ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה', וא"כ מה חטא פרעה, הלא קיים את גזר דינו של הקב"ה. אולם לפי"ז מובן, שהיות שהם חשבו להרע לישראל, וכל כוונתם היתה לרעה, ולא בכדי לעשות את רצונו של הש"ת, לכך הקב"ה מענישם על המחשבה הרעה הזו, כי אצל האומות, הקב"ה דן מחשבה כמעשה. (זרע שמשון קדושים אות ב').

ואולם בעבור זאת העמדתך בעבור הראותך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ. קשה מדוע לא אמר 'ולמען תספר' בלשון נוכח לפרעה, וכפי שאמר בתחילת הפסוק 'בעבור זאת העמדתך, שדיבר אליו לנוכח. ו"ל שאכן בדוקא נטק כן, כי רק לענין הגבורה היה חפץ שיראה פרעה ויכיר את גבורת ה', ואמר לו 'בעבור הראותך את כוחי', אך לא רצה שפרעה ישבח אותו, כי 'תהלתו בקהל חסידים', ואין הקב"ה חפץ בקילוסו של רשע שהרי 'לרשע אמר אלוקים מה לך לספר חקי', ולכן לענין השבח שמשבת במכות דקדק ואמר 'ולמען ספר שמי בכל הארץ', והיינו שבני ישראל יספרו תהלתו וישבחו אותו, ולא פרעה. (זרע שמשון וארא אות י"ד).

מכת דם. במדרש (שמו"ר ט:ט): אמר ר' אבין, ממכת דם העשירו ישראל, שלא היה המצרי יכול לשתות מים אלא אם היה קונה אותה מירשאל בכסף רב, ע"כ. ויש לדקדק מה צורך היה שיתעשרו בני ישראל בזמן שהמצרים מקבלים מכות, כשעדיין בני ישראל נשארו במצרים, הלא הבטחת הקב"ה היתה 'ואחר כן יצאו ברכוש גדול', והיינו בזמן שיצאו ממצרים, וכן הודיע להם הקב"ה זאת מיד כששלח את משה אליהם ואמר להם שיזכו לעשירות גדולה בצאתם, וא"כ מה צורך היה שיתעשרו?

דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק

זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

**ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה,
נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די תאמר מילי
דשמיא מספרי אשר כתבתי**

[המשך משבוע העבר] וכן נעשה עם כל אחד מישראל, שאמר ז"ל עה"פ 'צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו' ה' לא יעזבנו בידו', בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו, ועיקר התגברותו על כח צדיק שיש בכל אחד מישראל, 'ועמך כולם צדיקים', שהוא בחינת 'צדיק באמונתו יחיה', ורוצה דייקא להמיתו, להביאו בכפירה שהיא ההיפך מאמונה המחיה את הכל, אבל ה' לא יעזבנו בידו', אלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו. וכל זה נלקח מכח יצ"מ, וכאמר עה"פ 'ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה', אהיה עמם בשיעבוד זה אהיה עמם בשיעבוד מלכות אחרים, 'ויאמר ה' כה תאמר אל בני ישראל אהיה שלחני אליכם', דאמר ז"ל שמשו רבינו טען די לצוה בשעתה, לכך צוה הקב"ה לומר רק פעם אחת אהיה, דלכאורה מאי סלקא דעתא מעיקרא אם די בפעם אחת אהיה.

רק שהאמת כמו שיש צ"מ מחמת שאבדו כח ההכרה שהיו להם מהאבות הקדושים, לא היה אפשר לצאת מתחת יד הסט"א, אם לא ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו ואז באו לשערי תשובה, כמו כן מאז ועד עתה נעשה בכל דור ודור ועם כל אחד מישראל, והשושן לזה היה יצ"מ, שנתגלה כבודו יתברך על כל אחד מישראל, ובאותו רגע עשו תשובה שלימה ושברו כח הסט"א, ועי"ז יצאו מהגלות דלמטה, והוא כח אהיה"ה שהוא שער התשובה, ועי"ז יצ"מ נפתח שער התשובה עד סוף כל הגליות, שיכיר כל אחד ואחד שהשם יתברך ב"ה אתו עמו, בהגלות של כוחות הרע, ועי"ז יצא מהרע.

וזוהו שבתחילה אמר לו 'אהיה אשר אהיה', שכן הוא האמת, שמכח אהיה"ה ב"ה שנתפתח להם במצרים, עי"ז יהיה להם עזר עד עולם, רק שלישית לא תאמר רק אהיה עמם בשיעבוד זה, ודי בזה שמזה יומשך ממילא. וזהו אמרם ז"ל (ברכות נ.) עה"פ 'אנכי ה' אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו', דאמר כאן בדברי תורה דרשאי לבקש הרבה. ולכאורה למה תלוי דוקא ביצ"מ. אך האמת דכמו במצרים היו משוקעים בעומק הקליפות בנו"ן שערי טומאה, ועזרם השי"ת ב"ה בכבודו ובעצמו, כמו כן יכול כל אחד אף שהוא משוקע בהתאוות, 'הרחב פיך ואמלאהו', לבקש תורה ומעשים טובים הרבה מאתו יתברך.

כבר עכשיו כשהם עדיין בגלות בתוך מצרים.

ויש לתרץ עפ"י מה שאמרנו (ב"ב קטז.) דרש ר' פנחס בר חמא קשה עניות בתוך ביתו של אדם יותר מחמישים מכות. והנה במצרים לקו המצריים חמישים מכות (לדעת ר' עקיבא שהוא המרבה בחשבון המכות שהיו במצרים), ורצה הקב"ה שידעו מצרים כי המכות שמקבלים באים עליהם מפני שמשתעבדים בישראל, ואם ישראל יהיו עניים, נמצא שהם מוכים יותר מהמצריים, שהרי קשה עניות יותר מחמישים מכות, וממילא לא יהיה היכר בין סבלם של המצריים לסבלם של ישראל, לכך הוכרח הקב"ה להעשיר את ישראל כבר מהמכה הראשונה, ויוכר שישראל אינם סובלים ורק המצריים סובלים, ובכך יבינו שעונשם בא להם מפני בני ישראל. (זרע שמשון וארא אות ט').

לע"נ הנה"צ ר' אריה לייב לעווין ב"ר בנימין
ביינשוש זצ"ל יא"צ ט' ניסן

**וערך עליה העולה והקטיר עליה
חלבי השלמים.** אפשר שימזוז

למדרגת הכהן, [שמקריב השלמים לשם שמים, כמו שמקריב העולה לשם שמים], כי העולה היא כולה לה', א"כ בודאי כי ניתן [ונקרב לשם] שמים יותר ממה שהוא בשלמים, שהוא חלק מובחר לכהן - חזה ושוק, ומיקריב הנאתיהו, אבל אם הכהן הוא במדרגת שלימות, אז הכל אחד אצלו, רק לשם ריח ניחוח לה'. [וזה שאמר הכתוב דכך אצלו החלבי השלמים, כמו 'העולה'].

זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי ה' וגו', אשר צוה ה' לתת להם ביום משחו אותם וגו', זאת התורה וגו' אשר צוה ה' את משה בהר סיני. ויש בו יתורים רבים כמו שדקדק באלשיך, חדא שאין כאן מקומו כי אם בפרשה שאחר זה. שנית איך אמר 'ביום הקריב אותם לכהן', יראה ששולל זמן אחר, וגם מה ענין אומר 'זאת התורה' אחריו.

אמנם יתכן לומר כי באו אלה מקראי קודש להסיר קנאה מלב עם קדוש, הגם שאהרן קדוש ה' ובניו הם הנבחרים מעדת ישראל לפי גודלן, אמנם לדורות לכל יתחמץ לב אנשים כי בא איש להקריב קרבן לה', לא שיאכלו בני אהרן. ולזה אמר [שחלק הניתן לכהנים] הוא ג"כ מאשי ה', כלומר כי משולחן גבוה קא זכו, והוא בעיניו יתברך כאילו הקריבו לקרבן, כי ריח ניחוח שאמר ונעשה רצונו ליתן חלקו לבני אהרן.

הגם שיומשך בדורות הבאים מיוחסי כהונה, שיש ביתר השבטים גדולים הרבה מהם במדרגה, אעפ"כ נמשך להם כתר כהונה, זה משפע קדושת אהרן ובניו אשר

יבוא 'ביום הקריב אותם לכהן לה', וא"כ מזה נמשך 'חוקת עולם לדרתם', כתיב 'לדרתם חסר, והיינו אע"פ שלא יהיו במדרגה כל כך, אבל ירושה היא מאבותיהם.

ובא הכתוב להורות איך שלא הפסידו ישראל מעלתם, כי ידוע ששלושה כתרים הם, כתר תורה, כתר כהונה, וכתר מלכות, ואמר (יומא עב:) כתר כהונה זכה בו אהרן, וכתר מלכות זכה בו דוד, וכתר תורה כל הרוצה ליטול יטול, ושם תאמר שכתר תורה קטן מכולם, תלמוד לומר 'בי מלכים ימלוכו', מי גדול הממליך או המולך, הוה אומר הממליך. נמצא שכתר תורה הוא המובחר שיוכל כל אדם לזכות בו. ועוד, שכתר כהונה הוא מדרג הטבע, כי בודאי אהרן ובניו זכו בו מצד מעשיהם הטובים, ואולם לדורותינו נמשך ממילא. משא"כ כתר תורה שאינה ירושה, רק ע"י בחירת האדם החפשי, א"כ בדין שיהיה גדול מכולם.

ולזה אמר כי אחר שכתר אהרן נמשך לזרעו אחריו מזכותו של אהרן, שם תאמר שזו גרעון במדרגת ישראל שלא זכו בכתר כהונה, ולזה אמר 'זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים', ודרשו חז"ל (מנחות קי.) כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה, וכל שכן לדרשא דרבא שם 'כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא חטאת', א"כ ממילא הוא הגדול מכהונה, ובזה יוכל כל אדם לזכות, כי ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ, והתורה שקולה כנגד כל הקרבנות, וגם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת.

וזה ירמוז 'אשר צוה ה' את משה בהר סיני ביום צוותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני, ורמז כי 'זאת התורה לעולה' היה כבר מאז אשר צוה ה' 'להקריב את קרבניהם', שנחשב כאילו הקריבו, כי מאז שקיבלו ונתנו לב לקבל פרשת הקרבנות [עודם 'בהר סיני' שעדיין לא הקריבו בפועל], כבר נחשב מאז להקרב. ומזה יוקש לדורות, היות עסק התורה נחשב לקרבן, נמצא כי אין מחסור ליראיו מקדושת כהונה, כי קדושת התורה כנגד כולם.

ועברתי בארץ מצרים בלילה אני ולא מלאך והכיתי כל בכור בארץ מצרים אני ולא שרף. ידוע קושית העולם האין אמר 'ולא שרף', הלא נאמר 'ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף', הרי כי היתה מכת המצרים ע"י מלאך המשחית והחיות דעת בספר מעשה נסים תירץ, וז"ל: הנה שם 'שליח' נאמר על אחד שמצוין לו לעשות ונסתלק ממנו, והשליח אי בעי עביד אי בעי לא עביד, וכשעושה - מדעת עצמו הוא עושה, זה נקרא בשם 'שליח'. אבל אם אחד עושה הדבר ע"י אמצעי, והעושה לא נסתלק בשום

אפשר למסור נרבות להוצאות הגליון בקנדה להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478

אימיל 2792034@gmail.com

גבאים ושמישים בקנדה, שרוצים לקנות זכרונות בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בבתי מדרשיהם, יתקשרו להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א

פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עיילא, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

כי אני הכבדתי את לבו. כבר כתבנו שענין חיזוק הלב שחיזק הקב"ה את לבו, היה לטובת ישראל, כדי להוציא ממנו כחות הקדושה ולמהר יציאתם ממצרים, וכמ"ש 'ותתן אותות ומופתים וגו' כי ידעת כי הזידו עליהם, שלא היה הכרח לאותות ומופתים במכות אחרונות, כיון שכבר נכנעו בה' מכות ראשונות, אבל כיון שידע הקב"ה שהזידו עליהם עד שנשקעו בגילולי מצרים ונתערבו ניצוצות הקדושות במצרים, הוצרך לחזק לבם להרבות אותות, והיינו דכתיב 'כי הזידו', ולא כתיב 'אשר זדו', דכתיב 'כי בדבר אשר זדו עליהם', אלא 'הזידו' לשון הפעיל, שהזידו את ישראל לטמא את עצמם, וזה היה טעם למה שהחזיק הקב"ה לבו לקושי השיעבוד וכו'.

וכמו שפרעה ע"י שיעבודו בהם בגופם, היה משעבד גם נשמתם, כן גם בהוצאת כחות הקדושות ממנו היה ע"י עשר מכות שבגופם, שהיו כמו כן בפנימיותם, והיינו דאמר 'הנני משליח בך ובעבדיך וגו' את הערוב, וכן הוא אומר 'אני שולח את כל מגפותי אל לבך', היינו כדי להוציא מפנימיותו כחות הקדושה שהיו בו.

במקל לא יקרא המקל 'שליח', רק 'כלי' לעושהו. וכן אפי' אם האמצעי הוא בר דעת, כשאוחז העושה ביד האמצעי ומכה בו, או עושה בו שאר מעשה, לא יקרא האמצעי 'שליח', רק 'כלי', ולא יקרא 'שליח' רק כשנותן רשות לאחד והשליח עושה מדעת עצמו, ההוא יקרא 'שליח'. ולזה בשאר עונשים שהקב"ה נותן רשות למשחית להשחית, וכענין אמרם 'כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין טוב לרע', כשהמלאך עושה בצווי הקב"ה מדעת עצמו

יקרא 'שליח' ו'מלאך' וכו', ולזה במצרים שהקב"ה לא נתן רשות להמשחית, כענין שנאמר 'ולא יתן המשחית', והקב"ה היה אוחז מראש ועד סוף אף שהמשחית היה אמצעי הכאה, לא יקרא למשחית 'שליח', רק 'כלי', ושפיר אמר המגיד שלא היה ע"י שליח, אף שנאמר 'ולא יתן המשחית', כי באמת היה המשחית רק שלא נקרא 'שליח', עכ"ל.

ולא הבנתי איך אמר לפי דבריו 'ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם', כי מה יש לירא מן המקל אם לא יפעל בו הפועל, דלא פעל המשחית כלום, ולא היה צריך לפסוח על הפתח מאחר שלא פעל המשחית כלום.

לע"נ הגר"י יעקב משה ב"ר שלמה זלמן מושיקאט זצ"ל יא"צ ט' ניסן

בליל פסח מקיים המצוה גם

עם כמה כזיתים, ומציצה בשבת. האבני נזר (י"ד סימן של"ח) הקשה, דמי שיוכל לצמצם למול בשבת בסוף היום, ויעשה המציצה במוצ"ש, מדוע לא נימא דאסור למול בשבת בעוד היום גדול, רק צריך למול דוקא בסוף היום כדי שלא יצטרך לחלל שבת עוד במציצה. ולכן הכריח האבני נזר דמציצה הוא חלק ממצות מילה, ולכן זה דוחה שבת.

אבל הוסיף האבני נזר, דבאמת יש לומר דמציצה אינה חלק ממצות מילה כלל, וזה רק משום סכנה, ואפי' דוחה שבת משום דזה חלק ממצות הטפת דם ברית. וז"ל: 'י"ל דלעולם אין המציצה מחויבת כלל רק משום סכנה, [ולא משום מצות מציצה], ומה שהמציצה דוחה שבת ולא אמרינן שימול סוף היום, משום דהטפת דם ברית מצוה, דאף שכבר יצא דם בחיתוך ופריעה, מ"מ כשמוצץ עוד דם הכל נקרא הטפת דם ברית ומצוה היא.

ודומה הוא למה שכתב המהר"ל (גבורות ה' פרק מ"ח ד"ה שמש), וז"ל: ומהא דאמר ריב"ל השמש שאכל כזית בהסיבה יצא, יש לי ללמוד מדקאמר בדיעבד יצא, שכל מה שאוכל

שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבונא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

צו את אהרן ואת בניו. ופירש"י: אין 'צו' אלא זירזו מיד ולדורות, אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרזו במקום שיש בו חסרון כיס. והנה מרגלא בפומיה דהמפרשים, דמ"ש 'זאת תורת העולה היא העולה', הכוונה עפ"י מה שאמר חז"ל 'כל העוסק בפרשת עולה כאילו הקריב עולה', וזה שאמר 'זאת תורת העולה', כלומר כשלומד פרשת עולה, 'היא העולה', דנחשב כאילו הקריב עולה. ועפ"י דרכם ז"ל 'י"ל דמ"ש רש"י 'ולדורות', היינו בזמן החורבן.

ומ"ש ר' שמעון 'ביותר צריך הכתוב לזרזו במקום שיש בו חסרון כיס', הכוונה כי ע"י עסק התורה יש חסרון כיס, דבע"כ הוא נצרך לבטל ממלאכתו ומעסקיו.

וגם יתכן עפ"י מ"ש (ירושלמי תרומות פ"ח ה"ד), ר' יוחנן אבד מיניה כיס של מעות, ובעין מיניה אורייתא ולא ידע, אמרין ליה וכי מפני דאבדה הכיס שלך אבדה דעתך, אמר ליה 'דעתא בלבא תליא, ולבא בכיס תליא'. וז"ש ביותר צריך לזרזו על לימוד התורה אם יש לו חסרון כיס, כי לבא בכיס תליא.

ויש להמשיך הכתובים על דרך זה, דהנה הגלות מכונה בשם 'לילה', והגאולה מכונה בשם 'בוקר', וכמ"ש 'אמר שומר אתה בוקר וגם לילה', והנה נודע דעיקר תועלת הקרבן היה ע"י שבעל הקרבן נשבר לבו בקרבן, ואומר כל מה שנעשה בקרבן היה ראוי שיעשה בו, וכשהיה מעלה הקרבן ע"ג האש, היה צריך לחשוב שיהי רצון שיהיה חשוב כאילו הוא נשרף. וכ"כ המפרשים בפסוק 'זבחי אלהים רוח נשברה', כי זה הוא עיקר הזבח. וז"ש הכתוב 'צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העולה', כשלומד פרשת עולה, 'היא העולה על מוקדה על המזבח', והוא נחשב כאילו הקריב על מוקדה על מזבח, וזה יהיה 'כל הלילה עד הבקר', כלומר כל זמן הגלות עד הגאולה, ואמר 'אש המזבח תוקד בו', כלומר באדם גופא, שיהיה הוא מתעורר עצמו כאלו היה מקריב העולה ונשרפת ע"ג המזבח.

וגם יש לפרש מה שאמר 'אש המזבח תוקד בו', עפ"י מה שכתב 'הלא כה דברי כאש', וכשלומד פרשת עולה, כאילו הקריב עולה ע"ג האש.

מצה בליל פסח לכתחילה צריך הסיבה, דאע"ג דיוצא בכזית אחד, אבל אם אכל הרבה, הכל מצוה אחת, ע"ש. והכא נמי כל מה שמטיף, הכל מצוה אחת, והכל דוחה שבת, כיון שלא פירש שתיכף לאחר החיתוך והפריעה הוא מוצץ, לכן דומה לכל זמן שלא פירש שחוזר אף על ציצין שאין מעכבין, כיון שציצין אלו ג"כ מהערה. והכא נמי כיון שדם שמוצץ ג"כ הטפת דם ברית, לכן אף שאינו מעכב, דוחה שבת, ואין צריך למול סוף היום, עכ"ל.

והנה אמרו בשבת (קלג:) אמר רב פפא האי אומנא דלא מייץ מעברין ליה, פשיטא מדמחללין שבתא עליה סכנה הוא, ע"כ. והקשה האבני נזר, דלפי יסוד הנ"ל ליכא ראייה דסכנה היא, דהרי יש לומר דכיון דזה חלק מהטפת דם ברית, לכן זה דוחה השבת. ותיירץ האבני נזר, דאם אמרינן דמציצה דוחה שבת משום דזה חלק ממצות הטפת דם ברית, אז מותר רק להמולה להמשיך אחר החיתוך ופריעה לעשות מציצה, כי זה המשיך מהטפת דם ברית, אבל לאיש אחר אסור לעשות מציצה, כי אין זה המשיך מהטפת דם ברית, אבל מצד הסכנה מותר גם לאיש אחר לעשות מציצה.

וז"ל: ומה שמוכיח הגמ' מדמחללין שבתא עליה ש"מ סכתא הוא, היינו מדמותר לאחר ג"כ למצוץ, והוא חילול בפני עצמו,

ובודאי אדם אחר אינו חוזר על ציצין שאין מעכבין, שהוא לא עסק במילה, ודוקא זה שמל, חוזר על ציצין שאין מעכבין, שהכל חילול אחד. משא"כ אם אחר יעשה [המציצה], הוא חילול בפני עצמו, וכיון שאין חיוב כלל, למה יחלל שבת בחנם. אבל השתא שסכנה הוא, מותר גם אחר למצוץ, דמציצה בעצמותו דוחה, ואינו מחויב למול סוף היום, כיון שבידו למצוץ בעצמו, ומותר כיון שלא פירש והכל חילול אחד, ושבו לאחר שמל, גם לאחר [מותר] למצוץ משום סכנה, עכ"ל.

והנה השאגת אריה (ס' נ"ט) כתב, שאסור בשבת להיות זה מוהל זה פורע, רק המל לא יפרוש ויפרע, ויהיה הכל חילול אחד, משא"כ אם יפרע אחר, יהיה חילול נוסף, ע"ש. והקשה האבני נזר, דלפ"ז מדוע מותר לאחר לעשות מציצה, דאע"ג דמותר משום סכנה, מ"מ

הרי אפשר לעשות הכל ע"י איש אחד ולא יצטרך לחלל שבת ע"י איש נוסף.

וכתב האבני נזר, דבאמת גם במילה ופריעה אפשר לעשותו ע"י שני אנשים, ולא כדברי השאגת אריה. וז"ל: אין המנהג כדברי השאגת אריה, משום שכל מה שדוחה שבת, אין חילוק

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות**

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

הגליון בארץ ישראל נתגב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל י"ח להתברך בכל מילי דמיטב

‘אמרות טהורות’ להג”ר בנימין ב”ר לוי חזקוני זצ”ל מגרבר

כתב בהקדמת ספרו, וז”ל:

“והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח”ה חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים בראת ה’, וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון”.

זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה. אפשר לומר בהקדם מה שאמרו חז”ל ‘הלל מחייב עניים, יוסף מחייב היפי תואר, ר’ אליעזר מחייב העשירים. דלאחר פטירתו של אדם כשאל לתת דין וחשבון לפני ממ”ה הקב”ה, אם יטעון ויאמר כי מה שלא התעסק בתורה ומצות, הוא מצד שהיה עני ותלו ביה טיפלי והוא מטופל במזונותיו ומזון ביתו, אומרים לו ‘כלום היית עני יותר מהלל, ואעפ”כ היה עוסק בתורה מתוך דוחק, ואם יטעון שהיה יפי תואר ונתגרה בו יצה”ר, אומרים לו ‘כלום היית יפה תואר יותר מיוסף הצדיק, ואעפ”כ כבש את יצרו עם אשת אדוניו. ואם יטעון שהיה איש עשיר והיה מטופל מאד בעסקיו ולא היה יכול לעסוק בתורה, אומרים לו ‘כלום היית עשיר יותר מר’ אלעזר, שהיה עשיר מופלג מאד, ואעפ”כ היה עוסק בתורה. וזה שאמר הכתוב ‘זאת תורת העולה’, כלומר כלל העולה בתורה, ‘הוא’, וקרינן ‘היא’, והיינו דנקוט בידך סימן ‘היא’, ר”ת ה’לל, יוסף, אליעזר, שכפז את יצרו בין העני בין העשיר בין היפי תואר, כי האדם בחיירי ושלטי על יצרו, וזהו ‘הוא העולה על מוקדה על המזבח’, ‘מוקדה’ אותיות ‘הקודם’, רמז לצה”ר שהוא הקודם לצה”ט י”ג שנה. וכן ‘המזבח’ רמז לצה”ר, כי הוא זוכה בני אדם בפתויו, ורצה לומר דהאדם ‘הוא העולה’ למעלה, ושלטי על הקודם, דהיינו ‘על המזבח’, שהוא יצה”ר הזוכה בני אדם. ואמר ‘כל הלילה’ עד הבוקר, כלומר כל משך הגלות הנקרא ‘לילה’, עד ביאת משיחנו בב”א הנקרא ‘בוקר’, שאז מביא הקב”ה את הצה”ר ושוחטו, ואז לא יצטרך עוד לכופ את יצרו ולהתגבר עליו, ואז ‘ואש המזבח תוקד בו’, שאז יבנה ביהמ”ק בב”א ונקריב הקרבות על המזבח כמאז ומקדם.

לע”ג הג”ר אברהם ב”ר רפאל ריס זצ”ל י”א צ”י ניסן
שבת הגדול. בשו”ע (סימן ת”ל):

ונוהגין לומר מתחילת עבדים היינו עד לכפר על כל עונותינו. הענין אף שיש מצות זכירת יצ”מ בכל יום, מ”מ לספר באריכות ושיהיה כל המרבה לספר הרי זה משובת, לא מצינו רק בפסח, ומה טיבו לשבת הגדול. אך בזוה”ק (ח”ב מז): איתא: ובשבת במיל דשמיא ובקדושה דיומא בעי לאתערא, ולא במלה אחרא. (תרגום: בשבת, רק בדברים רוחנים ובקדושת היום צריכים להתעורר ולא בדבר אחר). ‘קדושה דיומא’ היינו קדושה המיוחדת בשבת זו, שכל שבת יש לו קדושה מיוחדת, כמו שנאמר ‘עולת שבת בשבת’, וכן כתיב ‘והיה מידי חודש בחודשו ומידי שבת בשבת’, שכל ר”ח יש לו קדושה מיוחדת לאותו חודש, וכן כל שבת יש לו קדושה מיוחדת לאותו שבת.

וכבר אמרנו במה שאומרים ‘ברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים’,

דשבת כולל כל הקדושות שיבואו בששת ימי המעשה שאחריו, ושבת מקור הברכה שממנו יושפע קדושה וברכה לששת ימי המעשה, וקדושת חג הפסח פה סח’, וכן כל קדושת חודש ניסן בכלל הוא ג”כ מענין זה, כמו שאמרנו בספר יצירה (פ”ה) ‘המליך אות ה’ בשיחה וכו’ וניסן בשנה’, ובו בא קדושת חג הפסח פה סח’. לכן בא בו מצות סיפור יציאת מצרים וכל המרבה לספר הרי זה משובת. ובשבת שקודם לו שכולל קדושתו, מתחיל הקדושה פה סח’, ונוהגין לומר מתחילת עבדים היינו.

לע”ג הגה”צ ר’ משה ב”ר יצחק אייזיק פיישלוס זצ”ל י”א צ”י ניסן

זאת תורת העולה היא העולה. איתא במדרש פליאה: שאלו תלמידיו את ר’ יוסי בן קיסמא אימתי בן דוד בא, והשיב להם ‘זאת תורת העולה’. והכוונה, דהנה הקב”ה

אם עושהו בפעם אחת או בשני פעמים. וכן מוכח ברשב”א (שבת קל). בהא דמביא איזמל דרך רה”ר, ולא נביא תינוק אצל איזמל דחי נושא את עצמו. משום דמילה עצמה דוחה שבת, ומילה אריכתא הוא, ע”ש. הרי דאין נפ”מ אם דוחה שבת פעם אחת במילה לבד, או ידחה גם בהבאת איזמל ג”כ, כיון דלר’ אליעזר גם מכשירין חשיב כמילה, לכן הוי מילה אריכתא, ואין חילוק בין חילול אחד בין שני חילולים, כיון שהכל במילה שדוחה.

וכן אמרו (פסחים עט). [גבי קרבן פסח, דאם היו כלי שרת טמאים בשרץ, הואיל ואינן מטמאין את האדם, אע”פ שמטמאין את הבשר, לא יעשוהו אלא הטהורים, ויאכל אע”פ שהוא טמא], דמוטב שיאכל בטומאת בשר שהיא בלאו, ולא יאכלוהו טמאי הגוף שהם בכרת, ע”כ. הרי דאם לא היה טומאת הגוף חמור, לא היה נפ”מ בין אכילה בטומאה לבד, לאכילה בטומאה ועוד

ביאת מקדש בטומאה, כיון שהכל בפסח שדוחה טומאה.

והכי נמי במל ופורע, אין חילוק בין בחילול אחד בין בשני חילולים, כיון שהכל במילה שדוחה. וכ”ש הוא, דאף אם מל ופורע בבת אחת, הכל בדיחוי, רק שיהיה בחילול אחד, והוא קל וחומר מהתם דהבאה אפשר בהיתר, [דאפשר להביא התינוק לאיזמל, וחי נושא את עצמו].

והכי נמי במציצה שדוחה ג”כ משום סכנה, וכיון שאף אם יעשה בבת אחת עם המילה הוא בדיחוי, ועכשיו ג”כ נדחה משום סכנה, לכן אין חילוק בין בבת אחת לבזה אחר זה.

אבל אם לא היה סכנה, ולא היה דוחה בעצמותו, רק משום שהוא חילול אחד עם חיתוך ופריעה, אז אסור בחילול בפני עצמו.

‘רבינו בחיי’ לרבינו בחיי ב”ר אשר זי”ע

הרה”ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי”ע היה אומר: **סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר ‘רבינו בחיי’.** וסימנך: **מאן דיהיב ‘חיי’, יהיב מזוני**

הוקר רגלך מבית רעך פן ישבעך ונשאך. שלמה המלך למדנו בכתוב הזה מוסר ודרך ארץ שישתדל האדם לקנות אוהבים ושיחזר אחר חברתם, ולפעמים ישחר פניהם ללכת לביתם, לא שיתמיד בזה וכו’, כי הדרך הממוצע בזה הוא טוב, לפי שחברת האוהבים כשהם נועדים ונאספים במקום אחד יש בה תועלת, כי עם החברה תתרבה האהבה ותתחזק הברית ויתמיד השלום ביניהם, וכן אמר שלמה “איש רעים להתרועע ויש אוהב דבק מאח”, יאמר הכתוב כי מי שיש בו מעלה שיועד לקבץ הרעים והחברים, ראוי הוא שישבחוהו בני אדם, ובאור “להתרועע” להשתבח, כי מי שהוא איש רעים, בודאי נאספו בו שתי מעלות אלה: האחת השפלות, שעם הגאווה לא היה מקבץ אותם אך יברחו ממנו. והשנית שאינו ירא מן הבריות, והנה הוא נצול משני נזקים גדולים המגיעים ממדת העוני והעושר, והוא שאמר: “תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות”, כי מהעוני יבא נזק, שיצטרך העני שיירא מן הבריות, ומן העושר, יבא נזק והוא מדת הגאווה אשר יעניקנו עשרו, ועל כן הזכיר הכתוב למעלה ממנו שהוא מדבר במדות העוני והעושר, והוא שאמר: “תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות”, נתכוון שלמה ע”ה בזה לגנות העוני והעושר, וכענין שאמר במקום אחר: “ראש ועושר אל תתן לך”, ונתן טעם לדבריו: “פן אשבע וכחשתי, ופן אורש וגנבתי”.

וכן אמר החכם: רבוי העושר מזיק לנפש, כריבוי הדם לגוף.

וביאור הכתוב, כי העני מצטרך לדבר תחנונים כי הוא ירא מן הבריות, והעשיר עשיר יגיענו למדת הגאווה ולענות עזות, וסמך לו מיד: “איש רעים להתרועע”, לבאר כי “איש רעים” נצול משני נזקים אלה, כי כיון שהוא “איש רעים” לא יירא מן הבריות, כי רעיו יחזקו דבריו, וכיון שהוא “איש רעים” אין בידו מדת הגאווה, כי עמה לא היה מקבץ הרעים, רק עם השפלות, ואיש כזה ראוי הוא לכל שבח ומעלה, שהרי יש בידו התועלת הבאות מן העוני והעושר, ומן הנזקים שיגיעו מהם אין לו חלק בהם, למדנו מכל זה שמחברת האוהבים יגיעו לאדם תועלות גדולות. אמנם יזהיר שלמה ע”ה בכאן, שעם היות חברת האוהבים טובה ותועלתם רבה, ראוי לו לאדם שיוקיר רגליו מבית רעהו, ושלא יתמיד כל כך לבא לביתו תמיד, כי המיעוט יפה וההתמדה והרביי זיק, כי יחזור על רעהו למשאו וטורח כי ישבעהו עד שישנאהו, כענין אכילת הדבש שמיעוטו יפה ורבויו מזיק, כן חברת האוהבים להכנס אל ביתם, ועל כן הזהיר “דבש מצאת אכול דייך פן תשבענו והקאותו”, כדי להמשיך חברת הרעים לאכילת הדבש.

וקשור הכתובים הוא, דכשם שאכילת הדבש מיעוטו יפה שהוא ערב ומתוק לגוף, ורבויו מזיק עד שיקיאנו, כן בית רעך מיעוט הכנס בו יפה, ורבויו מזיק, שישבעך עד שישנאך וישליכך מעליו. וכן הרבוי שבכל המדות אין בהם תועלת, שהרי המטר חיי העולם, ורבויו מזיק. וביאור הכתוב: “הוקר רגלך מבית רעך”, לא אמר “מבית הרע”, כי אין צריך לומר הפחות או הבינוני, אלא אפילו מאותו החשוב הנכבד שהוא “רעך” והוא בדוק אצלך ומוחזק באהבה יתרה, שיש לך להתרחק ולהוקיר רגלך מהכנס לביתו תמיד בשעות שאינן ראויות, כגון בשעת אכילה ושתייה, או בשעת השינה, ושעת עשית שאר הצרכים, ונתן טעם בזה: “פן ישבעך ושנאך”, כלומר כדי שלא ישבעך, שהרי אם תכבד עליו להכנס לביתו תמיד בשעות הללו, בודאי ישבעך וישנאך, ואז תתגבר השנאה על האהבה אשר אהבך מתחלה, וכענין שכתוב בענין אמנו: “כי גדולה השנאה אשר שנאה מהאהבה אשר אהבה”.

וע”ד המדרש: “הוקר רגלך מבית רעך”, וכתבי: “אבא ביתך בעולות”, לא קשיא כאן בחטאות ואשמות, כאן בעולות ושלמים, כך דרשו רז”ל (חגיגה ז). וביאור המדרש הזה, קרא ביהמ”ק “בית רעך” וכן דרשו רז”ל בישראל שנקראו ריעים למקום, ויזהיר האדם שלא יחטא ושלא יתמיד להכנס לבהמ”ק בחטאות ואשמות, לפי שחטאות ואשם הם קרבות שבאים על חטא המעשה, והקב”ה חפץ באדם יותר שלא יחטא ולא יביא קרבן כלל, ממה שיחטא ויביא קרבן, וכן אמר הנביא: “הנה שמוע מזבח טוב”, ועל כן יאמר: “הוקר רגלך מבית רעך”, אל תנהוג קלות ראש בעצמך ותרבה כל היום עונות וחטאות ותלך לבהמ”ק להקריב שם קרבן, “פן ישבעך” הקב”ה “ושנאך”, כי הוא שובת הקרבות ההם, כי על זה נאמר: “זבח רשעים תועבה”, כי הרשע בעת שיביא קרבנו, כוונתו חוזר על החטא ולכן הוא תועבה, כי הקב”ה יתעב אותו וישנאנו, אבל בעולות ושלמים על זה אמר דוד: “אבא ביתך בעולות”, כי העולה אינה באה על חטא המעשה, רק על חטא המחשבה וההרהור שאין אדם נצול ממנה, ומן הידוע כי ההרהור מצוי הוא בלילה יותר ממה שהוא מצוי ביום, ועל כן קבעה תורה זמנה של עולה בלילה כדי שתהיה הכפרה בזמן העבירה.

ל"ל קרא למעוטי השתא לפני מלך ב"ד אין עושיין כן וכו', ומוכח דגם מפאת זה היה איסור של חובה מדאמר דלא בעי קרא, ואולם לאו כל עניני כבוד דמיין להדדי, ובאתי רק להעיר.

והנה יש להביא ראיה לכאורה דאיסור מסברא לא חשוב איסור תורה, והוא מדאמרו (ברכות לה.) בטעם חיוב ברכת הנהנין, דאמר 'אלא סברא הוא, אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלא ברכה'. ואע"ג דברכות הנהנין הם רק דרבנן, וא"כ מוכח דאיסור מסברא אינו איסור תורה. ואולי הך 'סברא הוא' היינו דסברת חכמת חכמים הקדושה מחייבת כך לברך ברכת הנהנין, אבל איננה סברא חיצונית פשוטה, ואיסור תורה הוא רק כאשר הסברא היא סברא חיצונית פשוטה של כל אדם. ושו"ר בפני יהושע שם שכתב דחיוב ברכת הנהנין הוא מה"ת משום דסברא הוא, ע"ש.

לזכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע

זה קרבן אהרן. אמרו במדרש (ויק"ר ח"א) הדא הוא דכתיב 'כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים'. דקדק באזור אליהו הלא 'אין קטיגור נעשה סניגור'. ויש לומר על פי המבואר במדרש (שמו"ר לז:ב) משל לבן מלך שנטל את הצפורן לחתור תחת אוצר אביו, אמר לו אוהבו של מלך תן לי הצפורן ואני חותר. הציץ עליו המלך, ואמר לו: אני ידעתי למה שנתכונת שלא יהיה על בני הסרחון, חיך שאינך זז מפלטיין שלי. כך אמר הקב"ה לאהרן וכו' לכן אמר 'קח את אהרן', ע"כ. נמצא שהקב"ה ידע שלא היה בזה שום כוונת אהרן לחטא, ועל כן אמר המדרש שהוקשה לו הא אין קטיגור נעשה סניגור, ותיירץ כי אלקים בעצמו שופט אז יכול להיות זה שהשפיל הוא בעצמו ירים.

וכל מנחה בלולה בשמן וחריבה לכל בני אהרן תהיה גו' וזאת תורת. יש לפרש הסמיכות על פי אומרו (קידושין ג.) מנין שאין חולקין מנחות כנגד מנחות, תלמוד לומר 'וכל מנחה גו' לכל בני אהרן תהיה'. וכמו כן בתורה הקדושה אין חולקין לומר קיים אתה חלק זה ואני חלק אחר, אלא כל אחד מחויב לקיים כל מה שביכלתו.

לזכות ולרפואה י"ע ב"י.

מצות צריכות כוונה בשביל 'מעשה' או בשביל 'קיום' המצוה, ואכילת מצה בלי כוונה. אמרו ב"ר (דף כח.): כפאו פרסיים ואכל מצה יצא, אמר רבא, זאת אומרת התוקע לשיר יצא, פשיטא היינו הך, מהו דתימא התם אכול מצה אמר רחמנא והא אכל, אבל הכא זכרון תרועה כתיב, והאי מתעסק בעלמא הוא קמ"ל. אלמא קסבר רבא מצות אין צריכות כוונה, איתביה היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא, אם כוון לבו יצא, ואם לאו לא יצא. מאי לאו כוון לבו לצאת, לא לקרות לקרות קא קרי, בקורא להגיה. ת"ש היה עובר אחורי בית הכנסת ושמוע קול שופר או קול מגילה, אם כוון לבו יצא, ואם לאו לא יצא. מאי לאו כוון לבו לצאת, לא לשמוע. לשמוע והא שמע, סבור חמור בעלמא הוא, ע"כ.

וחקר החזון יחזקאל, למ"ד מצות צריכות כוונה, אם בלי כוונה אין לו 'קיום' המצוה, אבל ב'מעשה' המצוה ליכא חסרון, דגם בלי כוונה חשיב 'מעשה' המצוה. או דלמא בלי כוונה אין זה 'מעשה' המצוה כלל.

וז"ל (פסחים קיד.): מבואר בר"ה שם, דמי שסובר מצוות אינן צריכות כוונה, מוקמה לה הא דקתני שם 'אם כוון לבו יצא', דהיינו אם כוון לבו לשמוע, ואז יצא אע"פ שלא נתכון לצאת בשמיעת קול שופר זה ידי חובת שופר של מצות היום, ואם לא כוון לא יצא, היינו שסבור חמור בעלמא. ומאן דאמר מצוות צריכות כוונה מוקמה לה שכוון לבו לצאת בשמיעת קול שופר זה ידי חובת המצוה, אבל אם לא כוון לבו לצאת בהכי, לא יצא. וטעמו או משום שכל זמן שאינו מכוון לצאת לא יצא, [והיינו דאין לו 'קיום' המצוה], או מטעם שכל מעשה שלא

י"א ניסן ד' לסדר צו יומא דהילולא של הגה"צ רבי אלחנן יוסף הערצמאן זצ"ל

אם לא עכשיו אימתי? עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו:

"מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי 'אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה', להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דין"

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא ז"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמותי - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהרדכת הרה"צ מאראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יארה צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער יעשה פרויזאט, באמנות, קאנפידענציעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענדיקייט. מיט כוונה, במחשבות, אוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אויז ווי אלע שיעוטים די שטיין בלייבט אין דעם אויפנום פאר 2 וואכען.
- דאזעס די תפילה 18 מאל אויפן שטיין ביי די ריכטיגע צייטען.
- מלאזט איין ווייסען ווען די שטיין ווערט געבאקען. שטאנע עת רצון להתפלל. כדי איר וואלט קענען מיט וואגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מחפץ, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מתישמו משה).
- די שטיין ווערט באדראכען ווי די ריכטיגע וועג, און אויז ווערט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אנגעבען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אסאך שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מ'טובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים ווערט מען ווי עס ווערט מוזיק'די ווערטע פון אריה"ק און האר: יבדע הלב (-אמנען דין הארץ צו אריינשטעלן) שטענדיג לזכר לשמים לטובת (-סירישט די גאנצע ממשותף) תורה מלאים (-וועט זען וואונדער). מ'קען עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים ורופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

לזכות והצלחה ש.ב.ש.ה.

מאיל המלואים למשה היה למנה. קמ"ל דאיל המילואים היה נחשב למשה רבינו למנה חשובה, אע"ג דמה נחשב אכילת בשר אצל משה רבינו, אשר ג' פעמים מ' יום לא אכל כלל, אך מחמת חיבת המצוה נחשב לו למנה חשובה. כמו שאמרו (פסחים ג.) דלפעמים לא הגיע לכהנים מלחם הפנים אלא כפול הלבן, אבל מצד חביבות המצוה היה חביב להם, וכמו שמברכין שהחיינו על אכילת מצה ומרור, כן אכילת קדרשים מצוה ומברכין עליו ואומרים עליו הלל בליל פסח.

ופתח אוהל מועד תשובו וגו' שבעת ימים וגו' ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו כי כן צוית. בנסיון ראיתי בעוה"ד כמו שאמרו רז"ל 'על כרחך אתה חל', כי בא כמה פעמים למצב על דרך הכתוב 'וישאל את נפשו למוות', וכאשר אמר משה רבינו 'אם אין מחני נא', כי קשה כח הסבל ואינו חפץ בחיים, וכי לאכול מפירות עולם הזה הוא מבקש, על כן חיים בצער בפרט שדוגא שלא יתחלל שם שמים ע"י לוחציו וחובותיו ה"י. אך גזירת הכתוב הוא לעמוד על משמרת עבודתו 'ולא תמותו כי כן צוית', גזה"כ הוא לעמוד על גורלו עד קץ הימין, אם 'שבעת ימים' אשר ימי שנותיו שבעים שנה, או ק"ך שנים, אם עד ביאת משיח לחיי עולם.

לע"נ הרבנית חיה קופלמאן ב"ר מנחם מענדל ע"ה יא"צ י"נ

ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים. כתב הגר"י ענגיל (בית האוצר מערכת א-י כלל קל"א) וז"ל: יש לעיין אי מצוינו איסור מפאת סברא שהסברא נותנת שאין לעשות כן ויוחשב זה איסור תורה, ועיין פסחים (דף עה:) דאמרו: 'ההוא ל"ל קרא למעוטי, השתא לפני מלך בשר ודם אין עושיין כן, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה עאכ"ו'. ומוכח דשיך איסור מסברא נחשב כמו איסור תורה. ועיין רש"י עה"כ 'ופשט את בגדיו', דכתב: אין זו חובה אלא דרך ארץ שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג כוס לרבו. וברמב"ן כתב וז"ל: ולא ידעתי מנין אמר הרב שאינו חובה וכו'. וברא"ם תירץ וז"ל:

ושמא הרב ימאן זה שהוא סובר שאין שום מצוה לחובה כשיהיה על צד הכבוד בלבד בדרך מוסר העבד לרבו, עכ"ל. וצע"ק מהך דפסחים דפריך

כוון לעשותו לשם חובת מצותו אינו 'מעשה' מצוה כלל, ובחסרון כוונתו יש גם חסרון בעצם 'מעשה' המצוה, עכ"ל.

והנה גם למ"ד מצות אין צריכה כוונה, אבל אם יש לו היפך כוונה, שמכוין להדיא שאינו רוצה לצאת, אז אינו יוצא 'ע' תוס' סוכה לט. ד"ה עובר). ויש לעיין כשיש לו היפך כוונה, אם אין לו 'קיום' המצוה, אבל ליכא גריעותא ב'מעשה' המצוה, או דלמא היפך כוונה מפקיע גם עצם 'מעשה' המצוה. וכתב החזון יחזקאל, דכיון דלמ"ד מצות אין צריכות כוונה, הכוונה אינו חלק מ'מעשה' המצוה, לכן גם היפך כוונה אינו מפקיע עצם 'מעשה' המצוה, אלא מפקיע 'קיום' המצוה.

וז"ל: והנה גם מי שסובר מצוות לא צריכות כונה ופעולתו נחשבת 'מעשה' המצוה מחמת עצמה אפילו בלא כוונתו, אבל מ"מ בחשב מפורש שלא לצאת במעשה זה ידי מצוה, לא יצא. דנהי שלדידיה חשובה היא פעולתו 'מעשה' המצוה מחמת עצמה מבלי שום כוונה, וממילא גם מחשבתו שחשב שלא לצאת בזה, אינה מפקיעה את פעולתו מכלל מעשה מצוה שהיא חשובה מחמת עצמה, מ"מ כיון שחשב שלא לצאת בזה, בעל כרחו לא נפיק בה, עכ"ל.

והנה הרמב"ם (פ"ו חמץ ומצה ה"ג) כתב: אבל מצוה בלא כוונה כגון שאנסוהו עכו"ם או לסטים לאכול יצא ידי חובתו. ובמגיד משנה (שופר פ"ב ה"ד) דקדק מדברי הרמב"ם האלה שדעתו שמצוות אינן צריכות כוונה, כדמשמע בסוגית הגמרא ברי"ה שם, ותמה עליו דא"כ איך פסק שם בהלכות שופר שמצוות צריכות כוונה והצריך כוונת שומע לצאת, וכונת משמע להוציא, ומסיק שם 'ולא מצאתי תירוץ נאות לדעתי אם נוסח ספרי אמת'.

ובלחם משנה שם מיישב דברי הרמב"ם שלא כסוגית הגמרא ברי"ה שאכילת מצוה ותקיעת שופר כהדידי ניהו ודינם שוה, דדעת הרמב"ם היא ששונה היא אכילת מצוה מתקיעת שופר, 'שלגבי אכילה לא בעינן כוונה כולי האי כמו בתפלה ותקיעה', כמו שכתבו התוס' (פסחים קטו. בסוד"ה מתקיף). גם הר"ן (רי"ה שם) כתב הכי ביישוב דעת הרמב"ם, וז"ל: שאע"ג שבתקיעת שופר לא יצא אם לא כוון, אבל במצה יצא שכן נהנה, כדאמרין בעלמא המתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה, עכ"ל. הלכך אע"ג דבשופר קי"ל שצריך כוונה, אבל בכפאוהו ואכל מצוה נקטינן שיצא.

והנה קיים שני סוגי מצות: א) מצות הנעשות **בגופו** של אדם, כמו תפילין מצוה וכדומה, שהמצוה היא להניח תפילין על גופו ושגופו יאכל מצוה, ולכן אין מועיל בהם שליחות, שהרי צריך שמעשה המצוה יעשה דוקא בגופו. ב) מצות המוטלות על **הגברא** לעשותם ולא על גופו, כגון שחטת קרבן פסח, דאין המצוה שגופו ישחט הקרבן רק שגברא על חיובא ישחוט, ולכן מהני שליחות בזה, דע"י שמינה שליח לשחוט עבדו חשיב שהוא בעצמו שחט, אע"ג שגופו לא שחט.

ובדומה יש ב' סוגי עבירות: א) עבירות הנעשות **בגופו** של אדם כמו חלבים ועריות, דהעבירה היא מה שגופו אוכל חלב, ולא מה שהגברא עושה מעשה של אכילת חלב, וכיון דלא בעינן 'מעשה עבירה' אלא שגופו יהנה מהעבירה, לכן אף המתעסק בחלבים ועריות חייב. ב) עבירות הנעשות ע"י מעשה **הגברא** דוקא כמו רציחה, ושם בעינן מעשה עבירה, דבלא"ה לא מיקרי שהגברא עשה עבירה.

וכתב החזון יחזקאל, דיש להביא ראיה מדברי הר"ן דלמ"ד מצות צריכות כוונה, הצורך בכוונה במצוה אינו תנאי ב'קיום' המצוה, אלא הוא חלק מ'מעשה' המצוה, דמדברי הר"ן מבואר שכשם שעבירה שנהנה בה חייב אף במתעסק, ה"ה במצוה, והיינו שכל ההלכה של כוונה היא רק כדי שיחשב המעשה למעשה המצוה, אבל היכא שהעיקר הוא מה שנעשה בגופו, בין במצוה ובין בעבירה - בזה אין צריך לכוונתו, ואפי"ל לא נתכוון קיים את המצוה או עבר עבירה.

אבל כל זה שייך רק אם ההלכה של כוונה היא חלק מ'מעשה' המצוה, דאז יש לחלק שיש מעשים שאין הכוונה חלק מהם. אבל אם ההלכה של כוונה נאמרה ביחס לקיום המצוה, שאין אדם יוצא ידי חובתו בלי שנתכוון לצאת ידי חובה, אין הבדל בין מצות אכילה לשאר מצות.

וז"ל: אבל האי חלוקא בין מצוה ושופר ביישוב דברי הרמב"ם, ישנו רק אם אמרין שהטעם מי שסובר מצוות צריכות כוונה, היינו משום שכל זמן שאינו מכוון בעשייתו לשם מצוה, אין זה מעשה מצוה כלל, וחסרון כוונה הוא גרעון בעצם המעשה, וכאילו לא נעשה כאן שום מעשה מצוה. אז יש מקום לחלק ולומר דשאני אכילת מצוה שכל מצותה היא פעולת האכילה, לכן אפילו מבלי שום כוונה יש כאן

א והנה בעירובין (צו.) בסוגיא דהמוצא תפילין בשבת, אמרו כי למ"ד מצוות צריכות כוונה יכול להניח תפילין שלא בכוונה, ואינו עובר על כל תוספי, ברם למ"ד מצוות אין צריכות כוונה עובר על כל תוספי. וידוע קושיית אחרונים דהלא גם למ"ד מצוות א"צ כוונה מהני היפך כוונה שלא לצאת כדכתבו התוס' שם, וא"כ יתכוין בפירוש שלא לצאת ולא יעבור בכל תוספי.

ותירץ הגר"ח (וכ"כ בהליכות אליהו סי' ל"ג, ובעונן יו"ט, ובחי' ר' שלמה עמ"ס ר"ה) לפי יסוד הנ"ל, דשונה דין כוונה למ"ד צריכות כוונה, מהיפך כוונה למ"ד א"צ כוונה, דלמ"ד צריכות כוונה, הכוונה מהווה חלק מעצם מעשה מצוה, ובלי כוונה לצאת אין מעשיו מעשה מצוה כלל, משום כך אינו עובר על כל תוספי בלבוש תפילין בלי כוונה דאינו מעשה מצוה כלל. משא"כ למ"ד מצוות א"צ כוונה, כשהוא

אכילה שכן נהנה, שהרי באוכל חלב דרך מתעסק בעלמא כשלא נתכוין לאכלם כלל, חשובה אכילה משום שכן נהנה וכו', אבל בשופר אם אינו מתכוין לשם מצות תקיעת שופר, יש לומר שהרי זה תקיעה של שיר בעלמא, ואין כאן מעשה המצוה מענין תקיעת שופר כלל.

אבל אם נימא שהטעם שמצוות צריכות כוונה היינו משום שכל שלא כוון לצאת לא יצא בעשייתו, אע"פ שיש כאן מעשה מצוה מחמת עצם פעולתו, [והיינו דחסר רק בקיום המצוה], אז הלא אין שום חלוק בין אכילת מצוה ובתקיעת שופר, ובשתייהן כל זמן שלא כוון לצאת בתקיעתו או באכילתו ידי חובת מצותו לא יצא, עכ"ל.

אבל העיר בחזון יחזקאל, דאה"נ דבאכילת חלב לא בעינן 'מעשה אכילה', וסגי במה שהגוף אכל החלב, אבל בקיום מצוה של אכילת מצוה, נימא דאה"נ דגם מתעסק חשיב 'אכילה', ולכן מצד גדרי 'אכילה' לא בעינן 'מעשה', אבל אכתי יש לומר דכדי לקיים מצות אכילת מצוה, בעינן 'מעשה מצוה', וה'מעשה מצוה' הוא 'מעשה אכילה', וא"כ נימא דבמתעסק דאין זה 'מעשה אכילה', ליכא 'מעשה מצוה'. וכ"כ החזון יחזקאל סברא זו בסוף דבריו, וז"ל: אפילו אי נקטינן בטעמא דמלתא של מאן דאמר מצוות צריכות כוונה, משום שכל זמן שאינו מכוון במעשיו לשם מצוה, אין פעולתו חשובה 'מעשה מצוה', והוה רק מעשה בעלמא, ובגלל העדר כוונה יש חסרון בעצם 'מעשה המצוה', קשה לחלק בין אכילת מצוה ובין מצוות אחרות, דהלא באכילת מצוה נמי כיון שאינו מכוון באכילתו לשם מצוות אכילת מצוה, ואוכל רק משום שאנסוהו עכו"ם או לסטים, נהי שאכילה באונס הוה 'אכילה' שכן נהנה, אבל אין אכילתו 'מעשה מצוה' של אכילת מצוה חובה, ואינה אלא אכילה בעלמא, עכ"ל.

ותירץ, דאה"נ בעינן 'מעשה מצוה' באכילת מצוה, אבל 'מעשה מצוה' הוא 'אכילה', ולא 'מעשה אכילה', ולכן כיון דמתעסק חשיב 'אכילה', לכן יש כאן גם 'מעשה מצוה'. וז"ל: וכיון שיש כאן אכילה, יש כאן מעשה מצוה, שאכילתה היא מעשה המצוה.

לזכות מ.ב.ה. להצלה בכל מעשי ידיו, ושמידה עליונה

סיום ה'אידרא' לתענית בכורים. ראיתי לאלו שאומרים שגם סיום הזוהר הקדוש אפילו בגירסא בעלמא גם כן מהני לסיום לפטור תענית בכורים. ולענ"ד שלא דוקא סיום כל הזוהר, אלא גם אם עשה סיום על 'אידרא רבא וזוטא' גם כן מהני, כיון שיש בזה חשיבות מיוחדת, שזהו גילה התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי ביום הסתלקותו. וא"כ יש בו ב' מעלות: א) שזה כמו סדר משניות שיכולים לעשות סיום. ב) חשיבות מיוחדת כנ"ל כמו שמבואר בזוהר הקדוש שאיך שבאותו יום היה השכינה שורה בביתו של רבי שמעון, וג' מאות נשמות של צדיקים באו בביתו וכו', וא"כ זהו ודאי חשוב לעשות סיום ומועיל לגבי תענית בכורים.

חרוסת. יש שנוהגין לנער מעט מן החרוסת, ולא כולו. ויש להעיר, דהא בשו"ע נפסק שצריכים לנער החרוסת, וא"כ לא סגי שינער מעט. אמנם נראה לענ"ד ליישב קצת שיטה זו, דהא באמת מלשון הרמב"ם משמע שלא צריכים לנער החרוסת, רק יאכל מהר שלא ישהה לבטל טעם המרור, וכן משמע מלשון הטור שאין צריכים לנער, ומעוד כמה ראשונים משמע כך. ולכן נראה שלכן כתבו שרק ינער 'קצת', שזהו דרך פשרה בין שיטת רבינו יונה לבין שאר הראשונים.

הספר שמסוגל לרפואה

יציאת לאור הספר

מנחה חדשה

שהמחבר הרד"ק מופת הדור

מחן רבי ברוך פינחס מוסקאלע ז"ע,

כתב בתקדמותו

אקוה לה' מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת בראשית ברא יאן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו

יציאת לאור ע"י מכון סל אורות, מפוזרות כיום מנחת המזבח אפסור לחשף הספר בתנאים חסרונים ליתר פרטים אפסור לחתקש ל minchachadush@gmail.com

מתכוין שלא לצאת הגם דאינו יוצא, מ"מ יש כאן חלות של מעשה מצוה, ושפיר עובר על זה משום כל תוספי, דכל תוספי אינו תלוי בקיום המצוה, רק במעשה המצוה, והכא אה"נ דאין לו קיומה, דע"ז מעכב כוונתו שלא לצאת, מ"מ המעשה יש לו, דמעשה מצוה אינו מיתלא תליא בכוונה כלל. בראה אסופות רבינו חיים הלוי ברכות סי' ז', ורשימות שיעורים שבועות ונדרים ח"ב עמוד י"ב. ג"כ הגר"ח שם.

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לויכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) ברה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת צו - שבת ערב פסח | ניסן תשפ"ה | גיליון ס"ה (שנה ב')

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

קרבן תודה של יוצאי מצרים

בפרשת השבוע נאמר (ויקרא ז, יב) **אם על תודה יקריבנו**, ורש"י מסביר: 'אם על דבר הודאה על גס שנעשה לו, כגון יורדי הים, והולכי מדברות, וחבושי בית האסורים, וחולה שנתרפא'. בהמשך הכתובים מבואר שהמקריב קרבן-תודה צריך להקריב ארבעים לחמים, שלשה סוגי חלות של מצה, עשרה מכל סוג, ועוד עשרה חמץ.

רבינו יצחק אברבנאל בפירושו, וכן המהר"ל בספר מנהגיו, כותבים רעיון נפלא: כשיצאו ישראל ממצרים, הם זכו לכל ארבעה סוגי הנסים, יורדי הים - כשעברו את ים סוף; הולכי מדבריות - כשיצאו למדבר; חבושי בית האסורים - כשיצאו מבית עבדים; חולה שנתרפא - כי במצרים היו מוכים ולוקים. לפיכך אוכלים כליל הסדר שלש מצות, כנגד שלש סוגי מצה בקרבן תודה. ועל כך שואל הבן 'שבכל הלילות' - בקרבן תודה, 'אנו אוכלים חמץ ומצה', ואילו 'הלילה הזה - כולו מצה'!

להודות גם על הצרה

ומהו באמת התירוץ? מדוע בקרבן תודה של יוצאי מצרים אוכלים רק מצה ולא חמץ? רעיון מאלף כותב הגה"ק רבי אליעזר דוד גרינוואלד ז"ע, בספרו 'קרן לדוד': המצה רומזת על החסדים כשאדם ניצל מהצרה, ואילו החמץ שהוא חמוץ רומז על הצרה. אדם שמקריב קרבן תודה מקריב גם לחמי חמץ, לרמוז שהוא מודה לא רק על הישועה, אלא גם על הצרה שהיתה תחילה, כי עתה בזמן הישועה מתברר למפרע שגם הצרה עצמה היתה לטובה, וגם על כך צריך להודות.

לכן, בפסח אוכלים רק מצה, להודות רק על הנס של גאולת מצרים, ואילו את לחמי החמץ, להודות על צרת הגלות, משלימים בחג השבועות, בקרבן 'שתי הלחם', כי רק אחרי קבלת התורה בחג השבועות מתברר למפרע שגם הגלות עצמה היתה לטובה, לזקק ולטהר את ישראל שיהיו ראויים לקבלת התורה, ואז משלימים את לחמי החמץ של קרבן התודה, ומודים גם על הצרה של הגלות!

נסיד שבכל יום

ועוד מסר חשוב נוסף נוכל לשאוב מקרבן התודה: קרבן זה נאכל רק ליום אחד, כאמור (ויקרא ז, טו) **ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר**, והסיבה לכך, אמר הרה"ק בעל אמרי אמת מגור ז"ע: בכל יום יום ישנם נסים חדשים, אין להשאיר את קרבן התודה של היום למחר, כי מחר יש כבר קרבן תודה חדש!

אוצר התורה יהלומים מתוך הפרשה

זאת תורת העֶלָה הוא העֶלָה (ו, ב)

'זאת תורת העולה' - כל עלייה שאדם משיג, שררה או כבוד ומעמד, צריכים להיות באופן של 'הוא העולה' - שהעלייה מאליה תגיע אל האדם, ולא שהאדם ירדוף אחריה כדי להשיג אותה.

(עוד יוסף חי, להגה"ק רבי יוסף חיים מבגדאד ז"ע)

זה קרבן אהרן ונבניו אשר יקריבו לה' ביום המִשָּׁח אתו (ו, יג) ההדיוטות מקריבין עשירית האיפה ביום שהן מתחנכין לעבודה, אבל כהן גדול בכל יום (רש"י)

כהן הדיוט מרגיש התעוררות רק ביום הראשון שהוא מתחנך לעבודה, אבל הכהן הגדול חש בכל יום התעוררות, בבחינת 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים', ולכן הוא מקריב מנחה בכל יום כמו כהן הדיוט הראשון.

(חיים ושלום, להגה"ק בעל מנחת אלעזר ממונקאטש ז"ע)

זאת תורת החטאת וגו' קדש קדשים הוא... וזאת תורת האֶשֶׁשׁ קדש קדשים הוא (ו, יח; ז, א) הצדיק גמור שלא חטא הוא 'קדוש', אבל החוטא ששב בתשובה הוא 'קודש-קדשים', כי מקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים, לכן קרבנות החטאת והאשם הם 'קדשי-קדשים'!

(כלי יקר, להגה"ק רבי שלמה אפרים מלונטיש ז"ע)

שערי תורה מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

בפרשת צו, ממשכים אנו לעסוק בהלכות הקרבנות, בתוספת כמה דינים הנוגעים לחלק מהקרבנות שכבר הוזכרו בפרשת ויקרא. מוזכרים בפרשתנו גם איסורי אכילת חלב ודם, ובסיומה נחזור ונלמד אודות עבודת שבועת ימי המילואים כפי שלמדנו בפרשת תצוה.

אש המזבח • תרומת הדשן • קרבנות עולה ומנחה • מנחת כהנים • חטאת ואשם • תודה ושלמים • איסור חלב ודם • ימי המילואים

לשמה, או שמתו בעלי הקרבן.

ה. תודה ושלמים

מבוארים בפרשה דיני קרבן שלמים, התנופה הנעשית בו, הקטרתו, ואכילתו, ואיסור פיגול כשחושב לאכול לאחר זמנו. כן מבוארים דיני קרבן תודה, והלחמים שיש להביא יחד עמו, ונתינת החזה והשוק לכהן. גם מבואר איסור אכילת קרבנות שנטמאו, ואיסור לאדם טמא לאכול את הקרבן.

ו. חלב ודם

בפרשה נלמד שוב על איסור אכילת חלב ודם, והעונש למי שאוכלם.

ז. מילואים

התורה חוזרת שוב על מה שלמדנו בפרשת תצוה, אודות סדר העבודה בשבעת ימי המילואים, לבישת בגדי הכהונה לאהרן ובניו, טבילתם ומשיחתם בשמן המשחה, והקרבנות הפר ושני האילים בימים אלו, ושיבת הכהנים במשך שבע ימים בפתח אהל מועד.

מבט על פרשת שמיי הבעל"ט:

מה בפרשה: חציו הראשון של פרשת שמיי עוסק בתיאור יום הקמת המשכן בראש חודש ניסן, והמאורעות שאירעו ביום זה, וחציו השני של הפרשה עוסק בהלכות כשרות המאכלים והלכות טומאה וטהרה.

נושאי הפרשה: יום תוכות המשכן • מיתת נדב ואביהוא • האבלות נדחית • שריפת השעיר • איסור עבודה לשתיי יין • כשרות בעלי חיים • טומאת נבילה • הכשר לקבל טומאה

מה בפרשה:

נושאי הפרשה:

א. עולה

הפרשה נפתחת בדיני קרבן עולה, שכולו נשרף על המזבח, וניתן להקטירו כל הלילה. חל איסור להקריב שום קרבן לפני עולת תמיד של שחר, ואחרי עולת תמיד של בין הערביים. ובדין קרבנות שנפסלו במקדש, שאם עלו למזבח לא ירדו.

ב. דשן

כמה מדורות אש היו על המזבח. מצוה שהאש תבער שם תמיד, ואסור לכבות אותם.

בכל יום היה כהן, הלוש בגדי כהונה, מוציא אפר ממדורות המזבח ומניח למטה סמוך למזבח. במידה והר האפר במרכז המזבח היה גבוה מדי, היה הכהן מוציא את כל הר האפר מחוץ למתחם.

ג. מנחות

בפרשה מוזכרים הלכות הנוגעות להקרבת ואכילת מנחת-נדבה. כן מוזכרים דיני כהן גדול המקריב קרבן מנחה בכל יום, וכהן הדיוט מקריב קרבן מנחה ביום בו הוא נכנס לכהונה. כל מנחה שכהן מקריב, נשרפת כליל ואינה נאכלת.

ד. חטאת ואשם

עוד מוזכרים בפרשה דינים הנוגעים לקרבן חטאת, שחטתו הקטרתו ואכילתו, וכן הלכות הנוגעות במקרה שדם החטאת נגע בדבר מאכל, או נבלע בבגד או בכלי, ובדין דם החטאת שנכנס לתוך אהל מועד.

כן נלמד דינים הנוגעים לקרבן אשם, שחטתו, הקטרתו, ואכילתו, ובדין אשם שנשחט שלא

חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

רבן של כל הבאים אחריו

"התורה חתומה נתנה, כטרקלין שאין לו פתח ושער ומבוא להיכנס לתוכו, עמוק עמוק מי ימצאנה, עד השמש יצא על הארץ המאור הגדול לממשלת ביום ובלילה, המפרש הגדול רש"י ז"ל, רבן של כל הבאים אחריו, והאיר עינינו בפירושו, מובן ומוכן אפילו לבר בי רב דחד יומא ולתינוקות של בית רבן, ואעפ"כ זה הים גדול ורחב ידיים עמוק מאד עד היסוד בו, הרי שפירושו סובל ומקבל כל הגוונים, שבמלות קצרות אסף הרבה".

(הקדמת נחלת-יעקב על פירוש רש"י)

נישא השבוע:

לשם שמים

ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות (ויקרא ח, ה). דברים שתראו שאני עושה לפניכם, צניני הקב"ה לעשות, ואל תאמרו לקבודי ולקבוד אחי אני עושה (רש"י)

הכרת והבנת מושג בתורה

לב דעת

שוק

אחת ממטנות הכהונה הוא השוק של הרגל הימנית של הבהמה, שהכהן מקבל מקרבן השלמים, כאמור בפרשתנו (ויקרא ז, לב) ואת שוק הימין תתנו תרומה לפה. רגל הבהמה מורכבת משלש עצמות (מלבד הפרסה), המחוברות אחת מעל השניה. העצם התחתונה נקראת 'ארכובה' [ומשום-מה נהגו מוכרי הבשר למכור חלק זה ביחד עם ראש הבהמה]. העצם האמצעית נקראת 'שוק', ואילו העצם העליונה, הנמצאת בתוך גוף הבהמה, נקראת 'עצם הירך' או 'קולית'. לכהנים נתנים את החלק האמצעי הנקרא 'שוק'. כך מביא רש"י בפרשתנו, וזו שיטת רבי יהודה (חולין קלד, ב), אולם לדעת חכמים השוק כולל את שתי העצמות העליונות, דהיינו העצם האמצעית והעצם העליונה.

הבנת מילה אחת בתורה

ועיניים לראות

מוקד

'לקראת חג הפסח יופעל מוקד-טלפוני מיוחד לבירור כשרות התרופות' - נכתב במודעת-פרסום. 'אל מוקד ארגון ההצלה התקבלו קריאות עזרה בעקבות כוויות בשריפת חמץ' - נכתב בדיווח אחר. 'העירייה ממקדת כעת את עיקר הפעילות בניקיון העיר' - נכתב בדפי המידע.

המכנה המשותף בין כלל המשפטים המוזכרים, היא השימוש הלשוני שעושה שימוש במילה 'מוקד' כביטוי לנקודה מרכזית ועיקרית, כמו מוקד טלפוני מרכזי שהשיחות מתקבלות אליו.

אולם בפרשתנו אנו לומדים שבלשון הקודש המילה 'מוקד' פירושה: מדורת-אש, מלשון אש יוקדת. כמו שנאמר (ויקרא ו, ב) הוא העלה על מוקדה, וכמבואר ברש"י שהיו כמה מדורות אש על המזבח, וכולן נקראו בשם 'מוקד'. כך נאמר גם בספר תהלים (קב, ד) ועצמותי כמוקד נחור, ופירש הרד"ק: 'המקום שדולק בו האש תמיד יקרא מוקד'.

ואנשים לשמוע בלל רש"י הק' בדקדוק הלשון

ו' יתירה

'אלו הם הסימנים של ליל-הסדר וקדש ורחץ כרפס יחץ...' - נכתב בחוברת הלימוד שקיבלו הילדים. האב, ר' מלכאל, הבין שמדובר בטעות-הקלדה שגרמה להוספת האות ו' בתחילת המילה 'קדש', בעוד שבמקורו היה אמור להיכתב: 'אלו הם הסימנים של ליל הסדר, קדש ורחץ וכו'.

אולם כאשר למד את הלימוד היומי הקבוע בחומש ורש"י, גילה כי בלשון התורה מצוי לפעמים לשון כזו ואין מדובר בטעות, כי דרך הכתוב להוסיף ו' מיותרת. כך מסביר רש"י את הכתוב בדין אכילת קרבן שלמים לשני ימים (ויקרא ז, טז): 'ביום הקריבו את זבחיו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל', שהאות ו' המופיעה בתיבת 'הנותר' אינה ו' החיבור' כמו רוב הפעמים בתורה שהאות ו' באה לחבר ולהוסיף על התיבה הקודמת, שאז יהיה פירוש הכתוב שבנוסף על האכילה ממחרת, גם מה שנותר בעוד יום נוסף, דהיינו ביום השלישי, יאכל. אלא האות ו' שבתחילת תיבת 'הנותר', היא אות מיותרת, וכאילו נכתב 'וממחרת-הנותר', ופירוש הכתוב הוא כך: 'ביום הקריבו את זבחיו יאכל, וגם ממחרת ביום השני יאכל מה שנותר מהיום הראשון. רש"י מביא עוד דוגמאות בתורה שיש אות ו' מיותרת.

מצה לשם שמים

הגה"ק בעל חתם סופר ז"ע, חיבב לשמוע על הנהגותיו של הגה"ק רבי משולם איגרא ז"ע, שהיה רב בעיר פרשבורג לפניו. פעם סיפרו לו שעל אף חומרותיו המופלגות של רבי משולם באפיקת המצות לפסח, הגיעה המשרתת פעם בערב פסח, ובלא יודעין לקחה את המצות השמורות שלו וכתשה אותם ועשתה מהם כופתאות. כשנודע הדבר בליל הפסח לרבי משולם, נענה ואמר ברוגע: 'זכי רק הרב מפרשבורג אוכל מצה כשרה? כל ישראל אוכלים מצות כשרות, נלך לשכן ונקח ממנו בהשאלה שלש מצות, ונערוך את הסדר!'

כששמע החתם סופר את הסיפור אמר: אני לומד מכך שכל החומרות של רבי משולם עם המצות היו רק לשם שמים! כי אילו היתה לו איזהו פניה בענין המצות, בעל כורחו היה כועס בשעה זו, רק התעסקות שכולה לשם שמים יכולה להשאיר את האדם רגוע בכל תוצאה שתהיה!

סידור לשם שמים

זכה הגה"ק רבי יעקב מליא ז"ע, לחבר ספרים רבים שהפכו לאבני יסוד, למשל: 'נתיבות המשפט' - על חושן משפט, 'חוות דעת' - על יורה דעה, ועוד רבים.

לעת זקנותו חיבר חיבור נוסף: סידור תפילה 'דרך החיים', ובו הלכות פסוקות על סדר התפילה. מפעם לקראו את מה שהוא כותב בהקדמה כהסבר מה הביא אותו לחבר את הספר הזה: 'ובחיבורי אשר חיברתי בעזרת צורי וגואלי, לא ידעתי אם כיוונתי בהם להלכה, וגם יראתי אם לא התערב בהם כוונות לא רצויות חס ושלום, ואחשבה לדעת זאת לעסוק בדיני תפילה הנחוצים לכל העולם, והגם שחלקם הגדול דברים פשוטים וידועים, הם נחוצים לכל

חבמת התורה

אמרות חכמה ופיני שפר מנדולי הדורות על פרשת השבוע

לא הפכתי לחסיד...

פל אשר יגע בבשרה יקדש (ויקרא ו, כ) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז, יט)

שמע פעם הרה"ק בעל ה'תניא' ז"ע על אברך אחד שמתחבר עם חברים שאינם הגונים. קרא אליו הרבי והעמידו על הסכנה שבהתחברות עמהם. נענה האברך: הם לא ישפיעו עלי, והראיה: הן רואה הרבי שכבר זמן רב הנני מתחבר עם החסידים, ולא הפכתי לחסיד...

ענה לו הרבי: אין הדברים דומים. אנו רואים בפרשת צו, שבטומאה - נגיעה בעלמא מטמאת, כאמור 'הבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל', אבל כדי להיות מושפע מהקדושה לא די בנגיעה, אלא יש צורך 'להיבלע', כאמור 'כל אשר יגע בבשרה יקדש', ודרשו חז"ל (ובחים מד, א) בבשרה עד שיבלע! ואתה הרי לא בלעת מן הקדושה לכן לא הושפעת!

נאות של ילד

במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם (ויקרא ז, ב) לפי שמצינו אשם בצבור, נאמר ישחטו רבים (רש"י) כשהיה הגאון רבי אליהו מרוגאל ז"ע רבה של קאליש,

העומד בבית הכנסת ללא ספרים, או ליושבים בכפרים'.

צא ולמד! גאון הדורות בעונותיו חשש שמא בכל הספרים שחיבר התערבה איזה כוונה שלא לשמה, ולכן חיבר את הסידור 'דרך החיים', בו מובאות רק הלכות פסוקות פשוטות השוות לכל נפש, ולא ניכרת בהם חריפות מיוחדת, כך יהיה נקי מכל חשש של כוונה שלא לשמה!

ברית לשם שמים

הגה"ק חכם רבי צדקה חוצין במגדד ז"ע הוזמן פעם לבוא לשמש כמוהל בברית שהתקיימה בשבת הרחק מביתו. לאכזבתו כשהגיע אל מקום הברית הודיע לו אבי הבן שהוא התחרט ולקח מוהל אחר... תגובתו של רבי צדקה היתה: 'אין לך מה לחשוש כלל, אינני מקפיד כלל'. אך בכך לא הסתיים הסיפור. כעבור דקות ספורות ניגש אליו האב במבוכה, והתנצל שהמוהל השני שכח את כלי אומנותו, ואולי יסכים כבוד הרב להרשותו להשתמש בכלים שלו? גם לכן נענה רבי צדקה בשמחה והשאל את כליו.

בדרכו חזרה הביתה, לא היה יכול מלווהו להסתיר את פליאתו: לא רק שהרב טרח להגיע ממרחקים והם מכבדים מוהל אחר, הם מרהיבים עוז לבקש את הכלים, איך אפשר לשתוק?!

חיך רבי צדקה ואמר: כבר זכיתי בחיי למול אלפי ילדים, אבל בכל פעם עלולים להתערב כל מיני נגיעות ופניות, מאחר שהקהל חולק לי כבוד, וקשה למול בכוונה צרופה בלתי לה' לבדו. לא כן הפעם, כאשר לא מלתי בפועל, רק בשמים ממעל החשיבו לי כאילו עשיתי את המצוה, כי 'הנאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה', ממילא תיזקף היום לזכותי מצוה זכה ונקייה מכל פניות!

ילד כבן שש, הפליא את מלמדיו בבקיותו הגדולה בתנ"ך. פעם כשלמד אצל המלמד חומש ורש"י פרשת צו הגיעו אל דברי רש"י 'שמצינו אשם בציבור', והעיר המלמד שדברי רש"י אלו קשים להבנה, שהלא לא מצאנו שציבור יביא קרבן אשם.

קפץ אליהו הקטן ממקומו וקרא: הלא כתוב מפורש בספר עזרא (י, יט) 'ויתנו ידם להוציא נשיהם ואשמים איל צאן על אשמתם', הרי שלפעמים הביא הציבור כולו קרבן אשם! התפעל המלמד מהערתו של ילד פעוט זה והפיץ זאת ברבים. כך התפרסם כילד עליו שעתידי להיות גדול בישראל.

מתוך לשמה בא שלא לשמה

זה הדבר אשר צוה ה' לעשות (ויקרא ח, ה) ואל תאמרו לכבודי ולכבוד אחי אני עושה (רש"י)

אמר פעם מרן ראש השיבה הגרא"ל שטיינמן ז"ע: בכל המצוות אומרים 'מתוך שלא לשמה' - בא לשמה, אבל בעסקנות עם הציבור קורה לפעמים להיפך, 'מתוך לשמה באים אל שלא לשמה... לכן יש צורך באזהרה מיוחדת (אבות ב, ב) 'כל העמלים עם הציבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים'...

האם מותר ללמוד חומש עם פירוש רש"י בלילה?

השכיבה) שמקרא עם פירוש אינו מעורר דינים.

כך כתב גם בספר 'סוד ושוש העבודה' (שער ו' פ"ב): 'מה שהזהיר האר"י ל' שלא ללמוד אדם פסוק בלילה, אזהרתו על הקורא הפסוקים בלי פירוש, לכן יזהר האדם כשלומד פסוק בלילה שלא יאמר כמה תיבות ככתוב בלא פירוש וכו', אך כאשר יפרש השיחה כל תיבה בלשון לע"ז ליכא סכנה כלל'.

על דברים אלו סמך למעשה בשו"ת אבני צדק (שם) כשנשאל מרב אחד אשר החל לקרות בלילה חומש עם פירוש רש"י לפני פשוטי עם, והאבני-צדק כותב כמה צירופים להקל, ובין השאר הוא מביא את דברי היסוד-ושוש-העבודה, וכותב לרב השואל: 'דאם כן, כיון שלומד חומש עם פירוש רש"י, ומפרש כל פסוק בלשוננו להבינם כראוי, מותר גם בלילה וכיום יאיר'.

רק פירוש רש"י

יש לשים לב שלדעת היסוד-ושוש-העבודה אין הכרח ללמוד דווקא פירוש רש"י, אלא יש לפרש כל מילה בשפה המדוברת. אולם בשו"ת לבושי מרדכי (או"ח תניינא סימן קפ"ו) נשאל מאיש אחד הלומד כל יום 'סדר מעמדות' [שיש בו פסוקי מקרא], ויען כי פרנסתו מצויה עלי דרך בעגלות מבוקר עד ערב, אי אפשר להשלים ביום כולו, האם יכול ללמוד בלילה.

בתוך דבריו הביא את דברי האבני צדק המתיר ללמוד מקרא עם פירוש, אך מצד שני באשל אברהם (בוטשאטש, סי' רלח) כתב שאדברה האיסור הוא דווקא דרך לימוד. לכן כותב הלבושי מרדכי להכריע ביניהם: 'דודאי בפרושים של ראשונים, כמו פירוש רש"י ז"ל וכיוצא בו, שהם על פי יסוד דברי חכמינו ז"ל, הוה ליה כתורה שבעל פה, והרי כל תורה שבעל פה יסודה במקרא, וכמעט אין דף בש"ס שלא נזכר למד הלכה ממקראות, אך שאר פירושים כמו העתק בלע"ז פשטות אינו בכלל זה'.

כלומר: לדעת הלבושי מרדכי, אין מועיל סתם פירוש כל תיבה בשפה המדוברת, רק כשלומד מקרא עם פירוש רש"י, או פירוש אחר של אחד הראשונים המבוסס על חז"ל. (וכן בשו"ת יחיא יעקב, סימן ט', מביא בשם הרה"ק מגוסטינין ז"ע שכשלומד עם פירוש רש"י מותר ללמוד חומש בלילה).

ואף שיש הרבה פסוקים שאין עליהם פירוש רש"י, כתב בספר 'זאין למו מכשול', שאין בזה חשש, כיון שהלימוד הכללי הוא שילוב של חומש עם רש"י, ושאר הפסוקים נגזרים אחרי הפסוקים שיש בהם רש"י.

הכלל העולה מכל האמור: שגם הנהגים שלא ללמוד מקרא בלילה, הרי כשלומדים עם פירוש רש"י ועם הבנת כל מילה, אין כל חשש.

רבות אלפי ישראל, האגודים במפעלינו הקדוש 'תורה שבכתב', מקפידים ללמוד ולהיבנות מדי יום ביומו על הלימוד היומי בחומש עם פירוש רש"י הקדוש, חוק ולא יעבור. רבים מהם נוהגים, כמנהג גדולי הדורות, לקבוע את הלימוד היומי בבוקר לאחר תפילת שחרית, אך לפעמים, בימים עמוסים, כמו בערבי פסחים, מוצא אדם את עצמו בסוף היום כאשר עדיין לא למד את הלימוד היומי, והשאלה הנשאלת מפי רבים: האם יש מניעה מללמוד חומש ורש"י בלילה?

תורה שבכתב - ביום

המקור למניעה מלימוד תורה שבכתב בלילה, הם דברי המדרש (תנחומא כי תשא, לו; פרקי דרבי אליעזר פרק מ"ו): 'ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה, מנין היה משה יודע אימתי יום? אלא כשהקב"ה היה מלמדו תורה שבכתב - היה יודע שהוא יום, וכשהיה מלמדו על פה, משה ותלמודו, היה יודע שהוא לילה'.

תורה שבכתב - מידת הדין

כך כתב והורה האר"י הקדוש (שער המצוות פרשת ואתחנן) שאין ללמוד מקרא בלילה, והובאו דבריו להלכה בברכי יוסף (סי' רלח, ב) ובבאר היטב (שם סק"ב).

הסבר הדברים כתב הרה"ק בעל ייטב לב מסיגטע ז"ע בספרו שו"ת אבני צדק (יו"ד סי' ק"ב) שתורה שבכתב הוא בחינת מידת הדין, ותורה שבעל פה הוא בחינת מידת החסד, לכן בלילה שהוא זמן שליטת הדינים, לומדים משנה שהוא חסד להמתיק הדין, אבל לימוד תורה שבכתב מעורר דינים קשים.

דעת המשנה ברורה

אמנם המשנה ברורה (סי' רל"ח שער הציון סק"א) כתב: 'נראה דאפילו להמתירין לית בזה איסורא, אלא שלכתחילה יותר טוב ללמוד מקרא ביום'.

ואכן יש רבים הנוהגים להקל בזה כדעת המשנה ברורה, בפרט בצירוף עוד טעמים והסברים. אך מנגד, רבים מגדולי הפוסקים, בפרט ההולכים לאורו של האר"י הקדוש, החמירו בזה, מלבד בזמנים ובמקרים מסוימים. בספרי הפוסקים אנו מוצאים אריכות דברים בשאלות וחקירות שונות הנוגעות ללימוד מקרא בלילה, ולא נרחיב בהם כאן במסגרת זו (ראה המלוטק בפסקי תשובות סי' רלח; ובספר 'זאין למו מכשול' ח"ז פ"ו).

לפרש כל מילה

כמה מגדולי הפוסקים הורו שכל החשש הוא רק בלימוד תורה שבכתב ללא פירוש, אבל הלומד עם פירוש כבר כתב המקובל האלוף רבי עמנואל חי ריקין ז"ע, בספר משנת חסידים (מסכת

ערב פסח שחל בשבת, האם ביום ו' אומרים 'מזמור לתודה'?

בפרשת השבוע אנו לומדים את דיני קרבן תודה כמו שנאמר (ויקרא ז, יב) **אם על תודה יקריבנו וגו'.** בספר הלבוש (או"ח סי' נא) כותב שמקריב קרבן תודה היו אומרים את פרק 'מזמור לתודה' להודות לה' על כל חסדיו.

פסח וערב פסח

חכמינו תיקנו לומר בכל יום בתפילת שחרית את פרק 'מזמור לתודה', אולם כותב הרמ"א בהגהותיו שלחן ערוך (או"ח סי' נא, ט; וסי' תכט, א) שאין אומרים מזמור זה בערב פסח ובימי הפסח, משום שבפסח ובערב פסח לא היו מקריבים קרבן תודה במקדש, בגלל החשש שמא לא יוכלו לאכול את עשרה לחמי החמץ עד זמן איסור אכילת חמץ, ויצטרכו לשרפם, ואסור לגרום לקדשים שיבואו לידי שריפה.

ביום שישי

אולם בשנה כמו השנה הזאת, אשר ערב פסח חל בשבת, אף ששורפים את רוב

החמץ בערב שבת, המנהג לומר בערב שבת את פרק מזמור לתודה, כי בשנה כזו היה מותר להקריב קרבן תודה ביום ו', שהרי יכול לאכול את לחמי התודה כל היום ובליל שבת. ולא גזרו שמא יבואו לומר גם בשאר השנים.

מנהג בני ספרד

אך כל האמור הוא רק למנהג בני אשכנז כמו בא ברמ"א, אולם מנהג בני ספרד שאומרים מזמור לתודה גם בערב פסח ובימי הפסח, כי מזמור זה אינו נאמר לשם קרבן תודה, אלא לשם הודאה (טור ובי" סי' נ"א; שיירי כנסת הגדולה שם; שו"ת יביע אומר ח"ח או"ח סי' יא).

מנהג בני אשכנז שלא לומר מזמור לתודה בימי הפסח ובערב פסח, אבל בערב פסח שחל בשבת, אומרים מזמור לתודה ביום ו'. ומנהג בני ספרד לומר מזמור לתודה גם בפסח וערב פסח.

הלכה למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

החוש המקשר: הפטרת שבת ערב פסח

מנהג הגר"א: כשחל ערב פסח בשבת אין מפטירים את הפטרת 'עזרבה', כי אין תועלת כעת באזהרה על ביעור מעשרות, אלא מפטירים את הפטרת פרשת השבוע, בספר ירמיהו (מפרק ו' פסוק כ"א, עד פרק ט' אחרי פסוק כג), הקשור לפרשת צו העוסקת בנושא הקרבנות, ובהפטרה זו מוכיח הנביא את ישראל שעשו עיקר מעבודת הקרבנות ויחד עם זאת נטשו את דרכי ה' ולא שמעו בקולו. [ומנהג תימן (בלדי): שלעולם אין מפטירים הפטרת ועזרבה, רק את הפטרת פרשת השבוע].

מנהג רוב הקהילות: מפטירים בספר מלאכי (ג, ד-כד) את הפטרת 'עזרבה לה', משום שבהפטרה זו מוזכר 'הביאו המעשר אל בית האוצר', והריהו מעין המאורע של שבת זו, שבת ערב פסח, כי בשנה הרביעית והשישית לשמיטה מבערים את כל המעשרות בערב פסח. [רבים נוהגים להפטיר הפטרה זו בכל שנה בשבת הגדול ולא רק בערב פסח, לפי שכתוב בה 'הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא' וזה כעין בשורת הגאולה במצרים].

עומקה של תורה עומק ועיון בדברי רש"י בפרשת השבוע

ופשט בגדיו - חובה או דרך ארץ?

באותם בגדים שבגד, ומה שהצריך הכתוב דווקא פחותים, וזהו רק ענין של דרך ארץ.

גדר המצוה

עוד יישוב עמוק יותר, כותב הגור-אריה: לכאורה, מה הענין שלא יתלכלכו הבגדים, הרי מתחילה היה עובד, ורק אחר כך הוציא הדשן, ואם כן, היה אפשר להוציא הדשן בבגדים שעבד בהם, ואם יתלכלכו, הרי ממיילא אינו עובד כעת עבודה נוספת.

אלא מאי? נוכל לומר שהמצוה היא, שבגדי הכהונה יישארו כעת נקיים עבור הפעם הבאה שישתמשו בהם. אלא שאם כן, נמצא שגדר המצוה אינו עצם מעשה 'הפשטת הבגדים', אלא שבפעם הבאה ילבש בגדים נקיים, ומצוה זו יכול לקיים גם בלבישת בגדים אחרים נקיים. לכן כתב רש"י שהמעשה של 'ופשט בגדיו' - זהו רק משום דרך ארץ, שאין נאה ללכלך כעת בגדים שבעתידי יעבוד בהם.

רש"י כותב על הכתוב (ו, ד) **וּפְשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדָּשֵׁן וְגו':** 'אין זו חובה אלא דרך ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, בגדים שבשל בהן קדרה לרבו אל ימוזג בהן כוס לרבו, לכן ולבש בגדים אחרים פחותין מהן'.

מה המקור?

הרמב"ן תמה, מהיכן למד רש"י שאין זו חובה, הרי בפשטות הכתוב משמע שחובה על הכהן שהבגדים שעובד בהם בקרבנות ובהרמת הדשן יהיו נקיים, ולא ילבש אותם בגדים שבהם הוציא הדשן.

אחרים - פחותים

הגור-אריה כתב לתרץ, שאם מדובר בחיוב, למה כתוב בגדים 'אחרים' - דהיינו פחותים, הרי משום דרך כבוד היה די שלא ישמש

ערכים

זמני השבת והחג בגב העלון

העלון טעון גניזה

החושך שבקצה המנהרה

המכה התשיעית הכינה את הקרקע לגאולה השלמה. מה מיוחד במכה זו, וכיצד עשוי החושך להיגרם דווקא על ידי... ריבוי האור?

בגיהנום. אולם, יש להבין את דברי רבי יהודה, כי החושך שפקד את מצרים היה "חושך של מעלה". מהו חושך עילאי זה?

המלבי"ם נותן לדברים הסבר מקורי המבוסס על הפסוק: "ויהי חושך אפלה בכל ארץ מצרים... ולכל בני ישראל היה אור במושבותם" (שמות י, לב).

בהבנה המקובלת, החושך בארץ מצרים והאור אצל בני ישראל הם שני דברים נפרדים. אולם המלבי"ם מסביר, כי למעשה הם אחד. מכת חושך אליבא דרבי יהודה, לא הייתה סתם 'העדר אור'. אדרבא, היה זה אור אדיר מאין כמוהו, האור של ששת ימי בראשית שבו האדם היה צופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, האור הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא.

אור רוחני חזק שכזה, אין העין המצרית מסוגלת לסבול. האור השמימי זרח לכולם, אבל כל אחד קלט אותו באופן שונה. לבני ישראל היה אור במושבותם, אך המצרים הוכו בסנוורים מעוצמת האור הרוחני, כמו אדם המביט בשמש ועיניו כהות. האור הבראשיתי של "יהי אור" היה הוא עצמו החושך של המצרים!

אור ראשון

"ויהי חושך על-ארץ מצרים וימש חושך" (שמות י, כא). בעל הקדושת לוי מבאר, שלמילה 'ימש' יש משמעות של הזזה וסילוק ("לא ימוש ספר התורה הזה"). מכת חושך סילקה את המחיצות והכיסויים האחרונים שהסתירו את אור האמת הרוחנית של "אין עוד מלבדו".

האמת הזאת הביאה לסיום את תהליך המיטוט של מ"ט שערי הטומאה בהם היו ישראל שקועים. מעתה נעשו הם מסוגלים לקבל את המצוות הראשונות שבזכותם יצאו ממצרים. מאידך, האמת הזאת שיתקה את המצרים והטילה בהם מבוכה ובלבול. החשכה שפקדה את מצרים הייתה פיזית ותודעתית גם יחד. כשהבינו כי אך שקר נחלו אבותיהם, עולמם חשך עליהם, תרתי משמע.

הזמן החשוך ביותר של הלילה הוא לפני עלות השחר, והחשכה הפוקדת את מצרים הייתה השלב האחרון שלפני הגאולה. גם בימינו, הדרך למגר את החשכה ולפלס דרך בתוך ים הבלבול והמבוכה, היא בהגברת אור התורה הגנוז לצדיקים.

בחג הפסח נזכור, כי באמצעות הפצת דעת ה' בקרב קרובים ורחוקים אנו מקיימים בהידור את הציווי: "את פתח לו", ומחברים עוד יהודים לשרשרת הדורות, עד כי יתקיים בנו הכתוב: "והיה יום אחד הוא יודע לה', לא יום ולא לילה, והיה לעת ערב יהיה אור" (זכריה יד, ז).

**כשהבינו
כי אך
שקר נחלו
אבותיהם,
עולמם חשך
עליהם**

האור שבתוך החושך

רבי גדליה שור זצ"ל, מבאר בספרו 'אור גדליהו', כי עשר המכות הן כנגד עשרה מאמרות בהן נברא העולם. המשנה (אבות ה, א) אומרת, שהקב"ה יכול היה לברוא את העולם במאמר אחד, אולם חפצו היה שהאנושות תגלה את האלוקות בכל אחד מחלקי הבריאה, על מנת להרבות את שכרם של הצדיקים. בדומה לכך, המכות הסירו שלב אחר שלב את טומאת מצרים, עד כי חשפו את שליטתו המוחלטת של הבורא בכל כוחות הטבע.

מכת בכורות, המביאה לשיא את גילוי השכינה, מקבילה למאמר הראשון בבריאה: "בראשית ברא אלוקים", כאשר הדבר היחיד ביקום היה מציאות ה' ללא עולם שיסתיר את קיומו. לפי סדר זה, המכה שלפני האחרונה, מכת חושך, מקבילה למאמר השני בבריאת העולם: "יהי אור!"

באיזה מובן מקבילה מכת חושך לבריאת האור? כיצד ניתן לקשור בין השניים?

חז"ל נחלקו במקורו של החושך שהכה את מצרים. "רבי יהודה אומר: מחושך של מעלה הוא, שנאמר: "ישת חושך סתרו סביבותיו סוכתו" (תהילים יח, יב). רבי נחמיה אומר: מחושך של גהנום הוא, שנאמר: "ארץ עפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים" (שמות רבה יד, ב).

קל יותר להבין את שיטת רבי נחמיה, שכן הדעת נותנת שהמצרים הרשעים יענשו באופן שיטעיים אותם ולו במעט מהחושך הצפוי להם

עמוד 15
ערכים לילדים
משל ותבונה

עמוד 8
הניצוץ היהודי
רופא הנפשות

עמוד 6
הצופן החינוכי
של חג הפסח

עמוד 2
הרב דוד ברורמן
יוצאים ממצרים

הרב דוד ברוורמן

באחד הביקורים של מרצי 'ערכים' בביתו של כ"ק האדמו"ר מצאנו שליט"א, שאלתי את הרבי על אביו, כ"ק הרבי בעל השפע חיים זי"ע. "כשקוראים את הסיפורים המופלאים, מעוררי הודו שהתרחשו עם אביו בשואה ולאחריה, מתקבל

הרושם שמדובר במלאך ולא באדם בשר ודם, בעל רגשות וחולשות, האם זה אכן כך?" והרבי השיב לי בנעימות: "האמת שגם אני תהיתי בשאלה זו... אבי הקדוש לא דיבר עמנו כלל וכלל על משפחתו שעלתה על המוקד; מלבד פעם אחת בה שאלתי את אבי שאלה באחת מסוגיות הש"ס. כששמע אבי את השאלה, הוא התרגש עד דמעות. לתמיחתי, הסביר את: 'השאלה ששאלת, שאל גם אחיך העילוי הי"ד, טרם פרוץ המלחמה!' פתאום גיליתי רגשות אנושיים שפיעמו באבי כלפי משפחתו שנכחדה. אכן, לאבי הקדוש היו רגשות ותחושות ככל אדם רגיל!"

רגעי בכי והתייחדות

"אבי הקדוש שיכל בשואה את רעייתו ואחד עשר ילדיו, הי"ד. במהלך השנה אבא לא דיבר עליהם ועל כל מה שקרה, כדי שלא יראה חלילה כטרוניה כלפי ההשגחה העליונה. אדרבא, תמיד היה מודה להקב"ה שזכה בחסדיו להינצל ולהתחיל את חייו מחדש. מלבד בימי הנישואין של כל אחד מצאצאיו. על פי ספרי החסידות, נשמות הנפטרים הקרובים באות לחופה. ביום זה היה הרבי מסתגר ומתכנס בחדרו, והיה קורא בשם החיבה של כל ילד וילד מילדיו הי"ד, ומזמינו בבכיות נוראיות אל שמחתו."

ממשיך ומספר הרבי שליט"א: "הבית היה ל'חרדת אלוקים'. לא היינו מסוגלים לשמוע את הזעקות והבכיות". סיים הרבי בתובנה חשובה: "אז למדנו כמה גדולה אישיותו של אבי זי"ע, שהיו בו רגשות וגעגועים ככל בני האדם, אלא שהוא עבד עם עצמו לשלוט על רגשותיו ולנתנם לאפקים של קדושה ושמחה תמידית בעבודת ה'."

חג הוודיה

בהודיה להקב"ה על שהוציאנו ממצרים, כמה פעמים ביממה. כל שבת ומועד באים להזכיר לנו יציאה זו. חמישים פעמים מוזכרת יצאת מצרים בתורה! למעלה משלושת אלפי שנה,

יוצאים ממצרים

התכונה הייחודית שהפקיד הבורא בידינו

כלל ישראל מזכיר זאת מדי ערב ובוקר סומך גאולה לתפילה.

אלא משום מה, התורה ממעטת לפרט הסבל של עם ישראל בתוככי הגהינום של גלות מצרים. את כל תוקף הגלות מזכירה התורה במילים בודדות, כמו: "ויעבדו מצרים... וימררו את חייהם... ויאנחו ויזעקו, ותעל שוועתם וישמע"... וזה דבר פלא גדול, הרי במשך כמאתיים ועשר שנות השעבוד עבר עם ישראל סבל שכמעט לא ניתן לתיאור במילים. מדוע מחד התורה מרחיבה לאין ערוך בתיאור שלבי הגאולה, ומאידך, מקמצת במילים בנוגע לסבל שחו בני ישראל?

"ביום זה היה הרבי מסתגר ומתכנס בחדרו, והיה קורא בשם החיבה של כל ילד וילד מילדיו הי"ד, ומזמינו בבכיות נוראיות אל שמחתו"

עיקר הדגש - היציאה!

נתבונן במצוות זכירת יציאת מצרים. עיקר הדגש נאמר על זכירת ה'יציאה' מגלות מצרים. כפי שפסק הרמב"ם בהלכות קריאת שמע (א, הג): "ומצווה להזכיר יציאת מצרים ביום ובלילה, שנאמר 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך'."

השאלה רחבה היא עד מאד. כאשר יהודי חווה קשיים, מהמורות, ומשברים בחיים, ה"י, וברוך ה' צלח את השבר וחזר לחיים תקינים, האם כאשר הוא בא להודות להקב"ה על הניסים, הוא נדרש לתאר את הקשיים שעבר כדי להעצים את עוצמת הניסים, או שמא למעט בדיבור על הסבל שעבר, ובעיקר לתאר את יד ההשגחה העליונה?

את המבט הראוי מלמדנו החזו"א זי"ע באגרותיו (ח"ג, ס) בדברים נפלאים שבכוחם לשנות את איכות החיים: "חובה על האדם למעט את ערך מצוקותיו אשר יציקו את לבבו,

רצוני לומר: לחזק את דעתו ולבטל את הגלים אשר יעלו על ראשו. ובהסירו רגשותיו, לא ירגיש, ויקבל שכר על הפרישה!"

ימי קושי כמנוף לצמיחה

נתבונן. איך ניתן "למעט ערך מצוקותיו"? איך מבטלים את "הגלים אשר יעלו על ראשו"? וכי ניתן למחוק אירועים קשים מתאי הזיכרון?

אלא, שהחזון איש מלמדנו, שחיי האדם, קלים או קשים, מרים או מתוקים, הכל בעיני המתבונן! האדם הבריא בנפשו יכול לשלוט בדעתו על רגשותיו, הוא המחליט את מה להדגיש, וממה להתעלם! הוא הקובע מה ייצא במרכז חייו, הטוב או הרע, הכאב או הריפוי. כאשר מגיעים הגלים המזכירים את השבר והכאב, יכול האדם להחליף מחשבה במחשבה.

זהו: "חוק המחשבה השנייה", הקב"ה ברא את האדם עם מגבלה שיש בה יתרון: אין אפשרות לחשוב בו זמנית על שתי מחשבות! כאשר בא גל עכור של מחשבות שליליות, יסיח את דעתו למחשבה שונה, מאירה וחיונית, והמחשבה השלילית תחלוף כלא הייתה.

ויותר מכך, מלמדנו רבנו החזו"א בהמשך האגרת: "ימי המרור מהווים דחף לעלייה ועשייה לשינוי מצב". כן, יש אפשרות להפיק דווקא מימי הכאב תובנות לחיים איכותיים. וכיצד?

מסופר על אדם שהיה מכור לטיפה המרה. רוב חייו נעו סביב השכרות והאלימות. הוא התברך בתאומים. האחד יצא שיכור כאביו, אך אחיו התאום בנה את עצמו, והקים משפחה לתפארת. ברגע של חסד, כשישבו האחים יחד, נשאלו שניהם, כיצד יצאו כפי שיצאו? שניהם השיבו בו זמנית: "בגלל אבא!", תשובת האח השיכור מובנת, אך האח הבריא הבהיר את דבריו: "דווקא בגלל שהתבזתי מאבא, החלטתי שאני אעשה כל שביכולתי כדי שבני יתכבדו בי".

לזכור את הגאולה, לא את הסבל

אמר פעם חכם: "ציפור היושבת על ענף רך, לעולם אינה פוחדת שהענף ישר, וזאת מפני שהאמון שלה הוא לא בענף, כי אם בכנפיה!" יש לנו כנפיים להרים עצמנו מתוך העפר ולהתרומם אל על.

מסיים מרן החזו"א את אגרתו בדברי עידוד גדולים: "חזק ואמץ, הימים הרעים יעברו, וזיכרון נצח ישמשו לך לכל הימים, חליפת ההרגשים המה כמעט מבחן תמידי בנפש האדם!"

ולכן, המסקנה של ליל הסדר היא: "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים". את 'צאתך' דווקא.

נקדת מבט

הרב משה לנדא

גלות בצנצנת

ועל קרקס הפרעושים

באירופה של המאה ה-19, הייתה זו תופעה מצויה. ממש בליבה של עיר גדולה וסואנת, היה אדם נותן לכמה פרעושים למצוץ את דמו, רק מפני שממש עכשיו הסתיים מופע 'קרקס

הפרעושים', מופע שהיה מקובל באותן שנים באירופה כולה. יכולת הניתור המרשימה של הפרעושים הכניסה אותם לעסקי הלוליינות. האם ידעתם שפרעוש מסוגל לנתר לגובה של 18 ס"מ בקירוב, ולמרחק של כ-33 ס"מ? אילו הייתה לאדם יכולת ניתור דומה, הוא היה מדלג בקלות מעל בניין מגורים בן שלושים (!) קומות. בקרקסים של אז, הפרעושים המאולפים היו קופצים לתוך טבעות אש, ומשתתפים בתחרות ריצה כשהם רתומים לכרכרות מיניאטוריות. האנשים שמסביב היו אפילו מהמרים מי

יהיה הפרעוש המהיר ביותר. בסיומו של המופע, היה בעל הקרקס נותן לפרעושים למצוץ מדמו.

אילוף

אם חשבתם לפתוח קרקס פרעושים, כדאי שתלמדו איך מאלפים פרעושים. את כושר הקפיצה של הפרעוש מודדים באמצעות טבילת רגליו בצבע. עכשיו תוכלו לבדוק היכן בדיוק הוא נחת.

כדי לביית פרעוש שלא ינתר יותר מדי, היו סוגרים אותו בתוך צנצנת. הפרעוש היה מנתר ומקבל מכה ממכסה הצנצנת. הוא היה ממשיך לקפוץ, ומקבל שוב מכה. וכך שוב ושוב. אחרי הרבה מכות, הפרעוש היה סוף סוף מבין עד לאיזה גובה הוא יכול לקפוץ בלי לקבל מכה. עכשיו אפשר להוציא את הפרעוש מהצנצנת. מעתה ועד לשארית חייו, גם כשהיה מחוץ לצנצנת, הפרעוש לא ינסה לקפוץ גבוה יותר מגובה המכסה.

דרך ארוכה

קרקס הפרעושים קצת מזכיר את יציאת מצרים. "ויהי בשלח פרעה את העם, ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים, כי קרוב הוא..." (שמות יג, יח) הקב"ה מוליך את עם ישראל בדרך הארוכה. וכל כך למה? "פן ינחם העם בראותם מלחמה, וישבו מצרימה". אם עם ישראל ידע שהדרך כל כך קצרה, הוא עלול לעשות 'אחורה פנה' למצרים, מייד כשייתקל במלחמה הראשונה על הארץ.

אם במקרה שכחתם, ואני מניח שלא... עם ישראל היו עבדים

במצרים. נשים וגברים עבדו בפרך, ילדים הושלכו ליאור, תינוקות נבללו בטיט. איך יכול להיות שאחרי היציאה מן התופת, בדרך אל התקומה, כשעם ישראל ייתקל במלחמה על עצמאותו! על חירותו! על הארץ המובטחת! הם יבקשו לשוב לזוועה במצרים!?

מתברר שבני אדם דומים לעיתים לפרעושים. גם כשמוציאים אותם מהצנצנת, הם... עדיין פוחדים לקבל מכה מהמכסה.

כשבני ישראל יוצאים מהצנצנת, כלומר, ממצרים, הם לא צריכים לפחד ממלחמות. הם נתונים להשגחה אלוקית ניסית. אבל בני ישראל התרגלו לחיים במצרים, בתוך צנצנת, גם אם ממש צפוף שם, גם אם החיים שם יותר דומים למוות. אף על פי כן, בני ישראל מעדיפים את השגרה המוכרת והגרועה, בתוך הצנצנת, יותר מאת את הסיכוי הלא מוכר לחיים טובים יותר.

טבע האדם הוא להישאר באזור הנוחות שלו, גם אם הוא מוביל לאבדון. האדם פוחד לצאת לדרך חדשה, גם אם יש בה סיכוי למשהו חדש ומבטיח.

שגרה

אוהבים שגרה? יופי. בדקתם אם השגרה שלכם לא מובילה אולי ל... אבדון? בדקתם אם השגרה שלכם לא משאירה אתכם בתוך צנצנת? אני יודע. חלק מהקוראים חושבים לעצמם עכשיו, "אני דווקא מאד אוהב שינויים ודברים חדשים". אבל מה עם כוס הקפה בבוקר שאתה לא מוותר עליה? בגלל הקפה אתה מאחר לעבודה או ללימודים, וכל היום משתבש לך. למה אתה ממשיך ללמוד במקום בו אתה לא ממצא את היכולות שלך? למה את נשארת במקום עבודה שפוגע בעולם הרוחני או המשפחתי שלך?

לכל אחד יש משהו שהוא לא מוותר עליו, גם אם זה דוחק אותו לתוך צנצנת מגבילה. בעלי התשובה של ערכים יוצאים מהצנצנת בה הם נולדו, ומבקשים לעשות שינוי - גם אם הדבר כרוך בקפיצה לגובה לא מוכר. האם אנחנו, שנולדנו לתוך צנצנת מוגנת ובטוחה, מוכנים לבקוע מתוכה כדי לגלות גבהים חדשים בעולם הרוחני-יהודי שלנו?!

רגע לפני שאתם ממשיכים במרוצת השגרה, חשבו רגע אחד! לאן השגרה שלכם מובילה? אולי כדאי לשנות אתה... אז גם אתם תצאו מגלות בצנצנת - לגאולה שלמה.

השאלה האחרונה

שלוש גלויות הן, ואחת קשה מחברתה: גלות ישראל בין הגויים, גלות ישראל ביד ישראל, והקשה מכולן, גלות האדם אצל עצמו.

(הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא)

4/

קשיות

הרב ישי וליש

1 אחד המקורות למצות 'מגיד' הוא בפסוק: "למען תספר באזני בן ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בם, וידעתם כי אני ה'" (שמות י, ב). מדוע פותח הפסוק בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים?

אפשר לבאר על פי דברי רבי: "הרבה תורה למדתי

מרבתי; ומחבריי - יותר מהם; ומתלמידי - יותר מכולן" (מכות י, א). כשהאב מספר לבנו על יציאת מצרים לא רק הבן מחכים, גם הבנתו של האב מעמיקה. ככל שמתעמקים בסיפור ומלמדים אותו לאחרים, כך נגלה בו רבדים חדשים של משמעות. אחרי שתספר, וידעתם גם בןך גם אתה.

2 "מעשה ברבי אליעזר וכו' שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים". מדוע אין בעל ההגדה נוקט את לשון הכתוב ואומר שהיו מספרים את יציאת מצרים?

הביטוי "לספר ב-" מלמד על מעורבות רגשית עמוקה. אפשר ללמוד זאת מביטוי דומה המופיע בתורה: "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם". (שמות ב, יא) אין הכתוב אומר כי משה ראה את סבלותם, היינו ראייה חיצונית-טכנית בלבד, כי אם ראה בסבלותם. וכפי שמבאר רש"י במקום: "נתן עיניו וליבו להיות מצר עליהם". בדומה לכך, החכמים לא הסתפקו בסיפור חיצוני של יציאת מצרים אלא נתנו עיניהם וליבם להיות שקועים בכך, לכן לא הרגישו בעלות השחר.

3 "כי ישאלך בנך לאמור מה העדות והחוקים והמשפטים אשר ציווה ה' אלוהינו אתכם?" (דברים ו, כ). "והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם?" (שמות יב, כו).

בשני הפסוקים הבנים שואלים שאלות ומקבלים תשובות. מדוע שיבץ בעל ההגדה את הפסוק הראשון אצל הבן החכם ואת הפסוק השני אצל הרשע?

הבן הראשון שואל שאלה ולפיכך מתעניין בתשובה. לעומתו, הבן השני קובע קביעה, מה שמלמד כי ההסבר כלל אינו מעניין אותו. בנוסף, הבן הראשון מכיר בקיומו של מצווה ומזכיר שם שמם, דבר שהבן השני אינו עושה. החיד"א אומר על כך בדרך צחות: "וראיתי אני שיש יתרון לחכמה [הבן החכם], כיתרון האור מן החושך" (קהלת ב, ג). שנאמר: "ויקרא אלוקים לאור יום, ולחושך קרא - לילה". שם שמיים מוזכר רק ביחס לבריאת האור אך נפקד מבריאת החושך.

4 מדוע במענה לבן הרשע משתמש בעל ההגדה בפסוק המופיע בתורה כתשובה לבן שאינו יודע לשאול?

הבן הרשע אינו נמצא לפנינו כי לא טרח להגיע לליל הסדר, לפיכך עונים לו בפסוק המלמד את האחרים דווקא, כי מי שאינו משתתף עם הציבור לא זוכה לגאולה. כעין זה כתב הגר"א שהמענה לבן הרשע ניתן בלשון נסתר ("אילו היה שם" ולא "אילו היית שם") כי הוא אינו לפנינו. משתמע מכך שהצעד הראשון בתיקונו של הרשע הוא להביא לכך שישב סביב השולחן. אחר כך אפשר להתקדם הלאה...

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליש)

תורת החנוך

הרב צביאל'י בן זור

עם עתיק ומעתיק

סודו של העם היהודי

"כי כשנעתיק הדבר לבנינו, ידעו שהיה הדבר אמת בלא ספק, כי לא נעיד שקר לבנינו ולא ננחיל אותם דבר הבל ואין בם מועיל".

כך מתמצת הרמב"ן את עבודת היהודי כליל הסדר בפרט, וכל השנה בכלל; העתקה, של אמת, כי אב לא משקר לילדיו.

קיומו של העם היהודי, והיותו עם העתיק, נובע מהיותו עם מעתיק. ראינו בעינינו את הבורא מנהל את עולמו במכות מצרים, קריעת ים סוף, ומתן תורה.

כעת, כשאנו יודעים שאנו היחידים שראו אלוקים על ההר, תפקידנו להעביר את המסר לילדים באופן זהה לחלוטין, ללא שינוי וללא שיבוש. מדוע? מפני ש: "לעולם ה' דברך ניצב בשמים".

הרמב"ם פוסק, שנביא שנפל דבר אחד מנבואתו, הוא נביא שקר. למה? אם נביא ניבא 1000 נבואות וטעה באחת, הוא נביא שקר? כן, מפני שאם זה דבר האלוקים - אין בו טעות.

ילד שיראה הורה שצועד על פי ה' בהכל, יגדל בריא בנפשו ברוחו ובנשמתו. העם העתיק, מעתיק את הר סיני בדיוקנות פלאית, שרק היא שורדת. היא ולא שום אפשרות אחרת.

ואולי דווקא בלילה הזה זה הזמן להעתיק אמת שמעט שוכחים, אותה אמר הסטייפלר זצ"ל, כפי ששמע ממנו מהג"ר יעקב מרדכי גרינוולד.

"שמעתי: פעם מהסטייפלר, שצריכים לחנך את הילדים כאשר הם קטנים מאוד, שהעולם אינו הפקר, והקב"ה מנהיג את העולם במידה של שכל וענוש.

"צריכים ליתן להם אהבה רבה, אבל הם צריכים לדעת שעל הטוב יהיה להם שכר, ועל מה שלא טוב יהיה להם עונש. ואת זה צריך להתחיל

כשהם קטנים, מפני שכאשר הם גדולים היצר ברחוב כל כך קשה, שכבר אינו עוזר. היה זה לפני יותר מארבעים שנה שאמר לי זאת".

איך מעבירים את תורת השכל והענוש בדורנו? ליל הסדר הוא הלילה הטוב ביותר להעביר לצאצאים את המסר הזה, כפי שהוא נראה באופן כל כך מובהק. הטובים קיבלו טוב והרעים קיבלו רע, וזו הנהגת ה' את הבריא.ה.

כמה סמלי שהידורים הגדולים ביותר נעשים בחג הפסח, ובו אנשים מקפידים להתנהל כפי שנהגו אבותיהם, בהקפדה יתירה של העתקה נאמנה.

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף סיפר, על יהודי שהביא להרה"ק מהרי"ד מבעלזא חבילת גזר לשם כרפס. כשהלך החסיד לביתו ציווה האדמו"ר לשרוף את הגזר בשריפת חמץ. החסידים תמהו, אך לא שאלו. כשהגיע החסיד לביתו, שאלה המשרתת הגויה אם הוא ראה את הגזרים היפים, והוא ענה שהם באמת היו מיוחדים.

היא הסבירה, שהמיוחדות שלהם הייתה מפני שהיא זילפה עליהם מעט בירה. החסיד נחרד, ולא ידע איך הוא יודיע לאדמו"ר. אחרי

זמן מה הוא הגיע לבעלזא, ונודע לו שהרבי ציווה לשרוף את הגזר. רגע לפני שהוא מספר את המופת, הסביר האדמו"ר, שלא הייתה זו רוח הקודש, אלא מפני שאבותיו לא השתמשו בגזר לפסח, גם הוא לא השתמש.

העתקת המסורת הנאמנה בלי שום זיופים מודרניים, היא המתנה הנפלאה ביותר שניתן לילדינו לחיים, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות.

חירות ולא חופש

על המהפכה היהודית הגדולה בהיסטוריה

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

בשנת תש"א, יצא לאור ספרו המפורסם של הפסיכואנליטיקאי פרופ' אריך פרום, 'מנוס מחופש'. פרום הצביע על כך שהמאה ה-20 מאופיינת בהתרחבות החופש האישי והתנתקות ממבנים סמכותיים כמוסדות דת

ומשטרים היררכיים - מה שגרם לנזק עצום לאדם.

לדבריו, האדם, מוצא עצמו אחראי לגורלו באופן מוחלט, ותחושת החופש הבלתי מוגבל מעוררת חרדה ועומס נפשי. פרום טען: "אם בעבר החברה כפתה על האדם מה לעשות, היום החברה כופה על האדם מה לרצות". אותו רצון פנימי אישי מאבד את מושבו, ונווד למחוזות הקונפורמיות (הליכה בתלם) והסחף המתירני. לימים טען אבי תורת ה'אינטליגנציה הרגשית', ד"ר דניאל גולמן, כי המרכיב היסודי והבסיסי בחיי האדם הוא השליטה העצמית, אבל האדם המודרני סובל מחוסר חוזקות, ונידון לסחף. לא

די שהחברה לא עוזרת לאדם לשלוט על עצמו, היא עושה הכל כדי שהאדם יאבד את השליטה. נטישת המסורת בשם ה'חופש', היא תהליך הרסני ביותר לנפש האדם. ההתערטלות מערכי היהדות כמוה כהתאבדות רוחנית. האדם הופך למכונה נטולת ייעוד, החי בעולם ריקני וחסר משמעות. מיהודי המאמין וחי לפי "בשבילי נברא העולם", הוא משתכנע בתפיסה השקרית של 'חיי מקרה'.

הטיב לחדד זאת הרש"ר הירש: "כשעוקרים מלב האדם את מושג האלוקות, עוקרים ממנו את חירותו. הוא ישתעבד בתוך לבו לרודן העריץ ביותר. הוא יהיה עבד נרצע ליצריו ותאוותיו. כל אדם וכל חברה שלא זכו בחירותם מידי ה', סופם לשקוע שוב ושוב ביוון העבדות. רק ה' יתברך לבדו הוא למעלה מכל הכפייה, ולכן רק הוא יכול להעניק לאדם חירות של אמת" (במעגלי שנה, הרש"ר הירש, מאמר ליל סדר, א).

חג הפסח נקרא 'חג החירות', ולא 'חג החופש'. אפילו שיצאנו מעבדות לחופש. מדוע? בנוסף, אנו אומרים בתפילת ערבית "ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם"? וכי זוהי חירות עולם, הרי היא אחר כך עוד הרבה גלויות. היכן יש כאן "חירות עולם"?

הוא זרק את המצפן ואת המפה לים

'חופש' משמעו לעשות מה שהגוף התאווני רוצה, אובדן מעצורים והיסחפות חסרת ערכים. 'חירות' הינה ההפך מהחופש; חירות משמעה לחיות עם שליטה עצמית, עם ייעוד ומנוע צמיחה ערכי, מצויד בכלים חזקים.

נמשיל זאת לרב חובל הניצב בספינתו בלב ים. הוא זרק את המצפן ואת המפה לים, כעת הוא מתרווח על הסיפון במאוזן. כיצד נגדירו, חופשי או בן חורין? הוא חופשי להטות את ההגה לכל כיוון שיחפוץ, אולם הוא איננו בן חורין, ובוודאי לא יגיע לחוף מבטחים.

'חירות' משמעה חירות הנפש, כמאמר רבותינו (אבות ו, ב) "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה", אף על פי שאכן היו גלויות ושעבודים, הם נטלו מאיתנו את החופש, את הגוף, אבל הנשמה נשארה בת חורין, חבויה באצילות.

במצרים היינו שקועים במ"ט שערי טומאה, והקב"ה הוציאנו "לחירות עולם". עיקר מטרת היציאה ממצרים איננה השחרור והחופש מהקלגסים המצרים, אלא האפשרות הרוחנית להיות ראויים לקבלת התורה: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה".

ליל השפע

**כיצד נהפוך
את ליל הסדר
לחוויה מעצימה
ומלאת שפע?**

בליל הסדר נפתחים כל השערים עד כיסא הכבוד, ושפע עצום יורד משמיים. בהשקעה מינימלית, כל אחד יכול לזכות באוצרות שמעבר לכל

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לזר

דמיון.

ברם, היצר הרע מגביר את פעילותו בלילה זה. הוא ינסה לערער את מנוחתנו באמצעות ניסיונות של כעס, הקפדה וכבוד. לרוב, בני הבית מגיעים לליל הסדר בתשישות, ממש כמו מעבדות לחרות. השאיפה המרכזית היא שההורים יגיעו לליל הסדר ברוגע מרבי. עליהם להישאר שמחים גם אם נשפך יין על המפה החדשה, גם כאשר הילדים מתקוטטים ומטרידים. ההמלצה היא להתאזר בסבלנות, להתייחס לאירועים בקלילות, ללא כעס וללא הקפדה על איש.

היצר יעשה כל שביכולתו למנוע את קבלת השפע היורד בלילה זה. ידוע כי אדם הכועס, גם אם נגזר עליו שפע רב - רפואה, זיווג, ילדים, פרנסה ועושר - עלול חלילה להחמיץ הכל.

מומלץ לתכנן מראש כיצד להעסיק את הילדים בכל שלב בליל הסדר, באמצעות סיפורים, שירים ופעילויות. לא לחינם אמרו חז"ל (פסחים כט) לחלק לתינוקות קליות ואגוזים, שלא יירדמו, ויוכלו להקשות קושיות ולהשתתף במהלך הסדר.

רצוי להעניק לילדים שקית ריקה בפתח הערב, ועל כל שאלה או תשובה שלהם, הם מתחילים לצבור אגוז או משהו אחר, שערכו ידוע מראש. כך, במהלך הסדר כל ילד סופר את אגוזיו, וכיהלומן מחשב איזה משחק או מכונית עם שלט רחוק מגיע לו לפי חשבון האגוזים. הפעילות הזו תשאיר אותם ערים לאורך הלילה.

יש להדגיש: "ביומו תיתן שכרו". במוצאי החג הראשון יש לפרוע מייד את החוב ולקיים את ההבטחות. אין לנהוג כאותם הורים הטועים, אשר מבטיחים אופניים, והולכים למחרת לחנות עם הילדים לרכישתם, וכאשר בעל הזכייה רב עם אחיו בדרך, האב מענישו, מפר את הבטחתו ומבטל את העסקה. זוהי טעות חמורה ביותר. אותו אב עלול להפסיד את ליל הסדר הבא, וחמור מכך, את אמונו בנו.

כך, בהקפדה על נקודות אלו, האווירה תהיה רגועה ונינוחה, בעזרת ה', הילדים יהיו במרכז הערב, ונוכל להחדיר בהם את יציאת מצרים בצורה הכי יפה בעולם. שיהיה לכולנו חג שמח, כשר ומלא ישועות.

ספינת החיים-היינו כחולמים

כשמביטים לאחור

עם ישראל יוצא ממצרים אחרי 210 שנות ניסיונות וייסורים קשים, בהם הוא נרדף, הוכה והושפל. זה עתה יצאה האומה ביד רמה אחרי שהמצרים הוכו קשות. והנה, הם מגיעים אל ים סוף ועומדים שוב בפני מבחן קשה, כפי המתואר במכילתא דרשב"י: "ה' ילחם לכם - בארבע כתות עמדו ישראל על הים, אחת אומרת ניפול לים, ואחת אומרת נחזור למצרים, ואחת אומרת נעשה מלחמה, ואחת אומרת נצווה כנגדן".

עומדים הם בפני ניסיון קשה כאשר חיהם עומדים להם מנגד, והם אינם יודעים מה לעשות. והקב"ה אומר למשה רבנו ע"ה: "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו".

אמונה יוצרת ישועה

מבאר המלבי"ם: "מה תצעק" - "אינך צריך לתפילה כי הנס והתשועה ערוכה ושמורה רק שצריך לישראל זכות כי

מידת הדין מקטרג הללו עובדי ע"ז וכו', דבר אל בני ישראל ויסעו, שיסעו אל תוך הים שבזה יראו אמונתם ובטחונם בה' ובזכות זה אנוסס נס להתנוסס".

כאשר עם ישראל נכנס לים, נראה היה שהם אבודים, ועומדים הם לטבוע בים, כאותה ספינה שנראית הפוכה ויורדת למצולות ים לאבדון. כך זה נראה כאשר לא יודעים לקרוא נכון את תמונת המצב.

רק כשעברו ישראל לצד השני, והמצרים טבעו מאחוריהם, ראו הם את הישועה הגדולה אשר עשה ד' עבורם. אז ראו כי הכל ישר, שהכל מתוכנן לטובתם! הבינו הם את נקמת ה' במצרים וקיבלו את ביזת הים. בזכות "ויאמינו בד' ובמשה עבדו", זכו הם לראות את הישועה הגדולה.

הכול לטובה

כתב הרב דסלר זצ"ל (מכתב מאליהו כרך ד' עמ' 244): "בשוב ד' את שיבת ציון היינו כחולמים" - כשיתגלה משיח צדקנו במהרה בימינו, יהיה הכל ברור ומובן למפרע, שאז נראה שכל ייסורי וסבל הגלות לא היו אלא דמיון וחלום ממש, ושרק במבט חיצוני נדמו כרעות וצרות. ובמבט פנימי נראה שהיו אך טובה וברכה. אבל קודם התגלותו, נוכל להשיג רק 'דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד'".

ובעזרת ה' נזכה לראות בקרוב את הטוב הנגלה.

ורוממתנו

הרב שמואל רוטנר

באחד הימים, כאשר עמדה עקרת הבית במטבח ועסקה בעבודתה, החלו השכנות להתאסף בחדר הסמוך לשמיעת ה'שיעור היומי', אחת השכנות נטלה את העיתון שהיה מונח על השולחן, וראתה בו תמונת

ספינה הפוכה. היא הזדעזעה ממראה עיניה, מייד ניגשה אל בעלת הבית וגערה בה, "איך תעמדי ברוגע ובשלווה לעסוק בחיתוך תפוחי אדמה בעוד ספינה גדולה התהפכה למצולות ים על כל יושביה?"

מבט הפוך

עובדה זו סיפר המגיד מישרים רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על אימו, ע"ה. "בצעירותי", סיפר, "החלו המשכילים להוציא לאור 'כתבי עת' כדי למשוך אחריהם את בני הנוער. אימי, ע"ה, שרצתה לשמר את ילדיה וחבריהם מהשפעתם הרעה, הייתה מביאה בכל יום לביתם את העיתון 'דער אידיש'ער טאג בלאט', שהיה כתוב בגרמנית, אבל היה כשר וראוי להיכנס לבתי היראים. היו לה שכנות

וחברות שלא ידעו לקרוא בגרמנית, והיא הייתה מזמינה אותן לביתה בשעות הפנאי ומקריאה להם את החדשות, ואחר כך היו משוחחות על ענייני השעה ומתחזקות. בכך מנעה את חשיפתם לקריאת כתבי עת בעלי השפעה שלילית".

עתה, לשמע גערת השכנה, צחקה בעלת הבית, והסבירה לה: "התמונה בעיתון מספרת על ספינה חדשה שזה עתה סיימו לבנות, ברוב שכלול, פאר והדר. אך מכיוון שאינך יודעת לקרוא את הכתב אשר מתחת לתמונה, החזקת את העיתון הפוך, ולכן היה נראה לך שהספינה התהפכה למצולות".

מבט נכון

סיים רבי יעקב ואמר: "מכאן למדתי דרך חיים. לפעמים נראה לאדם שצרות רבות באות עליו, ובאמת כל מחשבתו זו באה לו רק מאחר שמביט על הדבר בצורה הפוכה, אין לו אלא להפך וליישר את ראייתו ולהתבונן בעין האמונה, שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד, והכל יבוא על מקומו בשלום".

הצופן החינוכי של חג הפסח

מהו סוד ההצלחה של החינוך היהודי? איך מחנכים לאמונה? מה היה החידוש המהפכני של רבי חייא? ומה הדבר שבאמת הפחיד את פרעה? שיחת חג עם הרב צביאלי בן צור על יסודות החינוך - מהסמינרים של 'ערכים' עד שולחן ליל הסדר | את פתח לו

ואהבה. כך גם נוהג איתנו הקב"ה. במעמד הר סיני: 'אנוכי ה' אלוהיך' - בלשון יחיד. הקב"ה פונה באופן אישי, מותאם לדרגתו ולצרכיו. האתגר הגדול של ההורה המחנך הוא לאפיין נכון את האישיות של הילד, ולהתאים לו את החינוך הנכון. "ליל הסדר מכונה גם 'ליל האמונה'", אומר הרב בן צור. "זו נקודת השיא בהשרשת יסודות האמונה, אבל העבודה הזאת צריכה כמובן להתקיים בכל ימות השנה".

ואיך עושים זאת?

"למעשה, חינוך מתחיל מהלידה, ואף קודם לכן. חז"ל מספרים (יומא פב, ע"ב) על מעוברת שהתאוותה למאכל ביום הכיפורים ופסקה מלצום, ויצא ממנה שבתאי מפקיע השערים, שהיה אוצר את פירותיו במחסן עד שיאזלו הפירות מן השוק, ואז היה מנצל את המצב ומפקיע שערים. ואילו מעוברת שהתגברה; יצא ממנה רבי יוחנן. כלומר, כבר בהיותו עובר, הילד קולט הכל. אני תמיד אומר להורים - הילדים קולטים כל מילה וכל מעשה שלנו. חינוך הוא בראש ובראשונה דוגמה אישית. האם אנו עצמנו חיים את מה שאנו מלמדים? האם האמונה שלנו חיה בתוכנו? האם אנו משדרים ביטחון בהשגחה פרטית? "סיפור ששמעתי ממכר ממחיש את העניין. משפחה ברוכת ילדים עמדה לעבור דירה. הם חיפשו כמעט שנה, מפני שהם רצו דירה שקרובה למוסד החינוכי של הילדים. הבית היה ארוז, הכול היה מוכן. ואז, ברגע האחרון, בעלי הדירה ביטלו את העסקה. ההורים היו יכולים להילחץ, להתעצבן, לכעוס. אבל האבא רק אמר לרעייתו: 'נכון שאנחנו כל הזמן מדברים על אמונה? אז עכשיו זה רגע המבחן!'

"הם קיבלו את הניסיון באהבה. כמה חודשים אחר כך, הם מצאו בית חדש, בגבעה השנייה - הכי רחוק מבית הספר, אבל לא הייתה ברירה. יום אחרי חתימת החוזה הם מקבלים הודעה; בית הספר עבר לגבעה השנייה, סמוך לביתם... זו הייתה מתנה משמיים. אבל המתנה האמיתית הייתה לא רק הבית החדש - אלא שיעור האמונה שהילדים קיבלו מהוריהם. זו דוגמה אמיתית, שממחישה אמונה בצורה הרבה יותר חזקה מכל שיעור תיאורטי".

אז מה המסר שהילד באמת צריך לשמוע?

"ילדים לא מחפשים נאומים גדולים אלא דמות לחיקוי, מישהו שילך איתם יד ביד, ויראה להם איך נראית אמונה, איך נראה מוסר אמיתי, איך חיים מתוך משמעות. כשהיה מגיע רבי נח ויניברג זצ"ל לביתו, הוא היה עוצר את ילדיו, תופס אותם בידים ושואל: 'מי אוהב אותך הכי הרבה?' והילד היה צועק בקול צלול: 'ה!'

חינוך הוא מלאכה עדינה, חוכמה שאין לה סוף. לא מדובר רק בהעברת מידע, אלא בעיצוב נשמות, בניית זהויות, יצירת עתיד. כל ילד הוא עולם בפני עצמו - עם שאיפות, פחדים, אתגרים ויכולות ייחודיות משלו.

את מצוות "את פתח לו" מקיים איש החינוך ומרצה 'ערכים', הרב צביאלי בן צור כל ימות השנה במסגרת הסמינרים של ערכים לרווקים, רווקות ומשפחות. אחד האתגרים בסמינרים הוא לתווך את היהדות לציבור, בסגנון ובשפה המותאמים לו. על מידת ההצלחה, ב"ה, יעידו אלפי הצעירים והמבוגרים, בארץ ובחו"ל, שמגלים את יהדותם דרך הסמינרים מדי שנה. לקראת חג הפסח ישבנו עם הרב בן צור לשיחה מרתקת על יסודות החינוך יהודי בכלל, ובחג הפסח בפרט.

האם הניסיון שנצבר בסמינרים של ערכים, יכול לתרום למצוות החינוך שמוטלת על כל הורה?

"בסמינרים אנחנו עסוקים במצוות חינוך, לא של ילדים כי אם של מבוגרים, בעוצמה הגדולה ביותר, בזמן תחום של ימים בודדים, בהם אנו אמורים לחולל מהפכה חינוכית עצומה בליבם של המשתתפים. הניסיון מלמד, כי את הסמינרים צריך להתאים לסוגי קהלים שונים - לרווקים ורווקות, למשפחות, לציבור רגיל ולקהל אקדמאי, וכמובן, סמינרים בשפות שונות. כל הסמינרים מעבירים את אותם יסודות של תורה ואמונה, אבל לכל אחד מהם יש את הדגשים והסגנון שמתאימים לקהל שהוא מיועד לו".

גם בחינוך הילדים ההוראה היא: 'חנוך לנער על פי דרכו' (משלי כב, ו). אם נעמיד את כל הילדים בתבנית אחת, נאבד אותם, מפני שההפך מ'חנוך לנער', הוא 'מיטת סדום'... אם נדע למצוא את המפתח לליבו של כל ילד, נוכל לחולל פלאים.

"ליל הסדר מלמד אותנו שיש ארבעה בנים - ארבעה עולמות, שכל אחד מהם זקוק לגישה אחרת. אם כך בליל הסדר, על אחת כמה וכמה בשאר ימות השנה. חינוך אינו יכול להיות גישה גורפת של 'מה שמתאים לאחד - יתאים לכולם'.

"הטעות הגדולה ביותר שאפשר לעשות היא להחיל את אותה שיטה על כולם. החכם זקוק לידע מעמיק, הרשע - לאהבה והכלה, שמפרקת את חומותיו. התם מחפש משמעות ברורה ופשוטה, ואילו זה שאינו יודע לשאול צריך יד מושטת, שתכוון אותו להתחיל לשאול, להתחיל להרגיש.

"לא כל ילד יכול לשבת שעות מול ספר, ולא כל ילד לומד דרך חוויה מעשית. ומכיוון שאנו רוצים מאד שהוא ישב מול ספר, אנו ננסה להגיש לו את הספר מהזווית שתדבר אליו. אחד זקוק לדיקו, השני להתרגשות, השלישי לתחושת ביטחון

אם נדע למצוא את המפתח לליבו של כל ילד, נוכל לחולל פלאים

פעילים באירוע, זה הופך את ליל הסדר עצמו לחוויה הרבה יותר עמוקה."

לא רק ידע, אלא אהבה לתורה

מתוך הבנה שמטרת יציאת מצרים הייתה

קבלת התורה, איך מיישמים

את המטרה ומטמיעים בלב הילדים את ערך אהבת תורה?

"במסכת בבא מציעא (פה, ע"ב) מסופר על רבי חייא, שדאג שהתורה לא תישכח מעם ישראל, לא על ידי הוראה רגילה, אלא דרך מהלך חינוכי יוצא דופן. הוא התחיל מהיסוד: זרע פשתן, טווה חוטים, שזר חבלים ולכד צבאים בשביל להכין קלף, עליו כתב את חמשת חומשי התורה ואת ששת סדרי המשנה. עם המגילות הללו הוא פנה לעיר שאין בה מלמדי תינוקות, לימד חמישה ילדים את חמשת חומשי התורה, ושישה ילדים את ששת סדרי המשנה, ואמר להם: 'כעת כל אחד ילמד את חברו'.

"במקום לבנות תלמוד תורה ולחכות שהילדים יבואו אליו, הוא דאג שהם יהיו שותפים בהפצת התורה. לא רק שהוא לימד, הוא

בנה שיטה חינוכית שבה כל תלמיד הופך בעצמו למחנך. רבי חייא היה יכול לבחור בגישה פשוטה יותר: לשכור סופר סת"ם ולכתוב ספרי תורה, להביא מורים ולפתוח ישיבה. אבל הוא הבין שחינוך אמיתי לא מסתכם בהעברת ידע, אלא בטיפוח אהבה ללימוד התורה. כמו שהוא לא ציפה שהספרים פשוט יגיעו לידי, כך הוא לא ציפה שהחינוך יגיע לילדים מעצמו.

"בנוסף, רבי חייא לא הוסיב את הילדים בשורה והכתיב להם את החומר. הוא הפך אותם לשותפים פעילים בתהליך הלמידה ונתן להם אחריות ללימוד שלהם. כשילד יודע שהוא צריך ללמד מישהו אחר, הוא לומד טוב יותר. הלימוד הופך להיות אישי, משמעותי, מושרש. רבי חייא גרם לילדים להרגיש שהם חלק ממשהו גדול יותר. הם לא רק למדו, הם הפיצו את התורה בעצמם. באופן כזה הילדים הרגישו מחוברים ללימוד לא רק דרך השכל, אלא גם דרך המעשה.

"אחת הבעיות בחינוך הוא כשילדים רואים את הלמידה כמשהו חיצוני להם - 'הרב' מלמד אותי אז אני צריך לזכור'. רבי חייא מלמד אותנו, שברגע שילד הופך לחלק פעיל מהלימוד, הלימוד הופך להיות שלו. צריך לגרום לילד להרגיש שהוא חלק ממשהו גדול יותר - כמו שבני ישראל הרגישו ביציאת מצרים שהם חלק משרשרת של גאולה, כך ילד צריך להרגיש שהוא חלק משרשרת של תורה, ערכים ומשמעות.

"במקום רק ללמד את הילדים 'מה נכון', עלינו ליצור עבורם חוויות אמיתיות שיחברו אותם ללימוד בצורה מוחשית. רק כך אנחנו יוצרים בעז'ה חינוך שלא רק יעבור לילדנו, אלא ימשיך את המסלול שהנחילו לנו אבותינו, ומילדנו יעבור לנכדנו עד ביאת משיח צדקנו, בקרוב אמן".

ילד צריך להרגיש שהוא חלק משרשרת של תורה, ערכים ומשמעות.

"הבעיה מתחילה, כשאנחנו שוכחים את זה. ידוע הסיפור על אותו אדם שהתפלל מעומק הלב שימצא מקום חנייה קרוב, כדי שלא יאחר לעבודה. כשפתאום הוא מוצא חנייה בדיוק במקום הנכון, הוא מרים את עיניו למרום ומכריז: 'בסוף הסתדרתי לבד!'..."

"כמה פעמים גם אנחנו מחנכים ילדים לאמונה, אבל בחיי היום-יום מתנהגים כאילו הכול בידיים שלנו? האם אנחנו מקרינים להם ביטחון בה', או שאנחנו בעצמנו 'מסתדרים לבד'?"

משה מול פרעה - המאבק על המשפחה היהודית

"בשעבוד מצרים רואים שעיקר המאבק של פרעה היה נגד המשפחה היהודית", ממשיך הרב בן צור. "לו היינו שואלים את פרעה, מהי הסכנה הגדולה ביותר עבורו, הוא היה משיב: 'הילדים היהודים'. לא סתם כווננו גזירותיו דווקא כלפיהם -

השלכת הבנים ליאור, ניסיון להטמיע את הבנות בתוך החברה המצרית. פרעה ידע שהזהות היהודית חיה ונמשכת דרך המשפחה. ומה עונה לו משה רבנו? 'בנערינו ובזקנינו נלך!' הגאולה מתחילה בבית, סביב שולחן הסדר הראשון בהיסטוריה.

"זהו אחד המסרים המרכזיים של הגאולה: עם ישראל נבנה דרך המשפחה. כל פרט בסדר הפסח מכוון לכך: 'והגדת לבנך', השאלות של הילדים, ארבעת הבנים שכל אחד מהם זוכה למענה משלו. את סיפור יציאת מצרים לא לומדים מתוך ספרים. צריך שהילד ישמע אותו דווקא בשיחת פנים אל פנים, מאב לבן.

"לא במקרה המכה האחרונה הייתה מכת בכורות. הבכור המצרי היה עמוד התווך של הבית, ראש המשפחה העתידי, מי שימשיך את שושלת ההורים. כשפרעה ראה שכל בית במצרים ספג פגיעה ישירה, הוא נשבר. הוא הבין שהוא הפסיד את הדבר החזק ביותר: את הבית. לא ממלכה נפלה כאן - אלא היסוד המשפחתי של החברה המצרית. את זה רצה פרעה להרוס, ובזה הוא נהרס.

"מנגד, עם ישראל חגג את ניצחונו דווקא בתוך הבית. הקרבת קורבן הפסח, הסעודה המשפחתית, הישיבה בצוותא - כל אלו היו סמל לגאולה. לא ניצחון צבאי, לא מרד בדם ואש, אלא חיזוק הבית היהודי. לכן, חג הפסח לא חוגג 'עצמאות מדינית', הוא חוגג את הניצחון המשפחתי: את ההורים שמנחילים לילדים את דרך התורה."

איך למעשה עושים כל זאת בליל הסדר?

"צריך להתמקד במסר שה' נמצא איתנו תמיד, בכל מצב. אחד הדברים המומלצים הוא לקשר בין הניסים שהיו ביציאת מצרים לניסים שהתרחשו לאורך הדורות, ובמיוחד בחיינו האישיים. הילדים מפנימים את המסר שהקב"ה לא עזב אותנו לרגע.

"ליל הסדר עמוס מאוד - הן מבחינה טכנית והן מבחינת תוכן. ההורים צריכים להיכנס לערב הזה בהבנה שהמשימה שלהם להעביר מסר חינוכי, ולא להתרגז אם משהו נשפך או אם הילדים לא רגועים. מומלץ להתכונן - להכין סיפורים, מדרשים, וגם להסביר לילדים מראש איך מתנהל הלילה. לזכור שמה שמתלכלך היום יתנקה מחר, אבל הזיכרון שילד יקבל מהערב הזה: ילווה אותו לכל החיים.

"מומלץ להתחיל את ההכנה כבר בשבת הגדול: לספר על עשרת המכות, להסביר את משמעות החג, ואפילו לעשות חזרה גנרלית קצרה על מהלך הסדר. ניתן גם לאתגר את הילדים - למשל, לבקש מכל ילד לספר מדרש על מכה אחת, וכך להפוך אותם לשותפים

רופא הנפשות

משפחתו משתייכת לאצולת הרפואה והמדע בארץ ישראל, אבל אחרי התפנית הרוחנית בחייו, הפך המנהל המיתולוגי של מחלקת הפגים, הרב ד"ר ירוחם בנטל זצ"ל, גם למופת של חיי אמונה ואהבת התורה

באנו ממשפחה אקדמאית, חילונית לחלוטין", מספר בנו של הרב ד"ר ירוחם אשר בנטל. "הסבא-רבא שלי, ד"ר דוד ('קורט') בלומנטל, היה מחלוצי הרפואה הפסיכיאטרית בארץ. הוא עלה מגרמניה בעלייה החמישית, והביא עמו שיטות טיפול חדשניות, אותן יישם בבית החולים 'בלומנטל' שייסד בחיפה. אבא ז"ל נהג לומר כי משפחת סבו הייתה מפצועי ההשכלה הגרמנית. הם היו אנשים משכילים ומלומדים, אבל רחוקים מאוד מתורה ויהדות, עליה לא ידעו כמעט דבר".

בקהילת רכסים היה הרב ד"ר ירוחם אשר בנטל שם דבר. רבים ראו בו כתובת לכל שאלה רפואית. אלפי הורים מרחבי הארץ התייעצו איתו בתפקידו כמנהל יחידת הפגים בבתי החולים 'לניאדו' ו'מעיני הישועה'. גדולי ישראל ידעו להפנות אליו מקרים רגישים של דיני נפשות.

רק מעגל קרוב של בני משפחה ומכרים הכירו גם את הצד הנוסף באישיותו: את סדרי הלימוד שמילאו כל רגע פנוי, גם בימים בהם לא נותר זמן אפילו לשינה; את התפילות הלוהטות שנאמרו גם בזמנים העמוסים ביותר; את הרצינות התהומית בה ניגש לכל פרט בחיים - קטן כגדול. הרב ירוחם לא ראה בכל אלה דבר מיוחד הראוי לציון, אלא ביטוי בסיסי למושג: 'יראת שמים'. 'אדם המקבל על עצמו עול מלכות שמיים, מכיר בכך שזמנו וכוחותיו משועבדים לאדון כל', היה מסביר בפשטות.

אך סיפורו של ד"ר בנטל מתחיל הרבה לפני שהתמסר לשליחות הזו - בסיפור חיים מרתק

של חזרה בתשובה, דרך קשיים והתמודדויות, עד מציאת ייעודו האמיתי.

שורשים רחוקים

אחרי עלייתה של משפחת בלומנטל לארץ, בני המשפחה השתלבו בהצלחה בנוף הארץ-ישראלי, ועד מהרה המשפחה נעשתה חלק מהאליטה התרבותית והחברתית ביישוב העברי. לימים עיברת הסבא את שם המשפחה ל'בנטל'. הבן, פרופסור אפרים בנטל, הלך בעקבות אביו, והשתלב אף הוא לתחום הרפואה. הוא ניהל את המחלקה הנורולוגית בבית החולים רוטשילד, ולאחר מכן ברמב"ם, והיה ממקימי הפקולטה לרפואה בטכניון בחיפה. הנכד, ד"ר ירוחם בנטל, נולד אפוא לתוך בית שהיה מוקדש כולו למצוינות בתחומי ההשכלה והמדע, אך רחוק מיהדות.

בני המשפחה השתלבו בהצלחה בנוף הארץ-ישראלי, ועד מהרה המשפחה נעשתה חלק מהאליטה התרבותית והחברתית ביישוב העברי

"מדובר באנשים שחיו בתודעה גבוהה של נתינה ודאגה לזולת, וזה גם החינוך שהעניקו בבית", מספר הבן. "הסבתא הייתה ניצולת שואה שבאה מפולין. סבא שלי פגש אותה אחרי המלחמה, כשהשתתף מטעם המדינה בסיוע להעלות יהודים ארצה. הם בנו משפחה מאוד אידיאליסטית ומסורה. הם היו חלק מקבוצה איכותית בעלת מעוף שחבריה נמנו עם דור מקימי המדינה ומילאו תפקידים בכירים בצבא, באקדמיה וברפואה".

כחלק מהתפתחותו המקצועית, ד"ר בנטל עבר עם משפחתו לדרום אפריקה, שם השתלם במשך שלוש שנים בתחום הטיפול בפגים. דווקא שם, הרחק מארץ מולדתם, נטמנו הזרעים שהובילו למפנה רוחני.

"עוד קודם לכן, אמא שלי שתחי' הרגישה שמשוה חסר", מספר הבן. "היא חיפשה דרך אחרת, משהו רוחני. היא התעניינה בטבעונות, צמחונות - כל מיני גישות חילופיות לחיים שימלאו את הריקנות. התחושה הזאת התעצמה כשהתרחקנו מהארץ. המרחק נותן לדברים פרספקטיבה אחרת, שחידדה את השאלות הקיומיות שכבר ניקרו אצל ההורים. העובדה שהם אנשים ערכיים ואידיאליסטיים, הכריחה אותם לנקוט בצעדים מעשיים כדי למצוא תשובות לשאלות, ולא לדחוף אותן מתחת לשטיח, כפי שאנשים אחרים היו עלולים לעשות".

ביוהנסבורג הם היו קרובים לקהילה היהודית המקומית, ולראשונה בחייהם נחשפו מקרוב לאורח החיים של שמירת תורה ומצוות. יום אחד, סמוך לחג הסוכות, הביטו בסקרנות

ביהודים חרדים בוחנים בתשומת לב לולב למצוות ארבעת המינים. "באותם הימים הכול היה זר ומוזר. הם מעולם לא ראו דבר כזה ולא הבינו מה הדבר הזה. רק בשביל להבין מה גדול היה באותם הימים המרחק; אפילו את יום כיפור לא ציינה המשפחה בשום דרך. מלבד ברית מילה, לא היה לנו שום קשר ליהדות", מספר הבן.

מפנה רוחני

שלוש שנים של שהייה בנכר, בסמוך לקהילה היהודית, פקחו את עיניהם להכרת אורח חיים בו לא נתקלו עד אז בחיפה. הם הוזמנו לסעודות שבת, חוו את מעגל החגים, וראו מקרוב את הדינמיקה המשפחתית בין הורים וילדים, המבוססת על כיבוד הורים ודרך ארץ. זה היה מעניין ופוקח עיניים - אבל זה עדיין לא היה מחייב.

הם חזרו לארץ קצת לפני מלחמת המפרץ, וכאן התהליך הרוחני צבר תאוצה. "היו מודעות פרסומת בחיפה על הרצאה של הרב מרדכי נויגרשל, ואימא החליטה שמסקרן אותה לשמוע איך הציבור החרדי רואה את העולם", משחזר הרב בנטל. "עד אז כבר הייתה להם היכרות מסוימת עם שמירת המצוות מתוך מה שראו בדרום אפריקה, אבל כעת הם ביקשו להבין גם את ההיגיון שמאחורי הדברים".

הרצאה רדפה הרצאה, ובשלב מסוים גם האבא, ד"ר ירוחם בנטל החל להשתתף בהן. זה היה מפתיע, שכן ד"ר בנטל, כ"י"קה" אמיתי, נודע בשמירת הזמנים הקשוחה והקפדנית שלו. לא היה מקום אצלו לבזבז זמן על עיסוקים מיותרים שאינם קשורים למשפחה או למקצוע. אך כבר ההרצאה הראשונה ששמע; הבהירה לו שהפעם הוא מתמודד עם השאלה הרצינית ביותר שיכולה לעמוד בפני האדם:

הוא ניהל את המחלקה הנורולוגית בבית החולים רוטשילד ולאחר מכן ברמב"ם, והיה ממקימי הפקולטה לרפואה בטכניון בחיפה

להיכן עלי לשיים את פניו ומגמתו בכל עמלו אשר הוא עמל בחייו? ואם זאת השאלה - צריך להתייחס אליה בכל כובד הראש הראוי.

ד"ר בנטל ניגש להכרת

יסודות היהדות באותה יסודיות קפדנית שליוותה כל עשייה שלו בחיים. להבין את הדברים על בוריים, לבחון אותם ברצינות עד השורש, ומה שהכי חשוב - ליישם עד הסוף את מה שלמד, ויהיה המחיר אשר יהיה. נעשה

כבר ההרצאה הראשונה ששמע, הבהירה לו שהפעם הוא מתמודד עם השאלה הרצינית ביותר שיכולה לעמוד בפני האדם

ונשמע.

השלב הבא היה סמינר ערכים בחודש אדר תשנ"א. "סמינר ערכים היה שבוע ימים של סיעור מוחות והתמודדות אינטלקטואלית, בהשתתפות טובי המרצים, כמו הרב שלום סרברניק, הרב צבי ענבל ועוד רבים וטובים. לימים סיפרו המרצים איך אבא ישב קשוח לאורך כל ההרצאות, מאזין בדריכות לכל מילה, לא מבטל אף רגע, שואל את כל השאלות הנכונות, ומבקש להבין כל דבר על בוריו".

חסירות ללא סייג

הסמינר היה נקודת התפנית, שבעקבותיו המשפחה כולה חזרה בתשובה. לידם, לא היה ספק מה צריך להיות הצעד הבא, הואיל וכל מציאותו של העולם הזה אינו אלא לשמש פרוזודור לעולם הבא, הרי שיש לקיים את רצון ה', ללא חכמות!

אך לא חסרו אתגרים בדרך. "אני זוכר שאמא שלי כמעט התחננה לפני אבא שלי - 'אל תצא לעבודה עם כיפה!' היא פחדה מהתגובה של החברים שלו בבית החולים. אבל אבא היה איש של החלטות. אם הוא מחליט - הוא עושה. 'אני הולך עם כיפה', הוא אמר. וזהו". התגובות אכן לא איחרו להגיע. "חבריו הרופאים היו מופתעים מאוד. אחד מהם התקשר במיוחד לשאול מה קרה. היו כאלה שאפילו עשו סימן של טירוף כשראו אותו עובר לידם במסדרון. מבחינתם, המהפך שעבר על ד"ר בנטל היה בלתי נתפס. איך יכול להיות שרופא משכיל, חרוץ, יסודי ומקצועי כמוהו נתפס לכוחות האופל?"

רבי ירוחם לא נתן לדברים האלה להרתיע אותו או אפילו להסיט אותו מדרכו כמלוא

"איך יכול להיות שרופא משכיל, חרוץ יסודי ומקצועי כמוהו נתפס לכוחות האופל?"

נימה. הוא המשיך בתפקידו כרופא בכיר, אך מעתה - עם ראייה יהודית עמוקה. "הוא לא ראה הבדל בין עבודתו ברפואה לבין עבודת ה'. הכול היה אחד. בכל שיחת טלפון, גם במענה הקולי, היה מקפיד להזכיר את שם ה'", מספרים בני המשפחה. "הוא היה רופא חדור באמונתו בכל נימי נשמתו. הוא היה רופא שהלך עם כיפה

שחורה וזקן בבית חולים חילוני, והם כיבדו אותו על כך. הוא לא נכנע ללחצים חברתיים, כי הוא ידע בדיוק מי הוא ומה שליחותו בעולם".

להיאבק על כל רגע

במשך 22 שנה חי רבי ירוחם בנטל כבן תורה בעולם הרפואה. הוא נעשה למנהל המיתולוגי של מחלקות הפגים בלניאדו ומעיני הישועה, וליווה אינספור משפחות בטיפול בתינוקותיהם. הוא העניק להם במאור פנים את הייעוץ הרפואי המקצועי ביותר, אך אף פעם לא שכח להוסיף כי הקב"ה הוא רופא כל בשר ומפליא לעשות. "כל מי שפגש אותו - זוכר את החום, את האמונה, את המסירות. הוא הראה לכולם שאפשר להיות גם רופא דגול וגם עובד ה' מסור עם לב חם".

אני זוכר שאמא שלי כמעט התחננה לפני אבא שלי 'אל תצא לעבודה עם כיפה'

בערוב ימיו הכריעה אותו מחלה, שגם עמה התמודד כדרכו בגבורה ובביטחון מוחלט בה'. לאחר הסתלקותו, בני המשפחה הוציאו לאור את הספר, "ושב ורפא לו", ובו סיפורי מופת המאפיינים את אורח חייו, שחלקם נחשפו רק מסיפורים ששמעו בימי השבעה. "אצל אבא העיסוק הרפואי היה עוד אמצעי לקדש שם שמיים ברבים, ולהכניס את הקדושה בתוך הרפואה: ה'ושב' - תיקן את ה'ורפא לו'", מסביר הבן.

כמות הסיפורים שניתן לדלות מהספר, חורגת בהרבה מהמסגרת המוגבלת כאן, אבל די בכמה אנקדוטות ספורות כדי להמחיש את הליכותיו.

חסיד צאנו המתגורר סמוך לבית החולים לניאדו סיפר, כי באחד הלילות נזקק לעצה רפואית דחופה עבור בנו. "התקשרתי אליו והתנצלתי על השעה, אבל הוא ענה לי מייד:

'זה בסדר גמור, אני בדיוק באמצע משמרת'. למחרת גיליתי, שהוא בכלל לא היה במשמרת אז... כששאלתי אותו על כך, הוא חיך ואמר בפשטות: 'אם יהודי מתקשר אליי, אז אני באמצע משמרת!'

אהבת התורה וניצול הזמן שלו היו אגדיים. מפעם לפעם, כשעבודתו דרשה ממנו לשהות בפגייה בשבת, באו בני המשפחה לשבות איתו בנתניה, בחדר מיוחד שבית החולים הקצה לכך. הסעודה נמשכה עד לשעות המאוחרות, כאשר רבי ירוחם הולך אחר כך להשיג על הנעשה במחלקת הפגים, ולאחל כדרכו "גוט שאבעס" לעוללים הרכים.

לכולם היה ברור שאחרי יממה מתישה של עבודה והכנות לשבת, כאשר לפניו עוד משמרת רפואית המתחילה בשעה מוקדמת, הרופא ינצל את מעט הזמן שנותר בלילה כדי לנום קמעא, אולם כאשר אחד הבנים פתח בזירות את דלת החדר כדי להוציא משם משהו, הוא הופתע לראות את אביו רכון על גמרא לאור מנורת לילה קטנה, וחוזר על העמוד שלמד עם חברותא...

זה היה חלק מסדרי הלימוד הבלתי פוסקים שהיו לו, לבדו ועם חברותות, מהשעות המוקדמות ועד אישון לילה. ולא פלא שכן, שהרי הלימוד הוא החיים, ועל החיים אין מוותרים. וכמו שהוא נלחם על עוד רגע של חיי פג קטן, כך הוא נלחם על עוד רגע של לימוד תורה.

השפעה על העבר והעתיד

"ב'ערכים' מדברים על ההשפעה שיש לסמינר, לא רק על החזור בתשובה עצמו, אלא גם על הדורות הבאים: הצאצאים שבאים בעקבות כך לעולם, והמשפחות שהם מקימים. אבל אצלנו, ראינו גם את ההשפעה של הסמינר על הדורות הקודמים", מספר הבן, הרב בנטל. "הסבא, פרופסור אפרים בנטל, בא מרקע רחוק מאוד מחיי תורה, אבל הדוגמא האישית שראה אצל בנו, שינתה את כל המבט שלו, וגרמה לו להעריך את התורה ולומדיה. הדבר בלט כשסיפרו לו שבלימודי הרפואה רוצים להוסיף לימוד של 'יחסי אנוש' כדי לשפר את הקשר בין הרופא למטופל. סבא אמר בביטול: 'אם אתם רוצים שהרופאים יהיו בני אדם, תצטרכו ללמד רפואה לבחורי ישיבה. אצלנו זה לא יעבוד'".

כששואלים את הרב בנטל איך מסכם אביו את דרכו, הוא מחייך: "אבא אמר לנו בשם אביו,

"זה בסדר גמור, אני בדיוק באמצע משמרת. למחרת גיליתי שהוא בכלל לא היה במשמרת"

הפרופסור בנטל, את המילים הבאות: 'אני שמח שעשית שני דברים בחיים - למדת רפואה כדי שתוכל לעזור לאחרים, ובחרת בקדושה'".

"אני, מנקודת מבט של בן אומר: ראינו אבא עובד ה', שמשקיע ומוסר נפש על התורה ועל עבודת ה', בלימוד התורה, עבודת התפילה, תיקון המידות בבן אדם לחברו וגיבוש המשפחה. זו הייתה האווירה בבית, ואת זה נשמנו. כך הוא חנך אותנו, ובאופן זה נמשיך את דרכו בחינוך דור ההמשך, בעז"ה".

כנגד 4 בנים דיבר הסמינר

איזה סוג אדם מוצא את עצמו בסמינר ערכים: האם יש בו מקום רק לבן החכם או שגם התם מוזמן לבוא בשעריו? איך מעוררים רצונו של ה'שאינו יודע לשאול' להיכנס אף הוא? והאם דווקא את הבן הרשע נשאר בחוץ? | ארבעה בנים - ארבע תשובות

וולטר גלר, יהודי מגליציה, התגלגל בנעוריו למדינת נמיביה האפריקנית. בצוק העיתים התחתן ל"ע עם אישה לא-יהודייה ממוצא גרמני. בתקופת מלחמת העולם השנייה נקלעה המשפחה בין הפטיש לסדן. אחד מילדיו ספג בבית הספר גידופים בסגנון "נאצי קטן", בגין מוצאו הגרמני, ואילו בכיתה מקבילה צעקו על אחיו "יודן ראוס" בגלל שאביו היהודי.

גלר לא זכה לחינוך יהודי, ולא היה מחובר לקהילה היהודית. אבל לא משנה כמה מתרחק אדם מיהדותו - בפרוס חג הפסח הוא תמיד ישתוקק לכמה מצות. וכך, בכל שנה בערב פסח, הוא היה מתייצב בבית הכנסת הקטן בסווקופמונד, ורוכש חבילת מצות. זה היה הקשר היחיד שלו ליהדות.

בשנת תרצ"ט הלך וולטר לעולמו בגיל 51. אלמנתו בקשה להזכיר את המורשת היהודית

של בעלה על מצבתו. מלבד סמל מגן דוד, היא הורתה לחרוט על המצבה את האותיות העבריות היחידות שמצאה בבית - את התווית 'כשר לפסח' שהתנוססה על חבילת המצות האחרונה שקנה בעלה. קברו של גלר הוא אפוא הקבר היהודי היחיד בעולם שניתן לבקר בו בימי הפסח ללא חשש חמץ או קטניות...

הסיפור הספק-מצחיק ספק-עצוב הזה, מלמד משהו על גורלם של יהודים בפינות המנותקות בעולם. הוא גם עשוי ללמד כי מי שלא מעניק חינוך יהודי לילדיו, עשוי למצוא את עצמו טמון באדמה, תחת למצבה כשרה למהדרין - אך עם צאצאים שאין להם שמץ של מושג מה משמעות הדבר...

התיקון האמיתי לניתוק הזה, הוא הסמינרים של 'ערכים'. בארבעים השנים האחרונות רבבות יהודים, מכל הסוגים, מצאו את דרכם לסמינרים. הסמינרים השתכללו והתגונו אף הם. לא עוד סמינרים במתכונת אחידה. יש סמינרים

לרווקים, לרווקות, לבעלי משפחות. יש סמינרים שבהם מושגים כמו 'מכניקת הקוונטים' והעיקרון השני של התרמודינמיקה' יתעופפו בחלל האוויר. יש סמינרים המתמקדים בקשרי משפחה תקינים ובפיתוח האישיות. הצד השווה שבהם, שמי שיוצא מהסמינר, לוקח איתו את ההבנה הברורה כי משה אמת ותורתו אמת.

פעילי ערכים כבר התרגלו למגוון האנושי העצום של באי הסמינר. לרוב הם מסוגלים לזהות את הטיפוס כבר ברגע בו דורכות רגליו בלובי המלון. סיבות שונות מביאות את האדם לסמינר: יש מי שבקשת האמת בוערת בקרבו, יש מי שהאמונה במציאות הבורא כבר חקוקה בליבו, אבל הוא מבקש לבסס את הדברים על אדני ההיגיון, בבחינת "דע מה שתשיב" לעצמך. יש

אפילו כאלה המגיעים לסמינר בשביל לחלץ בן משפחה שנשאב ליהדות, ובסוף, נשאבים לתוכה בעצמם...

ארבעת הטיפוסים של באי הסמינר מקבילים לארבעת הבנים כנגדה דברה ההגדה. אבל הסדר בו נציג את הרשימה יהיה הפוך מהסדר בו הם מופיעים בהגדה, שכן בימינו הטיפוס הרווח ביותר הוא 'הבן שאינו יודע לשאול'.

וכך, בכל שנה בערב פסח, הוא היה מתייצב בבית הכנסת הקטן בסווקופמונד, ורוכש חבילת מצות

אתגר שאינו יודע לשאול

לא מכבר פגש מרצה ערכים, הרב אליעזר אייזיקוביץ, קבוצת צעירים אמריקאים המבקרים בארץ. במשך שעה ארוכה השיב לשאלותיהם והציג בפניהם את יסודות היהדות. "הדבר הבולט ביותר הוא: כמה מעט הם יודעים", הוא מספר. "בסוף המפגש ניגש אלי אחד המשתתפים, וביקש להבין את משמעות המושג 'שבת', שהזכרתי בדברי כמה פעמים. לדבריו, מעולם לא שמע על המושג הזה..."

חלק גדול מעם ישראל עונה לא רק על ההגדרה של 'אינו יודע לשאול', אלא גם על 'אינו יודע לקרוא'. שמונים אחוז מהיהודים בארה"ב אינם

מסוגלים לקרוא או להבין מילה בעברית, מה שאומר שארון הספרים היהודי סגור בפניהם. גם בישראל הבורות עצומה. אפילו מושגי יסוד בסיסים אינם מוכרים. אך הבעיה הגדולה עוד יותר, היא האדישות. היהדות לא נתפסת כמשהו רלוונטי לחיים בדורנו, אלא פריט ארכאי המוטל בעליית הגג.

היא הורתה לחרוט על המצבה את האותיות העבריות היחידות שמצאה בבית 'כשר לפסח'

"לחוגי הבית שלנו יש מטרה אחת: להציג את סקרנות המשתתפים, להראות להם שהיהדות נוגעת לחיים שלהם, לשלום בית, לחינוך הילדים או לשאלות יסוד של החיים", מסביר רכז ערכים, הרב אהרון נעים. "בחוג בית נוצרת אינטראקציה בין הפעילים והמשתתפים. הקשר האישי יוצר הזדמנויות להשפעה. האדם מתחיל להבין שהיהדות מעשירה את חייו, ששמירת המצוות בונה קומה רוחנית לאדם, שאמונה בה' היא הדבר ההגיני ביותר. בסוף הוא יגיע גם לסמינר."

כאשר ה'שאינו יודע לשאול' מגיע לסמינר, לא תמיד הוא עצמו יודע מה הוא מחפש. יש מי שמגיע בשביל למצוא תשובות, ויש מי שרק אחרי שהוא מגיע מתחילות אצלו השאלות...

מושגים כמו 'מכניקת הקוונטים' ו'העיקרון השני של התרמודינמיקה' יתעופפו בחלל האוויר

לא פעם קורה שאדם מגיע לסמינר רק בשביל 'לעשות טובה' לרעייתו שלחצה עליו, וכן להפך, אבל משפט שקלט בחצי אוזן מדליק את סקרנותו. הוא נכנס לאולם "רק בשביל הרצאה אחת", ולבסוף נדבק לכיסא מבוקר עד ערב. אפילו אם למראית עין לא חל בו שינוי, גישתו ליהדות השתנתה. הוא כבר יודע שתורת ה' רלוונטית לחיים, שיש לה מה לומר לו ומה ללמד אותו. הוא הופך מאדיש - לסקרן. עבור מי שאינו יודע לשאול, זהו צעד גדול קדימה.

חסעו הרוחני של התם

יש אנשים שהאמונה טבועה בליבם מאז שהם זוכרים את עצמם, אמונה טבעית הנובעת מעמקי הנשמה. ברור להם כי יש בורא לעולם המשגיח על כל יצוריו. אך האם יש דבר מסוים שהבורא מבקש מהם לעשות? ואם כן - מהו? נדמה לו לתם כי הוא נידון לגשש אחר דרכו בחיים כסומא באפלה. יתכן שהכמיהה לחוויות מיסטיות ו'תורות' רוחניות אף הוביל אותו למסעות חיפוש מעבר להרי החושך של המזרח הרחוק. וכמו אייזיק, היהודי המפורסם מקרקוב, שחיפש את עושרו מתחת לגשר של פראג, לא עולה בדעתו של התם כי העושר הרוחני שהוא מחפש נמצא הרבה יותר קרוב לבית - עד שהוא מגיע לסמינר ערכים.

"יש צימאון רב לרוחניות, למשמעות. אנשים חשים שהעולם החומרי לא יכול להיות כל מה שקיים. אבל הם זקוקים להכוונה כדי להגיע למעיינות הטהורים של הרוחניות היהודית, ולא לבזבז את זמנם בבורות נשברים", אומר רכז ערכים, הרב יהושע מן.

"כעבור מספר סמינרים פגשתי אותו שוב, הפעם עם כיפה. כששאלתי אותו לפרש הגעתו החוזרת, הוא ענה: 'אני כבר השתכנעתי, עכשיו הבאתי את אבא שלי'... מה שנראה בתחילה כהתרסה, התגלה כחיפוש אמיתי ועמוק אחר האמת, עד כדי שינוי מהותי בחייו".

"הבן המתריס הוא זה שהכי אכפת לו. טענותיו והתקפותיו באות ממקום של כאב. משום כך דווקא הוא קרוב יותר לתשובה", מסביר הרב צביאלי בן צור.

ב'ליל האמונה' של הסמינר מתכנסים אפוא הבנים כולם. כל אחד מוצא את מקומו. כל אחד מקבל מענה לצימאון הנשמה היהודית המפעמת בקרבו. כולם כאחד מפנים מבט לעבר כוס חמישית של גאולה, גאולה שכבר נראית באופק, כשעם ישראל על כל רבדיו, שב אל בוראו.

ועם כל זאת, "הסמינר זה רק תחילת הדרך", אומרים לו. ההצלחה טמונה, בסייעתא דשמיא, בליווי ההמשך של ערכים; תן לחכם ויחכם עוד.

מה עושים עם הרשע ?

מיהו 'הבן הרשע' בדורנו? היש ביכולתנו לקבוע? גם אם הוא מתריס ותוקף - האם מעצמו נובע הדבר, או מהשפעת הסביבה בה גדל, מהתקשורת המרעילה אותה ספג? לא לנו להכריע. גם הבן הרשע מתקבל באהבה לסמינר, ולעיתים התוצאות מפתיעות.

מעשה באדם ששמע כי הוריו הלכו לסמינר, ושם החלו להתחזק במצוות. מייד רשם את עצמו לסמינר, כדי 'להכיר את האויב' ולדעת כיצד לנטרל את ה'השפעה המזיקה' שפקדה את הוריו. דא עקא, שאחרי כמה הרצאות גם הוא-עצמו החל להשתכנע בדרך התורה. חברו, ששמע כי הלה בסכנת חזרה בתשובה, מיהר אף הוא לסמינר, כי להציל את רעהו. התוצאה: כל השלושה - ההורים, הבן, והחבר - חזרו בתשובה. מה שנקרא: תאונת שרשרת...

לא תמיד התוצאות כה מרנינות. בערכים מספרים על עו"ד ידוע, אדם שהגיש לא מעט עתירות משפטיות נגד הציבור החרדי, שנאות להגיע לסמינר ערכים. במשך שלושה ימים נאבק כארי מול גוורדיה שכללה את מיטב רבני ערכים. לבסוף הרים ידיים: "לא הצלחתי למצוא סדק בעמדתכם. ניצחתם".

לא ארכו הימים, והלה הופיע שוב בשערי בית המשפט, ובידו עתירה כנגד עניין שבקדושה. "האם לא אמרת שסמינר ערכים שכנע אותך?" התפלאו מכרייו. "הסמינר אמת, אבל בגילי כבר לא קל לעשות שינויים..." אמר.

"בהגדה אנו אומרים, 'לפי שהוציא את עצמו מן הכלל, כפר בעיקר'. דהיינו, למרות כל השאלות והקושיות שיש לבן הרשע, הסיבה האמיתית בגינה הוציא את עצמו מהכלל, היא כדי שיוכל לכפור בעיקר ולא יהיה מחויב לעול", מסביר הרב דניאל נשיא, מוותיקי רבני ערכים.

אבל גם מ'הבן הרשע' אסור להתייאש, ואפשר ללמוד זאת דווקא מהדמיון המפתיע בין שאלות הבן החכם לשאלות הבן הרשע. "השאלות של שני הבנים כמעט זהות", מחדד מרצה ערכים, הרב ברוך שלג. "אבל ההבדל ביניהם הוא במניע. החכם 'שואל' ואילו הרשע 'אומר', היינו, קובע. משמעות הדבר היא שהפער ביניהם אינו כה גדול כפי שנדמה. האמירה יכולה להפוך לשאלה.

"בפעם הראשונה שהעברתי את הרצאת 'מרוץ הלפיד', מספר הרב שלג, 'היה משתתף שתקף אותי בשאלות ללא הרף, עד שכמעט ולא אפשר להתקדם. באותו רגע, טעיתי לחשוב שהוא שואל כדי להתריס. לאחר ההרצאה הוא ישב איתי לעוד כשעתיים של שיחה, מברר נקודות שהיו קשות לו.

באחד הסמינרים של ערכים השתתף יהודי, שסיפר כי החיפוש אחר מיסטיקה רוחנית הוביל אותו לעיר מסוימת בהודו, המפורסמת בפולחני עבודה זרה המתקיים בה. יום אחד הצטרף ל'נזיר' בכיר, איתו טיפס בצוואת במעלה מאות המדרגות המוליכות לשן סלע סמוך. "זהו המקום המתאים עבורך להניח תפילין!" הדהים אותו הנזיר, במשפט שהוא לא ציפה לשמוע ממנו.

אחרי שהתחיל להניח תפילין, כך הוא מספר, קרה דבר מוזר: פתאום חש מיאוס משיעורי המיסטיקה המזרחית בהם השתתף. עד מהרה נפרד מהנזירים, הפנה עורף לפולחנים ולפסלים, ושב פעמיו בחזרה לארץ ישראל. לא ארכו הימים, והוא מצא את מקומו בסמינר ערכים לרוחניות.

ה'תם' מודע לכך שהעולם הנגלה לעין צופן בקרבו תעלומה. בסמינר ערכים הוא לומד לדעת היכן נמצאות התשובות.

חכם מה הוא אומר?

הוא מתייצב בשערי הסמינר ובידו קלסר של שאלות. הוא טיפוס חקרן שמאז בואו לעולם יש מילה אחת המונחת על קצה לשונו: "למה?" הכירו את הבן החכם, זה שאינו מסתפק בהסברים רדודים ותשובות שטחיות. הוא שוחר דעת, חייב להבין דברים באופן יסודי. הוא אינטלקטואל שלא יעשה למרצים חיים קלים: פילוסופיה ומדע, היסטוריה ופסיכולוגיה. אבל אחרי שישתכנע, הוא ילך עד הסוף. הטיפוס הזה 'ריגיש בבית' בסמינר ערכים לקהל אקדמאי.

לעיתים יופתע הבן החכם מעצם העובדה שהיהדות מתמודדת על המגרש הזה. "תמיד חשבתי שאמונה היא עניין של תחושה פנימית", סיפר אחד מה'חכמים'. "עצם המחשבה שניתן לבסס את האמונה על טיעונים שכליים, הייתה לידי מהפיכה מחשבתית. התברר לי כי האקדמיה הציגה לי רק צד אחד של המטבע. בסמינר ערכים התוודעתי לקולות אחרים, שעל קיומם כלל לא ידעתי".

הבן החכם מקבל את מבוקשו

באופן שיטתי, נדבך אחר נדבך. תחילה מציאות הבורא, ואז מעמד הר סיני, ו'מרוץ הלפיד'; הנמשך מאז ועד עתה. בשלב הבא הוא לומד לראות כיצד תרי"ג המצוות משתלבות כתמונת פסיפס, שבה החלקים כולם מתחברים לשלמות אחת המזככת את האדם. "זהו מעמד הר סיני בזעיר-אנפין!" כפי שהתבטא אחד המשתתפים.

לא מכבר, בסימפוזיון הסיום של סמינר רווקים אקדמאי, אחד המשתתפים ביקש את רשות הדיבור: "ריכוז הידע הניתן בסמינר לא דומה לשום דבר אחר", כך אמר. "שנה שלמה למדתי במכון לחינוך. כאן בסמינר, בהרצאה אחת שעסקה בנושא, קיבלתי יותר!"

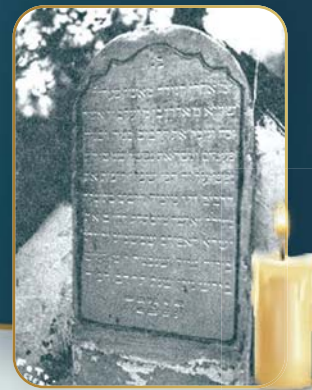
לא ארכו הימים, והלה הופיע שוב בשערי בית המשפט, ובידו עתירה כנגד עניין שבקדושה

בעקבות

הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זי"ע

יומא דהלולא - י"ט ניסן

מתולדותיו

- נולד — תצ"ו
- נפטר — תקל"ב
- פעילות — קרלין - ליטא
- מקום קבורה — קרלין - ליטא
- חיבורים — הפיוט י-ה אכסוף

ענייה, שלא תתבייש ביום חופתה, רק עתה מתעורר הוא בטענה שמוטב לקיים בסכום זה מצווה גדולה יותר...?! אם כך, ברור כי אין זו עצת היצר הטוב, אלא בעצת היצר הרע מדובר. ועל כן, מיהרתי לתת לאישה את כל הסכום הנדרש."

התפוח של הרבי

פעם הגיע אחד החסידים לבקר את רבו, הרה"ק ר' אהרן הגדול מקרלין זי"ע, וללמוד מהנהגותיו. בשעה שישב בסמוך לשולחן האוכל, בחן את רבו הצדיק, כשהוא מברך 'בורא פרי העץ', וטועם מתפוח עץ אדום. "נו, הרבי הינו ככל אדם, הרי מה ההבדל ביננו? הוא מברך ואוכל תפוח, וגם אני מברך ואוכל תפוח!" עוד טרם סילק מחשבה זו מראשו, חש בה הרבי הקדוש. הוא פנה אל חסידו, ושאל: "אמור נא לי, ר' בערל, מה באמת ההבדל ביני ובינך? אני מברך בורא פרי העץ ואוכל תפוח, וגם אתה מברך בורא פרי העץ ואוכל תפוח?"

בעוד החסיד קפוא על מקומו, כבר השיב לו הרבי: "בשעה שיוצא אני בבוקר לתפילת שחרית, מבחין אני בעץ התפוחים שבדרך, וכל כולי מתמלא בהתפעלות דקדושה, כמה נאים מעשיו של הקב"ה! חושב אני בהתרגשות, 'מה רבו מעשיו ה', כולם בחוכמה עשית, מלאה הארץ קניינך. ברוב השמחה וההתפעלות, משתוקק אני להודות לבורא כראוי על העצים המופלאים ועל הפירות שברא. אך כדי לברך בשם ומלכות עלי לטעום מעט מן הפרי... לכן אוכל אני תפוח."

"ואילו אתה", המשיך הרבי, "מבחין גם כן בתפוחים הנאים הצומחים על העץ הסמוך לבית הכנסת. אך בראותך זאת, נמלא אתה חשק עז לטעום מן התפוח, וליהנות מן הטעם החמצמצץ של הפרי העסיסי. אך יודע אתה, שכדי לאכול עליך לברך. לכן אתה ממחר לברך 'פרי העץ', ולהתענג על הפרי העסיסי."

"אם כך", מסיים הצדיק, "שינינו מברכים בורא פרי העץ, ושינינו אוכלים תפוח. אך ההבדל הוא, שאני אוכל תפוח - כדי שאוכל לברך בורא פרי העץ, ואילו אתה מברך בורא פרי העץ - כדי שתוכל לאכול תפוח!"

יצר טוב או יצר רע?

יבבה חנוקה נשמעה מחוץ לחדר. רבי אהרן סגר את הספר שלפניו, ומיהר לפתוח את הדלת. אישה בוכייה כשלה פנימה, תוך שהיא מוחה את דמעותיה בממחטת בד. "רבי, עוזר נא לי! לפני כשנתיים זכיתי לארס את ביתי לבחור תלמיד חכם ונעים הליכות. התחייבתי לתת סכום מסוים לנדוניה, אך הזמן חלף, ואני לא הצלחתי להשיג את הכסף... החתן המתין והמתין, אך כעת הודיע כי לא יחכה עוד, ואם לא אסדיר את העניין, הוא יבטל את השידוך!" האישה פרצה בבכי.

"אמרי נא לי, על איזה סכום מדובר?" שאל הצדיק, ופתח את תיבת העץ שעל שולחנו. מנה הצדיק את מטבעות הזהב, צרן בנרתיק עור, והניח בפני האישה. "נמצא כאן הסכום במלואו. לך שלום, ושיהיה במזל טוב!"

שבועות חלפו, ושוב נראתה דמותה של האישה בפתח החדר, ופניה נפולות. "בתי הכלה עומדת להינשא, בשעה טובה, אך אין באפשרותי לרכוש בעבורה שמלת כלה ראויה!" "וכמה כסף נדרש לשם כך?" בירר הרבי, ואחר הוציא מהתיבה את הסכום. "שיהיה במזל טוב". בירך הרבי, והאישה נחפזה לדרכה.

רגע אחר כך, הציצו פניה של הרבנית אל החדר. ניכר היה כי

היא נסערת. "מילא בפעם הראשונה שהגיעה האישה וסיפרה כי החתן עלול לבטל את השידוך, מבינה אני כי יש לתת לה, מדין מצוות 'הכנסת כלה'. אך כעת, כשהחתונה כבר עומדת להתקיים, וכל שחסר הוא רק שמלה נאה יותר לכלה, האם ראוי לתת לשם כך מכספי הצדקה הללו? הלוא יכול הסכום הזה לכלכל ילדים רעבים ללחם!"

חיך אז הרבי הקדוש והנהן בראשו. "שאלה יפה שאלת. אף אני חשבתי כך, כשביקשה זאת האישה. צורכי עמך מרובים, והכסף לצדקה מוגבל... אך אז בחנתי: ממי הגיע אלי מחשבה זו, מן היצר הטוב או שמה מצד היצר הרע...? אם מדובר היה ביצר הטוב, מדוע אתמול לא זרזני לחלק את הכסף לעניים, ורק עתה, כשעומד אני לעשות מצווה, לשמח לב כלה

הרה"ק רבי אהרן פרלוב מקרלין
נולד בשנת תצ"ו לאביו, הצדיק הנסתר
רבי יעקב מפינסק.

לאחר שמילא כרסו בש"ס ופוסקים
נסע אל המגיד ממעזריטש זי"ע, והיה
לתלמידו המובהק.

המגיד הגדול זי"ע החשיב מאוד את
תלמידו, רבי אהרן, ועליו הטיל להפיץ
את החסידות בליטא. כשחזר לקרלין
הפיץ בגלוי את תורת החסידות. נסתלק
בהיותו בן ל"ו שנה, בתאריך י"ט ניסן
תקל"ב. צדיקים אמרו עליו: "שנשרף
מאימת הבורא".

את נוסח מצבתו קבע רבי אהרן בעצמו:
"פה נטמן פלוני הנולד מאישה פלונית
שהוא פלוני בן פלוני, אשר זכה וזיכה
את הרבים כמה וכמה פעמים, ומסר את
נפשו במסירות נפש על זה לפי שכלו
לזכות את הרבים, והיה מוכיח לרבים
בתוכחת מגולה ואהבה מסותרת לקרב
את ישראל לאביהם שבשמיים ולייחדם
בייחוד גמור".

בצוואתו הוא מבקש: "כל אותם שקיבלו
ממני אות אחת מעבודת הבורא... לעשות
עמדי חסד של אמת, וללמוד בכל יום עד
כלות שנה ראשונה עכ"פ שתיים או שלוש
שורות אגדה".

דברי תורתו הובאו בכתבי תלמידיו
ובעיקר בספרי נכדו, רבי אהרן מקרלין
(השני), מחבר הספר 'בית אהרן'.

מוסר השכל

אין זאלין העולם הזה יש אמת
למחברת הרומ

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

כל דכפין ייתי וייכול

שאלה

אומה כאומתנו...?!" שני הנערים שומעים את הדברים, ומתבוננים איש ברעהו. "שמעת מה שהוא אמר?...הוא מזמין אותנו להיכנס ולהשתתף בסדר..." השניים נכנסו והתיישבו בשני מקומות פנויים. הם הקשיבו לכל דבריו של עורך הסדר, אכלו מצות, שתו ארבע כוסות, וכמובן גם ב'שולחן עורך' אכלו מכל טוב שהוגש על השולחן. בתום עריכת הסדר, נודע לשניים כי ההשתתפות הייתה כרוכה בתשלום... הם ניגשו אל ראובן, וסיפרו על הרקע לכניסתם: "עמדנו לתומנו בפתח, ושמענו אותך מכריז בהתלהבות שאתה מזמין כל יהודי רעב ונצרך להשתתף... בעקבות ההזמנה הלבבית שלך נכנסנו... כעת, בתום הסדר, נודע לנו שכל משתתף שילם דמי השתתפות. האם גם אנחנו צריכים לשלם...?"

ראובן, שהינו דרשן ידוע, החליט לערוך 'ליל סדר ציבורי'. לשם כך שכר אולם וצוות מלצרים, רכש מנות חג משובחות ואת שאר המצרכים הנדרשים לעריכת הסדר. הוא קבע כי ההשתתפות בסדר כרוכה ב- 300 שקלים לכל נפש.

הלילה המיוחל הגיע, וראובן פתח בעריכת הסדר. בסמוך לפתח האולם חלפו שני נערים. כששמעו את דברותיו של ראובן, הוקסמו ונשארו לעמוד ולהאזין מבחוץ.

ראובן החל לקרוא את דברי בעל ההגדה, והכריז: "הא לחמא עניא... כל דכפין - ייתי וייכול..." הוא תרגם את המשפט לעברית: "זה הוא לחם העוני, המצה... כל מי שרעב או נצרך - יבוא ויאכל... שמעתם אחי ורעי, בכל בית יהודי מכריזים כבר בתחילת ליל הסדר: כל המעוניין להצטרף אלינו ולהשתתף עמנו בסדר, יבוא וישתתף בשמחה, אנו נקבל אותו בזרועות פתוחות, היכן עוד יש

תשובה

לאור זאת, נראה שבמקרה שאלתנו, אם מדובר בנערים שהם בבחינת 'תינוקות שנישבו', ואינם בקיאים בנוסח ההגדה ובמנהגי הסדר, אזי כששמעו את הכרזת המנחה שמזמין אורחים להצטרף הם הבינו לתומם כי הוא מזמין להשתתף בסדר ובסעודה... לכן אין לגבות מהם תשלום.

אולם אם המדובר היה בשומרי תורה ומצוות, עליהם היה להבין שבהכרח "כל דכפין" עורך הסדר לא התכוון ממש להזמין בחינם. שכן היה מוטל עליהם לדאוג מראש לצרכי החג.

כתב הרמ"א (חו"מ סו"ס רמ"ו) שהאומר לחברו "בוא ואכול עמי", ולאחר הסעודה הדשנה תבע המזמין את חברו לשלם את דמי הארוחה - הדין הוא שהנהנה חייב לשלם, כי הוא אמר היה להעלות על דעתו שהארוחה אינה מחולקת חינם, וכשהזמין חברו כוונתו הייתה ליטול תשלום עבור המזון. אולם, כתב הלבוש (שם, סי"ז) שכל דברי הרמ"א אמורים דווקא כאשר המזמין "אינו מכניסו כדרך שמכבדים לאורחים, אלא מאכילו סתם", אבל אם ההזמנה הייתה "בדרך הכנסת אורחים", אזי אין לחייב את הסועד.

סיכום

אם הנכנסים לסדר הציבורי הינם בגדר 'תינוקות שנישבו', לא יגבו מהם את דמי ההשתתפות. אבל אם הייתה להם אפשרות לרכוש מראש את צורכי החג ולא עשו כן - ישלמו את דמי ההשתתפות.

באדיבות הרב ארו חזני שליט"א

האכלת בעלי חיים בחמץ בפסח

שאלה

האקווריום של משפחת לוי יצא לשם ולתהילה בכל השכונה. מדובר היה בקיר זכוכית שלם, שנבנה בידי אנשי מקצוע והכיל כמות מים עצומה. בתוך הקיר שחו להנאתם דגי ים יקרים ונדירים.

האוכל שלהם הכיל שילוב תזונתי מיוחד, שהיה אסור להחליפו. בהתקרב חג הפסח, התעוררה שאלה. שינוי מתזונת החמץ יגרום לדגים נזק, וגם העברתם למקום אחר תפגע בהם בוודאי.

האם יש אפשרות להאכיל את הדגים היקרים?

סיכום

הפתרון המעשי הוא למכור לגוי את האקווריום והדגים וגם ישכיר לו את מקומו. לגוי אחר ימכור את האוכל, והאוכל יהיה מונח מערב החג לכל החג במכשיר שמאכיל אותם בצורה אוטומטית.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת יד' ניסן התשפ"ה			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
18:50	19:41	20:30	
18:48	19:40	20:27	ת"א
18:50	19:42	20:29	חיפה
18:49	19:40	20:28	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

במקום להתפלל שיהיה לך טוב בגן עדן, הפסק לעשות לעצמך גיהנום

רואה הנך לפעמים בית עסק פורח מלא סחורה אך אינו שווה מאומה.
בגלל עומס החובות.
רואה אתה לפעמים בית עסק זעיר אבל מליונים מתגלגלים דרכו, כמו שכתוב: "יש מתעשר ואין כל, מתרושש והון רב". אותה תמונה **תראה לפעמים** באנשים במצבם הרוחני...

הקב"ה רוצה להשפיע על כל אחד מישראל קדושה ללא גבול.

רבנו אליהו מאיד בלוח זצ"ל הקפיד מאוד לקחת לעצמו **משכורת ועומה** בלבד. משכורת זו לא הספיקה לו לסיים את החודש, ולכן נזקק לקחת הלוואות מאחיינו.

אחרי פטירתו של רבנו ביקשה הנהלת הישיבה לשלם את החוב, אך האחין סירבו לקבל. הוא הסכים לקבל את החוב רק לאחר שהודיעו לו, כי הכספים שמשלמים לו **אינם כספי הישיבה**, כי רבנו הוציא פוליסת ביטוח על כל סכום החובות שהצטבר.

האהבה היא תולדה של הנתנה

הסתלקותו של צדיק היה רגיל אדמו"ר **הבבא סאלי** זצ"ל לקבל שבת מוקדם ככל האפשר. בימי הקיץ הארוכים קיבל שבת לאחר פלג המנחה, בדרך כלל, ובפרט בביקוריו באירופה, שם כניסת השבת בקיץ בשעה מאד מאוחרת.

פעמים שראו את אדמו"ר גומר את תפילתו, ומתחיל לערוך את שולחנו לסעודת שבת, לפני שבני הבית האחרים הלכו לבית הכנסת, לתפלת מנחה של ערב שבת, **הוא הקפיד** שכל ההכנות שנעשות עבורו לשבת, יגמרו בעת שקיבל כבר את השבת. מיד לאחר שסיים את התפילה, בירך את המתפללים בברכת שבת שלום, כשכל אחד נושק את ידו **בידא כבוד**, ופירש אל חדר האוכל, אל שולחן השבת.

שהתורה

סגולה בדוקה נגד יצר הרע,

אפשר להוכיח

מעצם דבר זה, שהלה משקיע כוחות כל כך הרבה

למנוע את האדם מלימוד תורה.

על "חכם צבי" מספרים שלפני יציאת נשמתו ציוה להביא לו כוסית יין, אמר: הריני בא **לפיס** את גופי המסכן, כל ימי **סיגפתי** אותו ולא נהנה מן העולם הזה כמלוא הנימא.

עם הקמת ישיבת "פורת יוסף" התנה הרב **הלל רפאל** עם רבני הישיבה ואמר: היות שאני נרתמתי לעזור להקמת הישיבה אני מבקש מכם עם עזרה ותמיכה, אבל תמיכה מסוג אחר, **מדי שבת קודש** משבתות השנה יגיע אחד מרבני הישיבה לתל אביב וימסור שיעורי תורה ויעודד את הציבור שיכניסו את בניהם ובנותיהם למוסדות תורה, וכך יגדלו על דרך התורה והמצוות כדי לשמור על דור העתיד של יוצאי עדות המזרח.

וכך היה, מדי שבת היו מתארחים בתל אביב בתורנות מרנן הגאונים הצדיקים: הרב **עזרא עטיה**, הרב **בן ציון אבא שאול**, הרב **יהודה צדקה** זצ"ל והרב **יהודה מועלים** זצ"ל, דבריהם שהיו יוצאים מלב טהור, היו עושים רושם בליבותיהם של השומעים.

תלמידיו של רבי **ישראל סלנטר** זצ"ל, רצו פעם להרימו במסיבה של **שמחה**. ענה להם ואמר: אין לעלות אדם למעלה מאשר נהנה...

על ידי התורה נתקיימו שמים וארץ

"אתר" משגרירי שולטנותא דערב רב גגר בפנמה, הופיע ביום הכיפורים בבית הכנסת ברכבו. קם הרב **יצחק לוי** זצ"ל ממקומו, טפח על הבמה וקרא: 'או שהוא יוצא, או שאני יוצא!' בבית הכנסת **שרדה דממה** שלא מעלמא הדין, והשגריר הוצא מהמקום בבושת פנים."

לע"נ **נרחל (רשל) אלבו** בת קלרה ואליהו

שקודים אנו **לאטום עצמנו** לבל תחדור בנו רוח חיים חדשה רוח חיים רעננה אנו חוזרים וסופגים אל קרבנו **אויר מעופש** שרבים נשמוהו לפנינו. אוויר מעופש-**דעות מעופשות**

דייג ופרופסור שטים בסירת הדייג הפרופסור: "סלח לי, האם אי פעם למדת פיזיקה?" הדייג: "לא" הפרופסור: "אז כנראה **שהפסדת רבע מהחיים שלך**. ומתמטיקה למדת?" הדייג: "גם לא"

הפרופסור: "אז תדע לך שהפסדת חצי מהחיים שלך! מה עם מחשבים?" הדייג: "גם לא" הפרופסור: "אז תתבייש לך! הפסדת שלושה רבעים מהחיים שלך!!" לפתע מתחילה סופה שמרסקת את הסירה לחתיכות ומעיפה את שני האנשים למים. הדייג שוחה לעבר קרש צף ונתפס עליו בזמן שהפרופסור מתחיל לפרפר. הדייג: "תגיד לי, **אתה יודע לשחות?**"

הפרופסור(בולע מים): "ל...לא" הדייג: "אז אני שמח להודיע לך שהפסדת את כל החיים שלך!!" אדם צריך לדעת ולחשוב **מה עיקר** ומה טפל בחיים והיכן להשקיע (העורך)

ימים על ימי מולך העלון לברכת והצלחת מורנו ורבנו עט"ר הרה"ג **ראובן אלבו** שליט"א "וקוי ה' יזליכנו כוז"

יום אחד הגיע הרה"צ רבי **יוסף וולפסון** זי"ע (שהיה מאחד מל"ו צדיקים) עם ת"ח וכל הדרך התווכחו ביניהם האם מרן רבנו **יעקב אבוחצידא** זי"ע, היה נוהג מנהג מסויים.

כאשר הגיעו לבית רבי **מאיר**, עוד טרם פתחו פיהם אמר להם רבי מאיר: רבי יעקב היה נוהג במנהג כך וכך, ואמר להם מה שהתווכחו כל הדרך... המה ראו כן תמהו.

למד מהשעור: הוא אינו עוצר לרגע את מהלכו, ואם עוצר סימן שהוא מקולקל...

מלכר היותו רב העיר ניהל רבנו הרב **משעבין** ישיבה בטשעבין, עשירי העיר, הגם שרחשו כבוד רב לרבנו, לא היו מוכנים לשלוח את בניהם לישיבה.

כאשר ביקשו עשירים אלו לתרום סכומים הגונים לטובת הישיבה, הגיב רבנו: "אם ברצונכם להוכיח מסירות אמתית למען הישיבה, **שלחו** את בניהם ללמוד בה.."

באחת מדרשותיו בשבת שובה חזר רבנו על הקושיה שהקשה אחד מבני העשירים שלמד בישיבתו. שמעו של בחור זה יצא בעיר לתהילה על שזכה לכבוד כזה, וחבריו, שלא זכו ללמוד בישיבה, קנאו בו.

דרכו המחוכמת של רבנו הוכיחה את עצמה, וקנאת הסופרים הביאה לכך שרבים מבני העשירים שבעיר הצטרפו לישיבה.

ביקש לשלם עבור המלט-

סיפר רבי אליהו שבתאי נר"ו

מהישוב אלעד: "פעם אחת, עבר הרב **נח חורי** זצ"ל ליד בניין בהקמה, ונדבק לו מעט מלט בנעלו. כשהבחין בזה הרב, הלך לקבלן הבניין, וביקש ממנו מחילה, ואמר לו, שהוא רוצה לשלם בעד המלט".

שתי כלות

אחריו לחופה, אחת בגלל שנשתתה **בתפילה** המנחה המרוגשת שלה,

השניה בגלל שעדיין לא הייתה ערוכה כדבעי כנגד **המצלמה**..

מנוחה ושמחה בשבת קודש.

מנוחה אבל לא מתורה.

שמחה אבל לא מגושמת.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

איתא בזוה"ק כל אדם המספר ביעיאת מצרים ובאותו סיפור שמח בשמחה, עתיד הוא לשמוח עם השכינה בעולם הבא. באותה שעה מכנס הקב"ה את כל הפמליא שלו, ואומר להם: לבו ותשמעו את סיפור השבח שלי שמספרים הבנים שלי ושמחים בגאולתי.

ונאמר: ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים, וביארו המפרשים שדקדקה התורה לומר "באזני בנך" להורות שיש לספר לילדים לפי אונם השומעת, כמידת הבנתם ושכלם.

ה' יתברך הכה את מצרים בעשר מכות והשתמש לשם כך בכל סוגי שמשיו ומשרתיו עושה רצונו – במים, באש, ברוח בחיות ובבהמות. ונשאלת השאלה מדוע היה צורך להפליא להגדיל ולהעצים כל כך את מכות מצרים, והלא יכול היה ה' יתברך להכניע את מצרים במכה אחת, אם היה משאיר את מכת דם בכל גבול מצרים במשך חודש ימים, ודאי שהמצרים לא היו מסוגלים לסבול זאת והיו מסכימים לשלח את בני ישראל. **אלא**, ישנם בני אדם סוגים מסוגים שונים, יש שמתפעלים כשרואים דבר מסוים ויש שלא מתפעלים מכך כלל ועיקר, וכדי לחזק, לחסן ולהשריש את אמונת ה' בליבם של ישראל היה צורך להכות את המצריים בעשר מכות שונות ולהראות שלבורא יתברך יש שליטה מוחלטת בטבע, ומלכותו בכל משלה (תהילים קג, יט).

הטבע בגימטריא אלקים, ללמדך שהטבע בידו יתברך כחמר ביד היוצר, והוא בורא ומנהיג לכל תבואים, והוא לבדו עושה ועושה ויעשה לכל המעשים. ה' יתברך הנחית עשרה סוגים של מכות במצרים והשתמש לשם כך בכל משרתיו ושמשיו עושה רצונו, כדי שלא ישאר שום פתח לאדם לחשוב שאולי חלילה וחס יש עוד כוחות אחרים בעולם שפועלים, לא, בלתי לה לבדו, בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ.

בכל מכה ומכה עוד קבוצה ועוד קבוצה בעם ישראל חיזקו את אמונתם ובטחונם בבורא יתברך והכשירו את עצמם בכך ליציאתם ממצרים והפיכתם לעם סגולה מכל העמים.

שבת שלום לכל בית ישראל

אב בא לבנו בערב החתונה ואומר לו: "מזל טוב בני, אני מבטיח שבעתיד תראה את היום הזה כיום המאושר בחיך."

עונה הבן בפליאה: "אבל אני מתחתן רק מחר." משיב האב: "אני יודע, **לח בדיק אני מתכוון**."

לאחר שנמלט בחדסי ה' מגיא ההריגה, היה רבנו **אהרן קוטלר** זצ"ל חזר הכרה שעליו מוטל התפקיד להחזיר עטרה ליושנה ולבנות את עולם התורה מחדש. בשנת תש"ח, במלחמת השחרור, היה רבנו בירושלים ובעת ההפוגה **שכב על הרצפה** עם כל הסובבים.

מקורביו שמעו כיצד הוא מתפלל ואומר באידיש: "ריבונו של עולם, יש לי עוד הרבה מה לעשות בעולם". ואכן, הקב"ה שמע את תפילתו והאריך ימיו ב-15 שנים נוספות שבהן **פעל גדולות ונצורות**, עד שהלך לעולמו בשנת תשכ"ג.

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

רבנו רבי ברוך בער היה רגיל לומר: "כאשא אני מברך בבוקר **שלא עשני גוי**, השמחה ממלאה את ליבי. אינני מתכוון בברכה זו לגוי הפרימיטיבי, האיכר הפשוט שפל הדרגה אלא לפרופסורים ולפילוסופים שבהם."

כאשר **התנפלו** איכרים פולנים על רבנו והכוהו, הגיב ואמר: "עלינו לשמוח שבעתים בברכת' אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו'. הלא רואים לאן אדם מגיע ללא תורה, בלעדיה היינו עלולים גם אנחנו לרצוח ולחמוס"

שבת, מורה על חידוש העולם

לרבי סעדיה אריב זצ"ל

היה אהבת התורה שאין כדוגמתה, תורה מתוך יסורין,

זכה **להדביק תורה** ולהאהיב את התורה על רבים בעיר אשדוד,

כמו כן עסק בטהרת המקוואות במסירות רבה כאשר היה בודק מקרוב את עשיית המקוה על כל ההיבט ההלכתי ודואג **לטהרתן** של ישראל.

לעילוי נשמת: נסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וחב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל ושמאל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סגב, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, חסיד מנשה בן רחמה **מן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

מטופל במוסד לחולי נפש עומד להשתחרר אחרי מספר שנים שהוא היה מאושפז במקום. לפני יציאתו לעולם, מראיין אותו הרופא הבכיר כדי לוודא את תקינות בריאותו הנפשית, "מה את מתכנן לעשות אחרי שחרורך?" "אני חושב לחזור לעיסוק הקודם שלי אני הייתי חוקר פיזיקה גרעינית", מספר לו המטופל, "בעבר הייתי נתון ללחצים רבים הכרוכים בפיתוח כלי נשק, אך מעתה אני אתמקד רק בתיאוריה כדי להימנע מהלחצים." "יפה מאד", משיב לו הרופא שלו. "אני יכול גם ללמד", הוא ממשיך, "יש סיפוק רב בגידול הדור הבא של המדענים." "אכן. מעולה!" "או שאני אכתוב", הוא מוסיף, "חשוב שגם אנשים מחוץ לאקדמיה יוכלו להגיע לידע המדהים שיש לפיזיקה גרעינית להציע."

"חשיבה נכונה בהחלט", מעודד אותו הרופא. "כן, ואם כל אלה לא יצליחו, אני תמיד

יכול להמשיך ולהיות קומקום

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כא' ניסן התשפ"ה

הדלקת נרות	צאת השבת	י-ם
18:55	19:46	20:36
18:53	19:45	20:33
18:55	19:47	20:36
18:54	19:45	20:34

ת"א
חיפה
ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

צריך לדעת שעי' ראייה אחת מקלקל עולמות.

רבי מרדכי דב זצ"ל. כואב היה מאוד את ירידת הדור בענייני צניעות וקדושה. וכיצד נעשה דבר קל ההרחקה המופלגת אשר הייתה תדיר בכלל ישראל. בין גברים לנשים. (והיום הוקל הדבר באופנים שונים כגון ריבוי שיחה. אם כי מנגד יש **התחזקות והתעוררות** בנושאים אלו. ורבים מתקדשים ומוסיפים גדר על גדר. אשרי להם).

כמה היה כואב ודואב בראותו אולם שמחות. אשר נכנסו לשם הגברים והנשים דרך פתח אחד. על אף כי בפנים היה **בתכלית הצניעות**. והיה מעורר, כי צריך שני פתחים. אחד לגברים ואחד לנשים. לא בחינם התבטא אודותיו הגה"צ רבי **יעקב מאיר שכטער** שליט"א: רבי מרדכי דב הינו צדיק מצדיקי דורנו. ואילו הרה"ג רבי **שמואל שמואלי** שליט"א מעיד: כי הרב **שרעבי** זצ"ל כתב אודותיו, כי נמסר לי (מן השמים) כי הוא ממש צדיק נסתר.

שמחה היא האושר האמיתי.

אחד פרש "איזה עשיר השמח בחלקו, ואמר: איזה עשיר אמיתי זה שהשמחה בחלקו.

אחר שעורך הדין שלו סחט ממנו הרבה כספים התבטא: כעת אני יודע מה זה גנב ומה זה גולן-זה נוטל בהיחבא וזה גוזל בגלוי...

לחזק את יסודי העולם

דווקא בערכי שבתות וחגים כשרוב האנשים עסוקים בקניות ובהכנות היה הגאון רבי **יהודה צדקה** זיע"א יושב בבית כנסת צדדי והוגה בתורה. במשך שנים רבות היה לומד שעות ארוכות בלי הפסקה.

בימי חול המועד השכים בשעה שתיים אחר חצות הלילה כדי ללמוד את שיעוריו הקבועים כי חשש שהאורחים בימי חול המועד יבטלוהו מתוכה. כך בכל זמן שחשש שיש מעט אנשים הפגונים **לעסוק בתורה** ישב ולמד כדי לחזק את יסודי העולם העומד על התורה.

עמלים קשות, סותתים אבנים ויוצקים ביטון עד **שזוכים** לראות בית נראה מוקם. לא פחות מזה יש לעמול **בחינוך הילדים**, ואז יזכו לראותם מקימים בית נאמן בישראל!

לע"נ רחל ורשט אלבו בת קלרה ואליהו

השבת ורבי סעדיה ארי'י

זצ"ל היו שני רעים אהובים, אהבתו לשבת הייתה מלאת הוד וחן מיוחד, וכבר בהיותו בחור צעיר הייתה בו דביקות מיוחדת ביום שבת **ובפרט בשעת הזמירות** היה שר בכיסופין וגעגועין לשבת המלכה ואבינו שבשמים, עד כי כל המסובים בשולחן הרגישו על פניו את השמחה והדביקות **האמיתית בשבת**, מעין העולם הבא.

מישהו אחר מתפלל לדברים

שאתה לוקח כמובן מאליו.

שהבורא יתברך הוא חזק יותר מכל החזקים, והבטחתו וצויו הם קיימים ויצויים **יתר מכל ההבטחות והצווים**, ואין מי שיכול חבטל את החלטתו, כמו שכתוב (תהלים קל"ו):

כל אשר חפץ ה' עשה, ונאמר כן יהיה דברי אשר יצא מפי לא ישוב **אלי ריקם** כי אם עשה את אשר חפצתי.

תישן בזמן ותיתפלל בזמן, כי אם לא תהא לך לפעמים תפילה מנומנמת. .

אמר פעם הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק

זיע"א לגיסו ותלמידו הרה"ק בעל "**חידושי הרים**" מגור זיע"א כי יש לו שאלה על קידושו... אמר: הרבנית בודאי קיבלה את הקידושין על מנת שאני רב, אבל יודע אני את האמת שאני רב אם כן הרי הקידושין **קידושי טעות**. השיב בעל ה"חידושי הרים": לאמיתו של דבר לרבנית אין זה משנה אם בעלה הוא רב או לא. אלא שיש לה הנאה מכך "שהעולם" **מחזיק** את בעלה לרב. ובכך אין כל טעות, שהרי "העולם" יקרא לו תמיד: "הרבי מקוצק"...

השקדו אינו מסוגל לחשוב שישנם כאלה שיכולים לדבר רק אמת. .

נקודה לפהשיחה

אמא גמלה ותינוק גמל שוטטו להנאתם כשלפתע שאל התינוק גמל את אימו ... אמא, אמא, אני יכול לשאול אותך משהו? אמא גמלה: כן, בטח ילדי, האם משהו מטריד אותך? תינוק גמל: למה לגמלים יש **דבשת**? אמא גמלה: ובכן בני, אנו חיות מדבר ואנו צריכים את הדבשת כדי לאכסן מים כי אנו ידועים כחיות שיכולות לשרוד ללא מים. תינוק גמל: ולמה **הרגליים** שלנו ארוכות וכפות הרגליים עגולות?

אמא גמלה: בני, הם נועדו להליכה במדבר אתה יודע שעם רגליים כאלה אנו יכולים לשוטט במדבר יותר מכל בעל חיים אחר אמרה הגמלה לבנה בגאווה. תינוק גמל: ולמה **ריסי העיניים** שלנו כל כך ארוכים, זה ממש מפריע לראיה לפעמים.

אמא גמלה: הריסים הן כיסוי ההגנה שלנו, הם מגינים על עינינו מפני חול המדבר והרוחות החזקות. אמרה כשעיניה מלאות גאווה... תינוק גמל: **אני מבין כעת**, אם כך הדבשת טובה לאיכסון מים כשאנו במדבר, הרגליים הארוכות מצוינות להליכה במדבר, הריסים הארוכים בעיניים מגינים מפני רוחות המדבר.... אז מה אנחנו עושים בגן החיות?!

אנו צריכים להכיר את **הכוחות הטמונים** בנו ולהוציאם אל הפועל (העורך)

בשנותיו הראשונות של הרה"ק רבי משה יחיאל אפשטיין הרבי מאזור'רוב זיע"א הגיעה לתיבת הדואר המחאה כספית בסכום נכבד. הרב היה שרוי במצוקה כלכלית קשה עד שלא היה לו במה לחוג את החג. בדק הרבי ומצא שחברה גדולה לאפיית מצות שלחה לו המחאה-שי לחג. אך הרבי לא התפתה הוא שלח את המחאה בחזרה.

שאלו אחד החסידים מדוע הוא עושה זאת והרבי הסביר בנחת: "חברה אמריקאית אינה מחלקת מתנות בחינם, אמנם עכשיו לא ביקשו דבר, אבל **אחרי פסח** יבואו ויבקשו הכשר או המלצה אחרת, על כן החזרתי את המחאה".

זה שבורה מן הכבוד אינו חש כמה בני אדם מכבדים אותו

תקופתנו שוגה בהבנת תכלית קיומו של האדם ומתוך כך **מגדירים אמצעים** כמטרות מטפחת כמותיות במקום איכותיות ומאבדת את חירותה בהשתעבדה **לכלים שיצרה** במו ידיה.

מחקרים מגלים שכשמונים אחוז מהזוגות שמתגרשים כשנשאלים מדוע התגרשו אז הם אומרים שלא היה כבוד, **אכפתיות הערכה** וחום ומנקודה זו בני הזוג חייבים לשים להם מטרה- במקום לבנות חומות לבנות גשרים. **ללמוד לגשר** על הפערים שיש בניהם, לדעת שכל פעולה חיובית שהאחד עושה עבור השני מוסיפה עוד נדבך ל"גשר הזוגיות".

את החומה יש להציב מסביב לבית ולמשפחה, לחזק ולחסן אותה, מסביב ולא באמצע. כך ממילא **במקום לחפש** את הדרך אל האושר **ווכים לראות** את האושר שבדרך.

את מלות התפלה יש למנות כמונה מעות.

אלו היה יודע אדם **ערכה של מילה** בכוונה, היה מונה אותן כמונה אלפים!

פעם מצאו אצל הגאון רבי **נפתלי אמסטרדם** זצ"ל "קבלה": להחזיר את כל עם ישראל למוטב, שאלוהו כיצד הוא חושב לבצע קבלה זו הכיצד אפשר **להשיב בתשובה** את כל עם ישראל?

השיב רבי נפתלי: "היה בדעתי לקבל על עצמי לשמור בקפדנות רבה על הלכות ה"שלח ערוך" על כל פרטיו ודקדוקיו, וכך לשמש "שולחן ערוך חי". כל מי שירצה לקיים את התורה, יוכל **לראות בי דוגמא** חיה של יהודי שלם וילמד ממני כיצד לחזור למוטב!"

היצר הרע לעולם לא מתייאש

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

משולחן גבוה

אחד הטעמים למנהג בקריאת פרקי אבות בימים שבין פסח לשבועות הוא מטעם "שדרך ארץ קדמה לתורה". והיות ואנו מתכוונים לקבלת התורה בחג השבועות אנו קוראים פרקי אבות שהיא כולה מוסרים ותוכחות לאדם. כאב המייסר את בנו ומוליכו בדרך ישרה. אומרים רבותינו ז"ל "מה בין תלמידי של אברהם אבינו לתלמידי של בלעם הרשע" (אבות ה', י"ט).

ונשאלת השאלה מדוע תלו רבותינו את ההבדלים בין אברהם אבינו לבלעם הרשע בתלמידיהם ולמה לא אמרו מה בין אברהם אבינו עצמו לבלעם הרשע עצמו?

ומתוצים בשם הגאון רבי חיים יוסף זוננפלד ז"ל רבה של ירושלים (בדור הקודם). כי בבלעם הרשע לא הייתה ניכרת רשעתו וכן תאותיו המגושמות לא ניכרו בחוצות. ויתכן שהיה נראה כתלמיד חכם אולם ברבות הזמן על ידי תלמידיו נתגלתה רשעתו.

היום בימינו אנו קוצרים את פירות הבאזשים של אותם אנשים שהחלו לעשות רפורמות ביהדותינו האמיתית, שטענו שצריך להיות ליברליים וחופשיים ושאל אחד לא יכתוב להם מה לעשות. אבל, לא ידעו שהם חורסים את בית ישראל וממוטטים את הבנין הנפלא.

יהדותינו הצרופה שמרה עלינו ושום אומה ולשון לא יכלה עלינו. עמדנו איתנים. אותה תפילה, אותם תפילין, אותו ציצית, אלה המצוות והחקקים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. **המצות מחיות את האומה והעם.**

עבד שלום לכל בית ישראל

אם ראית פעם אדם שעולה לאוטובוס עובע על הפנים,

תדע לך שזהו קמצן כרוני שרוצה שהנהג יחשוב שהוא יורד... פעם הנהג תפס אחד כזה והוא בכה ובכה, הנהג ריחם עליו והעלה אותו בחינם.

לאחר מכן הוא שוב בכה : **למה לכולם אתה נותן עודף ולי לא נתת?**

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

תבטל את לשון הרע

אפילו נראית לך מקובלת. אל תבטל

אמידה נאה על חברך

אפילו נראית לך בלתי מקובלת. . .

אפילו שעה אחת כאשר עבר הגאון

רבי **יהושע ליב דיסקין** זצ"ל לדירה חדשה, התפנה מכל עיניו והזמין אדם שישא לדירה שתי תיבות מלאות כתבי יד. התלווה אליו רבי יהושע ליב ולא הסיר מבטו ממנו כל הדרך.

על כל פסיעה ופסיעה לחש באזנו: שים לב שלא **יתהפך המשא**. פקעה סבלנותו של האיש ושאל: "רבי מדוע חרד הוא כל כך ? השיב הרב : "התיבה העליונה מכילה חידושי תורה של אבי, ובתיבה התחתונה שמתה את **כתבי שלי**, ואין זה הגון ושיחיו כתביו של אבא למטה ושלי למעלה אפילו שעה אחת. . .

מי שהיו בו

שלוש דברים אלו נשלמה אמונתו: כשהוא רוצה אין רצונו מוציא אותו אל **השקפה**.

וכשהוא כועס אין כעסו מוציא אותו מן **האמונה**.

וכשהוא יכול אינו שולח יד במה שאינו שלו

מכונאי היה באמצע פירוק ראש מנוע מרכב במוסך, כשזיהה מנתח לב מפורסם נכנס למוסך והממתין לקבלת שרות במכוניתו. "אהלן דוקטור", צעק המכונאי לעברו, "גש לרגע בבקשה, יש לי שאלה אלייך."

המנתח המופתע ניגש למכונאי. המכונאי הזדקף, סידר את השיער ואת סרבל העבודה, והסביר ברוב חשיבות למנתח, "אנחנו בעצם עושים עבודה מאוד דומה. אנחנו פותחים את הפציינט, מפרקים את לב המערכת, מחליפים את החלק הפגום, ובגמר העבודה העסק פועל כמו חדש!!" הנהג בהסכמה המנתח, והמכונאי המשיך ושאל, "אז למה בעצם אנחנו לא מרוויחים את אותו הכסף על אותה העבודה?" המנתח התכופף ולחש על אוזנו של המכונאי,

תנסה לעשות את אותה העבודה כשהמנוע פועל

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ורב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, חכם יהודה בן חנה פתליא, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ולברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יוסף אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מור הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

סמוך לציון קודש הקדשים
רבי שלמה מקארלין זי"ע

| גליון 227 |

חג הפסח תשפ"ה

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

חג הפסח

שבת הגדול - עוד דיבר מבחינת שבת הגדול, ואמר: כמדומה שהוא נגד שבת תשובה. ואמר: שלכך קורין תמיד פרשת צו קודם פסח, שהיא פרשת כל הקרבנות, וכמזכר בפסוק 'זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת וגו'', מפני שצריכין להכין עצמן לחג הקדוש הזה בכל עניני קרבנות, הן מאותם הבאים לכפר, הן מאותם הבאים לקדש ולטהר שיוכל לקבל בחינת יציאת מצרים.

(בית אהרן עו.)

לב לפסח - מעשה באחד מאנשיו של מרן הרה"ק מקוברין - ר' מרדכי ב"ר חיים לייב, שבא להיפרד ממנו כשנסע אל ביתו לקראת חג הפסח. שאל אותו מרן זי"ל: היש לך כבר אתרוג לכבוד פסח? ולא הבין האיש מה הכוונה ונשאר כמשתומם. חזר מרן זי"ל ואמר לו: מדוע אינך מבין, הלא אמרו 'אתרוג דא לבא', ובחינה זו צריך להכין גם לפסח.

(אמרות משה)

ליל הסדר - ויזכנו לקבל מקדושת הלילה הזה ומהסדר, כמו ששמעתי מא"א אדמו"ר [הרה"ק רבי אשר מסטאלין] זצ"ל שהוא סדר כל השנה.

(בית אהרן)

י"ט ניסן יומא דהילולא של הרה"ק רבי אהרן הגדול - פעם אחת אמר הרה"ק רבי משה מקוברין צוק"ל: דער טאג איז מסוגל צוא נעמין זיך צוא יראת שמים [יום זה מסוגל לקבל על עצמו יראת שמים].

(אמרות משה)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

עזות דקדושה

הקארלינער זי"ל אמר: העולם חושב כי נחשון בן עמינדב היה א איד מיט הערנער [-יהודי עם קרניים], לא כן, הקב"ה אמר לקפוץ אל הים, וקפץ! זוהי עזות דקדושה, בלי מחשבות רבות. (קובץ נחלי אמונה, קובץ ח-ט עמ' מוז. מדברי הרה"ק רמ"ח מסלאנים)

עיטורי קדוש

עז כנמר

יסוד איתן ומוסד בעבודת ה', שיהיה האדם "עז כנמר" אמיץ לב לכל דבר שבקדושה. זאת אומרת, שיעשה כל דבר מצוה המגיע לידו במסירות נפש ובכל כוחותיו. מתוך הכרה ברורה כי הדבר הוא רצון ה', וחובה המוטלת עליו. אל לו לערוך שום חשבונות צדדיים או שיקולים זרים בעת קיום מצוה.

כאשר באה לידו הזדמנות לעשות מעשה טוב ולקיים מצוה, אפילו אם נראה לו לכאורה כי על ידי כך יגרע ממנו דבר מה, בין אם מדובר בענין גשמי ובין אם בענין אחר, אל יירעע ואל יחשוש כלל וכלל. אדרבה, יתאזר בגבורה לעשות רצון קונו ללא שום פקפוק ומחשבה נוספת.

על האדם להיות חזק ואמיץ גם בפני המלעיגים והמביזים. אל יבוש ואל יפחד מכל אדם אשר ינסה להניאו מדרכו הישרה. כל דבר הנוגע לשמירת מצוות ה' ולעשיית הטוב, יעשה בפרהסיא ובגאווה דקדושה, ואל יתבייש מאף בריה בעולם בעשותו את רצון הבורא.

כציווי התנא במסכת אבות (פ"ה משנה כ"ג): "הוי עז כנמר". מעלתו של הנמר אינה בכוחו ובגבורתו, שהרי ישנם בעלי חיים חזקים ממנו. אלא, עיקר שבחו של הנמר טמון דווקא בעזותו - הוא מעז לעשות דברים שנראים לכאורה למעלה מכוחותיו הטבעיים, ואינו חושש מן המכשולים העומדים בפניו.

כך גם בעבודת ה': כאשר ניצבים בפני האדם מניעות ועיכובים שונים, בין אם פנימיים ובין אם חיצוניים, גם

הלימוד מנחשון בן עמינדב

בעת שהיו צריכים לחצות את הים, הים עדיין סער וגעש, והסכנה היתה מוחשית. בני ישראל ניצבו למרגלות הים, וכל אחד מהם חשש להיות הראשון להיכנס למים. אולם, נחשון בן עמינדב, ללא היסוס, קפץ ראשון אל הים. כדאיתא במסכת סוטה (לז, א): "זה אומר אין אני יורד תחילה לים, וזה אומר אין אני יורד תחילה לים, קפץ נחשון בן עמינדב ויורד לים תחילה". לכאורה, ההתרשמות היא שנחשון ניחן באומץ לב, נטול פחד ויראה. אולם, האמת היא שנחשון בחר להתעלם מכל פחד, שכן זו היתה מצוה ה', כך נאמר מפי הגבורה, וזו הדרך הראויה לעשות: ללא היסוסים ומחשבות שניות, הוא קיים את הציווי וקפץ אל הים.

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

קחו שותפות בבניית בית הרבי,
ושלחו קוויטל על הציון הקדוש.

התקשרו עכשיו 04-30-10-900

עדות מהשטח

ראיון מיוחד עם הרה"ח ר' אברהם ברנשטיין שליט"א ר"מ בישיבת דושינסקא בית שמש
התרשמות מהשתתחות על ציון קודש הקדשים בעיר לודמיר

ר' אברהם פותח את דבריו המרגשים:

"בלתי אפשרי לתמצת בכמה מילים ושוורות, את עוצמת החוויה הגדולה שזכינו לחוות בעיר לודמיר בצל קדשו של הרבי הקדוש רבי שלמה בן יוסא. אבל בכל זאת ננסה, וכשם שאמר הקדוש רבינו שלמה: אדם צריך לעשות מה שהוא כן יכול.

היה זה בשלהי חודש אדר האחרון, במהלך מסע קודש שערכנו על פני עיירות וציוני הקודש, זכינו לעלות ולבוא אל העיר לודמיר, לפני קודש הקדשים רבינו שלמה מקארלין הי"ד זי"ע.

האמת היא שמתחילה מאוד הסתפקנו האם לנסוע בכלל ללודמיר, בנסיבות שפגשו אותנו מאת ה'. עיכוב גדול ובלתי צפוי הזדמן לנו בהפתעה גמורה בעיצומו של המסע המתוכנן. הרכב בו נסענו נהוג בידי גוי אוקראיני, נתקע במשך ארבע שעות עם תקר בגלגל. היתה לנו אז אפשרות לנסוע מיידית מהעיר אוסטרדה לעבר גבול פולין, ומשם לשדה התעופה, בכדי להספיק את הטיסה. אולם אז החלטנו בהחלטה נחושה:

נוסעים ללודמיר ויהי מה!

נוסעים אל רבי שלמה מקארלין לחוש ולהבין את האור הגדול שרבים מדברים אודותיו. הן מדובר בצדיק היחיד שקיבל את העדות המרטיטה שצינו הוא 'ממש כמו בחיים חיות', אין עוד צדיק בעולם שכך העידו עליו. החלטנו אפוא 'לא לפספס' דבר שכזה, לעמוד לפני צדיק מלפני יותר מ- 230 שנה, ולהיכנס לפניו לפני ולפנים.

איחרנו את הטיסה במכוון! בשל כך הוצרכנו לשלם עוד 250 דולר בעבור כל נוסע. אני אברך, איני איש עשיר. האם הדבר משתלם? זאת ידענו מראש שכן ובלי כל ספק - אך לאחר מעשה נוכחנו לראות ולהרגיש זאת במוחש למעלה מכל שיעור!

הגענו ללודמיר באישון לילה, באזור השעה 1 לפנות בוקר. העיר רדומה ומנומנמת, הכל חשוך. והנה ניצבים אנו בפתח אהלו הקדוש של הרבי. יצרנו קשר עם השומר המקומי וזה נתן לנו את קוד הכניסה. כשנכנסנו פנימה, לילה כאור יאיר, תאורה ומיזוג נעים קידמו את פנינו, ממש נפלא ביותר!

כמובן שבטרם עלונו לפני הרבי, לא ויתרנו על טבילה במקוה. חייגנו לשלוחא דציבורא, שליחו הנאמן של רבינו, הלא הוא הרה"ח ר' פינחס שפר - יו"ר הכנסת האורחים בלודמיר (ובהזדמנות זו נודה לו מקרב ומעמקי הלב על עמידתו לימינו בכל המסע בעצה ותושייה, במסירות שאין לה אח ורע, ובאהבת ישראל גדולה, הרגשנו בפועל איך ר' פינחס כביכול בא ופותח לנו את השערים, כאן על אדמת לודמיר ובכל מקומות הליכתנו...)

ר' פינחס מדרך אותנו לעבר 'בית רבינו' שעד כה רק שמענו וקראנו עליו בגליון

'לודמיר'. צליל זמזם מערכת האינטרוקום מבושר לנו כי השערים נפתחו. אנו חוצים פנימה ונשימתנו נעתקת למראה הבית הגדול שקם ונבנה כאן על אדמת לודמיר. ראשית פנינו אל המקוה לשם טבילה, והצלחנו להתאפק שלא להתעכב במקום המיוחד הזה בטרם נפקוד את הציון הקדוש. לאחר ששבנו משעה ארוכה של תפילות ורתחות, בליבות פתוחים ובהתעוררות מיוחדת - נכנסנו שוב אל 'בית רבינו', ואינו מאמינים למראה עינינו, ועד לרגע זה לא ייאמן הדבר.

מקום מפואר ומטופח, נקי ונעים. בית כנסת הדור ונאה, אוצר ספרים גדול ומרחיב דעת. מקוה מפואר ומצוחצח, פעיל וחמים. חדרי ספח מכל עבר, עוד חדר ועוד חדר. אמרנו חברי הקבוצה זה לזה: **בואו ונישאר כאן - יש כאן הכל, את העולם הזה והעולם הבא גם יחד!**

לכבודנו עמדו הכן מנות חמות לחימום מהיר, קפה תה, תופינים למיניהם ועוד. השעה 2 בלילה והכל כאן נקי ומאורגן מוכן וזמין. כאילו רבינו שלמה ממתין עבורנו ומארח אותנו בהיכלו. חשנו כמו ניצב רבינו ומקדם את כל הבאים אליו: **"בואו תאכלו תשתו, תנוחו! תשבו בצל קורתי ולא יחסר לכם מאומה!"**

זאת היתה ההרגשה והיא מלווה אותנו עד עכשיו. לודמיר היה המקום האחרון שהיינו בו אחרי מסע ארוך ומפרך, והוא המקום שנשאר לנו ממנו הטעם הכי טוב. מקום מופלא שיש בו את כל התנאים ליישוב הדעת הנכון, ויישוב הנפש אמיתי לפני שעולים לציון, לפני שנכנסים לרבי.

אינני האיש שיכול להעיד על תחושות והרגשות של 'בחיים חיות', אולם ברגע שיודעים מראש ששהייה כאן היא בבחינה הזאת כפי שהעידו הצדיקים זי"ע - ממילא נכנסים וגישים לציון כמו שנכנסים לחדרו של צדיק, ממש לפני הרבי, אחר נפרדים מהרבי, ואחר כך גם הולכים לאכול אצל הרבי ב'בית רבינו'...

זוהי הייחודיות של לודמיר. מקום קדוש שאין דומה לו בבחינה הזאת של הימצאות הצדיק על ציון קדשו, לצד ההגשה וההנגשה ברחבות ונעימות משיבת נפש ולב.

מדובר במשהו שלא מעלמא הדין ולא ניתן לשער!

אשריכם אשריכם הכנסת אורחים לודמיר! נסעו על פני קברי צדיקים רבים באוקראינה ופולין - אבל חמימות הלב שראינו כאן בלודמיר, מאור הפנים הגדול, והכנסת האורחים המזמינה כל כך בעין יפה ורוח טובה - אין לא אח ורע בשום מקום!

אין ספק ששכרכם גדול לאין שיעור, ויהא רעווה שיתקבלו מעשיכם ותפילותיכם לרצון, ותזכו לישועות גדולות ברוחניות ובגשמיות!"

לשמיעת הריאיון המיוחד - חייגו לקו לודמיר 02-3011122 שלוחה מס' 1

חידת השבוע

ילדי רבינו שלמה

החיים בלודמיר
בעבר ובהווה

החיים בלודמיר

חידה: כיצד פרש רבי אשר מסטאלין (תלמיד רבינו שלמה) את משמעות 'ליל הסדר'?

הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחייג לקו לודמיר 02-3011122,

להכנס לשלוחת הילדים - שלוחה מספר 0,

ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח.

את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת שמני

הזוכה לפרשת פקודי: אברומי ברגר פתח תקוה

אוצרות ומשגים

רבי אהרן הגדול מקארלין

ומקבל שמספרם עמד על שמונים אלה בעלי תשובה! הרבי חבר את מלות הפיוט הנודע המושר בכל בתי ישראל בשבת קדש: "ה-א-כסף". היה זה באחת מסעודות השבת כאשר המגיד הקדוש ממעוררית כבוד להתחיל נגון, ותכף ומיד החל לומר את מלות הפיוט הקדוש.

בגיל 63 שנה בלבד נפטר הרבי, בשנת תקלי"ב (לפני מאתיים חמשים ושלש שנה) ועל מצבתו בבית הקברות בקארלין נכתב: "זכה וזכה את הרבים כמה וכמה פעמים, ומסר את נפשו במסירות נפש על זה לפי שכלו, לזכות את הרבים, והיה מוכיח לרבים בתוכחות מגלה ואהבה מסתרת לקרב את ישראל לאביהם שבשמים ולתתם ביחוד גמור". בשנות המלחמה נחרב הציון הקדוש, והאזור בו היה עומד - הוא כיום שטח צבאי האסור לכניסה.

ביום י"ט ניסן יחול יום התאריץ של רבי אהרן מקארלין, רבו ורעו של רבינו שלמה מקארלין, ומי שקרבו תחת כנפי תורת החסידות של רבינו הבעל שם טוב.

רבי אהרן הצדיק נולד לפני מאתיים שמונים ותשע שנה בעיר יאנובה לאביו הצדיק הנסתר רבי יעקב, ששמש כנבאי בית הנסתר. על ידי דודו הצדיק רבי מנחם זכה להתקרב רבי אהרן אל תורת החסידות, ונסע לחסות במעוררית בחצרו של המגיד הקדוש רבי דב בער. בשליחות המגיד נסע לליטא, שם יחד עם רבי מנחם מענדל מויטבסק הפיץ את תורת החסידות, שהיתה אז בראשית ימיה.

כמלאך ה' היה רבי אהרן הקדוש. יראתו ואימתו מאת הבורא היתה נוראה עד למאוד, וכך גם תפלתו בקול גדול ובהתלהבות. רבים מבני ישראל השיב בתשובה שלמה לאביהם שבשמים,

את הכיור ואת כנו

במסגרת התאמת המלון שנרכש מידי נכרים, לצרכי אחינו בית ישראל היקרים הבאים לחסות בצל הקודש, שוקדים במרץ בימים אלו פעילי הכנסת אורחים לודמיר, להתקנת כיורים לנטילת ידיים בכל חדרי המלון, בעוד שעד כה היה כיור רק בחדרי המקלחת. אל המלאכה נקרא ידידנו ר' יהודה זילברמן

הדובר היטב את השפה המקומית, אשר יחד עם קבלן השיפוצים המקומי, הולכת המלאכה ונשלמת, בד בבד עם שאר ההתארגנויות

לקראת יום ה' י' ל' א' שיחול בעוד כשלושה חודשים.

חדש על המדף!

ספרי נח רובין

סדרת יועץ הכתר:

STUDIO
חובטר
סטודיו רובין. כל ציור סיפור
office@studiorubin.art / 07-2221-3000
www.studiorubin.art

שפיד
כפוס
מהיר
ומתקדם